

श्री हरि

श्री प्रागद्वय सिद्धान्त ग्रंथ

रचयिता : श्री गोपालदासभाई
व्यारान्विवासी
अनुग्रह महेश्वर
श्री रमणलालजी महाराज

संपादक : वैष्णवदास कमलदास

सहायक : डी. पी. गुप्ता
रामरत्न अग्रवाल
निर्मला शर्मा
कीशन स्वल्प
बालुभाई शर्मा

प्रसिद्ध कर्त्ता : रमणभाई रामजी राजा

मुद्रण : शैलेश प्रिन्टरी, सतनवाई मस्जिद सामने,
जामनगर. फोन : (०२८८) २६७९२९२
मोबाईल : ९८२५० ५३३३२

માંગલ્ય - ૧૬ - સોઝમું

રાગ : 'એવી સેજયાને જોઈ જોઈ રે નિત્ય ભામનડા લીજે'

ઉપવિત આનંદ ઉત્સવ કરીયને રે	શ્રી ગુંસાઈજી થયા પ્રસન્ન	
નિત્ય નૌતન રસ અનુભવ કરે રે	પોતાને માને ધન્ય	૧૧।
રૂકમણીજી આદિ સહુ ભક્તને રે	એળી પેરે દે સુખ દાન	
સ્વતઃ દયાએ સીંચન સર્વને રે	કરે એવા કૃપા નિધાન	૧૨।
એળી પેરે લીલા પ્રતીક્ષણ નિતનવી રે	કરે વ્હાલો પરમ ઉદાર	
એ સુખ અનુભવીઆ અનુભવ કરે રે	પણ કહેતા ન આવે પાર	૧૩।
એવે એક સમય શ્રી ગુંસાઈજીએ રે	કર્યો દ્વારકાનો ઉદેશ	
ચાલ્યાની સામગ્રી સિધ્ધ કરી રે	લીધું મુહુરત પરમ સુદેશ	૧૪।
પુત્ર રત્ન મહા વલ્લભ કારણે રે	ભણાવાને આવ્યું મન	
ઉપાધ્યો એક ઉત્તમ રાખીએ રે	જો હોએ મહા વિતપન	૧૫।
ત્યારે ગિરધરજીએ એમ કહ્યું રે	ઉપાધ્યાનું શું કાજ	
નિત્ય હું ભણાવીશ એહને રે	તમો પધારોજી રાજ	૧૬।
એના મનનો આશય એળી પેરે	હું ભણાવીસ ન કાંઈ તેહ	
એવું બુધ્ધી પ્રમાણે સૂચવ્યું રે	જે ભણ્યા વિન રહેશે એહ	૧૭।
શ્રી ગુંસાઈજી પધાર્યા દ્વારકા રે	સહુ સોંપીને એહોને કામ	
એળે જે વિચાર્યું તેહ કર્યું રે	ભણાવાનું ન લીધું નામ	૧૮।
કોઈ એક કારણે ફરી પધાર્યા રે	શ્રી ગુંસાઈજી નિજપુર જ્યાંહાં	
ઉપાધ્યો તેડાવી રાખ્યો રે	મહાપ્રભુને ભણાવા ત્યાંહાં	૧૯।
વેદના મંત્ર સહિત શ્રીજી પઢે રે	તે ઉપાધ્યા કેરે પાસ	
ઉપાધ્યો નામ નારાયણ તેહનું રે	કરનાટક તેહનો વાસ	૧૨૦।
લોક વિદિત સહુ કોઈ એમ લહે રે	પણ પૂરે ઉપાધ્યાની આસ	
શ્રી મહાપ્રભુસું સ્નેહ કરે ઘર્ણો રે	નિત્ય એમ રહે જેમ નિજદાસ	૧૨૧।
વેદ પૂરાણ સ્વરૂપ થકી હવા રે	આતો મહા પ્રમેય પ્રકાર	
આશ્ચર્ય થઈ અને ઉભા રહ્યા રે	પ્રભુજીએ કર્યો સતકાર	૧૨૨।
એહ સ્વરૂપની કણિકા જાણવા રે	અભિલાષ કર્યો અતિસાર	
ને અંતરગત મહાપ્રભુ લહે રે	કીધો છે અંગીકાર	૧૨૩।
જીરે વેદ ભણે અલૌકિક પેરે રે	જાણ્યું આવડ્યું એહોને સર્વ	
સરસ્વતિ કર જોડી ઉઘી રહી રે	મેલી પોતાનો ગર્વ	૧૨૪।
વિદ્યા જાવદિક જે ભાંતીની રે	બ્રહ્માની નિરમી જેહ	
તેથી અલૌકિક આદિ સહુ રે	સનમુખ ઠાડી રહે તેહ	૧૨૫।
અવસર પામે નહીં કો આપણો રે	અભિલાષ ધરી મન માંહ	
જે સામું વ્હાલો સનમુખ જુએ રે	તે ભાગ્ય સરાહે ત્યાંહ	૧૨૬।

સહુ કોઈ મનમાં મનોરથ અતિઘણો રે	કરતા આગે કર જોડ	
એ પ્રાગદ્ય થકી સહુ કોઈના રે	પૂર્યા વ્હાલાજીએ કોડ	૧૧૭।
જે અક્ષર પ્રભુ શ્રવણે સુણે રે	તે સત ગણું ઝરમાં થાએ	
કોટિ ગણું થઈ વચન ઝચરે રે	ઝપાધ્યો હરખ ન માય	૧૧૮।
વ્હાલ કરે વ્હાલાસું અતિ ઘણું રે	ઝોલે લઈ થઈ પ્રસન્ન	
એણી રીતે ઢણાવે પ્રેમસું રે	પોતાને માને ધન્ય	૧૧૯।
એવું જોઈ અંતરમાં લહે ર	એ બાલક કારણ રૂપ	
માનવીય કૃત્ય ન એમાં સંભવે રે	એ કો અલૌકિક એહ સ્વરૂપ	૧૨૦।
એહવું જે જ્ઞાન ઝપાધ્યાને હવું રે	તેનું કારણ કોણ પ્રતિક્ષ	
પ્રતિષ્ઠા એહને દીધી ઘણી રે	પોતે કહાવ્યું જે શિક્ષ	૧૨૧।
મહા દુર્લભ છે એ પ્રભુ જાણવા રે	કૃપાથી પામ્યો એહ	
એવો અનુગ્રહ એહોને કયો રે	ઝોલે બેસાડયા તેહ	૧૨૨।
વેદ સકલનું ફલ એહોને હવું રે	મહા સફલ થયો એ શ્રમ	
પ્રભુને પઢાવી પોતે પઢયો રે	ને જાણ્યા પૂરણ બ્રહ્મ	૧૨૩।
અશુદ્ધ ઝચ્ચાર ઝપાધ્યો કરે રે	અજ્ઞાને જેહ અન્યત્ર	
શુદ્ધ કરી સુણાવે તેહને રે	પ્રભુ એહવા મહા વિચિત્ર	૧૨૪।
વેદ સમગ્ર પ્રભુ પાસે પઢયો રે	ઝપાધ્યો તેણી વાર	
પ્રભુ પઢાવ્યા તે કેણે નથી રે	પઢાયે નથી નિરધાર	૧૨૫।
તે પ્રમાણ કરવા કહું છું રે	શ્રીમુખ વચનામૃતે સાર	
ઝલટભર વ્હાલાજીએ કહયું રે	જે કરવા એ નિરધાર	૧૨૬।
લરિકા બ્રાહ્મણકે બોહોત પઢે	હમારે સંગની માંહ	
ઝપાધ્યા ઝનહીસો ઝીજત રહે રે	પે હમસું બોલત નાંહીં	૧૨૭।
એક વેર ઝપાધ્યાને યોં કહયો રે	મેં કહાં પઢાઝં વેદાંગ	
લરિકાઈ પઢાવત હૈ મોંહેકું રે	જબ ઘોષત હૈં હમ સંગ	૧૨૮।
શ્રી ગોકુલમાં એક તિહોતીઓ રે	બ્રાહ્મણ આવ્યો એકવાર	
વેદ ઢણે મહાપ્રભુજી આગલ રે	પ્રભુજી ઢણાવે એ અનુહાર	૧૨૯।
તે જોઈ માલજી પંચોલી કહે રે	જે સુણીએ શ્રી મહારાજ	
વેદ પઢયા વરસ ઘણા થયા રે	અને જાણે પઢયા જો આજ	૧૩૦।
એ સુણી મુસકાયા મહાપ્રભુ રે	આનંદ સહિત કરી નેહ	
ત્યારે પંચોલીજીએ પૂછયું રે	કેની પાસ ઢણ્યા છે એહ	૧૩૧।
વલતો ઝતર એહોને કહયો રે	કરૂણા કરી અને હિત માંહ	
સબ કાહુન યે હમ પઢે રે	અરૂ કાહુપે પઢે નાંહીં	૧૩૨।
એણે વચને એ પ્રમાણ લહે રે	જે ઢણ્યા નથી કો પાસ	
નિત્યે કરવું તે સહુ એ કરે રે	જે ઢટ્ટની પૂરી આસ	૧૩૩।
વેદ તો આતુર થઈ શરણે રહયો રે	જાણી રક્ષા કરશે એહ	
કલીયુગમાં અમને એહ રાખશે રે	એમ જણાવ્યું નિઃસંદેહ	૧૩૪।

ऐवुं जाणीने जे अनुसर्पा रे	जादव अेक विद्या मात्र	
इच्छाअेथी सहु सांप्रत्य छे रे	उपाध्यानुं शुं गात्र	१३५।
अेणीपेरे वेद पढया व्हालो त्यांहां रे	हर्या सहुना परिताप	
उपाध्यानी अेक हांसी कही रे	श्री महाप्रभुजीअे आप	१३६।
जब हम वेद पढे लरिकाइमों रे	तब वात चली अेक वार	
अमका ब्राह्मणको नाम ले रे	सो भूखे रहे निरधार	१३७।
तब उपाध्याने अेसी कही रे	जे काहे ते यों होअे	
तब कही कृपण बोहोत हे याहीते	वाको नाम न लेवे कोइ	१३८।
तब बोल्यो अेसी कयों बुझीअे रे	ले ते ब्राह्मणको नाम	
केसे के कोइ भूखो रहे रे	अे ब्राह्मणको नहीं काम	१३९।
अे लेहुं में उनको नाम लेतहुं रे	देखे कहा होयगो आज	
यों कही नाम लीयो उन वाहीको रे	अेम बोल्यो श्री महाराज	१४०।
तेसे निहोता आयो आपुने रे	गोविंद मामाको सोय	
काकी आदि सब काहकुं रे	उपाध्या सहित सब कोय	१४१।
तुम आये पीछे वहां होयंगो रे	अपने सब मंगल काज	
कह्युं देवरखे तुम सब चलो र	मेरे घर भोज हे आज	१४२।
पाछे काकीकुं वहां ले गये रे	उपाध्याकुं गअे भूली	
मोसुं पूछो माता कहां गये रे	मेरो कहा कीनो शूल	१४३।
तब में उतर वासुं यों कहयो रे	गये नहोतो आयो त्यांह	
लाउं में सामग्री आपुं तेरे	तुम पाक करो जो आंहां	१४४।
तब उपाध्या बोले मोहेसुं रे	करवेको मोही प्रमाद	
भूख बहोत लगी हे मोहीकुं रे	कछु होय तो लावो प्रसाद	१४५।
हम ज्यांहां देख्यो त्यांहां पैये नहीं रे	काकी कछु राख्यो न त्यांहां	
हम पूछयो पायाकी बहेनकुं रे	मासी कहेत हम ज्यांहां	१४६।
उन कहयो रूकमणीजी आये पाइये रे	तब हांसी आइ मोहे	
उपाध्या खिसीयानो होइ रहे रे	तब कारण समजे सोअे	१४७।
पाछे काकी घर आये जबे रे	तब दिनो कछु प्रसाद	
सो लेके सोअे रातकुं रे	अेसो यहु भयो विवाद	१४८।
उपाध्या बोल्यो आज पे रे	भूलेहुं न लेहुं नाम	
अे श्रीमुखे वातो कही रे	हंसी हंसीने महा सुखधाम	१४९।
दीनता उपाध्याने उपजी रे	पाम्यो मन पश्चाताप	
मिथ्यावाद कयों महाप्रभुसुं रे	हम समज्यो नहीं कांइ आप	१५०।
प्रभुअे शास्त्र तणो आदर कयों रे	जे न लीजे कृपणनुं नाम	
ते मारा मनमां आव्युं नहीं रे	अे अनुचित कीधुं काम	१५१।

અવગુણ પોતાનો ઓહોને સ્ફુર્યો	ગુણ માન્યો પ્રભુનો સર્વ	૧૫૨।
દિનતા આવી ઓહને અતિ ઘણી રે	ગયો લૌકિક સમઝી ગર્વ	
અંગીકાર તણુ બલ ઓહવું રે	જેને કરવા હિંદે દાન	૧૫૩।
તેને અલૌકિક પ્રભુના ગુણ સ્ફુરે રે	ઓવા મહા કૃપા નિધાન	
વેદ સ્મૃતિ ધનાઢ્યું ઉપાધ્યાને રે	તેથી પ્રગટ્યું સ્વરૂપનું જ્ઞાન	૧૫૪।
અદ્ભુત કારણ વિચારી ઓહોને રે	કરાઢ્યું ઓ પસ્યાન	
ગુંસાઈજી ન્યારા થાવા દે નહીં રે	પાસેથી ઓક ક્ષણ માત્ર	૧૫૫।
લાડ કરાવે નાના ભાંતસું રે	અતિ પ્રેમે દિન ને રાત્ર	
એમ નિત્ય કૌતિક હાસ્ય કરે ઘણારે	સહુના સિધ્ધ થાએ કાજ	૧૫૬।
ક્રીડા અનેક પ્રકારે સર્વસું રે	કરે નૌતન શ્રી મહારાજ	
જ્યારે પધારે યમુના સ્નાનકું રે	પધરાવે પ્રભુને સાથ	૧૫૭।
તેહ પ્રકાર કરી વિસદ આપણો રે	શ્રી મુખથી કહ્યો છે નાથ	
શ્રી ગુંસાઈજી પધારે સ્નાનકું રે	તબ મોહેકું સંગ લે જાય	૧૫૮।
હાથ ઉપર રાખે મોહીકું રે	ઓહી ભાંતી તેરવો સિખાવે	
ઓ વાત મહાપ્રભુ પ્રફુલ્લિત થઈ રે	કહી છે પોતે બહુવાર	૧૫૯।
તેનો આસય કો લહે નહીં રે	અતિ ગર્ભિત બહુ વિસ્તાર	
જાણેસમર્પે શ્રી ગુંસાઈજી ને રે	મહા વસ્તુ અપૂર્વ સાર	૧૬૦।
ઓથી અધિક સુખ કાંઈ બીજું નહીં રે	મન જાણી ઓ નિરધાર	
ઈંદ્ર નીલમણીની આભા હરે રે	ઓવું મહા સુશોભિત વારી	૧૬૧।
વિશ્વતારકને તરાવે તે માંહીં રે	ઓ અપૂર્વ પરમ અપાર	
અથવા મધ્ય થઈ શ્રી ગુંસાઈજી રે	જલ ક્રીડા કેરે દ્વાર	૧૬૨।
દાન કરાવે યમુનાજી ને રે	જેમાં રસનો નહીં પાર	
યમુનાજી સૌભાગ્ય મદે થકી રે	આનંદયા અતિસે ત્યાંહાં	૧૬૩।
તરંગ રૂપી નિજ ભુજસું કરી રે	આલિંગ્યા અતિ રસમાંહ	
કોટિ કંદર્પ લાવળ્ય વાલમો રે	મહા માધુર્ય છે શ્રી અંગ	૧૬૪।
અંતરની આતુરતાએ મલ્યા રે	અભિલાષે પામ્યા સંગ	
અતિ આશક્તે ચલણ વલણ કરી રે	અતિ ગુપ્ત પ્રગટ અનુહાર	૧૬૫।
મહા પ્રેમભર ઓહોના ભાવનો રે	પ્રભુએ કર્યો અંગીકાર	
પેસ્યામાં જે પ્રેમ પ્રગટ હોએ રે	થાએ સહુ ક્રીડા સંપન્ન	૧૬૬।
રસ અનુભવીઆ તે રસ લહે રે	બીજા નવ સમજે અન્ય	
સાત્ત્વિક આદી અનંત પ્રગટ હવા રે	રસ અંતર્ગતિ ભાવ	૧૬૭।
જલ આવળે કો જાણે નહીં રે	જાણે રસિક વર રાવ	
ઓહોની કરૂણાથી જ્ઞાપિત હોએ રે	કે અનુભવી જાણે ઓહ	૧૬૮।
ઘ્હાલો અલૌકિક દ્રષ્ટિથી જેહને રે	જણાવે જાણે તેહ	
ત્યાં રહીને જે કોઈ દર્શન કરે રે	તેહને નેત્ર પરમ સુખ હોય	૧૬૯।
રસભર અનેક મનોરથ ઉપજે રે	અને તૃપ્તી ન થાએ કોય	

नेत्र अंजुलीअे मधुर लीला तणु रे	प्रेम जुत करे पान	१७०।
आलिंघन आदि भाव अनेकनुं रे	होअे उदीपन रस दान	
श्री यमुनाजीना भाग्य सराहे छे रे	जल क्रीडा जोइ सहु कोय	१७१।
करी प्रशंसा अति प्रेमे भरी रे	जे रस भावापन सोय	
सर्वना रसनो अनुभव करे रे	जमुनाजी भाग्य श्रेष्ठ	१७२।
जेने तट जइने उभा रह्या रे	वनिता वृंद कोटि वरेष्ट	
यमुनाजीनुं महातम को कहे रे	महा अंतरंग अनुकूल	१७३।
केवल रस भावापन अे लहीअे रे	तेनुं कारण महा समूल	
तेहज जाणे जे कोइ अनुभवे रे	बीजां नव जाणे कोय	१७४।
के वली पदम पूराणे अे कहयुं रे	दसमा अध्यायमां सोय	
यमुनाष्टक जेमां प्रगट कहयुं रे	स्वकीय तणु सुखदाय	१७५।
वर्णन महाप्रभुजीअे कयुं रे	तेनो महीमा केम कहेवाय	
प्रथम श्री गुंसाईजीअे कांइ श्लोकनी रे	पोते टीका करी आप	१७६।
विवरण यथार्थ थाअे नहीं रे	ते मनमां रहे परीताप	
गूढ अगम्य रसे पूरित सदा रे	जे अनुभवथी समजाय	१७७।
केवल रसात्मिक अंतरंग तणो रे	तेनुं विवरण केम करी थाय	
श्री गुंसाईजीअे स्वरूप आसे लही रे	जाणी मनमां निरधार	१७८।
तमो विवरण करो श्री यमुनाजीनुं रे	श्रीजीने कह्युं तेणी वार	
आज्ञा पालके आज्ञाने हिते रे	कांइ विवरण कीधुं श्लोक	१७९।
संपूर्ण विवरण कीधुं नहीं रे	कीधुं साडा त्रण श्लोक	
अष्टपदी श्री गुंसाईजी कृत हवी रे	हरी कृष्ण मिलन अंतराय	१८०।
जे टीका श्रीजीअे करी नहीं रे	कह्युं महारस विसद न थाय	
अेवा रसात्मिकनो रस अनुभवी रे	बाहेर पधार्या नाथ	१८१।
अंगुछो कीधो श्री गुंसाईजीअे रे	निजघेर पधार्या साथ	
को अेक समये वली श्री गुंसाईजी रे	पधारे गंगा स्नान	१८२।
प्रागदिशे पहोंचे तेरीअने रे	अेम कह्युं छे कृपा निधान	
जब कबहुं श्री गुंसाईजी आपकुं रे	त्रीवेणी स्नानकी इच्छा होय	१८३।
तब पधारे आप तेरीके रे	ठाडे हम देखे सोय	
लीला संतोष आनंद भर थकी रे	उपज्युं फलनुं फल सार	१८४।
अेम करी करी देखाडे प्रभुने रे	हुं पोहोंतो महासुख पार	
अेवा भाव अनेक प्रकारसुं रे	पधारे पेले पार	१८५।
आतुरता अंतर क्षण न सहे रे	आवी जुअे प्राण आधार	
अेवी प्रतिक्षणुं लीला नितनवी रे	जलक्रीडा अनेक प्रकार	१८६।
प्रमुदित थई आनंदे रमे रे	श्री विठलजीने द्वार	
ज्यारे रथ यात्रा उत्सव होय रे	रथ बाहेर काढे त्याहां	१८७।
जमुनाजीना कूले थई अने रे	फेरे ते सहु नगर माहां	

त्यारे श्रीजीने शणगारीने रे	पधरावे बहु करी प्रीत	१८८।
सेव्य स्वरूप बहु साजसुं रे	बेसाडया मार्ग प्रणीत	
तेनी आगल श्री महाप्रभुजीने रे	मुख्य बेसाडे त्यांहां	१८९।
श्री गुंसाईजी अति उलट भर्या रे	रथ सिद्ध कर्यो छे त्यांहां	
श्री मुख लावण्य सागर उलसे रे	शोभाभर अमित तरंग	१९०।
दर्प हरे छे कंदर्प कोटिनो रे	मोहक छे श्री अंग	
ते परम अदभुत शोभा जोइने रे	करे अव्यक्त रूप रसपान	१९१।
फरीने सहु कोइ अेने जुअे रे	कांइ रहे न अनुसंधान	
गान करे छे अनेक प्रकारना रे	त्यां वाजे बहु वाजिंत्र	१९२।
ताल पखावज नाना भांत्यना रे	नृत्यकारी करे नृत्य	
रथ रचना ज्युत बहु शोभा भर्यो रे	ते दीसे परम अनूप	१९३।
तेनुं वर्णन करीअे क्यांहां लगी रे	ज्यांहां बेठा श्री गोकुलभूप	
अनेक समाजे परवेष्टीत घणुं रे	त्यां मल्यो छे बहु संजोग	१९४।
परदा करी ने भीतर भावसुं रे	समय समय समर्पे भोग	
परदामां श्री महाप्रभुजी रहे रे	तेनी आतुरता न सहेवाय	१९५।
भोग सरे सहु कोइ दर्शन करे रे	त्यारे नेत्र शीतल सुख थाय	
श्रीमुख अवलोके प्रेमसुं रे	करे लावण्यामृत पान	१९६।
अेणे समय न जाण्युं केहेने रे	होये सौभाग्यनुं अे दान	
श्री गुंसाईजीअे त्यां दंडवत कर्या रे	श्री नाथजी ने उदेश	१९७।
लीला माहा दूरावी अेणी पेरे रे	जेम समजे नहीं कोइ लेश	
मर्यादा विरूद्ध रूचे नहीं रे	श्री गुंसाईजीअे जाण्युं अेह	१९८।
धर्म रक्षकनो आश्रय लहीने रे	दूरावी नमन कर्युं तेह	
सनमुख बेसाड्यामां कारण घणुं रे	ते विसद नहीं कहेवाय	१९९।
महा उत्कर्ष विचारी अेहनो रे	ते आसय नहीं समजाय	
अे आसय जणाव्यो तेने रे	चाचाजी आदि भक्त	१९००।
लीला भेद तणुं कारण लहे रे	जे अंतरंग अनुरक्त	
अे कह्युं छे श्री महाप्रभुजीअे रे	श्री मुखथी सर्व प्रमाण	१९१।
दामोदरभटे अेम पूछीयुं रे	ते सुणीयुं भक्त सुजाण	
जे महाराज अमोअे सांभल्युं रे	रथ उत्सव केरे दिन	१९२।
राजने सनमुख बेसाडिने रे	श्री गुंसाईजी थाअे प्रसन्न	
त्यारे श्री महाप्रभुजीअे अेम कह्युं रे	हांहां कही तेही वार	१९३।
सब आगे मोहेकुं बेठावत रे	करते बोहोत शृंगार	
अडेल गढा उत्सव मनोरथ समे रे	प्रतिवर्ष करे इह भांत	१९४।
जब ते मथुरा आये वासकुं रे	तबे ते छूटी यहु वात	
हिंदु स्थल बाहेर फरते रे	कछु नाहीन रथको सोच	१९०५।
मथुरामां आये हम जबहीते रे	इहां मलेछन को संकोच	

અરૂ વે રથ બહુ બડો હતો રે	ગઢામો કરવાયો મોલ	૧૦૬।
મહા સુંદર વિચિત્ર ભાંત્યકો રે	વાકું પૈયા કીને સોલ	
તાકું ઘોડા કીને કાઠકે રે	દોડ સમયકે માપ	૧૭।
દેખતહુંકે એસે દીશે રે	માનો ઊઠી ચલી હે આપ	
એળે પ્રકારે રથની વારતા રે	કરી કહી છે તે બહુ પેર	૧૮।
સમય સમય તે સહુએ સુણી રે	મહા આનંદ ઊલટ ભેર	
સવંત સોલસે સોલોતર રે	મહા વદી ને તેરસ માંહ	૧૯।
અડેલ થકી શ્રી ગુંસાઈજી પધાર્યા રે	જગન્નાથરાય છે ત્યાંહ	
શોભાજી ગીરધરજી સંગ છે રે	રૂકમણીજી સહિત સમાજ	૧૦।
એ સહુ સાથે લેઈ પધાર્યા રે	ઘેર મહેલ્યા શ્રી મહારાજ	
પાંચમે માસે પરમ ઉત્સાહસું રે	શ્રી ગુંસાઈજી પધાર્યા ઘેર	૧૧।
શ્રી મહાપ્રભુજીને સનમુખ થઈ રે	કરી વાત્સલ્યની બહુ પેર	
શ્રમ ગતિ કીધો એ શ્રીમુખ જોઈ રે	શ્રી ગુંસાઈજીએ તેણી વાર	૧૨।
અંતરનો પરિતાપ સમાવીને રે	જોયા તે વારંવાર	
ત્યાંહાં રથ ઉત્સવ જોઈ આવ્યા રે	તે આણી મનમાં પ્રીત	૧૩।
તેવી લીલા સહુ એ અહીંયા કરે રે	કરી અધિક અધિક બહુ પ્રીત	
રાસો સૂતાર સંગે ત્યાં હતો રે	તે જોઈ આવ્યો ચકડોલ	૧૪।
તેળે ત્યાં આવીને રથ ઘડયો રે	મહા સુંદર પરમ વિશાલ	
તે દિવસથી રથ રચના ઘણી રે	બહુ ભાંતિ તે પ્રતિ વર્ષ	૧૫।
નિત્ય પ્રતિક્ષણું લીલા વાધતી રે	સહુને મન પ્રગટે હર્ષ	
એક વાર તે બાંધાગઢ તળો રે	વાધેલો રાજા જેહ	૧૬।
રામચંદ્ર અભિદ્યાન છે જેહનું રે	દરશનને આવ્યો તેહ	
નમન કરી શ્રી ગુંસાઈજીને રે	ત્યાં બેસે સનમુખ થઈ	૧૭।
ગીરધરજી આદિ તે આવ્યા રે	તે પૂછ્યા નામ લેઈ	
શ્રી ગુંસાઈજીએ નામ તેહને કહ્યા રે	સમજાવી તેણી વાર	૧૮।
ગીરધરજી ગોવિંદ બાલકૃષ્ણ કહી રે	કહ્યું એ ત્રણે અનુહાર	
એ સુણી રાજા વિસ્મય થયો રે	ક્યાં સાર તણું જે સાર	૧૯।
પોતે મહા વિચિક્ષણ અતિ ભલો રે	કીધો મન માંહેં વિચાર	
ત્રિલોક વિખ્યાતી છે એહની રે	મહા ધર્મ ધુરંધર જેહ	૨૦।
જે શ્રી વલ્લભ વલ્લભ જગતના રે	પૂછ્યું કહો ક્યાં છે તેહ	
ત્યારે પૂછ્યું શ્રી ગુંસાઈજીને રે	જગ વલ્લભ છે ક્યાંહાં	૨૧।
ઉતર દીધો રાજાને ત્યાંહા રે	શો ભીતર અપરસ માંહાં	
ત્યારે રાજાએ વિનતી કરી રે	જે મારે એક વિગતવ્યા	૨૨।
બોલ્યો તેહોને અહીંયા પધરાવીયે રે	તેહનું દર્શન કરતવ્ય	
શ્રી ગુંસાઈજીએ ગીરધરજીને રે	પધરાવા પઠવ્યા ત્યાંહાં	૨૩।
વેગા વેગા થઈ અને ત્યાં ગયા રે	શ્રી પ્રાણ વલ્લભ છે જ્યાંહાં	

લાડ લડેતો અતિ રસભર રમે રે	ભીતર મંદિર નવરંગ	૧૨૪૧
ખેલે યેલવળે આનંદસું રે	ત્યાં ભીતરીયાને સંગ	
ત્યાં જઈ ગીરધરજીએ એમ કહ્યું રે	રાજા આવ્યો છે અહીંયા	૧૨૫૧
સુરતિ કરે છે મનમાં અતિ ઘણી રે	પૂછે છે તમને ત્યાંહાં	
મહારાજા રાજેશ્વર અભિનવા રે	અતિશય મહા ધીરજવાન	૧૨૬૧
બોલ્યા મેં તો હું યહાં કાજમેં રે	એમ કહી સમજાવ્યું સાન	
ત્યારે ગીરધરજીએ એમ કહ્યું રે	રાજાને મન પરિતાપ	૧૨૭૧
તે માટે મને અહીં મોકલ્યો રે	કાકા તેડે છે આપ	
ત્યારે ધર્મ ધુરંધર બોલીયા રે	કરી પિતા વચન પ્રમાણ	૧૨૮૧
વહાં આયો હોં છોહી જાડંગો રે	એમ બોલ્યા ચતુર સુજાણ	
ગીરધરજી ત્યારે એમ બોલ્યા રે	નાહી લીજ્યો છોહે જાઓ	૧૨૯૧
પે આયો તો વહાં ચાહીયે	તાતે વેગેહી કરીકે આઓ	
વલતા મહાપ્રભુ પધારીયા રે	અનાધ્ય પુરૂષ અવતંશ	૧૩૦૧
પદ અંબુજ વંદિત છે જગતને રે	પરમાદભુત ભૂષણ વંશ	
કોટિ કંદર્પ લાવળ્ય મુસકની રે	કરે સર્વના દુઃખ પરીહાર	૧૩૧૧
ધોતી ઉપરેળો અતિ ભાવતા રે	ઓવારૂં કોટિક માર	
ફલકતે અંબોડે ડલટ ભર્યા રે	વક્ષઃસ્થલ પરમ વિસાલ	૧૩૨૧
મળી મુક્તા સંયુક્તે શોભીએ રે	કંઠે તુલસી માલ	
કરળે કુંડલ સોહે લલકતા રે	ફલકતી મુદ્રિકા સાર	૧૩૩૧
કેશર તિલક તે પરમ સોહામળું રે	અંગ ભૂષણનો નહીં પાર	
મહા પ્રતાપૈક અતિસય ડગ્રસું રે	કરૂળા ભરનો નહીં પાર	૧૩૪૧
વિકસિત વદને અતિસય લટકતા રે	પધાર્યા સભા મંજાર	
અતિસય અદભુત સુંદર જોડને રે	રાજા મહા ભાગ્યવાન	૧૩૫૧
સભા સહિત ડઠી ડભો થયો રે	પ્રભુએ કીધું સનમાન	
શ્રી ગુંસાઈજી મહા કારણ જોડ રે	ડઠી બેઠા ત્યાં આપ	૧૩૬૧
આશ્ચર્ય અનુભવે અતિ ઘળું રે	સહી શક્યા ન તેજ પ્રતાપ	
મુક્ષ તો પિતા શ્રી ગુંસાઈજી રે	અને તે વલી પુરૂષોત્તમ	૧૩૭૧
એહનું આસન ઠહેરાળું નહીં રે	અદભુત ચરિત્ર અગમ્ય	
પરમ પ્રતાપેશ્વર શોભા ભર્યા રે	જે અનાદ્ય પુરૂષ કહેવાય	૧૩૮૧
તેહ પધારે જ્યારે મલપતા રે	ત્યાં બેઠા કેમ રહેવાય	
એવી લીલામાં ભાવ અનેક છે રે	વલી કારણનો નહીં પાર	૧૩૯૧
બુધ્ધી ન ચાલે મારી બોલવા	તે કેમ થાએ વિસ્તાર	
તે રાજા સૌભાગી અતિ ઘળો રે	જે પરાત્પર ભાગ્યવાન	૧૪૦૧
સનમુખ બેઠો શ્રી મહાપ્રભુજીને રે	કરે સ્વરૂપ સુધા રસપાન	
એ રાજા ઉપર શ્રી મહાપ્રભુજી રે	પોતેથી સદા પ્રસન્ન	૧૪૧૧
ગાએળ ધ્રુપદ ગાએ એહના રે	ત્યારે રીઝે અતિશે મન	

चूटकी दे स्वर पूरे तेहने रे	वली कही समजावे वात	१४२।
ते उपर वातो चाले घणी रे	अेहना जशनी नाना भांत	
ते राजानी श्रीमुखे वारता रे	श्री गोकुलमां बहुवार	१४३।
अन्य उपदेशे हित अर्थने रे	करी कही छे विस्तार	
जे मांहे दया दान बहु भांतना रे	जे स्नेह तणुं छे रूप	१४४।
सेवक धर्मे स्वामीनी उग्रता रे	उदार गुणज्ञ अनूप	
ते कहेता वचनामृत सांभले रे	होअे स्वरूप ते हृदयारूढ	१४५।
अनुभवीने अनुभव सहु संपजे रे	वली माने आसय गूढ	
अे मांहे केवल कारण स्वकीयनुं रे	मांहे अन्य प्रकार अनेक	१४६।
तेहने जाणवा को सामर्थ नहीं रे	कांइ अेक कहीअे विवेक	
समय समय श्री महाप्रभुजीअे रे	वार्ता कही वारंवार	१४७।
राजा रामचंद्र धरमात्मा रे	ब्रह्मणिक ओर बडो उदार	
उनके बेटा वीरभद्र हतो रे	ओ जाणे शास्त्र विचार	१४८।
वापे ब्राह्मण आयो जाचवा रे	ताको कीयो नमस्कार	
मनकामना सिद्ध यों बोली के रे	उन दिनो आशीरवाद	१४९।
नमन कर्यो नहीं याही बोलकुं रे	वासु कीनो बहुत विवाद	
देखो इतनो हुं समझत नहीं रे	ब्राह्मण हे बडो अज्ञान	१५०।
आशीरवाद दीयो विन जानी के रे	नहीं अक्षरको विज्ञान	
ब्राह्मण खिशीयानो बहोत भयो रे	सो सुन्यो रामचंद्र आप	१५१।
बेटा वेगी निकट बोली लीयो रे	मनमों उपज्यो परिताप	
तुम जो पढे सो ब्रह्मनाहुं को रे	करवेकुं श्रोणीत पान	१५२।
अपने पढवे को कहा काज है रे	सेवा करी दीजे दान	
ब्रह्मना कहे जो शुभ मानीअे	अरू दीजे नाहीन दोष	१५३।
अबते ब्रह्मनासुं कछु मति कहो रे	में मानुगो तब रोष	
अेक ब्राह्मण केरे काजकुं रे	कीयो बेटाको अपमान	१५४।
अेहवो ब्रह्मणिक धरमात्मा रे	अरू दयावंत गुणजान	
वली अेकवार अेहोना देशमां रे	विडंबर थयुं तेणी वार	१५५।
तेणे सर्व देश उद्धोष हवो रे	राजाअे कर्यो विचार	
देशाधीपतिसुं मली अने रे	पोतानो वार्यो देश	१५६।
त्यारे फरी अने आवी देशमां रे	पोते कीधो प्रवेश	
त्यारे दीवानने अेम कहयुं रे	जे ब्राह्मणनुं होअे गाम	१५७।
महारा घोडानो खुर मुकवा रे	म देशो तेणे ठाम	
अेहवो सत्य संकल्प दाननो रे	ब्राह्मणनो अे प्रतीपाल	१५८।
शुद्ध मने आचारी अति भलो रे	मागदनो परम दयाल	
अेक समय ब्राह्मणना पुत्रने रे	उपवित केरुं छे काज	१५९।
ते आव्यो आतुर थई जाचवा रे	उभो रहयो कही महाराज	

ત્યારે મહીપાલે મંત્રીને રે	પૂછ્યું શું આપું આજ	૧૬૦।
બોલ્યા સત રૂપૈઆ આપીયે રે	બ્રાહ્મણનું થાશે કાજ	
ત્યારે રાજાએ ત્યાં એમ કહ્યું રે	સત રૂપૈયા કહા હોએ	૧૬૧।
અપને બબુએકો જબ વ્યાહ કર્યો રે	દેખા કહા લગોએ સોએ	
ક્યાં બબુઓ ક્યાં બ્રાહ્મણ રે	પણ એવું મોટું મન	૧૬૨।
એ દ્રષ્ટીમાં આવે નહીં રે	ત્રણવત છે વૈભવ ધન	
મુક્તી મેહેલી છે દાતુર્યની રે	દાન તળી જે વાટ	૧૬૩।
ઇન કાહુકું કબહું દીયો રે	સહશ્ર તે કછુ નહીં ઘાટ	
શ્રીજીએ સભા માંહે ફૂલશું રે	કહ્યું છે કંઈ વાર	૧૬૪।
ઇનકું લક્ષ કોડ બહુ નહીં રે	એસો બડો ઉદાર	
કહે તે કછુએ બને તો નહીં રે	યાકેસી મન વૃત્ય	૧૬૫।
કબહું એસો હોય નહીં રે	ઓરન તે યહ કૃત્ય	
તાનસેનના ગુણના ગુણ ઉપરે રે	રાજા રીઝયો એકવાર	૧૬૬।
આજ્ઞા દીધી એહને આપીયે રે	રૂપૈયા દશ હજાર	
ત્યારે તાનસેનને તેડી અને રે	કહ્યું રાજાની સમક્ષ	૧૬૭।
તેણે આશીરવાદ દીધો એળીપેરે રે	જે મહારે છે લક્ષ	
રાજાએ પૂછ્યું એણે શું કહ્યું રે	તે કહ્યું કરી સનમાન	૧૬૮।
બોલ્યા લક્ષ કરીને માનીયું રે	એણે રાજાનું દાન	
લક્ષ કહા દશ હજાર તે અધિક હે રે	એમ બોલ્યો મુખ મહીપાલ	૧૬૯।
તો બોલ્યા લક્ષ દેવાવહું યાહીકું રે	મહા શુદ્ધ ને પરમ દયાલ	
ત્યારે તાનસેનને એમ કહ્યું રે	રાજા એસે એસી હોય	૧૭૦।
રાજા અતિ પ્રસન્ન તુમ પર ભયેં રે	જો લક્ષ દેવાવત તોય	
તે વલી ગુણીજન ફરી એમ કહ્યું રે	મેં પાએ દામ કરોડ	૧૭૧।
એ સુણી રાજાએ તતક્ષણ કહ્યું રે	આપો એહને કરોડ	
ત્યારે પરધાને ઢેરી કરી રે	જે કરોડ રૂપૈયા તેહ	૧૭૨।
તે રાજાની દ્રષ્ટે પરીઆ રે	કહ્યો ઇતેક હોત હે તેહ	
જદ્યપિ કરોડ રૂપિયાની કરી રે	ઢેરી તેળી વાર	૧૭૩।
પણ રાજાને ચિત ન આવ્યું રે	એવો મહા પરમ ઉદાર	
જેનો જશ સહુ જગત વિસ્તર્યો રે	ને આપે એટલોક દાન	૧૭૪।
જેની કૃત્ય પ્રભુ આગલ હવી રે	મહીપતના મેટે માન	
વલી એક સમય એ ઉપરે રે	રાજા થયો પ્રસન્ન	૧૭૫।
સુણી ગાન મહા ગુણીનું રે	રીઝયો તે અતિ ઘણું મન	
આજ્ઞા આપી આપો એહને રે	ખીચડી ભરી અને થાલ	૧૭૬।
મળી માણેકની ભેલી કરી રે	આપી ખીચડી મહીપાલ	
એવો એ રાજા અવની હવો રે	જેનું અતિ ઉદભટ દાન	૧૭૭।
જે દીઠે કો ધીરજ નવ ધરે રે	મહીપતના મોડયા માન	

ते राजानो जस बहु पेरनो रे	प्रभु बोल्या छे हितभेर	१७८।
मुसकाईने ते महा मोदसुं रे	अ धुरपदनी कही पेर	
अेक वेर अकबरने पूछीओ रे	तानसेनकुं दे के मान	१७९।
तुम धुरपदमां अेसे क्यों कह्यो रे	राजा हिंदु सुलतान	
तानसेनने जब उतर दीओ रे	महीपतिसुं अेसी भांत	१८०।
वे अेसेही हे सब काजकुं रे	जिनकी कहीअे क्या वात	
तब पूछयो राजाने कहा दीओ रे	इन उतर दीयो ताहे	१८१।
मानिक मोतीनी खीचडी देइ रे	जे अजहुं खैयत आहे	
फरी पूछो अेक हम अेसी सुनी रे	जामे मोती बहु मोल	१८२।
कंठमाला राजाके कंठकी रे	तुमको दिनी हे खोल	
तानसेनने तब अेसी करी रे	माला मोतीकी धोअे	१८३।
मेली रकेबीमों आगल धरी रे	देखी रहयो आश्चर्य होअे	
इन जान्यो कछु ओर अधिक करे रे	देवेंगो मोही दील्लेश	१८४।
उन राखी अपने भंडारमे रे	कछुये दिनो नांही विशेष	
वली अेकवार महाप्रभुजीअे कही रे	अे राजानी अेक वात	१८५।
अे मांहे सहेन ने उदारता रे	करी कही छे नाना भांत	
अेकवार अेक ब्राह्मण मांगवे रे	आवत हे राजा पास	१८६।
श्रमित भयो मारगमे आवतो रे	नेक छाहया लीओ उसास	
मनोरथ मांगवेको जितनो कीयो रे	सो लख्यो सव अवनी मांहे	१८७।
राजा मृगयाकुं गयो हतो रे	सो आयो अकेलो त्यांहे	
राजाने पूछयुं तुं कोन हे रे	अरू कहा लिखत हे अेह	१८८।
ब्राह्मण राजाकुं चिन्हे नहीं रे	कहयो मन को मनोरथ जेह	
मे ब्राह्मण ओर आयो मांगवे रे	महीपतीकी महिमा जान	१८९।
लिखत हुं जो मेरे चहीये रे	देनो हे कन्यादान	
अेक मनोरथ मेरे यज्ञ को रे	अरू चहीये उदर निर्वाह	१९०।
अेह सब राजापे मांगवे रे	आयो हुं करी उमाह	
तब वे राजाने दूरी कहयो रे	वे ब्राह्मणसुं तेणी वार	१९१।
इतनो राजा तोहीकुं देयगो रे	जानत हे निरधार	
राजा मेरो गुण जानि हे रे	अरू कहे महा सुजाण	१९२।
ते छाती पर पाय देयके रे	लेउंगो उचित दान	
अे सुनीके राजा त्यां ते चाल्यो रे	सो आयो अपने धाम	१९३।
पाछे ब्राह्मण आयो रे	लेत राजाको नाम	
राजा सभा सहित बेठो हतो रे	उन दिनो आशीरवाद	१९४।
तबही लीनो निकट वुलायके रे	पूछी मनकी मर्याद	
तब उन अभिलाषा कही रे	मनमों धरीयो जोय	१९५।
राजाने तबही मंगवाय के रे	तेही छीनुं दिनो सोय	

राजाने ब्राह्मणसुं कही रे	पहेलेकी सुरति देवाय	११९६।
तुम जु कही हे में लेउंगो रे	छातीपे पग पसराय	
जो कह्यो सो कीनो चहीये रे	राजाने कह्यो सुख पाय	११७।
ऐसी भांतीको दान दीयो सबे रे	तब विप्र रह्यो संकुचाय	
महा सुशील नीको हतो रे	शुभ नेष्टिक अरू सुज्ञान	११८।
मलेच्छसुं संभाषन ना करे रे	जे करे तो करे स्नान	
ऐवी वातो प्रसन्न थई रे	कही छे ते श्री महाराज	११९।
तेणे अर्थे में आ विशद कर्युं रे	समे सूचन करवा काज	
कह्युं ऐक वेर इनको पिता रे	राजा वीरभाण हे जाऐ	१२००।
श्री आचार्यजीकुं मिलवेकी हुं रे	रहे उत्कंठा मन मांहे	
श्री बडे श्री गुंसाईजी जब रे	पुरुषोत्तम पधारे दुजीवार	१२।
राजा मारगमां आयके रे	कीनी बहुत मनुहार	
श्री आचार्यजी सहेज नित बेठे हुते रे	धोती उपरेणा जुक्त	१२।
राजाके जो पंडित साथमें रे	उन पूछी त्यां ऐक उक्त	
माला उपवित उपरेणाहुंकुं रे	देखाय कह्यो ऐ कहा	१३।
तब श्री आचार्यजीने कही दीओ रे	सबही को सबनी मांहा	
श्रुती स्मृति श्री भागवत रे	उपवित उपरना माल	१४।
ऐ तीन्यो देखाय वाहीकुं रे	कही मुसकित वचन रसाल	
श्री आचार्यजीकुं फरी पूछीयो रे	सब सभा सहित तिन मांहां	१५।
हम यों सुन्यो श्री भागवतकी रे	तुम टीका कीनी आहे	
बडे श्री गुंसाईजीने उतर दीओ रे	हां कीनी तो हे सत्य	१६।
बोलेश्री भागवतकी टीका कहा रे	यामों कठीन कहा हे अत्य	
तब बोले वेद वेदांतलों रे	में देख्यो शास्त्र पूराण	१७।
श्री भागवत सम कोउ कठीनमों रे	ऐसो कोउ नाहींन आन	
तब वे बोले ऐ भागवत हे रे	इनमों कहा कठीन प्रकार	१८।
तब सबनकुं यह गवत हे रे	श्री आचार्यजीऐ कह्युंतेणीवार	
तब ऐक श्लोक कह्यो श्री आचार्यजीऐ रे	याको अर्थ कहो समजाऐ	१९।
अतः सर्व गुणो पेत रे	काल परम शोभाय	
काल परम शोभान केसे भयो रे	माहा निंदित मास हे चात्र	१२०।
कृष्णपक्ष दक्षणायन भादों रे	अष्टमी अरू अर्ध रात्र	
श्री रघुनाथजीके प्रागट्यमों रे	सबही हुते राजाके योग	१२१।
सोतो याहुमों कोउ नाहीं रे	ते क्यो आवे उपयोग	
ऐसे वचन सुने आचार्य के रे	तब सबे गये घिघिआय	१२२।
कहेते उत्तर आवे नहीं रे	रहे नीचो शीष नमाय	
ता पाछे राजाने यों कह्यो रे	ऐ कहा जाने महामूढ	१२२३।
गुंसाईजी तुमही कहो कछु आपथी रे	ऐ महा परम रस गूढ	

तब आचार्यजीने विवरण कीयो रे	राजा भयो बहोत प्रसन्न	१२१४।
नमन करी स्तुति बहोत करी रे	अरू बोल्यो विनय वचन	
श्री आचार्यजी बोहोत प्रसन्न व्है रे	बोले अतिशे करी नेह	११५।
श्लोक ऐकको अर्थ छे मांसलों रे	करे ते नहीं आवे छेह	
वली ऐक ते राजानो पिता हतो रे	तेनुं नाम ते वरसंग देव	११६।
भक्ति मारगी ने स्नेही घणो रे	कांइ नहीं मनमां अहमेव	
तेहनी वात श्री महाप्रभुजीअे कही रे	बेठा ते जलग्रह मांह	११७।
उठी व्हालानुं श्री मुख जोअे रे	महाभाग्यवान सहु त्यांह	
त्यारे स्नेह तणी ऐक वारता रे	चाली ते नाना भांत्य	११८।
वलतां महाप्रभुजी मुसकाइने रे	कीधी तेहवे ते वात	
श्रीमुखथी ऐणीपेरे उचर्या रे	जाको नाती राजाराम	११९।
ऐक समय ऐ मृगयाकुं गयो रे	वाको वरसंग देव नाम	
उनके ऐक मित्र संग रहे रे	वासु करे बहोत स्नेह	१२०।
खेल अहेडाको जब खेलते रे	सनमुख बेठाये त्यांह	
जब सब मृगयाकुं लाये घेर के रे	राजा बेठो हे तांझ	१२१।
सर डार्यो सोतो लाग्यो नहीं रे	लाग्यो उनके उरमांझ	
लागत मात्रही प्राण निकसी गये रे	वे विसभर तीक्ष्ण बाण	१२२।
वाकी अवस्था तेही छीनुं देखके रे	काहु करी राजासों जाण	
तब राजा बहोत उक्ताय के रे	वेग गयो उनके पास	१२३।
देखे तो वामो कछुअे नहीं रे	नहीं प्राण न वाके श्वास	
तवे नेही उछंगे लीओ रे	मुख देखे वारंवार	१२४।
ऐवे अंतरगति आतुर हते रे	नयनो लगी जलधार	
इनके प्रेम महा बल नेहको रे	जिनकी समता नहीं आन	१२५।
रोवत रोवत ही जीवत भयो रे	उनके तन आये प्राण	
ऐहवी वात महाप्रभुअे कही रे	ते सांभली सर्व समाज	१२६।
कोइ ऐक भक्तने ऐवुं उपज्युं रे	रहयो प्रश्न पूछवा काज	
महाराज महा आश्चर्य वारता रे	श्रीमुखे जाणी ऐह	१२७।
ऐथी प्राण गया तो सांभल्या रे	फरी आव्यो कौतुक ऐह	
आज लगी अमो ऐहवी स्नेहनी रे	सांभली नथी महाराज	१२८।
ऐ तो महा अपरमित वारता रे	श्रीमुखथी जाणी आज	
त्यारे श्री महाप्रभुजी मुसकाइने रे	कहयुं यामो केतिक वात	१२९।
जो जाते मरे सो ताते जीअे रे	त्यां आश्चर्य कोन भांत	
साचे स्नेहे सब कछु संपजे रे	पे साचो चहीअे स्नेह	१३०।
लौकिक अलौकिक सब सनमुख रहे रे	ते केतिक वात हे ऐह	
ऐवी कारणमय बहु वारता रे	करी स्वकीय हेत संपन्न	१३१।
घणी वार घणी घणी भांत्ये करी रे	कही छे श्री प्राण जीवन	

એવો રાજા રામચંદ્ર ત્યાંહાં રે	જેનો પિતા પિતામહ ઉક્ત	
બેઠો મહાપ્રભુજીને સનમુખ થઈ રે	જુએ શ્રીમુખ પ્રેમ સંયુક્ત	૧૨૩૨।
પાછે શ્રી ગુંસાઈજીને કહયો રે	યાકું હે ભીતર કાજ	
રાજા તતક્ષણ ઊઠી ઠાડો ભયો રે	અપને સબ સહિત સમાજ	૧૩૩।
શ્રી ગુંસાઈજીને તબ યોં કહયો રે	બાબા તુમ ભીતર જાઓ	
પાછે મેં ઊઠીકે ભીતર ગયો રે	અપની રૂચી સૂ સહેજ સુખાઓ	૧૩૪।
એવી વાત મહાભાગ્યવાનને રે	પોતાનું પરમ અનૂપ	
પ્રગટ કરી દેખાડયું તેહને રે	સર્વોધિક સ્વતઃ સ્વરૂપ	૧૩૫।
પોતે તે માહા દાતા ગુણ પ્રીય રે	સ્નેહ તણા અતિ જાણ	
બીજા અનેક ભાવ એહમાં કહયા રે	તે સર્વ કર્યા પ્રમાણ	૧૩૬।
એણીપેરે લીલા હોએ અડેલ માંહે રે	તે નિતનિત આનંદ કંદ	
શ્રી વિઠલગ્રહ ક્રીડા નિતનવી રે	કરે શ્રી ગોકુલનો ચંદ	૧૩૭।
આગલ વિજય કર્યો જે અડેલથી રે	દેશાંતર લીલા કાજ	
તેહ વિસદ કરી કાંઈ એક કહું રે	સાંભલજો સ્વકીય સમાજ	૧૨૩૮।

ઇતિ શ્રી ગોકુલેશ લીલા રસાબ્ધી ક્રીડા કલ્લોલ મહા અદ્ભુત વિચિત્ર રસ
 વ્યારાના ગોપાલદાસ વિરચિત
 ॥ માંગલ્ય સોલમું સમાપ્તમ્ ॥

मांगल्य - १७ - सत्तरमुं

राग मारुं जात : नवरसमानी 'व्रषभान भवन गइ हती' अे जाते गवासे

श्री महाप्रभुने शिर नामी	लीला कहुं छुं आनंद पामी	११।
जेनो अनिरवचनी छे धर्म	अतिशय कारण बहु मर्म	१२।
चलण वलण आदि जे काज	जे वचने कहे श्री महाराज	१३।
जे जे कृत्य करे छे समेत	सहु मांहें स्वकीयनुं हेत	१४।
अेवी लीला परम विचित्र	कारण विना नहीं अन्यत्र	१५।
करे श्री विठलजीने घेर	होअे नितनित नवली पेर	१६।
श्री गुंसाईजीअे करीसंकेत	सुओ पाल्यो श्री वल्लभ हेत	१७।
ते अलौकिक कारण रूप	कोइ भगवद भक्त अनूप	१८।
तेहनी श्री मुखे करी कही वात	अति प्रहसित नाना भांत	१९।
वाको गोपालदास धर्यो हे नाम	सो रहे हे हमारे धाम	१२०।
वांके गुन बाहोतेरे ताते	हमसों करे नीकी वाते	१२१।
सबहीनकुं पहेचाने	अपनो विरानो जाने	१२२।
मनुष्य तो सबे जानी लीने	पशु पर्यंत सबनको चीन्हें	१२३।
ओरनकी आवे गाअे	कबहुं घरको त्रण खाअे	१२४।
तब वाको तबही पोकारे	घरकीकुं देखी विचारे	१२५।
हमकुं सोये ते जगावे	विरीयाभइ कही कही सुनावे	१२६।
अेसे बोले मधुर वचन	सुनते होअे मन प्रसन्न	१२७।
चारु वाक्य अरु बुद्ध वान	वाकी पटंतरकुं नहीं आन	१२८।
अेक दिवस अेसी बनी आइ	अपराध कीयो हे बिलाइ	१२९।
श्री गुंसाईजी सुन्यो जे वार	वाको करवाव्यो संस्कार	१२०।
शरणागत वत्सल सार	अेम जणाव्यो अंगीकार	१२१।
करुणा अेहवीनोअे सुओ	तेहनो प्रगट प्रकार अे जुओ	१२२।
पशु पर्यंतनो पक्षपात	आश्रित जे को जीव जात	१२३।
अेणे मारगे अंगीकार	नहीं पात्रापात्र विचार	१२४।
अेह प्रागद्यनो जेह महिमा	सामर्थ न केहेने कहेवा	१२५।
लीला चरित्र तणो विस्तार	उतकर्ष तणो नहीं पार	१२६।
अेनो महिमा क्यां लगी कहीअे	द्रष्टांत अनुभवे लहीअे	१२७।
वात श्री मुखथी कही अेह	हरवा सहुना संदेह	१२८।
अेक गाय गुंसाईजीके गामे	त्यांहां ते मंगवाइ धामे	१२९।
मारगमों आवत मांहीं	त्यां साप मल्यो अेक ठांही	१३०।
इन वाकुं शींग लगायो	उनले माथा पर खायो	१३१।
तब मंत्रवादी अेक आयो	उन भेदसुं साप बोलायो	१३२।
कहयो छांडी दे तुं वाको	बोले पहेलेही छांडी हे याकुं	१३३।

એ બડે ઠોરકી ગાય	મોંપે ક્યોં કાટી જાએ	૧૩૪।
મેરો કછુએ નાંहीं દોષ	મોંકોં દાબ્યો તબ ભયો રોષ	૧૩૫।
એહવી અંગીકારની કાન	કીટી પતંગને રાણારાણ	૧૩૬।
સહુકોએહોને શિર નામે	મહિમાનો પાર ન પામે	૧૩૭।
જેહનું પ્રાગદ્ય જગત પ્રમાણે	પશુ પક્ષી મહિમા જાણે	૧૩૮।
એવા અનુભવ કોટિ અનંત	કહેતાં નહીં આવે અંત	૧૩૯।
તેમાં કારજ કારણ બહુ	તેનો કહેતાં પાર ન લહું	૧૪૦।
એણી પેરે સંપૂર્ણ રાજા	દશ વરસ અડેલ બિરાજ્યા	૧૪૧।
તેદશ વરસનું કારણ જેહ	આગલ કહીસે તેહ	૧૪૨।
પછી અડેલ થકી સુખરાસ	આવી ગઢે કયોં નિવાસ	૧૪૩।
તેનું કારણ અનેક પ્રકાર	કહું છું કરી તે વિસ્તાર	૧૪૪।
દુર્ગશાહ દુર્ગાવતી રાણી	તે ગઢા ગઢની પટરાણી	૧૪૫।
તેની શ્રીમુખે વાતો કરી	ઝલટભર આનંદે ભરી	૧૪૬।
ઝમરાવ સહુકો આવે	દુર્ગશાહ કહીને બોલાવે	૧૪૭।
એના રસના રસિકવર ભોગી	એ મહા લીલા ઉપયોગી	૧૪૮।
રમણ મધ્ય પાતીય રૂપ	રસ સામગ્રી અનૂપ	૧૪૯।
રસભાવે અતિ ઉત્કૃષ્ટ	મહા અંતરંગ પુષ્ટ પુષ્ટ	૧૫૦।
જે લીલા અનુભવને અર્થે	કરી સૃષ્ટી સ્વતઃ સામર્થ	૧૫૧।
તેહને હેત રમણને કાજ	પોતે પ્રગદ્યા શ્રી મહારાજ	૧૫૨।
તે જે જે સ્થલે પ્રગટાવી	તે મહાપ્રભુને મન ભાવી	૧૫૩।
એવી સૃષ્ટી રચી કરી ધાંત	તે અલૌકિક નાના ધાંત	૧૫૪।
કો રંકને રાજસ વલી	દીસે લૌકિકમાં તે ભલી	૧૫૫।
કૃપાએ જણાવી તેણે જાણી	તે સૃષ્ટી માંહેની એ રાણી	૧૫૬।
પ્રભુતા વિભુતાને સંગ	જેહનાં પ્રગટ હવાં છે અંગ	૧૫૭।
એવી દુર્ગાવતી રાણી	તે કેમ કરી જાએ વખાણી	૧૫૮।
પ્રભુની લીલાને હેત	સૃષ્ટી પ્રગટી રસ સંકેત	૧૫૯।
કરવા લીલા રસ રમણ	તેહનું કરે આકરસણ	૧૬૦।
આકરણ ધાંત અનેક	તેનો ક્યાં લગી કહું વિવેક	૧૬૧।
કેહેનું ઇચ્છાને જે પ્રભાવે	કેહેનું સંગ પરસ્પર ભાવે	૧૬૨।
કેહેનું મહાતમે મન રંજે	કેહેનું વચન સામર્થ ગંજે	૧૬૩।
કેહેનું મર્યાદા અવતંશે	કેહેનું ધર્મ તણે તે અંશે	૧૬૪।
કેહેનું આચારે અભિરામ	કેહેનું દાને પૂરે કામ	૧૬૫।
કેહેને સ્વતઃ સ્નેહ ઉપજાવી	કેહેને ઉત્કર્ષતા મન આવી	૧૬૬।
કેહેને બે ચાર વૈશ્ણવ સાથે	એ સંબંધ કરાવ્યો નાથે	૧૬૭।
કેહેને પરચક્ર ભય પમાડી	કેહેને તાડને નામ દેવાડી	૧૬૮।
કેહેનું દુતી ઉપજાવી દેશ	કેહેનું જીતી વાતે વરેસ	૧૬૯।
કેહેનું પ્રગટ સર્વે સુખકારી	કેહેનું નામ પ્રતાપે ભારી	૧૭૦।

કેહેનું સ્વપ્ન દ્વારા અનુભાવે	કેહેનું ઘેર પધારી ચાવે	૧૭૧।
કેહેનું કેવલ સ્વરૂપ પ્રકાર	એમ કરેતે બહુ વિસ્તાર	૧૭૨।
કેહેનું પરકર પૂરણ લીલ	કેહેનું દેખી સદા સુખશીલ	૧૭૩।
કેહેનું અવિરૂદ્ધતા અતિસહને	કેહેનું અદ્ભુત અગાધ ગતિગેહેને	૧૭૪।
કેહેનું નિરૂપાધી નિરલોભે	કેહેનું કારૂણીક કૃત શોભે	૧૭૫।
આવી આકરસણની રીતે	તે ભાંત્ય ભલી અતિ પ્રીતે	૧૭૬।
એ સહેજ સંબંધે આવે	તે પ્રભુને મન સહુ ભાવે	૧૭૭।
આતો આવ્યાની અતિ પેર	પ્રભુ પધાર્યા તેહને ઘેર	૧૭૮।
લીલા સુધાસિંધુ તોષ કરી	આરંભી આનંદ ભરી	૧૭૯।
બાલ કુમાર પૌગંડ રસીલા	પ્રાગ અડેલમાં કીધી લીલા	૧૮૦।
પછે પરમ કિશોર પ્રવેશ	અંગ અંગમાં પરમ સુદેશ	૧૮૧।
કિશોરાકૃત વય સંપન્ન	હવાં કોટિ કંદર્પ લાવણ્ય	૧૮૨।
રાણીના અનુગ્રહ હિત સાર	કર્યો પ્રેમાભિસરણ વિચાર	૧૮૩।
લૌકિક નિમિત્ત કાંઈ જોઈએ	જે માંહાંથી અલૌકિક સોહીએ	૧૮૪।
પ્રાગદ્ય લૌકિકમાં કીધું	માટે લૌકિક મુક્ષે લીધું	૧૮૫।
ભાજણ નિમિત્ત ઉપજાવ્યું	એવું પ્રભુને ચિત આવ્યું	૧૮૬।
એ મહા કારણ તણુ પ્રમાણ	તે કેમ થાએ નિર્માણ	૧૮૭।
શ્રી આચાર્યજીની કારિકા એહવી	શ્રી પ્રભુએ કહી છે તેહવી	૧૮૮।
એક કારજમાં બહુ અર્થ	સાધે છે પ્રભુ સામર્થ	૧૮૯।
હવે તે ભાજણનો પ્રકાર	કાંઈ કહું છું કરી વિસ્તાર	૧૯૦।
એક વાર નગર સેસરામ	ત્યાંહાં શેરશાહનું ધામ	૧૯૧।
તે ઉગ્ર પ્રતાપિક એહવો	દેશપતિ સમ કહીએ તેવો	૧૯૨।
તેણે દ્વંદ્વ ઉઠાવ્યો હાથે	યાકી થયો હુમાયુ સાથે	૧૯૩।
તેણે રાજા રામને કહાવ્યું	મારે મન એહવું ભાવ્યું	૧૯૪।
તમો થાઓ મારી સહાય	હું લેઉં દેશ સમુદાય	૧૯૫।
તે રાજાને ચિત ના આવ્યું	તેણે કરી નિરુત્તર કહાવ્યું	૧૯૬।
તેણે રોષે શેરશાહ ભરીયો	એક ઝમરાયો સિદ્ધ કરીયો	૧૯૭।
પાછે કરી મન એ ઉદેશ	તેણે લીધો હુમાયુનો દેશ	૧૯૮।
આગમન અડેલજ માંહાં	ઉપદ્રવ સૂચન થયો ત્યાંહાં	૧૯૯।
ભગવદ્ ઇચ્છાએ એવી રીત	ઝગ્યો બુદ્ધનો તારો પીત	૧૯૦૦।
ત્યારે ગુંસાઈજીએ કહી વાત	કહ્યું હોયગો ઉતપાત	૧૯૧।
જ્યાં શ્રી મહાપ્રભુજી સોહે	ત્યાં ઉતપાત કેમ કરી હોય	૧૯૨।
પણ પ્રભુને ઇચ્છા જેહવી	પ્રગટી સામગ્રી તેહવી	૧૯૩।
દેશાંતર લીલા કારણ	તેહવા પ્રગટ્યા આચરણ	૧૯૪।
કાંઈ નિમિત્ત વિના કેમ થાએ	સ્થાનક મુક્યું કેમ જાએ	૧૯૫।
અંતર રસની રીત	બાહેર કરે કરી નિમિત્ત	૧૯૬।
એહવા ગોપનીય રસ જાણ	કરે કારજ પ્રગટ પ્રમાણ	૧૯૭।

अेहवुं कयुं छे श्रीमुखे रद्य	लौकिक वैदिक कापट्य	११०८।
अेणे वचने रस सिंधु कीधो	सरवोपर मानी लीधो	१९।
जेहने वस पोते थाअे	तेनुं कारण केम कहेवाअे	११०।
बीजा लौकिक काज समाज	करे रस गोपनने काज	१११।
पण गोपनथी रस वाधे	तेनो कांइ पार न लाधे	११२।
ते स्वरूप अनुभवी जाणे	जेहनो भाव न थाय प्रमाण	११३।
अे अनन्य समजे आसय	लौकिकने लौकिक भासे	११४।
अेवा रसना भेद अनेक	ते क्यां लगी कहुं विवेक	११५।
अेणे कारणे मनमां आव्युं	माटे निमित प्रगटाव्युं	११६।
उतपातनो तारो जोइ	समाधान कयुं सहु कोइ	११७।
पछी अकबर थयो ज्यारे उग्र	त्यां सेना पठइ समग्र	११८।
उमराव राजानो भारी	ते अडेल तणो अधिकारी	११९।
सनमुख युद्धे चढीयो	ते सेनापतिसुं बढीयो	१२०।
त्यां द्वंद उठयो तैणे ठाम	तेणे भाजन थई सहु गाम	१२१।
अेहवे आवी लाग्युं माठुं	ते अचानक सहुको नाठुं	१२२।
प्रभुजी गडुओ कर धरी	गडुआ केरुं मिस करी	१२३।
बालकृष्णजी अने रघुनाथ	अे पोते लीधा साथ	१२४।
श्रीमुखे प्रगट कह्युं छे सार	लेखन कयुं अेह अनुसार	१२५।
रघुनाथ तो बाल्य अपार	बालकृष्ण बोहोत सुकुमार	१२६।
चालवे ते अति संकुचाय	पनही विनु चल्यो न जाय	१२७।
मेरी पहेरी इन पनही	पे क्योहुं न चलते बनहीं	१२८।
क्योहुं क्योहुं करी कोस तीन	ज्यां गाम रहे अेक भिन्न	१२९।
जथा किंचित करी के आये	पेडेमे अति दुःख पाय	१३०।
नटशाल अेक हम पाइ	त्यां उतरे तीन्यो भाइ	१३१।
भ्रात वत्सल परम कृपाल	कीधी भ्रात तणी प्रतिपाल	१३२।
ईश्वरेश्वरने दुःख प्राप्य	ब्रह्मादिक नावे जाप्य	१३३।
अेहवी पनही भ्रातने धरावी	मारगमां रक्षा करावी	१३४।
पोते पनही विना पधार्या	क्षितीना परिताप निवार्या	१३५।
पदतल परसावी अेहने	मनोरथ पूरण कयो तेहनो	१३६।
पछी भये जब मध्यान	तब कुआ पर गये न्हान	१३७।
जल काढयो गडुआ सेती	न्हाये हम पहेरी धोती	१३८।
वे धोती फेर सुकाइ	तब पेहेरी हम अरु भाइ	१३९।
बालकृष्णको लगी भूख	अेक वात भइ हे अनूप	१४०।
अेक सेवक त्यां क्षत्राणी	सो आ गइ विनु जाणी	१४१।
वे दाल चणाकी लाइ	हम तबही लेके भींजाइ	१४२।
वे बालकृष्णकुं लेवाइ	हमहुं लेइ जो मन भाइ	१४३।
अेवा भ्रात वत्सल भगवान	वली भावनुं कयुं सनमान	१४४।

प्रभु तो महा खटरस भोगी	सर्वज्ञ महा संयोगी	१४५।
नर रूपनो अंगीकार	नरवत लीला करे सार	१४६।
अेक कारणमां बहु काज	अेहवा अे श्री महाराज	१४७।
श्री गुंसाईजीअे अेसो कीनो	बीरां मोहेकुं पठे दिनो	१४८।
कहयुं बीरा विन न रहेगो	याको क्योहुं न सरेगो	१४९।
व्याह तो कीनो मथुरा मांहां	समावर्तन कीनो त्यांहां	१५०।
ताते हम बीरा लेते	रहेते ब्रह्मचर्य समेते	१५१।
श्री गुंसाईजी सबे समुदाय	निशिकुं काकी सब आय	१५२।
श्री गुंसाईजी बोहोत दुःख पाये	जो लों हमपे नहीं आये	१५३।
जबही इनको हम देखे	तबही मन आनंद लेखे	१५४।
पाछे बोहोत सुख पाये	हिलीमीली भोजन करवाये	१५५।
तहांते सब कोउ चलेअे	सो अकबरपोरमें आये	१५६।
अेक स्थल रहीवेकुं लीनी	को दिवस वहां स्थिति कीनी	१५७।
ज्यांहां जे सुं बोल्या राज	तेना सरीया सघला काज	१५८।
जेणे जेणे दरशन कीधा	ते सहुना कारज सीधा	१५९।
ज्यां वसी रहया मारो नाथ	ते सहु को थया सनाथ	१६०।
अे लीला महा उपकारी	सहु जगत तणी हितकारी	१६१।
परहित अर्थे कृपा आणी	सहुना अंतर दुःख जाणी	१६२।
जीवना उध्धारना अर्थे	करे चरित्र सकल सामर्थे	१६३।
हरवा सहुना परिताप	सर्वत्र गमन करे आप	१६४।
वली श्रीमुखथी आप बोल्या	निज अंतरपट खोल्या	१६५।
पछी उहाहुं रहयो न जाय	तब कीनो ओर उपाय	१६६।
सो चलवे खरिकाकुं	ले कुटुंब सहित लरिकाकुं	१६७।
अेक समय श्री वल्लभबाल	बेठा मातानी सुखपाल	१६८।
माताजी मनमां हरखे	आनंदे आनंदे वरखे	१६९।
करे वात्सल्य अनेक प्रकार	प्रमुदित भावे अनुसार	१७०।
परस्परनुं जोइ हेत	वारू तन मन प्राण समेत	१७१।
ते समय तणी अेक वात	प्रभुअे कही नीकी भांत	१७२।
सुखपालहुंके जो भोइ	महुआ खावे सब कोइ	१७३।
देखतके को समतूल	जेसो रायवेलको फूल	१७४।
में पूछयो उनको अेसे	अे लागत कहो केसे	१७५।
उन कहयो सुनोही गुंसाई	सुंठ निक कहे नहीं जाइ	१७६।
तब में काकीकुं सुनाउं	कहो तो अेक में खाउं	१७७।
काकीने दिनी शिक्षा	खाये तो तेरी इच्छा	१७८।
पालखीते उतरीके यों कीनो	अेक महुओ करमों लीनो	१७९।
ले दांतनसेती चांप्यो	तबही मेरो जीय कांप्यो	१८०।
अति कलमलाय मन हायों	तबही मुख मांहेथी डायों	१८१।

अंति व्याकूल मन हिरानो	कबहुंलो शीश पिरानो	१८२।
तब ब्रह्मचर्य हम रहीअ	विन होम कीये क्यों लहीअ	१८३।
स्नान करीके त्यां होम कीनो	पाछे कछु हम अेक लीनो	१८४।
पाछे स्वस्थ भयो मेरे मनमों	तब सुख पायो सब तनमों	१८५।
स्वकीयने शिक्षा काज	अे वात कही महाराज	१८६।
अेवी सामग्री अणजाणी	प्रभु आगल धरीअे न आणी	१८७।
देखीते सुंदर भावे	पण गुण विन काज न आवे	१८८।
अेम क्रम क्रम लीला करतां	चाले छे भक्ते परवरता	१८९।
अेम मारगमों नदी आइ	वाके सनमुख देख्यो नहीं जाइ	१९०।
वे महा कठिन भय भीत	देखतकी अति विपरीत	१९१।
अेक घोडा सोदागर को	महा सुंदर वाके घरको	१९२।
तबही वही चाल्यो सोअे	वे पीटे अरू दुख रोये	१९३।
देखे सब कोउं दुःख पायो	कोउ निकट न जाअे आयो	१९४।
हमतो धीरनी मंगवाइ	त्यां बेठे सब समुदाइ	१९५।
सामग्री सहित सब भार	हम तबही पोहोंचे पार	१९६।
विश्वतारक सहुने तारी	उतर्या सहु कोइ नरनारी	१९७।
दूरघट सरिता महा भारी	अति सुगम थई सुखकारी	१९८।
सुख आप्युं स्वरूप प्रभावे	जीर्ण तरीने जे भावे	१९९।
दामोदरदासी आदि भक्त	जेको स्नेह रसे अनुरक्त	१२००।
तेहने स्वरूप विसय महा सोच	उपज्यो मनमां सोचपोच	११।
कहे शुं थाशे शुं थाशे	महा आतुर मन विमाशे	१२।
व्हालो सहु केहेने सुखदाइ	पहोंच्या सुखसुं समुदाइ	१३।
त्यां पुलिन परम शुभ जोइ	माताजीअे करी रसोइ	१४।
नाहवा पोते पधार्या	त्यां भक्तना भाव समार्या	१५।
जोइ भमर ने लहेर तरंग	आवी स्पर्शया श्री अंग	१६।
त्यां मोद अपरमित वाध्यो	समयो सरिताये साध्यो	१७।
करी मनोरथ सर्व समप्युं	प्रभुअे रस वस सुख अप्युं	१८।
अेम करी क्रीडा जल केल	पधार्या मोहन वेल	१९।
श्री गुंसाईजी सहित सुखभरी	उठया छे भोजन करी	१२०।
कोस अेक टीकडी गाम	रात रह्या तेणे ठाम	१२१।
त्यांना लोक महा दूराचारी	बोले अविक्त अविचारी	१२२।
अे वात कही श्री मुखथी	सुणी छे सहु कोइअे सुखथी	१२३।
वे गाममें कोउ आवे	सोउ रहे नहीं पावे	१२४।
कछु लेत हो पूछे वाकुं	हां लेत कहे जे ताकुं	१२५।
अेतो तथे वस थेते आवो इतलो	उनथे वसथे जायो उतलो	१२६।
जे कहे हमतो कछुअ न लेवे	तो उनकुं रहे न देवे	१२७।
कहे दूरी दूरी कहे दूर	अेसे अवधि महा क्रुर	१२८।

पे' हमसुं कछुअ न बोले	सब देखी रहे अन बोले	॥२१९॥
अे स्वरूप तणुं अैश्वर्य	सहु मोहित थया आश्चर्य	॥२०॥
अेवा विकल अने महा मूढ	अहरनिश अमले आरूढ	॥२१॥
अेहेवा मनमां अेह विचारे	जे अे प्रभु अहीं पधारे	॥२२॥
अहींया रही करे विश्राम	अेम मनोरथ धामे धाम	॥२३॥
अेवा दुष्टने मन अेम भावे	महा अतुल स्वरूप प्रभावे	॥२४॥
लक्ष्मीपति ज्युत सहु साजे	पोतानुं वारती लाजे	॥२५॥
अेवा प्रभुने जे जुअे	सहु सहेज कृतार्थ होअे	॥२६॥
अेवुं सुंदर महा स्वरूप	सहु केहेनुं पामे न रूप	॥२७॥
अेम जगत तणे हित अर्थे	प्रयाण स्वतः सामर्थे	॥२८॥
स्नानादिक कयुं कलेउं	त्यांथी पधार्या अेह	॥२९॥
कही वात ते महाप्रभुअे	सांभली छे भक्त सहुअे	॥३०॥
पे'डेमों कहीअे काहाकुं	अस्वास्थ भयो दादाकुं	॥३१॥
तब गअे गाम अेक मांहे	बाहेर तो रहयो नहीं जाय	॥३२॥
मेह वरसे तब कहां जइअे	ब्राह्मण के घर जाय रहीअे	॥३३॥
श्री गुंसाईजीने अेसी विचारी	पठयो खीरा आचारी	॥३४॥
तुं देखी आव अेक ठोर	वसीये जहांलो होये भोर	॥३५॥
तब खीराने जाय कर	पूछयो ब्राह्मणको घर	॥३६॥
कहयो ब्राह्मण तो यहां नहीं	अग्निहोत्री रहेत इहांही	॥३७॥
कहयो तो पाछे कहा चहीअे	उनको घर देखन जइअे	॥३८॥
अग्निहोतरीको ले नाम	पूछयो जाय उनको धाम	॥३९॥
खेतीको गयो हे तबही	आवेगो डेरा अबही	॥४०॥
तेसेहुं में वे आयो	खीराने शीष धुनायो	॥४१॥
माथे हर अरू पहेरे तनीआ	देखतको अति धनवनीया	॥४२॥
पूछयो अग्निहोत्री तुम हे	कहयो अन अधनोतरी हम हे	॥४३॥
अग्निहोतर कुंड देखायो	हम देखनकुं बतायो	॥४४॥
जानत अधनोतरी कस हे	सुनी हम अधनोतरी अस हे	॥४५॥
जा गाम नारायणदास मारे	तामों हम अग्नि परजारे	॥४६॥
हम विनुं कोउ और लगावे	तापर हम मार खवावे	॥४७॥
खीरा सुनीके फिरी आयो	श्री गुंसाईजीकुं सबही सुनायो	॥४८॥
श्री गुंसाईजी कहयो चलो ताहीं	और ठोर तो उचित नाहीं	॥४९॥
अेसोउं ये ब्राह्मण नाम	क्यों रहीअे औरके धाम	॥५०॥
धर्म धुरंधरने अे दयाल	महा ब्राह्मण प्रति पाल	॥५१॥
अेणे कारण करी विचार	ब्राह्मणनो कयों उध्धार	॥५२॥
जेनुं जगत बंधु अेवुं नाम	पधार्या तेहोने धाम	॥५३॥
भ्रष्ट ब्राह्मण घेर पधार्या	अेवा महा पतित उद्धार्या	॥५४॥
महाप्रभु साथ होअे जेहने	अस्वास्थ क्यांथी होअे तेहने	॥२५५॥

બહુ કારણ મનમાં આણી	અસ્વાસ્થ પાત્ર એ જાણી	૧૨૫૬।
એહવું નિમિત્ત ઉપજાવી	કરે લીલા જે મન ભાવી	૧૫૭।
કહયો પાત એરંડકે ચહીએ	તા પૂછો વે કહાં પડે	૧૫૮।
उन तपसी એક બતાયે	તાકે ઘર પાત દેખાયે	૧૫૯।
उन जाय वे तपसी देख्यो	સો ક્યોં કરી જાય વિસેખ્યો	૧૬૦।
साबु वेंचे अरू खावे	अरू तपसी नाम कहावे	૧૬૧।
એહનું તાત્પર્ય એહ વિશેષ	એહવા જે અનારજ દેશ	૧૬૨।
तेहने पावन करवा काज	त्यां પધાર્યા મહારાજ	૧૬૩।
को कहेशे प्रभु रस रूप	नित्य लीला नवल अनूप	૧૬૪।
रस वांछित ने रसदाइ	रसविन न रहे सदाइ	૧૬૫।
तेणे એ લીલા કેમ કીધી	શે કારણે માની લીધી	૧૬૬।
ते कहुं छुं करी विवेक	पण कारण अमित अनेक	૧૬૭।
प्रभुनुं हारद्र कोन जाणे	निश्चय करी कोण प्रमाणे	૧૬૮।
कांइ એક તે ગોચર દેખું	ते बुद्धि प्रमाणे विसेखुं	૧૬૯।
એક એ પ્રભુ પરમ કૃપાલ	दया सिंधु महा करुणाल	૧૭૦।
सहु जगतने कारण सुखथी	એ પ્રગટ કર્યું શ્રી મુખથી	૧૭૧।
बीजी लीला जेम ग्रही छे,	तेम એ प्रगट कहीं छे	૧૭૨।
जेम भोजन मिष्ट मांहां	कटु अम्ल परोसे त्यांहां	૧૭૩।
तेथી સહુ સ્વાદિત થાએ	वली भेदा भेद जणाऐ	૧૭૪।
मांहे मुक्ष अवांतर सार	ऐवी अगणितनो नहीं पार	૧૭૫।
तेह विसद करवाने काज	कही श्रीमुखथी महाराज	૧૭૬।
लीला स्वरूप संयोगी	सामर्थ सहित उपयोगी	૧૭૭।
એક એક લીલાનો અંશ	ते महा फलनो अवर्तश	૧૭૮।
जेणे अंशे जे कोइ रीझे	तेना कारज त्यांहांथी सीझे	૧૭૯।
जे अनेक भांतनी सृष्टी	बहु वरणी भावे मिष्ट	૧૮૦।
जेने जे લીલા રસ રમ્ય	जेहने ज्यांहां पर्यंत गम्य	૧૮૧।
जेहने जे રૂચતી સાર	जेहने जेहनो अधिकार	૧૮૨।
तेहने ते છે મહા નિધ્ધ	त्यां सकल पदारथ सिद्ध	૧૮૩।
એક એકથી પરમ અનૂપ	वली महा पुरुषार्थ रूप	૧૮૪।
अथाह अपरमित जाणी	जेको अलगो रहे એવું જાણી	૧૮૫।
तेहने ક્યાંથી હોએ દાન	अनुभवी करे रसपान	૧૮૬।
એવા કારણનો નહીં પાર	तेनो केम थाऐ विस्तार	૧૮૭।
लीला प्रगट करी એમ જાણી	ते केम करी जाणे वखाणी	૧૮૮।
એહવે અધમ દેશ અનુસરી	चरणाकिंते पावन करी	૧૮૯।
त्याંથી વિજય કરી સમુદાય	पेंडा मांहे चाल्या जाऐ	૧૯૦।
त्याંમાં ગાજે અતિ ઘનઘોર	उमडया वादल चहुं ओर	૧૯૧।
चहुं दिसथी पवन झकोले	पक्षी मधुरे स्वर बोले	૧૨૯૨।

सोहे इन्द्र धनुष्य बग पांत्य	ते शोभा अनुपम भांत	१२९३।
धरणी नव पल्लव सोहे	दीठे रति पतिना मन मोहे	१९४।
अेवी शोभा मारग मांहां	प्रगटी छे सुंदर त्यांहां	१९५।
साथे घोडा ने सुखपाल	श्री गुंसाईजी सहित सहु बाल	१९६।
आगल पाछळ आसपास	साथे भक्त महा सुख रास	१९७।
हरिवंशजी आदि जेह	नित नौतन जेहना नेह	१९८।
चाले करता हास्य विनोद	तेणे अभिनव प्रगटे मोद	१९९।
अेणी भांते सहु पर परवरीया	खडके आवी उतरीया	१३००।
तेनी सेवा मानी लीधी	बहु सृष्टी कृतार्थ कीधी	११।
कयों भांत भांत उध्धार	अति अगणित नावे पार	१२।
बीजा भक्त तणे संकेत	त्यां पधार्यांनो हेत	१३।
अढी मास त्यां स्थिति करी	पछी विजय कयों सुखभरी	१४।
बांधे पधार्या आप	हरवा तेहनां परिताप	१५।
संताप अलौकिक धर्म	जेहनो ते नव जाणे मर्म	१६।
लौकिक मांहे परवरीया	लौकिक बुध्दे आवरीया	१७।
ते अलौकिकने शुं जाणे	परीताप क्यांथी प्रमाणे	१८।
प्रभु सहुना अंतर यामी	प्राणत्वे अति अभिरामी	१९।
अेवा जाण शिरोमणी राय	अलौकिक दुःख कहयुं नव जाय	१२०।
ते आरति मनमां आणी	उपकार करे मन जाणी	१२१।
अेवा महा परम दयाल	स्वतःथी करे संभाल	१२२।
बांधेश्वर महा नरेन्द्र	सनमुख आव्यो रामचंद्र	१२३।
वाधेलो राजा तेह	तेहने मन अतिशे नेह	१२४।
दंडवत कीधां बहु वार	कर्या समाधान सत्कार	१२५।
पालो थई आगल चाले	देह सुरति नहीं संभाले	१२६।
मन मांहे अति आनंद आणे	करी जन्म कृतार्थ जाणे	१२७।
बहु भांते मनोरथ करी	पधराव्या उलट भरी	१२८।
राजानो मनोरथ फाव्यो	गीरधरजीने बेटो आव्यो	१२९।
तेणे मिसे आनंद मांहां	वाजिंत्र वजडाव्या त्यांहां	१३०।
अे वात श्री महाप्रभुजीअे कही	तेह सुणी छे सहुअे	१२१।
त्यां बेटा भयो दादाकुं	प्रगट्यो उत्साह राजाकुं	१२२।
तब राजाने यों कहयो	गुंसाईजीकुं नाती भयो	१२३।
दुदामाकी दस जोड	पठइ घेर करी बहु कोड	१२४।
दश दिन पर्यंत बजाअे	जेसे उनके मन भाअे	१२५।
अेमां कारण छे अेह	राजानो मनोरथ तेह	१२६।
महाप्रभु घेर पधार्या	मनमां उत्साह विचार्या	१२७।
तेणे आनंद उलट भरी	वजडाव्या मनोरथ करी	१२८।
निमित्त विना जो वाअे	तो मननो धर्म जणाये	१३२९।

એવો ગોપનીય ગંભીર	ભાવે પૂરિત મહા ધીર	૧૩૩૦।
એણે એણી પેરે ઉત્સવ કીધા	એહના સકલ પદારથ સીધા	૧૩૧।
એવો રાજા અંતરંગ	મહા કારૂણિક સર્વાંગ	૧૩૨।
તેના કારણ અલૌકિક ભાશે	કહેવાય નહીં તે આસય	૧૩૩।
તેને નામે પ્રભુ પ્રસન્ન	વાતો કહે મૃદુલ વચન	૧૩૪।
એનું કૃત્ય સર્વાત્મિક માને	રીઝે એહોને ગુણ ગાને	૧૩૫।
એવા પ્રભુ જ્યાંહાં પ્રસન્ન	તેના ભાગ્ય સમાન ન અન્ય	૧૩૬।
તેને લૌકિક કેમ કરી કહીએ	અલૌકિક દ્રષ્ટે કરી લઈએ	૧૩૭।
એવો વાઘેલો રાજા	ત્યાં પધાર્યા મહારાજા	૧૩૮।
ત્યાં રાત્ર દિવસ સહુ કોઈ	સુખ પામે શ્રીમુખ જોઈ	૧૩૯।
ત્યાં સ્વતઃ શરણ બહુ લીધા	સહુકોને કૃતાર્થ કીધા	૧૪૦।
બહુ ભક્ત જુથશું રાજે	એમ બાંધામાં બિરાજે	૧૪૧।
પછી સવંત સોલ ઓગણીસે	વિજય કીધો શ્રી ગોકુલાધીશે	૧૪૨।
રાજા સર્વ સૈન્ય સંઘાતે	પહોંચાવા આવ્યો સાથે	૧૪૩।
ચાલે સુખપાલની સાથે	સમાધાન કર્યા બહુ નાથે	૧૪૪।
કરૂણા દ્રસ્ટ સંતોષ્યા	અંતર અનુભાવે પોષ્યા	૧૪૫।
પછી આળી પામરી જોડ	ઓઢાડી કરી બહુ કોડ	૧૪૬।
લેઈ લેઈ ચઢાવે શીષ ને	કરે નમન શ્રી ગોકુલાધીશને	૧૪૭।
વલી દિન વચન બહુ બોલે	નહીં કોઈ એ ભાવને તોલે	૧૪૮।
લઈ ચરણ છુવાવે માથ	વલી શીશ ધરાવ્યો હાથ	૧૪૯।
એ પાત્ર પરમ રસ જાળી	રૂચીસું અતિ કરૂણા આળી	૧૫૦।
આપ્યા બીડા મહા પ્રસાદ	મન પામ્યો અતિ અહેલાદ	૧૫૧।
પ્રસન્ને કર્યો વિદાય	સનમુખ પાછે પગ જાય	૧૫૨।
થયો અતિશે મન આનંદ	ઝલટયો ઝર પ્રેમ સમુદ્ર	૧૫૩।
તેહને મન આરતિ જેહ	ગોકુલપતિ જાણે તેહ	૧૫૪।
પછી પધાર્યા પ્રાણેશ	પાવન કરવા તે દેશ	૧૫૫।
કર્યો ગઢા તળો ઉદેશ	તે લીલા મહા વરેશ	૧૫૬।
જ્યાં છે દુર્ગાવતીરાણી	તેના ભાવ અપરમિત જાળી	૧૫૭।
તે કહું કાંઈ એક વિસ્તાર	મારી મતિને અનુસાર	૧૫૮।

રાણી દુર્ગાવતી અનુગ્રહાર્થ અનેક લીલા સિદ્ધાર્થ દેશાંતર ગમન લીલા વર્ણનો નામ

।। માંગલ્ય ૧૭ સંપૂર્ણમ્ ।।

मांगल्य - १८ - अढारमुं

राग : " श्री विठलदासे विनव्या प्रभु करी बहु प्रकार "

प्रभु पद कमले स्पर्शी अने लीला कही सुदेश	
कुल प्रागट्य थकी ते बाल पौगंड प्रवेश	११।
आगल कहुं कीशोराकृत अनिरवचनीय रस रीत	
महा रसनो विस्तार अने नित्य नौतन प्रीत	१२।
त्रिविध भक्तनां निरोधनी लीला कही प्रमाण	
हवे निरोध कहुं रस जुत जेहनुं नहीं निर्माण	१३।
अति वल्लभ वल्लभ ने वल्लभनो रस सार	
जे विण क्षणुं विलसे नहीं जे रस वर आधार	१४।
जीवन धन ने परम प्रिय जे प्रभुनुं अभिराम	
ते लीला कहेवानी मनमां करुं हाम	१५।
पण उर धरवा अदभुत रसने मारुं नहीं गात्र	
ऐक कणिकानो रस ग्रही सकुं हुं ऐहवुं नहीं पात्र	१६।
ऐ रस नी नहीं योग्यता ने वली परम निकृष्ट	
पोतेथी रस पात्र करी अने करी वृष्टी	१७।
निःसाधन फल रूप ऐ नाम तणो जे अर्थ	
ते सिद्ध कर्यो मारे विषे पोताने सामर्थ	१८।
ऐह बले बल सूचवीने करुं रस विस्तार	
पात्र प्रमाणे करी कहुं पण रसनो नहीं पार	१९।
जेहने को जाणे नहीं वचने न आवे जेह	
भाव थकी महा गूढ जे कोण विसद करे तेह	१२०।
ऐवी लीलानो अनुभव करवा महाराज	
प्रगट्या परम रसिकवर सहित सकल समाज	१२१।
नव नायक नव नेह निपुण नौतन अभिलाष	
नव नव रति प्रगटे प्रतिक्षणुं मननुं मन साक्ष	१२२।
परम प्रवीण रसात्मिक रसभर रसनुं मूल	
अंग अंग रस पूरित रसमय रस अनुकूल	१२३।
रसना मनोरथ रसिक रसिकवर पूरण काज	
लीला रसिक प्रगट करी अमित अतुल रस राज	१२४।
सामग्री समरस रसभर नहीं तेहनुं मान	
उभय भाव भावात्मिक रसनुं परम निदान	१२५।
उभय रसे रस भोगी द्विदलात्मिक रसनी रीत	
रस वांछित रस दायक करी नौतन बहु प्रीत	१२६।

રમણ રસે સંપૂર્ણ વ્હાલો પૂરણ કામ	
રસનો ભર રસમય રસનું પરિપૂર્ણ ધામ	૧૭૧
અંગ અંગ ડનમત અનંગ રતિ રસનો ચાવ	
અંકુર મહા કુસુમિત ફલ રસ ઇચ્છિત ભવ ભાવ	૧૮૧
કો કહેશે પ્રભુ રસભર રસપૂર્ણ કહેવાય	
તો રસપાત્ર તણો અભિલાષ કરે છે કાં એ	૧૯૧
ત્યાં કહું છું એ માંહે સકલ રસની છે રીત	
વિવેક કરી મંથન કરે પ્રગટે નવનીત	૨૦૧
જેમ ગવરીનું પય લેડ કરીએ પાત્રજ માંહ	
તે પાત્રેથી ફરી પાન કરે રસ પામે ત્યાંહ	૨૧૧
એહવા રસના ભેદ રસિકવર જાણે સોય	
રસ વિલસે વાધે રસ અન્ય ન સમજે કોય	૨૨૧
બીજા પ્રાગ્દય પ્રગટ તે કાર્ય કારણ અર્થ	
આ પૂર્ણ પરમ પ્રાગ્દય તે સકલ કરણ સામર્થ	૨૩૧
અલૌકિક એ પ્રાગ્દય અલૌકિક રસની સૃષ્ટી	
લૌકિક કો સમુજે નહીં હોએ રસ વૃષ્ટી	૨૪૧
અંગ અંગથી અંગના પ્રાગ્દય તે રમણને અર્થ	
પરસ્પરે રસ પ્રોજીને સોંપ્યા રસ સામર્થ	૨૫૧
તેહ સૃષ્ટીસું રમણ કરે મોહક થઈ આધીન	
સ્વતઃ સુરતિ નહીં અંગની યદ્યપી મહા પ્રવીણ	૨૬૧
પોતે દાન કરી વાંછે રસ તેહનો આપ	
વિલસેથી રીઝે ઘણું વિણ વિલસે પરિતાપ	૨૭૧
અનુદિન અભિલાષા રહે એ રસની કરે આસ	
અન્ય સુરતિ આવે નહીં ક્ષણુ ન મેલે પાસ	૨૮૧
ભાવ ભાવાંતર અતિ ઘણાં તે કાંઈ વિસદ ન થાય	
ગોપનીય અતિ રસિક તે વચને કેમ કહેવાય	૨૯૧
દાન પાત્ર મહા નિપુણ અને દાતા રસ રમ્ય	
અનુભવતા રસ નવ લહે એહવો પરમ અગમ્ય	૩૦૧
પ્રતિક્ષણુ રસ અભિલાષે તૃપ્તી ન પામે તેહ	
જે અનુદિન અનુભવ કરે તેહ નવી જાણે એહ	૩૧૧
જે નાયક રસ દાયક તેહ ન પામે પાર	
જ્યાંહાં ભાવ નહીં સંચરે તે કેમ કહું વિસ્તાર	૩૨૧
એવા ભાગ્ય ભક્ત તણાં પ્રગટ કર્યા રસ કાજ	
આધુનિક પ્રાગ્દય ધરી ગોકુલેશ મહારાજ	૩૩૧
મહેદ અનુગ્રહથી લહે કાંઈ એક છાયા માત્ર	
સંપૂર્ણ રસ ગ્રહી સકે કોઈ એહવું નહીં પાત્ર	૩૪૧

गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल	
कांइ अेक अे ग्रंथे करी कहुं मांहीं रसना रोल	।३५।
नवल नाहो नौतन रति जे रसनो नहीं पार	
कांइ अेक ते वर्णन करूं बुद्धि तणे अनुसार	।३६।
बांधेगढथी विजय करी प्रधार्या महाराज	
निःसाधन फलरूप भक्तना करवा काज	।३७।
केवल पोते स्वतः थकी कृपा तणे सामर्थ	
गढे राणी दुर्गावती तेहनां अनुग्रह अर्थ	।३८।
अे स्वभाव अे प्रभु तणो पोतेथी नित्य नेम	
स्वकीयने करे दान भक्त रस भावने प्रेम	।३९।
दान करी सुख भोगवे साधननुं फल जेह	
पोतानुं कांइ नव लहे जे आप्युं छे तेह	।४०।
आप्युं जो पोते लहे तो रसाभास थई जाय	
अेम रस भेदे अनुसरे ते केम करी कहेवाय	।४१।
अेम पेंडे लीला करता पधारे छे आप	
स्वकीयना सुख हेत अने हरवा परिताप	।४२।
क्रम क्रम निकट पधारे तेम मन आरत थाय	
रसना मनोरथ पूरवा उलट अंग न माय	।४३।
अणदीठे अभिलाषा करे मनमां बहु अेह	
प्रफुल्लित रस वांछित अंग जाणी पूरव नेह	।४४।
विविध भाव सोचे उर मनमां संकुचाय	
दानातुर रसवस घणुं ते कांइ कह्युं न जाय	।४५।
अेणी पेरे पेंडे पधारे छे व्हालो प्राण जीवन	
निरोध राणीनो करवाने करूणा आणी मन	।४६।
निरोधे निरोधाया छे प्रभुना सर्वांग	
अन्य सुरती आवे नहीं अेह रसे रस रंग	।४७।
अेह भाव मनमां प्रभुअे आप्यो जेही वार	
आगमने आगमन हवो ते सुंदर नार	।४८।
मन मनने वेधे अेहवी छे रसनी रीत	
आतो महा अलौकिक अने वली पूरव प्रीत	।४९।
भावे मन वेधुं राणीनुं अंतर मांहां	
प्रथम प्रगटी आरत अंग सहेज सुभावी त्यांहां	।५०।
मन लोचे ललचाये अने वली विहवल थाय	
अंतरमां सोचे घणुं पण कारण नहीं समजाय	।५१।
क्षणु अेकमां उलट घणो मनमां अभिनव रंग	
क्षणुं पुलकित रोमांचित क्षणुं फरके रस अंग	।५२।

ક્ષણું ભૂલુ સંભારીએ તેમ સોચે છે મન	
ક્ષણુ વિસ્મય ક્ષણ પ્રહસિત એવા પ્રગટ્યા ચિન્હ	૧૫૩।
મહા સભા મંડિત બેઠી છે સભા મંજાર	
તેહવે આવી વધાઈ પધારે પ્રાણ આધાર	૧૫૪।
આશ્ચર્ય પામી અતિ ઘણું મનમાં મોદ ન માય	
કારુણિક કારણ લહ્યું તેણે વિસ્મય થાય	૧૫૫।
તેડી નિકટ વધાયાને સનમુખ પૂછે વાત	
ક્યાં આવ્યા ક્યારે આવસે ડર ડરમાં ન સમાત	૧૫૬।
કોણ પ્રકારે ક્યાં થકી કોણ કર્યો છે વિચાર	
સૂં કારણ મહા ધર્યું તું જાણે નિરધાર	૧૫૭।
અદ્ભુત એ પ્રાગટ્ય અને અદ્ભુત કારણ એહ	
કે જાણે જે અનુભવે કે એ જણાવે તેહ	૧૫૮।
વચન સુણી વેગા થઈ મહેલ્યા લૌકિક કાજ	
સભા સહિત સનમુખ પધાર્યા દર્શનને મહારાજ	૧૫૯।
આપી વધાઈ વધાઈઆને જે કાંઈ મનની ફુલ	
વસ્ત્ર દ્રવ્ય આપ્યા ઘણાં અને ભૂષણ બહુ મૂલ	૧૬૦।
સંતોષી સાથે લેઈ ફિરી ફિરી પૂછે એહ	
લૌકિકમાં દૂરાવીને અંતરનો	૧૬૧।
હસ્તી ઘોડા ને રથ પાથદલનો નહીં પાર	
રાજ સાજ સાથે સનમુખ આવ્યા તેણી વાર	૧૬૨।
જેમ જેમ નિકટ પધારે તેમ તેમ આતુર થાય	
વિલંબ થાએ વિલંબે નહીં ક્ષણું એ ન સહેવાય	૧૬૩।
કરણ પંથે આચરણ પ્રગટ હવા અંગ અંગ એહ	
એ ઉત્સાહ અપરમિત વચને ન આવે તેહ	૧૬૪।
પરમ પ્રવીણ વિચિક્ષણ મહારાણી રસ પાત્ર	
ભાગ્યવાન સંપૂર્ણ અને જાણે વિધી શાસ્ત્ર	૧૬૫।
કો કહેસે રાણીનું કારણ સૂં પ્રાચીન	
જે વિણ દીઠે એ ભાવ પ્રગટ હવા પરમ નવીન	૧૬૬।
ત્યાં કહું છું એહ અલૌકિક અદ્ભુત કારણ મયી	
અનુભવથી જ્ઞાપિત હોય વચને ન જાય કહી	૧૬૭।
જે ભોગ્યવરે રસ અનુભવ્યો સાર તણો જે સાર	
તે આગમ સૂચન કરું કારણ સમૂલ પ્રકાર	૧૬૮।
વીજ પ્રથમ ભૂતલમાં સ્વારથ રસને હેત	
ઈચ્છાથી પ્રગટવ્યા પ્રભુએ કરી સંકેત	૧૬૯।
સીંચન આગમને આગમન હવું જલ પૂર	
અંગ અંગ ચિન્હ પ્રગટ હવા તે પ્રગટ્યા અંકુર	૧૭૦।

वर्षाने आगमने भूमीथी जल सिंचाय	
अंकुरीत पल्लवित जेम सहु वनस्पती थाय	१७१।
नाम सुणी गुण सांभली मूल गया पाताल	
सनमुख थया दरशनने आशा वेल रसाल	१७२।
जोयुं रूप अनूप रसिकवर परम सुजाण	
शाखा परशाखा प्रसरी पल्लवित प्रमाण	१७३।
वंक विलोकनी मुसकनी फरकनी अधर रसाल	
नमित अमित नव नव पल्लव जेम लहेलहेती सुडाल	१७४।
वचन रचन रस रंजित स्वरस परस रस रीत	
कुसुमित फल संयुक्त प्रगट हवी नौतन प्रीत	१७५।
अंग अंग ऐकांत महा रसनो भर भोग	
रसमय फल परिपूरण ऐणी पेरे हवो संजोग	१७६।
सुरति भेद भेदे रमे ते केवल रस रूप	
भाव भावती उभय रूची ते मांहे स्वाद अनूप	१७७।
ऐवा अनेक प्रकार अनुपम अभिनव होय	
भाग्यवान रसभर लहे ते नव जाणे कोय	१७८।
ऐणी पेरे जे अंतरंगना कीधा अंगीकार	
ते मांहेनी दुर्गावती भाग्य तणो नहीं पार	१७९।
द्रष्टी पंथे दीठा ज्यारे सनमुख सुख रास	
वाहन वेगे मेलीने निपट निकट थया पास	१८०।
अंतर भाव अनुपम जाण्या प्रभुऐ मन	
करूणा भर हित भर थई अने आप्युं दर्शन	१८१।
कंदर्प कोटि लावण्य सकल शोभानुं सार	
महा मोहक परम अदभुत सुंदरता नहीं पार	१८२।
भालने निकट विकट भोंहें बेहुं धनुषाकार	
नयण वयण विण रीझवे ने मूरछे जोइ मार	१८३।
तिलक भाल भलुका बेहु ते वेधे सर्वांग	
जोइ धीर धीरा तणुं होय सिथिल गती पंग	१८४।
अधर अरूण लोभी लोभात्मक ऐ कहेवाय	
रस लोभी लोभ्या त्याहां ते अलगा नव थाय	१८५।
माणिक रत्न जडित नाना विधि कुंडल कर्ण	
तेहनी ज्योति जगमगे सकल भुवन आभर्ण	१८६।
श्री हस्ते चूडो श्री कंठे मोतीनो हार	
पदक सुनानी माल अने बाजुबंध सार	१८७।
कर कमले अंगुली दल मुद्रिका परम अनूप	
विविधी नंगसुं जटित ते राजे अभिनव रूप	१८८।

ધોતી ધરી કેસર ભરી કરી સોંધે રસ સાર	
ઉપરેળો અંગી કર્યો એક રંગ પરમ સુચાર	૧૮૯।
જરકસી લાલ હરિત રંગ સોહે સુંદર પાગ	
પેચ સુપેચે બાંધી ટેડી દક્ષિણ ભાગ	૧૯૦।
મહા સૌરભ જુત પુષ્પ તળી સોહે ઝર માર	
કોટિ ચંદ્ર આખા હરે એહવો રૂકમળી લાલ	૧૯૧।
ઈક્ષણ તીક્ષણ શીલ મુખ તે કાંડ સહ્યું નવ જાય	
સાત્વિક સુશીલ તળા જોડ ધીરજ નહીં ઠહેરાય	૧૯૨।
ભક્ત તળા મુખ કમલ ભમર ભોગી રસ જાળ	
તેહ રસે ઝનમત રહે મહા ચતુર સુજાળ	૧૯૩।
વસ્ત્ર વયારે ફરહેરે થરહેરે ત્રીયના અંગ	
તે દીસે રસ ઝલટે વાધે અધિક અનંગ	૧૯૪।
સુંગાર સારનું સર્વસ્વ અલૌકિક સુધાકર સાર	
કોટિક તાપ નિવારણ વારું કોટિક માર	૧૯૫।
ભક્તનું જીવન ધન મહા લીલા પરમ વિચિત્ર	
અભિનવ વેસી એ અંગમાં દીસે નહીં અન્યત્ર	૧૯૬।
મુસકની કુસુમ સુવાસિત મુખ નિસરીત શુભ શ્વાસ	
તે વાસે મકરંદ અને મહા સૌરભ રસ રાસ	૧૯૭।
રસિક તળા નયળા વિકસાવે ઈક્ષણ માર	
સનમુખ રહે જોડ સકે એહેવું કોનું ગાત્ર	૧૯૮।
એક એક અંગ પ્રત્યંગ અલંકૃતનો જે ધર્મ	
તે મોહે સહુ જગતને ધર્મી ન જાળે મર્મ	૧૯૯।
એહવો સહેજ સુભાવ ધર્મીનો નિત્ય પ્રમાણ	
પોતે જેહને રીઝવે તેહનું સૂં નિર્માણ	૧૦૦।
ભક્ત મંડલી મધ્યે ઝખા સુંદર વર	
રાળીએ મહા રસાર્ણવ દીઠા આનંદ ભર	૧૦૧।
જે અંગે જોયું મોહ્યું મન તેળે ઠામ	
રૂપ સમુદ્ર સમોહ માંહાં મગ્ન થઈ એ વામ	૧૦૨।
એકથી એક અગાધિમાં જે હોએ મન લીન	
આપ બલે અલગુ કરી તે કેમ સકે પ્રવીળ	૧૦૩।
રૂપ રસાર્ણવમાં આરતિ સરિતા મિલી જેહ	
જેમ જલમાં જલ મળ્યું કેમ અલગું કરે તેહ	૧૦૪।
એક અંગમાં સર્વે અંગ સહેજ સિથિલ થઈ જાય	
જોયાની ગતિ એહ ત્યાંહાં અનુભવ કેમ થાય	૧૦૫।
શુદ્ધ બુદ્ધ મન ઝત્સાહ સ્વાદ સુખ દુઃખનો ભોગ	
શ્રી મુખ જોડ સહુ વિસર્યું વિપ્રયોગ સંયોગ	૧૦૬।

द्रग मन संग स्पर्श आरत मूर्छा उनमाद	
अे सर्व दशा प्रगटी इच्छाअे ने हवो प्रमाद	।१०७।
फरी नामे रूची उपजावी कामे कयो प्रबोध	
रूपे मन आकर्षी राणीनो कयो निरोध	।८।
कारण लह्युं इच्छाअे करवो रस संपन्न	
रूची जोइ रूची उपजावी त्यांथी फेर्युं मन	।९।
स्पर्शातुर अभिलाष प्रबल थयुं अेहनं मन	
तेह बले बल सूचवीने कीधा चैतन्य	।१०।
लाज सहित संकुचाया ने संभाळ्युं अंग	
सनमुख जोइ श्री गुंसाईजीने कया दंडवत साष्टांग	।११।
करी विनती तेह समय ने प्रणिप्रति बहु पेर	
आदरसुं आनंदे लेइ पधराव्या घेर	।१२।
अे स्वरूप दीठे अेहने लागी द्रष्टी साध्य	
अटक्या नयण न मटके प्रगटी आध्य	।१३।
नयण दुत दुति थई मध्ये कयो प्रचार	
उभय अंतर आकर्षीने कीधा अेक सार	।१४।
आरतनुं फल प्रागट्युं जेहनं नहीं निरमाण	
फरी फरी श्रीमुख जुअे अनुभव लहे प्रमाण	।१५।
नयण वयण मन मली रहया अंग मल्यानी आस	
अंतरमां अभिलाषे अनेक भांति सुख रास	।१६।
जुअे द्रष्टी दूरावी पींड दूरावे वाम	
महा मनोरथे आवर्या अेम आव्या निजधाम	।१७।
पोताना निज भवन देखाडया सहु अे त्यांह	
मनोरथ मनमां अेह जे व्हालोजी रहे अहींया	।१८।
स्थल जोइ श्री गुंसाईजीअे अेम कहयुं निरधार	
सेवाना असौकर्यनो मनमां कयो विचार	।१९।
नगर सहु देखाडयुं जाण्युं निकट करे वास	
प्रेमदा प्रेमे पूरित मनमां धरी बहु आस	।२०।
सेवानो संकोच अने जलनुं असौकर्य	
ते जोइ श्री गुंसाईजीने मन भासे आश्चर्य	।२१।
प्रभुनां मनमां अेह जे रहीअे जो दूर	
अंतरथी आरत होअे ने वाधे रसपूर	।२२।
संयोगनुं सुख तो लहे जो होअे विप्रयोग	
आतुर थई आवी मले त्यां रसनो भर भोग	।२३।
उभय अभिशरण भाव अने दुती संचार	
नयण वयण अभिलाष गूढ रस बहु विस्तार	।२४।

- ऐकत्र रही अति परिचयमां अनुभव नहीं सार
 ते माटे इच्छाअे अलगो हवो विचार ।१२५।
 गाम थकी अति निकट तलाव जमनीयुं नाम
 ऐ संमत निरधार्या रहेवुं तेणे ठाम ।१२६।
 जमुनाजीने नामे जेहनुं नाम छे जेह
 करीअे त्याहां निवास रहेवा उचित ऐह ।१२७।
 ऐ राणीनी संपति ने वैभव विस्तार
 श्री गोकुलमां श्रीमुखथी कीधो उच्चार ।१२८।
 वलता सहु परिवार सहित त्याहां कयों निवास
 नौतन धाम समायनि सेवा सुख रास ।१२९।
 ज्यारे ऐह प्रसंग हवो छे सभा मंझार
 अति मुसकित प्रफुल्लीत मुखने उलट नहीं पार ।१३०।
 कहा राणीकी संपति अरू महा उग्र प्रताप
 मांडव पर्यंत देश राणीने लीनो आप ।१३१।
 महा साहस अरू शूर धीर कछु कहयो न जाय
 बाज बहादूर सुभट पति जीत्यो जिन जाय ।१३२।
 बोहोत नृपति सेवा करे अपनो ओसर पाय
 राणीके सनमुख काहु देख्यो नहीं जाय ।१३३।
 सब उमराव अति कांपे अरू त्राशे मनमां
 सनमुख रहे ठाडे पे मुखथी बोले नाहीं ।१३४।
 सहीअ तिलंगी राणीकी जा उपर जाय
 सब कोइ आज्ञा माने अरूं ले शीष चढाय ।१३५।
 बावन गढकी राणी आप करे अधिकार
 सब वाहन चढी जाणे अरू राखे हथियार ।१३६।
 ऐसी तुपक चलावे जाकी सर नहीं आन
 अश्व दमानकमो उलटे मारे निशान ।१३७।
 कहा गढाकी संपति वैभवको नहीं पार
 सब कोइ समृद्धवान अरू महा सुखी नरनार ।१३८।
 हाथी तो इतने जितने गीनी सके न कोय
 हाथीकी बाहुल्यता घर घर हाथी सोय ।१३९।
 इतने तो हाथी गजपति वनमों नाहीं होय
 इतने तो घर काहुके मुसाहुं नाहीं होय ।१४०।
 ब्राह्मणके हाथी अरू हाथी भाट कुंभार
 जाचकके हाथी अरू हाथी धोबी लुहार ।१४१।
 पांच मोहोरकुं पइये सुंदर हाथी मोल
 पे राणीके चढिबे के हाथी बहु मोल ।१४२।

पलट गुलदार नाम अरू हाथी सारदूल	
मंडलीआ सींधसार वाअसे परम अमूल	१४३।
चौदसे तो पायगे मांहे साधारण नहीं पार	
तोउ प्रती वरसे राणी होअे खेदाकुं स्वार	१४४।
अेक वेर महारखी राणीको उमराव	
दरशनकुं अपनेको घर आयो करी बहु चाव	१४५।
ते समे श्री गुंसाईजीने चांपा लीओ भूलाअे	
खीजत हे कछु उनसुं अपने मनके भाअे	१४६।
तब महारखीने पूछी कयों खीजत हैं गुंसाई	
तब वे वात सबे वासु कीनी समजाइ	१४७।
भंडारी आंहाके प्रकार कछु समजे नांहीं	
चणा सातसो मण सो ले के महेले खोह मांहे	१४८।
भीतरथी भींजे सो वास उठी हे अपार	
वासु कहैत हे गुंसाईजी याकुं दीजे डार	१४९।
तब महारखीने यों कह्यो डार काहेकुं देहं	
अे सब हमकुं दे कर तुम आछे कर लेहु	१५०।
चांपाने वासुं कह्यो याको तुमारे कहा काज	
उन कहयो तुम कहां करी हो हमारे बोहोत समाज	१५१।
अेक हाथी दो मन चणा पावत हे नित्य रोज	
तामे सेर अेक डारीअे तो पावे को खोज	१५२।
अेसी राणीकी संपत्ति काहु कही नव जाय	
अरू इनको जो वैभव सहित नगर समुदाय	१५३।
कोउ भिक्षातुर नांहीं कोउ दरिद्र नांहीं	
कोउ मलीन नांहीं राज्यमें पाप को अंश न ज्यांह	१५४।
अेवी राणीनी वारता प्रभुजीअे करी प्रकाश	
प्राण प्रिये प्रेम जुत त्यां कीधो छे निवास	१५५।
वैकुण्ठी अधिकतर जे शोभा महासार	
अेवा भवन समार्या सुंदरता नहीं पार	१५६।
त्यां सहु कोइ आवे छे दरशनने काज	
सुंदर रूप निहाळी मोहे सर्व समाज	१५७।
रूप समुद्रमां सुख पामीने होअे रस मग्न	
कारण करुणाब्धी निधीसुं होअे मन लग्न	१५८।
शरणागत पालक ने भक्त अर्थ प्रयोजन	
विविधी भांते आकरषीने निरोधे मन	१५९।
अेणी पेरे प्रभु लीला करे भांत भांत रस रीत	
आनंद अनुदिन नौतन उपजावे प्रीत	१६०।

त्यां रस वेधी रस वांछित करी रसना बहु साज	
आरत ज्युत आवे राणी दरशन काज	। १६१।
अे राणीनो गुण सुंदरता बहु प्रकार	
श्रीजीअे श्रीमुखथी कीधो छे विस्तार	। ६२।
देखवेकी अति भव्य फरहरी पतरे अंग	
स्वेत वस्त्र पहेरे रहे सुंदरता अंग अंग	। ६३।
अेक श्वेत बिंदुकी लीलाट पर दे मन भाय	
करमो लर मुक्ता फलकी शोभा परम सोहाय	। ६४।
कोमल वाको अंग कहा कहीअे सुख सार	
स्पर्श किये नवनीत हुंथे महा अति सकुमार	। ६५।
अेसी सुंदर जो कोइ देखीअे नाहीं	
चंचल बोहोत अे वचन कहयुं छे महा रस मांह	। ६६।
अति मोदे उदबोध हास्यसुं कहयुं बहुवार	
अे वर्णनने भाग्यनो कोण करे विस्तार	। ६७।
सुंदर दीर्घ विशाल परम अणिआला नेण	
कोकिला कोटि वारीअे अेहवा बोले वेण	। ६८।
अधर सहेज अति अरूण पातलो परम रसाल	
नाशा दीर्घ वंक विलोके रहे न संभाल	। ६९।
दंड पंलि दाडम कली मली रही अेक सार	
कांती हरे हीरानी तेज तणो नहीं पार	। ७०।
अति प्रसन्न आनन सदा गुणजश पूरित कर्ण	
आभरण कोटि ओवारीअे वण पहेरे आभरण	। ७१।
वाणी वर्णन केम कं सुंगार रसनं धाम	
सुरति समे कर ग्रहे त्याहां वाधे उभय रति काम	। ७२।
उंच उरोज अति निबिड नवल बेहु दीसे संग	
निरखेथी नायकाने वाधे कोटि अनंग	। ७३।
मृगपतिने आकार उदर सोहे कटि लंक	
महा प्रवीण रस रास अने रहे स्वतः निशंक	। ७४।
जानु जंघ खंभ कदलिना मोडे मान	
नखमणीने शोभा दीजे अेहवुं नहीं आन	। ७५।
कोमल सूक्ष्म गौर अंग भुषित अनुराग	
अंग अंग परि पूरण पूरित प्रिय सोहाग	। ७६।
स्नेहरूपी रत्ने जडया रतन नंग अमोल	
कांतीरूपी कुंदन मढी नहीं कोइ अे समतोल	। ७७।
अेवा भूषणनी श्रेणी नख शिख पर्यंत	
लौकिक ते शा काजना अे करे मनोरथ अंत	। १७८।

जेहने जोइ रीझे छे सुंदर नवल कुमार	
ते उपर हुं सर्वस्व वारूं वारंवार	१७९।
अे भूषण स्वरूपात्मिक अेहनो महा प्रभाव	
आकर्षे स्वरूपमां अेवो अेहनो भाव	१८०।
अेवी अे राणी आवे दरशनने काज	
वेधी अेह स्वरूपे जोवा श्री महाराज	१८१।
अे वात श्री मुखथी कही छे करी विस्तार	
सानुकूल सनमुख थईने बोल्या बहु वार	१८२।
राणी जब दरशनकुं आवे हमारे धाम	
सबकुं छांडी अकेली साथ सहेली वाम	१८३।
उमरावनिकुं वरजे कछु अेक मिस करी आप	
कोउ संग नाहीं आवे इनको जाने प्रताप	१८४।
नाम पायवेकुं बोहोते कछु कीनो तांहे	
पे श्री गुंसाईजीने नाम वाहीकुं दिनो नाहीं	१८५।
अेह वचननो भाव कहुं छुं सिध्द प्रमाण	
श्री गुंसाईजी आप सर्वज्ञ शिरोमणी जाण	१८६।
सनमुख करीने स्वरूप संबंध करावे नाम	
आ तो स्वरूपासक्त छे तेहने नामनुं शुं काम	१८७।
स्वरूपासक्त कहया तेहनुं एहज परिमाण	
श्री मुखथी कहयुं छे अे महा शिरोमणी जाण	१८८।
इनको अंतःकरण ते वैश्नवही हुतो अेह	
अेक नाम नाहीं पाइअे अेम बोल्या छे जेह	१८९।
मर्यादा हित नामनी कीधी विनती मात्र	
पण अेह नाम केम पावे राणी महा रस पात्र	१९०।
श्रीजीना गुण स्वरूप सहित अंतरगति मांह	
बाह्याभ्यंतर रमी रहया नामनुं काज न त्यांह	१९१।
नाम साधन ने स्वरूप फल पाय्या रस राज	
ते साधनने अे शुं करे नाम तणुं शुं काज	१९२।
प्रगट कहयो छे श्लोक श्रीमुखथी कारण रूप	
अेह प्रमाण कयाने ते कहुं छुं भाव अनूप	१९३।
शास्त्र ते न्यामिक त्याहां लगी ज्यां लगी कृपा न होय	
कृपा हवी परिपूर्ण ज्याहां न्यामिक नाहीं कोअे	१९४।
अहींया तो राणी रसार्णवने स्वरूपात्मिक देह	
जेहना हितने वांछे छे प्रीय आरत करी नेह	१९५।
पोतेथी अभिसरण करी पधार्या ज्याहां	
परकीयानो रस प्रेमे अनुभव करवा त्यांह	१९६।

पाणी ग्रहण प्रकार नीत मारग कांइ भिन्न	
आतो पुष्ट पुष्टनुं परम फूल को नव जाणे अन्य	११७।
त्यां नाम तणुं न्यामिक शुं ज्यां रसनो विस्तार	
रसना भेद रसिक लहे अन्य न जाणे पार	११८।
श्रीमुखे कह्युं चलिवेकुं जब हम भये जेही वार	
श्री गुंसाईजीने नाम देवेको कीओ विचार	११९।
पीछे तो चलनो भयो कछु बनी आयो नाहीं	
अहे वचन पोते कह्युं कारण छे अहे मांह	१२००।
श्री गुंसाईजी नाम कहयानो कयौं जेह विचार	
ते मांहे कारण सूचव्युं इच्छाने अनुसार	१२१।
नाम बीजे गुण द्वारा जे अहेनी स्थिती थाय	
अवुं मनमां धरी श्री गुंसाईजीअे कयौं उपाय	१२२।
पण असाधारण इच्छाअे मनमां आप्युं सोय	
महा रस अनुभव कीधो तेनी स्थिति केम होय	१२३।
स्वरूपात्मिक जेको तेहनो स्वरूपे विनियोग	
ते माटे अहेने नामनो मल्यो नहीं संजोग	१२४।
जेणे अे रस पान कर्युं ते रसनो अे धर्म	
स्वरूप थकी स्थिति अलगी नहीं अहेज धर्म	१२५।
महा रत्न अभिधाने करी राख्या ते पास	
अनुभव उभय भांते भांते रस पूरित आस	१२६।
तेहनी अहेने योग्यता अहेनी ते अनुहार	
रूपांतरे अंगीकर्या कोअे न जाणे पार	१२७।
महेदने मन जे आव्युं तेहज सत्य प्रमाण	
ते आसयथी में लख्युं छे अे करी निर्माण	१२८।
अेवी राणीसूं रस अनुभवनो जे प्रकार	
ते सागरनी कणिकानो प्रभुअे कयौं विस्तार	१२९।
तेहनी छाया मात्र ते में मनमां धरी अेह	
करुणानुं बल जाचीने हुं विसद करुं तेह	१३०।
श्री गोकुलमां श्रीमुखथी बोल्या सुखरास	
आनंदित उदबोध रसे कीधो ते प्रकास	१३१।
दरशनकुं आवे राणी हमारे घर मांह	
निःसंकोच अकेली अति अेकांत हे ज्यांह	१३२।
इत उत देखे तो गुंसाईजी देखे नाहीं	
मोहे अकेलो पायके पकरी मेरी बांह	१३३।
छांडे नहीं छुडाये मोहेकुं होय संकोच	
में कहयो मोहेकुं छाडो तो करे मनमें सोच	१३४।

मिसकरी मोहेकुं बोलावे अरू कछु पूछे वात	
काहो जा कहां पढे हो कहां सोवत हो रात	। २१५।
श्री गुंसाईजी कहा करत है मोहेसुं कहो तुम वात	
नेक तो ठाडे रहो किन्न अेतो कहो उक्तात	। १६।
जो कछु मोहेकुं पूछयो उतर दिनो तांह	
कहयो छांडो जु छांडो पे मोहेकुं छांडे नाहीं	। १७।
हलमलावे मेरी बांहे अरू बोहोत अकुताय	
कछु कहेवे मों पर आवे पें मनमें संकुचाय	। १८।
आपुहुंने छांडे नाहीं ओर कछु कहयो न जाय	
पछी लघु लाघवे करी लीनी में बाहें छुडाय	। १९।
अेह वचन रस भरथी प्रगट कर्या महाराज	
त्यारे परम रसज्ञ उभो छे भक्त समाज	। २०।
लीला अभिनव वेसी अंतःकरण गुणनी रास	
आनंदे आतुर थई अेम बोल्या ध्यानदास	। २१।
आपु केतिक वयमो हुते मोहेसर आइ के नाहीं	
हलमलाइ तुम उनकी के उन तमारी ग्रही बांहय	। २२।
अेह वचन सुणी हितसुं प्रभुजी अती मुसकीयात	
मोद संकोच करी अने कहयुं रहे रहे रे कुजात	। २३।
मुसकनी युत महा मोदसुं प्रगट कर्यो रस जेह	
अेहनो आसय लइ अेक विवरण करूं तेह	। २४।
अे राणी दुर्गावती दर्शनने आवे नित्य	
अति आतुर अविलोके अेतदरस पर चित	। २५।
अेक समे अेम करता दीधुं दरशन	
दीठा महा रसज्ञ जे रसनुं परम निदान	। २६।
नेत्ररूपी करमां आप्युं रमणीय स्वरूप	
सहित अंगत्वे सामग्री परम अनूप	। २७।
श्वेत धोती उपरेणो चंचल नयण विसाल	
जेहनी चितवनी वांछे रसिकजन परम रसाल	। २८।
झलकतुं सुभग कपोल अने गलस्थल सार	
ते रस बोधक अभिनव जे रसनो नहीं पार	। २९।
अधर अमोघ रस भर ते कांइ कह्युं न जाय	
धीरज केहनू नव रहे ते दीठे ललचाय	। ३०।
सुंदर दीर्घ नाशाने प्रतिक्षणुं अे आश	
कुरंगी द्रग भंगीना वांछे अंग सुवास	। ३१।
भुजवर दीर्घ आजानुं अने बाजुबंध युक्त	
वक्षस्थल पर सोहे हार कनक अनो मुक्त	। ३२।

ते देखी परिरंभणनो होअे अभिलाष	
मानिनी मन आतुर होअे ते मननुं मन साक्ष	१२३३।
चरण कमल अति दुर्लभ ते कांइ कहया न जाय	
रसिकाने घेर पधारवा अति चंचल थाय	१३४।
सोडस मंगल चिन्हे रेखा अंकुश सोहे	
भक्त करी उनमत ने खेंचे ने मन मोहें	१३५।
वचनामृत मधुरा बोले जाणे मोहक मंत्र	
गौर सचीकण झलकती दीसे अनुपम कांत	१३६।
रूप जोइ व्हालानुं को सुख पामे आप	
को जोइ मोही रहे केहेने अति परिताप	१३७।
अेक कृपाल दयाल कही सराहे नार	
अेक निष्ठुर करीने कहे जेहनो जे अधिकार	१३८।
अंग अलंकृत धर्मीनुं दीसे अेहवुं रूप	
जोइ धीरज नव रहे अेहवुं सहेज स्वरूप	१३९।
अविलोकता आकर्षे सर्वने करे स्वाधीन	
रूप स्वरूप वांछी अे ग्रहे रसिक तणा मन मीन	१४०।
अंग सुवासे नासिकानो टाले परिताप	
अेवो सुंदर सुभग सलूणो सोहे आप	१४१।
अंग अंग आभूषित ते जेम मोहक फंद	
जे निरखे तेहने करे सद्य सिथिल गति पंग	१४२।
रूप समुद्रे वरसतुं लीला लहेर तरंग	
लावण्य भर पूरित अेहवुं अे सर्वांग	१४३।
नयणनी कोर कटाक्ष ते अेवी अति बलवंत	
भक्त गजेन्द्र निरंकुशने खेंचे उनमत	१४४।
अेवा जोइ आरत जुत राणी विहवल थाय	
अभिलाखे अति वेष्टित ते कांइ कह्युं न जाय	१४५।
प्रेमभर आरतयुत अेहवा दीठा त्याहां	
राणी अति आश्चर्य आनंदी मन माहां	१४६।
जुअे राणी द्रष्टी दूरावी मुख मोडी मुसकाय	
अंग आलस मोडे वारंवार जंभाय	१४७।
को बालकने आलींघे ने खजुआले कर्ण	
आगल जइ फरी फरी जुअे निज आभरण	१४८।
अंग समारे आपणुं वली निवारे केश	
अंचल अलगो करी देखाडे नाभी सुदेश	१४९।
मनोरथ मिलन तणो करे ने वांछे मन माहां	
राखुं उर अंतर के राखुं नयणा माहां	१५०।

कंठ भूषण करी राखुं के करुं हार अमोल	
मनमां मेली राखुं नहीं को अनी तोल	।२५१।
चंदन पेर चढावुं अहेने मारे अंग	
शुं करुं जेम होअे शीतलता सर्वांग	।५२।
अयोग थकी आतुर घणुं रही नहीं मर्याद	
अनंग दिशा दिश व्यापी प्रगट हवो उनमाद	।५३।
नाम सुणी अवलोकीया प्रथमे लाग्युं त्यां मन	
स्पर्श वांछना प्रगटी ने जागे निशदिन	।५४।
क्षणु अंग आरत हवी ने मन मेहेली लाज	
उनमादित मुरछाअे काम दशाना साज	।५५।
अे सहनो अनुभव कर्यो इच्छाने सामर्थ	
प्रभुने रूची उपजावने राणी हिते अर्थ	।५६।
रूप समुद्र झकोलीया वचनमां थया मग्न	
मुसकनी मांहे नहया ने शुध्दताअे हवा लग्न	।५७।
व्याकुलता व्यापी अंग आतुर थया रस मांहां	
कोटिक काम शिरोमणीनी त्यारे ग्रही बांह	।५८।
प्रथम नायकने ग्रहे नहीं नायकानो अे मर्म	
स्वरूप धर्म जोइने कांइ रहयो नहीं अेहनो धर्म	।५९।
अे शोभा कहेवाने मन मारुं अकुलाय	
समोवड को आवे नहीं तो केम करी कहेवाय	।६०।
कोण कल्पतरू जेहेने कहीअे अेहोनी बांह	
रसनाने योग्यता जे साहे रस मांह	।६१।
रस सागर ओवारुं केम करुं स्वरूप समान	
राणीना करनी उपमाने नहीं कोइ आन	।६२।
अेहनी भुजा महा रसिक निज पूरण रस रूप	
रसभर राणीअे ग्रही उपमा अेह अनूप	।६३।
अेहनी समता कीजीअे अेहवो को नहीं संसार	
अेहनी उपमा अेहनो अेहनी अे अनुहार	।६४।
मुसकनी नेत्र विलासे उभयतानो जे विवेक	
स्पर्श करी प्रेमे भर्या प्रगट्या भाव अनेक	।६५।
उदीपन अनुभाव अने विभचारी भाव	
भावे करी रस नीपजे ते मांहे बहु आविर्भाव	।६६।
अविलंबन विभाव जे रस अविलंब्यो ज्यांह	
सात्वीक आदी अष्ट भाव ते प्रगट हवा त्यांह	।६७।
स्थंभन श्वेद रोमांचित कंप अने स्वर भंग	
अश्रुपात वैवर्ण प्रलाप अे प्रगट्या अंग	।२६८।

અષ્ટ વિભાવ અનુપમ રતિ હાસ્યે જે તેહ	
ક્રોધ ઉત્સાહ ભય જ્યુત સ્થાઈ વિસ્મય જેહ	૧૨૬૧।
ભાવ અનેક પ્રગટ હવા સુંગારાત્મીક સાર	
તે સમય જે ઉભય રસ કોણ કરે વિસ્તાર	૧૭૦।
હલમલાવ્યા વ્યાકૂલ થઈ અને બોલાવ્યા એહ	
પ્રભુએ ઉતાર દીધા હુલ્લાસે કરી નેહ	૧૭૧।
પ્રથમ સમાગમે મુગ્ધાને આરત સંકોચ	
નાયક નો રસ આરતનો હોએ મન સોચ	૧૭૨।
તે દાન કર્યું રાણીને નાયકનો રસ ભાવ	
નાતકાર કર્યો પોતે મુગ્ધા થયો નવલ કુમાર	૧૭૩।
એ રસ અનુભવ કીધો વ્હાલે અતિ રસ માંહ	
છોડો જુ છોડો કહીને છોડાવી બાંહ	૧૭૪।
નાયક નાયકનો રસ સર્વદા નિત્ય	
એ અલૌકિક રસ અનુસર્યા મહા અનૂપ વિપરીત	૧૭૫।
એહ સમય ઉપર વારૂં સર્વસ્વ તેહી વાર	
જેહ સમય એ રસનો કીધો અંગીકાર	૧૭૬।
હાથ છોડાવ્યો હાથથી તેહનું કારણ અન્ય	
ઉપજાવા પરિતાપને એ રસ છે કાંઈ ભિન્ન	૧૭૭।
તાપ પ્રગટ પાંખે નવ હોએ રસનો સ્વાદ	
લોભે મન આરતિ રહે તે માટે કર્યો આદ્ય	૧૭૮।
તાપે આતુરતા હોએ તાપે ભાવ પ્રકાશ	
તાપે અભિલાષા રહે તાપે હોએ રસરાસ	૧૭૯।
તાપ અંતરગતિ ઉપજે સદ્ય કરે નિરદોષ	
તાપે રતિ ઉપજે ઘણી ને હોએ રસ પોષ	૧૮૦।
તાપાત્મીક જે વિરહ રસ પ્રગટે જેહને અંગ	
પ્રભુ પ્રેમભર નવ સહે સદ્ય કરાવે સંગ	૧૮૧।
તાપજ સાધન સ્વરૂપનું તાપનું રૂપ અનૂપ	
તાપે સહુ સુખ સંપજે તાપ પરમ ફલ રૂપ	૧૮૨।
રાણીને એ રસ અનુભવ કરાવવા આપ	
તે માટે કર છોડાવી ઉપજાવ્યો પરિતાપ	૧૮૩।
તે પરિતાપ અસહ્ય હવો અને કાંઈ રહ્યું ન જાય	
ગૂઢ વ્યથા ઊર વ્યાપી કેહેને નવ કહેવાય	૧૮૪।
સ્પર્શી અંગ આરત ભરી વ્યાકૂલ થઈ એ વામ	
મન તે રહ્યું એ સ્વરૂપમાં આવ્યા તે નિજધામ	૧૮૫।
એ સ્વરૂપ અંતર લઈ અને રાખ્યું ઊર માંહાં	
પોતે ભાવાત્મક થઈ અને સનમુખ રહ્યાં ત્યાંહાં	૧૮૬।

सर्वांगे स्वरूपात्मिक दीसे अेहनो देह	
अन्य सुरति आवे नहीं प्रगद्यो पूरण नेह	१२८७।
अंतर रमण अनुपम भावे भर रस मांह	
सांप्रत्यनी अनुहार अे अेम उरमां अवगाहे	१८८।
वक्षःस्थल अवलोकीने नींदे निज उर आप	
भ्रांते स्पर्श्यानुं करे अने प्रगटे परिताप	१८९।
तुलसीने दंडवत करी अेहना भाग्य सराहे	
कंचननी माला पर वारे सर्वस्व त्यांह	१९०।
गुंजा पर गुण वारे पोताना बहु वार	
जन्म वृथा करी जाणे नहीं अेहनी अनुहार	१९१।
क्षणुं अेकमां चैतन्य ने क्षणुंमां विस्मय थाय	
क्षण सोचे उर अंतर क्षणुं आनंद न माय	१९२।
क्षणुं उतर प्रतिउतर भावे दे रस मांह	
क्षणुं मनोरथ बहु भांतीना व्हालासुं करे त्यांह	१९३।
क्षणुं खेंचे रस आपनो ने प्रभुसुं करे मान	
ओलंभा दे अति घणा कहे तमने नहीं सान	१९४।
क्षणुं बोले थई खंडिता क्यांह वसी आव्या राज	
कोण मिशे पधार्या मारे घेर शें काज	१९५।
त्यांह जाओ ज्यां रूची घणी ने नौतन रस रीत	
भलु मनावो तेहने जेमां होअे बहु प्रीत	१९६।
वचन चातुरी त्यां करो जे को होअे प्रवीण	
तेहने वस अहरनिश रहो जेहने रस आधीन	१९७।
अलगा रहोजी छुहो रखे जाण्युं तमारूं हेत	
अमने भलु मनावो करी आव्या संकेत	१९८।
अेम तामस तामसनो अेहने अनुभव थाय	
सात्वीके आदर करी क्षणुं चरणे लपटाय	१९९।
भामनडा भावे करी ने वारे तन प्राण	
विनय वचन बोले घणां रीझवे परम सुजाण	२००।
अंतर रमण तणो रस अेहने सांप्रत्य थाय	
विकल करी विलखे घणुं ते कांइ कह्युं न जाय	२०१।
दुःखमां सुख सर्वस्व तणुं पान करे छे अेह	
अेम भावे रस भोगवे कोण विसद करे तेह	२०२।
हुं न हवी अेम वांछे अेहोने उर आभरण	
रज न हवी लपटाणी रहेती अेहोने चरण	२०३।
अधरे हवी नहीं लालिमा सदा रहेत नित्य संग	
कांति हवी नहीं अेहनी ओपत ओहोने अंग	२०४।

ધોતી હવી નહીં એહોની જે અંગે પહેરત આપ	
પ્રીયા હવી નહીં એહની જે ઢાલત પરીતાપ	૧૩૦૫।
કુંડલ જ્યોત હવી નહીં અથવા વાણી વિલાસ	
વરૂણી હવી નહીં એહોની કે મુસકની રસાલ	૧૬।
એમ કહી કહી ભાવે કરી અંગ અંગમાં હોએ લીન	
સાત્વીક ભાવે પ્રોજ્યા અલૌકિક પ્રગટી દિન	૧૭।
અંગ વાંછે અંગ ભાવતા તેહને અતિ પરિતાપ	
એક મન તે પરવસ હવું કોણ સંભાલે આપ	૧૮।
સર્વાંગ વ્યાપી રસ પ્રગટ હવો છે એહ	
બાહ્યાભ્યંતર વ્યાપ્યો અને હવો રસમય દેહ	૧૯।
રાગ રંગ આભૂષણ અને બહુ સુખના ભોગ	
જે હિતદાઈ અંગનાં લાગે વિષ સંજોગ	૧૨૦।
ચિંતાતુર ચતુરા ઘણું કહે એ કેમ વસ થાય	
કોણ પ્રકારે એ પામીએ કરીએ કોણ ઉપાય	૧૨૧।
આતુરતા અસહ્ય હવી ને કાંઈ રહ્યું ન જાય	
ભાવ પ્રબલથી ઉપજ્યું કેહેને કરું સહાય	૧૨૨।
સ્વરૂપ આસક્તિ સુખદ ઘણું ને પરમ રસ જાણ	
અંતરંગ અંતરહિત ચાચોજી સુજાણ	૧૨૩।
અદ્ભુત સાહસ કરવું અને ગ્રહેવી માહાનિધ્ધ	
તે એહોના સંમત પાઘે અર્થ ન હોએ સિધ્ધ	૧૨૪।
પાછે પોતાની અનુચરી તેડી કરી બહુ આશ	
ભાવ નિરૂપી મોકલી ચાચાજીને પાસ	૧૨૫।
તેણે જઈ અંતરંગને આસે કહયો તેણીવાર	
વિનતી કરી પધરાવવા પ્રેમે પ્રાણ આધાર	૧૨૬।
ઇચ્છાને અનુભાવે આંતરિક લહી તાપ	
ઉભય અમિત રૂચી જાણી વિનતી માની આપ	૧૨૭।
કરી સંકેત સહચરી ચાચાજીસું ત્યાં	
ભવન પધાર્યા આપણે અતિશે ડલટ માંહ	૧૨૮।
ભાગ્યવાન ભાવે ભર્યા આરતિ સમ નહીં કોય	
મન તે નેત્રાત્મિક થઈ અને રહ્યા મારગ જોય	૧૨૯।
તેહવે આવ્યા સહચરી દીઠા સુખનું મૂલ	
અતિ આદરે આલંધી બેસાડ્યા અનુકૂલ	૧૩૦।
પૂછ્યું અતિ આતુર થઈ કહોજી કોણ પ્રકાર	
બોલ્યા અતિ ઉત્સાહે કીધું સહુ નિરધાર	૧૩૧।
એહ વચન સુણી અંતર આનંદયા ભાગ્યવાન	
ઉત્સાહે આતુરતા ને કીધું સમાધાન	૧૩૨।

आतुरता मांहे मोद ने पधार्यानो अभिलाख	
अे रसनो स्वाद अनुभवे जे तेहनूं मन साख	।३२३।
वलतुं उथापने चतुर सहचरी साथ	
पठव्युं चोवीस पाननुं बीडुं अेहोने हाथ	।२४।
सभा मंदिर श्री गुंसाईजी हरिवंशजी पास	
त्यां बेठा प्रभु पातलो सुंदरतानी रास	।२५।
सहचरीअे चतुराइसुं लघु लाघाव करी मोद	
कोइ न देखे तेम करी मेल्युं प्रभुनी गोद	।२६।
महा विचिक्षण नायक चातुरी कला प्रवीन्न	
चपल पणे चतुराइ अेक त्यां करी नवीन	।२७।
स्कंधेथी खसतो उपरेणो मेहेल्यो अेह	
वेग करी दूराव्युं बीडुं पोते तेह	।२८।
बीडा करमां लेइ अने उठया उलट मांहां	
अेकांते चाचाजीने देखाडयुं त्यांहां	।२९।
हरिवंशजी बोल्या बाबा सुनीये करी तेह	
तुम सबकुं पधरायवेकुं बीडा पठयो अेह	।३०।
उनके घर दूरीके पधार्यो चहीअे आज	
ताते यहू बीडा पठायो हे तुमारे काज	।३१।
अे सुणी हर्षातुर जुत बोल्या उलट भेर	
बनी आवेणो कैसे जानो उनके घेर	।३२।
त्यारे चाचाजीअे कहयुं हम रख्यो हे बनाय	
अेणे वचने फूल्या ते मनमां न समाय	।३३।
प्रथम रस अनुभव अभिनवो अति आरत संकोच	
अभिलाखे आतुर घणुं ने मनमां करे सोच	।३४।
अति आतुरता प्रगटी अंतर आरत हरण	
मनमां अेह विचारे करवुं छे अभिसरण	।३५।
अति विस्तीर्ण अनेक भाव भावे जुत थाय	
उभय मनोरथ पूरवाने अतिशे अकुताय	।३६।
तेह समय शुभ वेळा क्यारे होय संपन्न	
अेम रस दाता रस वांछे आरत प्रगटी अंग	।३७।
त्यां राणी रस पूरित भावे भर बहु प्रीत	
उत्साहे आतुर घणुं ने होअे नवली रीत	।३८।
आरतने अभिलाष हवो मनोरथने मोद	
दुःखने सुख संपन्न हवुं रसने परम विनोद	।३९।
सामग्री उपयोगनी समय जे आवे काज	
अनेक भांति करी अनपम कीधा रसना साज	।३४०।

निज मंदिरे रचना करी रचयुं रमण रस धाम	
अेक अेहोनो वैभव अने पधारे पूरण काम	१३४१।
तेल सुंगध अरगजा हार बीडां नहीं पार	
मेवा भांति भांति रस केम थाअे विस्तार	१४२।
अति अनुराग अलंकृत भावे भुषित अंग	
अंतर बाह्याज्य अनुपम दीसे अभीनव रंग	१४३।
जेम जेम दिवस घटे वाधे आरति मनमां	
सोचे लोचे लोचन क्यारे पधारे अहीं	१४४।
मर्यादी मारतंडने निंदे निरउतर भाख	
रयणी रस मार्गी सुजातीनो करे अभिलाख	१४५।
मनोरथ भांति भांति करे ते कांइ कहया न जाय	
क्षणु क्षणु विलंब होअे हवे ते अति असहय थाय	१४६।
अष्ट नायकाना सोचे मन भाव अनेक	
ते अभिलाषा मन धरे कयां लगी कहुं विवेक	१४७।
स्वाधीन पति उत्कंठता अभिसंधिता जे नाम	
खंडिता प्रोसित प्रेयसी विप्रलंभा अे वाम	१४८।
अे सहनो रस अेक समय अनुभव करे अनूप	
भावात्मिक भावे लहे अेहवा रसनूं रूप	१४९।
पुष्ट पुष्ट रस प्रेमसुं जेहनो अंगीकार	
ते अे रसने अनुभवे अन्य न जाणे पार	१५०।
अति उदबोध परम फल अे रस भावापन्न	
भाव मारगी ते लहे गंध न जाणे अन्य	१५१।
अदभुत परम गोप्य जेनो नहीं कांइ पार	
तेह बापडाशुं लहे जेहने नहीं अधिकार	१५२।
अेवा अनेक प्रकारे होअे भाव प्रकाश	
सुंदरवर आगमने प्रगट होअे रस रास	१५३।
विरह अवस्था भोगवे ने रह्या मार्ग जोय	
तेह समय नयन मइ थई इंद्री सहु कोय	१५४।
अेम करता सौभाग्य समय आव्यो तेणी वार	
भाग्यवानने भाग्ये भाग्ये कयों विस्तार	१५५।
हवे त्यां पधार्यानो जे कयों विचार	
प्रगट करी कांइ अेक कहुं छुं तेह प्रकार	१५६।
सुंदर लाड लहलहयो अतिसय नवल कुमार	
महा नायके नायकानो कीधो सुंगार	१५७।
अे कारण श्रीमुख वचने कहयुं सहित समाज	
राणीने अपनो वाघो पठव्यो मोहे काज	१३५८।

वाघो ऐ महा मोहक सुंदरतानी रास	
ते मोट्य सुंगारनो क्यां लगी करूं प्रकाश	१३५९।
दान सामर्थे थई प्रभुने जो करूं ऐ विस्तार	
ग्रंथ अपरमित वाधे ने नव आवे पार	१६०।
ऐहवे रवि आथमाणो रयणी हवी प्रकास	
वांछित ने फल दायकनी पूरवा आस	१६१।
अमोघ रस दायक मन भायक नायक आप	
उभय अमित सुख करण अने ऐ हरण परिताप	१६२।
सयन आरति पछी पालखी परम अनूप	
त्यां छाना बेसाडया श्री गोकुलनो भूप	१६३।
अद्भुत साहसना गुरू ने रसनो भंडार	
सकल कला संपूरण ऐम कीधो अभिसार	१६४।
आतुर थई अभिसरण कर्युं ते रसिकवर राये	
सहचरी पधरावी गया थईने संग सहाय	१६५।
महेल माहिं अंतरग्रह ज्यां रमण रस धाम	
काम केली माहे रसिकवर पधार्या अति अभिराम	१६६।
धाइ आव्या सनमुख सुख सागर प्रगट्यो त्यांह	
अद्भुत आनंदनो रस जेम मल्यो रस मांह	१६७।
ऐम रस विवसे आव्या सहुथी थई निशंक	
प्राण प्रीय प्रेम भरने लइ भीडया अंक	१६८।
तेह समयना सुखनो अनिरवचनी विस्तार	
अंग अंग आनंदनो कहेतां न पामुं पार	१६९।
महा विचित्र वेशांतर कर्यो प्रभुऐ शृंगार	
अहींया राणी रस पूरण रूप तणो नहीं पार	१७०।
कनकलता साथे जेम कनकलता लपटाय	
जलमां जेम जल मल्युं अलगुं केमे न थाय	१७१।
ऐम अंगमां अंग मली गया प्रीछ्यो न जाऐ वर्ण	
मनसुं मन ऐणी पेरे मल्या जेम जलने अनुकर्ण	१७२।
विवस हवा रोमांचित ने पुलकित स्वर भंग	
उभय अनुपम भावे सिथिल थया सर्वांग	१७३।
अनुसंधान न अंगे ते कांइ कहयुं न जाय	
उर उरसुं उरझी रहया को अलगा नव थाय	१७४।
सहचरी निपुण निकट रही तेनुं अतिशे हेज	
कैम कैम करी पधराव्या ज्यां ढाली सुख सेज	१७५।
अहीं छे अति ऐकांत त्यां केहेनो नहीं गम्य	
उभय अपरमित रसभर प्रगट हवो रस रम्य	१७६।

ज्यावद रस सामग्री नवरसने संजोग	
सेवाने सह उभी छे जे आवे उपयोग	१३७७।
भोग राग बीडा सुगंध जे रसनी रीत	
ते सह त्यां समर्प्यु करी प्रभुने बहु प्रीत	१७८।
प्रथम समागमे लज्जित नौतन नवल कुमार	
अति प्रगल्भ प्रेमदा अे रसनो कर्यो अंगीकार	१७९।
राणी महा नायक प्रवीण अे परम रस जाण	
सुरति भेद रसवस करी रीझव्या रसिक सुजाण	१८०।
आलिंघन चुंबन कुच पीडन नखक्षत रीत	
उतानक तीर्यक आशीतक स्थित अनंत विपरीत	१८१।
हास्य विलास रास रस रही नहीं मर्याद	
अंग भेद अलगो नहीं विलसे वादो वाद	१८२।
अेवा रसना भेद अनेक भांतिनां जेह	
उभय अनुपम रस रमे कोण विसद करे तेह	१८३।
के वैभव के तेह समय के रस विलस्यो अेह	
अेक अेकनुं वर्णन करूं तो नहीं आवे छेह	१८४।
वात्सल्य अनेक प्रकारनां तेह कर्या बहु हेत	
न्योछावरी वारूं तन मन धन प्राण समेत	१८५।
महा नायक रस निपुण मली अनुपम जोड	
तै समय जे रसिक जनने जोवानुं कोड	१८६।
रस ते रस विवसे थई अने हवो मनोरथ पार	
आनंदना अभिलाख कर्या पूरण तेही वार	१८७।
अति आधीन थई अे क्षणुं न मेले पास	
रहे चरण लपटया अंतर कर्यो निवास	१८८।
महा मनोरथ पूर्या राणीना तेणी वार	
तेथी अधिक मनोरथनो वाध्यो विस्तार	१८९।
कहेवा बुद्धि न चाले मन उर न समाय	
लौकिकने संकोचे समय सूचन थाय	१९०।
पधार्याने समय वनिता विहवल थाय	
सर्वस्व वारे आपणुं अने चरणे लपटय	१९१।
बहु प्रकारे विनव्या विनय वचन कही	
सात्वीक भाव जुत अंतर प्रगट्यो बहु नेह	१९२।
नवल धीर अति धीरव्या धीरज दे बहु पे	
प्रभुअे रसिक वचन कहया अतिशे उलट भेर	१९३।
मुख उपर कर फेरवी रसवस थापी स्कंध	
शीतलता प्रगटवी द्रढ कीधो ते संबंध	१३९४।

भाव तणे आधिक्ये क्षणु महेल्या नव जाय	
प्रीत तणे संकोचे केम केम करी करे विदाय	१३९५।
प्रथमे काम विजय कर्यो ते हवो जैजैकार	
रस अभिलाषीने मन मोद तणो नहीं पार	१९६।
श्रमित अमित रस सुछूट ने अति मरगजे अंग	
चिन्ह अलंकृत अभिनवा अधिक भर्या रस रंग	१९७।
अेणी पेरे रस विलसीया पधार्या प्राण आधार	
रसना मनोरथ पूरी आव्या भवन मंझार	१९८।
वलतुं चाचाजीने पूछयुं प्रभुजीअे अेह	
श्री गुंसाईजी निशी जोवा आव्या शुं कीधुं तेह	१९९।
ते सहु कारण तेह समय प्रभुने कहयुं प्रकाश	
ते सुणी आनंदया अति महा सुंदर रस रास	१४००।
श्री गुंसाईजी स्नेह जुत सदा सर्वदा नित्य	
श्रीजी पोढे त्यां आवे जोवाने निमित्य	११।
श्रीअंग कर फेरवे त्यारे होअे आराम	
अेणी पेरे नीशी आवीने जुअे पछी करे विश्राम	१२।
ते दिवसे पण आव्या जोवा नित्यनी रीत	
अदभुत वात्सल्य मन धरीने वली करी बहु प्रीत	१३।
चाचाजीअे सनमुख जइने करी विनती अेह	
अबही पोढेहे अरू नौंद पडी जेह	१४।
वचन सुणी श्री गुंसाईजी फरी पधार्या धाम	
निकट न आव्या ज्यां प्रभुने पोढयानुं ठाम	१५।
ज्यारे अेम अभिशरणे पधारे महाराज	
त्यारे चाचोजी रहे सेजया रक्षा काज	१६।
अेहवी नित्य नौतन लीलाना होय प्रकार	
अनिरवचनी असाधारण केम थाअे विस्तार	१७।
अेहवी अे राणी आतुर दर्शन निमित	
अे रसनी गोधी गुणवेधी आवे नित्य	१८।
आगल अनुक्रमे करी प्रगट करूं छुं जेह	
अहीं रहीने लीला करी हवे कांइ कहूं छुं तेह	१९।
महेद तणे मनोरथथी जमुनादास सहाय	
बुध्दी अनुसारे अनुसरी गोपालदास बली जाय	१४१०।

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अदभुत विचित्र

व्याराना गोपालदास विरचित गढा गमन रस आरंभ वर्णनो नाम

॥ मांगल्य १८ मुं संपूर्णम् ॥

मांगल्य - १९ - ओगणीसमुं

राग : "रसिक रस ग्रंथमां खंभातना मांगल्यनी "

गढे रहीने लीला करे ते सुंदर महा वरेश	
ते रसभर रसमय कही अने वली कहुं सुदेश	११।
नित्य नौतन नौतन रूचि रमे ते नवल कुमार	
मोद सहित उछलित रसनो नहीं पार	१२।
त्यां राणी दुर्गावती तेहनो अतिशय नेह	
अेहनुं वर्णन प्रथम प्रसंगे कहयुं छे तेह	१३।
आगल जे लीला हवी कहुं छुं तेह प्रकार	
श्री गोकुलमां श्रीमुखथी कीधो उच्चार	१४।
राणी जब कबहुं कहुं स्वारीकुं जावे	
दर्शन करे उत्साहे प्रथम अपने घर आवे	१५।
प्रतिदिन तो दर्शनकुं आवे सहेज सुभावे	
उत्सवकुं तो आवश्य ही आवे ही आवे	१६।
अेक वेर रथ उत्सवकुं आइ अनुरागे	
श्री गुंसाईजी अरू राणी चले रथकी आगे	१७।
नगर मांहे चलत चोतरा आयो पाथरको	
मारगमों पैआ अटक्यो वासेती रथको	१८।
श्री गुंसाईजीअे कहयुं कोउ पावडा मंगवाओ	
खोदी चोतरा वेग ने पैया कढवाओ	१९।
तब राणीने कहयो वीरशाहको ले नाम	
तुमारो खपुआ आवेगो कोन काम	१२०।
इतनो कहेत कटारी लागी सहश्र अपार	
छूटकीमों चोतरा खोदी डार्यो तेहीं वार	१२१।
अे मांहे राणीना जे वचन तणुं सामर्थ	
उग्र प्रतापिक कहयो अेहनो अेह अर्थ	१२२।
पुरुषार्थ संपत अने रस कारज अेह	
प्रथम श्रीमुख वचनेथी विसद कयुं छे तेह	१२३।
अहीं रहीने रथ उत्सव कीधो छे अतिसार	
तेहनी छाया मात्र करी कहुं छुं विस्तार	१२४।
पुरुषोत्तम क्षेत्रेथी गुंसाईजी पधार्या ज्यारे	
त्यांनी रथ रचना जोइने आव्या छे त्यारे	१२५।
तेणी रीते अडेल थकी अहींया अधिक कराव्यो	
घोडा सहित सोल पैयानो तेह घडाव्यो	१२६।

अति सुंदर महा मनोहर शोभानो नहीं पार	
ते सह प्रथम मंगले कीधो छे विस्तार	।१७।
मारग प्रणित स्वरूप सेव्य सुख जे पमाडया	
अनुपम रचना करी तेह मध्ये बेसाडया	।१८।
शृंगार सार शिरोमणी महाप्रभुने तेणी वार	
श्री गुंसाईजीअ पोते कीधो छे शृंगार	।१९।
कोटिक प्राण अधिक प्रीय पुत्रने करी बहु नेह	
कारण सहित श्री गुंसाईजीअ मुख्य बेसाडया अेह	।२०।
आसाड सुदी प्रतिपदा आदि पुष्य नक्षत्र जे मांहे	
प्रातः समय अभिप्राय पूर्वक अति उत्साह	।२१।
उतरोतर अधिक कला रसनी त्याहां वाघे	
किसोराकृत सर्वोपर नागरी कोटि आराधे	।२२।
परिहासे रसार्णव लीला भुअ विलास	
अति प्रफुल्लीत अंबुज मुख सौरभ परम सुवास	।२३।
श्री गोकुलनुं सर्वस्व लीलामां निधान	
पदम दलायत लोचन उपमाने नहीं आन	।२४।
केसर वरण कसुंभी जरकसी पाग अनूप	
तुरो सिर पर सोहे श्री गोकुल भूप	।२५।
कोटिक काम अने कोटिक अश्वनी कुमार	
ते सुंदरता तुच्छ करी वारूं बहु वार	।२६।
अंगाभरण संदोह थकी अति रूडा भावे	
स्त्रीजन रसिक तणा जोइने नयण विकसावे	।२७।
महा सलुणो सुंदर विचित्र लीला करण	
देखत मात्र सकल सुंदरीना मन हरण	।२८।
नेत्र भोमी उपर सींचन होअे सघली सृष्टी	
श्री अंग घनथी रूपामृत रत्ने होअे वृष्टी	।२९।
कोटिक ताप निवारण भक्त प्राण प्रिय राजे	
बेठा अनुपम भांति रथे त्याहां मुक्ष बिराजे	।३०।
चोंहों पास घन घटा उमडी आव्यो छे मेह	
छाहया रूपी छत्र धरी रहयो छे तेह	।३१।
इंद्र धनुषनी शोभा दीसे कारण मइ	
दुष्टनी द्रष्टी निवारण सिद्ध रहयो छे थई	।३२।
बग पंगति अवली सवली फरे तेणी वार	
प्रभु उपर आपापणु ओवारे वारंवार	।३३।
देव सकल लेइ वधुअ सहित त्यां आव्या बहु	
उपर नभ मारग विमाने छायो सह	।३४।

तेहने बग पंगति निरवारे पंख प्रसार	
तमने अे लीला जोवानो नहीं अधिकार	१३५।
मयूर मनोहर शब्द करे जाणे प्रभुनी कृत्य	
लीला रस उनमत कला करी करे ते नृत्य	१३६।
कोकिल कीर पपैआ बोले वचन सुदेश	
विजय मंत्र मुख कही अने जाणे करे अभिषेक	१३७।
मेघ मधुर धुनी गाजे ने करे सघले जाण	
जाणे कंदर्प कोटिक जीत्याना बाजे निशान	१३८।
श्री गुंसाईजी सहित राणी आदि जे भक्त	
चाचोजी चांपोभाइ अेहवा अति अनुरक्त	१३९।
बीजा जे साधारण जे कोइ उभा त्यांह	
आनंद सागरनां तरंग प्रगटे उर मांह	१४०।
यथा योग्य अधिकार परत्वे भावानुसार	
पान करे रूपामृत अनिरवचन विस्तार	१४१।
रूप वय मुसकनी प्रेम कटाक्षे करी	
भूषण स्वरूप प्रभावे सर्वना ले मन हरी	१४२।
प्रेम समुद्रे चकित थकित ते कहयुं नव जाय	
चंद्र चकोरनी पेटे द्रष्टी अलगी न थाय	१४३।
स्वाभाविक नेत्रे जुअे छे सुखद स्वरूप	
होअे महा संतोष तेहनुं रूप अनूप	१४४।
ठामे ठाम कौतुहल आगल ताल पखावज	
पंचशब्दा वाजे वाजिंत्र तणो बहु साज	१४५।
अेणी पेरे महा अदभुत रथ यात्रा थाअे ज्याहां	
सकल काज मुकी दुर्गाविती आवे त्याहां	१४६।
श्री गुंसाईजी सहित सहु रथ आगल चाले	
फरी फरी श्री मुख जुअे ने वली अंग संभाले	१४७।
मध्ये भोग समर्थो ने आरती उतारे	
न्योछावरी वारी अने राइ लुण ओवारे	१४८।
राणीने दर्शननी उत्कंठा नहीं माय	
नेत्र तृषित जोता जोता तृप्ती न थाय	१४९।
भक्त अंतरगत भाव लही प्रभु मनमां जाणी	
सद्य सिद्ध फलदाअेक अेम उर अंतर आणी	१५०।
उत्साहे रथनुं पैडुं चोतरे ते अटक्युं	
त्यां सनमुख दरसन सुख अमित उभयता प्रगट्युं	१५१।
तेह चोतरा दूर कर्यो छे तेणी वार	
वलतो रथ आगल चाल्यो हवो जय जय कार	१५२।

अेणी पेरे रथ फेरी आनंदे मंदिर आण्यो	
स्वरूपे मन अटक्या तेणे फिरतो नहीं जाण्यो	१५३।
जे कोइ सृष्टी त्यां छे ते कृतार्थ होय	
अे रथ यात्राने समता करवा नहीं कोय	१५४।
ज्याहां पुरुषोत्तम उत्तम रीते पोते बेठा	
स्वरूप घने गरजी गरजी रूपामृत वूढया	१५५।
तेह जले को वहया केहेने थाह न लाधी	
केहेने सींचन अने कहेने तृषा अति वाधी	१५६।
आरती आरत जुत कीधी ते आरत हरने	
भाव सहित भीतर पधराव्या सुंदर वरने	१५७।
अति सुंदर शुभ मंदिर सेवाना स्थल ज्यांह	
सेव्य स्वरूप सुखद रीते बेसाडया त्यांह	१५८।
राणी आदी नगर वासी सहु कोअे छे जेह	
नामी नामी शीष भवन वल्या सहु तेह	१५९।
महेली मनोहर रूप घेर केम करी जवाय	
मन स्वरूपमां मेली मर्यादा लेइ जाय	१६०।
अेम रथयात्रा करी अतिशे कारज सीधुं	
महा लीला सुखदान भक्तने अेणीपेरे दीधुं	१६१।
को अेक समय राणी मर्यादा केरे भावे	
अनुरोधे अवकास रहित दरशने नहीं आवे	१६२।
त्यारे श्री गुंसाईजीने पधरावे निज घेर	
अेह मिसे प्रभुने पधरावे करी बहु पेरे	१६३।
लोक शृंखला भीत स्वतंत्र नहीं अवाय	
ते माटे मनमां धरी रचे ते अेह उपाय	१६४।
अेक समय श्री गुंसाईजीने पधराव्या निज धाम	
साथे स्नेहपूर्वक सुंदर पूरण काम	१६५।
राजस राजकला वैभव युत सभा अनूप	
त्यां मुख्य बेसाडया श्री गोकुलनो भूप	१६६।
त्यारे ब्रह्मदासे आ पद कहयुं अतिसे उलट भेर	
कर मुरली कटि भुअ कुटिल कीअे अंगनागन घेर	१६७।
अे सुणी श्री गुंसाईजी रीझीया अतिशे मन	
केवल शुध्द जात वर्णने सुणी थया प्रसन्न	१६८।
श्री प्रभुअे श्रीमुखथी प्रगट कर्युं छे जेह	
ते वचने अनुसरी विसद कर्युं छे तेह	१६९।
राणीने श्री गुंसाईजी अपने धर पधराअे	
इनके मनोरथ हेत तहां हमहुं संग आअे	१७०।

તબ ડન એ પદ ગાયો શ્રી ગુંસાઈજી રીઝે	
વાપે ફેરી ગવાયો અરૂ મનમાં સમજે	૧૭૧।
પહેરી ડગલી અપની સોઈ ડનકું લે દિની	
વે ભયો બોહોત પ્રસન્ન દંડવત કરીકે લીની	૧૭૨।
સર્વત્ર પ્રતિષ્ઠા ભઈ ઓર ડનકો બઢયો પ્રતાપ	
બ્રહ્મદાસકું ગુંસાઈજીને ડગલી દિની આપ	૧૭૩।
બોહોત દરિદ્રી હતો અને માગે તે ચૂન	
દરીદ્ર ચૂર્ણ કીધું વૈભવે રહયું ત્યાં ન ન્યૂન	૧૭૪।
એ ડગલીને પ્રભાવે વલતો એવો વાધ્યો	
જેણે મિત્રત્વે કરી અને દિલ્લેશ્વર સાધ્યો	૧૭૫।
શ્રી મુખે કહયું જા દિનથે ડન એસો જસ પાયો	
બઢત બઢયો એસો જુ બીરબલ નામ કહાયો	૧૭૬।
પાછે ડુસંગતી થઈ ભયો બહિરમુખ એસો	
ઈહાંકી કછું વાત કહેન લાગ્યો હે તેસો	૧૭૭।
મોટનો જે અનુગ્રહ તેહનું કારણ એહ	
ભિક્ષુકથી રાજા ક્ષણ એકમાં કીધો જેહ	૧૭૮।
ડુષ્ટ સંગને ભાવે બહિરમુખતા હોએ જે માંહે	
એહનો એહ પ્રતાપ અચરજ શું છે એ માંહે	૧૭૯।
થઈ મધ્યત્વે ગુંસાઈજી રાણી તે આનંદ ભરી	
સહુ કેને સુખ આપી ઘેર પધાર્યા ફરી	૧૮૦।
રાણીનો ઉત્કર્ષ અપરમિત ક્યાં લહી કહીએ	
એહોના અલૌકિક ભાગ્ય તણો કાંઈ પાર ન લહીએ	૧૮૧।
મહારાજ રાજેશ્વર જેહને નિત્ય વચ્ચાણે	
તેહની ઉપમાને સમોવડ કવિ કેને આણે	૧૮૨।
તેહની સુરતિ સર્વદા રહી પ્રભુના ડર માંહ	
એહના ભાગ્ય સમાન નહીં કોઈ તિંહુપૂર માંહ	૧૮૩।
જ્યારે જ્યારે એહની વાત કહી મુસકાઈ	
મોદ સહિત ઉત્સાહે ફૂલ ન અંગ સમાઈ	૧૮૪।
ભાગ્યવાન ભક્તે જે સનમુખ અનુભવ કીધો	
તેહ સમયનો રસ નયણે અંતરગતિ પીધો	૧૮૫।
એતદરસ સ્પર્શ જેહ તેહને વાક્ય સુધાએ	
પ્રગટ જણાવ્યો એહ કર્યા સીંચન સમુદાય	૧૮૬।
એ મેં નિકટ રહી અનુભવ કર્યો પ્રગટ પ્રમાણે	
ભાગ્યવાન ભગવદી તેહ સહુ કોઈ જાણે	૧૮૭।
અંતરંગ અર્થે જે એ રસ કર્યો પ્રકાશ	
એ અનુભવી ભક્ત મહાભાગ્ય તણી અતિ રાસ	૧૮૮।

બાહ્ય ગોપ્ય અંતર ફૂલે મુસકની મુખ પર	
વાતો રસિક વરે રસવર કીધી થઈ સુર	૧૮૯।
સર્વ થકી જે અધિક ફલ તે મુસકનીએ દીધું	
એ ફલની આગલ બીજું ન્યોછાવર કીધું	૧૯૦।
એવી રીતે કરી કહ્યું મહાપ્રભુએ જેહનું	
એક રસના કેમ કરી કહી ભાગ્ય સરાહું તેહનું	૧૯૧।
એવી ભાગ્યરાસ એ રાણી અતિ પૂરિત નેહ	
કેવલ સ્વરૂપાનંદ તણો અનુભવ કરે એહ	૧૯૨।
એમ ઉદબોધ રસે પૂરિત અંતર ઊર માહા	
એકાંતે શ્રી રૂક્ષ્મણીજીને પૂછ્યું ત્યાંહ	૧૯૩।
સુણીએ મહારાણી રૂક્ષ્મણીજી વિનતી મારી	
એ મહા રત્ન ગર્ભ આવ્યા તે કહો સંભારી	૧૯૪।
તેહ સમય સાદર શી શી પ્રગટી છે તમને	
શા શા ચિન્હ હવા તે અંગે તેહ કહો તમો અમને	૧૯૫।
કોણ મનોરથ પ્રગટ્યા અને કહેવો ઉત્સાહ	
પ્રતી માસે કેવો રસ પ્રગટ્યો કોણ ઉમાહ	૧૯૬।
કોણ પ્રકારે જાયા કેમ કેમ પૂરી આશ	
પોંહોંતા કોડ કેહી પેરે તે કરોજી પ્રકાશ	૧૯૭।
અતિશે એહોની આકૃતિ અતિશે એહનું રૂપ	
અદ્ભુત મહા વિચિક્ષણ છે કોણ સ્વરૂપ	૧૯૮।
ભાંતિ ભાંતિના કારણ પૂછે બહુ પ્રકાર	
ભાવ બલે ઊલટ ભર ઉત્સાહનો નહીં પાર	૧૯૯।
હર્ષ ભર્યા રૂક્ષ્મણીજી અનુભવ પૂર્વક જેહ	
જેમ જેમ પૂછે તેમ તેમ ઉતર દે છે તેહ	૨૦૦।
એહવા રસના રંગ પ્રગટ હોય તેણી વાર	
વાત્સલ્ય અને વલી સ્નેહ તણા કેમ કહું વિસ્તાર	૨૦૧।
એણી પેરે પરમ ઉદાર રસિકવર ત્યાં પધારી	
ભાવ ભાવતા દાન કરી લીલા વિસ્તારી	૨૦૨।
સૌભાગ્યવતી ધનવતી રાશ મહાભાગ્ય તણીજી	
રૂપવતી ગુણવતીજી પુત્રવતી રૂક્ષ્મણીજી	૨૦૩।
પુત્રત્વે પુરુષોત્તમ ઉત્તમને ખેલાવી	
લાલન પાલન ભાંતિ ભાંતિ લીલા કરવાવી	૨૦૪।
મહા રસ સુધા સિંધુ પૂરણ સુખ અનુભવ કીધું	
લૌકિક અલૌકિક સર્વ એહોનું કારજ સીંધુ	૨૦૫।
વલ્તા ઇચ્છાએ ગુંસાઈજીના અંગ માંહાં	
એ સહુ અનુભવ કરી અંતરહિત હવા તે ત્યાંહાં	૨૦૬।

बीजो विवाह कीधो श्री गुंसाईजी श्री विठलनाथे	
कृष्णराय दशेरी घेर पदमावतीजी साथ	१०७।
सवंत सोल वीसोतरे वैशाख सुदी माहां	
त्रीजे गौरज वेला लग्न हवुं छे त्याहां	१८।
अे पोते श्री मुखथी सघली वात कही छे	
तेह समय सहु भगवदी सांप्रत्य लही छे	१९।
विवाहको श्री गुंसाईजीके मनमों नहीं आयो	
राणीने बोहोत आग्रह करीने करवायो	१०।
दादाकुं ओ शिखायो तुमहीं कहते जी न डरीयो	
हम विवाह तब करे जबे तुम पहेले करीयो	११।
अेसी महा सुबुद्धी राणी अलिसे आदर थे	
पाणी ग्रहण कीयो त्याहां सो इनके आदर थे	१२।
जबे भयो विवाह गुंसाईजीको धर माहां	
तबे अेक भट के धर हम देखन गये त्याहां	१३।
अेसी रीत सदैव हमारे ज्ञाती माहीं	
मोड पिताको देखन काहु उचित नाहीं	१४।
सदाचारु बुरो लागो श्री गुंसाईजीकुं तबहीं	
मोड छोड सुख पायो बोली लीये जब हमहीं	१५।
ताहालों सह्यो न गयो ज्याहां ज्यों आपथे आये	
श्री गुंसाईजी बोहोत नेह करीके हम वेग वुलाये	१६।
अेवो नेह श्री गुंसाईजी अेहो उपर बहु आणे	
अनुभाव सहित अंतरमां अेह स्वरूपने जाणे	१७।
अेहोने विरह उपजे तेहनुं आश्चर्य कहेवुं	
ताप प्रगट केम न होअे जे स्वरूप अनुभव अेवुं	१८।
अे स्वरूप तणो अे धर्म जणावे पोते जेहने	
सनमुख जोतां सांप्रत्य विरह उपजे तेहने	१९।
तो दूर थकी उपजे त्यां आश्चर्य शुं कहीअे	
अे अनुभव प्रगट प्रेम अनुभवथी लहीअे	२०।
अे स्वरूप ते द्वीदल रस स्वरूप आत्मिक सोहे	
महा नायक सृंगार सार जोइ सहु को मोहे	२१।
अे स्वरूप वियोगे विरह उपजे भक्त छे जेहने	
पण भक्त वियोग विरह परिताप प्रगट होये अेहोने	२२।
अेक समय अे भक्तसुं प्रथम मिलन रसभर माहां	
ते हितनो परिताप प्रगट हवो अंतर गत मांहा	२३।
प्रभु महा धीर उदार ते बाहाज्य करे नहीं कांइ	
विरह ज्वर प्रगट्यो जाणी रहे मन माहीं	२४।

लोक सर्वको लौकिक दोष जनित ज्वर जाणे	
शोभाजी श्री गुंसाईजी सहु मनमां अेम आणे	१२५।
स्नेहभर करे लौकिक मंत्रादिक उपचार	
अलौकिकने स्पर्श नहीं जो करे अनेक प्रकार	१२६।
अे वात श्रीमुखथी कही महा प्रभुअे	
समय समय सनमुखे सुणी छे भक्त सहुअे	१२७।
बोहोत कीये उपचार पे को लागे नहीं क्योंही	
जब जायवेको भयो तबे गयो आपुथे योंही	१२८।
जोतशको जो प्रकार ओर जो वैदिक मांहीं	
अे उपचार तो हमकुं कबहुं लागे नहीं	१२९।
अेहनुं कारण अेह प्रभुअे प्रगट जणाव्युं	
वचनामृत रस वेधीने उर अंतर आव्युं	१३०।
महा निरदोष वस्तुने दोष स्पर्श केम थाय	
भक्त विसइक ताप उपचारे केम करी जाय	१३१।
गुरू जनना मन मांहे जे दोष उपस्थित भासे	
प्रेमे परम अधीर नेहनो अेहज आसे	१३२।
अेह भाव द्वारा प्रभुअे कीधो सत्कार	
अेणी पेरे अेहनां स्नेह तणो करे अंगीकार	१३३।
भक्तना मननो भाव लहे अे अति अभिरामी	
तापे ताप उपजे अेवा अंतर यामी	१३४।
ते परिताप जनित जे कष्ट उपजेअंगे	
व्यापे अंतरमां तेथी कृशता सर्वांगे	१३५।
अे श्री मुखथी वात प्रगट करी कही छे आप	
अेक वेर त्यांहां मोकुं उपस्थित भयो हतो ताप	१३६।
अेक समय दुर्गावतीको बेटा वीरशाह	
आयो इहां दर्शनकुं करीके बोहोत उमाहा	१३७।
मोहेकुं देखी गुंसाईजीकुं पूछयो तब योंहे	
कहीये जु यहु बाबु अेसे दुर्बल क्यों हे	१३८।
तब श्री गुंसाईजीने कहयो कछु ज्वर अंश रहेत है	
मेरे घर पठवो इनके उपचार बोहोत है	१३९।
पाछे श्री गुंसाईजीने मोकुं त्यांहां पठे दिनो	
तब हमारे संग त्यांहां खीराकुं कीनो	१४०।
हम गअे उनके धाम आपुं बेटो हो भुजाइ	
हम आयेकी बात काहुने वाहे सुनाइ	१४१।
उन कहे पठयो नेक बेठीअेमें सुख पायो	
पाछेथी भोजन करी पैया पहेरे आयो	१४२।

मोहेसुं कहयो भली भइ जो तुम इहां आये	
आजथी ताप न आवेंगो यों कहे समुजाये	१४३।
तब उन हमसुं यो कहयो नाम लेहो तुम मेरो	
हम उनसुं यो कहयो नाम नहीं लेहो तेरो	१४४।
अनन्य पुरूष स्वामी अने रक्षक धर्म अनन्य	
पालक टेक ग्रहण जे तेह बोले केम भिन्न	१४५।
फिरी उन हमसुं कहयो पाग बांधो तुम मेरी	
तब हम उनसुं कहयो पाग क्यों बांधे तेरी	१४६।
मेरी पुष्पकी माल तुम पहेरो उर मांही	
बाकी उनके मोंहों पर कीनी हम नांहीं	१४७।
वे बोल्यो चलो मेरे पैया पर तुम अबहुं	
उनकुं उतर दिनो में चढिहुं नांहीं कबहुं	१४८।
तब खीराने कहयो नैक जो चढो कांहे नांहीं	
पैयातो काठकी कहा लागे इन मांहीं	१४९।
खीरो पंडयो श्री गुंसाईजीनी करे खवासी	
पण कृपा विना शुं लहे सून्य मन रहे उदासी	१५०।
जैहवुं स्वरूप यथारथ तेहवुं जो अे जाणे	
तो अन्य विनियोगी उपयोग प्रभुने केम करी आणे	१५१।
वात्सल्य धर्मनो पक्ष लही अे वीनती कीधी	
प्रभुअे स्वतः सामर्थे तेह तणी ना कीधी	१५२।
राजा अति खिसीआयो रीझयो प्रभुने भावे	
अेम बोल्यो कह्युं हवे आजथी ज्वर नहीं आवे	१५३।
श्री मुखथी कह्युं अेह जबे हम नांहीं करी सबे	
अबथे ज्वर नहीं आवे वो संकुचाये कहयो तबे	१५४।
पाछे हम घर आये तब बोहोते डर लागे	
पूछे तब कहा कहीअे श्री गुंसाईजी आगे	१५५।
खीराकुं सब वात श्री गुंसाईजी ने पूछी जबही	
खीराने वृतांत सबे कहे दिनो तबही	१५६।
पूछयो श्री गुंसाईजीने ता पाछे कहा कीनी	
उनको कह्यो न कीनो सबनकी ना कहे दिनी	१५७।
अे सुनी श्री गुंसाईजीने भली करी कही जब	
तबही जानके मोहेकुं अति संतोष भये तब	१५८।
ता पाछे वे ताप गयो नहीं ताहे उपाअे	
ओर प्रकारे आपहीथे गयो अपने भाये	१५९।
अे कारणनो आसय प्रभुअे जणाव्यो अेह	
जे कारणथी प्रगट्यो तेमज गयो ज्वर तेह	१६०।

श्री गुंसाईजीनुं प्रागदय अनन्य धर्म प्रवृत्त्य	
तेहनो आदर कर्यो प्रभु पोते सांप्रत्य	।१६१।
तेथी श्री गुंसाईजी मनमां थाअे प्रसन्न	
प्रिय पुत्रना लक्षण जोइ रीझे छे मन	।६२।
वली अेक समय त्याहां असद पक्ष जे उलुक तेनुं नाम	
रात्रे अशुभ सूचक बोले ते तेणे ठाम	।६३।
जेनुं नाम सुणे तेनुं लेइ बोले त्याहां	
अति अनिष्ट कहेवाय ते वली लौकिक माहां	।६४।
तेह सुणी श्री गुंसाईजी भय पाम्या हितभेर	
पुत्र वत्सलने प्रेमे करी कीधी त्यां अेक पेर	।६५।
नामांतरे बोलावे श्री गोकुल पालकने	
अेह संबंधे संबंध जणावे सहु बालकने	।६६।
केहेनुं नाम सोपारी केहेनुं काथो चुनो	
अेहोनुं लवंग अेलची अेवो प्रेम प्रभुनो	।६७।
अेह प्रगट करी पोते कही छे श्रीमुखे वात	
अलुक गढामां बोले अशुभ वचन सब रात	।६८।
ताते श्री गुंसाईजीने हम भायनको नाम	
फेरी धर्यो कछु ओर ले बोले सब जाम	।६९।
काहुको सुंठ पीपर काहुको काथो सोपारी	
अेसी विगत करी सबनकी न्यारी न्यारी	।७०।
त्यारे निकटवर्तीअे पूछयुं प्रभुने तेणी वार	
राजनुं नाम शुं कहेता ते कहीअे प्राण आधार	।७१।
त्यारे प्रभु मुसकाया बोल्या मनमां राची	
नाम धर्यो मेरो श्री गुंसाईजीने लवंग अेलाची	।७२।
अेसे कहीके बोलावे मोहेकुं प्रतिक्षणुं नित्य	
कारुणिक बालक तेहना हित तणे निमित्य	।७३।
स्नेह महातम तणु बलाबल प्रगट लहयुं	
स्नेह होअे त्यां महातम नहीं अे विसद करी कहयुं	।७४।
यद्यपी श्री गुंसाईजी स्वरूप सामर्थने जाणे	
पण स्नेह प्राबल्य थकी महातम मन नहीं आणे	।७५।
ते महातममां मग्न थयुं छे जगत ब्रह्मांड	
अेहवो मीठो स्नेह तेणे कीधो सत खंड	।७६।
अेहवो मीठो स्नेह जेहनो प्राबल्य धर्म	
अे वृतांत तणो श्री गुंसाईजी जाणे मर्म	।७७।
अे स्नेह आवर्या किशोराकृत छे वेस	
उछलित अति उदबोध विविधी रसे परम वरेस	।१७८।

समय समय रस अनुभवे ओहवो महा उनमत	
कटी अने करी समाजने खेले ते वसंत	१७९।
खेल वसंत तणी ओक वात कही श्री मुखथी	
ते सनमुख रहीने सुणी छे भररस भक्ते सुखथी	१८०।
स्त्रीजन सब ओकत्र मिली खेले मन भाइ	
गढामों हम रहीओ त्यां वसंत रूतु आइ	१८१।
अरू वसंतमां खेल सोतो स्त्रीजन को नीको	
यामों अति रस पैये और लागे सब फीको	१८२।
स्त्री भले लोकनकी अरू राणीकी साहेली	
सब मीली बाहीर नीकशे खेले लजा महेली	१८३।
उन आगे उमराव निकसी फिरी सके न कोउ	
ओसी महा उनमत वे काहुको वदे नहीं ओउ	१८४।
फगुआ विनु लीने काहकुं क्योंहुं न छोडे	
जो कोउ हांहुं करे त्यांहां हींहरे वासन मोडे	१८५।
कोउ कोउ त्यांहां खेलनकुं हाथी चढी आवे	
उनकी आगे ओर कोउ नीकस नहीं पावे	१८६।
हमारे घर ओक भट निहोतो सो कैसे आवे	
ओसेमों बोलायवेकुं कोउ नहीं जावे	१८७।
श्री गुंसाईजीने मोसुं कहयो ओ कासुं कहीओ	
सबकुं होत ओवर वे ब्राह्मण आयो चहिओ	१८८।
तब में वहां गयो धोती उपरेणा सेती	
वासु कही मिलीके गयो उनके संग समेती	१८९।
मोहेकुं दिनो जान मोहेसुं कछु न बोली	
मेरी ओर चितयके सब कोउ रही अनबोली	१९०।
मोसुं कह्यो तुम जावो कोउ जाने न पावे	
हंसत हंसत में आयो पाछे अपने धामे	१९१।
ओम लीला करे अनुपम तलाव जमनीओ रही	
आनंद जुत केली करे नित्य परम उमही	१९२।
ओ सरोवरनी शोभा कहेवा मन ललचाओ	
अलौकिक अनुपम भांती ते वचने केम कहेवाओ	१९३।
पूरण पूरित सुंदर उज्जवल निर्मल नीर	
अमल अनुपम लहेरी गेहेरी गति गंभीर	१९४।
नौतन नीलोत्पल ने ताम्र रस कमल कमलनी जात	
रंग रंग अति रमणीय सुवासित नाना भांत	१९५।
मकरंदे लोभ्या अलिकुल गुंजे दिन रयण	
पक्षी अनेक भांतीना बोले मधुरा वयण	१९६।

- तीरे तरूवर सुंदर छाहया शीतल ज्याहां
शीतल मंद सुगंधे पवन गवन करे त्याहां ११७।
हस्ती घोडा कोउ निकट न जाअे अन्य
त्याहां राणी रक्षा करवावे जाणी मन ११८।
अे रसनं सरोवर नहीं को भूतल माहां
रूचीसुं भवन रची रहया व्हालोजी त्याहां ११९।
त्रण वर्ष पर्यंत करी लीला त्यां सार
आनंद मय रस पूरित जे रसनो नहीं पार १२००।
पाछे श्री गोकुल पधारे गोकुल प्राण आधार
तेहनं कारण कहं छुं कांइ अेक करी विस्तार १२१।
अेवुं स्वरूप अेहोनं जे चितव्युं न जाअे
वचने नहीं कहेवाअे निरधार न थाअे १२२।
आनंदमय पुरूषोत्तम भक्त तणे सुख अर्थ
पोते सुख आस्वाद करवा महा सामर्थ १२३।
भूतल मध्ये प्रागद्य लीला प्रगट करीने
वय क्रम अंगीकार करे संपूर्ण रस भरीने १२४।
सुखानंद रस दान पान ते छे भिन्न भिन्न
रस अनुभव करवा ते को नव जाणे अन्य १२५।
वय क्रमनो अलौकिक स्वरूपे कर्यो अंगीकार
लोकवते लीला ते को नव जाणे पार १२६।
जे जे समय जे जे रस प्रगट होअे छे तेहनं
पोताने भक्तने नौतन सुख होय अेहनं १२७।
वय क्रमे वस्या प्राग अतिशे आनंद भेर
प्रागद्य स्थले प्रथम कीधी लीला बहु पेरे १२८।
अेणी पेरे प्राग ने अडेल मध्ये कीधो निवास
अति अभिलाख अभिनवे पूरी सहुनी आस १२९।
पौगंड पूरण कर्युं वरश दश वस्या सुखरास
ते दश वरसनं कारण कांइ अेक करूं प्रकाश १३०।
अे प्रागद्य सर्वोधिक प्रगट देखाड्युं आप
दश वरसे दश दिशा तणो टाल्यो परिताप १३१।
दश दिसे भक्त प्रसारी भक्त कर्या सहु पुष्ट
प्रगटीने दश विधी लीला करी संतुष्ट १३२।
दश वरसे रही बाल्य तणी मेटी मर्याद
बहु विधि बाल्य चरित्र तणो लीधो आस्वाद १३३।
जय बल गुरू सुधता ने वय संग्रहनं मूल
सूचन कर्युं स्वकीयने दान दीधुं अनुकूल १३४।

દશ વિધિ રસની અવસ્થાનું ઉદીપન કીધું	
દશ વરસે દસ વિધિ ક્રીડાનું કારજ સીધું	૧૨૧૫।
ક્રીડા જે ગીર વેહેવાર કીર્તિ વિનય ને મોદ	
ગર્વ સ્વપ્ન ઇચ્છા ને ગર્વને એ પરમ પ્રમોદ	૧૨૧૬।
એણે પ્રકારે ઉભય ભાવનું સૂચન કીધું	
બાલ્ય પૌંગડ અવસ્થાનું સહુ કારજ સીધું	૧૨૧૭।
એહનો અંગીકાર કરી દશ વરસ ઉપરાંત	
પાછે તામસ લીલાનો આરંભ મુક્ષથી પ્રાંત	૧૨૧૮।
સ્વરૂપ દાન અર્થે શ્રીમદ કિશોર વય વેશ	
કામ કેલી કૌતિક કારણ રસ પરમ સુદેશ	૧૨૧૯।
એણી પેરે લીલા રમણ તણી કરવા વિસ્તાર	
પ્રાગદ્ય સ્થલથી તે વિજય કીધો પ્રભુએ તેણી વાર	૧૨૨૦।
ગઢે વસિયા સુંગાર ગ્રહણ તામસની લીલા	
રમણ રસે વિસ્તાર કર્યો રસ પરમ રસીલા	૧૨૨૧।
અલૌકિક સામર્થ લૌકિક વત લોક માંહાં	
રસારંભ લીલા કરી વરસ ત્રણ તે ત્યાંહાં	૧૨૨૨।
ત્રીવિધી લીલા રસ ભોગીનું પદ જ્ઞાપિત કીધું	
આધ્યાત્મીક આધિદૈવીક આધિભૌતિક ફૂલ સીધું	૧૨૨૩।
બ્રહ્માનંદ ભજનાનંદ વિષયાનંદ ભરી	
આનંદ ત્રિવિધી પ્રકાર તણો રસ સૂચન કરી	૧૨૨૪।
ત્રિવિધ ભક્તને ભાવે અનુસરી લીલા કરે રસાલ	
એણીપેરે જ્ઞાપિત કીધું એહવા પરમ દયાલ	૧૨૨૫।
ઉત્તરોતર રસ સંપન્ન સુધતા કરવા	
પ્રબલ કરવા લીલા સ્થલ ભૂતલ ભાવે ભરવા	૧૨૨૬।
કારજ કારણ રૂપ એહવા અનેક પ્રકાર	
એમ રમણ રસે અતિ રસભર લીલાનો વિસ્તાર	૧૨૨૭।
હવે જોબન આરંભે રસભાવ ભરેથી જાણી	
તારૂણ્યતાની તત્પરતા મન માંહેં આણી	૧૨૨૮।
એતદરસ અનુરાગે લીલા કરે પ્રતિક્ષણ	
ત્યાંથી ઇચ્છાએ કીધું છે આકર્ષણ	૧૨૨૯।
અગ્રમ લીલા કાજ રુચી પ્રગટી બહુ પ્રીત	
જે મહા રસ વિસ્તાર અને નિત્ય નૌતન પ્રીત	૧૨૩૦।
પ્રભુને મન અભિલાષા ઉપજાવી બહુ પેર	
નૌતન રસ લોભે લોભાયા આનંદ ભેર	૧૨૩૧।
પ્રભુ તો જેણે સમે જે લીલાને અનુસર્યા	
તેણે સમય તે માંહાં તન્મય થઈ રહે પરવર્યા	૧૨૩૨।

ते रसने आधीन ने ते लीला मन लग्न	
अेवुं लीलात्मीक स्वरूप लीला मांहे मग्न	१२३३।
पछे महा नायक मन अेह भक्त जे छे पुष्ट पुष्ट	
उदेश कर्यो वृजमां वसीअे करवा रस वृष्ट	१३४।
परम अलौकिक रहस्य स्थले लीला करवानो	
सृंगार रस दानार्थे मनोरथ रस भरवानो	१३५।
राणीसुं करवा विदाअे पण केम कहेवाय	
आरति आग्रह जोइ तेहोने कांइ कह्युं न जाय	१३६।
प्रभुने पण रस सुख अनुभवनो द्रढ अति आशे	
निमित्त विना केम कहे न्युन नाअेक मांहां भाशे	१३७।
राणी स्वरूपासक्त थकी आज्ञा जो आपे	
स्नेह दीनता होअे उभय व्याकुलता व्यापे	१३८।
मुक्ष पधारी घेर तेहने भावे भरीया	
तेहने स्थले आश्रय रही मनोरथ पूरण करीआ	१३९।
रस पात्रे अति लुब्ध ते भावे थया आधीन	
प्रथम समागम रस मेहेले केम परम प्रवीन	१४०।
राणी रस संबंधीनी अतिशय प्रेमनुं पात्र	
ते आज्ञा केम आपे रीत नहीं रस मात्र	१४१।
इच्छाअे अग्रम लीलानो मनोरथ सीधो	
त्यारे अेहोनो पण अलौकिक विचार पहेले सिद्ध कीधो	१४२।
तेहवे त्यां परचक्र तणो उठयो उपद्रव	
तेणे आगमने ते भय पाम्युं सर्व	१४३।
को कहेशे परचक्र त्यां कहो केम करी आवे	
अेहवो कोण विचार केम इच्छाने भावे	१४४।
त्यां कहुं छुं अे मांहे ते छे कारण अनेक	
प्रभुना हारद्र तणो कोण जाणे अे विवेक	१४५।
राणीना देह आत्मिक भाव तणो अंगीकार	
राजयनो अंगीकार नहीं कीधो अेह विचार	१४६।
राजय बे विनियोग अेह प्रभुने नहीं भोग	
इच्छा प्रभुने अेह भाव आवे विनियोग	१४७।
प्रभुने नहीं उपयोग ते भक्तने होअे प्रतिबंध	
परचक्र तणु निमित्त प्रगटव्युं अेह संबंध	१४८।
अे श्रीमुखथी वात करी छे विविधी प्रकास	
सनमुख निकट रही सुणी छे सहु निजदास	१४९।
राणी पास अकबरने माग्यो हे तेणी वार	
मन माहावत अरू इनको हाथी गुरुदार	१२५०।

राणी महा प्रतापिक अरू अति राजस मांहीं	
कछुअ न दिनो ताहे अरू कीनी सब नांहीं	१२५१।
यह सुनीके दिल्लेश बोहोत मनमें संकुचायो	
अशरफखान उमराव देश उपर चढी आयो	१५२।
रामचंद्र वाघेले कह्यो मेरो अेक मानो	
हाथी महावत देहो तुम हठ जी न ठानो	१५३।
तुम जानत हो हमसुं अे कैसे के लरेंगो	
बाज बहादूर जीत्यो तो अे कहा करेंगो	१५४।
वे तो भई कांकताली न्याय अेक वात	
हाथी महावत दीओजी न कीधो उतपात	१५५।
राणीने मान्यो नहीं मनमें धर्यो सो गर्व	
ता दिनथे वे देशमों आरंभ्यो उपद्रव	१५६।
सुनीके श्री गुंसाईजीने वात लखी मन मांहीं	
तबहीं कह्यो अब इहां रहेनो उचित नांहीं	१५७।
तब राणीसुं श्री गुंसाईजीने मिस करी मांगी शिक्षा	
हमकुं गंगातीर जाइवेकी है इच्छा	१५८।
राणीने कह्यो तुम काहेकुं चलत गुंसाई	
तुमकुं कहां चिंता है सब दिन रहो इंहाई	१५९।
मेरे चौरागढ अरू और बडे गढ मेरे	
तुमकुं रहीवेके तो ठोर मेरे बोहोतेरे	१६०।
तब श्री गुंसाईजीने कह्यो मेरो तुम मानो	
रहीवेकुं स्थल बोहोत पे हमारे गंगा जानो	१६१।
महा सुबुद्ध राणीअे प्रेम मनमां बहु आणी	
प्रभुना वात्सल्य भाव तणु आवश्यक जाणी	१६२।
विरह रसे पूरित अंतरमां अति परिताप	
प्रेमे परवस थई गुंसाईजीने आज्ञा आपी	१६३।
पछे मुहुरत उतम लीधुं सवतं सोल अेकवीसे	
विजय कर्यो त्यांथी श्री महाप्रभु गोकुलाधीशे	१६४।
श्री मुखथी श्री प्रभुअे कही छे करी विवेक	
समय समय सनमुखे सुणी ते भक्त अनेक	१६५।
हम वहांसे तो चले पे राणीने बोहोत दुःख पायो	
कहेता भरी आव्या ने भाव उरमां न समायो	१६६।
अेहवी वात राणीनी ते कही वारंवार	
अेक वचनमां प्रभुअे कीधो बहु विस्तार	१६७।
जेना गुणने विरहनी सुरति सर्वदा कीधी	
ध्यान माधुरी उभयता प्रभुअे मानी लीधी	१२६८।

તેહ વિસદ કરી કહેવાને મારું નહીં ગાત્ર

પ્રગટ ત્યાં કહેવાએ નહીં થાએ સૂચન માત્ર ૧૨૬૯।
એહ પ્રકાર આગલ કાંઈ એક કહું છું તેહ

મારગ માંહેની લીલા અને રાણીનો નેહ ૧૨૭૦।

ઈતિ શ્રી ગોકુલેશ લીલા રસાબ્ધી ક્રીડા કલ્લોલ મહા અદ્ભુત વિચિત્ર રસ
વ્યારાના ગોપાલદાસ વિરચિત ગઢા મધ્યે રથ લીલાનો વર્ણનનામ
માંગલ્ય ઓગણીસમું સંપૂર્ણ

માંગલ્ય - ૨૦ મું

રાગ : 'રથ આગલ ભક્તની ભીડ માચી' - શ્રી ગઢેથી ગોકુલગમનનું માંગલ્ય

લીલા પરમ રસ રૂપ ગઢે રહી	તે બે માંગલ્યે થઈને પ્રથમ કહી	૧૧।
હવે આગલ લીલા તણો ઉદેશ	નિત્ય નૌતન વાધતી મહા સુદેશ	૧૨।
રમણ સ્થલે રહી પૂરવી અધિક આસ	તેણે અર્થે કરવો શ્રી ગોકુલ નિવાસ	૧૩।
જે કો પ્રગટી છે ને પ્રગટે છે સૃષ્ટી	આગલ પ્રગટશે બહુભાંતી મિષ્ટ	૧૪।
જે શ્રી અંગથી પ્રગટી છે પુષ્ટ પુષ્ટ	સર્વોપર સર્વથી અતિ ઉત્કૃષ્ટ	૧૫।
એક આગલથી એક પ્રગટી સંગ	વિચિત્ર રસે નૌતન રમણ રંગ	૧૬।
તે સૃષ્ટી દૈવી મહા પ્રગટી આવી	નિજ અર્થ ને ઉપકાર હેત ભાવી	૧૭।
કરી સંગ રંગે રસ યોગ્ય કીધી	ભાવે ભરી લીલામાં તાણી લીધી	૧૮।
એમ પરસ્પર સ્વકીય સંબંધ કરાવે	સંબંધનો સ્નેહ તે અતિસય ભાવે	૧૯।
તેને સંગે વિયોગતા નોહે કહીએ	ફરી ફરી પ્રગટે પ્રભુ પાસ અહીંએ	૧૨૦।
વલી કો એક દૈવી જે ઇચ્છાએ વરી	પુષ્ટ પુષ્ટને ઘેર તે પ્રગટ કરી	૧૨૧।
એણી રીતે કરે જેહને રમણ યોગ્ય	તે આવે પ્રભુને રસમાં ભોગ	૧૨૨।
પ્રભુ નવીન રસ ભોક્તા રસિક રાય	નૌતન રસે અભિલાષ નિત્ય થાય	૧૨૩।
પ્રગટી પ્રગટે છે ને પ્રગટ હોય	એહના નિયંતા પ્રભુ બીજો ન કોય	૧૨૪।
એમ ભાવ ભાવાંતરે સૃષ્ટી બહુ	તે વિસદ કરી ભાંત ક્યાં લગી કહું	૧૨૫।
જે કો પ્રેમના પાત્ર છે બહુ પ્રકાર	તેના અંતરમાં આરત અપાર	૧૨૬।
એના ભાવ જાણી પ્રભુ અતિ રસાલ	ઢાલો રસિકવર સ્વતઃ કીધી સંભાલ	૧૨૭।
એક કાર્યમાં કારણ અનેક	પ્રભુ સાધે તે ક્યાં લખીએ વિવેક	૧૨૮।
ત્યાં રાણી દુર્ગાવતી અતિ સોહાગી	મહા રસિક અને અતિ પ્રેમે પાગી	૧૨૯।
અરુઢી રહે સ્વરૂપસું સ્નેહ લાગી	પ્રભુને પરસી રહી સહુ વિષય ત્યાગી	૧૩૦।
હવી પરમ અનન્ય સમજે ન અન્ય	એ કેવલ રસ રૂપ નહીં ભાવ ભિન્ન	૧૩૧।
એહનું અલૈકિક કારણ કહ્યું નવ જાય	મારી અલ્પ મતિ કેમ વિસદ થાય	૧૩૨।
સૌકર્ણ્ય ઉપદ્રવ આગમ વિચારે	શ્રી ગુંસાઈજીએ આજ્ઞા માંગી જ્યારે	૧૩૩।
એ વચન સુણી રાણી થયા વિવસ વેસ	ઇચ્છાએ રસના માંહે કર્યો પ્રવેશ	૧૩૪।
જે આજ્ઞાતથી આજ્ઞા વચને બોલી	પછે સુરતિ આવે સુરતિ ભૂલી	૧૩૫।

वाणी गद गद कंठे कहेवा न चाले
 वात्सल्य राणीना भर स्नेहे लीधी
 विचारे मनमां में शुं कीधुं
 नहिं चालवा दउं जुअे मन विचारी
 विचारे मनमां घणो सोच पोच
 पधार्यानुं मुरत जेम निकट आवे
 कहे द्रव्य सामग्री ने अे समाज
 पधारता जोइ जो केम आवुं घेर
 रोके कोण प्रतीक्षणुं नवा भाव वाधे
 त्यांथी मुरत दिवसे विजय कीधो नाथे
 घोडा पालखी रावटी बहु साज
 वली अनेक उपहार जे सुखद केरा
 उमराव जे नाम अेक आधारदास
 तेने शिक्षा दीधी घणी जाणी मन
 सुखसुं पहोंचे तमे अेहवुं करजो
 ते वळावाने मोकल्यो साथ साथ
 राणी प्रेमे पुरित थकां निकट थोभ्या
 प्रेमे प्रगटी आरत सहु अंग अंग
 जुअे सुंदर रूप लोचन रसाले
 विचारे मनमां जीवतव्य अल्प
 असह्य थयो परिता पक्षणुं रह्युं न जाय
 तेह समयनांभाव कांइ कहया न जाय
 अेहनो भिन्न देहे रसपान करवो
 पोते करी राख्यो छे अलौकिक विचार
 श्री गुंसाईजी थकी पोताने दूरावी
 प्रभुअे श्रीमुखे वचन कह्युं सगर्भ मांहीं
 अेह वचन सुणी राणी विस्मय थाय
 श्री गुंसाईजीअे बहु समाधान करीआ
 बीडां महाप्रसाद ने वस्त्र आप्या
 कर्यो विजय अेहोसुं बहु वचन भाखी
 ज्यां लगी पधारता दीठा नयणे
 व्हालो फरी फरी जुअे नयणे निहाली
 इच्छाने आधीन रहया देह राखी
 प्रभुअे विचार्युं अेम आव्युं मन
 हवो प्रगट बाह्यांतरे प्रबल नेह
 उपयोगी सामग्री त्यां सोंपी आव्या

थई शिथिलगती आप क्यां लगी संभाले
 आवश्यक प्रभुनुं लही आज्ञा दीधी
 कोण बुद्धि मारीअे में वाक्य दीधुं
 स्फुरे वात्सल्य ने वली वचन हारी
 कहे शुं कीजे जो लौकिक संकोच
 तेम देहने गेह वैभव न भावे
 मारे प्रभु पधारे शो आवे काज
 थाशे ते दिवसे मारी कोण पेर
 अति गूढ रसनो नहीं पार लाधे
 प्रेमे पूरित राणीजी आव्या साथे
 कर्या भेट जे मारगे आवे काज
 आप्या प्रभुजीने साथे घणेरा
 बहु सेनानो साज छे अेहो पास
 तेह करजो जो प्रभु रहे अति प्रसन्न
 श्री गुंसाईजी आज्ञा करे त्यांथी फरजो
 लेइ चाल्यो आगल थई नामी माथ
 अतिगूढ भावे भर स्वरूप लोभ्या
 भूली देहनी सुरति गति मति पग
 सनमुख थई द्रष्टी अवली न चाले
 हवे राखुं नहीं देह अेम कर्यो संकल्प
 करुं प्राणनो त्याग पण बाहाज्य थाय
 अनुभवी जाणे केम विसद थाय
 उभय आरतनो परिताप हरवो
 तेणे सोच मनमां न आवे लगार
 लघु लाघवे राणीने निकट आवी
 चिंता मती करो तुमकुं विलंब नहीं
 अति प्रेमे विहवल थकां करी विदाय
 उभा थकित लोचन वही नीर भर्या
 लही कारण अलौकिकमां स्थाप्या
 आग्रह करी मारगमां उभा राखी
 उभा चित्रवत थई अने बोल्या न वेण
 ते जोइ अने विस्मय थाअे व्हाली
 तेह समयना जाण श्रीजी साखी
 फरी घेर आव्या अे मानी वचन
 चाल्या प्राण प्रभुसंग रहयो प्राचीन देह
 रह्युं अंग कारण काज घेर लाव्या

१२६।
 १२७।
 १२८।
 १२९।
 १३०।
 १३१।
 १३२।
 १३३।
 १३४।
 १३५।
 १३६।
 १३७।
 १३८।
 १३९।
 १४०।
 १४१।
 १४२।
 १४३।
 १४४।
 १४५।
 १४६।
 १४७।
 १४८।
 १४९।
 १५०।
 १५१।
 १५२।
 १५३।
 १५४।
 १५५।
 १५६।
 १५७।
 १५८।
 १५९।
 १६०।
 १६१।

प्रभुना वचननो सोच करे दिन रात	अंतराय नहीं तमकुं अे सोचे वात	१६२।
तेणे देहनी स्थिति करी विलंब सहयो	थोडा दिवस पर्यंत अंतराय रहयो	१६३।
प्रभु सकल भुवनैक मणी मन विचारे	पेंडाने अलंकृत करता पधारे	१६४।
मोहामणी करी प्रभुजीने जो विशेषे	तो जेवा छे तेवा सर्व कां न देखे	१६५।
समाधान तेहनूं करी कह्युं अेह	जुअे भाव द्रष्टे करी देखे तेह	१६६।
नहीं भावनी सृष्टी ते केम पावे	रसभाव विनु वस्तु द्रष्टे न आवे	१६७।
बहु भांतीनी सृष्टी छे विधी अनेक	तेहनो विसद करी कह्युं विवेक	१६८।
अेक शास्त्रनी ने अेक अनुरक्त	अेक स्नेह ने अेक अति आशक्त	१६९।
अेक लौकिक अेक अभिमान केरी	अेक अलौकिक अेक इर्षा धणेरी	१७०।
अेक संबंधनी ने वली बहु प्रीत	जेवी सृष्टी तेवुं लहे तेणी रीत	१७१।
अेणी रीते पधारे प्रभु मारगमां	बहु भावना कौतुक होअे त्याहां	१७२।
प्रभुअे श्री मुखथी कही अे वात	चौरी साथमों भइ मारगमों जात	१७३।
आधारदासने कहयो आज इहां रह्यो गुंसाई	अब सोंज हुं फेरी मंगाउं इहांहीं	१७४।
तब श्री गुंसाईजीने कहयो अेसो	यों मारगमों रहेनो बने केसो	१७५।
कहयो सोंज सामग्री जो छांडी जैये	तो दीवानकुं उतर कहा कहीअे	१७६।
अेक दिन वहां रहेते सामग्री आइ	अेक बीडा पर्यंत फिरी सब मंगाइ	१७७।
बीडां अेक दो पान के उनहुं खाये	वाके पात सुधा तबही मंगाये	१७८।
अेम श्री मुखथी करी कह्युं बान	ते शोभा ने ते मोद कहेवा न आन	१७९।
अेमां संबंध राणीनो ने उग्र प्रताप	प्रेमे प्रगट करी देखाडयो आप	१८०।
सेवा मानी लीधी करी आधारदास	स्वामी कार्यने दिनता करी प्रकास	१८१।
पछे श्री मुखे कह्युं सेवक भयो अेसो	अति नेष्टिक अरू जेसो कहीअे तेसो	१८२।
गढाकी संघ लो पहोंचावेकुं आयो	त्यां ते फिरयो आपु सेवक पठायो	१८३।
श्री गुंसाईजी मथुरा जबे प्रवेश कीनो	अेसो सुन्यो ता दिन प्रसाद लीनो	१८४।
अेसेमें तो पाछे समाचार पायो	गढा भांज्यो अरू त्यां बहु कटक आयो	१८५।
भाजे लोक आये मिले मारग मांहीं	भूले काहुकी काहुंकुं सुध्ध नांहीं	१८६।
राणीके मनमां कछु अेसी सुझी	टेढे गढ सिंघगढ सामी जाय झुझी	१८७।
हाथी अरू महावत माग्यो पादशाही	हठ करी के इन वाहीकुं दिनो नांहीं	१८८।
बोले वचन पनकी नहीं अेक मेड टरी	परे संकट आपु कीनी कटारी	१८९।
जबलों रहे प्राण राणीके तनमां	तबलों हाथी गुरूडार झुझयो रणमां	१९०।
राणी जबे देह छांडयो इच्छाथी	तब बोहोत दुःख पायो गुरूडार हाथी	१९१।
तीन दिन पर्यंत दानो न घास	जलपान छांडयो छांडी देह आस	१९२।
राणीके पाछे अेसो नेह बढयो	रोय रोय तीन दिनमें देह छांडयो	१९३।
राणीको जो बेटा वीरशाह नाम	बलात्कार करी झुझयो वे वाही ठाम	१९४।
सबनी कहयो झुझो मति रहो अेसे	बोल्हो कोन के द्वार जाय रहुं केसे	१९५।
के राणो के पादशाह दे ठोर हे मेरे	कहा कह्युं वासु केसे रहुं अनेरे	१९६।
जाके द्वार जाउं त्यां कहे संसार	गढ को राजा आयो ठाडो हे द्वार	१९७।

ऐसो खेद करीके दुःख पायो ऐह	तब जाय झुझयो अरू छांडयो देह	१९८।
राणीने बोहोत कीनी संग्राम शाह पाछे	राख्यो राज नीके करी कीनो आछे	१९९।
कहा जानीऐ भगवद इच्छा केसी	क्षण ऐकमों कछु भइ ऐसी	१९००।
घोडा चालीस हजार राणीके आगे	सनमुख कोइ रहयो नहीं सबे भागे	१९।
कछु भगवद इच्छा ऐसी समूल	कहयां वचन श्रीमुखे ऐ कारणनुं मूल	१२।
भिक्षुगीतानुं वचन त्यां प्रभुऐ प्रगट कर्युं	जेहनो अनुग्रह कर्यो तेहनुं चित हर्युं	१३।
कर्युं सर्व कारज पोताने सामर्थ	ऐक राणी तणा अनुग्रहने अर्थ	१४।
राणीको समाचार मारगमों आयो	सुनीके श्री गुंसाईजीने क्लेश पायो	१५।
इनको सबही कृत्य मानी लीनो	और बोहोत करी पश्चाताप ीनो	१६।
ऐवा वचन गोसाइजीनुं नाम लेइ	कहयां आरत जुत राणी ओट देइ	१७।
पोते दुःख धरे तो जो होय वियोग	कहयो देह अंतरे अलौकिक संयोग	१८।
ऐहनुं कारण केम करी विसद थाऐ	अति अगणित भाव क्यां लगी कहेवाय	१९।
कृपाबले जेहवा जे तेहने थाशे जाण	अधिकार परत्वे हशे ऐह प्रमाण	१९०।
पेंडे बदल महेसो ने गणेशो नाम	साथे श्री गुंसाईजीने आवे काम	१९१।
ऐहना नामनो अर्थ पिता पुत्र ऐह	सेवाने हित अवतर्या करे तेह	१९२।
ऐनी वात श्रीमुख थकी कही छे बहु	तेह सांभली सनमुख भक्त सहु	१९३।
महेसा पर पोथी सब नाना भांत	गणेशा पर लादीऐ सोंज पात	१९४।
नाला आयो मारगमें हम मन विचारे	कहो पोथी हम कोन भांति उतारे	१९५।
ऐसेमें महेसाने कीनो विचार	कूदयो ऐसो जो जाय रहयो ठाडो पर	१९६।
ऐसो ज्ञान तो कोउ मनुष्यहुमों नाहीं	श्री गुंसाईजी प्रसन्न हे के सराही	१९७।
आगे और ऐक मारगमों नदी आइ	गणेशाको पराक्रम कहयो न जाय	१९८।
धस्यो सलिता संयुक्त वे नदी मांहीं	ऐसो जाय पहांच्यो ठाडो पार ज्यांहीं	१९९।
सलिता मण सोलको पहेले हतो	भींजे बोर भारी भयो चले चुचूतो	२००।
सलिताकुं ठाडे केसेके चढावे	लादे तब गणेशाकुं पहेले बेठावे	२०१।
कहे उठ तब उठी आपु पेंडे लागे	चाले ऐसो रहेवाल घोडाकी आगे	२०२।
श्री गुंसाईजी कहयो तेल हलदी दीजे	वाके मनमों नांहीं तो कहा जतन कीजे	२०३।
ऐम परम हरखित प्रभु बोल्या वाणी	स्वकीय सेवकनो उत्कर्ष जाणी	२०४।
सेवकना पराक्रम पर प्रभु प्रीते	निज घरना पशु पर्यंत ऐह रीते	२०५।
सेवकनो उत्कर्ष तेम प्रभु प्रसन्न	ऐहोनो अनुभव सर्व केहेने संपन्न	२०६।
पेंडामां कौतुक होऐ अति विनोद	बहु भांति लीला करे सहित मोद	२०७।
संग संग भाजण तणा लोक बहु	चाल्या जाऐ छे प्रभुने साथ सहु	२०८।
ऐक समय मारगमां पडया भूला	ते रात्रे सहु ऐकला रहया अटुला	२०९।
ऐ वात प्रभुऐ कही समय संभारी	श्री गुंसाईजी अरू हम रहे न्यारे न्यारे	२१०।
बालकृष्ण ओर संगमें रघुनाथ	खीराहु रहयो रात हमारे साथ	२११।
पाछे सोय गये सब रात नेरे	रहे घोडा तीन्यो ग्रहे हाथ मेरे	२१२।
ऐसो शीत लागोजु तब कहा कहीऐ	हाथ चाबुक ग्रहये न जाय केसे ग्रहीऐ	२१३।

रासा बढइ हतो सो आयो नेरो
 मोसुं कहेन लागे क्यों अकेले आंहीं
 तब में कहयो फेर भयो पेंडा मांहीं
 मोसुं धीर दहेन लाग्यो तबही
 तब में कहयो चिंता कहा हे हमारे
 कारे घोडे बेठे मेरी द्रष्टी आये
 देखो काका आवत हे देखो अकेले
 भयो बोहोत संतोष भरी नयन आये
 अे भूल्यानुं कारण कांइ अेक कहेवाय
 रहे आडा अवला जीव अनेक तेह
 तेमांथी जेहनो अनुग्रह करवो
 पोते भूलीने भूल्या सहु शरण लीधा
 रात्र सघली कलेशमें विहाणी
 तेहनो कलेश जाणी कलेश पाम्या आप
 त्रिविधी भक्तना भाव अश्व द्वारा अेची
 जेवुं कार्य तैवुं कृत्य करी देखाडे
 पछे सर्व अेकत्र थई मल्या ज्यां
 पछे विजय कीधो त्यां रात रही
 त्यांथी चाले अेक आगल मजल मांहीं
 अेक प्यास अरू घाम बोहोत लगे
 बालकृष्णकुं तो लगी बहोत प्यास
 बालकृष्ण कहे जो तुम ल्यो तो लेउं
 इतने तो श्री गुंसाईजीने जल पठायो
 पूरवीआ अेक जल लीअे आयो भागे
 उन आइ डबुआ वेग हमकुं दिनो
 में कहयो जु भली भइ जान्यो मर्म
 अे धर्म रक्षकपोते टाले ताप
 बीजो कोण अे वात लहे प्रभु पाखे
 अेणी पेरे पधारे पेंडेने गाम
 सहु लीला करी लीलानी पूरे आस
 स्वतः भक्तना भाव मनमां विचार्या
 स्थल जोइ श्री गुंसाईजीने आव्युं मनमां
 श्री गुंसाईजीना मननी वृत लही
 त्यां सुंदर नौतन घर उठाव्या
 सेवा रस लीला अधिककरण सेव्य त्यां
 रमण स्थले रमण तणी आरत वाधी

उने दूरथी साद पहेचान्यो मेरो ॥१३४॥
 तुम न्यारे क्यों भये श्री गुंसाईजी क्याहीं ॥३५॥
 सो न्यारे पड गये मोकुं मिले नांहीं ॥३६॥
 बाबा तुम कछु चिंता मती करो अबही ॥३७॥
 तेसे दूर श्री गुंसाईजी देखे त्यारे ॥३८॥
 रघुनाथकुं दूरपे में दिखाये ॥३९॥
 पाछे श्री गुंसाईजी आइ मिले ॥४०॥
 हमारे लीअे रात अति कलेश पाये ॥४१॥
 श्री गुंसाईजी तो मारगे चाल्या जाय ॥४२॥
 सुमारगथी अज्ञाने भूल्या छे जेह ॥४३॥
 दर्शन देइ तेहनो ताप हरवो ॥४४॥
 कृपा स्वतःथी करी अंगीकार कीधा ॥४५॥
 सह्युं सीत अति घणुं नयने न आंणी ॥४६॥
 दया निधीअे दया करी हर्यो संताप ॥४७॥
 दोरी हाथ ग्रही सहु ते लीधा खेंची ॥४८॥
 स्वजाती भाव करी सुख पमाडे ॥४९॥
 ते दिवसे भोजन करी पोढया त्यां ॥५०॥
 आगल कहुं छुं जे श्रीमुखे वात कही ॥५१॥
 ता दिन मारगमें जल पायो नांहीं ॥५२॥
 श्री गुंसाईजी चल गये जलकुं आगे ॥५३॥
 अेक गडुओ जलको स्नेह भटके पास ॥५४॥
 में कहयो भटके गडुआ को जल में लेउं ॥५५॥
 अेक डबुआ और करवेमें भर्यो आयो ॥५६॥
 गुंसाईजीने जल पठायो हे केहेने लागे ॥५७॥
 संतुष्ट थै हम जल पान कीनो ॥५८॥
 ठाकोरने राख्यो जु तब अेह धर्म ॥५९॥
 अंगीकार करी धर्मने राखे आप ॥६०॥
 सहु स्वकीय ज्ञापित अर्थ टेक राखे ॥६१॥
 वन सरिता पर्वत कर्या सहेज धाम ॥६२॥
 करे गमन प्रवास सुख हेत दास ॥६३॥
 आनंदसुं अकबरपूर पधार्या ॥६४॥
 को दिवस स्थिति करी रहीअे अहींया ॥६५॥
 मास दोढ पर्यंत रह्या आरत सही ॥६६॥
 सेवा सौकरज जेवा मनमां भाव्या ॥६७॥
 दिवस पांसठ लगण बेठा छे ते घरमां ॥६८॥
 मास दोढ रही चाल्या मुहुरत साधी ॥६९॥

इच्छाने श्री गोकुल तणो अभिलाष	तेणे देशमां द्वंद प्रगट्यो प्रकाश	१७०।
रमण अर्थ प्रभुने मन अवेवुं भाव्युं	अे देशने निकट बहु कटक आव्युं	१७१।
त्यांथी कडे पधार्या करी बहु उपाय	उपद्रवथी त्यां पण रह्युं न जाय	१७२।
ठाम ठाम दशोदिश द्वंद वाध्युं	केणे नव जाण्युं आपणे कार्य साध्युं	१७३।
कोटमां गोलो आवे नाल केरो	बहु लश्करे देशमां घाल्यो घेरो	१७४।
पछे हंसीआ फतेहपूर पधार्या प्रात	श्रीमुखथी पोते कही छे अे वात	१७५।
कहयुं आगे तो मारग चले नाहीं	कोइ दिवस स्थिति करीके रहे इहांहीं	१७६।
उहांते कोस तीन दूर होअे गंगातीर	तहांते जलपानकुं आवे नीर	१७७।
वेहेवारकुं तो जल कुवा केरो	आवे काज अरू चहिअे बोहोतेरो	१७८।
अेक वात उठाइ सब मीली गाम	सो समुद्र सोखा धर्यो हमारो नाम	१७९।
अे सभामां श्रीमुखे कहयो जे पोते	हंसी गूढ भाव प्रगट कर्यो वात ओते	१८०।
अे भावने अनुदिन आप इच्छे	जे अनुभवी अंतरंग ते प्रीछे	१८१।
महारस समुद्रमां कहयुं नव जाय	जेम पान करे आरत्य तेम अधिक थाय	१८२।
अे रमणीय रमण करे भक्त भाव्युं	समुद्र सोखा नाम हास्य मिसे जणाव्युं	१८३।
के भव सिंधु दुःख रूपी भर्यो जले	ते सहेजमां सोखी अे स्वरूप बले	१८४।
अे अभय भय नाशक परम सूर	इच्छाअे करे भय सर्व ताके दूर	१८५।
तेने भयनो प्रतिबंध ते केम होय	पण मार्ग निरोध व्याजे अे सोहे	१८६।
त्यां रहयां कोइ भक्तना भाग्य अर्थ	पूर्या मनोरथ स्वतः पोते सामर्थ	१८७।
आगल भाव लीला इच्छा करी ज्यां	त्यारे अेक उमराव आव्यो त्यांहां	१८८।
तेणे मिसे त्यांथी विजय कीधो साथ	पछे कोरडे गाम पधार्या नाथ	१८९।
ते वात श्री मुख थकी कही छे अेह	उमराव अेक सीक्री चलत हे तेह	१९०।
श्री गुंसाईजीने कहे पठयो सुभावे	तुम कहो तो तुमारे संग हम आवे	१९१।
उन करी विज्ञप्त मेरो भाग्य आज	यहुं भांति तुमकुं जो में आवुं काज	१९२।
आगे पाछे अरू मध्ये बहु तेक स्वार	यहु जतनसुं ले चल्यो करी विचार	१९३।
मारगमें कंहु वीच रहे न पाअे	दिन रह्यो घडी चार कोरडा आये	१९४।
बडी मजल भइ साथके लोक हारे	पाछे रात कीधो पाकतब सब संभारे	१९५।
गोविंदमामाकुं हमतो हारे बोलाअे	कहे हम हारे कहेतो उठयो न जाय	१९६।
कीनुं लीयो किनु ना लीओ बन्यो जेसे	कोउ हारे रहे बोहोत पडे रहे अेसे	१९७।
श्री गुंसाईजी विचार कीनो सवारे	आगे डर नहीं और सब लोग हारे	१९८।
उमरावकुं कहासुं कहे पठायो	अरू आज सब आपुन इहांइ रहीअे	१९९।
परकाला अरू सामग्री पठइ उनकुं	विदाय मांगी कहयो आज रहेनो हेहमकुं	२००।
तब उन कहयो मेरे कछु काज न आवे	उलटो श्री गुंसाईजी मोहेकुं पठावे	२०१।
करी बोहोत हलमल देओ मोहेकुं	तुम चलो साथकुं तो रहुं आज	२०२।
क	हम आवेगे कल पेंडे लागे	२०३।
श्री गुंसाईजीने कहयो तुम चलो आगे	थोरे थोरे पोंहेंचे आये फहरा मांहीं	२०४।
पाछे वे तो चल्यो हम रहे उहांहीं	तेहना नाम विसद करी तेह कहुं	२०५।

पधार्या सहित समाज सह	अेवा अनेक वैश्नव ते कहया नहीं जाय	१२०६।
साथे हरिवंशजीने चांपाभाई	अति रसिक अने स्नेहसुं अनुरक्त	१७।
दामोदरदासी आदी छे बहु भक्त	खवास नारायणदास घणुं अधीरो	१८।
भीतरीया भाणोभाइने पंडयो खीरो	भक्त सुर जसरथ ने भगवानदास	१९।
परमचारक पोहोरूआ बहु दास	सालीवाहन नरहर ते सारस्वत आदे	१२०।
गोपालदास बेठो करे काज वादे	गोविंदभट वासुदेवभट भट गणेश	१२१।
त्रिघराभट त्रण घर कुटुंब देश	तेहनो रसे अंगीकार कर्यो नाथे	१२२।
अहिरना त्रण घर प्रभुनी साथे	अति सुंदर बोलकी सुखनुं धाम	१२३।
अेहनी स्त्री संजीवनी तेहनुं नाम	अेना भाइ बे मानीको ने बलीयो	१२४।
अेहनो पुरुष बबुओ आवे साथे मलीयो	अेणी पेरे प्रभु साथे आवे छे सह	१२५।
साथे कुटुंब भेंसो अने गायो बहु	प्रभुने अति प्रेमे लेवाडे धार	१२६।
गणेश आदि ग्वाल जे समजे सार	ते श्रीमुख थकी कहयुं छे मधुरवाणी	१२७।
होंअे पुष्टता अेह कारणे जाणी	होअे स्वाद सुंदर सहको वखाणे	१२८।
लालु गरडीओ गोरस करी जाणे	हंसी हंसी प्रभुजीअे थई प्रसन्न	१२९।
अेहनी अेक हांसी कही रीझी मन	आवी छस लेवा तेने ना कही फेरी	१३०।
पांचण पूरवीयो अेनी वहु अनेरी	कहुं हुं छुं पांचनकी वहु वचन थकी	१३१।
तेणीअे जाण्युं मुने ओलखी नथी	पांचनकी के साटे क्यो नहोअे दसनकी	१३२।
तब लालुने टोक अेक कही मनकी	करी टोक जाणे अने गातो सारूं	१३३।
पे छस नहीं मेरे अेवो हंसारू	टोके रीझे रीझवे लागे रसाली	१३४।
प्रभुने हास्य रस तणी टोक वाली	भोगी माली साथे करे फूल काम	१३५।
करी गवरी ने मनिका छे स्त्रीनुं नाम	करे बीडा सुंदर अति सुखदाइ	१३६।
तंबोली करण अने रूहवो बेहु भाइ	माना आदि अनंत कहार तेह	१३७।
संतो ने नारायणदास छीपा छे जेह	अे सरीआ घटीया अेहोनी स्त्री बेहु	१३८।
धोबी खेम ने रमै बे भाइ अे सह	विसद क्यां लगी थाअे जो नहीं परमीत	१३९।
अेम साथे छे अनेक सह राजनी रीत	घुंट नीला कछीयाणा कहया न जाय	१४०।
घोडा वसंतराय भमर ने दुलेहराय	एहवी घोडी अने घोडानी	१४१।
रायवेल चडकली अने चंद्रकवा	अ र व श ा ल ा	१४२।
जीवंदो लवन ने हरिदास साथे	अस्व रक्षकनुं काज अेहोने हाथे	१४३।
साथे वाहेणी पालखी अनेक साज	फहरे आव्या अेणीपेरे संग बहु समाज	१४४।
सुणी प्रसन्न थया सह ते कहयुं न जाय	हुसल्या मन मोद हैयडे न माय	१४५।
महावन तणा चौधरी सामा आव्या	श्रीमुखे कही वात भला भाव्या	१४६।
भले वैष्णव धर्म नेष्टिक कहावे	उत्थापन भये नित्य दरशनकुं आवे	१४७।
माहासुर महिमावंत समृद्धवाने	सब मांहे मर्याद सब कोउ माने	१४८।
अेसे प्रमाणिक जो कछु कहे न जाइ	अब आजके लोक तो सब उलवाइ	१४९।
तेना नाम विगते कहुं करी प्रकाश	अेहमा छे प्रथमे त्याहां भोगव्यास	१५०।
अति निपुण ने सर्व मांहे मेढ	जेने कहयुं छे महावनमां वैश्नव डेढ	१२४१।

आधोव्यास अरुं सारोहे कृष्णदास	श्री गुंसाईजीअे आप कहयो मन उल्लास	१२४२।
मित्रसेन धर्मांग अने कपूर	कुंअर शब्दवेधी हतो महासूर	१४३।
अेक भोज उंचो हतो बोले अेवुं	महावनथी गोकुल मांहे सुणीअे तेवुं	१४४।
फूलमदन चंदन कृष्णदास स्वामी	आव्या सर्व सामा ते आनंद पामी	१४५।
करी दंडवत कहयुं अम काज सीधा	श्री गुंसाईजीअे अति सनमान कीधा	१४६।
करी प्रेम परस्पर पूछी वात	घणे आनंदे कही करी नाना भांत	१४७।
श्री गुंसाईजीनी अनेक प्रसंसा कीधी	लइ भामनडा बहु आशिष दीधी	१४८।
बोल्या राजे करूणा करी भली विचारी	नहिं तो गति कोण थात अमारी	१४९।
राज तो प्रतिवर्ष पधारो अहींया	आ स्वरूपनुं दर्शन अमने क्यांहां	१५०।
श्री गोकुल तणु आभरण लेइ आव्या	साधन विना मनोरथ सहेज फाव्या	१५१।
महाराज राजेश्वर दीठा आज	कृपाअे पधार्या भक्त काज	१५२।
उपकार कीधो पोताने सामर्थ	सर्वरसे सरिया सर्वना सर्व अर्थ	१५३।
अति गदगद कंठ ते आव्या भरी	लह्युं सहेज स्वरूप प्रभावे करी	१५४।
अतुल अैश्वर्यता सहु जगत विख्यात	करूणा करे तो होअे स्वरूप ज्ञात	१५५।
कर्युं भोजन रूचीसुं मनमां भावी	श्री गुंसाईजी अेकांत स्थले वेगा आवी	१५६।
पुत्र परम वल्लभ सारनुं ते सार	शुभ अर्थ मुहुरत अेहोनो कर्यो विचार	१५७।
अंगीकृत लही तेडयो देवन त्रिवाडी	पूछ्युं मुहुरत अेहोने पासे बेसाडी	१५८।
आनंदे करवो श्री गोकुल प्रवेश	दीजे मुहुरत होअे जे महा सुदेश	१५९।
करी दंडवत स्वरूप उरमां आराधी	शुभ दिन शुभ योग कहयुं मुहुरत साधी	१६०।
सवंत सोल बावीस वदी बीज सारी	भाद्रपद मांहां आप्युं उतम विचारी	१२६१।
अेणे मुहुरते प्रभु गोकुल पधारे	ते आगलने मांगल्ये कहीश बहु विस्तारे	

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अदभुत विचित्र रस

व्याराना गोपालदास विरचित श्री गोकुल गमन लीला वर्ण नाम

॥ मांगल्य वीसमुं संपूर्णम् ॥

मांगल्य - २१ - ऐकवीसमुं

राग : "तापीपूरथी भाम गढे" श्री गोकुल प्रथम प्रवेसनं मांगल्य

श्री गोकुलनुं सर्वस्व धणीभूषण परम अनूप	
श्री गोकुल पधारे छे श्री गोकुलनो भूप	११।
भूतल भांत भांतना रस नर पशु पक्षी जात	
ज्यावदीक जेको विलशे रती रस नाना भांत	१२।
देव असुर सर्वत्रमां ज्याहां जेवो रस परीचार	
कर्यो स्वकीय तदात्मीक रस लही रसनो अंगीकार	१३।
अंशकला रसे अनुभवे ज्यां जेहवो रस होय	
ते सर्व रस भोगी ऐ प्रभु अन्य न बीजो कोय	१४।
सर्वना ईश्वर आत्मा अंतर्यामी ऐह	
स्नेह तणे रसे वस अति पोते होऐ ज्याहां नेह	१५।
पुरूषोत्तम अंशे परवरे स्वरूपे ससुदाय	
ऐवुं स्वरूप ऐ रसमय रसभोक्ता रसदाय	१६।
ते रसने प्रथम पधार्या राणी रसिक छे ज्याहां	
वय किशोर भाजण मिशे निरोध कर्यो जइ त्याहां	१७।
गढे गाम गुणवंती दुर्गावती अभिधान	
तेसुं करी सुख स्वादे अंग अद्भुत रसपान	१८।
रसारंभे थई मुग्धा आगम जोबन वेश	
नाऐक रीत राणी करी प्रगट ते परम सुदेश	१९।
ऐ रस स्वादनी इच्छाऐ अनुभव कर्यो अनंत	
आरंभी किशोर जोबन प्रवेश पर्यंत	१०।
ऐ रसने अनुभवी कर्युं मन प्राण आधार	
श्री गोकुल अद्भुत रस करवा अंगीकार	११।
जैम अडेलथी गढे पधार्या ते निमित्त कर्युं वली	
अभिसारी जैम अभिसारे करवा केली सुखाली	१२।
जार धर्मे मर्मे करी संकेतो जेहो वार	
दुर्यो रहे गुरुजनथी ते रसनो नहीं पार	१३।
पछे गढे थकी पधार्या क्रम क्रम फहरे मोझार	
सवंत सोल बाशीसे श्री विठल राजकुमार	१४।
श्री गोकुल प्रवेशने मुहुरत साध्युं परम सुदेश	
भाद्रवा वदी दिन बीज नक्षत्र शुभ योग वरेश	१५।
चंद्र तारा बल उत्तम लगन ने ग्रहो विशेष	
जे समय मंगल रूपे श्री गोकुल कर्यो प्रवेश	१६।

તે સમયનું વર્ણન કરું કાંઈ એક કરી પ્રકાશ	
પધારે પ્રેમે કરી સર્વની પૂરવા આશ	૧૧૭।
સમય પધાર્યનો સાંભલી મલીયો સર્વ સમાજ	
લૌકિક અલૌકિક ફૂલ્યા જોવા શ્રી મહારાજ	૧૧૮।
સ્થલ રૂપે જે સ્થિર હતા ગોકુલ વ્રજને સંગ	
તે અતિશય સહુ હુલસીને ડમંગ્યા અંગોઅંગ	૧૧૯।
શ્રી ગોકુલ રસ રૂપે રચ્યું રમણ રસ ધામ	
ડલટ અંગ ન માયે પધારે પૂરણ કામ	૧૨૦।
પ્રમાણ તે પ્રમેય થઈ અને આવ્યા કરી બહુ સાજ	
આપપણા અનુભવ હિતે સહુ કો સેવા કાજ	૧૨૧।
મહા નાયક નર વર નરેન્દ્ર પધારે જ્યાંહાં	
રસમય સામગ્રી સહુ સિધ્ધ થઈ છે ત્યાંહાં	૧૨૨।
જે કોઈ આધિદૈવિક સ્વરૂપે પ્રગટ્યા પ્રભુને સંગ	
તેહને સ્થલે પધાર્યાનો મનમાં અતિસય રંગ	૧૨૩।
સંગ પ્રભુને પરવર્યા જ્યાં પ્રભુ ત્યાં નિવાસ	
સહિત રમણ સામગ્રી મનમાં અતિ હુલાસ	૧૨૪।
આધિદૈવિક સ્વરૂપે જે નિત્ય રહે પ્રભુને સંગ	
આધિભૌતિક સ્થલે આવ્યાનો મનમાં અતિસય રંગ	૧૨૫।
શ્રી ગોકુલ ગોવર્ધન વ્રજ ઉપવન નામ	
યમુનાજી સહિત સહુ પધારે નિજ ધામ	૧૨૬।
આધિભૌતિક ભૂતલ હતા સ્થલ રૂપે શુભ ઠામ	
ત્યાં આધિદૈવિક આવી મલ્યા કરવા સેવા કામ	૧૨૭।
પરસ્પરે અતિ હર્ષ ને મોદ તણો નહીં પાર	
ડલટ અતિશય તે સમય કેમ થાએ વિસ્તાર	૧૨૮।
ફહેરે થકી તે વિજય કર્યો સુંદર શ્રી મહારાજ	
આગ્રા મથુરા આદિદેઈ વૈશ્ણવ બહુ સમાજ	૧૨૯।
મહાવનના ચૌધરી વાજિંત્રી લાવ્યા અનેક	
તાલ પઘાવજ પંચશબ્દા અતિ કરી વિવેક	૧૩૦।
શોભા સિંધુ શિરોમણી સુંદરતા નહીં પાર	
મહા વિચિક્ષણ નાયકે ધર્યો અનુપમ સુંગાર	૧૩૧।
અતિ મોદે પ્રહસિત ઘણું ડલટ ડર ન સમાય	
પ્રતિક્ષણુ છબી નૌતન તે કાંઈ કહીય ન જાય	૧૩૨।
વાજિંત્ર વાજે અનેક તે સુંદર નાના ભાંત	
મધ્યે સ્વર શહેનાઈ નગારાની બહુ જાત	૧૩૩।
ગાન કરે ગુણીજન અને માનુની મંગલ ગાય	
અંતરમાં અતિ ફૂલ્યા ડલટ ડર ન સમાય	૧૩૪।

दुलहेराय तुरी पर स्वार थया सुखरास	
श्री गोकुल पधारे छे परवर्या बहु दास	१३५।
कुल दीपक उद्योते आवे सहित समाज	
सृष्टि सवारथी श्रीअंग तणी सींचन करवा काज	१३६।
निरगुणनो निरोध करवो छे ते जाणे न कोय	
रसिक वर नायक गुणमय आवे गोकुल सोय	१३७।
ते श्री गोकुलनुं आधिदैविक प्रगट स्वरूप	
श्री गुंसाईजीअे विध्वनमंडणे कह्युं छे अनूप	१३८।
ब्रह्मानुं निर्मित नहीं जे छे कालातीत	
अलौकिकनुं अलौकिक ने प्रकृति प्रपंच रहित	१३९।
लौकिक माया ने कर्मनो गम्य नहीं लवलेश	
अलौकिके असुरथी ओटने सेवानो कयों प्रवेश	१४०।
वैकुण्ठथी अधिकतर वचने अगोचर सोय	
अनुभवथी ज्ञापित होअे अन्य न जाणे कोय	१४१।
कृपा थकी अविलोकीअे अे महा परम अनूप	
रसभावे प्राप्ती होअे अेहवुं अेह स्वरूप	१४२।
मुख्य अनाघ निरंतर अे छे सर्वदा नित्य	
रहस्य लीला रमण स्थल रमणीय निमित्य	१४३।
परम रमण सामग्रीअे सेवित सदा सोहाय	
महा सुखनिधी वरेन्द्र वरेसनी उपमा कही अन जाय	१४४।
आनंदमय अति सरस अने सर्वोपर उक्त	
निरविधी रस पूरित श्री यमुनाजीअे जुक्त	१४५।
अेवुं जे श्री गोकुल त्यां आनंद दायक मूल	
अभिष्ट रूप परम प्रिय कालिंदीनुं कुल	१४६।
कालिंदी रति वर्धन कालिंदी कामद रूप	
कालिंदी कृत निकेतन कामी जेह स्वरूप	१४७।
अतुल असाधारण अने अमोघ वीरजवान	
पधारे संयोग स्थले करवाने रसदान	१४८।
दान पात्र अति निपुण जे नेह निर्भर रूप	
जेहना देह अलौकिक आनंद मय फलरूप	१४९।
लीला भजन उपयोगी कारण सेवा अर्थ	
प्रेमे भर्या पोते थकी आप्या सहु सामर्थ	१५०।
भूतल मध्ये रमण हित आपु सुखारथ सृष्टी	
प्रगट करी उतरोतर हवी उभय रस वृष्टी	१५१।
तेह समाज मध्ये पोते प्रगटी परमानंद	
भजन उपयोगी फल रूपे अेवा आनंद कंद	१५२।

सेवा रसे रस सृष्टीसुं रमण ते अनिरवचन	
पूरण रस अनुभव ने सृष्टी सहित संपन्न	१५३।
जेह सामग्री आगल थकी प्रगटी रस उदबोध	
जगती तले तेहने नाम प्रतापे कर्यो निरोध	१५४।
पोते पण तेणे स्थले मोह्या परम सुजाण	
सकल काम साध्या सहु जेहनुं नहीं निर्माण	१५५।
परंपरा सामग्री मारग प्रणित प्रकार	
सानुकूल तेने करी अने करवो अंगीकार	१५६।
सर्व रसे उल्लसित लसित संग रसनी सृष्टी	
मुक्ष रमण क्रीडा स्थले करवा रसनी व्रष्टी	१५७।
रसिक समाजे परवर्या सुंदर महा सुदेश	
अति उछललित आनंदे श्री गोकुल कर्यो प्रवेश	१५८।
भोमीना भाग्य प्रबल कर्या जे करी रही उदेश	
मनोरथ सर्व सफल करी पधार्या प्राणेश	१५९।
श्री यमुनाजी हुलस्या घणुं अंतरंग रस रूप	
सकल कला संपूर्ण करी सुंगार अनूप	१६०।
चंद्र पुनमनो जोइ जेम सागर वाधे नीर	
अेम निरख्या नर निरूपम उमंगी भर्या बेहु तीर	१६१।
अंग अंग रस पूर्या जोया निज आभरण	
लहेर मिसे आगल जइ सनमुख स्पर्शया चरण	१६२।
पुलिन ते अति रमणीय मनोहर मृदु द्रवे बेहु ओर	
बहु कमल जुत सेवित सारस हंस चकोर	१६३।
चक्रवाक ते परस्परे आलिंघे बहु मोद	
पारावत चुंबन करे उपजे रस उदबोध	१६४।
मंद सुखद सौरभ जुत पवन गवन करे ज्याहां	
जेम श्री अंगे सोहाअे तैम प्रसरे त्याहां	१६५।
वरषा रितु भर बूंद उनमत थई अेकत्र	
प्रभु पधारता जाणे आपु धरी रह्यो छत्र	१६६।
घोरी घोरी घन गरजे शोभा परम विचित्र	
काम कला रण जितवा वाजे विजय वाजिंत्र	१६७।
पपैयो पीयु पीयु करे वरसे बूंद सुदेश	
जै जै मंत्र मुखे भणी जाणे काम करे अभिशेष	१६८।
उपर बग पंगति अवली सवली वलाय	
कीर्ति आपु ओवारी अने जाणे दूर पलाय	१६९।
हरित भोम्य नवपल्लव नौतन करी श्रींगार	
ज्यां त्यां झील भर्या राजे शोभानो नहीं पार	१७०।

वनवेली द्रुम गुल्म लता आनंदित अेह	
महा मुनी गणने समुहे मनोरथे धरीआ देह	१७१।
निरूपाधि निर्विकार स्थल आश्रया स्थावर रूप	
निरावरण अेकांत्य रमण हिते गोकुलभूप	१७२।
वृक्ष ते नव पल्लव हवा पल्लवे कुसुम समोह	
कुसुमित ते फल ज्युत थई फल हवा रस संदोह	१७३।
पुलकित रोमांचित हवा अंग श्रवित मधुधार	
आमोदे आस्वादित मधुप करे गुंजार	१७४।
प्रभु पधारेथी अेम लहे नहीं कोअे अमारी शाम्य	
पवन सहायक करी अने नमी नमी करे प्रणम्य	१७५।
मयूर मधुर स्वरे बोले कुंजे कोकिल कीर	
बाह्याज्याभ्यंतर फूल्या दीठा महा नरवीर	१७६।
द्वादश मास छय रितु शोभा सहित छे जेह	
सुखद सामग्री सहित सनमुख सहु आव्या तेह	१७७।
शब्द स्पर्श रस द्रव्य सुगंध अनेक जे रूप	
अे आव्या सहु सुखतणा आधिदैविक स्वरूप	१७८।
सर्व शक्ति सामर्थे सर्व सेवानुं कोड	
सनमुख सहु उभा रह्या मोद भर्या कर जोड	१७९।
चौद लोक ब्रह्मांड सकल दशो दिसे प्रचार	
विसद क्यां लगी कहीअे आनंदनो नहीं पार	१८०।
अनेक दान सामग्री पुष्ट पुष्ट रस युक्त	
रसिक तणे उपयोग अने करवा रस भुक्त	१८१।
भांत भांत प्रेमे भर बहु रसना बहु पात्र	
गोप्य प्रगट सनमुख आव्या जे रसिक जन मात्र	१८२।
अेह जूथे परवर्या आव्या आनंद कंद	
श्री गोकुलमां बिराज्या श्री गोकुल केरा चंद	१८३।
अेह अलौकिक इन्दु उदय हवो अति निष्कलंक	
संपूर्ण कला वाधती केहेनो नहीं भय शंक	१८४।
अेहनुं कारण श्री विठल उदयाचल रूप	
श्री रूकमणीजी प्राची दिशाअेथी प्रगट्यो चंद अनूप	१८५।
क्षणु दोष वरजित संजीवनी जीवन मूल	
अलौकिक अमृत श्रवे मुसकनी अतिशे सानुकूल	१८६।
उडगण अगण समुह भक्तना अनेक समाज	
सदा अचल सुखदाअेकसुं राजे उडराज	१८७।
परमानंद रसे जुत शीतल कारक आप	
शीत उश्न समे सुखद सकल हारक परिताप	१८८।

સ્વાનંદ રસ પોષક અને સર્વ ઇન્દ્રીયાસ્વાદ	
વિશ્વ પ્રકાશ સુધાકર મુક્ષ રસે એ આધ્ય	૧૮૯।
તીર્થરાજ પ્રાગાંગણ કુસુમાત્મીક ફલ રાશ	
ત્યાંથી ઉદય કરતો થકી ગોકુલ કર્યો પ્રકાશ	૧૯૦।
ફલાત્મીક થઈ સ્થિર રહ્યો વૃજ નભ ભોમી સુદેશ	
શોભા ભર કલા વાધતી અલૌકિક એ રાકેશ	૧૯૧।
મધ્ય દેશ તણું મધ્ય તે અવની ઊર સ્થલ ભક્ત	
તે ઉપર વ્રજ મંડલ કમલાકાર અવ્યક્ત	૧૯૨।
ત્યાંહાં બિરાજે નિરંતર જ્યોત તણો નહીં પાર	
રૂપ વચન લાવણ્યામૃતે દ્રવિત હોએ રસ સાર	૧૯૩।
તેહ કલા જોઈ ભક્ત સમુદ્રને વાધે તરંગ	
રસભર ઊર અતિ ઊલટે અને ઊલટે સર્વાંગ	૧૯૪।
વનસ્પતી વન અવનીય ભક્તના ઇન્દ્રી દેહ	
સ્વરૂપાનંદ રસે ભર્યા આનંદિત કરે તેહ	૧૯૫।
અથવા ભક્ત ભોમ્ય અને અંગ તે સરોવર રૂપ	
વદન કુમુદની ફૂલે જ્યાં એ ચંદ્ર અનૂપ	૧૯૬।
કૃપા કટાક્ષ કિરણ રસનું હોએ અદ્ભુત દાન	
ભક્તના નેત્ર ચકોર ભાવભર કરે તે પાન	૧૯૭।
અસુરાવેસી દુષ્ટ જીવ જે રાહુ સમાન	
દૂર કરે દાને કરી વિવેક રૂપ સમાધાન	૧૯૮।
એવો વિવેક દાતા તે દાન કરે સિધ્ધાંત	
મલીન રાહુ સ્પર્શે નહીં સનમુખ મુક્ષ ને પ્રાંત	૧૯૯।
મુનીસ્ય નાટ્ય માયા વરણનું અમ્ર કરે છે એહ	
અસુરથી સ્વરૂપ દુરાવે તેણે દેખે ન તેહ	૨૦૦।
ભક્ત કુમુદની ફૂલ્યા જેહને અચલ સબંધ	
માયા ઓટ અલગી રહે કરે નહીં પ્રતિબંધ	૨૦૧।
કુમુદનીથી પ્રગટ્યો શૃંગાર સાર મરકંદ	
પ્રભુ ઈક્ષણ ભ્રંગાગના પાન કરે સુખકંદ	૨૦૨।
એતદરસ પરમિત રૂચે નહીં બીજું અન્ય	
વાર વાર ફરી ફરી અવિલોકે નિસદિન	૨૦૩।
એહ રસે સંતુષ્ટ થાએ છે અતિશે મત	
અનુસંધાન રહિત વિહવલતાસું આશક્ત	૨૦૪।
એહ રસે વિહવલ અને એહ રસે સંતુષ્ટ	
એહ રસે વસ સર્વદા એહ રસે સહુ પુષ્ટ	૨૦૫।
એહ રસ મહા મધુર રોચક પ્રભુને સુખરૂપ	
તૃપ્તી હોએ નહીં પાન કરે એહવો એ અનૂપ	૨૦૬।

अेहवो अे कुमुदनी प्रफुल्लितनो रस मकरंद	
ते कुमुदनी वृंद प्रकाशित वृज वस्यो गोकुल चंद	।१०७।
आचार्यजी श्री गुंसाईजी हृदय रस कुमुद प्रकाश	
श्री भागवत फलनुं सारांस ते आमोद सुवास	।८।
अेहना अधिष्ठाता भोगी फलीतारथ रूप	
अेह रसनुं करे पान भमर वत अेह स्वरूप	।९।
श्री विठलना सर्वांग कुमुद प्रफुल्लित करे जेह	
अेवा चंद्र आनंदमय श्री गोकुलमां अेह	।१०।
अेवा अनेक गुण ज्युत सहुनी पूरक आस	
व्रज जीवन आधारे श्री गोकुल कर्यो निवास	।११।
प्रथम अहीं केवल यमुनाजीनुं उपकुल	
वन बहु वृक्ष अनेक ने वास हतो नहीं मूल	।१२।
को अेक आचार्यजीअे करी राख्यो ते साज	
प्रति वर्षे पधारे त्यारे रहेवा काज	।१३।
गाय तणो लहेडो रहे कांइ अेक अेणे ठाम	
पिता पुत्र नाउ वसे हथुओ ने केशव नाम	।१४।
उद्या ने कमला सासु बहु स्त्री बेहुनी जेह	
अेक मालणी ललीआवण सेवी रहे त्यां अेह	।१५।
वृक्षलता कारण रूप तेम अे कारण बंध	
प्रथम निवास करी रह्या अलौकिक स्थलने संबंध	।१६।
अेहनी वात प्रगट करी कीधी छे विस्तार	
श्री मुखथी प्रभुजीअे कही छे वारंवार	।१७।
पहेले ओ इंहा रहेते स्थल सुख सेवा निमित	
स्थल आछे अति राखे ते सुंदर करीके नित्य	।१८।
रक्षा आचार्यजीके घरकी अरू गायनकी करते	
उनके घर सेवा रहेते नीके करी अनुसरते	।१९।
अे सेव्यना नामनुं कारण गोप्य प्रगट न कहेवाय	
स्थलने आधारभूत राखीने प्रगट कर्युं सुखदाय	।२०।
प्रथम इंहां इतने वसे अरू कोइ नहीं पास	
हमारे आये पाछे भयो सबहिन को इंहां वास	।२१।
अेह वचननुं कारण कहुं छुं करी विस्तार	
श्री गोकुल नित्य रमण सामग्री अपार	।२२।
लीला सहित प्रागट्य हवुं प्रभुनुं प्राग मंझार	
ज्यावदीक रस रूपे कीधो त्यांहां परिचार	।२३।
वलता श्री गोकुल वस्या श्री गोकुलनो भूप	
साथे सहु आवी वस्या ते सामग्री अनूप	।२४।

તે માટે પ્રભુએ કહ્યું વચન મહા સુખરાશ	
હમારે આયે પાછે થયો સબહિનકો ઇંહાં વાસ	૧૨૫।
જેણે પ્રકારે વાસ કર્યો શ્રી પ્રભુએ જેહ	
કાંઈ એક છાયા માત્ર સંક્ષેપે કહું તેહ	૧૨૬।
પ્રથમ પેંડના સાજ કર્યા સહુ શુભ દિન માંહાં	
કરી રસોડ ચાલતી સ્થલ ઉતમ છે ત્યાંહાં	૧૨૭।
આસપાસ સમીઆના સુંદર રાવટી કનાત	
ટેરા ને તંબુ બહુ રંગ રંગ નાના ભાંત	૧૨૮।
પાકશાલામાં શોભાજી ને સત્યાજી જેહ	
નાહીને વેગે પધાર્યા સિદ્ધ કર્યો કરી નેહ	૧૨૯।
શ્રી ગુંસાઈજીએ માર્ગ પ્રણિત કર્યો પ્રગટ પ્રતાપ	
પ્રથમ શ્રી યમુનાજીને ભોગ સમર્પ્યો આપ	૧૩૦।
લીલા સમાજ વિશે પ્રભુના લહી પરમ વરેસ	
ભાવ સપત્ની જનિત જેને કાંઈ નહીં કલેશ	૧૩૧।
એતદ ભાવાપન્ન પરસ્પરે ઐક્ય અનૂપ	
એવું લહી શ્રી ગુંસાઈજીએ જમુનાજીનું રૂપ	૧૩૨।
સેવા ને સંગ જે કો કરે અનુસરે એહને કોય	
સ્વકીય સમાજે પરસ્પર ઐક્યતા તેહોને હોય	૧૩૩।
સ્વમારગ સાધન એ સ્વકીયને જ્ઞાપન અર્થ	
પ્રભુસું રતિ ઉપજાવે પોતાને સામર્થ	૧૩૪।
સાધક સહુ પુરુષારથ મહા રસિક રસ યોગ	
એ ઉત્કર્ષ લઈ અને સમર્પ્યો ગુંસાઈજીએ ભોગ	૧૩૫।
પુષ્ટી મારગીનું સ્વરૂપ તે પુષ્ટી માર્ગી એવું જ્ઞાત	
તે જાણે શ્રી ગુંસાઈજી જગત માંહે વિક્ષાત	૧૩૬।
ભોગ સમર્પવાને સમે મિસરીનો કુંજો જેહ	
ભાંજ્યો તેહના કાચ તળા પડયા ટુંક ત્યાં તેહ	૧૩૭।
કેણે વિણ સમજે લેઈ નાખ્યા જમુનાજીને તીર	
ઊઠીને વેગી ગુંસાઈજીએ લીધા થઈ અધીર	૧૩૮।
રીષ કરી તેહને કહ્યું તુમ કહાં જાનો કોય	
મુક્ષ ભક્તકું જાનત નહીં પ્રભુકું કહા જાને સોય	૧૩૯।
એણે વચને એ ભક્તનું કરી કહ્યું અતિ હર્ષ	
શ્રી ગુંસાઈજી વિના એ ભક્તનો કોણ કરે ઉત્કર્ષ	૧૪૦।
માર્ગ પ્રવર્તક પાંચે કો કહે નિત્ય મર્યાદ	
સ્વકીયને વિષે કૃપા છે નિરહેતુક નિરૂપાધ્ય	૧૪૧।
મહેદ અવજ્ઞા ન કરીએ સૂચન કર્યો સંબંધ	
ફલ વિલંબ હોએ એહથી એ મોટો પ્રતિબંધ	૧૪૨।

स्वकीयनुं हित श्री गुंसाईजीअे लेइ कह्यो अे प्रकार	
सर्वने ज्ञापित होअे अेहनो अेह विचार	।१४३।
श्लोक कह्यो छे श्री मुखथी हेत स्वकीयने धर्म	
हंतीश्रीयाणी सर्वाणी पुण्यो महेद अतिकर्म	।४४।
महेदने जे को अतिकृमे तेना सहु फल नास	
पुरुषार्थ नासक होअे प्रभु पूरे नहीं आश	।४५।
ते माटे शिक्षा करी करूणा आणी मन	
स्वकीयने रक्षा हिते थई अतिशे ते प्रसन्न	।४६।
पाछे पाक सिद्ध होअे तैटले स्नेह तणे आधिक्य	
श्री गुंसाईजीअे श्री प्रभुने तेडया ते समक्य	।४७।
पुत्र परम प्रियने कह्युं पहेले तुम कछु लेहो	
वात्सल्य जुत बोल्या बाबा तुम करो कलेउ	।४८।
अेह सुणीने महाप्रभु न्हावा पधार्या आप	
जाणीने यमुनाजीनो हरवा परिताप	।४९।
अंग संगे जे उभय सुख अनुभव करी जल केल्य	
आवी कर्युं कलेउ उलट भर रंग रेल	।५०।
अेह कलेउनी वारता श्री मुखे कही छे जेह	
श्री गुंसाईजी हमकुं बोहोत करे नित्य नेह	।५१।
सूर्य उदय होअे जबथे मंगल आरती प्रांत	
बाबा तुम कछु लेहो कहे गुंसाईजीनी वात	।५२।
पाछे हम तब लीजिअे अपने मनके भाय	
अे स्नेह तणी पराकाष्टा ते कांइ कही न जाय	।५३।
वलता श्री गुंसाईजीने गोकुलपति प्रसन्न	
सहु बालक परिवार सहित कीधुं भोजन	।५४।
वेगे सद्य रह्या ने सिद्ध करावी छान	
अनुपम अनेक प्रकारनी सुंदर परम निधान	।५५।
पहेले जे मोटी छानो फिरती चोंहों फेर	
आंगण परम विसाल अलगी अलगी वासेर	।५६।
वच्चे वच्चे छोटी छानोनी त्यां सुंदर प्रांत्य	
ओसरा अनुपम दिसे तंबुनी भांत्य	।५७।
रावटीनी झालरी फरहरे वयारे सार	
ज्याहां त्याहां मन मोहे शोभानो कांइ नहीं पार	।५८।
अेक पासे गाय भेंसना ठोर विसाल	
अेक पासे सुंदर घोडानी घोडसाल	।५९।
कुंज अनुपम शोभिता गहवेर नवदल पांत्य	
आसपास अनुपम वन दीसे अनुपम भांत्य	।१६०।

બેઠક પોઢવાના સ્થલ સયન खेलवा काज	
शीतल सुखद मनोहर नित्य राजे रति राज	। १६१।
सुंदर महा रमणीय अतिशे शोभायमान	
विश्व सकल मोहे उपमाने नहीं को आन	। ६२।
એણી પેરે બહુ રચના કરી વસુધાથી વૃજમાંહાં	
मानिनी मन मोहक ते भक्त सुखदान ते त्यांहां	। ६३।
सुंदरीनुं सोभाग्य तिलक भूषण वृजनार	
महा दुलह मन भावतो भर रसनो नहीं पार	। ६४।
कारुणिक करुणामय सर्वनी पूरक आश	
अमोघ रसे अतुली बले गोकुल कयों निवास	। ६५।
कदाचित त्यां कोइने उपजसे संदेह	
प्रथम आचार्यजीअेगोकुल वास कयों कां न जेह	। ६६।
मार्ग प्रवर्तक आचार्यजी अवनी प्रगट्या तेह	
अलौकिक स्थल रही मारग प्रगट कयों कां न अेह	। ६७।
श्री गुंसाईजी स्वतःथी मार्ग महा रस सार	
पोते अहीं वसी अने कां न कयों विस्तार	। ६८।
श्री आचार्यजी श्री गुंसाईजी वस्या नहीं कोण विचार	
वसुधा मध्ये वृज तो छे सहु सारनुं सार	। ६९।
तेहनું તત્વ શ્રી ગોકુલ મહા પરમ ફલ રૂપ	
जेहनું को निरधार करी सके न स्वरूप	। ७०।
अनुभवीयने गम्य नहिं अतुल प्रतापीक उग्र	
श्री आचार्यजी भाव पूरवक लहे ते समुग्र	। ७१।
એવું જાણીને જે વાસ કાં કયોં નહીં કોય	
એ મોટો સંદેહ તે મનમાં ન સમાય	। ૭૨।
तेह तणुं कारण कहुं सांभलजो समुदाय	
आचार्यजीनुं प्रागट्य हवुं श्री प्रभुनी इच्छाअे	। ७३।
इच्छानुं वर्ती कयुं जोइअे पोते त्यांहां	
પ્રભુને એ ઇચ્છા લીલા કરવી લૌકિક માંહાં	। ૭૪।
भूतल भक्त सहित महा प्रभु पधारे ज्यारे	
આચાર્યજી ત્યાં વસવા કેમ પધારે ત્યારે	। ૭૫।
ते माटे आचार्यजीअे वास कयों नहीं मूल	
પ્રથમ પ્રભુએ કરવો કારણ એહ સમૂલ	। ૭૬।
ત્યાં કો કહેશે પ્રથમ અલૌકિક સ્થલ છે જ્યાંહાં	
ત્યાં ન કરાવ્યું પ્રાગટ્ય ને કાં કયું લૌકિક માંહાં	। ૭૭।
તેહના સમાધાનને કહું છું એહ પ્રકાર	
આચાર્યજીના પ્રાગટ્યનું કારણ કરી વિસ્તાર	। ૧૭૮।

श्रीजीअे सर्वोतमे विवरण कीधुं अेह	
जेहने नीरूपाधी अलौकिक करूणा करवी तेह	१७९।
जेहने अर्थे मारग प्रगट कर्यो उद्भट्य	
ते दैवी जीव लौकिकमां माटे त्यां प्रागद्य	१८०।
अेणे प्रकारे श्री गुंसाईजीनो सर्व प्रकार	
लौकिकमां करवो जे मारगनो विस्तार	१८१।
लोक मध्ये प्रागद्य कर्युं स्वतः कर्यो नहीं वास	
गोकुलपतिअे वसीने पूरी सर्वनी आश	१८२।
आत्मा अनुभावे जे रमण इच्छा थई ज्यारे	
प्रथम आ स्वरूपे श्री आचार्यजी प्रागद्या त्यारे	१८३।
प्रगट कराव्यो मारग आगलथी बहु साज	
अलौकिकथी लौकिकमां प्रागद्य करवा काज	१८४।
प्रागद्य करी सर्वना मनोरथ बहु विस्तार्या	
लौकिक रस अनुभव करी अलौकिक स्थल पधार्या	१८५।
पछी गोकुलपति गोकुल वस्या तेनी वधाइ जेह	
श्री गुंसाईजीअे अंतरमां आणी बहु नेह	१८६।
गुजराते प्रगटी छे जे महाभाग्यनी सृष्टी	
भलोभाई त्यां मोकल्या कहेवा आनंद वृष्टी	१८७।
पत्र परम उलटभर आप्या अेहोने हाथ	
अंग अंग अतिसे फूल्या चाल्या नामी माथ	१८८।
जेवा जेहना भाव जेहना जेवा संबंध	
तेहने तेहवा उपज्या अंतरमां आनंद	१८९।
सृष्टी ते अनेक प्रकारनी तेह तणो नहीं पार	
दैवी जे कारण मइ तेहनो कहुं विस्तार	१९०।
रमण उध्धार अनुग्रही आश्रित अंगीकार	
अेवी अे छे बहु चतुर्विध पुष्ट प्रकार	१९१।
पाटण प्रथम आरंभीने वीरपोर जे नाम	
कपडवणज आनंद प्रगट हवो ठामे ठाम	१९२।
राजनगर खंभायत भरूच आदी ज्याहां	
थई वधाइ सघले भाग्यवान छे त्याहां	१९३।
ते सह उलट भरथी आव्या आरत करी	
जोवा अति अभिराम मनोरथ बहु मन भरी	१९४।
जे ज्याहां ते त्याहांथी आवी रसमां भळीया	
जोइ रूप अनुपम भावे कोटी गुण फळीया	१९५।
प्रिय पुत्रने श्रेय अर्थे स्नेह उलट भेर	
गुंसाईजीअे वात्सल्य कीधा तेहवी पेर	१९६।

શ્રી ગોવર્ધન પૂજા પઠવી પઠવ્યો કુંડવારો	
દાન અનેક કર્યા અને ભોગ સમર્પ્યો ન્યારો	૧૧૭।
યદ્યપિ શ્રી ગુંસાઈજી એહ સ્વરૂપને જાણે	
પ્રેમ તણે વસ થઈ મહાતમ નહીં કર્યો પ્રમાણ	૧૮।
સ્નેહ તણે આધિક્યે મહેલી મહાતમ ગર્વ	
પ્રિય પુત્ર હિત કીધા લૌકિક અલૌકિક સર્વ	૧૯।
એવો બલીયો અતુલી પ્રતાપીક સ્નેહ સંબંધ	
જેહને આવેથી મહાતમની રહે નહીં ગંધ	૨૦૦।
વલ્ખા-શ્રી ગુંસાઈજી અહીં રહી દિન બે ચાર	
ઉભય સ્વરૂપ ગોપન હિત ઇચ્છાએ કર્યો વિચાર	૧।
ઉલટસું શ્રીજીને પધરાવ્યા શ્રી ગોવર્ધન	
હરિદાસવર્ય આનંદયા અતિ હરખ્યા મન	૨।
શ્રી નાથજી સામા આવ્યા આરત સહિત પ્રમોદ	
દરશન કરી કરાવ્યું શ્રીજીએ કરી મહા મોદ	૩।
અન્ય ન જાણે પેર એ સેવ્ય સેવિતનો પ્રકાર	
સમૂલ નહીં સમજાય કૃપા વિણ એ નિરધાર	૪।
જેમ પુરુષોત્તમ ઉત્તમ સ્વરૂપ સર્વને સેવ્ય	
તેમ પુરુષોત્તમને લીલા મધ્ય પાતી સેવ્ય	૫।
એ સેવા રસ અનુસારની એ લીલા પરમ અનૂપ	
સેવ્ય સેવક સિધ્ધ થાએ અવર નહીં જાણે રૂપ	૬।
એતનમારગે વરણ કર્યું હોએ તો પ્રીછાએ	
જે સ્વરૂપ સંબંધી ભાવ માર્ગીએ સમજાએ	૭।
વિસદ કરી શ્રી આચાર્યજી શ્રી ગુંસાઈજીએ લેખન કીધું	
તે શ્રીમુખે કહ્યું તેથી સહનું કારજ સીધું	૮।
જે જે કરે છે પ્રભુ તે જન શિક્ષાને અર્થ	
એહ વચન કહ્યું પોતે પોતાને સામર્થ	૯।
એહનું કારણ કૃપા વિના નવ સમજે કોય	
એતનમારગીને સંગેથી જ્ઞાપિત હોય	૧૦।
પછી જેણે કારણે પ્રભુજી પધાર્યા ગોવર્ધન	
ઉભય કરે અનુભવ રસ મનમાં થઈ પ્રસન્ન	૧૧।
પછી જન્માષ્ટમી આવી ને ઉત્સવ માની લીધો	
નંદ ઉત્સવ ગોકુલમાં ગિરધરજીએ કીધો	૧૨।
ત્યાં મહાવનના સેદવદન ને સેદનીજુમ એ બેહુ	
ઉત્સવ જોવા આવ્યા તે દહીંએ છિરક્યા સહુ	૧૩।
અરિષ્ટ હરણ ગોકુલપતી એ જે સદા અવિઘ્ન	
તેહો પરોક્ષે ઉત્સવ હવો માટે ઉપજ્યું વિઘ્ન	૧૪।

वलतो ते साथे थयो वचन बहु कलेश	
त्यार थकी खणसाया ते करे अतिसय ध्वेष	।२१५।
पछी श्री गुंसाईजी गोकुलपती आव्या गोकुल आप	
समाचार सांभली मनमां थयो अति परीताप	।१६।
वलती ते दुष्टना मनमां अेहवी आवी	
साथमां को अेकने घेर चोरी करवावी	।१७।
त्यारे श्री गुंसाईजीने अेम आव्युं मनमांहीं	
बालक समृद्ध सहित रहेणो इहां उचित नाहीं	।१८।
बडो नगर मथुरा हे ताहीमें जइ रहीअे	
संमत कीधो अेह कलेश काहेकुं सहीअे	।१९।
महावनना चौधरीअे विनती कीधी त्यांह	
आज भइ सो तो भइ आजथे चिंता नाहीं	।२०।
चोकी पहेरो करसुं आजथी अमो अहीं रही	
दंड देवाडुं तेहने देशाधीपतीने कही	।२१।
अेह रंकसे लागे शुं होअे अेहोने कीधे	
अहींयाथी कां पधारो मथुरा अेहोने लीधे	।२२।
अेवा आदर अनेक चौधरीअे त्यां कीधा	
कारणने अनुसारे गुंसाईजीअे उतर दीधा	।२३।
दुष्टनी दुष्टता अनेक सहेन अेवुं प्रागट्य	
दोष गणे नहीं केहेना क्षमावंत उदभट्य	।२४।
वलता श्री गुंसाईजी अेम बोल्या तेणी वारे	
इतनो भौमीआसेती हमारे कोन बिगारे	।२५।
गुंसाईजीअे विनती न मानीने विघ्न थयुं छे जेह	
अेहनं कारण कांइ विसद करूं छुं तेह	।२६।
तेह स्वरूप ते द्विदल रस स्वरूपात्मीक स्वरूप	
गोकुल पधारे गोकुलने प्रगट्यो मोद अनूप	।२७।
पर आरत जनित जेहने प्रगट्यो नहीं परिताप	
आधिदैविक स्वरूपे संग हतुं जे आप	।२८।
ज्याहां लगी श्री गोकुलनेज ताप प्रगट नहीं थाय	
ते अेहो संबंधी परीकरने अे रस अनुभव केम थाय	।२९।
ते माटे अे भक्तने अने श्री गोकुलने काज	
विरहानुभव करवाववा अे लीला करी महाराज	।३०।
अेह सदा संयोगी विप्रयोगी नहीं कहीअे	
ते माटे अे विरह रस पान करवाव्यो अहीं	।३१।
ते माटे इच्छाथी गुंसाईजीने आव्युं चित	
मथुरानो उदेश कर्यो ते अेह निमित	।३२।

તાપાત્મીક એ સ્વરૂપ તે વિરહે કરી હોએ પ્રાપ્ય	
સાધનને નહીં સાધ્ય નહીં મહાતમ નહીં જાપ્ય	૧૨૩૩।
કો કહેશે પ્રાગદ્ય સ્થલે ગોકુલ હતું સાથ	
તો મથુરા કાં નહીં આવે જ્યાંહાં પધાર્યાનાથ	૧૩૪।
ત્યાં કહું છું શ્રીજી જ્યાંહાં જ્યાંહાં પોતે પધારે	
ત્યાંહાં ત્યાંહાં શ્રી ગોકુલ અલગું રહે નહીં વ્યારે	૧૩૫।
મુક્તિપુરી મધ્ય નહીં પધારે આદી ને અંત	
મર્યાદાને પુષ્ટ છુએ નહીં એ સિધ્ધાંત	૧૩૬।
એ માટે મથુરામાં ગોકુલ નહીં પધાર્યું	
મુક્તિપૂરીમાં ના આવ્યું મનમાં એહી વિચાર્યું	૧૩૭।
મુક્તિને અને વલી ભક્તિને નાંહીં કાંઈ રંચ સંબંધ	
સાધને જે ફલ સિદ્ધ ત્યાં રસની નહીં ગંધ	૧૩૮।
ભક્તિ તે અનેક પ્રકારની તેહનો બહુ વિસ્તાર	
પણ રસનો સ્વાદ રસિકમાં પુષ્ટ પુષ્ટ રસ સાર	૧૩૯।
તે પૂરણ સ્વાદ ત્યારે લહે જ્યારે હોએ વિપ્રયોગ	
એ રસ અનુભવ કરવાવીને વેગે કર્યો સંયોગ	૧૪૦।
એક તે એ કારણ કહ્યું જે રસ સ્વાદનું મૂલ	
તાપ પૂરણ ઉપજાવીને પોતે થાએ અનુકૂલ	૧૪૧।
બીજા કારણનો તે કહું ભાવ તે ચિતમાં ધરવો	
રહસ્થ સ્થલ તે સ્વકીય વિનું સર્વથી ગોપન કરવો	૧૪૨।
તે માટે મથુરામાં પધારીને કીધો વાસ	
મુક્તિ આદી મર્યાદા માર્ગીની પૂરી આસ	૧૪૩।
એવા કારણ અનેક તે વ્યાં લગી કહું વિસ્તાર	
કહેવા નહીં સામર્થ ને કો પામે નહીં પાર	૧૪૪।
પછી મુહુરત વિચાર્યું તે કારતીક સુદી દશમીએ આવ્યું	
તે મુહુરત વાત્સલ્યે શ્રી ગુંસાઈજીના ચિતમાં નાવ્યું	૧૪૫।
દશમીએ ત્યાં જઈ બાલક કરે તીર્થ અપવાસ	
બીજે દિવસે પ્રબોધિણી એ વેહૂ પાસા પાસ	૧૪૬।
સો હમ સહ્યો ન જાયે ગુંસાઈજી એણી પેરે બોલ્યા	
પ્રબોધિણીકું ચલેંગે એમ અંતર પટ ખોલ્યા	૧૪૭।
જદ્યપિ શ્રી ગુંસાઈજી શાસ્ત્ર મર્યાદા જાણી	
તદપિ વાત્સલ્યેથી તે કાંઈ નહીં પ્રમાણી	૧૪૮।
હવે બે માસને ચોવિસ દિન પ્રથમે ગોકુલ વસ્યા	
ચોરાસી દિવસે ચોરાસી ભાવના રસીઆ	૧૪૯।
તામસ આદિ ત્રણ જેત્રણ ત્રણ નવ તે સાર	
નવે નવે એકાસી ને ત્રણ એહોનો વિસ્તાર	૧૨૫૦।

भाव भेद यथा योग्य जेहवा पात्रनुं सार

दान सूचन कर्युं सर्वने जे रसनो नहीं पार । २५१।

वलतो अणे स्थले महेल्यो ब्राह्मण रामदास

मोड ज्ञाती घणीओरनो ते रह्यो घरने पास । ५२।

पोते सह परिवार सहित महा नृपती वरेश

कार्तिक सुदी अेकादसी मथुरा कर्यो प्रवेश । ५३।

वरस छ ने त्रण मास अगियार दिवस कर्यो वास

मर्यादा साथे अति सुख आप्युं सह दास । ५४।

त्यां रही जे लीला करी सुणजो सह रसपात्र

ते विसद आगल कहुं कांइ अेक छाया मात्र । २५५।

इति श्रीगोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अद्भुत विचित्ररस

व्याराना गोपालदास विरचित गोकुल प्रथम प्रवेश लीला वर्णनुं नाम

।। मांगल्य २१ मुं संपूर्णम् ।।

માંગલ્ય - ૨૨ - બાવીસમું

રાગ : " જમુનાજી પધારે છે સખી શ્રી ગોકુલનો નાથજી "

શ્રી વિઠલ સુતને નમન કરીને કરૂણાનું બલ જાચીજી	
આગલ લીલા અનેક હોએ તે કહું મનમાં રાચીજી	૧૧।
મહા પ્રભુ મથુરા પધારે તે કારણ અનેક પ્રકારજી	
બુદ્ધિ અનુસારે સૂચન કાંઈ એક કહી આવ્યા વિસ્તારજી	૧૨।
એક એક અનુપમ અદ્ભુત મહા લીલા રસ ભરીજી	
ગોપ્ય પ્રગટ નિત પ્રતિક્ષણું સુંદર શ્રી મહાપ્રભુએ કરીજી	૧૩।
વિવિધ વિષય બહુ ભાંતના બહુ સ્વરૂપાત્મીક રસ રૂપજી	
સ્વકીય હિતે તે પ્રગટ કર્યો છે ગોકુલ કેરો ભૂપજી	૧૪।
અગ્રમ લીલાનો આરંભ કહું છું અતિશય સારજી	
પ્રતિક્ષણું નૌતન વાધતી તે રસનો નહીં કાંઈ પારજી	૧૫।
શ્રી ગુંસાઈજીએ સંમત કીધો મથુરા લીલા કાજજી	
આગલથી આરંભ કર્યો છે સ્થિત સેવાના સાજજી	૧૬।
અકારીને આજ્ઞા દીધી જાણે જે તે જડેજી	
સેવા સૌકર્ય સ્થલ સમરાવે કોએક દિવસ ત્યાં રહીએજી	૧૭।
અતિ ઉત્સાહે આજ્ઞા માની થઈ ચાલ્યા તે વેલાજી	
રમણ સ્થલ શ્રી મહાપ્રભુ અર્થ સાંપ્રત્ય કરવા પહેલાજી	૧૮।
કપૂર ક્ષત્રીની હવેલી સુંદર અતિસય સારજી	
ગતાશ્રમનો ટીલો હતો ત્યાં રહેવાનો નિરધારજી	૧૯।
સેવક તે ગુંસાઈજીનો સૌભાગી સમૃદ્ધવાનજી	
અતિ પ્રપંચ મહીમાવંત મોટો સહુકો રાખે માનજી	૨૦।
તે આગલ વૃતાંત સર્વ તે કહ્યું જડ તેહને ઘેરજી	
શ્રવણ સાંભલી સુખ પામ્યો અતિ પ્રીછો સઘઢી પેરજી	૨૧।
તત્પર થઈ અને મન સંધાતે સાંપ્રત્ય કહ્યું તત્કાલજી	
ભાગ્ય ફલ્યું મમ પ્રાણ પ્રભુએ સ્વતઃ કરી સંભાલજી	૨૨।
હવેલી હરખે હેલામાં સિદ્ધ કરી મન મોદેજી	
અતિ આદર સ્વતંત્રતા સાથે કરે તે કાજ પ્રમોદેજી	૨૩।
ત્યાં વિચિત્ર રચના કરી તે ક્યાં લગી કરૂં પ્રકાશજી	
તે વરણન કેમ કરી થાએ જ્યાં કીધો પ્રભુએ વાસજી	૨૪।
શ્રી ગોકુલપતિએ શ્રી ગોકુલથીવિજયો કર્યો તે જ્યારેજી	
વાહન આદિ સાજ શોભિતા સિદ્ધ કરી આળ્યા ત્યારેજી	૨૫।
ભાંત ભાંતના રંગ બેરંગી અશ્વ અનુપમ સારજી	
જીન જોત ઉપર જગમગતા વિચિત્ર વિવિધ સુંગારજી	૨૬।

मखमल साज तणी शोभा पर नाना हेम जडावजी	
दुमची नकश निर्माण नाहींने चमर चोरासी रावजी	११७।
जेरबंध जरजरी जरी जुजुवा अनेक अनेरी जातजी	
पेस बंध पाखल परमित नहीं नवरंग अनोखी भांतजी	११८।
मणीमय जटित मोहोरा मुख उपर चारू चोकडे बागजी	
पागडा तनीअ जे परम सकोमल अति सुखदाइ रागजी	११९।
पचरंग मफतूल फुंदा पर झावा झलके हाटकजी	
सकल सृंगार तुरी संपूर्ण करता नाना नाटकजी	१२०।
ते आणी सिद्ध कर्या आरोहरणे बागदोर ते धरीजी	
पेखसे प्राकृम प्रभु अमारा मनोरथ तेणे भरीजी	१२१।
बाजीराज वसंतराज पर बिराजे वृज राजजी	
ऐणी पेरे मथुरा पधारे छे साथे भक्त समाजजी	१२२।
पंच सहोदर सहित पोते करी प्रथुक प्रथुक असवारी	
त्रण अग्रज ने बे अनुज मध्य प्रभु सकल सुखकारीजी	१२३।
शोभिता स्वार सार श्री वल्लभ महा चंचल रस रूपजी	
जाणे जाण शिरोमणी ते जुगमां असवारी भाव अनूपजी	१२४।
ह्यगती भेद निर्भय थई अलके करता धरणी बोलेजी	
खुर उंगण समय साध्या विन अलगुं अंग न डोलेजी	१२५।
चांपे चरण अचानक ऐडी नृत्य न आवे कामजी	
कूदे अति कांपे रोमांचित डीगे न आसन ठामजी	१२६।
ऐम अनेक प्रकारे अद्भुत अस्वारीना धर्मजी	
गोकुलपति विनु ऐ रसने को अन्य न जाणे मर्मजी	१२७।
महा दुलह मन भावतो मानिनी मद हरण उल्लासजी	
नव जोबन उन्नत भावे भर नवनव रसनी रासजी	१२८।
महा माधुर्य तणु माधुर्य मुखांबुज सुंदर सोहेजी	
कोटी काम कंदर्प प्रगट करी जगत तणा मन मोहेजी	१२९।
व्रजनायक अभिनव सुखदाऐक वल्लभवर रस रूपजी	
अमिय निरूपम परम अलौकिक ऐहवुं स्हेज स्वरूपजी	१३०।
सेना सुभग सोहामणी महा सुंदर वेष वपु धारीजी	
भक्त आभरण आनंदे पूरित नहीं कोय अनुहारीजी	१३१।
कौतल कोऐक भांते नाचे कोण करूं ऐ अनुहारजी	
पालखी परम सोहासणी वाहेणी तणो नहीं पारजी	१३२।
गाय ग्वाल अनेक ते चाले मनने भाऐजी	
राज साज साथे पधारे शोभा कही नव जायेजी	१३३।
शोभा अधिक शोभा करवाने आवी ऐणी भांतेजी	
ऐक ऐक श्री अंग प्रति अंगेथी प्रगटे कोटिक कांतिजी	१३४।

मोह पामी महा मोहक रूप आनंदी अत्यंतजी	
श्री अंग छटानी परस्पर थई ते शोभा शोभावतजी	१३५।
ते शोभा चालता प्रसरी श्री गोकुल प्रतिपालजी	
ज्याहां त्याहां सेना चतुरंगिणी दीसे झाकझमालजी	१३६।
मंगल मान सहित त्यां आवी करवा मंगल काजजी	
ते बीजे समय अधिक पाम्यो जोइ महा मंगल महाराजजी	१३७।
जैजैकार हवो जगती तल प्रतिक्षणु प्रगट प्रमोदजी	
मधुपूरी महीमा उदीपन करवा अेह विनोदजी	१३८।
अति प्रीय पुत्र प्रतापे प्रमुदित गुंसाईजी गुण रासजी	
महा वल्लभ श्री वल्लभ सुख जोइ अगणित अंग उल्लासजी	१३९।
नगर निकट पधार्या ज्यारे गोकुल केरो चंदजी	
ग्रह ग्रह प्रति प्रगट थयो त्यां सहेज सकल आनंदजी	१४०।
उजागर चौबे सबे चौधरी आदी नगर निवासीजी	
उत्साहे सहु सामा आव्या अंतर अति उल्लासीजी	१४१।
धाम धामथी निपुण नायका महा सुंदर अति सारजी	
उलट भर उत्साहे कीधा सहुअे बहु सुंगारजी	१४२।
को आव्या सनमुख को गलीअे उभा निज दरबारजी	
ग्रह काज भूल्या सहु अेमविकल थया नरनारजी	१४३।
को आनंद भरे भरी पूरित धाइ धाइ चढया अटलीजी	
निरखे महा सुंदर वर निरूपम संकेत आपु संभालीजी	१४४।
जोवा रहीप्रेम पुलकित थई चित्र लखीसी दीसेजी	
अेक टक चकित थई ज्याहां त्याहां हेजे हेयडुं हीशेजी	१४५।
सुंदरीनी सुंदर मुख श्रेणीरही अेक अनुहारजी	
प्रभु मंगल हित कमलनी जाणे बांधी बंधन वारजी	१४६।
नयणे अेक टक रूप निहाले ते शोभा न जाये कहीजी	
जाणे अली मकरंद पान करे चंचलताथी रहीजी	१४७।
जैजैकार ज्यांह त्याहां होअे वाजिंत्र बहु विधी वाजेजी	
मंगल गान करे मानिनी शोभा जोइ शोभा लाजेजी	१४८।
मंगल साज सज्युं मंदिर त्याहां रोप्या कलदी स्थंभजी	
बांध्या तोरण चोक साथीआ करी मंगल आरंभजी	१४९।
महा मंगल निधी श्री महाप्रभु सहुना पूरक कामजी	
अेणी पेरे सुख आपता पधार्या आनंद तेणे धामजी	१५०।
हवे जे मथुरामां श्री महाप्रभु पोते कीधो वासजी	
तेह समये अे स्थलनुं वर्णन करुं करी प्रकाशजी	१५१।
महानगरी निरूपण सुंदर सोहे शोभिता घाट विश्रांतजी	
केशवराय ज्याहां त्याहां राजे सदा आदीथी प्रांतजी	१५२।

चोंहोंफेरी विसाल चोक चौटा अने सुंदर उजवल धामजी	
चित्र विचित्र अटली उंची अतिसय स्थल विश्रामजी	१५३।
छजा चौबारा ने झरोखा रचनानुं नहीं मानजी	
ध्वजा पताका कलश शोभिता घर घर वाजिंत्र गानजी	१५४।
काम क्रोध लोभ मोह मत्सर अहंकार जे दोषजी	
अ छय बाधक न करे ज्याहां अवेनुं स्थल निरदोषजी	१५५।
त्यां मर्यादा मार्गी पुरुषारथ लौकिकधर्मने अर्थजी	
काम मोक्ष कर जोडी उभा सहित आप सामर्थजी	१५६।
जन्म स्थान घडीआलु बोले करे जगतने जाणजी	
आठ प्रहर दाने भरवा जे सुकृत तणा निशाणजी	१५७।
अेवी महा महीमा युत मधुपूरी अनेक गुणे आराधीजी	
गोकुलपतिअे अलंकृत कीधी तेथी शोभा वाधीजी	१५८।
पतीना पती पधार्या तेणे उलट अंग न मायजी	
प्रफुल्लित थई हुलसी मनमां अे ते कांइ कही न जायजी	१५९।
ठाम ठाम स्थावर जंगम जल स्थलनुं सुख संपन्नजी	
भांति भांतिनी नौतन शोभा प्रगटी अनिरवचनजी	१६०।
जोयुं रूप रसात्मीक सुंदर सार तणुं जे सारजी	
शोभाने शोभा वाधी ज्याहां त्याहां थयो पुष्टी प्रचारजी	१६१।
क्षेत्र तणी जे दान सामग्री सहित चतुरविधी मुक्तीजी	
अे जोइ दूर रही सर्व ते लज्याअे संयुक्तजी	१६२।
ते समय मधुपूरीनी शोभा जोइ आश्चर्या देवजी	
नारद शुक सनकादिक सहुको त्यां आव्या ततखेवजी	१६३।
नभ मंडल विमाने छाहुं उलट अंग न मायजी	
आनंदे आनंदया अति पण कारण नव समजायजी	१६४।
अलभ्य लाभ मनमां सूचवे नेत्र सफल करी लेखेजी	
पण यथार्थ स्वरूप जेवुं तेहने अे नव देखेजी	१६५।
महाराज राजेश्वर जे ईश्वरना ईश्वर जेहजी	
तेणे वास कर्यो जे स्थले वर्णन केम थाय तेहजी	१६६।
छाया मात्र कह्युं छे अे में मथुरा केरूं रूपजी	
जे पोते अलंकृत कीधी ते क्येम कही जाय अनूपजी	१६७।
मंदिर त्याहां विसाल उठाव्या नहीं को तेहनी तोलेजी	
अेक हवेली कपूरे समर्पी बाकी लीधी मोलजी	१६८।
श्री गुंसाईजी कुटुंब परिवार सहित कीधो त्यां वासजी	
महा विचित्र वल्लभ लीला करी पूरे सहुनी आसजी	१६९।
वलतो त्यां शिवदत्त भट दक्षणनो पंडित राजजी	
श्री गुंसाईजीअे प्रभु पधराव्या शास्त्र भणवा काजजी	१७०।

महा विचिक्षण वल्लभ वर व्हालो भट घेर भणवा आवेजी	
आदरसुं अति घणुं हेत करी शास्त्र सिध्दांत भणावेजी	१७१।
गुण निधान महा प्रभु तणे मन शास्त्र विषे रूची थोडीजी	
यथा मात्र भणे पोते गुरू आगल पोथी छोडीजी	१७२।
व्याख्यान भणीने वलीया वेगे उमंग अनुपम भर्याजी	
समान वअे विद्यार्थी साथे लरिका मांहां परवर्याजी	१७३।
पोथी परम सोहामणी श्री करमां सोहेजी	
लहेरदार बांधणुं अतलसी होद हांसीआ जेहजी	१७४।
निवार रेसमी अतिशय सुंदर सोहे पचरंग चित्रजी	
बांधी कोठा करी तेहने फरती भांत विचित्रजी	१७५।
धोती सुंदर फेंटे शीषे तुरो तेहनो थरकेजी	
चोलणो स्वेत सोह्यामणो ने छूटा बंध ते फरकेजी	१७६।
तिलक भाल उर माल सुशोभित चितवन नयन विसालजी	
कर लटकन मटकन ग्रीवानी सोहे लटकती चालजी	१७७।
अति प्रसन्न सहित भणीने पधारे अेम नित्यजी	
आसपास बालक ते मध्ये चालता शोभे अत्यजी	१७८।
रूकमणी कुंवर कोडामणो श्री वल्लभवर सुखदायजी	
भणी आवे आनंद भरे ते जोवा आव्या धाईजी	१७९।
अेह अपरमित शोभा प्रगटे जुअे उभा ठामे ठामजी	
ते फूले अतिसे आवेशे जोइ जोइ आनंद पामेजी	१८०।
अति आतुर जोवा फरीअने लज्या उर न समायजी	
क्षणु क्षणु प्रति जुअे बहार भीतर काज न थायजी	१८१।
लटकेसुं व्हालोजी नित्ये आवे ज्यारेजी	
मुख जोइ आशीष देइ ओवारणा ले छे त्यारेजी	१८२।
शोभाजी सनमुख सामा रहे हैजे हैयडुं हीशेजी	
लाड लहलह्यो अति लाडको अद्भुत आवतो दीशेजी	१८३।
स्नेह जुते वात्सल्य भावे सनमुख द्रष्टि न जोडेजी	
शोभा रूप स्वरूप तणी छबी जोइ मीट न अलगी मोडेजी	१८४।
वलता भवन पधारी श्री भागवतना भाव संभारेजी	
वार वार रस अनुसंधाने रस भर अेह विचारेजी	१८५।
बीजे साथ तणे लरीके दीठो अेह ज्यारे प्रकारजी	
तेणे जइ गुरूनी आगल सहु कह्युं ते तेणी वारेजी	१८६।
तमारुं भणाव्युं भणता नथी, ते अेक लगारजी	
बीजी पोथीअे पाठ करे छे पोते भवन मंझारजी	१८७।
तेह सुणी गुरू महाप्रभुने पूछ्युं कंठ पाठ कांइ लेशोजी	
श्री गुंसाईजी पूछसे ते पछे त्यारे शुं कहेशोजी	१८८।

त्यारे तेने कंठ पाठ करी भणी देखाडे सहजी	
तेह सुणी लुरीकाने खीज्यो ने आनंद पाम्यो बहुजी	१८९।
क्योरे लरिका आ तमे कहेता श्री वल्लभनी वातजी	
तेणे तो सह पाठ करी देखाडयुं रूडी भांतजी	१९०।
वलता ते अेणी पेरे बोल्या भणवानुं शुं कहीअेजी	
नथी भणता ते तो अमो जाणुं छुं कारण ते शुं लहीअेजी	१९१।
वलतो गुरु विस्मय थई अने उपज्यो मनमां संदेहजी	
अेकांते छानो जइ पोते रह्यो ते सुणवा अेहजी	१९२।
जुअे तो श्री भागवत पढता प्रभु दीठा अेणेजी	
अेवुं जोइ मनमां विचारी आश्चर्य पाम्यो तेणेजी	१९३।
गर्व रहित गुरु चरणे लाग्यो प्रभुने करी विवेकजी	
कारण रूप स्वरूप तमारुं अेम स्तुति करी अनेकजी	१९४।
वलतो उलटभर आव्यो ते श्री गुंसाईजीने पासजी	
कहे वेद शास्त्र श्री भागवत ते आ घेर कयो निवासजी	१९५।
अेहने हुं ते शुं भणावुं अे को कारण रूपजी	
अेहवा वचन कही वलीयो दीधी आशीष अनूपजी	१९६।
श्री गुंसाईजी शोभाजी अने सह वली परिवारजी	
अेह सुणीने मनमां हरख्या आनंदनो नहीं पारजी	१९७।
श्रीमुख वचन कह्या छे जब हम पढीअे मथुरा मांहेजी	
और शास्त्र पढवे उपर हमकुं कबहु रूची नाहींजी	१९८।
हमकुं शास्त्र प्रकार सहेजही आवे नीके करीअजी	
हां अेक वेद मात्र पढी हे उपाध्यापे चित धरीजी	१९९।
श्री भागवत हम काहु पास पढे नाहींअे निरधारजी	
रघुनाथे कह्यो काकापे पढीअे आपुन अेक वारजी	१९००।
में कह्यो श्री गुंसाईजीकुं श्रम काहेकुं करवाअेजी	
अहींया नहीं अेकांतेदेखीअे संदेह तणां सुनाअेजी	१९१।
पाछे तो भगवद इच्छाअे पडनो पूछवो नाहींजी	
बालकृष्ण तो मेंही पढायो अेम बोल्या रस मांहीजी	१९२।
श्री महाप्रभु कंदर्प कोटी ने मीट ते महा रसालजी	
पढवाने बेसे ते झरोखे पोता तणी अटलीजी	१९३।
उजागर चौबे तीर्थ पिरोहित तेहनी अटली सामीजी	
तेहनी भोग स्त्री देखे ते आवे समयो पामीजी	१९४।
ते दरसनने सामी बेसे अंतःकरण अति सरसजी	
अति गंभीर सुबुद्धी निपुण प्रभुने जोयानो हर्षजी	१९५।
महा सुंदर अति स्नेह युत निहाले सनमुख रहीअजी	
प्रभु प्रसन्न रहे ते जोइअे वात श्रीमुखथी कहीअजी	१९०६।

जब हम अपनी अटली उपर पढीअे अपने भायेजी	
तब वे रसनो अपनी अटली सनमुख बेठी जायेजी	।१०७।
भली मनुष्य सुंदर सुबुद्ध अरू साधारणवत नाहींजी	
उनको घर अपनो कर जाने सब इनके कर मांहींजी	।८।
निकट हमारे सनमुख रहे ते रसकी वात चलावेजी	
हांसी टोक करे बोहोतेअे हमकुं यह भांत बोलावेजी	।९।
में उनसुं पूछी हांसीकी बात कछु अेक वारजी	
तब उन कह्यो वात तो निहारे चलत वटाउ हारजी	।१०।
अे वार्ता महा मोद युत कही छे अति मुसकायजी	
तेह समयनो रस जोइने सहुने हरख न मायजी	।११।
काम प्रिया कुलटानो रस प्रभुने समर्प्यो तेणेजी	
सहुना रसना भोगी महाप्रभु ते रीझया वचने अेणेजी	।१२।
अेक वेर हम दादा संग गये नाहान विश्रांतजी	
जोगनी अेक पुरूषके वेशे ठाडी हे अेकांतजी	।१३।
अेक समय विश्रांते प्रभु पधार्या नाहवा काजजी	
जेष्ठ भ्रात साथे हुता अेम कह्युं छे महाराजजी	।१४।
सुंदर देखी कह्यो दादाने बिगर्यो लरिका केसोजी	
अेतो स्त्री हे लरिका नाहीं दादाको कह्यो में अेसोजी	।१५।
तब दादाने मोकुं पूछयो तुम स्त्री क्यों करी जाणीजी	
चितवन कहे देत हे इनकी याहीमों पहेचानीजी	।१६।
हम जो वात परस्पर कीनी वे समजी मन मांहेजी	
करी कटाक्ष मुसकाय चलीअे ठाडी रही नहीं त्यांहींजी	।१७।
तरूण हती देखतकी सुंदर अेम बोल्या रस भेरजी	
नारी नेत्र परीक्षक सुंदर चतुर रसिक बहु पेरजी	।१८।
नेत्र द्वारा अेहना जोबननो कर्यो ते अंगीकारजी	
जेहना भाग्य तणुं शुं कहीअे कहेता ना आवे पारजी	।१९।
जेहनी सूरती करे महाप्रभुजी समे समे बहु वारजी	
तेह रसे प्रफुल्लित थई वात करी छे ते बहु वारजी	।२०।
वली अेकवार महा मनोहर सुंदर नाहवाने पधार्याजी	
बालकृष्णजी जगन्नाथ भट साथे आव्या नहावाजी	।२१।
कोअेक मुगल मोटुं मानस आव्यो ते तेणे ठामजी	
सुंदर रूप विश्व मोहक जोइ पूछयुं प्रभुनुं नामजी	।२२।
धर्म धुरंधर जमुना तटे संध्या करता मन भायाजी	
असुर जातनी छायाने संकोचै अति संकुचायाजी	।२३।
महा अतुल अे असाधारण ने अति प्रताप उतकृष्टजी	
कारण रूप स्वरूप जोइने आसुर थयो संतुष्टजी	।२४।

- वलतो अेम बोल्यो जे उठो मती तुमारी वात में पाइजी
 बालकृष्णने जोइ कह्युं जो तुम हो दोउ भाईजी ॥१२५॥
- श्रीजी अपरस थकी बोल्या नहीं धर्म तणुं अंग करीजी
 मलेछसुं संभासण न करे करे तो नाहे फरीजी ॥१२६॥
- वलतो बालकृष्णजीअे हां हां करी उतर दीधोजी
 हां हम दोउ भाई हे अेम कह्युं ते तेणे मानी लीधोजी ॥१२७॥
- भटने जोइ अने अेणी पेरे बोल्यो अे भाई नहीं तुमारेजी
 रसावेसे तेहनी भाषा संयुक्त करी छे ते समे समे संभारेजी ॥१२८॥
- अेह वचन श्री मुखे कह्या छे समय समय संभारी वातजी
 स्वकीय सुखार्थे अनुकरण हंसी हंसी उर न समातजी ॥१२९॥
- अेहवी कोटी इन्दु सुंदर द्युति परम मनोहर कांतजी
 ते मथुरामां लीला नित नौतन करे ते नाना भांतजी ॥१३०॥
- त्याहां जेको आवी सनमुख रही दर्शन प्रेमे करे छेजी
 तेहोना नेत्र रूपी आ पात्रमां सुखना समुद्र भरे छे जी ॥१३१॥
- अेक दिवस आंगणमां समान लरिकासुं खेलेजी
 ते जोइ श्री गुंसाईजीनुं उर आनंद समुद्र रेलेजी ॥१३२॥
- अहींया ओटे रही अपर माता पदमावती निरखेजी
 निरहेतुक स्नेह प्रगट करे पुत्रना चरित्र जोइ हरखेजी ॥१३३॥
- ते जोइ अेहोनी मेहेतारीअे वात सुताने कहीजी
 सुण पदमावती दुःख मुने अेक बेटा तारे नाहींजी ॥१३४॥
- अेह वचन सुणी पदमावतीने उठी उरमां झालजी
 तुं मारी आगलथी जा मुने केम दे छे गालजी ॥१३५॥
- अेम बोल्या मारे आवो बेटो उलट भरमेजी
 ततक्षण ते बाहिर काढी बेसवा न दीधी घरमेंजी ॥१३६॥
- ते खिसीआणी थई अने पामी घणुं दुःखजी
 सर्वे कह्युं पण नव मान्युं न जोउं कहे अेहनुं मुखजी ॥१३७॥
- अे वात श्रीजीअे सांभली केम केम करी हित विसेसजी
 पदमावतीजीने कही अने तेडावी दसमे दिवसेजी ॥१३८॥
- श्रीमुखे कह्युं तुमही समजो उनके कह्ये कहा सरेगोजी
 श्री गुंसाईजीको सबंध कहा अेसी धाइके कहे टरेगोजी ॥१३९॥
- तुम विनुं वे कलेश पावत हे वचन कह्या बहु पेरजी
 प्रसन्न करीने पदमावतीने वलती तेडावी घेरजी ॥१४०॥
- अेवो सौजन्यता समोह जग वल्लभ वल्लभ राजेजी
 आनंदनो आनंद रूप ते मथुरा मांहे बिराजेजी ॥१४१॥
- भांती भांती लीला कौतिकनी करे ते अनेक विनोदजी
 को अेक समय घोडो फेरवे को समय वाहेणी मोदजी ॥१४२॥

को अेक समय दरशन मिस ने को समय खेलवा काजजी
 अेणी पेरे बाहिर पधारी सहुना मनोरथ पूरे महाराजजी ॥१४३॥
 हवे कहुं अेक श्री महाप्रभुअे स्थापन कीधो धर्मजी
 मारग उत्कर्ष कीयो हितअर्थे जेमां छे बहु मर्मजी ॥१४४॥
 श्री गुंसाईजीअे जन्माष्टमीअे श्री गोवर्धन विजय कीधोजी
 ते समय अहींया श्रीजीअे जन्माष्टमीनो निर्णय कीधोजी ॥१४५॥
 स्वमारग मतने अनुसारे स्वपक्ष स्थापन कर्योजी
 जगत विदित ज्य कर्यो त्यां ने अन्य मार्ग मद हर्योजी ॥१४६॥
 अेह वात श्रीमुखे कही छे समय समय संभारेजी
 अेक वेर जब श्री गुंसाईजी गोवर्धनकुं पधारेजी ॥१४७॥
 राजा टोडरमल ओर बीरबल अपने मनके भायेजी
 अैसे लोक बोहोत जन्माष्टमी उपर मथुरा आयेजी ॥१४८॥
 जन्माष्टमीकुं अकबर सब काहुकुं आज्ञा देतोजी
 वहां न गयो सो हिंदु काहेको सबसुं यो करी कहेतोजी ॥१४९॥
 राजा सोइ जो धर्म प्रवर्ते अरू दे सबकुं शिक्षाजी
 राजा हिते धर्म रहे अरू करे धर्मकी रक्षाजी ॥१५०॥
 जन्माष्टमी के दिनकुं बीरबल राजाके घर आयोजी
 पान खात देख्यो राजाने तब यह प्रसंग चलायोजी ॥१५१॥
 वृत तो आज पान क्यों चावे कहा विचार तुम कीनोजी
 हम तो करी काल जन्माष्टमी वेसो उतर दीनोजी ॥१५२॥
 तब राजाने फेर कह्यो ओर बोहोत शिक्षा दीनीजी
 तुम तो हों श्री गुंसाईजीके सेवक तुम काल क्यों कीनीजी ॥१५३॥
 तब बीरबल उतर दीधो पंडित निर्णय कीधोजी
 ता उपर हम कल करी हे अेसो समंत लीधोजी ॥१५४॥
 तब राजा बोल्यो उनसो अेसी कांइ कहेत हे वातजी
 श्री गुंसाईजीके घर विनु समजे क्यों करी अेही भांतेजी ॥१५५॥
 श्री गुंसाईजीना घरने सबे अपवास आज क्यों कीनोजी
 विनु जाने वै करत होइगे विमुखे उतर दीनोजी ॥१५६॥
 श्री गुंसाईजी इश्वर हे अरू शास्त्र पढे हे सोयजी
 महा पंडित हे इनके घर विनु समजे कैसे होयजी ॥१५७॥
 अे निर्णय करवेकुं श्री गुंसाईजीके घर जइअेजी
 त्यांहां सभा करीके सब मिलीअे अे निर्णय कीनो चहीअेजी ॥१५८॥
 तब बीरबलने अेसी कही बोलाओ उनकुं अबहींजी
 सन्यासी प्रबोध सरस्वतीतो वहां न आवे कबहुंजी ॥१५९॥
 तब राजा टोडरमल बोल्यो आस्तिक मनके भावेजी
 वे इनके घर जाय नहीं तो अे उनके क्यों आवेजी ॥१६०॥

तीसरे ठोर सभा कीनी कमलाकर भटने धामजी	
आपु आये बेठो ओर पंडित सब बोले लेले नामजी	।१६१।
राजाने पाछे हमारे घरकुं मनुष्य पठायो न्यारोजी	
सभा जन्माष्टमी निर्णयकुं करी हे त्यां पधारोजी	।६२।
महा प्रभु मर्यादा रक्षक मनमां अेह विचारेजी	
ज्येष्ठ भ्रातने कह्या विना केम करी त्यां पधारेजी	।६३।
पाछे हम दादापे गये दामोदर झा बुलवायजी	
ते दामोदरनुं कारण कहुं छुं सहु समुदायजी	।६४।
वैष्णवने टीलुआ कही बोलावे अेहवो सहीयजी	
तेहने वाद द्वारा आकर्षण कीधुं अे वात श्रीमुखे कहीयजी	।६५।
वडनगरनो अेह ब्राह्मण अतिशे पंडित अेहजी	
श्री गुंसाईजीसुं वाद करीने शरण अनुसर्यो तेहजी	।६६।
ततक्षण तेह समय थयो तेहने दिन भाव उत्पन्नजी	
अन्य मत अनुसरतो आगल अेम बोल्यो विनय वचनजी	।६७।
जाण्यो नहीं में वेद समूलक आवो मार्ग समर्थजी	
आज लगण आटलो काल में खोयो सहु व्यर्थजी	।६८।
वे दामोदरकुं ले हम गअे दादाके पासजी	
सभा भइ हे अरू बोलत हे कही वात सब प्रकासजी	।६९।
दादा कह्यो गुंसाईजी तो नाहीं तुमारो कहा विचारजी	
तब में कह्यो वहां सभा भइ हे जानो तो निरधारजी	।७०।
तब दादा अरू हम वहां गअे दामोदरझा ले संगजी	
राजा सभा सहित ठाडो भयो पाछे कह्यो प्रसंगजी	।७१।
प्रबोध सरस्वती तब बोल्यो आज क्यों कीनो व्रतजी	
क्यांहनी समेतने अनुसारे कोन मते सांप्रत्यजी	।७२।
तब प्रबोध सरस्वती यों बोल्यो छांडे सबकी कानजी	
माधवाचार्यको मत हे सो प्रमाण या अप्रमाणजी	।७३।
श्री आचार्यजी सामर्थे झाने सन्यासी समजायोजी	
जुक्त कही वहीके मतकी वाकुं उतर नायोजी	।७४।
माधवाचार्य मते कह्युं छे मातुल कन्या लेवीजी	
ते को आज कां नथी करता अे समंत क्यांथी देवीजी	।७५।
ते माटे माधवाचार्य मत प्रमाण या अप्रमाणजी	
शास्त्र प्रमाण बीरबल जोअे तो न थाअे तेह प्रमाणजी	।७६।
वेध्या त्यांज करे वैश्नव अे कह्या बहु वचनजी	
विहाय नवमी सुध्धम पौष अे वचन धरो सहु मनजी	।७७।
उदय मांहीं अष्टमी ते किंचीत नवमी सकला होअेजी	
काल काष्ठ अेवी होय ते करवी सहु कोयजी	।७८।

એહવે અનેક વચને જન્માષ્ટમી ઉદયાતની કરી નિરધારજી	
સબે ધ્યાતે જ્યંતિ વ્રત બેહુ વ્યક્ત કરી તેણી વારજી	૧૭૯૧
જ્યંતી કામીક વૃત છે નહીં અકર્ણે તે પ્રતિવાએજી	
જન્માષ્ટમી નિત્ય છે તે અકર્ણ હોએ પ્રતિવાએજી	૧૮૦૧
એણે પ્રકારે જન્માષ્ટમી ને જ્યંતી કીધી ભિન્નજી	
એ કારણ એ મારગ વિણ સિધ્ધાંત ન જાણે અન્યજી	૧૮૧૧
અનેક પ્રકારે અનેક દેશના રાજા રાણો રાણજી	
સર્વ દેખતા સ્વરૂપ બલે સિધ્ધાંત કર્યું તે પ્રમાણજી	૧૮૨૧
દિગ્વિજય કીધો તતક્ષણે ને ટાલ્યો સહુનો ગર્વજી	
સેવક દ્વારા એ નિરૂતર કીધા વાદી સર્વજી	૧૮૩૧
તેહનું કારણ કહુ છું જેહ મુક્ષે કો નહીં એ તોલેજી	
યોગ્યતા કેહેની નહીં એહવી જે પ્રભ સનમુખ બોલેજી	૧૮૪૧
પ્રભુ તેહની સનસુખ નવ બોલ્યા તે કારણ ચિત ધરીએજી	
ભગવદ પક્ષ ન જાણે તેહસું સંભાષણ કેમ કરીએજી	૧૮૫૧
તે કરતા પ્રભુ ધર્મ સેતુ રાખવી ધર્મ મર્યાદજી	
સન્યાસી નિરૂતર કરવો માટે ન કર્યો પોતે વાદજી	૧૮૬૧
વર્ણાશ્રમ ધર્મના રક્ષક જે મર્યાદા પતિ સારજી	
એવા પ્રભુ સન્યાસીને કેમ ખંડે સભા મંજારજી	૧૮૭૧
જો વિપ્ર નું માન ખંડે તે અશાસ્ત્રબધ કહેવાયજી	
તે માટેપ્રભુએ સેવક દ્વારા જીતી સભા સોહાએજી	૧૮૮૧
બીજું કારણ એહ જે બીરબલ આવ્યો ગુંસાઈજીને શરણજી	
સર્વ દેખતા કેમ દુપે વ્રત તેણે કર્યું આચરણજી	૧૮૯૧
શરણાગત આવ્યાની કારણે સેવકને પ્રભુ કેમ મંડેજી	
અતિ દયાલ અપરાધ ટાલવા સેવક દ્વારા ખંડેજી	૧૯૦૧
સેવકને સેવક દ્વારા દંડે એહવો એહનો ધર્મજી	
સેવકને દંડ દેવાને બીજો નહીં કો સામર્થજી	૧૯૧૧
એહવે અનેક કારણે પોતે બોલ્યા નહીં લગારજી	
સેવક દ્વારા એમ દિગ્વિજય કરાવ્યો તેણી વારજી	૧૯૨૧
રાજા ટોડરમલ ફૂલ્યો સભા માંહે એમ બોલેજી	
તુમ સબ કોઝ કહા જાનો જા ઘર કે નાંહીં કો તોલેજી	૧૯૩૧
એસો કહી વે સબ કોઝ ભ્રષ્ટ હે ધર્મ કહા કોઝ જાનેજી	
શાસ્ત્ર નિત્ય મર્યાદાસોં જો ગુંસાઈજી પ્રમાણેજી	૧૯૪૧
પાછે રાજા અતિ સંતુષ્ટ થયો ને ઘણી એક પ્રણીપત્ય કીધીજી	
વિનતી કરી વલાવા આવ્યો પ્રભુએ માની લીધીજી	૧૯૫૧
દંડ કરઈ વિદા થઈ અને વલીયો તે તેણી વારજી	
પ્રભુજી નિજ મંદિર પધાર્યા હવો તે જૈજૈ કારજી	૧૯૬૧

वलता श्री गुंसाईजी गोवर्धनथी पधार्याजी	
समाचार अे सांभली अने भाव ते अनेक विचार्याजी	११७।
जन्माष्टमी निर्णय कीधो तेहनी कही ते पोते वातजी	
तेह सुणी श्री गुंसाईजीने उलट अंग न मातजी	१८।
मनमां मोद अनेक उपज्यो आनंद मानी लीधोजी	
वलतो ते ग्रंथ करीने जन्माष्टमी निर्णय कीधोजी	१९।
अेणे ग्रंथ बहु भ्रमणा टल्या सहु संदेहजी	
स्वकीय अर्थ स्वमत सिध्दांते प्रगट कर्यो छे तेहजी	१२०।
हवे कहुं जे श्री नाथजी आव्या मथुरा मांहेजी	
उत्साहे उलट भर अतिशे महाप्रभु छे त्यांहांजी	११।
सवंत तेवीसे द्वारका पधार्या श्री विठलनाथजी	
सेवा भार सहु घरनो सोंपी प्रभुने हाथजी	१२।
लीला अनेक प्रकारे प्रतिक्षणुं करे ते आनंद भेरजी	
मथुरामां परोणा पधार्या श्री गुंसाईजीने घेरजी	१३।
बे मास अेकवीस दिवस अहीं रह्या तेणी वारजी	
जेहनुं कारण कांइ अेक कहुं छुं ते करी विस्तारजी	१४।
श्री गुंसाईजी द्वारिका पधार्या अहींया घरना सहु काजजी	
आचार्य कृत सेवा मारग रक्षक श्री महाराजजी	१५।
तेणे कारणे श्री महाप्रभु श्रीद्वार थोडुं आवेजी	
श्रीनाथजीने परम प्रिय वल्लभ विनुं कांइ न भावेजी	१६।
नित्य रमणीय महा नायक मलवानी करी आशजी	
अनिरवचन रसभर आतुर आव्या अेहोने पासजी	१७।
को कहेशे आतुर थइआव्या तेहनुं शुं निरमाणजी	
तेहना समाधानने कहुं छुं करवा अेह प्रमाणजी	१८।
श्री नाथजी पधार्यानी श्री गुंसाईजीने गइ वधाइजी	
त्यारे तेहवुं वधायाने पूछयुं अतिशय मन भाईजी	१९।
श्रीनाथजी केसे पधारे को निमित करीयजी	
कछु भय हे भय तो कांइ छे नथी आव्या इच्छा धरीजी	१२०।
त्यारे श्री गुंसाईजी मोद भर्या अतिशय मुसकायजी	
हां हां हुं जानत हुं श्री वल्लभके लीये आयाजी	१२१।
अेह वचन श्री गुंसाईजीनुं ते प्रमाण करवा अर्थजी	
अे प्रकार श्री गुंसाईजी जाणे अनुभवने सामर्थजी	१२२।
अेह वारता श्रीमुखे पोते कही छे श्री महाराजजी	
तेमां कारण छे बहु पेरना समजे स्वकीय समाजजी	१२३।
डर अरू भय कछु नाहीं पहेले सुनी न वातजी	
श्री नाथजी हमारे घर आये हे अकसमातजी	१२४।

હમ તો તબ ખીતર હુતે દાદા સનમુખ જાય લે આયેજી	
પીછવારેકી ખીત ફોરીકે મંદિરમેં પધરાયેજી	૧૨૧૫।
માસ અઢી ઇહાં રહે વે સુખકો નહીં પારજી	
ઉદય અસ્ત જાન્યો નહીં કાહુ એસો ભયો પ્રકારજી	૧૨૧૬।
શ્રી ગુંસાઈજીને પત્ર પઠાયો કહ્યું સંકોચજી ન કર્યોજી	
તુમ તે હોય આવે જો કહ્યું કરનો હોઈ સો કરીયોજી	૧૨૧૭।
એ ત્રણ વચન શ્રીજીએ પ્રગટ કર્યા તેહનો કહું છું ભાવજી	
ઝગ્યો આથમ્યો જાન્યો નહીં એ માંહે સ્વકીયનો ચાવજી	૧૨૧૮।
હિતનો ધર્મ અસાધારણ તે તદૈવ્યતાએ કહીએજી	
પોતાના પ્રભુની સાથે કરવું એણી ખાંતે રહીએજી	૧૨૧૯।
શ્રી ગુંસાઈજીએ એમ લખ્યું સંકોચ મતિ કરો અહીંયજી	
એહ વચન શ્રીજીને તો શ્રી ગુંસાઈજી લખે નહીં કહીંયજી	૧૨૨૦।
એ સ્વરૂપને પોતે તો જાણે છે રૂઢી પેરજી	
જે કોઝ વ્યાશક્ત હોએ લખીયે એણી પેરજી	૧૨૨૧।
જેહોને હાથ વડચાર હતો તેહને લખ્યું એણીપેરજી	
શ્રી વલ્લભ તો ઉત્સાહ ઘણો કરસે અતિ આનંદ ભેરજી	૧૨૨૨।
તેમાં કો પ્રતિબંધ ભેદનો કરશે જે લવલેશજી	
શ્રી વલ્લભ મનમાંહે ધરશે પરમ કલેશજી	૧૨૨૩।
એ કારણ માટે તેહોને એમ લખી શ્રી ગુંસાઈજીએ શિક્ષાજી	
શ્રી મહાપ્રભુજીના હિત મનોરથની એહોને રહે અપેક્ષાજી	૧૨૨૪।
વલી કહું જે કરનો હોય સો કર્યો સોય જી	
તેહ લખ્યું મહાપ્રભુને તે નવ સમજે કોઈજી	૧૨૨૫।
માર્ગ પ્રણીત સેવા ભજન પરત્વ ભાવ પ્રગટ કર્યા એહજી	
શ્રી ગુંસાઈજીએ પોતાના પ્રાગટ્ય પ્રમાણે તેહજી	૧૨૨૬।
એહ અનુગ્રહ બલથી પ્રીછે ગોપ્ય કહું ન જાયજી	
વિજાતી તેણે સંકોચ લેખન વિસદ ન થાયજી	૧૨૨૭।
શ્રી નાથજીના ખાંતી ખાંતીના મનોરથ પૂરે સારજી	
થયા નિત્ય નિત્ય નૌતન ભોગ રાગસું કરે છે અનેક પ્રકારજી	૧૨૨૮।
પરોણાચાર કરી સંતુષ્ટયા તે સહુ માની લીધાજી	
મનગમતાને મંદિર આવી મનોરથ પૂરણ કીધાજી	૧૨૨૯।
જે ભાવે પધાર્યા તેથી કોટી ગણા રસ ફલીયાજી	
બહુ પ્રકાર કરી પ્રેમે ભર્યા એહવી રસની રલીયાજી	૧૨૩૦।
અનેક પ્રકાર અનુપમ છે પણ તે કાંઈ લખ્યા ન જાયજી	
અનિરવચન અલેખી કારણ કેમ કરી કહેવાયજી	૧૨૩૧।
વલ્તા વિદાય થયા વૈશાખ ચતુર્દશીને દિનજી	
આનંદ ને આરત જુત થઈ પધાર્યા ગોવરધનજી	૧૨૩૨।

तेह समय जे परस्परनो रस विसद करे जेह वारजी
 कहेवा शक्य नहीं त्यां केहेनी केम थाअे विस्तारजी । २३३।
 अेह विदाय द्वारा श्रीजीअे नीरहेतुक जे स्नेहजी
 वसुधा मांहे विसद कीधो जे सबंध प्रेमनो अेहजी । ३४।
 वलतां श्री गुंसाईजी द्वारकाथी पधार्या ज्यारेजी
 पिता पुत्र अेकांत मोदसुं कही वारता त्यारेजी । ३५।
 सेवा नित्य लीला सबंधी रस अनुभवनी जेहजी
 श्री गुंसाईजी आगल अति रसमय थई अेहजी । ३६।
 अेणे प्रकारे अनेक भांतनी लीला कहीअ न जायजी
 यद्यपि बुद्धि नहीं पण आगल कहेवा मनोरथ थायजी । ३७।
 विवाह श्री महाप्रभु तणो अहीं हवो तेहनी पेरजी
 तेह विसद करी छाया मात्रे कहीश उलट भेरजी । २३८।

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अद्भुत विचित्र रस
 व्याराना गोपालदास विरचित प्रथम तरंग
 मथुरा प्रवेश लीला वर्णनो नाम
 ।। मांगल्य २२ मुं संपूर्णम् ।।

માંગલ્ય - ૨૩ - ત્રેવીસમું વિવાહ ઉત્સવ તરંગ - ૧

“પીયુજી મુજને સાસરીયું વ્હાલું, તો વેગે તેડા મોકલોએ” એમ ગવાશે.

સ્વકીય સુજાતિ સમાજ રાજ રાજેશ્વર જે વર્યા એ	
સ્વમુખ હિતે રસકાજ રસે જે અંગી કર્યાએ	૧૧।
એતનમારગી સાથ નિજનાથને ભાવતાએ	
ભાવ ભર્યાં બહુ પ્રેમસું એ રૂચી ઉપજાવતાએ	૧૨।
જેહને વસ રસિકવર રાય રસવસ વિલસે સદાએ	
ગૂઢ ગોપનીય રસમાંહે સુખદ સમે એતદાએ	૧૩।
પ્રિય ઉપયોગી અનૂપ ઉતમથી ઉતમ ઘણુંએ	
અલ્પ બુદ્ધિ ક્યાંહાં લગીએ વર્ણન કરું તેહ તણું એ	૧૪।
સ્વરૂપ અપેક્ષિત રસ તે રસે ભર્યા પાત્ર છે એ	
તેહને કરું છું પ્રણામ જેહમાં હિત માત્ર છે એ	૧૫।
એહના ચરણ જુગ વંદી આનંદી ઝરમાં ધરું એ	
અતિસય મહા સારનું સાર તેહનો ઉદ્યમ કરું એ	૧૬।
નમન કરી નવનાહો નવકુંવરને ગાડાએ એ	
પ્રતિક્ષણું નવલ કિશોર નવ રસિક ઉમાહીએ	૧૭।
શ્રી ગોકુલ કેરો નાથ સહુ સાથને મન વસેએ	
ગુણ નિધિ નાગર નિપુણ જોડે ઝર હુલ્લસે એ	૧૮।
સુંદરતાનો નિધાન સમાન રૂપ કો નહીં એ	
કોટી કામ મદ હરણ સરાહું હું શું કહી એ	૧૯।
મહા નવજોબનનો ^{દામ} સહુ કામ પૂરણ કરે એ	
વામા તણો વસીકરણ દુઃખ હરણ આરત હરે એ	૧૦૦।
પ્રેમદાનું પ્રાણ સંપન્ન જીવન જુવતી તણો એ	
સુંદરી સકલ આભરણ રસ ભરણ મોહ્યામણોએ	૧૧૧।
નાયકા નયણ ઉત્સવ મહા નાયક રસ ભર્યા એ	
નિત્ય પ્રતિ નવ રસ જુક્ત જેણે રસ અંગી કર્યો એ	૧૧૨।
નિત્ય દુલહ વર વેશ સુદેશ સોહ્યામણો એ	
એહ તણો કહું છું વિવાહ ઝલટ મન અતિ ઘણો એ	૧૧૩।
સ્વ સ્વરૂપ જનિત સુખ માત્ર સદપાત્ર મોદે ભર્યા એ	
માંગલ્ય અનેક પ્રકારે આગમનને મંગલ કર્યા એ	૧૧૪।
તે કહેવા ઝલટ ભર ભરિત મન રહે છે તે મારું એ	
બુદ્ધિ તણે અનુરોધ વચને ન આવે વાહારૂ એ	૧૧૫।
જેહવું છે તેહવું ન કહેવાય તેણેથી લાજી રહ્યુંએ	
કહ્યા વિના ન રહેવાય તે સમય સૂચન કહું એ	૧૧૬।

- સંવત સોલ ચોવીસે મહા સારનું સાર છે એ
અષાઢ વદી દિન બીજ ને ગુરૂવાર છે એ ૧૧૭।
- ઉદય ઘટી એક દિન ચઢે મિથુન લગ્ન ધર્યું એ
શુભ વેળા શુભ તણા સમયનું ભાગ્ય પૂરણ કર્યું એ ૧૧૮।
- ધન્ય ધન્ય ધન્ય જોગ ધન્ય સમય ઉતમ લહ્યો એ
મહાભાગ્યરાસ પાર્વતીજીયનો કર ગ્રહ્યો એ ૧૧૯।
- એ મહા લીલા તણો વિસ્તાર કહું બુધ્ધીને અનુસરીએ
ભગવદીય રસ પાત્ર સાંભલજો પ્રેમે કરીએ ૧૨૦।
- શ્રી ગુંસાઈજીના મનમાં અતિસે ઉલટ ઘણોએ
શ્રી વલ્લભ વરમાં તે વિવાહ કીધા તણોએ ૧૨૧।
- સ્નેહ ભરે અહો રાત્ર આરત મનમાં રહે એ
સ્વજન કુટુંબ પરિવાર વિચાર સહુને કહે એ ૧૨૨।
- એવી કન્યા કો ભાગ્યવાન પ્રભુ જોગ્યતા સુંદર જુએ એ
મિલે નહીં કારણ મડ તેણેથી વિલંબ હોએ એ ૧૨૩।
- એહ વિલંબની બાત પોતે શ્રીમુખે કહી એ
સમય સમય સનમુખે મહા ભાગ્યવાને લહીએ ૧૨૪।
- મેરે વિવાહકું કન્યા એક મિલી સો સુંદર નાહીં એ
શ્રી ગુંસાઈજી શોભાજીકે આઈ નાહીં મન માંહીં એ ૧૨૫।
- એક મિલી સો કારણ કછુ પયાકું ગમી નહીં એ
શ્રી વલ્લભ અતિ સકુમાર ન કરીએ એસી કહીએ ૧૨૬।
- દૂસરી મિલી સો પ્રગલ્ભા એક થે યોંહીં રહીએ
તાતે ભયો વિવાહકું વિલંબ શ્રીમુખે એમ કહીએ ૧૨૭।
- એમ હવો જે વિલંબ એ તેહ વિસદ કહું એ
કારણ અનેક અગાધ પળ કહું છું જેહવું લહું એ ૧૨૮।
- કન્યાથી દ્વિગુણ વર હોએ એ શાસ્ત્રની રીત છે એ
તે સહુ પ્રભુએ કરી જે મર્યાદાની નીત છે એ ૧૨૯।
- શ્રીમુખે કહી છે એ વાત કન્યા દ્વિગુણો વર ભલોએ
શાસ્ત્ર સિદ્ધાંતે જેસો કહ્યો તેસો હમારે મિલ્યો એ ૧૩૦।
- આઠ વરસની કન્યા ને શ્રી પ્રભુ સોલ વરસના એ
એળે કારણે હવો તે વિલંબ મનોરથ પૂર્યા હરખના એ ૧૩૧।
- બીજું કારણ કહું વિલંબનું જે માંહાં વિસ્તાર છે એ
પુષ્ટ તણું મહા પુષ્ટ ને સારનું સાર છે એ ૧૩૨।
- મુક્ષ રસ છે જે શ્રીંગાર તે પ્રભુએ અંગી કર્યો એ
તેહના ભોક્તા મહાપ્રભુ અને પ્રભુને અનુસર્યો એ ૧૩૩।
- તે માહે પ્રછન્ન પ્રકાર સ્વકીયા પરકીયા તણો એ
પ્રછન્ન પરકીયા જેહ તે માહે છે રસ ઘણો એ ૧૩૪।

તેહનો અનુભવ કર્યો પ્રથમ જે રસ છે પ્રછન્નનો એ	
પરકીયાનો પ્રેમ પૂરી મનોરથ મન તળો એ	૧૩૫।
વલતો સૃંગાર પ્રકાસ તે આશ જ્યારે કરી એ	
સ્વકીયાના રસ કેરે સ્વાદ તે પ્રભુએ મનમાં ધરીએ	૧૩૬।
સિધ્ધ થયું સર્વ સાંપ્રત્ય મનવૃત્ત જ્યારે હવી એ	
આગમને આવી રહી સામગ્રી તે અનુભવી રે	૧૩૭।
તેણે સમય વેળોભટ દેવરખીયા દેવરખે થકી એ	
કરવા મથુરામાં વાસ ને આસ એહવી તકીએ	૧૩૮।
ત્રટ યમુનાજીનું નિકટ ગુંસાઈજી જાણીને એ	
એ સ્થલે કરવા નિવાસ મન આસ આણીને એ	૧૩૯।
એહો ઘેર કન્યા રૂપવતી મહા અતિ સકુમાર છે એ	
સુંદર ગુણ શોભા સકલનો એ આધાર છે એ	૧૪૦।
સૌભાગ્ય શિરોમણી સર્વદા પૂરક કામ છે એ	
પારવતીજીય એહવું શુભ નામ છે એ	૧૪૧।
એહવા જોડ મન આનંદીયા સહુ કોડ એ	
એહ કન્યા અતિ યોગ્ય ઉપયોગ એ વરને હોય એ	૧૪૨।
વેળોભટ કરે છે વિચાર કન્યા હું કેહને આપું એ	
એહવો કો ભૂતલ નહીં જે કો વરે એહને એ	૧૪૩।
તેહવે વિઠલ કુમાર સકુમાર સોહ્યામણો એ	
સકલ ગુણાર્ણવ સુખદ જે જગત મોહ્યામણો એ	૧૪૪।
રોમ રોમ રૂપ રસધાર અપાર વરસે ઘણીએ	
ઉપમા કહેવા નહીં કોય એહવો જે શ્રી ગોકુલ ઘણીએ	૧૪૫।
જેણે સમય વેળે ભટે દીઠા મીઠા લાગ્યા અતિ ઘણુંએ	
મન માંહે હરખ ન માય કહેવાયે ન તેહ તણુએ	૧૪૬।
એ કન્યા એહો ઉપયોગ સંયોગ જો એ મિલે એ	
એહવું જો કરે જગદીશ પયમાં મિશ્રી મલેએ	૧૪૭।
મનોરથના બહુ સાજનું કારણ પૂરણ સરે એ	
કુટુંબ સહિત મનમાંહે એણી પેરે આરત કરે એ	૧૪૮।
કરીએ કહે કોણ ઉપાય જો એ વર પામીએ એ	
જન્મ કૃતાર્થ થાય ને સહુ દુઃખ વામીએ	૧૪૯।
મલી અને સહુ પરિવાર વિચાર એહવો કર્યોએ	
તેડી ગોવિંદભટને કહીએ સંમત મનમાં ધર્યોએ	૧૫૦।
શુભ દિને જોડ સહુ મલીઆ ગોવિંદભટ તેડાવીયાએ	
આદરે કરી સનમાન સનમુખ તે બેસાડીયાએ	૧૫૧।
વિનય વચન બહુ કરી અને વિનતી કરીએ	
ભટજી તમને એક કહું સાંભલજો ચિત્ત ધરીએ	૧૫૨।

તમો બડા શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ વરેષ્ઠ છો અમ તળાએ	
પરઉપકાર કરી એ ગુણ હું કેમ કહું તમ તળાએ	૧૫૩।
બાંધવ મિત્ર અમારા ગુંસાઈજીસું ગમ્ય ઘણીએ	
તમથી મનોરથ થાએ આસ પૂરો અમ તળીએ	૧૫૪।
એહ હમારું કાજ તે આજ તમથી થશે એ	
અમને તમારો વિશ્વાસ નિશ્ચે મનમાં વસે એ	૧૫૫।
એવું કહી ભટજીને યોલે કન્યાજી બેસાડીયાએ	
શ્રી વિઠલ સુત તળે કાજ એમ કહી દેઝાડીયાએ	૧૫૬।
શ્રી વલ્લભ કેરડે અર્થ આપું છું હું તમને એ	
પ્રણપતિ કરી કહ્યું બહુ કૃપા કરો અમને એ	૧૫૭।
ગોવિંદભટ સત્ય વચનસું પ્રણામ કર્યા સહીએ	
અવશ્ય હું કરું નિરધાર શ્રી ગુંસાઈજીને કહીએ	૧૫૮।
એમ કહી કરી સમાધાન સનમાને ઘેર આવીયાએ	
વેળોભટ થયા તે પ્રસન્ન એ સુળી મન ભાવીયાએ	૧૫૯।
ગોવિંદ ભટે મનમાંહાં ધરી વાત વિનતી તળીએ	
આવ્યા શ્રી ગુંસાઈજીની પાસ આસ ડરમાં ઘણીએ	૧૬૦।
વેળાભટ વરતાંત કહ્યાં જે જે કહાવીયા એ	
શ્રી ગુંસાઈજીએ સુળી શોભાજી તેડાવીયાએ	૧૬૧।
કહ્યું કરી અતિ મનુહાર વિચાર એવો કર્યો એ	
ગોવિંદભટ કહે જે વાત તે તમો ચિતમાં ધરોએ	૧૬૨।
તે સુળી શોભાજી મોદ પ્રમોદ ડલટ ભર્યા એ	
બોલ્યા કરી વચન વિવેક અનેક ત્યાંહાં કર્યા એ	૧૬૩।
સગા ડતમ કુલ ડતમ ડતમ ઘર જેહનું એ	
ગામ ડતમ કન્યા ડતમ હું શું કહું તેહનું એ	૧૬૪।
શોભાજીએ સમજાવ્યા શ્રી ગુંસાઈજીને એમ કહીએ	
ગોવિંદમામા જે કરે છે તે વિલંબ કરીએ નહીં એ	૧૬૫।
ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજી વિચારીને મનમાં સુખ લહ્યું એ	
કન્યા દેખું મેરી ડ્રસ્ટી ગોવિંદભટ ને એમ કહ્યું એ	૧૬૬।
વલતા કન્યાજી તે ઘેર પોતાને તેડાવીયાએ	
ચંદની બ્રાહ્મણી તે ડેલાવે તેહની સાથે આવીયાએ	૧૬૭।
શ્રી ગુંસાઈજી તો નિરખી હરખ્યા મન માંહાં ઘળુએ	
ગુણ શીલ લક્ષણ રૂપ દીતું તે સોહ્યામળુએ	૧૬૮।
નિશ્ચય ડપજ્યું મનમાં કરીએ વિવાહ એ સહીએ	
શ્રી વલ્લભ ડપયોગ એવી કો બીજી નહીં એ	૧૬૯।
હરખી મસ્તકે ધર્યો હાથ સહુ સાથ મન ભાવીયાએ	
ગોદ ભરી આપી પ્રસાદ ને ઘેર વઝાવીયાએ	૧૭૦।

એક સમય જોતસી મહા જાણ સુજાણ આવ્યો જ્યાંહાં એ	
વેણાભટ ઘેર બહુ પેર કરે કુંવરી કૌતુક ત્યાંહાં એ	૧૭૧।
સીલ સુભાવ આકૃતી ને રૂપ લક્ષણ કહ્યું એ	
એહ કારણ રૂપ જોડેને જોતસીએ ત્યાં એમ કહ્યું એ	૧૭૨।
એહ તણું ભાગ્ય પ્રમાણ નિર્માણ થાએ નાંहीं એ	
બુધ્ધી તણે અનુસાર સમજાવ્યું કાંઈ એક કહી એ	૧૭૩।
કુંવરી મહાભાગ્યવાન નિદાન એહવી હસે એ	
સવા મળ ઉઠસે લૂણ તેહો ઘેર ^{વિવાદ} વિહવા થશે એ	૧૭૪।
એહ વારતા પ્રસંગાત પ્રભુ પ્રતિ કેણે કહીએ	
હાં હાં હૈ સત્ય પે ઇહાંતો કહ્યું પ્રમાણ રહ્યો નાંहीं એ	૧૭૫।
એહવી એ ભાગ્યવતી પારવતી બહુ તણું એ	
શ્રી ગુંસાઈજીએ તેજ સૌભાગ્ય દીતું ઘણું એ	૧૭૬।
વલતું શ્રી ગુંસાઈજીએ પ્રથમ વેણાભટને કહાવીયું એ	
કન્યાના જન્મનું પત્ર તે વેગે મંગાવીયું એ	૧૭૭।
વેણોભટ તે થયા પ્રસન્ન મનમાં અતિ હલસે એ	
જગત મંગલ જગદીશ વાંછિત અમારું થશે એ	૧૭૮।
જન્મ પત્રીના ગ્રહ સર્વ જો જોગ ઉતમ મલે એ	
થાએ સહુ કાજ સંપન્ન મનોરથ મારા ફલે એ	૧૭૯।
શ્રી વલ્લભ આવે મારે ઘેર એમ કહે આપ સ્વાર્થેએ	
એમ કહી કહી વેણોભટ જગદીશને પ્રારથે એ	૧૮૦।
શ્રી ગુંસાઈજી ગોવિંદભટ શોભાજી આદે દેડેએ	
સ્વજન કુટુંબ પરિવાર તેડયા ત્યાં સહુ કોઈ એ	૧૮૧।
મંગલ કાજ વિચારી તે અનેક આદર ફરી એ	
જોશીજી તેડાવીઆ વેગ અતિશે ઝલટ ભરી એ	૧૮૨।
જઈ જોશીજીને ઘેર બહુ પેર જ્યાંહાં ધામ છે એ	
કહ્યું શ્રી ગુંસાઈજી પરિવારસું બેઠા ત્યાં કામ છે એ	૧૮૩।
શ્રી વલ્લભના વિવાહને જોવા જન્મોતરી એ	
તમને તેડયા છે જી વેગ અતિસય ઝલટ ભરી એ	૧૮૪।
એહ સુણી જોતસી ફૂલ્યા મનમાં ઘણું હરખીયા એ	
હરખ અંગ ન સમાય હરખાંસુ વરખીયા એ	૧૮૫।
ધન્ય જન્મ મારો આજ વ્રજરાજે તેડાવીયો એ	
એમ કહી અતિસે આનંદી જોતસી ત્યાં આવીયો એ	૧૮૬।
શ્રી ગુંસાઈજીએ કરી સનમાન લેડનામ જોસી તણું એ	
પંડયા રઘુનાથ પધારો કહી માન દીધું ઘણું એ	૧૮૭।
સનમુખે નિકટ બેસાડી પ્રહસિત મુખે બોલીયા એ	
જન્મપત્રી આપી હાથ અંતરપટ ખોલીયા એ	૧૮૮।

આદીથી પ્રાંત વૃતાંત કહી અતિશે હરખીયા એ	
ગાદીથી શ્રી ગુંસાઈજી જોસી ભણી સનમુખ સરકીયા એ	૧૮૯।
નિકટ બેસી કહ્યું એહ સમજી ચિત ધારીકે એ	
મિલત હે ઉતમ જોગ સબ દેખો વિચારીકે એ	૧૯૦।
જોશીજી શ્રી ગુંસાઈજીને દંડવત કરી અને એ	
જોડ મનમાં વિચારી બોલ્યો ચિત ધરીયને એ	૧૯૧।
સુણીએશ્રી મહારાજ એ જોગ ઉતમ ઘણું એ	
ક્યાંહાં લગી વિસદ કહેવાય તે કારણ એહ તણું એ	૧૯૨।
વરસ ગ્રહ મૈત્રી બહુ પેર મલે છે વિશે વિશાએ	
અદ્ભુત એહ સંજોગ પ્રતિક્ષણુ ચઢતી દિશાએ	૧૯૩।
પ્રથુક કરી પ્રગટ સમજાવ્યા જેમ ગ્રહનો વિસ્તાર છે એ	
મલ્યો એ તો મલતા વિશેકના જે અનેક પ્રકાર છે એ	૧૯૪।
સાંભલી સહુ કો એ ત્યાં મનમાંહાં આનંદીયા એ	
હરખે શ્રી ગુંસાઈજીના ચરણ શુભ કરણ લેઈ વંદીયા એ	૧૯૫।
વલતા શ્રી ગુંસાઈજીએ પંડયો વેળાભટ ઘેર મોકલ્યા એ	
જે કહો જન્મ અક્ષર ઉતમથી ઉતમ મલ્યા એ	૧૯૬।
એહ વિવાહ નિરધાર નિશ્ચય તે કરવો સહી એ	
શ્રી ગુંસાઈજીએ સત્ય વચન કહાવ્યું તે એહવું કહી એ	૧૯૭।
જોતસી ત્યાં જઈ અને વેળાભટને કહ્યું એ	
સર્વ મિલાપ ઉતમ મલ્યો છે મનમાં લહ્યું એ	૧૯૮।
લગ્ન વિચારી પઠવશે પાછલ થકી શુભ દિને એ	
વેળોભટ એહ સુણી રીઝયા તે પોતે મને એ	૧૯૯।
વિનતી કહાવી કર જોડ કોડ કરી ઘણી ઘણી એ	
વિવેક કરી વૃતાંત કહી ગુંસાઈજી ભણી એ	૧૯૦૦।
જ્યારે કહેવરાવસો રાજ શુભ કાજ ત્યારે થાશે એ	
શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું જે એ અમારડે મન વશે એ	૧૯૧।
તેહ આવીને જોતસીએ શ્રી ગુંસાઈજીને કહ્યું સહુ એ	
વલતો જોતસી તે વિદા કર્યો આપી યોગ્ય બહુ એ	૧૯૨।
વેળા વલજો નિરધાર જે વાર સંભારીએ એ	
શુભ દિને મલી તુમ સાથ શુભ મુહુરત વિચારીએ એ	૧૯૩।
આવ્યું શ્રી ગુંસાઈજીને મન જ્યારે લગ્ન લખવા તણું એ	
પંડયો તેડાવીઓ વેળે આવ્યા તે હરખે ઘણું એ	૧૯૪।
નિકટ તેડી દેઈ માન સાનીધાન બેસાડીયા એ	
વચન વિવેક બહુ ભાંત આનંદ પમાડીયા એ	૧૯૫।
આગલ મંગલ કાજને સાજ સહુ આણીયા એ	
ગંધાક્ષત કુમકુમ આદી જે જે વલી જાણીયા એ	૧૯૬।

લિખણ મિસાળી કાગલ લેઈ આગલ રાખીયા એ	
શ્રી ગુંસાઈજીએ તેહ સમય વચન શુભ ભાખીયા એ	૧૧૭।
કોણ માસે કોણ દિવસે કોણ વેલા લગ્ન હશે એ	
એહ સુળી સેવા ઉપયોગ સહુ જોગ નિકટ વસે એ	૧૮।
પ્રથમ પંડયે યજ્ઞીસું લેઈ લગ્ન વિચારીયું એ	
શુદ્ધ કરી અને શુભ પત્રે તે સર્વ ઉતારીયું એ	૧૯।
મુક્ષ લખ્યું મંગલ નિધી જ્યતિ ગોકુલપતી શુભ કરી એ	
પછી લખે લગ્નનો સમય આશીષ દેઈ મન ધરી એ	૧૨૦।
સ્વસ્તિ શ્રી જ્યો મંગલ અર્થ સકલ શુભ નામના એ	
જેહની એહ વિવાહ પત્રી છે તેહની પૂરો કામના એ	૧૨૧।
ઝલટ ભરસું અંતરંગ તે આશીષ દેઈ દેઈ એ	
સંવચ્છરાદિ લખે છે તે પ્રહસિત થઈ થઈ એ	૧૨૨।
સંવત સોલ ચોવીસે મંગલ પ્રદ સાર છે એ	
અષાઢ માસે કૃષ્ણ પક્ષે દ્વિતીયા ગુરૂવાર છે એ	૧૨૩।
નક્ષત્ર જોગ કરણ એમ શુદ્ધ પંચાંગ છે એ	
એ દિવસે તે બીજા શુભ યોગ સર્વાંગ છે એ	૧૨૪।
દિવા લગ્ન ઉદીયાત ઘડી એક કેરે સમય એ	
મિથુન લગ્ન નિરધાર્યું તે સહુ કેને ગમય એ	૧૨૫।
ભક્ત જીવન શ્રી વલ્લભ રાસે બલ તે સૂરજ તળું એ	
કન્યા રાસે છે બ્રહ્મસ્પતિ તળું બલ તે ઘળું ઘળું એ	૧૨૬।
ઉભય વર વધુઅ વિવાહ લગ્ન તે શુભ સંભવે એ	
એમ લગ્ન લખ્યું સુખકંદ આનંદ થયો નવનવે એ	૧૨૭।
વલતા વિવાહ આરંભના સહુ બહુ સાજના એ	
મુહુરત લખ્યા તે અનેક સમય સમયના કાજના એ	૧૨૮।
અમુક માસે અમુક પક્ષે અમુક તીથે આ કરીએ એ	
અમુક વેલા સર્વાંગ શુભ અમુક મુહુરત ધરીએ એ	૧૨૯।
હલદી ઝાંડયાનું ગાન આરંભી માટી માંગલ્ય ઘળું એ	
સિંહાસન મંડપ ઢોલક અને વડી દેવા તળું એ	૧૩૦।
બેટી માંગ્યા તળું બાંધળું બીજવાપન તળું એ	
વસ્ત્ર અલંકૃત ચિત્ર કુલદેવ સ્થાપન તળું એ	૧૩૧।
કઢાઈ પકવાન આરંભના નિશ્ચે તાંબોલના એ	
આગમને તે એહવા લખ્યા અનેક રંગ રોલના એ	૧૩૨।
વિવાહ અનંતર નાગવલી સ્વગ્રહ પ્રવેશના એ	
મંડપ વાસના ગંગા પૂજન પર્યંતે સુદેશના એ	૧૩૩।
એળી પેરે શ્રી વલ્લભ તળું લગ્ન લખ્યું સહી એ	
પંડયે કુમકુમ ચરચી સંભલાવ્યું સનમુખ થઈ એ	૧૩૪।

- महेली मांहे मंगल द्रव्य हलदी ने अक्षत धरी अे
 आप्युं श्री गुंसाईजीने हाथ पंडये ते उलट भरी अे । १२५।
 श्री गुंसाईजीअे लेइ हृदये देइ चांपीयुं अे
 वलतुं जोतसीअे गोविंदभटने कर आपीयुं अे । १२६।
 वेणाभटने घेर जइअे लग्न शुभ वांचजो अे
 सर्व प्रकार विसद कही अने वेला आवजो अे । १२७।
 वेणाभट आप मन प्रसन्न थया घणुं अे
 आपो श्री गुंसाईजीने हाथ कह्युं थयुं मारा मनतणुं अे । १२८।
 आवी श्री गुंसाईजीना करमां आप्युं शुभ पत्र जे अे
 रीझया मनमां घणुं आप ने सर्वत्र ते अे । १२९।
 बीडां आपी कर मांहे ने तिलक सहुने कर्या अे
 वलीया आपापणे घेर बहु पेर उलट भर्या अे । १३०।
 जोतसीने कर्युं तिलक बीडुं दक्षिणा लेइ अे
 आव्यो पोते घर भणी घणी घणी आशीष देइअे । १३१।
 मांगल्य काजने वस्त्र सामग्री जे सिद्ध करे अे
 आगल कहुं ते विस्तार जे जे भंडारे भरे अे । १३२।

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अद्भुत विचित्र रस
 व्याराना गोपालदास विरचित
 मथुरा लीला विवाह वर्णने निश्चय नाम
 प्रागट्य सिद्धांत लीला वर्णननो नाम
 ।। प्रथम तरंग समाप्तम् ।।

तरंग बीजो, मांगल्य - २३

“ मागशीर मास महा बडभागीजी, तेमाते सुदी सातम अनुरागीजी ” ऐम गवाशे

ऐणी पेरे लग्न लख्युं सुखसारजी	मनमांहे उलटनो नहीं पारजी	११।
आगल कृमथी उचित दिवसेजी	मुहुरत साधे छे हित विवसेजी	१२।
प्रथम जे कुल केरा आचारजी	कीधा मांगल्य साज सृंगारजी	१३।
पद्मावतीजी वरनी माताजी	बेन यमुनाजी अति सुख दाताजी	१४।
मापी गंगा अति गुण भरीजी	मासी गोपदेवी हित धरीजी	१५।
ऐ चारे जण मांगल्य मांडेजी	गान करता हलदी खांडेजी	१६।
वारण स्कल ज्ञातनी स्त्रीनेजी	तेडी लावे छे अति प्रीतेजी	१७।
ते हलदी खांडे सहु मलीजी	गान करे छे मननी रळीजी	१८।
तेणे समय ते सोहासणीजी	वारेण ने वली अहीरणीअजी	१९।
तेहोने शुभ सृंगार करावीजी	काजल टीकी मांग भरावीजी	१०।
ऐम करी सहु ऐ सांप्रत्य सीधुंजी	मुहुरत माटी मांगल्यनुं कीधुं जी	११।
पठव्या माटी लेवा काजजी	पांच सोहासणी लेइ सहु साजजी	१२।
अक्षाणामां अक्षत भरीजी	मध्ये कुमकुम सिंदूर धरीजी	१३।
जल गडुओ भरी लीधो साथजी	टोकरी चार सोहासणी हाथजी	१४।
चाल्या वल्लभ वरने गाताजी	उलट भर अतिशे रंग राताजी	१५।
त्याहां जइ अने सामग्री धरीजी	जल सौंचन करी पूजा करीजी	१६।
पांच डेली थालीमां धरीजी	मृतिका चार टोकरी भरीजी	१७।
फरी आव्या करता सहु गानजी	कुल देवता महा भाग्यवानजी	१८।
तेहनी आगल राखी थालीजी	मांगल्य काज करे ते रसालीजी	१९।
ते माटी मुहुरतमां लीधी जी	सिंहासन चोतरी त्यां कीधीजी	२०।
कुटुंब ज्ञातिना स्त्रीजन सहुजी	मांगल्य गान करे छे बहुजी	२१।
छाबडी मध्ये गोबर धरीजी	कुलाचार मंगल हित करीजी	२२।
त्याहां वडी दे छे महा बडभागीजी	गान करे छे अति अनुरागीजी	२३।
सुंदर ढोल ढोलका बाजेजी	बीजा वाजा भिन राजेजी	२४।
ज्ञात मांहे सहुकेने घेरजी	वांटे गनोडा उलट भेरजी	२५।
पछी श्री गुंसाईजी उलट भर्याजी	भीतर भवनमां परवर्याजी	२६।
पूछ्युं विवाह केरे काजजी	शुं शुं अणावुं मंगल साजजी	२७।
ते सहु पोते लखे छे हस्तजी	भीतरथी कहे जे जे वस्तुजी	२८।
प्रथम हलदी कुमकुम शुभ कर्णजी	नाडाछडीने वस्त्र आभरणजी	२९।
जावदीक लख्युं त्याहां सर्वजी	ते सौभाग्य सूचक द्रव्यजी	३०।
पत्रनी कुमकुमे पूजा करीजी	बाहेर आव्या श्री गुंसाईजी फरीजी	३१।
वलता चांपोभाई तेडाव्याजी	वेगा थई उलटभर आव्याजी	३२।
तेहने श्री गुंसाईजी पूछेजी	भंडारे सिध्द सामग्री सी छे जी	३३।

नहीं ते अणावो वेगे करीजी	सहु भंडारे राखो भरीजी	१३४।
सोवर्ण कुंदण रूपा तणुंजी	आभूषणने काज छे घणुंजी	१३५।
हीरा माणेक मोती जवेरजी	पन्ना चुन्नी लो बहु पेरजी	१३६।
देश देशना वस्त्र अनेकजी	आण्या जोइअे करी विवेकजी	१३७।
तेणे समय सहु संभलाव्युंजी	वेगा वेगा जोइअे आव्युं जी	१३८।
अे आवेथी चाले काजजी	भूषण वस्त्र तणा जे साजजी	१३९।
अे करतां अमे ने तमे जाणोजी	उचित होय ते ते सहु आणोजी	१४०।
अेम कही पत्र गुंसाईजीने आप्युंजी	शीष चढावी ने उरसुं चांप्युं जी	१४१।
नमन करी कह्युं महाराजजी	जे कांइ भंडारे छे सहु साजजी	१४२।
बाकी अणावुं मनमां धरीजी	सामग्री सहु वेगे करीजी	१४३।
त्यारे श्री गुंसाईजी बोल्या अेहवुं जी	जे तमने तो शुं कहेवुंजी	१४४।
पण अे श्री वल्लभनो विवाहजी	अद्भुत छे अेहनो उत्साहजी	१४५।
संकोच न करसो को भांत्यजी	उतम आणो सहु करी खांतजी	१४६।
अेम बोल्या श्री गुंसाईजी बोलजी	लावो अति सुंदर बहु मोलजी	१४७।
दंडवत करी करी वल्या तेणी वारजी	आवी ने कयों सर्व विचारजी	१४८।
कण घृत चावल खांड नहीं पारजी	मिश्री आदी भर्या भंडारजी	१४९।
वस्त्र सामग्री जवेर लीजेजी	अे वेगे थई कारज कीजेजी	१५०।
मंगल काज मिठाई मेवाजी	घणी घणी भांतना बहु लेवाजी	१५१।
लाव्याना अनेक विचार विचार्याजी	चांपोभाई आगरे पधार्याजी	१५२।
जइने बेठा त्यां निज घेरजी	वस्त्र अणाव्या नाना पेरजी	१५३।
देश देशना ने बहु जातजी	स्वेत ने रंग रंग नाना भांतजी	१५४।
कहेता तेहनो पार न लहीयेजी	कांइ अेक नाम विसद करी कहीअेजी	१५५।
अतलस लीधी उतम जोइजी	तेहनी पटंतर नावे कोइजी	१५६।
सादा रंगनी ने पटा दारजी	ते मांहे कसबी ने जरतारजी	१५७।
कलंगी बुलबुल चशमा विलातीजी	शीती चुनडीआ अति रातिजी	१५८।
नीली छींटेने वीर बोहोटीआजी	बांधणुं शोभित ने पापडीआजी	१५९।
छापी सोने रूपे भारीजी	को सादी ने को हलकारीजी	१६०।
सुंदर रंग रंग नाना भांत्यजी	तेनी क्यां लगी कहीअे जातजी	१६१।
लाहे ते लीधी बहु गर्थ आपीजी	सादी बांधणुं ने वली छापीजी	१६२।
टुकडी विलायती ने जेमलाइजी	साहेली तासता ने दरीआजी	१६३।
मिसरू इलायचा ते बहु भांतजी	देश देशना रंग सुजातजी	१६४।
साडी करणाटक चित्रकारीजी	दक्षिणी वणावट अतिसे भारीजी	१६५।
पातल उतम अमदावादीजी	सूरतनी वेणीआ सादीजी	१६६।
ने मांहे रंग रंग कह्या न जायजी	देखी सहु को अेह सहरायजी	१६७।
पटोला पाटणना साराजी	बंधालक लीधा ते न्याराजी	१६८।
पीतांबर सुंदर बहु जातीजी	घाट घाटडी जे खंभातीजी	१६९।

સાડી રેસમી છાપેલ બહુજી	લીધી રાજનગર અને સહુજી	૧૭૦૧
સાડી બનારસની અતિ ઘણીજી	માંહેં સુપેત કસીદા તણીજી	૧૭૧૧
લીધા વસ્ત્ર કસુંબી ધણાંજી	નામ ક્યાં લગી કહું તે તણાજી	૧૭૨૧
ચુનડી ઘાટ અને ઘરચોલાજી	અતિ સુંદર ગેહેરે રંગ બોલ્યાજી	૧૭૩૧
છાપા રૂપે કોઈ સુનેરીજી	કો સાદા કો ભાંત અનેરીજી	૧૭૪૧
સાલુ લાલ ને છોંટ જેપૂરનીજી	જાત જાતની તાપી પૂરનીજી	૧૭૫૧
છોંટ જામશાહી ને મોરબીનીજી	બાંધણું તે રહેવાર છબીનીજી	૧૭૬૧
છોંટ સીરોહી ને સીરંધીજી	કરળાટકની લીધી સંધીજી	૧૭૭૧
છોંટ મછલીપટણની જેહજી	ચાદર ચોરસા લીધા તેહજી	૧૭૮૧
ખાસા મલમલ તનસુખ એકતારાજી	સેલા ને શ્રી સાફ લીધા ન્યારાજી	૧૭૯૧
બહાદુરી સાંભલી ને દુદામીજી	ગંગાજલ પંચતોલીઆ બહુ નામીજી	૧૮૦૧
જુના ઉપરેળા માલદાઈજી	પટુકા ભાંત કહીઅ ન જાયજી	૧૮૧૧
બાસતા ભરૂચી મહા સુજાતીજી	માછલીવાડા નાના ભાંતીજી	૧૮૨૧
અમૃતી શમાણાના ચૌતારજી	નહીં કો તે તણી અનુહારજી	૧૮૩૧
ભેખ સુખાંબર ને મહેમુંદીજી	ટુકડો અતિશે કીધો કુંદીજી	૧૮૪૧
પાગ તે કસબી તણી ગુજરાતીજી	કોચકો સાદી ને રંગ રાતીજી	૧૮૫૧
પટુકા લીધા કસબ ભરીનાજી	તાસ વિલાતી ને હજરીનાજી	૧૮૬૧
મંસ જરજરી અને જે દુમાંસજી	નીલક સાર કીર કીરી કુમાસજી	૧૮૭૧
પામરી બહુ રંગની કસમેરીજી	જરી અને છાપી લીધી ધણેરીજી	૧૮૮૧
પટુ સુફ અને સફતાલજી	લાવ્યા જેપૂર તકાલ વિલાતજી	૧૮૯૧
મકમલ જરબફ ને જરતારીજી	કફૈઅ કતીફો આળ્યા તારીજી	૧૯૦૧
તે માંહે અનેક રંગ બહુ ભાંતીજી	કો ગુજરાત ને કોએ વિલાતીજી	૧૯૧૧
હમરૂ સાદા કફૈના જુલીચાજી	જરી અને ઝનના લીધા ઝંચાજી	૧૯૨૧
વસ્ત્ર તે લીધા મનની ફૂલજી	દેશ દેશ રંગ રંગ બહુ મોલજી	૧૯૩૧
તે સહુ વિસદ ક્યાંથી થાયજી	અગણિત ગિણના ગિણી ન જાયજી	૧૯૪૧
ચૂડા લીધા ચોંપે કરીઅજી	સૌભાગ્ય મંગલ હિત ભરીજી	૧૯૫૧
દાંત કચકડું ભાંત અનેરીજી	રંગીન સાદા અને સુનેરીજી	૧૯૬૧
મેવા મિઠાઈ કેરી જાત્યજી	તે લીધા સહુ કરી કરી ખાંતજી	૧૯૭૧
કુમકુમઆદિ જે મંગલ દ્રવ્યજી	તે લીધા છે એળે પર્વજી	૧૯૮૧
કેસર કસ્તુરી ને બરાસજી	ચૌઆ ચંદન પરમ સુવાસજી	૧૯૯૧
તેલ ફૂલેલ જવાદે આદજી	જાવદ સૌરભની મર્યાદજી	૧૨૦૦૧
માણિક મોતી હીરા લાલજી	ગુણ નિરદોષ સુદેશ સુઢાલજી	૧૨૧
પાંચપિરોજા ને વલી ચુનીજી	સુંદર જોઈ અને લીધી જુનીજી	૧૨૨
જે કાંઈ ભૂતલ ઉતમ સાજજી	લીધા એ ઉત્સવને કાજજી	૧૨૩
તેહના નામ તે ક્યાં લગી કહીએજી	બુધ પ્રમાણે જે નવ લહીયેજી	૧૨૪
તે સહુ લેઈ આવ્યા અધિકારીજી	શ્રી ગુંસાઈજીને કહું વિસ્તારીજી	૧૨૦૫૧

પરમ પ્રસન્ન થયા તે ઘણુંજી	રૂપ વિસદ ક્યેમ કહું તેહ તણુંજી	૧૦૬।
શુભ દિવસે સૌભાગ્યવતીજી	પરમ પ્રવીણ અને શુભમતીજી	૧૭।
ઘરની સેવક જે યજ્ઞાસણીજી	તે પઠવી વેળાભટ ભણીજી	૧૮।
મહાભાગ્યરાસ અચલ સૌભાગીજી	શ્રી પાર્વતી બહુ અનુરાગીજી	૧૯।
આભરણ કેરા લેવા માપજી	શ્રી ગુંસાઈજીએ પઠવી આપજી	૧૦।
વેળાભટે જોઈને હરખ ભરીજી	બેસાડયા અતિ આદર કરીજી	૧૧।
મનમાં અતિશે ઝલટ ભર્યાજી	મંગલ શબ્દ ત્યાંહાં ઝચાર્યાજી	૧૨।
સહુ વ્રજ વનિતાની જે રાણીજી	શ્રી પાર્વતી બહુ વચ્ચાણીજી	૧૩।
તેહના આભરણના ઝમાળ્યાજી	લેવા આવ્યા છે તે પરમાળાજી	૧૪।
એહ વચન વેળાભટને ભાવ્યાજી	કુંવરી કારણ રૂપ તેડાવ્યાજી	૧૫।
તેડીને અતિ આનંદ પમાડયાજી	વલતા એહોને ઝોલે બેસાડયાજી	૧૬।
એળે વાત્સલ્ય અતિશે કીધાજી	આભરણના પરમાળા લીધાજી	૧૭।
જેહર પાયલ વિછીયા આપજી	મુદ્રિકાના લેઈ આવ્યા માપજી	૧૮।
કંકણ ચૂડા ભૂષણ કર્ણજી	તાટક તેડીને આભરણજી	૧૯।
પછી સોની જડીઆ તેડાવ્યાજી	લોભ્યા આતુર ઝલટ ભર આવ્યાજી	૨૦।
તેહને દેઈ શિક્ષા કરી ઝાંતજી	વલતા બેસાડયા એકાંતજી	૨૧।
તે આગલ સામગ્રી ઘણીજી	કનક રજત હીરા અને મણીજી	૨૨।
આળી રાઝી અનેક પ્રકારજી	શ્રી ગુંસાઈજીએ કરી મનુહારજી	૨૩।
આભૂષણની આજ્ઞા દીધીજી	તે દંડવત કરી માની લીધીજી	૨૪।
વલતો આરંભ કીધો સારજી	તે આગલ કહું છું વિસ્તારજી	૨૫।

ઈતિ શ્રી વિવાહ વર્ણને મહુરત આરંભ વર્ણનો નામ

।। પ્રસંગ બીજો સંપૂર્ણમ્ ।। (માંગલ્ય - ૨૩)

પ્રસંગ - ૩, માંગલ્ય - ૨૩

“ હરે હરે કટારૂઆ હરે ઝગ્યો ચંદન છોડ રે હરે ” એળી જાતે ગવાશે

શ્રી ગુંસાઈજીએ એમ કહું હરે	ઘડો ઘડો ભૂષણ જોડ રે હરે	
ઝતમથી ઝતમ શોભિતા હરે	મુને ઘડાવાનો કોડ રે હરે	૧।
હીરા હાટિક માંહેં અતિ ઘળા હરે	પાંચ પિરોજાની પાંત્ય રે હરે	
જડજો રે સુંદર શોભિતા હરે	કરી કરી મન તળી ઝાંત રે હરે	૨।
ઘડજો સ્વદેશ રીતના હરે	દેશ દેશના વિલસાર રે હરે	
રીતથી અધિક રે અતિ ઘળા હરે	ઘળી માલાશો તે વાર રે હરે	૩।
કરજો રે અંગ અંગ બેસતા હરે	સુઝદ સોહામળા ભ્રાજે રે હરે	
અનુપમ અભિનવા અતિ ઘળા હરે	સર્વોપર જે વલી રાજે રે હરે	૪।
એવા વચન સુળી તેહ સમે હરે	સોનીના સુઝનો નહીં પાર હરે	
દંડવત કીધા રે નમી નમી હરે	મુહુરત કીધું તેહ વાર રે હરે	૫।

પ્રથમ તિમનીયા તે કંઠના હરે	અને જડનોટીકો કરી મોદે રે હરે	
જોડને ગુંસાઈજી ઘણું રીઝયા હરે	ભરી પ્રસાદે તેહની ગોદ રે હરે	૧૬૧
આનંદે આજ્ઞા એમ કહી હરે	સર્વ ભૂષણ કરો સાજ રે હરે	
માંગલ્ય સૂચક ઉચર્યા હરે	સહુનો આરંભ કરીએ આજ રે હરે	૧૭૧
આગલ વય ક્રમ અનુસારના હરે	વાધતે કરજો પ્રમાણે રે હરે	
બહુજી પનોતી પહેરસે હરે	નિરંતર જેહને વખાણે રે હરે	૧૮૧
અનેક પ્રકારના નિપજે હરે	ભિન્ન ભિન્ન ભાંતના જેહ રે હરે	
શ્રી ગુંસાઈજી ક્ષણ ક્ષણ પ્રતી	જોવાને આવે કરી નેહ રે હરે	૧૯૧
દેશ દેશના નિજ દેશના હરે	સાદા ને જડીયા જે નંગ રે હરે	
તે શોભ્યા સર્વદા સંગથી હરે	સુખદ શ્રી બહુજી ને અંગ રે હરે	૧૨૦૧
સૌભાગ્ય ભર તે શોભા ભર્યા હરે	સૌભાગ્ય સૂચક અર્થ રે હરે	
શોભા શોભા પામે જેહ થકી હરે	સૌભાગ્યને જેહનું સામર્થ્ય રે હરે	૧૨૧૧
નામ વિસદ કરું તેહ તણા હરે	કવિ તમો દેસો નહીં કાંઈ ખોડે રે હરે	
જેહવા છે તેહવા નહીં કહી સકું હરે	પણ કહેવાનું મુને કોડ રે હરે	૧૨૨૧
બુધ્ધિ ન ચાલે મારી હરે	એ છે અલૌકિકનું મહા સાર રે હરે	
મહેદની રૂચી મનમાં ધરી હરે	કીધો કાંઈ વિસ્તાર રે હરે	૧૨૩૧
અંગ અંગ પ્રતિ અંગના હરે	પ્રથુક પ્રથુક કરી તેહ રે હરે	
કહેસું રે વિસદ વિગતે કરી હરે	સુણજો રે સહુ કરી નેહ રે હરે	૧૨૪૧
કામણગારડા કંઠના હરે	ભૂષણ ભાવતા કાજ રે હરે	
ક્ષણ ક્ષણ રીઝે તે જોડ હરે	વસ થાએ વલ્લભ રાજ રે હરે	૧૨૫૧
તિમનીયા ટીકો મોતી તણા હરે	તે માંહે મોતી અપાર રે હરે	
મંગલસૂત્ર મોતી તણી હરે	દુલરી મોતી તણી સાર રે હરે	૧૨૬૧
તિલરી સોના તણી શોભિતી હરે	હાંસડી હાંસ જડાવ રે હરે	
કંઠસરી ને ખજુરડો હરે	ગલુબંધમાં બહુ ભાવ રે હરે	૧૨૭૧
તીલરી તે રત્ન જડાવની હરે	છૂટી લરે મોતી અનૂપ રે હરે	
ચિતાકર્ષણ સોહિતી હરે	જોડ મોહે ગોકુલ ભૂપ રે હરે	૧૨૮૧
ઊરના આભરણ તે ભાવતા હરે	ચૌકી પદક તણી જોડ રે હરે	
ચંપકલી ચંદ્રહાર લલકતો હરે	ઊરવસી પાન સંઘોડ રે હરે	૧૨૯૧
મોતીની માલા રત્ને જડી હરે	લટકણ લટકતો શોભે રે હરે	
દોહોરી હમેલ જડાવની હરે	જોડ મન વ્હાલાનું લોભે રે હરે	૧૩૦૧
હૃદયના ભૂષણ રસ ભર્યા હરે	ઉપજાવે રસના તરંગ રે હરે	
મોહનમાલા મોહામણી હરે	મુક્તાનો હાર તે સંગે રે હરે	૧૩૧૧
કજરોટી કામણગારડી હરે	ભરી છે કાજલે પૂર રે હરે	
કામણ મોહન વસ કરે હરે	નયણા અંજે જે જ્યારે સુર રે હરે	૧૩૨૧
બેહેરખો બેહુ પાસ ઢલકતો હરે	ટોલણું ટલવલે ઘાટ રે હરે	
સોહતો છડી અને ઝુમરણું હરે	નહીં કો કરતા એહની સાટ રે હરે	૧૩૩૧

हार मोती तणा पंचलरा हरे	मध्ये मध्ये चोक ने जडया रे हरे	
प्रोया पनोतीअे प्रेमसुं हरे	रहे संग संग ते मढीया रे हरे	।२४।
भाल भूषण भाग्यरासना हरे	सकल सौभाग्यनुं सार रे हरे	
तेह घडावीने कर्या हरे	स्वकीयाना भाग्य विस्तार रे हरे	।२५।
टीको टीका नंग जगमगे हरे	चांदलो तिलक सुचार रे हरे	
फिरता रे मोती बहु मोलना हरे	शोभा तणो नहीं पार रे हरे	।२६।
वेणे रह्या मोती ललकता हरे	जलकता पानडी पास रे हरे	
वांकवारू अने चोपडो हरे	जोइ मन उपज्यो हुल्लास रे हरे	।२७।
शीष भूषण सार जे ते सहनुं हरे	श्रींगार सर्वनुं धाम रे हरे	
मांग महिते मोती सही हरे	सेंथो सोहे शुभ नाम रे हरे	।२८।
शीषफूल बहु नंग जडयुं हरे	मध्ये मध्य नायक लाल रे हरे	
खांते मोती प्रोया अति भला हरे	जोइ रीझया गोकुल पाल रे हरे	।२९।
फूलनी जोड ते अभिनवी हरे	पटंतर तेहनी तेह रे हरे	
मोर भवर अने राखडी हरे	चाक चमरी करी नेह रे हरे	।३०।
त्रसेथीआ अने मचकोडीआ हरे	तेहनी शोभानो नहीं पार रे हरे	
चमरी संगे सोहे वेणी अेह रे हरे	पहेरे पनोती नार रे हरे	।३१।
कर्ण भूषण ते मोह्यामणा हरे	कुंदण मुक्ताअे जडया रे हरे	
लांगरी नंग बहु जातना रे हरे	घाट सुघाट ते बहु जडया रे हरे	।३२।
ताटक जोडी जडावनी हरे	झाल चित्रत बहु भांत रे हरे	
टेढी अनेक प्रकारनी हरे	घडीअ ते करी बहु खांत रे हरे	।३३।
डाबडीयाली खंभातनी हरे	फूलकी अने सादी सार रे हरे	
मारवाड० अने जालीनी हरे	अेहनो छे बहु विस्तार रे हरे	।३४।
खुटला खीटली अने खीटला हरे	वली जुमक केरो साथ रे हरे	
मोती झुमक ने मोगरे हरे	रीझे गोकुल केरो नाथ रे हरे	।३५।
मोरल ओगनीया ने विचकना हरे	वेणी पीयल पता लहुरे हरे	
नाग नगोदरहुं बहु हरे	शोभानो पार नव लहुं रे हरे	।३६।
मनोहर मरकते मन हरे हरे	शोभिता करण ते फूल रे हरे	
समता करवाने सोची रह्यो हरे	नहीं को अेहनी समतोल रे हरे	।३७।
नक भूषण ते नाना भांत्यना हरे	नकबेसर ते परम सुदेश रे हरे	
मकरो ने काटोखा तणो हरे	अेक नंगी सुभग सुवेस रे हरे	।३८।
मोरलीअे नव मोती ललकता हरे	अधरे स्पर्शी रहे तेह रे हरे	
दीठे आकर्षे मन प्रभुनुं हरे	प्रतिक्षणुं प्रगटावे नेह रे हरे	।३९।
नथ नाकफूल ने चौखुंट हरे	फिरता ते लाग्या छे नंग रे हरे	
मध्य नायक ते अतिसे जगमगे हरे	दीठे थाये मने पंग रे हरे	।४०।
बलवंत भूषण बाहुना हरे	बांहोने भीडता बाथ रे हरे	
हाथथी आगमने जइ मले हरे	स्पर्श ते भुज तणी साथ रे हरे	।४१।

बाजुबंध बेहेरखा अति भला हरे	बीजा अ ठोपडी दार रे हरे	
पाट पचरंग तणा कर्या हरे	मध्ये ते फुंदणा सार रे हरे	१४२।
ते उर जोइ उर हुलसे हरे	गडेरीमां नहीं खोड रे हरे	
सुखद सुढाल कोमल घणुं हरे	टाडव अेहनी जोड रे हरे	१४३।
हस्तना भूषण हेमना हरे	मुक्षे रजत तणा सार रे हरे	
सौभाग्यवतीने शोभिता हरे	तेह छे अनेक प्रकार रे हरे	१४४।
चूड चूडा चमकता हरे	जडया छे नंग अमोल रे हरे	
कंकण चार प्रकारना हरे	नहीं को अेहनी समतोल रे हरे	१४५।
गजरा ते गजमोतीअे भर्या हरे	कंकण काम जडाव रे हरे	
जव ते सादा ने नंग जडया हरे	मफतुल सुंदर सांव रे हरे	१४६।
मोरी मनोहर भूषण जोइने हरे	रही छे द्रष्ट अनुकूल रे हरे	
अलगी करी कोइ केम सके हरे	पाग्या छे रसमांहें मूल रे हरे	१४७।
हीरे जडया हथसांकला हरे	मध्ये ते रत्ननी पांत्य रे हरे	
पहोंचीया परम सोहामणा हरे	पीछेला जडीआ करी खांत रे हरे	१४८।
नवग्रही नव नव भांतीनी हरे	रंग रंगना न्यारा नंग रे हरे	
राखडी ने कचडी भली हरे	राजे ते बेहु संग संग रे हरे	१४९।
अंगुली भूषण ते उदय करे हरे	धरे ते ज्योती प्रकाश रे हरे	
तिमिर हरे त्रिभोवन तणो हरे	जोइ मन पामे उल्लास रे हरे	१५०।
मुद्रीका अनेक प्रकारनी हरे	आरसी ते अंगु स्थान रे हरे	
वांक वींटी छला शोभिता हरे	शोभा तणुं नहीं मान रे हरे	१५१।
कटीना भूषण कामिनी तणा हरे	को अेक भांत्य अनूप रे हरे	
किंकिणी अने छुंद्र धटिका हरे	धमधमती अभिनव रूप रे हरे	१५२।
चरण भूषण चतुरा तणा हरे	घडया ते सुघड सुनार रे हरे	
जडीया ते जगत मोह्यामणा हरे	नहीं को अेनी अनुहारे रे हरे	१५३।
जेहर चित्र विचित्रना हरे	ढुढणी बतक ने चडीया रे हरे	
हीरा चित्र जाली नंगे जडीना हरे	सादा ने नंगे जडीया रे हरे	१५४।
गुजरी ने कांबी कनकना हरे	वांकने को सम कीजे रे हरे	
बिंछीया वेधे मन प्रीयतणुं हरे	उपमां अेने कसी दीजे रे हरे	१५५।
सुंदर झांझर झमकता हरे	धमकता घुघरा बाजे रे हरे	
पायल परम सोह्यामणा हरे	शोभा अपरमित राजे रे हरे	१५६।
अणवट ने जे अंगुथला हरे	घडीया चमा उचित धरी रे हरे	
राठोडी जडी जुगते करी हरे	अतिसे सकोमल करी रे हरे	१५७।
बटुआ गढीआ छुदामनी हरे	सादा ने कोर किनारे हरे	
अेवा ते अनेक भांतीना हरे	क्यांहां लगी कहुं ते प्रकार रे हरे	१५८।
नखथी शिख पर्यंतना हरे	नाना ते भांत्य अनेक रे हरे	
सिद्ध करे भूषण भावता हरे	बंटे भरी करी विवेक रे हरे	१५९।

अलौकिक अगणित अभिनवा हरे	जेहनुं नहीं निरमाण रे हरे	
ते गिणनाकरी में कह्या हरे	मूरख बुद्धि अजाण रे हरे	।६०।
आगल लीला कहुं अभिनवी हरे	वाधती विविध प्रकारे रे हरे	
भक्तने लखी जे कंकोत्री हरे	तेहनो कहुं छुं विस्तार रे हरे	।६१।

इति श्री विवाह वर्णनो आभूषण वर्णनो नाम
॥ प्रसंग त्रीजो संपूर्णम् ॥ (मांगल्य २३ मुं)

प्रसंग - ४, मांगल्य - २३

“समोवड समोवड भडथ लीअे समोवड हवो रे विवाह” अेम गवाशे.

भक्तना भाग्य विस्तारवा लीला तणो नहीं पार	
सकल प्रकारे आकर्षीयाअे कीधो ते अंगीकार	।१।
प्राण प्रभु अति रस ढल्या स्वतःथी करी विचार	
ते कारण क्यां लगी कहुं अे अनिरवचनी विस्तार	।२।
ते स्वकीय समाज सौभागीयाअे अेतनमार्गी भक्त	
सदा निरंतर रस भर्या अे स्नेह भर्या अनुरक्त	।३।
देश विदेश दया करी अे जे जे अंगीकृत ठाम	
श्री गुंसाईजीअे त्यां लखी अे कंकोत्री लेइ नाम	।४।
स्वस्ति श्री विठलनाथ अे समस्त स्वकीय शुभाशीष	
स्वजन कुटुंब परिवारसुं अे मन धरी अेणे मीष	।५।
अषाढ वदी शुभदिन भलो अे बीज ने गुरूवार	
श्री वल्लभनो विवाह छे उलटनो नहीं पार	।६।
ते उपर वेगा थई आवजो सहु नर नार	
केम अधिक अेथी लखीअे क्षणु म लाशो वार	।७।
तम आवे अमने थशे मनमां अभिराम	
शोभा अधिक प्रगट हशे अे मंगल मंगल धाम	।८।
अेणे प्रकारे कंकोत्री लखी करी अेकत्र	
अक्षत कुमकुम चरचीने अे पठवी ते सर्वत्र	।९।
ज्याहां पहेंची त्याहां अति हवी आनंद ओघणी वृष्टी	
कारण रूप कंकोतरी अे सींचन कीधी सृष्टी	।१०।
प्रेम रूपी पूरी थकी अे उलटीया सहु भक्त	
ठाम ठामथी चालीआ अे उलट भर अनुरक्त	।११।
अति उत्तिम अति भला अे पूरवना ते प्रपन्न	
पस्यमना प्रहसित थई अे आव्या मानी धन्य	।१२।
महातम जुत उतर तणा अे मारग प्रणीत विचार	
दक्षण दिसना आवीया अे दक्ष विवेकी सार	।१३।

વાયવ્ય ઇસાન અગ્ની તણા ઘણા ઘણા અતિ ગુણવંત	
સહેજે સુભાવ સોહ્યામણો સીલ સદા મહા સંત	૧૧૪।
નિરૂપમ નૈરૂત તણા એ ગુણભર ગુજર દેશ	
ભાગ્યરાસ ભાવે ભર્યા રસભર્યા પરમ સુદેશ	૧૧૫।
આપ સુખારથ જે વર્યા પુષ્ટ પુષ્ટ રસ રીત	
તે આવ્યા આરત ભર્યા ભરી ઝલટ કરી પ્રીત	૧૧૬।
ક્યાં લગી તે વિસદ કરું દેશ દેશના બહુ ગામ	
ઉત્સાહે આનંદ ભર્યા આવ્યા શ્રી ગુંસાઈજીને ધામ	૧૧૭।
સમાધાન બહુ ભાંતના કરે ગુંસાઈજી અનેક	
પ્રેમ સહિત પૂછે ઘણું ફરી ફરી વિવેક	૧૧૮।
વલતો શુભ દિન જોઈ અને તેડાવ્યા ચિત્રકાર	
પ્રથમ સિંહાસન ચોતરે કીધા ચિત્ર તે સાર	૧૧૯।
ઘર ઘોલી સહુ સિધ્ધ કર્યા ક્યાં લગી કહું વિશેક	
ચિત્ર કર્યા બહુ ભાંતનાં નાના રંગ અનેક	૧૨૦।
વાજિંત્રી બેસાડીયા મંડપ કરે દ્વાર	
હોએ નિરઘોષ સોહામણા શોભાનો નહીં પાર	૧૨૧।
ઠામ ઠામથી ઝલટયા વાજિંત્રી ગુણવંત	
એમ મહા ઉત્સવ સાંભલી આવે છે તે અનંત	૧૨૨।
પંચશબ્દા શહેનાઈયાં ગૌમુખ ને મુખચંગ	
વેળવેળા વંશધર ઘણા સુખેળી થઈ સંગ	૧૨૩।
તાલ મૃદંગ ઉપંગીયા નગારાની જોડ	
ભેર ભુંગલ બહુ જાતની લાવ્યા કરી કોડ	૧૨૪।
સાર મંડલી ચંદ્ર મંડલી મુરજ આયુજ ઘરે જેહ	
ઢોલ રવાવ સારંગીયા ભરી આશા કરી નેહ	૧૨૫।
ડુમડુમી અને હડકીયા હુડકની નાના ભાંત	
નિર્તકારી ને ગાયક ભલા સ્ત્રી પુરુષ બહુ જાત	૧૨૬।
માગદ બંદીજન ઘણા એ ગુજરાતી ગાંધર્વ	
ભાટ ચારણ બ્રહ્માવતાર આવ્યા એળે પર્વ	૧૨૭।
નાયક દક્ષણ દેશનાં ગાયેળ ને ગુણવાન	
શાસ્ત્ર સંગીત કલા લહે એ નહીં કો તે સમાન	૧૨૮।
દેશ દેશથી આવીયા એ ગુણીજનનો નહીં પાર	
ગુણ પોતાના પ્રગટ કરે ક્યાં લગી કહું વિસ્તાર	૧૨૯।
મથુરા સહુ ગાજી રહ્યું નગર નિવાસી લોક	
અતિશય ઝલટ ઝલટયો નર નારી વૃધ્ધ તોક	૧૩૦।
વૃજ વાસીળી સોહામણી ગાએ મંગલ ગીત	
વરજીના ગુણ કહે અને જેમ વિવાહની રીત	૧૩૧।

अेम नित्य उत्सव अभिनवा थाअे रंगना रोल	
आनंद सागर उलटयो नहीं को अे सुख तोल	१३२।
जूथ जूथ जुवती तणा टेले मलीया बहु	
गुण रूपे आकरसीया अति हरखे भर्या सहु	१३३।
वाध विवाहनं मिस धरी जोवा महासुख धाम	
वल्लभवर सोहामणा पूरण कोटिक काम	१३४।
कंदर्प कोटी प्रगट करे शोभा निधी रस रूप	
कला निरंतर वाधती सुंदर सहज स्वरूप	१३५।
अति सकुमार सलुणोअे वाने चढयो सोहाय	
वसीकरण अंग अेहना जोइ जगत मोहाय	१३६।
धीरानुं धीरज नव खसे अे शीतल थाये सर्वांग	
कामिनी कामातुर थई अे प्रगटे काम तरंग	१३७।
ज्यारे मरकलडो करे जुअे नयण विसाल	
त्यारे सुरति हित थई भुले देह संभाल	१३८।
अेहवुं रूप प्रगट कर्युं जे कांइ कह्युं नव जाय	
महा मोहक मोहामणुं जोइ उरमां न समाय	१३९।
प्रथम लाडीलो ने वली लाड चढयो रंग रेल	
लाड लडयो अति लहेलह्यो सुंदर मोहन वेल	१४०।
मोद भर्यो उलट भर्यो रसे भर्यो रस रूप	
प्रेम मदे मातो रहे नायक नवल अनूप	१४१।
अवल कुंवर आलींगडो बोले मीठी गाल	
कोसुं स्वच्छ मरकलडो करे कोसुं बोले आल	१४२।
कोसुं हास्य करे घणुं मुसकनी परम रसाल	
बांह मरोडे केहेनी केनी तोडे मुक्ता माल	१४३।
वस्त्र हरे छे केहेना को पर डारे हार	
जल छिरके छे केहेनेको पर नयण सुचार	१४४।
लाड लडेतो अेणी पेरे करे ते अनेक प्रकार	
आनंद रसे सहुने भरे क्यां लगी कहुं विस्तार	१४५।
भीड भवने अेणी पेरे रहे आठ प्रहर अहो रात्र	
वाध रसे रस अभिनवो आवे प्राणी मात्र	१४६।
को स्वरूपे मोही रहे को चरित्र गुणवान	
श्री विठलजीना भवन विना रूचे नाहीं काइ आन	१४७।
घेर जावा को नव करे मेहेलीने महाराज	
हवे कांइ अेक सूचन करुं मंगल केरा काज	१४८।
कढाईना मुहुरत दिने मांगल्य करी अे विचार	
स्वजन तणा स्त्रीजन सहु ते तेडीने करी शृंगार	१४९।

ગાન સહિત ઉત્સાહસું જેમ એહોની હોયે રીત	
કઢાઈ ચઢાવી એળી પેરે ધરી મનમાં બહુ પ્રીત	૧૫૦।
ચૌક ચુનનો પૂરીયો ચુહલા ઉપર ત્યાંહ	
હલદી સોપારી મુક્યા પ્રથમ કોડીયા માંહ	૧૫૧।
ઉંચી ભીતે ચોડીયું એ લેઈ કોડીયું તેહ	
સેવ ઉભય હાથે કરે પ્રથમ સોહાસણી તેહ	૧૫૨।
ભુંજી કાઢે કઢાઈમાં પછી કરે પકવાન	
બહુ વિધી ભાંતી અનેકના તેહનું નહીં માન	૧૫૩।
સ્ત્રીજન સહુને તિલક કરી હલદી આપી બહુ પેર	
વાયનો ગનોડા વાંટીઆ વિદાય કર્યા તે ઘેર	૧૫૪।
વલતા ગુંસાઈજીએ બીજા કાજ અનેક	
આજ્ઞા દે સહુ કોઈને કરી કરી બહુ વિવેક	૧૫૫।
હરવંસજી હરખે ભર્યા કાજ કરે કરી નેહ	
બીજાને આજ્ઞા કરે શીષ ધરી કરે તેહ	૧૫૬।
જ્યાંહાં ત્યાંહાં ચાંપે કરી નરનારી સમાજ	
ઉલટભર અતિ ફૂલસું કરે તે સઘલા કાજ	૧૫૭।
જેઠ સુધી એકાદસી બદ્રીને પહેલે દિન	
ઉથાપને શ્રી ગુંસાઈજીને ઉલટ અતિશે મન	૧૫૮।
કુટુંબ સહિત પરિવારસું પહેર્યા વસ્ત્ર સુવેશ	
પતિ અક્ષતનો કટોરડો લીધો સંગ સુદેશ	૧૫૯।
જ્ઞાત સકલને બદ્રીના નિહોતા દેવા કાજ	
પધાર્યા પ્રેમ ભર્યા સાથે સ્વકીય સમાજ	૧૬૦।
જ્ઞાત તણે ભવને જઈ પોહોંતો સઘલો સાથ	
ત્યાંહાં જઈ શ્રી ગુંસાઈજીએ લીધો કટોરો હાથ	૧૬૧।
તેહો આગલ રાખી અને મુસકાઈ કહ્યું એહ	
કાલ અમારે બદ્રી છે તે જોવા કરી નેહ	૧૬૨।
જમવાને ત્યાં આવજો કુટુંબ સહિત પરિવાર	
શ્રી ગુંસાઈજીએ એમ કહ્યું કરીને બહુ મનુહાર	૧૬૩।
શ્રી ગુંસાઈજીને હસ્તથી અક્ષત લીધા હાથ	
ભાગ્ય માની પોતા તણું લેઈ ચઢાવ્યા માથ	૧૬૪।
જ્ઞાત માંહેં સહુ કોઈને ઘેર ફરીઆ ઉલટ ભેર	
એળે પ્રકારે નિહોતરા દેઈ પધાર્યા ઘેર	૧૬૫।
એહજ રીતે વેળેભટે સહિત કુટુંબ પરિવાર	
સઘલે દીધા નીહોતરા આનંદે તેણી વાર	૧૬૬।
વરમાતા પદમાવતી કીધા અનેક સુંગાર	
રાત્રે સહુ સાંપ્રત્ય થયા અનેક સોહાસણી નાર	૧૬૭।

તેલ ઉવટણા સંગ લેઈ હલદી અનેક સુગંધ	
જ્ઞાત માંહેં સ્ત્રીજનને એ વાટે જ્યાં સબંધ	૧૬૮।
સાથેથી દે નિહોતરા દેખવા જમવા કાજ	
વેગા થઈ સહુ આવજો માંગલ્ય મારે આજે	૧૬૯।
એમ સઘલે દેઈ નીહોતરા ને ઉવટણા અતિસાર	
વાંટી વેગા આવીયા પોતે ભવન મંજાર	૧૭૦।
વલતા અનેક સમાજસું વાજિંત્ર તે બહુ પેર	
થાલ મિઠાઈની લેઈ અને વેળાભટને ઘેર	૧૭૧।
પધારે બેટી માગવા ઉલટ ભર્યા સહુ	
વેળાભટના સ્ત્રીજને આદર કીધા બહુ	૧૭૨।
પૂછ્યું રાત્ર ઘણી સાથે અનેક સમાજ	
વાજતે ગાજતે સર્વપધાર્યા શે કાજ	૧૭૩।
પછી પદ્માવતીજીની દીસ થકી ઉતર દીધો એહ	
તમારે ઘેર કન્યા સાંભલીને વર વિઠલજીને ગ્રેહ	૧૭૪।
શ્રી વલ્લભ સોહામણો અતિ સુંદર સુખરાસ	
તેહો કાજ કન્યા માંગવા આવ્યા છીએ તમ પાસ	૧૭૫।
મિલતી છે જન્મોતરી પૂછે છે તેણી વાર	
કહ્યું ઉતમ જન્મોતરી ગ્રહે લગ્ન શુભ સાર	૧૭૬।
તો અવશ્ય કન્યા આપસું પ્રગટ્યો મનમાં મોદ	
પારવતીજી બેસાડીયા પદ્માવતીજીની ગોદ	૧૭૭।
પદ્માવતીજીએ બહુજીને તિલક બેંદી દીધી ભાલ	
ચોલી ચીર ધર્યા ગોદમાં બીડું રૂપૈયો ને માલ	૧૭૮।
પછે મામી બહુજી તણી ગંગા કરી બહુ સાજ	
તેણે હલદી સર્વને આપી મંગલ કાજ	૧૭૯।
એણી પેરે કન્યા માગીને પધાર્યા છે ધામ	
ઉલટ પામ્યા અતિ ઘણા સરીયા સહુના કામ	૧૮૦।
આગલ કારજ વૃદ્ધિનું એ કરી કરી બહુ નેહ	
એહ પ્રકાર વિસદ કરી કાંઈ એક કરી કહીશ તેહ	૧૮૧।

इति श्री विवाह वर्णने कंकोत्री वाध रसना वर्णनो नाम

॥ चोथो प्रसंग संपूर्णम् ॥ (मांगल्य - २३)

પ્રસંગ - ૫, માંગલ્ય - ૨૩

“કમળલે વલ્લભજી આવતા દીઠા કમળલસે માગી વધામણી” એમ ગવાશે

દ્વાદસીને દિવસે તો કરે સહુ સાજ એ	માંગલ્ય કાજને કારણે એ	
પૂરે સોહાસણીસાથીઆ સાર એ	તોરણ બાંધ્યા તોરણ બારણે એ	૧૧।
ઉતમથી ઉતમ આળ્યા જે બહુ સાજ એ	કાજ ઉત્સવ એણે ઘણા ઘણા એ	
તેહ બિછામણા કર્યા સહુ ઠામ એ	નામ વ્યાં લગી કહું તેહ તણા એ	૧૨।
તેલ ઉવટણા તે કરી ભાગ્યવાન એ	સ્નાન મંગલ નિધીસું કરી એ	
અચલ સોહાસણી પરમ સોહામણી એ	આવ્યા તે હરખે ઉલટ ભરીએ	૧૩।
શ્રી રૂક્ષમણી લાલને મિલી બહુ બાલ એ	હલદી સુગંધ અનેકસું એ	
કરી અભ્યંગ તે સહુ સર્વાંગ એ	સ્નાન કરાવે વિવેકસું એ	૧૪।
કરી અંગવસ્ત્ર અંગ સર્વત્ર એ	કરે સુંગાર તે સોહામણા એ	
ધોતી ઉપરેણો તે કૈશર ભરીઆ એ	અંગી તે કરીઆ મોહામણા એ	૧૫।
કુમકુમ તિલક તે ત્રિય મન હરણ એ	અનેક આભરણ ધરાવીઆ એ	
કેસ ચુચુતા તે પરમ સુદેશ એ	અંજન નયણે સરાવીઆ એ	૧૬।
અનેક પ્રકારે સુંગાર કરાવીઆ એ	ભામિની સહુ મન ભાવીઆ એ	
લેઈ ઓવારણા રૂપ સરાહે એ	મંડપ માંહે પધરાવીઆ એ	૧૭।
વાજિંત્રના ત્યાં હોએ નિરઘોષ એ	ઘોષ સકલ તે ગાજી રહ્યા એ	
માનિની જ્યાંહાં ત્યાંહાં મંગલ ગાએ એ	તેહ ન જાએ વિસદ કહ્યા એ	૧૮।
પ્રેમદાએ પરવર્યાજી તે સોહે એ	મોહે નરનાર નેહે ભર્યા એ	
પછે પુત્ર પિતા ત્યાં ચોકે બેસી એ	હંસીહંસી પુન્યાહ વાચન કર્યા એ	૧૯।
મંડપ પ્રતિષ્ઠા ને અંકુરાર્પણ એ	કંકણ કરસું બંધન કરીએ	
દ્રઢા વાંચન કર્યા સમેત તે એ	રક્ષાને હેત વાત્સલ્ય ધરી અ	૧૦।
પિત્રુ પૂજન નાંદી મુખ વિધી કરી એ	ઉલટ ભરી અભ્યોદિક કર્યા એ	
પદમાવતીજી ને શ્રી ગુંસાઈજી એ	છેડલા ગાંઠીને પરવર્યા એ	૧૧।
આગલ વર ને પાછલ વરમાતા એ	પરમ સોહાતા દીસે ઘણું એ	
તેહ પાછલ થકા શ્રી ગુંસાઈજીએ	શું વર્ણન કરું તેહ તણું એ	૧૨।
હસ્તે જલ ગડુઓ ને ગંધાક્ષત થાલી	થાલી બીજી તે ચોખે ભરી એ	
સાડી અતિ સાજતી વાજતી ઘંટાએ	કર જમણે ડાબે કરે ધરી એ	૧૩।
પધાર્યા જ્યાંહાં કુલદેવ એ	ત્યાંહાં તતક્ષણ સહુ એ ધર્યું એ	
જેહ છે એહની રીત મર્યાદા એ	આદીથી તે ત્યાંહાં કર્યું એ	૧૪।
કરી ચોખા તણી ઢગલી સોલ એ	મેલ્યા સોલ લાડુ તે સેવના એ	
સોલ સોપારીને સોલ ટકા લીધા એ	સહુ કીધા તે દેવના એ	૧૫।
વસોધારા તે ભીંતે કરી ભલી રીત એ	મૃતિકા પૂજા તે ત્યાંહાં કરી એ	
કુલદેવ તે સ્થાપન કીધું આપ એ	બાહેર પધાર્યા આસને ફરી એ	૧૬।

પાંચ સોહાસાણી ઘડં થાલ ભરી એ	કુમકુમે પીલી પ્રમે કરી એ	
પલવે ગેવા સૂત્ર કુમકુમે ચર્ચી એ	મુસ લેવાડે ઝલટે ભરી એ	૧૧૭।
પિતા ને પુત્ર તણા પાસે આવી એ	સુફલે વધાવે તે સહચરી એ	
તિલક કુમકુમ તળું કરી મન ધરી એ	આરતી વારે આરત ભરી એ	૧૧૮।
કાજથી પહોંચીને કરે સહુ સાજ એ	અનેક બિછાવણા શુભ તણો એ	
વેળાભટને ઘેરથી લુપી આવ્યાનો એ	પેંડો જુએ છે ઘણો ઘણો એ	૧૧૯।
વેળાભટને ઘેર તે હવી બહુ પેર એ	વિધીસું વિદ્યોગતે સહુ કર્યા એ	
જ્ઞાત કુટુંબ સંગ સ્ત્રીજન સર્વ એ	વાજતે ગાજતે સાંચર્યા એ	૧૨૦।
શ્રી ગુંસાઈજીને ઘરે બદ્રકુંતા લેઈએ	ગાન કરતા તે આવીયા એ	
કળ ઘૃત અડદ ચણા કેરી દાલ એ	સર્વ આંગણમાં સોહાવીયા એ	૧૨૧।
વેળાભટે વિનતી કરી છે ઘણી એ	પઠવી સામગ્રી તે તમ તણી એ	
ગુંસાઈજીને અતિ પ્રણીપત્ય કરી એ	કરી વિજ્ઞપ્તી તે ઘણી ઘણી એ	૧૨૨।
પકવાન કેરી સામગ્રી અનેક એ	કરી વિવેક તે લાવીઆ એ	
આદર કરી અને બિછાવણે બેસાડ્યા એ	માન દેઈ મનમાં ભાવીઆ એ	૧૨૩।
તમારે લાયક તો એ છે નહીં આજ એ	રાજ થોડે ઘણું માનજો એ	
શ્રી ગુંસાઈજીએ આણી મન એ	પ્રસન્ન થઈ અને કહ્યું જાણજો એ	૧૨૪।
એહ સામગ્રી તો પઠવી અનેકએ	કરી વિવેક તે પ્રેમથી એ	
કહ્યું માન દેઈ અને કર્યા સમાધાન એ	એટલો તો ધરવાનો સ્થલ નથી એ	૧૨૫।
બદ્રીની પહેરામણી વેદ મંત્રે કરી એ	ઘણી શ્રી ગુંસાઈજીએ સિધ્ધ કરી એ	
કુટુંબના સ્ત્રીજન બ્હેન ભાણેજ એ	હેજસું આપી ઝલટ ભરી એ	૧૨૬।
જ્ઞાત માંહેં સર્વને તિલક કરી એ	બીડાં આપીને વિદાય કર્યા એ	
વલતી જમણવાર કરી તેણી વાર એ	પુરુષ સ્ત્રીજન જે કો નોતર્યા એ	૧૨૭।
હવે શ્રી ગુંસાઈજી દ્વાદસીની રાત્રેએ	ભાંતે ભવન સમારે છે એ	
નિશ્ચે તાંબોલ તે વેળાભટ ઘેર એ	કરવા ભલી પેર પધારે છે એ	૧૨૮।
પ્રથમ બિછાવણા પોતા કેરે ઘરે એ	કર્યા હિત ભર્યા સોહ્યામણા એ	
જ્ઞાત સ્ત્રી પુરુષ સહુ પરિવાર એ	કીધાં સૃંગાર સોહ્યામણા એ	૧૨૯।
વેળા તે આવ્યા શ્રી ગુંસાઈજીના ભવને	નમન કરી અને બેઠા સહુ એ	
મેવા ને મીઠાઈની આંગણા માંહેં એ	ત્યાં થાલી રાખી તે બહુ એ	૧૩૦।
તેહ સામગ્રી લેવાડી છે હાથ એ	સાંજ વાજિંત્ર વાજે ઘણા એ	
આગલ પાછલ દીવી ઝઘોત એ	જ્યોત તે દીસે સોહ્યામણી એ	૧૩૧।
ગાન કરતા તે સમંધીને ઘેર એ	ઝલટ ભરસું પધાર્યા એ	
વેળાભટે પ્રણીપત કરી અતિ ઘણી એ	દંડવત કરી બેસાડ્યા એ	૧૩૨।
થાલી મેવા તણી ધરી ત્યાંહાં એ	જ્યાં આંગણ સમંધી તણુ એ	
કુટુંબ પરિવારસું શ્રી ગુંસાઈજીએ એ	જઈ અને કર્યું રઠીયામણું એ	૧૩૩।
કન્યાની દિશાથી કો બોલ્યા એણી રીત	રીત છે જેમ એહો ઘર તણીએ	
વાજતે ગાજતે આવડી રાતે એ	રાજ પધાર્યા છો શા ભણી એ	૧૩૪।

વર દીશે ઉતર દીધો એણી પેરે એ	તમ ઘેર કન્યા રત્ન સાંભલીએ	
વિઠલજીને ઘેર વર વલ્લભજીને કાજ એ	આવ્યા છું માંગવા મન રલી એ	૧૩૫।
ત્યારે કહ્યું રાસ નક્ષત્ર મલે એક એ	સમજાવ્યા એક મલ્યા કહી એ	
થઈ તૈ પ્રસન્ન ને એણી પેરે બોલ્યા એ	એ શુભ કાજ કરો સહી એ	૧૩૬।
ચોક પૂરી અને આસન માંડ્યા એ	ચીર બિછાવણા ઉપર ધર્યા એ	
વિઠલજી ને વેળોભટ પૂર્વદિશા એ	બેઠા તે અતિસય ઉલટ ભર્યા એ	૧૩૭।
વલતા સંકલ્પ કરી કન્યા માગે એ	અગ્યાર સોપારી પીલી કર ગ્રહ્યાએ	
મંત્ર સહિત વેળાભટને ત્યાં આપીએ	શ્રી ગુંસાઈજીએ એમ કહ્યા એ	૧૩૮।
બોલ્યા વર વિશે એ નિશયોભવતી એ	કન્યા વિશય વેળાભટે કહીએ	
એણી પેરે કહી સોપારી નવ લેઈ એ	આપી શ્રી ગુંસાઈજીને મન લહીએ	૧૩૯।
ઉભય પરસ્પર એણી પેરે બોલ્યા એ	આપી સુપારી શુભ કાજને એ	
તૈ જોઈ ઉલટ અંગ ન માય એ	પ્રગટ્યો તે સર્વ સમાજને એ	૧૪૦।
એણી પેરે નિશ્ચે હવો તાંબોલ એ	રંગના રોલ તે ત્યાં હવા એ	
સહુ કો પ્રેમે ધરી ધરી નિરખે એ	વરસે આનંદ નવ નવા એ	૧૪૧।
પરમ સોભાગ્યવતીને શણગારી એ	અતિ સકુમાર તેડાવીયા એ	
શ્રી ગુંસાઈજીની દક્ષિણ ગોદે એ	મોદે ત્યાંહાં બેસાડીયા એ	૧૪૨।
કર્યું ગુંસાઈજીએ તિલક શુભ ભાલએ	માલ ધરાવી કુસુમ તળી એ	
બહુજીને ચીર આરોપ્યો અનૂપ એ	ચોલી ધરાવી સોહામણી એ	૧૪૩।
શ્રીફલ રૂપૈયો ને બીડું તૈ સાથ એ	હાથ વિઠલજીએ તે આપીયું એ	
પ્રાર્થીં ઇસને આશીષ દીધી એ	અચલ સૌભાગ્ય તે સ્થાપીયું એ	૧૪૪।
વલતા વેળોભટ ત્યાંથી કન્યા લેઈ એ	રાખે સમંધીની ગોદ માંહાં એ	
તૈ સહુ બહુજીના કરી સમાધાન એ	પાન ને દ્રવ્ય આપે મોદ માંહાં એ	૧૪૫।
બહુજીની મામી ગંગા તેહનું નામ એ	કામ ભીતર જે સહુએ કરે એ	
કન્યાજીને લેઈ ભીતર તે પધારે એ	શ્રી પદ્માવતીજીની ગોદ ધરે એ	૧૪૬।
એણીપેરે સ્ત્રીજન સમંધી છે જેહ એ	તેહને ખોલે બેસાડીયાએ	
તેણે કર્યા બહુજીના આદર બહુ એ	સહુને આનંદ પમાડીયા એ	૧૪૭।
મલી સહુ નારી તે સંબંધ વિચારીએ	ગાન કરે તે સોહાસણી એ	
ગાએ સ્ત્રીજન પરસ્પર પાંતસુંજીએ	ભાંત વિસદ કરું તેહ તેણી એ	૧૪૮।

इति श्री विवाह वर्णने बट्टी निश्चय तांबोल वर्णनो नाम

।। प्रसंग पांचमो संपूर्णम् ।। (मांगल्य २३ मुं)

પ્રસંગ - ૬, માંગલ્ય - ૨૩

राग : “आवो आवो रे सुजाति सहीयर साथ” એમ ગવાશે।

એ જાદરણીનો સમય સુખરૂપ	ત્યાંહાં ગાએ સોહાસણી પરમ અનૂપ	૧૧।
જેવો સમય સુશોભિત સુખ રાસ	તેવું ગાન શોભાજી કરે પ્રકાસ	૧૨।
એહવું બોલી શ્રી વિઠલજીની જાઈ	મેં તું વાર્યો હે મારા કોડીલા વેવાઈ	૧૩।

तुने करवानुं विवाहनुं कोड	पण कइ पेरे करीश मारी होड	१४।
तोकुं सरखो कर्यो रे वेवाइ	हवे शुं करीश हाथीने गले बंधाइ	१५।
जे तुने पोतेथी न आवी अे सुध	तो तें बीजाने कां न पूछी अे बुध्ध	१६।
ते कीधो मनमां कोण विचार	हवे कइ पेरे पामीश अेहनो पार	१७।
अे छे भूतल सकल भुवनना नाथ	तुं केम करी पहाँचीश अेहोनी साथ	१८।
महा सकल पदार्थ अेहोने हाथ	तुं केम देइस बळीयासुं बाथ	१९।
मारो वल्लभवर अति परम सुजाण	तुं ते केम पामीश सांभल अजाण	१०।
में तुं वार्यो रे मारा वल्लभजी वरेश	अेणी शेरीये नव जइअे सुदेश	११।
अे शेरी कामणगारडी	तारी सासु अतिय धुतारडी	१२।
तारे अंगे भूषण सोहसे	ते देखीने सासु मोहशे	१३।
तारूं रूप जोइ सुख पामशे	ते सहु केहेने शीर नामसे	१४।
कहेसे धोरे देवाडो दया करो	अमने विठलजीनो कुंवर मया करो	१५।
कहेसे धोरे देवाडो दया करो	अमने शोभाजी वीरो मया करो	१६।
तारी कन्याने रढ लागसे	अेवा वरने वरवा वर मागशे	१७।
तारी सुंदरता ज्यारे देखसे	बीजुं त्रणवत करी लेखशे	१८।
वेणाभटने जोइ रढ लागशे	पछे चरणे लागीने वर मागशे	१९।
अे गोविंदमामाने मध्ये लावशे	घणुं खोलारे पाथरतो घेर आवशे	२०।
पहेला हती रे वेणाभटसो लोकाइ	हवे थयारे गुंसाईजीना सगा वहेवाइ	२१।
पहेला हती रे वेणाभट दूध मलाइ	हवे सबंध थये मांहे साकर भेलाइ	२२।
पहेला हता रे वेवाइ तमे घरना मानीता	हवे क्यारे गुंसाईजीअे जगत जाणीता	२३।
अेम कही कही सहुको मली गाये	मन उलट अतिशे अंग न माये	२४।
सामासामी समंधी उभा बेहु पास	ते समय प्रगट होअे अति उल्लास	२५।
गाअे उभय परस्पर वचन रसाल	गूढ वचन मांहे मीठी गाल	२६।
उभा समोवड समोवड सरखी जोड	ते सांभलवानुं सहुने कोड	२७।
अेणी पेरे हवो निश्चे तांबोल	त्यांहां प्रगट्या रंग तणा रोल	२८।
पछे आप्या रे बीडा दक्षणा अनेक	अेम परस्पर बहु करी विवेक	२९।
वेद मंत्रे त्यां ब्राह्मण दे रे आशीष	चिरंजीवो अे वर वधु कोड वरीस	३०।
पछे त्यांथी गुंसाईजी वल्या अेणी पेरे	बहुगान वाजिंत्र सहित आव्या घेर	३१।
त्यां गोविंदमामे रे कर्यु मोसालुं	करी बहु विवेक परम रसालु	३२।
श्री गुंसाईजी महाप्रभुजी करी हेत	पदमावतीजी शोभाजी समेत	३३।
परिवार सहित सहु कुटुंब समाज	तेडया आदर करी मोसाला काज	३४।
आण्या वस्त्र सुशोभित अति मूल	आण्या यथा योग्य करी मननी फूल	३५।
वली प्रणीपति करी भांत अनेक	तेहनो क्यालगी कहीअे विसद विवेक	३६।
महा मांगल्य दिवस तणो जे प्रकार	हवे आगल कहुं कांइ ते विस्तार	३७।

इति श्री विवाह वर्णनो गान प्रकार वर्णनो नाम

॥ प्रसंग ६ ठो संपूर्णम् ॥ (मांगल्य २३)

પ્રસંગ - ૭, માંગલ્ય - ૨૩

" શ્રી ગોકુલનાથ સોહામણા " એળી જાતે ઉલ્લાસ સહિત ગવાશે

ચાલ : દિન પ્રતિક્ષણુ વર લગને કું આયે એ મહા રસધારા તે નિત્ય નવી એ
 જુવતીને જૂથે વિંટયા રહે જેહ એ તેહ જાણે જે કો અનુભવી એ ૧૧।
 અણુ અલગા નહીં એહ સમાજ એ રસ તણે કાજ લાગ્યા રહે એ
 જેહને રસે રસવસ રસ રૂપ એ ભૂપ ગોકુલ તણો રસ લહે એ ૧૨।
 ક્ષણુ ક્ષણુ નવલ નૌતન રસ ભોગી એ સદા રે સંજોગી સોહામણો એ
 જેહોના ચરિત્રનો પાર ન લહું એ ક્યાં લગી કહું રસ તેહ તણો એ ૧૩।
 નિત્ય વિવાહતાનો હવો રે વિવાહ એ તેહ ઉમાહાં મનમાંહાં ધરી એ
 જેહ વિશે જેળી પેરે હવો સંજોગ એ તેહ કહું કાંઈ એક વિસદ કરી એ ૧૪।

વલણ : વિસદ કરી કાંઈ એક કહું મારી બુધ્ધિ અનુસાર
 લીલા પરમ અગાધ છે કહેતાં ન આવે પાર ૧૫।
 મહા માંગલ્ય દિવસ વિવાહનો આવ્યો તે અલિશે સાર
 અસાડ વદી દિન બીજ ને શુભ યોગ જુત ગુરૂવાર ૧૬।
 ઉધ્યાત ઘડી દિન એક ચઢતે મિથુન લગ્ન પ્રમાણ
 એ શુભ વેળા સંયોગ હસે એ વાજીઆ નિશાન ૧૭।
 સર્વ ઉત્તમ જોગ સેવા અર્થ આવ્યા ત્યાંહાં
 વરદ વરેસ વડનાર વરવા પધારે જ્યાંહાં ૧૮।

ચાલ : પ્રતિપદા રાત્રે તે હોએ બહુ પેરેએ બેહુ ઘેર મંગલ અભિનવા એ
 મંગલ ને મંગલના કર્યા સાજ એ કાજ મંગલ મારે નિત નવા એ ૧૯।
 તોરણ માલણી બાંધે વિચિત્ર એ સાથીઆ ચિત્ર સોહામણા એ
 ચોક પૂરે ચતુરા ચિત ધરી એ ભરી ઉલટે તે મોહામણા એ ૨૦।
 રચના મંડપ તણી કરી ભલી ભાંત એ ખાંત કરી અને સમારીયા એ
 તેહ પ્રકાર ક્યાં લગી કહેવાય એ કોટિક વૈભવ વારીયા એ ૨૧।
 કુમકુમ છડા દીધા રે ત્યાં સાર એ નાર પનોતીએ નેમસું એ
 ઉલટ ભરી ભરી કરી શણગાર એ આવ્યા તેહ વાર તે પ્રેમસું એ ૨૨।

વલણ : પ્રેમસું ત્યાંહાં પરસ્પર અભ્યંગ કેરા સાજ
 સામગ્રી એક એક ઘેર પઠવે તેહના હવા કાજ ૨૩।
 પ્રથમ વરને ઘેરથી લેઈ જાયે કન્યા કાજ
 અરગજો હલદી ખલી કેસર ઉવટણાનો સાજ ૨૪।
 વાજે તે વાજિંત્ર ત્યાં સોહાસણી બહુ પેર
 ગાન કરતાં લાવીયા સહુ કન્યા કેરે ઘેર ૨૫।
 પિતા પુત્રી ઘેર બેઠા તેહ મેલ્યા માથ
 કન્યાને અભ્યંગ ઉવટણે નહવરાવે હાથ ૨૬।

ચાલ :	કન્યાને નાહતા નાહતા જે સામગ્રી રહી શેષ એ થાલ માંહે મેહેલી અભ્યંગના સાજ એ કન્યાની દિસથી સોહાસણી બહુ અ એ વાજતે ગાજતે ગાન કરતાં એ વર ને વરમા બેહુ ચોકે બેસાડી એ અરગજા કેશર હલદી ને ખલી એ જેણી પેરે એહોને છે કુલ તણી રીત એ તેણી પેરે ચાર સોહાસણી મલી એ	તે માંહે વિશેષ કરી ભરી એ વરજીને કાજ એ સિધ્ધ કરી એ સહુ વરજી ઘેર આવીયા એ મોદ ભરતા તે લાવીયા એ તેલ લગાવી મસ્તકે ભરે એ મલી મલી ઉવટણા કરે એ પ્રીતે જે જે મન ભાવીયું એ મંગલ સ્નાન કરાવીયું એ	૧૧૭। ૧૧૮। ૧૧૯। ૧૨૦।
વલણ :	મંગલ સ્નાન કરાવીયું વરજીને તેણી વાર વલતા તે શ્રી ગુંસાઈજી નાહી અતિ અનુહાર વસ્ત્ર સુંદર ભવ્ય ધરી આભૂષણ પહેર્યા સાર પછે વેણાભટને ઘરે હોએ વિવિધ પ્રકાર કુંવરી કારણ રૂપ તે અતિ રૂપનો નહીં પાર પ્રેમદા પ્રમોદે પ્રેમસું કરાવે સૃંગાર નખ થકી શિખ પર્યંત જે છે તિલક અંજન આદિ એકથી એક મોહતા સોહતા વાદો વાદ	વરજીને તેણી વાર વલતા તે શ્રી ગુંસાઈજી નાહી અતિ અનુહાર વસ્ત્ર સુંદર ભવ્ય ધરી આભૂષણ પહેર્યા સાર પછે વેણાભટને ઘરે હોએ વિવિધ પ્રકાર કુંવરી કારણ રૂપ તે અતિ રૂપનો નહીં પાર પ્રેમદા પ્રમોદે પ્રેમસું કરાવે સૃંગાર નખ થકી શિખ પર્યંત જે છે તિલક અંજન આદિ એકથી એક મોહતા સોહતા વાદો વાદ	૧૨૧। ૧૨૨। ૧૨૩। ૧૨૪।
ચાલ :	અભિનવા ભૂષણ ભાંતિ અનેક એ ચીર પહેરાવ્યો પલવટ વાલી એ સોહીએ સુંદરી પરમ અનૂપ એ વરના વરને વરવાનો ભર જેહને એ મૃતિકા સ્થાપન તે સ્થલે પધરાવ્યા એ ભામણા લેઈ સહુને મન ભાવ્યા એ વલતા વૈણોભટ મંગલ નિધીને એ વલ્લભ વરના દાયજાની સામગ્રી એ	ધરી વિવેક તે પ્રેમે કરી એ પરમ સુખાલી ચોલી ધરી એ રૂપ સમ જગતમાં કો નહીં એ તેહને સરાહું હું શું કહી એ આવ્યા એ ગુણ ભર્યા હરખતાં એ સોહાવ્યા એ શોભાએ વરખતાં એ કાજ તે સહુ સાજ તે સિધ્ધ કરે એ લેઈ લેઈ આંગણ માંહાં ધરે એ	૧૨૫। ૧૨૬। ૧૨૭। ૧૨૮।
વલણ :	ધરે આંગણમાં અને વલી કરે સિદ્ધ અનેક ચરણ ક્ષલણ મધુપર્ક આદી તે કરી વિવેક વાંસનો મંગલ ટોકરો ચોખે ભર્યો એક ત્યાંહાં સામગ્રી મંગલ તણી ભરી ધરી બીજા માંહાં મોડ ધોતી અને ઉપરેણો તે સોંધે કરી આભરણ અનેક પ્રકારના તે માંહે રાખ્યા ભરી થાલી એક ચોખે ભરી દાયજા કેરી જેહ કટોરો દૂધે ભર્યો મધ્યેતે મહેલ્યો જેહ	ધરે આંગણમાં અને વલી કરે સિદ્ધ અનેક ચરણ ક્ષલણ મધુપર્ક આદી તે કરી વિવેક વાંસનો મંગલ ટોકરો ચોખે ભર્યો એક ત્યાંહાં સામગ્રી મંગલ તણી ભરી ધરી બીજા માંહાં મોડ ધોતી અને ઉપરેણો તે સોંધે કરી આભરણ અનેક પ્રકારના તે માંહે રાખ્યા ભરી થાલી એક ચોખે ભરી દાયજા કેરી જેહ કટોરો દૂધે ભર્યો મધ્યેતે મહેલ્યો જેહ	૧૨૯। ૧૩૦। ૧૩૧। ૧૩૨।
ચાલ :	મધ્યે મંગલ સૂત્રની એક લરી અ એ મંગલ સાજ મંગલ નિધી કાજ એ માહા મનોરથ મનમાં ધરીયો એ વેણાવટના ઘેર મન તણી રલી એ	ધરી હલદી પીલી કરી એ સિધ્ધ કરી અને રાખ્યા ધરી એ ભરીયો ઉલટ નિદાનનો એ મલી મલી પેડો જુએ જાનનો એ	૧૩૩। ૧૩૪।

શેરીએ શેરીએ અગર મેહેક્યા એ કમલ નયણો રે ઘેર આવશે એ
 આવશે શ્રી વિઠ્ઠલજીને કુંવર લહેતો એ જોઈ જોઈ ઊરમાં ભાવશે એ ૧૩૫।
 શ્રી ગુંસાઈજીને ઘેર બહુ પેર એ સુખ તણો સાગર ઊલટયો એ
 ચહુંદિસ વાધી આનંદ પૂર એ દુરનો સેતક પટ ફટયો એ ૧૩૬।
 ઠામ ઠામે મહા મોદ ન માય એ ગાએ સોહાસણી ઊમાહ્યા એ
 નિત્ય ને વાઘના અતિ નિરઘોષ એ ઘોષ પ્રતિ ઘોષ ગાજી રહ્યા એ ૧૩૭।

વલણ :

ગાજી રહ્યા સહુ ભક્ત ભાવે ભર્યા કરે સુંગાર
 મંડપમાં મહાલે ઘણું કરે કાજ અનેક પ્રકાર ૧૩૮।
 કૃપાપાત્ર તે કૃષ્ણદાસીનું બડીબાઈ નામ
 મોદે ભર્યા અંગ ફૂલ્યા કરે મંગલ કામ ૧૩૯।
 ઠાકુરદાસી શણગારબાઈ સુંગાર રસનું ધામ
 રસપાત્ર રસ અનુભવી એ નાગોર જેહનું ગામ ૧૪૦।
 ગોસાઈદાસી ને ગૌરબાઈ મેવાડી એહની જાત
 સીરોહીના અતિ સુખદ સેવા કરે નાના ભાંત ૧૪૧।

ચાલ :

નાના ભાંતિ સેવા કરે સુખ રૂપ એ પરમ અનુપમ આનંદ ઘણો એ
 નામના અર્થનો અનુભવ કીધો એ સીધો મનોરથ એહ તણો એ ૧૪૨।
 એહવી દામોદર દાસી ભાગ્યરાસી એ વલ્લભજીને વલ્લભ ઘણું એ
 ક્યાં લગી કહું જો પાર ન લહું એ ભાગ્ય સરાહું હું એહ તણું એ ૧૪૩।
 પરમ નિપુણ નાનીબાઈ મેવાડી એ રજપુત જાતે તે રસ ભરી એ
 પરમ સુંદર ભરી આભરણે એ પ્રભુજીને સંગે તે અનુસરી એ ૧૪૪।
 એહવા આવ્યા ત્યાં અનુપમ ભક્ત એ એ અતિ અનુરત રસ ભર્યા એ
 અનુભવી માત્ર જે મહા રસ પાત્ર એ રસિક વરે જે રસિક વર્યા એ ૧૪૫।

વલણ :

રસે વરીયા ભાગ્ય ભરીઆ આવ્યા મંડપ ત્યાંહાં
 તેહ તણો વિસ્તાર કાંઈ એક કહું ઊલટ માંહાં ૧૪૬।
 હરી વંશજી હરખ ભર્યા કરે કાજ અતિ સુખદાય
 નાગજીભાઈ ગોધરાના ભર્યા ઊલટ અંગ ન થાય ૧૪૭।
 જીઝભાઈ ખંભાતના ને બડા માધવદાસ
 દેવરાજભાઈ ભાવે ભર્યા તે રહે એહોને પાસ ૧૪૮।
 લખીભાઈ ભાઈલો કોઠારી અને જેરામદાસ
 ઊલટ ભર્યા આવ્યા જે રાજનગર નિવાસ ૧૪૯।

ચાલ :

ગદોરે દુવે ને ગોવિંદ દુવે નામ એ ઠામ ઠામે પરસ્પર મલ્યા એ
 રામદૂત દુવે ને જે રાણો વ્યાસ એ આસ કરી અને મંડપ મલ્યા એ ૧૫૦।
 પબો રે ત્રીવાડી ને પ્રાગદાસ એ ધરી ઊલ્લાસ આવ્યા ત્યાંહાં એ
 ભરથભાઈ અને રામદાસ એ પાસ આવ્યા રે મંડપ જ્યાંહાં એ ૧૫૧।
 આવ્યા છે રાઘવદાસ ભીતરિયા એ ધરીયા મનોરથ અતિ ઘણા એ
 હરખોભાઈ હરખ ભર્યા આવ્યા એ ગોપાલ ભટ મળોદર તણા એ ૧૫૨।

	थाउं वल्लभ ने जगन्नाथ जोसी अ	परम संतोषी प्रेमे भर्या अ	
	गोपीनाथदास गोविंददास भावी अ	आवी मंडपमां अनुसर्या अ	१५३।
वलण :	मंडपमां अनुसर्या जे भाग्य केरी रास		
	मधुसूदन गोपालदास दतु मोहन व्रजना दास		१५४।
	विष्णो महेतो वछो पारेख आवी करी नेह		
	कृष्णदास उद्धवदास वीसलनगर केरा अेह		१५५।
	विष्णुदास ने गोपालजीनो नरोडामां वास		
	आसोडानो कहानो भाई लाडको गणपत नाम		१५६।
	खेरूआनो सुरो भाई झाडोल त्रंबक व्यास		
	माधवदास कपूर ने नागोरी मोहनदास		१५७।
चाल :	रूपचंद पटणी ज्ञानचंद पछाइ अ	पछाइ नरहरदास हरखीया अ	
	रामदास टंडो आमेरनो आव्या अ	भाव्या अ आनंदे वरखीया अ	१५८।
	रामदास ग्वालेरी रामदास पुस्करणा अ	खवास त्रण जणा ते सोहामणा अ	
	नागर सीरंगदास वैकुंठ भाई अ	भीखमभाई मोहामणा अ	१५९।
	नगर निवासी ने जे ज्याहां वासी अ	परम हुल्लासी अ आवीया अ	
	भूषण वस्त्र सुंगार करवा त्याहां अ	मंडपमां भला भावीया अ	१६०।
	भक्त अनंत उलट उनमत अ	महा भाग्यवंत भावे भर्या अ	
	अंगे अनुभवे रस रसे भावते धन अ	मानते मन मनोरथ कर्या अ	१६१।
वलण :	मनोरथ करी सहु आवीया ते भली पेर		
	उत्साह आनंद अति घणो श्री विठलजीने घेर		१६२।
	आनंद ने आनंद हवा मोदने मोद न माय		
	फूलने फूल सत गणी फूल्या ते कह्युं न जाय		१६३।
	अति उलटसुं मोदे भर्या त्यां श्री विठलजी तात		
	अने घणुं प्रेमे पूर्या पदमावतीजी मात		१६४।
	हरखे भर्या हरिवंशजी बोल्या ते उलट भेर		
	वरघोडा वेळा थई हवे करो उत्तम पेर		१६५।
चाल :	विलंब मालाओ ने सहु सिद्ध थाओअे	समय थोडो रह्यो काजने अ	
	सोहता सुंगार कर्या रे सुदेश अ	परम वरेस महाराजने अ	१६६।
	वरघोडा केरी सामग्री अनेक अ	करी विवेक ते सिद्ध करी अ	
	सज थयो छे त्यां भक्त समाज अ	उत्सव आज उलट भरी अ	१६७।
	अस्व कछीनी जे गती छे पछीनी अ	नीलो नौतन गते नाचते अ	
	अति शणगार्यो परम सोहाव्यो अ	आव्यो मनमां घणुं राचतो अ	१६८।
	जान सिद्ध थाय छे गोकुलपतीनी अ	मतीनीअे गति नहीं केम लहुं अ	
	योग्यता बुद्धि तणी अनुसार अ	अग्रम लीला अ ते कहुं अ	१६९।

इति श्री विवाह वर्णने भक्त वर्णनो नाम
॥ प्रसंग ७ मो संपूर्णम् ॥ (मांगल्य २३)

પ્રસંગ - ૮, માંગલ્ય - ૨૩

“ ધન્ય ધન્ય માતા શ્રી રૂક્ષમણી જેણે, શ્રી વલ્લભરાય જાયાજી ” એમ ગવાશે.

પ્રથમ ભગવદી ભાવેભર્યા મંડપે મહાલતા દીશેજી	
કાજ કરે ઉલટ ભર્યા હેજે તે હૈયલડું હીશેજી	૧૧।
હવે વરઘોડા વેલા થઈ સિધ્ધ થાએ સહુ જાનજી	
કુટુંબને જ્ઞાત વરણ બહુ તેડયા દેડ દેડ માનજી	૧૨।
આદે અતિશે સોહામણા શ્રી ગુંસાઈજીના પુત્રજી	
લૌકિકથી અલગા સદા તેહનું અલૌકિક સૂત્રજી	૧૩।
મહા ગુણવંત ઉત્સાહસું સર્વ થયા છે તે સિધ્ધજી	
સુંદર પરમ સુશોભિત જાણે ત્રિલોકની નિધજી	૧૪।
શ્રી ગિરીધરજી અતિ ગુણ ભર્યા તે ગુણ વિસદ ન થાયજી	
સિધ્ધ થયા રે સોહામણા ઉલટે ગોવિંદ રાયજી	૧૫।
બાલકૃષ્ણજી મન હરખીયા ને વલી ફૂલ્યા છે અંગજી	
શ્રી વલ્લભ ને રે વલ્લભ ઘણું સ્નેહે સદા રહે સંગજી	૧૬।
રંગ ભર્યા રઘુનાથજી મોદે ભર્યા મહારાજજી	
સિધ્ધ થયા રે સોહામણા કરે તે સમયના કાજજી	૧૭।
કોડે ભરી કુંવરી સહુ શોભાજી શોભા રૂપજી	
જમુનાજી જગત મોહામણા જેહનું રૂપ અનૂપજી	૧૮।
દેવકાજી રંગે ભર્યા કમલાજી મોદ ન માયજી	
પિત્રાણ બ્હેન લક્ષ્મીજીના ઉલટ વિસદ ન થાયજી	૧૯।
શોભા ભર્યા રે સત્યાજી ગોપદેવી છે માસીજી	
મામી ગંગા મન ઉલટયા અંતર માંહે ઉલ્લાસજી	૨૦।
બીજા સ્ત્રીજન આવ્યા અતિ ઘણા તેહ તણો નહીં પારજી	
જ્ઞાત પરજ્ઞાતના આવીયા તે કેમ કરીએ વિસ્તારજી	૨૧।
પ્રથમ ભૂષણ નાના ભાંતિના સિદ્ધ કરી રાખ્યા છે જેહજી	
વસ્ત્ર જે અનેક પ્રકારના અભિનવા અતિઘણા તેહજી	૨૨।
શ્રી ગુંસાઈજી આણીને વહેંચી આપ્યા નર નારજી	
કરી પહેરામણી સર્વને તેહ તણો નહીં પારજી	૨૩।
વસન ભૂષણ ભલા ભાવતાં પહેર્યા પરમ રસાલજી	
જાનમાં સહુ સિદ્ધ થયા જાદરણી ઝાક ઝમાલજી	૨૪।
મામો ગોવિંદ મામો અચ્યુત આવ્યા આનંદે તે ઘણુજી	
પિત્રાઈ મામો જનાર્દન ભટ શું કહું કારણ તેહ તણુજી	૨૫।
ભટ વરણારકે માસો અને ગણેશભટ ને વાસુદેવજી	
ભાણેજ ભત્રીજા સગા આવ્યા કુટુંબ સહિત તતખેવજી	૨૬।

हरखे भर्या रे वेगा थई ज्ञात तणो नहीं पारजी	
भव्य भुषित भला भावीया आव्या करी सुंगारजी	।१७।
महावन केरो समाज ते आज अवसर लही आव्योजी	
उलटे रे अतिशे उलट भर्यो श्री गुंसाईजीने मन भाव्योजी	।१८।
अनेक वैश्नव आग्रा तणा गुणवंत आश्रित जेहजी	
उत्सवने उत्साहे भर्या परिवारे आव्या छे तेहजी	।१९।
छीतस्वामी ते शुभ दिने आव्या पीय दयालजी	
कमलो चोबे वेगे आव्या आव्या लघु गोपालजी	।२०।
पुत्र पुत्री परिवारसुं वैश्नव व्हाला जे सर्वजी	
ज्ञात परज्ञात गायेक गुणी सुणीने आव्या अणे पर्वजी	।२१।
विविधी विशेरे वैभव जुत वाहने वसने अनेकजी	
जान अनुपम सह सिद्ध थई क्यां लगी कहुं ते विवेकजी	।२२।
नगर मथुरा नवरस भर्युं उलट अंग न मायजी	
सुखद सामग्री जुत लहे ते कांड विसद न थायजी	।२३।
ठामठामे निरघोष वाजिंत्रना वाजे छे ते बहुजी	
भेर भुगल शहेनाइ अे जगत गाजी रह्युं सहजी	।२४।
मंगल गाअे सोहासणी ज्याहां त्याहां मंगल बोलेजी	
अेह मंगल समय अभिनवो नहीं को अे दिवसने समतोलेजी	।२५।
रूकमणी कुंवर कोडामणो लाड लडेतो आधारजी	
युवती सुंदर सुभगा मली रलीये करावे सुंगारजी	।२६।
प्रथम अंगराग अंगे कर्या जे जे सौरभ महा सारजी	
अतर अंबर अरगजा अने मांहे घोली घनसारजी	।२७।
उपर अंबर अंग बेसता प्रेमे धरावे छे तेहजी	
चुणी चतुराइ वात्सल्यसुं करी धरी बहु नेहजी	।२८।
विविधी भूषण जे ज्याहां सोहीअे तेह सोहाव्या ते ठामजी	
सुखद सादा अने नंगे जडया क्यां लगी कहीये ते नामजी	।२९।
तिलक अंजन अनुपम धर्याने सोंधो धर्यो पुष्पनो हारजी	
मंडप मध्ये सिंहासने पधराव्या प्राण आधारजी	।३०।
सर्वने केसर छिरकीया जे सिद्ध थई छे जानजी	
ज्ञातने तिलक करी अने बीडा आप्या देइ मानजी	।३१।
निरविधी नाथे नेहसुं अेह कीधुं करी आसजी	
मंगल वांचन कर्युं श्री गुंसाईजीने बेसी पासजी	।३२।
मालण मोड सोहामणो लावी उलट अति भरीजी	
राजराजेश्वरने हिते हरखी आशा मन धरीजी	।३३।
अेहने सदा दडीयो भरी चावल दाल साडीनी रीतजी	
तेथी अधिक तेहने आपीयुं घणी घणी करी प्रीतजी	।३४।

સુંદરી તિલક મુગટ મળી મુગટ મુગટાધિપના જેહજી	
તેહને ત્યાંહાં મોડ ધરાવ્યો શોભા ક્યાં લગી કહું તેહજી	૧૩૫।
શોભા જોડ શોભા ત્રિલોકની ચરણે લાગી મેલી ગર્વજી	
આધિદૈવિક એ સ્વરૂપે પોતા તણું વારે છે સર્વજી	૧૩૬।
દેવકાજી ને જમુનાજીએ તિલક કુમકુમ તણુ કરીજી	
આરત હરણને આરતી વારી તે ઝલટ ભરી જી	૧૩૭।
મહા ફલના કરમાં ધર્યું શ્રી ફલ મંગલ કાજજી	
નમન કરી કુલદેવને વિજય કરે છે મહારાજજી	૧૩૮।
શ્રી ગુંસાઈજી મોદે ભર્યા સાથે છે વેદના પાત્ર જી	
વૈદિક સ્વસ્તી વાંચન ભણે શુભ સમયનાં શુભ માત્ર જી	૧૩૯।
વરદ વરેશ વલ્લભ વર રસભર નવલ કુમાર જી	
એક લરિકાને સાથે લેઈ ઘોડે થયા અસવારજી	૧૪૦।
ઠામઠામે અતિ હુલસીને જૈ જૈ જૈ જૈ શબ્દ બોલે જી	
હરખ હરખે હરખીત થયો નહીં કો એહ સમયને તોલેજી	૧૪૧।
માધવદાસે વિનતી કરી શ્રી ગુંસાઈજી ભણી જી	
રાજમનોરથ મને અતિ ઘણો આરતી એહની છે ઘણી ઘણીજી	૧૪૨।
વરજીને છત્ર ધરાવીએ એહવી અમારે રીત જી	
તમને મનોરથ જે હોએ તે કરો સહુ કરી પ્રીત જી	૧૪૩।
શ્રી ગુંસાઈજીને ભાવતીકરતી મહા સુખ ને સંપન્ન જી	
એહવી વિનતી કરી તેહ સમય રીઝયા તે અતિસય મનજી	૧૪૪।
માધવદાસે છત્ર ધર્યું કર્યું મન ભાવતું આપ જી	
એહવું દરસન કરાવીને જગતનો હરીયો તે તાપ જી	૧૪૫।
માધવદાસે મનોરથ કરી ધરી આનંદ અપારજી	
ચૌદ ભુવન તણા છત્રને છત્ર ધર્યું તેણી વારજી	૧૪૬।
જીવુ પારેખ નાગજીભાઈ ભાઈલો કોઠારી ને દેવરાજ જી	
ચમર ઢાલે ચોંહો પાસથીસાથે છે અનેક સમાજ જી	૧૪૭।
જૂથ જૂથ રે જુવતી તણા મલીયા છે બહુ નર નારજી	
અગણ ગુણ ગાએ વલ્લભ તણા ભીડ તણો નહીં પારજી	૧૪૮।
ઉત્સાહને રે ઉત્સાહ હવો મોદને મોદ ન માયજી	
હરખને હરખ પ્રગટ્યો ત્યાંહાં આનંદ અંગ ન સમાય જી	૧૪૯।
જે સામગ્રી ઉત્સાહની તેહ ઉમાહે ત્યાં આવીજી	
ભરી સુખ રૂપે સેવા હિતે પ્રીતે પ્રભુને મન ભાવીજી	૧૫૦।
આગલ પાછલ ને મધ્યે દીવી કરી છે ઉઘોત જી	
તેહની આભા અનુપમ હોએ જગમગે જગમાં જ્યોત જી	૧૫૧।
વાજિંત્ર પંચશબ્દા અને તાલ પખાવજની જોડ જી	
નિર્ત કરે નવલી પેરે જે ધરી આવ્યા છે બહુ કોડજી	૧૫૨।

આતસબાજી બહુ ભાંતીની ખાંત કરી કરી જી	
ઉડે છે અનેક પ્રકારની અનેક કૌતિકસું તે ભરીજી	૧૫૩।
આસપાસે અતિ અભિનવા રાજતા સુંદર બાલજી	
મધ્યે મધ્ય નાયક શોભિતા શ્રી રૂક્મણીજીનો લાલ જી	૧૫૪।
મધુપૂરી મધ્ય રસ ઊલટયો ચાલી છે રંગની રેલજી	
એળી પેરે અનેક સમાજસું પરવર્યા મોહન વેલ જી	૧૫૫।
શેરીએ અગર મહેકાવીયા કરી રચના નહીં પારજી	
કુમકુમ ચંદને છિરકીયા આવે છે પ્રાણ આધારજી	૧૫૬।
નગર નિવાસી ઊલ્લસીયા ચઢી અટલીએ નિરખે જી	
સમંધીના સહુ સનમુખ રહ્યા સુંદર શ્રી મુખ પરખે જી	૧૫૭।
સકલ ભુવન વર વરવતે વરવા પધારે છે વડનાર જી	
રૂપ ઊલટ શોભાનો સમય કોણ કરી સકે વિસ્તારજી	૧૫૮।
શ્રી ગુંસાઈજી વેળોભટ વર ને કન્યા પર વારે જી	
નગર ઘર ઘર પરદેશે હવો આનંદ પરિચાર જી	૧૫૯।
એહ અલગો અલગો કરી કેમ કરું વિસદ પ્રકાસ જી	
તેહ થકી ગ્રંથ વાઘે અને કોણ રોકે રસરાસજી	૧૬૦।
વેળાભટ ઘેર રસ અભિનવા પ્રગદ્યા છે પૂરણ કામજી	
જેહ રસ કાજ રસિક વર રસ ભર્યા આવે છે ધામ જી	૧૬૧।
રયણી રસ ભરી તેપાછલી રહી ઘટિકા જ્યારે ચારજી	
સમય શુભ તોરણે પહોંચ્યા વેળે વેળાભટ દ્વાર જી	૧૬૨।
હલદી કુમકુમ ચરચીને પલ્લવ શ્રી ફલ સોહાવીજી	
જુગ મંગલ કલશ ભરી સુંદરી સનમુખે લાવી જી	૧૬૩।
ચાર બ્રાહ્મણ ઉપાધ્યા સહિત લેઈ અને પત્રરસાલજી	
કરે અભિશેખ તે કુમકુમથી વેદ મંત્રે તતકાલ જી	૧૬૪।
મંગલ શુકન પ્રભુને કર્યા કલસ તે મહા ભાગ્યવાનજી	
લેઈ રૂપૈયો તે માંહે ધર્યો કર્યું તે બહુ સનમાન જી	૧૬૫।
ગંગા મામી બહુજી તણી ઊલટ ભરી કરી સંગારજી	
વરજીને પાસ પધારીયા થાલ ઉતારી લેઈ સારજી	૧૬૬।
આવી શ્રી મુખ જોયું સુંદર મનોહર મોહક રૂપજી	
જગતમાં અચલ જગતી તલે એહવું નહીં કો સ્વરૂપજી	૧૬૭।
સકલ સૌભાગ્યના તિલકને તિલક કુમકુમ તણું કરીયું જી	
ચોડી તાંદુલ કર કમલમાં હરખભર શ્રી ફલ ધર્યું જી	૧૬૮।
બીડું રૂપૈયો આપી અને સુંદર વસ્ત્ર ઓઢાડયું જી	
નયણ સયણે રે માની લઈ અંતર અતિ સુખ પમાડીયું જી	૧૬૯।
દહીં ચાવલ વાર્યા તેહ સમય વારી ઇંડી પીંડી ચોંહેં પાસજી	
ચુન હલદી તણુ ડહો ડહાવીયું અતિ સુખ રાસ જી	૧૭૦।

લીધી આરતી તે આરત ભરે આરત હરણને કાજજી	
કરી કોડે બહુ ભાંતસું મુદિત થયા મહારાજજી	૧૭૧।
ભામણા લેઈ ભામિની ત્યાંહાં અનુપમ આશીષ બોલેજી	
જૈ જૈ જૈ જૈ સહુ કો કરે નહીં કો એસમયને તોલેજી	૧૭૨।
સાસુ સુંદર સુભગા જોઈ રીઝયા રસિક વર રાયજી	
સાસુ ઘુંઘટ અવકાસમાં જોતાં તૃપ્તી ન થાય જી	૧૭૩।
જ્યાંહાં ત્યાંહાં સર્વ મોહી રહ્યા નિરખતા નયણા ન મટકેજી	
ભાગ્ય સરાહી પોતા તણું વારી ફેરી કર ચટકેજી	૧૭૪।
બહુજી મહા ભાગ્યવતીનું અતિ સરાહું હું ભાગ્યજી	
ક્યાં લગી તેહ વર્ણન કરું તેહનું એહ રૂપ સૌભાગ્યજી	૧૭૫।
અશ્વ રક્ષકને ન્યોછાવરી વારી આપી તેણી વારજી	
મામી સાસુ શણગટ કરી પધાર્યા ભવન મંજારજી	૧૭૬।
વેદના મંત્ર બ્રાહ્મણ ભણે જે જે શુભ સમયના ભાવ્યાજી	
એણી પેરે આનંદે વરખતા વરજી મંડપ માંહે પધરાવ્યાજી	૧૭૭।
ચોક પૂરીને પટા ધર્યા વસ્ત્ર બિછાવ્યા છે જ્યાંહાં જી	
પૂર્વ દિશે સનમુખ થઈ રસમડે બેઠા તે ત્યાંહાંજી	૧૭૮।
જાનને માન દીધા ઘણા સભા મંડપ માંહે કરીજી	
શ્રી ગુંસાઈજી પરિવાર જુત બેઠા તે ઝલટ ભરીજી	૧૭૯।
વરજી ઝઠી અલગે સ્થલે ચરણ ક્ષાલણ તે કરીજી	
આવ્યા ઝલટભર લટકતા બેઠા તે આસને ફરીજી	૧૮૦।
વર પાસે વેળાભટ આવીયા ચરણે નામી રહ્યા શીષજી	
ભાગ્ય સરાહી પોતા તણું વેગ મુખ ઝતર દીશજી	૧૮૧।
ચરણ ક્ષાલણ કર્યા વરજીના વેદ મંત્રે કરી જુક્તજી	
અર્ધ પાદાદિ વિધિ સહુ કર્યા જેહની છે શાસ્ત્રની ઝક્તજી	૧૮૨।
વલતા બેહુ પાસના ત્યાં આવીયા બેહુ આચાર્યજી	
સ્ત્રીય પુરુષ વાચ્ય કરી અને કર્યો તે ગોત્ર ઝચારજી	૧૮૩।
વાગો ઝતાર્યો પ્રથમ તણો કેશરી ધોતી તે ધરીજી	
સોહે છે ભૂષણ ભાવતા ઝપરેણો સોંઘે તે ભરીજી	૧૮૪।
ઝપવીત જુગ્મ ઝતિમ કર્યું ત્રીજું તે સુવર્ણ તણુજી	
વેળેભટે સમર્પીયું રાજે છે તે સોહામણુજી	૧૮૫।
જગત સહુના મન મોહતો મોડ ઝપર ધર્યો મોડજી	
અંબોડલે ફુંદણ કસણનું તેહ જોવાનું છે કોડજી	૧૮૬।
કાંસા પાત્રે આણ્યું દધિ મધુ પ્રભુઝે કર્યું મધુપર્કજી	
આગલ મંડપનો સમય તેહ કહેવાનો છે હર્ષજી	૧૮૭।

ઈતિ શ્રી વિવાહ વર્ણને વરઘોડાનું તથા જાન પ્રસંગનું

।। પ્રસંગ ૮ મો સંપૂર્ણમ્ ।। (માંગલ્ય ૨૩)

प्रसंग - ९, मांगल्य - २३

राग : "गोळ गळीयो ने मोढे चोपडो कंसार कपूरे वासीओ" अेणी जात गवाशे

हवे मंडप वेणाभट तणो	बेठा वरजी ते उलट अति घणो	११।
मधुपर्क करावीजे करे	कहुं छुं जे जे विधी आचरे	१२।
पछी सुंडला बे त्यां सिध्द कर्या	अति उजवल चोखे ते भर्या	१३।
लेइ पूर्व पश्चिम सच्या	वर कन्याने काज आसन रच्या	१४।
वरजी बेठा पश्चिम मुख करी	त्यांहां आडुं अंतरपट धरी	१५।
पछी कन्याजी पधराव्या	ते पूर्व मुख बेसाडया	१६।
महा सुंदर जोड भली मली	सहु जुअे छे मननी रली	१७।
त्यांहां वेगो आचारज आव्यो	फरी गोत्रोचार कराव्यो	१८।
सोपारी निश्चे तांबोलना	जे महेल्या छे रंग रोलना	१९।
ते लेइ कन्या वरूण ते आचरे	पछी संकल्प पाणी ग्रहण करे	१२०।
कन्या संकल्प उपर महानिधी ने	गेडं संकल्प करी अर्थ सीद्धीने	१२१।
दान सिध्द अर्थ सोहामणुं	सोवर्ण संकल्पे अति घणुं	१२२।
वरजी त्यां पाणि ग्रहण करे	पण अंतरपट आडुंधरे	१२३।
बहुजी विहवल वहाला रसे	जोडं वरजीनुं मुख कइ मिसे	१२४।
अंग आतुरता अनुसर्या	पछे परस्पर थये दुख विसर्या	१२५।
कर स्पर्शी रह्यो छे तेह समे	ते सुख अंग अंग सहुमां रमे	१२६।
पण नयणने ताप अधिक हवो	श्रीमुख जोवा अति अभिनवो	१२७।
नयणे जोवा मनोरथ मन धर्यो	पण अंतरपटे अंतर कर्यो	१२८।
नयणा करती आशा करे	अभिलाख घणो मनमां धरे	१२९।
अेह समे जो अमो ते करने हता	तो कर द्वारा श्रीमुख निरखता	१३०।
अेम अवगणना पोता तणी	अंतरपटथी करे घणी घणी	१३१।
अे आतुरता अंतर लही	ते व्हाले नव जाअे सही	१३२।
रसने विलंब करे अेक क्षणु	पक्ष राखे मर्यादा तणु	१३३।
अेम वीती रयणी रंग रस भरे	शुभ समय तणा कारज करे	१३४।
त्यां जोसी बेसाडया आदर करी	समे सूचनने उलट भरी	१३५।
सुंदर जलसुं कुंडी भरी	कुमकुम चरचीने घडी धरी	१३६।
समय साधे छे शुभ वेला तणो	मनमां मनोरथ करी अति घणो	१३७।
वलतो हथेवालो छोडी अने	वर कन्यानो हाथ ओडीने	१३८।
चणादाल चावल हलदी करी	बेहुनी अंजुली तेणे भरी	१३९।
ब्राह्मण मंगलाष्टक भणे पछी	ज्यां लगी स्फुरति अवकास छे	१४०।
शुभ समय ते वाघ राखी रहे	सावधान रहो जोसी कहे	१४१।
हवे निकट आव्यो समे	सावधान कहे सहुने गमे	१४२।
पल दसनो समय प्रथम लहे	पछे पांच चार त्रण अेम कहे	१४३।
समयवर्ती समय कहे त्यांहां	शुभ समय लगन होअे ज्यांहां	१४४।

પછી લગન વેલા જ્યારે થઈ	સહુકો થયું આનંદ મડ	૧૩૫।
મહા મંગલ સમય જ્યારે લહ્યો	ત્યારે જોતશીએ તે પ્રથમ કહ્યો	૧૩૬।
ત્યાંહાં ઘંટાનાદ બજાડયો	શુભ સકલ આનંદ પમાડયો	૧૩૭।
પછી અંતરપટ અલગું કર્યું	ત્યારે કાજ ઉભયતાનું સર્યું	૧૩૮।
સુંદર અક્ષત અંગુલી જે ભરી	એક એકને મસ્તકે તે ધરી	૧૩૯।
એમ પરસ્પર મન સોંપીને	જુએ હરખ ભર્યા તે હંસીને	૧૪૦।
બેઠા સનમુખ મુખ કરી	અતિ આનંદે ઊલટ ભરી	૧૪૧।
અતિ આતુર ને સંકોચસું	જુએ બહુજી લોચન લોચસું	૧૪૨।
નાયક નિરખે નયણે ભરી	કાંઈ દ્રષ્ટી દુરાવી મિસ કરી	૧૪૩।
એ સમે વાજિંત્ર વાજે ઘણા	અતિ વિવિધ પ્રકારે સોહામણા	૧૪૪।
ઠામ ઠામે સહુ મોદ ભર્યા	મહા માંગલ્ય ગાન પ્રગટ કર્યા	૧૪૫।
સુંદરી રહી મલતી પાંતીસું	ગાયે ધોલ પરસ્પર ખાંતીસું	૧૪૬।
માંહેં મીઠી ગાલ મિસે કરી	ને મધુરા વચન રસે ભરી	૧૪૭।
મંડપ મહાલે મહા મોદસું	એમ ઉત્સવ હોએ વિનોદસું	૧૪૮।
ત્યાંહાં આનંદ વાધ્યો રે અતિ ઘણો	જોવા મલીયો સાથ સોહ્યામણો	૧૪૯।
જોડ જોડ જોડ અતિ હરખીયા	આનંદ ઉભય રસ વરખીયા	૧૫૦।
સોલ વરસના શ્રી ગોકુલપતી	આઠ વરસના બહુ શ્રી પાર્વતી	૧૫૧।
એહોના રૂપ તણો પાર ના લહું	તે શોભા શી પેરે કરી કહું	૧૫૨।
એવી જોડ જગતમાં કો નહીં	દીઠી ભાગ્યે ભૂતલમાં એ અહીં	૧૫૩।
નવ નેહ નવલ નવ રસ ભર્યા	નવ રૂચી નવ ભાવ ભૂષિત કર્યા	૧૫૪।
શ્રી અંગ તે ફાલકી રહ્યું	મહા કોટી પ્રકાશે ઝમહ્યું	૧૫૫।
બેઠા માહીરે પણ ચંચલ ઘણું	નયણે મન હરી લે સહુ તણું	૧૫૬।
જેમ રોકીયે છે રસ રાસને	ફેલી ચાલે તે ચંહુ પાસને	૧૫૭।
મહા નાયક એ ન્યામક કર્યું	પાણિગ્રહણ નામ એહને ધર્યું	૧૫૮।
એ સ્વકીય હિતે કરૂણા કરી	એવી ભૂતલ લીલા આચરી	૧૫૯।
એ સરખે સરખા બેહુ જણા	એક એકથી અધિક સોહામણા	૧૬૦।
મુખ ઉપર ચંદ્ર ઓવારીએ	અંગ કોટિક મનમથ વારીયે	૧૬૧।
ઉપમા કહેવા જોડ ઘણી	પણ એહ સરખી એહજ બણી	૧૬૨।
મૃગ નયણીની મીટ રસભરી	જુએ આડી દ્રષ્ટી કરી કરી	૧૬૩।
સહુ જોવા આવ્યું જોડને	મન મનોરથ પ્રગટ્યો કોડને	૧૬૪।
અહીં ગોકુલપતી અતિ ગુણનિધી	અહીં પાર્વતી બહુ મહાનિધી	૧૬૫।
મહા કારણ રૂપ કુંવરી તણું	જોડ રીઝયા રસિકવર ઘણું	૧૬૬।
એ જોડ ઉભય અભિનવી મલી	જોડ જોડ સહુકો પામ્યા રલી	૧૬૭।
રૂપ રસ લોભે લોભી રહ્યા	જાણે મોહક ફંદે મન ગ્રહ્યા	૧૬૮।
ટક અલગી ન મટકે એક ક્ષણું	જુએ ઉભય સ્વરૂપ સોહામણું	૧૬૯।
ધન્ય સમય સોહાગી એ સમે	એમ કહી કહીને ચરણે નમે	૧૭૦।
વલી દ્રષ્ટી નિવારણ કાજને	વારે સર્વસ્વ શ્રી મહારાજને	૧૭૧।

ભામણાં લેઈ લેઈ ભામિની	આશીષ દે મન અભિરામિની	૧૭૨।
કહે જુઓ મુખ લાડી તણું	મહા સુંદર પરમ સોહામણુ	૧૭૩।
જોતાં દ્રષ્ટી મ અલગી खेंचशो	જોઈ જોઈ મનમાંહાં નિવારસો	૧૭૪।
એહની ગુણ ગણના કેમ કહું	જો બુદ્ધિ પ્રમાણે નવ લહું	૧૭૫।
તેં પૂજી ગોર સોહાસણી	વર પામી શ્રી ગોકુલ ઘણી	૧૭૬।
સસરા સમ ભૂતલ કો નહીં	તેહને હું સરાહું શું કહી	૧૭૭।
સાસુ પામી શ્રી પદમાવતી	મહા સુખદ અને શુભમતી	૧૭૮।
મહાભાગ્ય તમારું સકલ ફલ્યું	તેહ કેળે નવ જાએ કહ્યું	૧૭૯।
કન્યા દિસના ગાએ તે સમે	જેહવું તેહના મનને ગમે	૧૮૦।
એમ જોડ સરાહી સરાહીને	સહુ ગાન કરે છે ઉમહીને	૧૮૧।
પહેલા મંત્રાક્ષત મસ્તકે ધરીને	વેદ સંકલ્પ કર્મ કરી અને	૧૮૨।
માંગ માંહાં ઉલેખન કુશ મૂલસું	કરી સ્થાપ્યું સૌભાગ્ય સમૂલસું	૧૮૩।
તે કુસ લેઈ ઉતર દિશ ધર્યા	દાયજાની ઝારી જલ ધર્યા	૧૮૪।
અભિષેક કરે મુદ્રિકા ધરી	વર વધુને વેદ મંત્રે કરી	૧૮૫।
પધરાવ્યા સુંદર બેહુ જ્યાંહાં	भीतर गोरी स्थापन त्यांहां	૧૮૬।
કહે વિવાહ આદે સહુ કર્મ કર્યું	એહવે ગૌરી પૂજન મન ધર્યું	૧૮૭।
એમ કહી કુલ રીતે પૂજા કરે	એ આશ્રિતને અંગીકૃત કરે	૧૮૮।
એ ગ્રહસ્થને શુભ વાંછે ઘણો	આદર કર્યો પ્રભુએ તેહ તણો	૧૮૯।
પાંચ સોપારી વરના ઘર તણી	આવી ઢાંકી તે સોહામણી	૧૯૦।
ગોલ હલદી ચણાદાલે ભરી	આપી સ્ત્રી જનને વેહેંચી કરી	૧૯૧।
વલી સુપડવટી ઉઘાડી ઘણી	ભરી તેહ સામગ્રી તણી	૧૯૨।
તે જ્ઞાતમાંહાં સહુ અને	વાંટી આપે છે બહુ અને	૧૯૩।
વલતા વરજી પોતા તણા	ઘરના આભરણ તે અતિ ઘણા	૧૯૪।
પોતે બહુજીને ધરાવે છે	નખ શિખ સુંગાર કરાવે છે	૧૯૫।
પીત સાડી સિંદૂર ધરાવીયું	મોડ ધરીને અતિ મન ભાવ્યું	૧૯૬।
પછે જુક્ત રજે કુશની દોરડી	બાંધ્યા બહુજી કટી ગોરડી	૧૯૭।
પછે છેડા ગાંઠી કરી અને	માહેરે પધરાવ્યા ફરી અને	૧૯૮।
આસન બદલીને બેઠા ત્યાંહાં	માંડ્યા છે પ્રથમ આસન જ્યાંહાં	૧૯૯।
પછે વર વધુને ઉભા કરી	વરની પોસ ઉપર વધુની ધરી	૧૯૦।
દાલ ચાવલ થાલમાં છે જે	ત્રણ મુઠી અંગુલીમાં મુક્યા તે	૧૯૧।
વાર ચાર તેહને મંત્રે કરી	પછે વરજીને મસ્તક ધરી	૧૯૨।
વલી એહજ રીતે વિધી કરી	વધુને મસ્તકે મહેલે ફરી	૧૯૩।
તન સ્પષ્ટ મંગલ અર્થ લહે	કામના પૂરણ હોએ એમ કહે	૧૯૪।
પશુ પુત્ર અને જ્ઞાની કામના	પૂરણ હોએ અતિ અભિરામના	૧૯૫।
ચોથી અંજુલી તુસ્મી કરી	બોલ્યાથી અતિ મનમાં ધરી	૧૯૬।
વર વધુ બેસાડ્યા આસને	વીંટ્યા સૂત્રે મહાસુખ રાસને	૧૯૭।
રઘુવેદ યજુરવેદે કરી	મંત્ર જુત અતિ ઉલટસું ભરી	૧૯૮।

આપ્યા વરવધુને હાથમાં	સનમુખે બેહુ બેઠા છે જ્યાંહાં	૧૧૦૧।
વર બહુજીને ડાબે કરે	બાંધે છે અતિ ઝલટ ભરે	૧૧૦।
પછે બહુજીએ વરજીને	જમણે કરસું બાંધી અને	૧૧૧।
મુસકાયા હરખ્યા અતિ ઘણું	અનુભવી જાણે સુખ તેહ તણું	૧૧૨।
પછે ચારે વેદ ને બ્રાહ્મણો	આશીષ દે મંત્રે સોહામણો	૧૧૩।
કરે હોમ વિવાહ સમે તણો	તેહ આગલ વિસદ કરૂં ઘણો	૧૧૪।

इति श्री "गोकुलेश" विवाह वर्णने मधुपर्क कन्यादान संकल्प वर्णनो नाम

।। प्रसंग नवमो संपूर्णम् ।। (માંગલ્ય ૨૩)

પ્રસંગ - ૧૦, માંગલ્ય - ૨૩

રાગ "જુઓ મુખ જુઓ મુખ લાડી દ્રષ્ટી માં ખેંચસો આડી" એમ ગવાશે।

વિવાહ પ્રધાન હોમને કાજ	સિંહાસને પધાર્યા મહારાજ	૧૧।
પ્રથમ રચી ચોરી રસ ભરી	પરમ વિચિત્ર વિવેક કરી	૧૨।
મથની મનોહર ચિત્રત ભારી	રંગ રંગ રચના કરી સમારી	૧૩।
ઘાટે એક એકથી ઉતરતી	ધરી એક એક ઉપર અનુસરતી	૧૪।
ચારે ખુણે તે લેઈ ધરી	નિસેવાસે રચના કરીય	૧૫।
નૌતન પલ્લભ પરમ રસાલ	લલકતા બાંધ્યા તોરણ માલ	૧૬।
ચોક પૂર્યા ચતુરાઈ કરી	અચલ સોહાસણી ઝલટ ભરી	૧૭।
મધ્યે મધ્યે મોતી કેરી પાંત	મહા માંગલ્ય હિત કરી કરી ખાંત	૧૮।
દીધાં છડા તે કુમકુમ કેરા	દીસે સુંદર ભાંતી અનેરા	૧૯।
ચારે ખુણે કર્યા ચિત્ર	વેદી રચી તે પરમ વિચિત્ર	૧૧૦।
સુંદરી વિવિધ સુંગાર તે કરી	આવ્યા અંગ અંગ ભૂષણ ભરી	૧૧૧।
મલી મલી ગાએ સોહાસણી	લાગે છે અતિ સોહામણી	૧૧૨।
કંઠે કોકિલા કલરવ બોલે	નહીં કો ગાન તણે સમતોલે	૧૧૩।
જોતાં દ્રષ્ટી ન અલગી ચાલે	વિવસ થયાં નહીં આપ સંભાલે	૧૧૪।
અગર ઉવેખ્યા ઉતમ ત્યાંહાં	શ્રી વલ્લભ પધાર્યા જ્યાંહાં	૧૧૫।
સુખદ સમીર જે વહે સુભાવી	શોભા શોભા જોવા આવી	૧૧૬।
પુલકિત રોમાંચિત થઈ દેખી	પોતાને તૃણ વત કરી લેખી	૧૧૭।
વલી વલી ભાગ્ય સરાહી નમય	કહે ઉપયોગ હવો એણે સમય	૧૧૮।
રચના રચી રસિકવર કાજ	કીધાં માંગલ્યનાં સહુ સાજ	૧૧૯।
પીઠા માંડ્યા આગલ આવી	ઉપર સાડી પીત બિછાવી	૧૨૦।
ત્યાં ચતુર વર બહુજી સંગે	ચોરીએ આવ્યા અતિ રસરંગે	૧૨૧।
સુંદર રૂપ અનુપમ જોડ	એ જોવાનો સહુ કોડ	૧૨૨।
અંગ અંગ સુંદર પરમ રસાલ	કુંડલ ફલકતા ફાક ફમાલ	૧૨૩।
ધોતી ઉપરેણો અંગી કયો	રાજે છે કેસર સોંધે ભયો	૧૨૪।
અંબોડો અતિ અનુપમ લલકે	જોતાં જુવતીના મન ઢલકે	૧૨૫।

कंठे मुक्ता मणीनो हार	रवि शशी वारू वारंवार	१२६।
नयण नवल नाटक पेरे नाचे	धीरा धीरज क्यां लगी सांचे	१२७।
अधर अरूण अनुपम रस भर्या	दीठे मानिनीना मन ह्या	१२८।
अंग अंग प्रगट रूप रस धार	जोइ मन सोंपी रहे नरनार	१२९।
अेवुं स्वरूप सुभगता रास	दीठे मनमथ पाम्यो त्रास	१३०।
श्री गुंसाईजी मन हुल्लास	सभा पूरीने बेठा पास	१३१।
सगा संबंधी सहुको फिरता	श्री विठलजीने अनुसरता	१३२।
कृष्णादासी आदि जे भक्त	हरीवंशजी मुक्षे अनुरक्त	१३३।
अेतनमारगीनो सहु साथ	निकट रहीने निरखे छे नाथ	१३४।
सहु को बेठा मंडप मांहां	हर्ष भर्या जुअे छे त्यांहां	१३५।
चोरीअे होम उलट भरी	वलता अग्नी स्थापन ते करी	१३६।
विवाह प्रधान होम कर्यो त्यांहां	पछे लाजा होम करे छे त्यांहां	१३७।
सप्त पदीअे धर्या सात सात	लाडु सोपारी रूपैया सात	१३८।
सप्त पदीनी जावद रीत	ते सहु कीधी करी बहु प्रीत	१३९।
गौरी शिला इसाने धरी	रीत ते तेहनी सहु करी	१४०।
तेहोने अंगुष्टे अनुसरी	पूरव दिशे दक्षण व्रत करी	१४१।
आगल बहुजी ने पाछल वरजी	आवी उभा आनंद भरजी	१४२।
कर अंगुलीअे कर बहुजीनो	ते ग्रही लीधो छे रंग भीनो	१४३।
पान धर्युं उपर नागरवेल	उपर सालो लाजा महेले	१४४।
ते वरजी बेहु अंगुलीअे	सव्य करे होमे ते मन रलीअे	१४५।
आगल पाछल अेणी रीते	अग्नी पाखल फरी ते प्रीते	१४६।
जुवतीजन उलट नहीं माय	तेह समयना मंगल गाय	१४७।
महा मंगल निधी मंगल वरते	जै जै कार हवो त्यांहां फिरते	१४८।
चोथा मांगल्यनो ज्यारे समय	ते सहुकेना मनमां गमय	१४९।
सालके वरजीना ग्रह्या चरण	मागे वस्त्र अने आभरण	१५०।
बहु मनोरथ करी धरी मन आस	वेगे गौरी शिलाने पास	१५१।
मुक्ष भट ते लक्ष्मीनाथ	जावदइक सालकनो साथ	१५२।
गोविंदमामे त्यांहां बहु मूल	आण्या अति सुंदर पटकूल	१५३।
आप्या तेहोने तेणी वार	कीधां प्रसन्न करी मनुहार	१५४।
महा मोद जुत अति रस भर्या	वलता चारे मंगल फर्या	१५५।
पछे बहुजीनी बहेन जे कमला	आदर करीने तेडया जमला	१५६।
साडी लाजा होमनी आपी सार	होम पूरण कर्यो तेणी वार	१५७।
योक्तर बहुजीने कटी जे राखी	श्रीजीअे छोडी उतर दिस नाखी	१५८।
आसने बेठा अति सुख देन	उलटे आवी चारे बहेन	१५९।
मंगल थाल आरती धरी	महावर वरेन्द्रने त्यांहां करी	१६०।
जै जै जै जै बोलै सृष्टी	अमरे कुसुम केरी करी बहु वृष्टी	१६१।
देव असुर रंक ने राण	आशीष दे ओवारे प्राण	१६२।

એ સહુ આધિદૈવિક સ્વરૂપે	તૃપ્તી કર્યા શ્રી ગોકુલ ભૂપે	૧૬૩।
ઉત્સાહા આનંદ મોદ પ્રસન્ન	ઝલટ હરખને પ્રગટ્યો મન	૧૬૪।
કર્મ કર્માતિ રે સૃતી સમૃતિ સર્વ	સંતુષ્ટ થયા સહુ એણે પર્વ	૧૬૫।
એણી પેરે હવું તે ચોરીનું કાજ	અતિસે હરખ્યા સર્વ સમાજ	૧૬૬।
મથુરાની પોંહોંચી મન રલી	અલૌકિક આશ એહોની ફલી	૧૬૭।
ભક્તના ભાવ તણુ શું કહીએ	જે મનોરથનો પાર ન લહીએ	૧૬૮।
જેહની પૂરણ કીધી આશ	તેથી અધિક હવો તે પ્રકાશ	૧૬૯।
ઝઠયા વર વધુ પ્રેમે પરણી	તે શોભા નવ જાણે વરણી	૧૭૦।
એ શોભા સમ શોભા જોડ	પણ પટંતર નહીં આવે કોડ	૧૭૧।
તે ઉપમા એહને સી દીજે	નમી નમી ભામણા સહુ લીજે	૧૭૨।
સુંદર ઝભય પરસ્પર વર્યા	ઝઠયા અતિ રસમસ રસ ભર્યા	૧૭૩।
એહવા જોડ બેહુ રૂપ રસાલ	ચરણે લાગે દાસ ગોપાલ	૧૭૪।
જમુનાદાસ તે હરખે ભર્યા	પ્રભુએ મનોરથ પૂરણ કર્યા	૧૭૫।
પછે હરખ જુત તેણી વારે	ગ્રહ પ્રવેશ કરવા પધારે	૧૭૬।
વાજિંત્ર અનેક પ્રકારના વાજે	છંદ સહિત અતિ સુંદર રાજે	૧૭૭।
ગાન તે સમય સોહાસણી ગાય	હરખ ભર્યા અંગ અંગ ન માય	૧૭૮।
આવ્યા નિજ મંદિરને દ્વાર	મંગલ કલસ કરી સુંગાર	૧૭૯।
અનેક સમાજ સહિત પરવર્યા	શ્રી બહુજી સંગ અતિ રસ ભર્યા	૧૮૦।
સુંદરી સનમુખ લાવ્યા જ્યાંહાં	વિપ્રે અભિશેખ કર્યા ત્યાંહાં	૧૮૧।
બહુજીને સાડી આપી સારી	ઝપર દહીં ચાવલ ઓવારી	૧૮૨।
બહેને આરતી કરી બહુ કોડ	કહ્યું જુગ જુગ જીવો એ જોડ	૧૮૩।
ભામણા લેઈ આશીષ દીધી	નયણ સયણ કરી માની લીધી	૧૮૪।
ભીતર પધારતા રોક્યા બહેને	ભાવતા ભૂષણ આપ્યા તેહને	૧૮૫।
ભીતર પધાર્યા પ્રાણ આધાર	ડગલે ડગલે ધરી દિવાની હાર	૧૮૬।
એક એક સુહાલી સંગ કરી	પધાર્યા તે ઝપર ડગ ભરી	૧૮૭।
કીધી કુલ કેરી સહુ રીત	દધિ પકવાન આરોગ્યા પ્રીત	૧૮૮।
બહુજીને મઢીઓ રૂપા કેરો	ઢાબે કર પહેરાવ્યો અનેરો	૧૮૯।
વેદીએ પધાર્યા કરી ઝાંત	સ્વસ્તી વાંચન કીધા ઝપરાંત	૧૯૦।
બહેને દૂધ ઘૃતે વધુ વરના	ચરણ પ્રક્ષાલ્યા આરત હરના	૧૯૧।
એહ સમય નેગની પહેરામણી	બહેનને આપી તે ઘણી ઘણી	૧૯૨।
મથના પૂરણ ભર્યા તે જ્યાંહાં	બહુજીનો કર મહેલાવ્યો ત્યાંહે	૧૯૩।
અલૌકિક લક્ષ્મી લહી સામથ	પૂરણતા હોએ એણે અર્થ	૧૯૪।
વલતા તેહજ રીતે કરી	સાસરે પધાર્યા છે ફરી	૧૯૫।
ગ્રહ પ્રવેશનો હોમ તે કીધો	એમ અગ્નિનો મનોરથ સીધો	૧૯૬।
પછે વર વધુએ કીધું એહુ	મૌન રહ્યા સંધ્યા લગી બેહુ	૧૯૭।
શ્રી ગુંસાઈજી વેણાભટ મન રંગ	સહુ પરિવારને લેઈ સંગ	૧૯૮।
ભોજન પંગતી કેરે ભાવે	જ્ઞાતમાં નોતરા દેઈ ઘેર આવે	૧૯૯।

वेणाभट घेर होअे पाक अनेक	भोजन अर्थे करी विवेक	।१००।
जे करी जाणे रूडी रीत	ते सहु तेडया धरी बहु प्रीत	।१।
विविध प्रकार विविध पेरे करी	सिद्ध करे छे उलट भरी	।२।
श्रीजी संध्यावंदन आपुंकरीने	अरूंधती देखाडी बहुजीने	।३।
वलतो होम संकल्प ते कयों	बहुजीने हित अर्थे भयों	।४।
चावल घृतने करी संस्कार	स्थालीपाक होम कयों ते वार	।५।
शेष हवी ते तणी भीक्षा	अेणी पेरे होमनी कीधी रक्षा	।६।
भोजन पंगतीनी जे पेरे	आगल कहुं ते उलट भेर	।१०७।

इति श्री विवाह वर्णने चोरी मांगल्य वर्णनो नाम

।। प्रसंग दशमो संपूर्णम् ।। (मांगल्य २३)

वेणाभट घेर होअे पाक अनेक	भोजन अर्थे करी विवेक	१००।
जे करी जाणे रूडी रीत	ते सहु तेडया धरी बहु प्रीत	११।
विविध प्रकार विविध पेरे करी	सिद्ध करे छे उलट भरी	१२।
श्रीजी संध्यावंदन आपुंकरीने	अरुंधती देखाडी बहुजीने	१३।
वलतो होम संकल्प ते कयों	बहुजीने हित अर्थे भयों	१४।
चावल घृतने करी संस्कार	स्थालीपाक होम कयों ते वार	१५।
शेष हवी ते तणी भीक्षा	अेणी पेरे होमनी कीधी रक्षा	१६।
भोजन पंगतीनी जे पेरे	आगल कहुं ते उलट भेर	१०७।

इति श्री विवाह वर्णने चोरी मांगल्य वर्णनो नाम

॥ प्रसंग दशमो संपूर्णम् ॥ (मांगल्य २३)

तरंग - ११, मांगल्य - २३

राग : "कुंके घोल्या रे कंकावटी पीयल काढोरे सहु केने ललाट" अेणी जाते गवाशे

भोजन पंगती तणा निहोतरा	कांइ कीधा रे सहु केहेने घेर	
	के रंग तणा होअे रोल	
भोजनने वेणाभट घेर	परवरीया तेहनी कहुं पेरे के रंग तणा	११।
आंगणमांथी श्री महाप्रभु	पधार्या बहुजीने लेइ गोद	"
स्त्रीय समाज सहित सहुने	त्यां प्रगट्यो रे अति आनंद मोद	" १२।
पीली साडी रे पीढे धरी	त्यांहां बेठा रे बेहु अेकी ओल	रंग
हलदी लेइ हरखे भर्या	ते लगावे रे अेक अेकने कपोल	" १३।
श्री गुंसाईजी सहित सहु को त्यांहां	उभा रे जेको नर अने नार	रंग
तेहो मनमां फूल्या अति घणुं	कांइ उलट रे केरो नहीं पार	" १४।
पदमावतीजी बहु आवीया	तेणे हलदी ने सोपारी सोल सार	रंग
वर बहुने न्यारा न्यारा त्यांहां	आप्या रे आणी तेणी वार	" १५।
उणा पूरायेणे खेलसे आगल	हार जीत रे जणावाने काज	रंग
वलतो दाव ते बांधीयो	बेहु पालव ते प्रकारनो साज	" १६।
लेइ छिपावीने राख्यो अेणे	अलगी रे अलगी करी तेह	रंग
रीत अेहोने छे चोरीनी	कोण चोरे छे अेक अेकनो अेह	" १७।
जे कोइ जे पासे थकी	चोरी ले छे रे पहले तेणी वार	रंग
दाव छोडामणी तेहने रे	आपे रे भूषण सार	" १८।
वधु अविवेक लहे नहीं	चोरीनी रे अेहने नहीं हेर	रंग
सात्वीक सुशील सुमति घणुं	सुकुमारी रे शुं जाणे अे पेरे	" १९।
वर घरथी धीरज धरी	हरी ले छे रे सर्वस्व रस पात्र	रंग
उर अंतरमां थकी मन	चोरे रे अेक ही क्षण मात्र	" १०।
तेहने दाव ते चोरता	हरी लेतां रे विलंब नहीं लगार	रंग
जाणी रसवस थई अने	बहुजीनो कीधो परिचार	" ११।

બહુજીએ લઘુ લાઘવ કરી	દાવ છોડી રે લીધા તેણી વાર	રંગ
દાવ છોડામણી આપીયા	શ્રી ગુંસાઈજીએ રે ભૂષણ અને હાર	" ૧૨૨।
હાર મનાઈ તે હરખસું	બહુજીને રે આપી કરી નેહ	રંગ
પાછા લીધા તે પ્રેમે કરી	માગીને રે હાર ચોરીએ તેહ	" ૧૨૩।
વલતા બહુજી શ્રી ગુંસાઈજીને	મુખે રે હલદી લગાવે છે આપ	રંગ
તેથી સસુર મન મોદસું	ઝલટીયા રે આનંદ અણમાપ	" ૧૨૪।
કુટુંબ સગા સહુ કોઈને	તે લગાવી રે હલદી તે અંગ	રંગ
તે જોઈ મન પ્રફુલ્લિત થયા	વાધ્યો છે રે અતિસે રસ	" ૧૨૫।
શ્રીજીએ શ્રી હસ્તે કરી	વેળાભટને રે પક્ષે જે કોઈ જ્યાંહાં	રંગ
તેહને હલદી હરખે ભરી અને	લગાવે રે સહુ કેહેને તે ત્યાંહાં	" ૧૨૬।
શ્રી ગુંસાઈજી સ્ત્રી પુરૂષને પછે	પંગતી રે લેઈ બેઠા એકત્ર	રંગ
મધ્યે દુલ્હે દુલ્હની બેઠા	તે નિરખે હરખે રે સર્વત્ર	" ૧૨૭।
પૂર્વ મુખ વરજીનું	કન્યાજીને રે ઉતર મુખ થઈ	રંગ
થઈ બેઠા છે એકઠા હોએ	મનમાં રે અતિ આનંદ મડ	" ૧૨૮।
શ્રી ગુંસાઈજી નિકટ બેઠા	મામા ને રે બાંધવ અતિ સાર	રંગ
કુટુંબ સગા સહુ ત્યાંહાં આવી	મલી બેઠા રે જેહોના જ્યાં અધિકાર	" ૧૨૯।
હરખ ભર્યા સમધોરો કર્યો	બેહુ ભેટયા રે સમધણ મન ભાય	રંગ
ભૂષણ આપી મન ભાવતા	પછે લાગ્યા રે વર માતને પાય	" ૧૩૦।
સમંધીના ઘરનું પટોરડું	પહેરીને રે મનમાંહાં રીઝીય	રંગ
વરમાતા ઝલટ ઘણો	પરોસે રે સહુ કેહેને તે ધીય	" ૧૩૧।
સર્વ પરોસી રહ્યા પછી કરે	મહાપ્રભુ રે કુલ રીત સમાન	રંગ
કરવાવે બહુજીને તે ત્યાંહાં	ઘૃતનું રે આચમન અપોશન	" ૧૩૨।
તે જોઈ મહા મોદસું	રીઝયા રે તે અન્યો અન્ય	રંગ
પંગતે વેળાભટ ઘેર	કરે છે સહુકો ભોજન	" ૧૩૩।
પકવાન કપટ તણા માંહે ઘણા	છલબલ રે કૌતિકનો નહીં પાર	રંગ
તે પ્રકાર પ્રગટ કરી કાંઈ	કહું છું રે તેહનો વિસ્તાર	" ૧૩૪।
પીઠો ગુંદર્યો ગિરધરજીને	લેઈ માંડયો રે જાણી વડચાર	રંગ
ઊઠતા વલગ્યો સળે તેહને	જોઈ હવી રે હાંસી નહીં પાર	" ૧૩૫।
કાઝ તણી મઠડી કરી	લેઈ પાગી રે સુંદર પા માંહાં	રંગ
બહુ પકવાન માંહે થકી	લેઈ મહેલી રે શ્રી ગુંસાઈજી છે જ્યાંહાં	" ૧૩૬।
શ્રી ગુંસાઈજીએ લઈ અને	ભાંજી પળ રે ભાંજે નહીં કોર	રંગ
તેહ જોઈ સંકુચાઈ અને	મુસકાયા સહુ કો ચંદુ ઓર	" ૧૩૭।
લેઈ વનોરામાં પાગીઆ	તે કીધા રે બૂંદી અનુહાર	રંગ
તેહ પરોસ્યા ગોવિંદજીને	પકવાન માંહારે મેલી તેણી વાર	" ૧૩૮।
ગોવિંદજીએ ગમતા કરી લીધા	પળ રે ચાવ્યા નહીં જાય	રંગ
મનમાં સંકુચાયા ઘણું	તે જોઈ જોઈ હાંસી નહીં માય	" ૧૩૯।

lela popta

Khakra

वस्त्र तणी पूरी करी	गोविंदमामाने महेली लइ अहे	रंग	
लेवा समय अकुताइने	ताणे पण रे तुटे नहीं अहे	"	१३०।
छल पकवानमां जाणीने	ते लेतां रे सह आश्चर्य होय	रंग	
अहेवुं कपट गोपन कर्युं	ते जोतां रे समजे नहीं कोय	"	१३१।
कर्युं मलोखा तणुं रायतुं	लेइ मेल्युं रे बालकृष्णजीने घणुं	रंग	
ते लेता रे रस वाध्यो घणो	हंसता रे समे हवुं सोहामणु	"	१३२।
करी सुंगार सोहामणो	वेणाभटनी रे परोसे बहु बेटी	रंग	
वर जोइ विहवल थया	क्षणक्षण आवे रे कुल संकुल मेटी	"	१३३।
खली तणुं शिखरण कर्युं	गोबरनो रे गुडवो ते रसाल	रंग	
अच्युतमामाने रे महेल्यो	स्वाद जोतां रे हंस्या बाल गोपाल	"	१३४।
गाअे छे गीत सोहामणा	अहे समयना ते निकट रही बाल	रंग	
नाम लेइ लेइ सर्वना	हंसी हंसीने रे दे छे मीठी गाल	"	१३५।
भाजी बबुरना पाननी	ते छोंकी रे सुंदर विधी करी	रंग	
मुसकनीअे रूखाइरसुं	सहु केहेनी रे पतलीअे ते धरी	"	१३६।
गुंजामांहा घाली चीडुकली	तेहनं लीधुं रे कणके मों बीडी	रंग	
ते महेल्युं वर्णारक भटजीने	भांज्युं त्यारे सद्य गइते उडी	"	१३७।
ते हांसी थोभे नहीं	सहु केहेने रे पटे वले खाली	रंग	
को लोटे को ताली दे ने	सके नहीं रे ते कोअे आप संभाली	"	१३८।
पकवान अनेक प्रकारना	अने सखडी शाक पाक अनेक	रंग	
बहु भांते बहु भावसुं	ते परोसे रे अति करी विवेक	"	१३९।
केशुना रस मांहे पकवडी	ते पागी करी रे रूडी भांत	रंग	
तेह परोसी सर्वने जे कोइ	बेठा रे त्यांहां भोजन पांत	"	१४०।
हस्य कौतुहल अभिनवो	भोजन रे अेणी पेरे दिन चार	रंग	
हवो वाध्यो रंग रस अति घणो	उलट्यो रे वेणाभट केरे द्वार	"	१४१।
कौतुक हास्य अनेकसुं	करी भोजन रे उठया तेणीवार	रंग	
विप्रे मंत्राक्षत करी अने	दीधी आशीष त्यां विविध प्रकार	"	१४२।
बीडां ते बहु संयोगना	आपीने रे पछी करी विदाय	रंग	
मनोरथ अहे पूरण हवां	वेणाभटने रे आनंद नहीं मांय	"	१४३।
पछी वर वधु पोढे इकठा	भोम सेजे रे चार दिवस पर्यंत	रंग	
मध्ये समध पलासनी	लेइ राखी रे मर्यादा निमित	"	१४४।
प्रातः थअे पोढी उठया	मंगल निधी रे मंगल हवा सार	रंग	
अेणी पेरे भोजन पंगतीनो	हवो उलट रे अतिसे विस्तार	"	१४५।
हवे आरंभ हलदीनां खेलनो	आगल कहुं तेह विसद प्रकार	रंग	
जे मांहे रस अभिनवो	ते कहेतां नव पामुं हुं पार	"	१४६।

इतिश्री विवाह वर्णने भोजन पंगती वर्णनो नाम

॥ प्रसंग अग्यारमो संपूर्णम् ॥

प्रसंग - १२, मांगल्य - २३

राग : " में तुं मालेण बारइ वार डोदमणो मराखे " अे जाते गवासे

हवे हलदीना खेलनो आरंभ करूं	जे मांहां रस रीत वाध्यो रंग	
रस भर रसियो ते रमे	प्रगट करी बहु प्रीत अभिनवो	११।
ज्यां रस त्यां रूचि अति घणी	अेहोने अेहज बाण	"
रसे करी रस वस होअे	अेहज प्रमेय प्रमाण	" १२।
बीजुं कांइ रूचे नहीं	रस मांहे रस रूप	"
तेह रस परम अगाध छे	जाणे गोकुल केरो भूप	" १३।
सर्व समाज मली मली	श्रींगार करी बहु पेर	"
उलटे आवे उतावला	मंडप वेणाभट घेर	" १४।
मंगल द्रव्य हलदी तणो	सुगंध रस बहु रंग	"
केशर अबील गुलाल जे	सोंधो उतम लेइ संग	" १५।
हलदी उवटणा ते अभिनवा	तेल जे सुगंध राज	"
सर्व सामग्री सोरभ तणी	हलदीना खेलनो साज	" १६।
अनेक सोहासणी वाजते	गाजते करतां गान	"
आव्या ते अति हरखे भर्या	मंडपे महा भाग्यवान	" १७।
स्त्रीजन वेणाभट तणे	तेडया ते आदर करी	"
बेठा बिछावणे सहु कोइ	सामग्री त्यांहां धरी	" १८।
भीतर कुलदेव पासथी	जोइ सहुने मन भाव्या	"
श्रीजीअे बहुजी गोदे करी	आगण मांहे पधराव्या	" १९।
उभा छे बेहु पासना	गान करे बहु प्रीत	"
परस्परे वर वधुने	पाये लगाडयानी रीत	" १२०।
वरनी पास तणा अेम कहे	कन्या लागशे पहेला पाग	"
कन्याना कहे वर लागशे	प्रथम करी अनुराग	" १२१।
संवाद करे सनमुख रही	कही कही उतर अेह	"
को केहेने ते माने नहीं	जोवा रह्या सहु तेह	" १२२।
शोभाजी सर्व थकी बडा	आव्या श्रीजी केरे पास	"
काने लागी समुजावीया	सुंदर सुखनी रास	" १२३।
कह्युं बाबा अे तो तमने	नित्य नमसे करी प्रीत	"
पण हमणा ते तमो नमो	अेवी छे आपणे रीत	" १२४।
मान्युं वचन वडचारनुं	उठया ते लागव पाय	"
बहुजी ते लागवा दे नहीं	अे सुख कह्युं नव जाय	" १२५।
बहुजीने संग सहु कोइ सीखवे	लागवा दो पगे आज	"
चरण संताडे संकोचसुं	धरे मनमां घणी लाज	" १२६।
श्रीजी ते स्पर्शीं सके नहीं	तेम तेम मन हुल्लास	"
मली मली त्यां सहु को करे	मोदसुं तेणे समे हास	" १२७।

केम केम करी श्रीकरे ग्रह्या	बहुजी केरा जुग चर्ण	वाध्यो रंग
नीचा थई चरणे नम्या	त्रिलोकनुं आभरण	" ११८।
वलतां बहुजी उठया लाजसुं	लाग्या वरजी तणे पाग	" ११९।
अंतर अनुमोदन थया	जाणी अे अचल सोहाग	" १२०।
पछे बेहु बेठा इकठा	परम अनुपम जोड	" १२१।
जोइ जोइ उर अति उल्लसे	सहुने जोवानुं कोड	" १२२।
बांधव बहेन मोदे भर्या	आनंद उर न समाय	" १२३।
स्वकीयने सुख अति घणुं	हैयडुं टाडुं ते थाय	" १२४।
जोड जोइने मेही रह्यां	शोभा प्रगट हवी भारी	" १२५।
भाग्ये बहुजी अे वर पामीया	अेहेवुं कहे नर नारी	" १२६।
निरखी निरखी जुवती सहु	भरे मांहों मांहें अंक	" १२७।
रसिक मनोरथ मन धरे	जुअे छे थई निसंक	" १२८।
भाव लेइ भामिनी तणा	चतुर करी चतुराइ	" १२९।
मुसकनी प्रेम कटाक्षसुं	सींचन करे सुखदाइ	" १३०।
हलदी आपी अति हरखसुं	वर वधु केरडे हाथ	" १३१।
सर्वने हलदी लगाडवा	बेहु जाण उठया साथ	" १३२।
बहुजीअे प्रथम प्रेमे करी	सासुने कयों सोहाग	" १३३।
हलदी लगावी अति हित करी	अंतरने अनुराग	" १३४।
सासर वेल सोहामणी	जावद स्त्रीजन जेहने	" १३५।
जे कोइ आव्या छे मंडपे	हलदी लगावी छे तेहने	" १३६।
लाडलडेती लाडकी	आव्या श्री गुंसाईजीने पास	" १३७।
तेडीने गोदे बेसाडीया	पाम्या ते सुखनी रास	" १३८।
हलदी लगावी जेणे समय	तेह समयनुं शुं कहीअे	" १३९।
आनंद सागर उलटयो	अनुभवथी तेह लहीअे	" १४०।
वलती लगावी देवर जेठ	ने सगा कुटुंब परिवार	" १४१।
सर्वने मन उत्साह हवो	उलटनो नहीं पार	" १४२।
अेक पासे प्रभु पालतो	हलदी लगावे छे हाथ	" १४३।
ससुर पक्षना सर्वने	जे कोइ स्त्रीजन साथ	" १४४।
रसिक वर रस भर्या	महा रसे मायमंत	" १४५।
हलदी लगावे सर्वांगने	रस तणा अंग परजंत	" १४६।
कर स्पर्श कौतिक मिसे	रस भर परम सुदेस	" १४७।
आनंद पामे अति घणो	जे कोइ रसिक वरेस	" १४८।
को स्पर्शी परसावे छे	को सनमुख करे आल	" १४९।
गान करे तेह समयना	देइ देइ मीठी गाल	" १५०।
अंतर अभिलाषा जेहने	तेहनो हरे परीताप	" १५१।
वेणाभट आदी सहु पुरूषने	हलदी लगावे छे आप	" १५२।

હાંસી કરે મન ભાવતી	કરે ભદેસડા હાર વાધ્યો રંગ	
કેહેને કેહેને કંઠે તે ધરે	હાસ્ય તળો નહીં પાર	॥ ૧૩૬ ॥
એક એકને મસ્તકે ભરે	તેલને સોંધો સંગ	॥
ઢોલે કૅશર હલદી ઘણી	ને વલી કૅશુનો રંગ	॥ ૧૩૭ ॥
અબીલ ગુલાલ છિરકે ઘણું	અગરજાનો નહીં પાર	॥
ખેલે છે બેહુ પાસના	અનમત થયા નરનાર	॥ ૧૩૮ ॥
મહા કુતુહલ અભિનવો	રંગ તળી હોએ રાસ	॥
ઉત્સાહા પરમ આનંદસું	સર્વની પૂરે છે આશ	॥ ૧૩૯ ॥
શ્રી ગુંસાઈજીના હરખનો	મોદ પ્રગટ થયો ભારી	॥
તેહ પ્રકાર વિસદ કરી	કહેવા ન શક્ય મારી	॥ ૧૪૦ ॥
એળી પેરે પરમ વિનોદસું	હોએ હલદી તળો ખેલ	॥
વધુ સહિત તે ખેલમાં	ખેલે મોહન વેલ	॥ ૧૪૧ ॥
એક ખેલ ઝાંતે કરી	ખેલે છે નવલ કુમાર	॥
રીત એહોને છે સદા	તેહનો કહું વિસ્તાર	॥ ૧૪૨ ॥
સ્ત્રીજન સમોવડી મલી કહે	હાંસી કૌતિક બહુ બોલે	॥
બહુજીને સહુકો એમ કહે	કંચુકીના બંધ ધોલે	॥ ૧૪૩ ॥
ચતુરાને ચોલી તળી તની	સુંદર મહા સુખ વેસ	॥
ગાંઠ ગુણે પૂરણ કરી	દે પછે પરમ સુદેસ	॥ ૧૪૪ ॥
નિપુણ નાયકા મલી ઝેંચે	જેળી પેરે પ્રાંત ન લાધે	॥
ચીર ચીર ઝેંચી ઝેંચી અને	હંસી હંસી કસી કસી બાંધે	॥ ૧૪૫ ॥
ગુડને પીઠે અડદને	માંહેં તે તેલ સબંધ	॥
બલ ચતુરાઈસું બાંધ્યા	કંચુકીના દ્રઢ બંધ	॥ ૧૪૬ ॥
પૂર્વ પશ્ચિમ મુખ કરી	સનમુખ બેઠા કોડે	॥
નવ નાયક નવોઢા તળી	કંચુકીના બંધ છોડે	॥ ૧૪૭ ॥
પરસ્પર ચંચળ પળે	અતિ આદરસું એહ	॥
નિરખે છે દ્રષ્ટી દુરાવીને	ભાવ ભર્યા કરી નેહ	॥ ૧૪૮ ॥
તે જાણે કનક કમલમાં	મધુ ઝંજન જલ અને મીન	॥
ઝરસ્યા તે તલફે ઘણું	થઈ એ રસ આધીન	॥ ૧૪૯ ॥
પછી ગોરી ભોલી ગુણવંતી	ગુણનિધીનો કર જમણો	॥
આરસી કર જુત આપણો	ગ્રહી રહ્યા તે સોહામણો	॥ ૧૫૦ ॥
ચતુરવરે ચંચલ પળે	પરસી ભુજા તળી સંધ	॥
વામ પાળે વામ તળા	છોડે કંચુકી કૅરા બંધ	॥ ૧૫૧ ॥
કર પરસે કરને હવી	કમલની ઉપમા રસાલ	॥
ઝભય રોમાંચિત થકી	કમલ સહિત સનાલ	॥ ૧૫૨ ॥
કર સ્પર્શેથી ઝભય ઝરે	ઘન રૂપ ઝમંગ્યો પ્રેમ	॥
પ્રહસિત વદને પ્રગટ હવી	કુસુમ વૃષ્ટી અળનેમ	॥ ૧૫૩ ॥

दंत पंगति चलके घणुं	विधुलता	अनुहार वाध्यो रंग	
अेहवी अमोघ वृष्टे थकी	वाध्या ते पूर अपार	"	१५४।
सुख सुवास समोहनो	सागर भयो आनंद	"	
प्रेमनो पार न पामीअे	क्षिते फेल्यो मकरंद	"	१५५।
ते मांहे अेक अद्भुत हवुं	असंभवीत दीठुं	"	
भावे जोता अेम भावीयुं	सर्वने लाग्युं मीठुं	"	१५६।
बहुजीनी अंगुलीअे आरसी	तेमांहे बेहु जण जुअे	"	
तेथी शोभा जे प्रगट हवी	वरणी सके नहीं कोअे	"	१५७।
दीठे महा अति वृष्टी	महा सूरजनो जे प्रकास	"	
तेह मंडप मांहे शोभीअे	चंद्र चकोर बेहु पास	"	१५८।
खंजन मीन मधुप तणा	उभय जुग जुग रूप	"	
बाण धनुष मृग पारधी	दीठा परम अनूप	"	१५९।
अंबुज अलिकुल सुक जुग	बिंब अरूण ने अनार	"	
सलिता त्रण सोहामणी	दीठा बे नर नार	"	१६०।
कर कमले वामा तणा	जुग आनननी जोत	"	
दीसे छे अनेक प्रकारनी	आद्रस महा उद्योत	"	१६१।
अेहवी अनुपम भांतनी	शोभा प्रगट हवी भारी	"	
जोइ जोइ सहु को तेह समय	आश्चर्य थया नर नारी	"	१६२।
अेहवी अे जगत विमोहनी	सार शिरोमणी जोड	"	
अेहने उपमा केहेनी दीजीये	देतां लागे खोड	"	१६३।
शोभा जोवा रही सुंदरी	झुमी झुमी चोंहों पास	"	
तेहनी शोभा प्रगट हवी	सुंदरताना रास	"	१६४।
मध्ये श्रींगार कल्पतरू	ने कनकलता बेहु राजे	"	
पाखल फिरती सुंदरी	कमलनी वाड बिराजे	"	१६५।
के कनकने कोटे चंद्रना	कंगुरा कमनीय सार	"	
जटित मंदिर केरा केसनी	बांधी बंधन वार	"	१६६।
श्रीमुख कोक नद उपरे	इंद्रवर आदी जेह	"	
ज्यावद कमल ओवारे छे	जाणे सुंदरी मुख अेह	"	१६७।
पटंतरने कोअे नहीं	मिथ्या उपमा सर्व	"	
प्रेमनो पुंज रसे भयो	भर्या अलौकिक गर्व	"	१६८।
लोक वेदातीत अभिनवी	अनुदिन लीला करण	"	
ग्रथरछ वपु कारण मइ	मोहक जगत आभरण	"	१६९।
अेहने उपमा केहेनी दीजीये	अे सरखी अे राजे	"	
शोभा शोभा पामे जेह थकी	अेहवी अे जोड बिराजे	"	१७०।
अेहवी शोभा अे सुशोभिती	मंडपे महेमही गहेरी	"	
जाणे आनंद सर मांहे	सरसीरूह जुत लहेरी	"	१७१।

એહવી સુભગ મૃગનયણીની	ભીડ તે કહીય ન જાય વાધ્યો રંગ	
સુખના સમોહ પ્રગટ હોએ	સર્વાંગે શીતલ થાએ	૧૭૨।
એ આનંદ બલે થકી	કન્યાની પાસના જેહવા	૧૭૩।
દુલ્હાને ગારી ગુણે ભરી	મીઠી મધુર દે તેહવા	૧૭૪।
ગૂઢ વચન ગુણ રસ ભર્યા	કહે છે જે એ રસ પાત્ર	૧૭૫।
તેહ પ્રકાર વિસદ કરું	કાંઈ એક છાહ્યા માત્ર	૧૭૬।
સુંદરી અનેક સમાજસું	બુદ્ધ પ્રમાણ વિચારી	૧૭૭।
રચના રચી ચતુરાઈસું	વચન કહેવા પચિહારી	૧૭૮।
ગાલી ગાએ સુખ નિધીને	વાણી વિહવલ મન ભાયે	૧૭૯।
અણ યોગ્ય આવે નહીં	અસદ ઉચ્ચાર ન થાયે	૧૮૦।
એહ તમારી છબી જોઈ	અભિનવી ને પૂરણતાઈ	૧૮૧।
જોઈ જોઈ પાર ન પામીયે	કહીય ન જાય વડાઈ	૧૮૨।
ગાલી કેમ કરી ગાઈએ	તમો છો ગોકુલ ભૂપ	૧૮૩।
મોહક અંગ સોહામણા	વિઠલ કુંવર અનૂપ	૧૮૪।
મોટી ગાલ મહી મંડલે	તમને ચતુર સુજાણ	૧૮૫।
ચિત્ત ચોર્યો સર્વસ્વ હર્યો	એહ સદા લગી બાળ	૧૮૬।
ભોંહ કટીલી ભાવતી	દીસે મન લલચાય	૧૮૭।
ચિતવની ચારૂ ચંચલ જોઈ	ગાલી દેઈ નવ જાય	૧૮૮।
લખણ તારા લાડીલા	છેલ છબીલા અંગ	૧૮૯।
છલબલ જાણે અતિ ઘણા	કરે સુંદરી કેરો સંગ	૧૯૦।
ભાવે ભૂષિત ભામિની પ્રીય	રૂપ જોબન હોએ જ્યાંહાં	૧૯૧।
ગાલી ક્યાંહાં લગી દીજીયે	અરુઝ્યા રહો તમો ત્યાંહાં	૧૯૨।
આચાર વરણ ગિણે નહીં	ન ગિણે રાજા ને રંક	૧૯૩।
પોતાની ઢલનીએ ઢલ્યો	કેહેનો નહીં ભય શંક	૧૯૪।
રતિ જોરડો ચિત્ત ચોરટો	ઘૂરત ને ધુતારો	૧૯૫।
અનમત મદન મદે રહે	રતિ અહંકાર નિવારો	૧૯૬।
નીચને ઝંચ કરો તમે	ગુણ દોષ કાંઈ ન વિચારો	૧૯૭।
ગાલ એથી સી દીજીયે	તેહનો શો પતિઆરો	૧૯૮।
સહસું સરખા થઈ મિલો	સહુના રસમાં સમાઓ	૧૯૯।
મન લેઈ મન મેલવો	રસ વિન વસ નહીં થાઓ	૨૦૦।
જોડે જગતી તલ માંહાં સહુ	અવતારા અવતારી	૨૦૧।
સમોવડ કો આવે નહીં	તમ તણી ગતિ કાંઈ ન્યારી	૨૦૨।
પુરાણ પ્રસિદ્ધ પુરાણના	જોયા શાસ્ત્ર વિચારી	૨૦૩।
શ્રુતી સ્મૃતી જાણે નહીં	બુદ્ધિ બલે રહ્યા હારી	૨૦૪।
ગાલી ગાઈ તેહને શું કહીએ	તેહના અનંત છે નામ	૨૦૫।
પ્રતિક્ષણ રૂપ તે અભિનવા	ને વલી અનંત ધામ	૨૦૬।

गुणवन्त रूपवन्त ब्रह्मपेरे	जसवन्त रसवन्त रूप वाध्यो रंग	
गाल ते केम करी दीजीये	सकल प्रकारे अनूप	॥ १९०।
अंग अंगे मोहे मोहनी	माधुर्य परम रसाल	॥
धीरानुं धीरज खसे	केही पेरे दीजे गाल	॥ १९१।
उभय कुल पावन कर्युं	सुजस जगत सुणी जे	॥
कहेवा कांइ आवे नहीं	शुं कही गाली दीजे	॥ १९२।
जगतना ईश जगत गुरू	गोकुलनाथ प्रतिपाल	॥
जीवन धन जुवती तणा	शुं कही गाउं गाल	॥ १९३।
मात तमारी साधवी	गुण रूप शील सुजाण	॥
जेहेनी कुंखे तमो प्रगटीया	धन्य ते कुंख प्रमाण	॥ १९४।
शोभा सिंधु शिरोमणी	रूकमणी लाल उदार	॥
गुण गिणनाये केम कहुं	कहेतां नव आवे पार	॥ १९५।
रसिक समाजमां रही	समधण चतुर सुजाण	॥
गाये गाल ते सोहामणी	मीठी मधुरी शुभ वान	॥ १९६।
ग्रंथी छोडावो गुण भरी	अंतर अति अनुरागी	॥
कमल मुखी कौतुक करे	हंसी हंसी रसमां पागी	॥ १९७।
छोडो लडेता दोरडुं	कां उपरेणो भीनो	॥
अति सकुमार श्रमे भर्या	परसता आव्यो पसीनो	॥ १९८।
अडकता अंग शिथील थयां	स्वेदे सचीकण गात	॥
आरकत मुख अंग अंग हवुं	अति आतुर अकुलात	॥ १९९।
छूटे नहीं छोडे थकी	सीखवे सखीय समाज	॥
त्रोडो लडेता दोरडुं	अहवा दाव छे आज	॥ १९००।
समधण दिसना अेम कहे	डहापण महेलोतमारुं	॥
छोडो कुंवर तमो दोरडुं	कह्युं करोजी अमारुं	॥ १९१।
नाम तमारुं सांभल्युं	भुवन तणा बंधन छोड	॥
बंधन छोडो तनी तणुं	अमने जोवानुं कोड	॥ १९२।
अे गांठ छोडो सोहासणी	वेगा वेगा थई आप	॥
जो तमथी छूटे नहीं	तो तेडो श्री विठलजी बाप	॥ १९३।
माता तेडो पदमावती	के सहु बलवन्त वीर	॥
के तेडो बुधवन्त बहेनने	जे तमने दे धीर	॥ १९४।
शुं कहुं रूकमणीजी मातनेरे	जेहनी सौभागी कूख	॥
ज्यांहाथी अे रत्न प्रगट हवुं	अनुपम परम अनूप	॥ १९५।
बहु विधी सुभट शिरोमणी	तमो वीराधिपती वीर	॥
कामग्रसितने मोचन करो	दीठे रहे नहीं धीर	॥ १९६।
नयण कटाक्षे वस करो	मन हरो मुसकनी मांह	॥
अंग अंग मोहित करो	तेह न चाले आंह	॥ १९७।

अे नो हे मान छोडाववुं	छोडे जे मुसकनी मांह	वाध्यो रंग	
ते विद्या पूरण भण्या	केवा अटक्या छो आंह	"	११०८।
अेक काने लागी कहे	हंसी हंसी वचन रसाल	"	
दांते करी छोडो तमो	तो छूटे ततकाल	"	११।
हांहां करी कर जोडीने	कुंवरीने लागो पाय	"	
परम लडेती तणी तनी	तो अे छोडी जाय	"	११०।
कर बले रंच खसे नहीं	गांठ न जाय छोडी	"	
सरकी सरकी जाअे अंगुली	कुंवरी हंसे मुख मोडी	"	१११।
मोटा कहावो छो सर्वथी	वरसे नाना महाराज	"	
मोटा थाओ त्यारे छोडजो	रहेवा दीयो आज	"	११२।
आंख लुहो पंखो करो	थाओ को स्वजन सहाअे	"	
धीरज दीयो रे बेसी रहो	जेम अे तनी छोडाअे	"	११३।
कांइ अेक सुकृत कयुं होअे	ते संभारो आज	"	
तेथी गांठ अे छूटसे	रहसे तमारी लाज	"	११४।
सात परिक्रमा श्री बहुजीने	करी अेके पगे ज्यारे	"	
डाबे पगे स्पर्शी रहो	अे गांठ छूटसे त्यारे	"	११५।
कृत्यम् अकृत्यम् अन्यथा	करण कहावो नित्य	"	
ते बल आज क्यां गयुं	तनी छोडवाने निमित्त	"	११६।
अेम डसकाताइ कां रह्यां	धीर धरो कोनी आज	"	
कोण गजु कंस छोडयानुं	करवा छे मोटा काज	"	११७।
छोडता तमने शिखवुं	जो तमो जोडो हाथ	"	
कुंवरीनी सखी साहेलडी	ते सहुने नामो माथ	"	११८।
अेक उपाय अमो कहुं	तमने चतुर सुजाण	"	
हार्युं कहो सहु आगल	जोडीने बेहु पाण	"	११९।
सुंदरी अति संकुचे घणुं	नीची द्रष्टे मुसकाय	"	
तेह समय जे रस प्रगट हवो	वचने कह्यो न जाअे	"	१२०।
कौतुक होअे अभिनवा	हांसीनो रस विस्तार	"	
मोद परस्पर तेह समय	उलटनो नहीं पार	"	१२१।
अे जोइ अने विसमय थया	देव देवाधि पति जेह	"	
हंसी हंसीने हरखे भर्या	कौतुक भूल्या तेह	"	१२२।
शुक्रजी आदी जे स्वमार्गी	जोइ जोइ वात रसाली	"	
ज्ञान गुपीत करी तेह समय	ध्यान धारणा टाली	"	१२३।
नायक नयण निश्चय करी	सरकावी ज्यारे दोर	"	
आनंद वाध्यो अति घणो	जै जै हवो चहुं ओर	"	१२४।
जेम जेम गांठ जाअे छूटती	ने वली वली प्रांत लाधे	"	
तेम तेम दोर ते प्रेमनी	रसभर सत गणी बांधे	"	१२५।

गांठ ऐहोने छोडता	वार न लागे लगार वाध्यो रंग	
ऐह रस अनुभव हितने अर्थे	विलंब कर्यो तेणी वार	॥ १२६।
श्रीजीऐ लघु लाघव करी	छोडी ते गांठ सोहागी	॥
सर्व समाजने निरखता	क्षण भरी वार न लागी	॥ १२७।
तेणे समय सनमुख रही	गाऐ गुजराती साथ	॥
उलटभर ऐम उचरे	जीत्युं जीत्युं व्रजनाथ	॥ १२८।
ऐम कही कही गुण अभिनवा	रसिक तणा रस रूप	॥
ठाम ठामे महा मोदसुं	गाऐ ते परम अनूप	॥ १२९।
कंचुकी बंध छोडया तणो	ऐ रस परम अगाध	॥
तेह जोइ जुवतीने उपजी	काम व्यथानी आद्य	॥ १३०।
पछी जोड रसीली जुजुवीने	उवटणा अंगे थाय	॥
अंग अंगुछी अंगुछो करी	शोभाजी फूल न माय	॥ १३१।
जमुनाजी आदी सहु मली	विविध पेरे करावे सुंगार	॥
सुंदर वर सुंगारीया	सुंगार सारनुं सार	॥ १३२।
सार समोवड सुंदरी	सुंगारी अति राजे	॥
नवरंग साडीनो छेडलो	कटी पाछल रह्यो भ्राजे	॥ १३३।
वेणी अनुपम ललकती	झालकती चोली अनूप	॥
उपमा देवाने उद्यम करूं	नावे को ऐहनी तोल	॥ १३४।
ऐ जोडने उपमा ऐ जोडनी	ऐ जोड सरखी ऐ जोड	॥
साम्यता शोभा सहु जगतनी	वारूं हुं कोडा कोड	॥ १३५।
पछे परस्पर तेह समय	रीझया छे अति मन भाई	॥
वात्सल्य करी ऐक ऐकने	वार्या ते लूण ने राइ	॥ १३६।
परस्परे ऐक ऐकने तिलक	कुमकुम तणा कर्या	॥
ऐह वचन श्री गुंसाईजीना	अनुभावे अहीं धर्या	॥ १३७।
परस्परे आरती करी	लाग्या परस्पर पाय	॥
सहु को ठामे ठामथी	जोइ जोइ वारणे जाय	॥ १३८।
सर्वने बीडां आपीने	गंधाक्षत संयुक्त	॥
दीधा आशीर्वाद तेह समय	जे जे वेदोगते उक्त	॥ १३९।
श्री गुंसाईजी केशर रसे	हलदी गुलाले भर्या	॥
घेर पधारे छे शोभिता	परिवारे परवरीआ	॥ १४०।
वेणेभटे विनय कर्या घणा	पोंहोंचावी पाछा वलीया	॥
उलट ऐहोना अभिनवा	मनोरथ मन तणा फलीया	॥ १४१।
पदमावतीजी आदी थकी	स्त्रीजन सहित समाज	॥
घेर पधार्या छे मोदसुं	वाजते गाजते साज	॥ १४२।
ऐणे प्रकारे हलदी तणो खेल	खेल्यो ते अलौकिक रीत	॥
अलौकिक सागर रस तणो	करी प्रगट बहु प्रीत	॥ १४३।

वर नारी मध्ये राजता	महाराज	राजेस	वाध्यो रंग	
बहुजी संगे रंगे भर्या	हलदी खेली	रसावेश	"	१४४।
चार दिवस खेल्या अेणी पेरे	रंग रसे	दिन रात	"	
नगरमां केणे जाण्युं नहीं	मांहे	अस्त ने प्रात	"	१४५।
मनोरथ पहांच्या सर्वना	सर्वनी	पूरी आस	"	
अेणी पेरे खेल हलदीनो	खेल्या महा	रस रास	"	१४६।
खेलथी पहांची रह्या पछी	संध्या वंदन	करी ज्याहां	"	
होम कर्यो अति हरखसुं	बहेने	आरति करी त्याहां	"	१४७।
चार दिवस पर्यंत ते	होम करे	बेहु वार	"	
आरती होअे अभिलाषसुं	समय समय	तेह वार	"	१४८।
हवे नागवली रस रंग घणो	होअे छे	अेहोने अेह	"	
कांइ अेक ते विसद करी	आगल	कहीश तेह	"	१४९।

इति श्री विवाह वर्णने हलदी खेल वर्णनो नाम

॥ प्रसंग बारमो संपूर्णम् ॥ मांगल्य २३ मुं.

प्रसंग - १३, मांगल्य - २३

राग : " चार जणी में आवती दीठी ते रायजी तोरण तम तणे अे "

हलदी तणो खेली खेल जे रंग रसे रीते करी अे	
जेम अहींये छे कुलनो आचार ते सर्व कर्युं प्रीते करी अे	११।
हवे कहुं छुं नागवली खेल ते खेले सोहामणो अे	
तेहनो करूं कांइ अेक विस्तार जे जगत मोहामणो अे	१२।
पंचमी दिवसे संध्याअे श्री वल्लभजी ने बहुना अे	
पीत वस्त्र प्रथमना धोइ मंडपे सूके ते भीना अे	१३।
श्री गुंसाईजी आदी सहु कोइ ते उठया अपर रातना अे	
रंग रसे मल्यो परिवार अनुभवी सुख मात्रना अे	१४।
कीधा बहु पेरे साज मंगल केश अति घणा अे	
चोक पूर्या चहुं पास साथीया सोहामणा अे	१५।
चार दिवसना रंग भर्या अंग अभ्यंग करी नाहे छे अे	
जोइ जोइ सुखद समाज हो रसमां अवगाहे छे अे	१६।
परम सुवास्था आण्या फूलेल ते भरी कचोले करी अे	
करे अभ्यंग घर तणा नाउ ते हरखे आनंद भरी अे	१७।
नाह्या छे तप्तोदके त्याहां केसर रंग गेहेरीया	
प्रथमना जे सुकवीयां वस्त्र ते आणी पोते पहेरीया अे	१८।
वस्त्र पहेला पहेरी नाया जेह तेह नेग नाउनो सदा अे	
पे घणा नाउने आप्या तेह उलट भर्यो तेह सदा अे	१९।
अेणी पेरे बहुजी नाह्या त्याहां खवासणीअे नवरावीया अे	
वलती गांठ जोडी तेणी वार वेदीअे पधारीया अे	१०।

- करीने होम चतुर्थ कर्यो साज नागवली तणो अ
स्त्रीजने श्री गुंसाईजीने घेरथी मंडपे आण्यो अति घणो अ ॥११॥
- पचरंग पील्या चोखासुं समंधीना आंगण मांहां अ
पुर्यो सुंदर चोक शोभा भर्यो ते त्यांहां अ ॥१२॥
- वेदी केरे डाबे ते पास हाथी कर्यो लूणनो अ
जमणे कर्यो हाथी चोखा केरो भरी रंग चीहुंकुणनो अ ॥१३॥
- चरूओ अेक रंग पचरंग जे आणी चोकमां धर्यो अ
गौरी शिला धरी चोक मांहे मनोरथ अेहनो सिध्द कर्यो अ ॥१४॥
- चोक पाखल कुलडीओ भरीने जुगम बीडां जुत धरी अ
धर्या दीवा धरी सुहाली ने पीढा धर्या प्रेमे करी अ ॥१५॥
- वर वधु पधार्या ते त्यांहां चरूओ ने शिला भणी अ
पूजा करी विद्योगते करी मांगल्यार्थ तेह तणी अ ॥१६॥
- वरजीअे बहुजीने पोते सेंदूर चढावीयुं अ
अचल सोहाग केरे अर्थ ते अति मन भावीयुं अ ॥१७॥
- सोहासणी मली सहु कोइ सिंदूर चढावे तेह वली अ
तेह सहु सूचक सौभाग्य बहुजीने मन रली अ ॥१८॥
- पछे ते रजस्वलाथी रहित अेहवी जे सौभाग्यवती अ
नाग पस्पायण सहित स्त्रीय चार शुभ मती अ ॥१९॥
- चरूओ ते धरी अने त्यांहां चोक पाछळ फरी अ
वर वधुने देइ आशीष ने शुभ वांछे प्रेम भरी अ ॥२०॥
- वलती वरजीनी माता सासु चोक मध्ये रही अ
अवले हाथे जे जल पुष्प ते लेइ उफराती थई अ ॥२१॥
- प्रेमसुं अभिशेख करी दीवा चोकना लेइ अ
थालमां धरी करे आरती अति पुलकित थई अ ॥२२॥
- तेहने करे पहेरामणी समंधी सहु तेह तणा अ
धवल गाअे बहु नार वाजिंत्र वाजे अति घणा अ ॥२३॥
- मोदे भर्या मन भावतां बेठा बेहु जणा अ
वींटी रह्या युवतीना यूथ ते राजे सोहामणा अ ॥२४॥
- मध्ये मली अनुपम जोड समाज मांहां राजती अ
प्रगटी अेहवी शोभा त्यांहां ते जोइ शोभा लाजती अ ॥२५॥
- अेहवा श्री वल्लभवर सुंदर पहेरी वागो जरकसी अ
लूणना हाथी पर आवी उभा रह्या हुलसी अ ॥२६॥
- चावलना हाथी पर बहुजी वेगा थई आव्या अ
हांसी कौतुक तणो खेल जोइ मन भावीया अ ॥२७॥
- मलीयो छे सर्व समाज ह्या मन तेहना अ
अेह समयनी सुंदरता जोइ संधाण न देहना अ ॥२८॥

વલતા બહુજીને શીખવ્યા સખીએ તે એમ કહી એ	
વરજીસું બોલ્યા એણી પેરે તે ઉલટ ભરી એ	૧૨૯।
ચાવલકો હાથી લે કે લૂણકો લોંડા દેગો મોહેકું એ	
એહવું રસાલું અતિ રસ ભર્યું કહ્યું તે સોહતું એ	૧૩૦।
એહવું વચન મંદ હાસ્ય જુતે કહી લાજીયા એ	
શ્રીજીએ આપ્યો હાથી તે લેઈ મનમાં ગાજીયા એ	૧૩૧।
બહુજી ઉભા રહ્યા લૂણને હાથીએ જઈ ત્યાંહાં એ	
વરજી આવી તે ઉભા રહ્યા ચાવલનો હાથી જ્યાંહાં એ	૧૩૨।
વરજી વિચારી મન બોલીયા મેરો હાથી લેહીંગો એ	
હંસી મરકલડો કરી કહ્યું લોંડી તેરો દેહિંગો એ	૧૩૩।
એ જો હાસ્ય ન માય સહુ સાથને તે સમય એ	
સામા સામી સખી સહુ હંસી હંસી એ કૌતુક ગમે એ	૧૩૪।
ફરી ફરી જુએ નરનાર તે અતિ ઘણું હરખીયા એ	
રહ્યા લપટાઈ નયણ તે આનંદે વરખીયા એ	૧૩૫।
એમ કહી બેય વાર હાથી ત્યાંહાં પલટીયા એ	
પરસ્પર હરખ ન માય અતિ ઉલટે ઉલટીયા એ	૧૩૬।
ત્રીજી વાર બહુજીએ એમ કહ્યું વરજીને તેહ સમે એ	
મેરો હાથી લે કે તેરો દયેંગોરે રાજા એ સહુને ગમે એ	૧૩૭।
વચન કહ્યા એણી પેરે તે અતિ અનુરાગીને એ	
એમ કહી પ્રેમદાએ પ્રેમસું હાથી લીધો માંગીને એ	૧૩૮।
હાથી આપી વરજીએ બહુજીને કહ્યું તેણી પેરે એ	
મેરો હાથી લે કે તેરો દેગી રે રાણી એ ઉલટ ભરી એ	૧૩૯।
એમ કહી પલટી હાથી ઉભા રહ્યા સનમુખે એ	
આપાપણે હાથીએ તેણે સમય સોહે તે અતિ સુખે એ	૧૪૦।
અતિ અપાર સુંદર વર બહુજીને તે ભર્યા કોડે એ	
અનુપમ અભિનવી જોડ રહ્યા તે ઉભા જોડે એ	૧૪૧।
વલતા આવી બેઠાં ચોક વરજી તે આનંદ ભરી એ	
બીડા આપ્યા સહુ વિપ્રને લીધા તે તેણે કર ધરી એ	૧૪૨।
વલતા બહુજીને બીડાં આપીને આપ આરોગીયા એ	
પરમ ચતુર વર રાય સકલ રસ ભોગીયા એ	૧૪૩।
એણે પ્રકારે કુલ ધર્મની રીતે નાગવલી કરી એ	
વિધી પૂર્વક વિદ્યોગતે શાસ્ત્રે અનુસરી એ	૧૪૪।
રંગ રસે હવો તે વિવાહ પરસ્પરે રંગ રહ્યો એ	
એહવો હવો અહીં ન હવો કહીં તેહ સર્વ લહ્યો એ	૧૪૫।
એણી પેરે હવી નાગવલી તે અતિસય ઉલટ ભરી એ	
આગલ પઠવણી પ્રકાર તે કહીસ વિસદ કરી એ	૧૪૬।

इति श्री विवाह वर्णने नागवली खेल वर्णनो नाम प्रसंग १३ मो संपूर्णम् मांगल्य २३ मुं

પ્રસંગ - ૧૪, માંગલ્ય - ૨૩

રાગ : "વેવાઈ તારો માંડવડો સંભાલ રસિક વર રમી વાલ્યા એ " એમ ગવાશે

શ્રી વિઠલ સુત રસ રૂપ તે સુખદ સોહામણો એ	
આનંદ દાયક મૂલ ને જગત મોહામણો એ	૧૧।
તેણે જગત હિતાર્થ કાજ એ લીલા અંગી કરી એ	
પાવન પ્રગદ્ય પ્રમેય રસિક મહા રસ ભરી એ	૧૨।
તેહનો હવો રે વિવાહ ઉત્સાહ ઉલટ ઘણો એ	
કેમ થાએ તે વિસ્તાર વિસદ કરી તેહ તણો એ	૧૩।
ઇચ્છા તણે અનુસાર મહેદ મનોરથ થકી એ	
તેર પ્રસંગ કરી પ્રથમ લીલા કાંઈ એ લખી એ	૧૪।
દાન સામર્થ્યે કરી મનમાં ઉલટ ધરું એ	
જાન વલાવે છે ઘેર તે પેર વિસદ કરું એ	૧૫।
ગડગડે નિસાણે ધાવ તે પરમ સોહામણા એ	
વાજિંત્રના નિરઘોષ હોએ છે અતિ ઘણા એ	૧૬।
અંગના અતિશે અનુપમ તે પરમ પ્રેમે ભરી એ	
ગાન કરે ગુણવંત અતિ સુખદ સુરે કરી એ	૧૭।
ઉઠો લાડણ વર લહુઆ લાડી ચાલે વે હેલરી એ	
સુંદર ધામ દેખાડું આગલ થયાં પેહેલરી એ	૧૮।
એમ કહી કહી ગુણ અગણ વલ્લભજીના ગાએ છે એ	
તેહ સમય તણા વચન જેહવાં મન ભાએ છે એ	૧૯।
જાન વલવાનો સમય તે મહુરત સાર છે એ	
જોગ્ય શુભ દિન છઠ અને સોમવાર છે એ	૨૦।
વેળાભટના ઉત્સાહ ને અતિ ઉલટ ઘણું એ	
જાન વલાવે છે ફૂલસું કહું તેહ તણું એ	૨૧।
ત્રિભુવન નાથનો નાથ તે સુંદર વર સદા એ	
દાયજાનો ઘોડો બહુ મોલ ત્યાંહાં સ્વાર થયા તદા એ	૨૨।
આગલ પરમ ઉદાર શ્રી પાર્વતીબહુજી એ	
સંગ બેઠા સુખ પામીયા તે મન હરખ્યા બહુ એ	૨૩।
ભાવ ભર્યા બહુ ભક્ત વિગત ક્યાં લગી લહું એ	
જોઈ રસ ભરીયા નયણ વયણે કેહી પેરે કહું એ	૨૪।
રજ વારે ત્રણ તોડે અને તે ઉલટ ભરે એ	
દ્રષ્ટી ન લાગે કેહેની એ પ્રાર્થના કરે એ	૨૫।
જગત વિમોહક જોડને જોઈ જોઈ તેહ સમય એ	
પ્રાણ ન્યોછાવરી કરી અને ચરણ નમે એ	૨૬।

પછી શ્રીજીના શ્રીકર માંહે તે લેઈ શ્રીફલ ધર્યું એ	
બહુજીનાં કરમાં કંકાવટી કંકુ સોહાગ ભર્યાં એ	૧૧૭।
લાડી કચોલાની સાથે તે હાથ લાડુ ધર્યો એ	
જ્યાંમાં ત્યાંમાં જૈજૈકાર સહુ કેળે કર્યો એ	૧૧૮।
ચહું દિસે આનંદ ઉત્સાહ બંદીજન જસ ભળે એ	
સમોવડ ગાએ સોહાસણી જૂથ આપાપળે એ	૧૧૯।
ગુજરાતી ગુણવંતી નારી નિપુણ ઘણું એ	
સુખદા સદા અનુકૂલ સરાહું શું હું એહ તણું એ	૧૨૦।
ધવલ મંગલ અતિ રસ ભર્યાં જે મન ભાએ છે એ	
સુર થયા તે સમયના શબ્દ તે ગાએ છે એ	૧૨૧।
તેહ વિસદ કરું લૌકિક અનુકરણે કરીએ	
જે માંહે રસ નહીં પાર ઉચ્ચાર પ્રેમે ભરી એ	૧૨૨।
વહેવાઈ તારે ઘેર આછી રૂડી પેર મંડપ તળી એ	
અખિલ ભુવન તળો નાથ પધાર્યાં ગોકુલ ઘણી એ	૧૨૩।
અમો આવ્યા છું બહુજી લેવા તે જાસું લેઈ અને એ	
સર્વના કરીઆ સનમાન અને સુખ દેઈ અને એ	૧૨૪।
સમંધી સપરાળો તું આજ સૌભાગી કોન તું સમો એ	
કન્યા વલ્લભજી કાજ આપી ચરણે નમ્યો એ	૧૨૫।
માંડવડાનો મહિમા અપાર વલ્લભ રમ્યા રસ ભર્યાં એ	
મનોરથ સર્વના સકલ પ્રકારે પૂરણ કર્યાં એ	૧૨૬।
કારણ રૂપ કૌતિક સહુ કેળે નવ જાએ કહ્યું એ	
રમ્યો રમ્યો ઘડી બે ચાર રસીલી લાડી લઈ વલ્યો એ	૧૨૭।
ભક્ત કુટુંબ પરિવાર સહુનો મનોરથ ફલ્યો એ	
રૂકમણીલાલ અનૂપ નવલ લાડી લેઈ વલ્યો એ	૧૨૮।
શ્રી વિઠલજીનો કુંવર સુંદર જોઈ મનમથ લાજીયો એ	
મહા નાયક રતિ રસિક બ્રહ્માંડનો રાજીયો એ	૧૨૯।
અભિનવો બલવંત ધીર એ વીર શોભાજી તળો એ	
પરણી પધારે છે ઘેર તે સમય સોહામળો એ	૧૩૦।
સ્વકીય સુજાતી સમાજ તે એળી પેરે કરી ગાએ એ	
વેહેવાઈ તારે માંડવે થકી શ્રી વલ્લભ જીતિને જાયે એ	૧૩૧।
જીત્યું અને જીતાવીયું ગાંઠ પટોલે પડી એ	
ઓઢી દેસાવરી ઘાટ પધારે ઘોડે ચઢી એ	૧૩૨।
જીત્યું જીત્યું જગત વંદિતું જગત માંહેં જાણીયું એ	
જીતી બહુજીને લેઈ જાસું તે સકલ પ્રમાણીયું એ	૧૩૩।
બહુજીને અમો લઈ જાસું તમો રહેસો જોઈને એ	
હમ સાથ નહીં ચાલે રહેસો આંખ નિચોઈને એ	૧૩૪।

વેળાભટ તારો માંડવ અતિ સોહામણો એ	
શ્રી વલ્લભ જીતીને જાયે તે પરમ મોહામણો એ	૧૩૫।
નિરવિધી રસ રચના કરી વચન કરી કરી એ	
જાન તણી જાદરણી ગાએ ઝલટ ભરી એ	૧૩૬।
તલવટના મંડપ માંહેં સમોવડે રહી અને એ	
ગાએ બહુજીની પાસના વચન શુભ કહી અને એ	૧૩૭।
સોહાસણી સાસરે સિધારે તો પેર ઘણી કીજીયે એ	
સોહતો સહુ મન ગમતો સાસરવારો દીજીયે એ	૧૩૮।
કન્યા દીધી શ્રી ગોકુલભૂપને કાંઈ ન વિચારીએ એ	
સકલ પદારથ આપીને સર્વસ્વ વારીએ એ	૧૩૯।
વેળાભટને વલ્લભ ઘણું મન કુંવરી વસે એ	
નયણ સજલ થઈ આવ્યા અને ઝર ઝધ્રસે એ	૧૪૦।
કુંવરી જુએ ફરી ફરીને પીયરને પ્રેમ ધરી એ	
જાન સકલ સોહાસણી ચાલે તે રંગ ભરી એ	૧૪૧।
દ્રષ્ટિ કરી ઝર ભરી અને નયણા ભરે એ	
સખીય વિછોહી સુંદરી ભવન સૂરતી કરે એ	૧૪૨।
જેમ જેમ ફરી જુએ પીયર પરિવારને એ	
તે જોઈ ધીર રહે નહીં - સહુ નર નારને એ	૧૪૩।
ખેલતી આપણે ઘેર સુખ પેર સોહાસણી એ	
થઈ વિદેશી બાલ એ સાસર વાસણી એ	૧૪૪।
આજ લગી અહીં ખેલતી ઢીંગલે પોતીએ એ	
બેઠી વર વલ્લભ પાસ તે સુંદરી સોહતી એ	૧૪૫।
સમધણ તમને સોપું છું કુંવરી કોડ ભરી એ	
દુભવશો નહીં ક્ષણુ એક રાખજો પ્રેમે કરી એ	૧૪૬।
ખીજશો નહીં એક લગાર વિનય કહું વલી વલી એ	
સાસુજી તમો ગાલ ના દેશો ગાલે થાશે ગલીગલીએ	૧૪૭।
એહવા કહ્યાં કન્યાજીની બહેને તે વચન ધીરજ ધરીએ	
આગલ ચાલે ન વચન નયણ આવ્યા ભરી એ	૧૪૮।
સમોવડે કરે એ વિદાઅ પરસ્પર તે મલે એ	
જાન ચાલે જગમગતી વેલા ઓલ જલહલે એ	૧૪૯।
સામોવડે રહ્યા સહુ સુંદરી બેહુ પાસા તણા એ	
વિવિધ પ્રકારના ગાન તે ગાએ સોહામણા એ	૧૫૦।
ધુરત અને ધુતારો પ્રથમ અમો સાંભલીયો એ	
આવ્યો હતો જગત ઠગારો લાખેણી લાડી લેઈ વલ્યો એ	૧૫૧।
સાત્વિક શીલ સુભાવસું વેળાભટને મલ્યો એ	
ઘર આવી ઘરનો થઈ કુંવરીને લેઈ વલ્યો એ	૧૫૨।

આવ્યો રસિક ધુતારો ધુતારો પાટણ તળો એ	
પાર ન પામે કોએ તે એહના નામ તળો એ	૧૫૩।
ચિત્ત ચોરે ચંચલ ઘણો ઘોટા મન તળો એ	
દરસને સુખદ સ્વરૂપ ને પરમ મોહામળો એ	૧૫૪।
સનમુખ સુર થઈ થઈ એળી પેરે ગાએ છે એ	
કરી કરી વચન વિલાસ જે જે મન ભાયે છે એ	૧૫૫।
હવે બહુ બેટી સહુ સહિત તે ચાલે મલપતા એ	
ધમધમતા ઝમઝમતા ડગ ભરે એ ઠમકતા એ	૧૫૬।
સ્વજન તળા બહુ ટોલ ને સાથ સોહામળો એ	
આગલ ચાલ્યો જાય તે જગત મોહામળો એ	૧૫૭।
જુગત જુવતીના જૂથ માને ભર્યા મદ ચઢ્યા એ	
ગાએ નિજ દેશના ગાન વચન તે છેલ્યા ઘડ્યા એ	૧૫૮।
એહવી શોભા જોડ જાનની લક્ષ્મી લાજીયા એ	
ત્રિભુવનમાં અતિ આનંદ શોભા ગાજીયા એ	૧૫૯।
મુનીગણ અમર અનેક આનંદે હરખીયા એ	
વધુ સહિત તે જોડ જોડ કુસુમે વરખીયા એ	૧૬૦।
નગર નિવાસી નર અને નાર જોવા મલી એ	
વદન જોડ વર વધુ તળુ જોડ જોડ જુએ વલી એ	૧૬૧।
કાજ ભૂલ્યા સહુ ઘરના ને હેતે પાગીયા એ	
સ્વરૂપે વેધાયા સકલ રસે અનુરાગીયા એ	૧૬૨।
વિશ્વ મોહ્યું ત્યાંહાં વલ્લભજીને તે રૂપે કરી એ	
શ્રી ગુંસાઈજી તે હરખસું આવ્યા ઝલટ ભરી એ	૧૬૩।
હરીવંસજીસું હેતે કરી અતિશય ઝમહીયે એ	
આનંદનો અનુમોદ કેહેતાં કારણ લહીયે એ	૧૬૪।
બાંધવ બહેન પનોતી પરસ્પર ફૂલીયા એ	
સમતાને કહેવા નહીં કો સમતોલીયા એ	૧૬૫।
કૃષ્ણદાસી ને દામોદરદાસી સોહામળી એ	
પ્રેમે ફરે ઝલસિત આશીષ દે અતિ ઘણી એ	૧૬૬।
અમો જીવું ક્રોડ વરીસ એ જોડ જોડ ફરી ફરી એ	
એમ કહી ફૂલ ન માય એ માગે મનોરથ કરી એ	૧૬૭।
ત્યાંહાં રૂડો વૈશ્નવ સાથ વર્ણન કરું તેહ તળું એ	
ભાગ્ય કહ્યું ન જાએ વલ્લભને વલ્લભ ઘણું એ	૧૬૮।
એળી પેરે આવ્યા નિજ ઘેર પરણી ભલા ભાવીયા એ	
મંગલ કલસ સોહામળી સનમુખે લાવીયા એ	૧૬૯।
તેહનો કરી સત્કાર અને તે આદર કર્યો એ	
શ્રીજીને સાલે તે લેઈ રૂપૈયો તે માંહાં ધર્યો એ	૧૭૦।

વીપ્રે કર્યા અભિશેષ વિશેષ મંત્રે કરી એ	
ઇંડી પીંડી તે ઓવારી બહેન ઝલટ ભરી એ	૧૭૧।
મુક્તા ફલે વધાવી ને આરતી કરી એ	
પ્રાણ વલ્લભ વલતા તે ઘોડે થકી ઝતરી એ	૧૭૨।
જૈજૈકાર સહુ શબ્દ કરે તે મોદે ભર્યા એ	
મનોરથ મન ગમતા કરી ગ્રહ પ્રવેશ કર્યો એ	૧૭૩।
વલતા વેળાભટ પાછલ થકી ત્યાં આવીયા એ	
પહેરામણી દાયેજાની સામગ્રી લાવીયા એ	૧૭૪।
ત્યાંહાં પરિવાર સહિત શ્રી વિઠલજી મંડપ માંહાં એ	
પુન્યાહ વાચન ગ્રહ પ્રવેશનું કરી બેઠા ત્યાંહાં એ	૧૭૫।
વેળોભટ વિનય સહિત તે કરે પહેરામણી એ	
વસ્ત્ર ભૂષણ બહુ ભાંતીના ને પરમ સોહામણી એ	૧૭૬।
ચોલી ચીર અનેક અનેક પ્રકારના એ	
જરતારી જગમગતા ને કસબી કિનારના એ	૧૭૭।
ઝીરોદક સાડી સુઝાંબર અનેક ભાંતના એ	
પીતાંબર રંગ રંગ બહુ તે નવ નવ જાતના એ	૧૭૮।
પામરી થીરમા સુપેત રંગીત કશમેરી ઘણાં એ	
ધોતી ઉપરેણા કિનારીદાર તે રેશમ તણા એ	૧૭૯।
ઝાસા મલમલ તનસુઝ બંધાલક કેમ લહું એ	
સિધ કરી પહેરામણી વિસદ વ્યાં લગી કહું એ	૧૮૦।
શ્રી ગુંસાઈજી આદી દેઝ સ્વજન કુટુંબ સહુ એ	
બેઠા અને વરમાતા સકલ બેટી બહુ એ	૧૮૧।
જેહને જેવા અંગ શોભિતા જેહને જેવા ગમે એ	
જેહને જેહવા ઝચિત હોએ કીધાં તે તેહ સમે એ	૧૮૨।
વરજીને વાગો વિચિત્ર તે અતિશય સોહતો એ	
જરતારી કસબ અનૂપનો જગતને મોહતો એ	૧૮૩।
ભૂષણ વિવિધ પ્રકારનાં નઝથી શિઝ કર્યા એ	
વર વધુ વેદી ઉપર બેઠાં તે રસ ભર્યા એ	૧૮૪।
આશ્રિત પૂરોહિત નેગ નેગી જે એ ઘર તણા એ	
કરી પહેરામણી તેહને પ્રસન્ન કર્યા ઘણાં એ	૧૮૫।
એણી પેરે કરી પહેરામણી ભલી પેરે ભાવસું એ	
વેળોભટ વિનય કરી અને ઝભા રહ્યાં આવશું એ	૧૮૬।
શ્રી ગુંસાઈજીની આગલ કર જોડી અને એ	
દિન વચન કહી કહી અને કીધો વિનય એ	૧૮૭।
ચંદ્ર સાહામો જે સૂત્રનો તાંતણ કીજીયે એ	
તેમજ કર્યું છે મેં આજ રાજ માની લીજીયે એ	૧૮૮।

બેટી આપી છે મેં રાજના ઘર તળા કાજને એ	
મારી તો સકલ પ્રકારની લાજ તે રાજને એ	૧૮૯।
એવું કહી ગદ ગદ થઈ આવ્યા ઝર ભરી એ	
સભા સકલ એળે સમય તે ભરી કરૂણા કરી એ	૧૯૦।
શ્રી ગુંસાઈજી માન દેઝ અને તે ઝચર્યો એ	
સમાધાન સતકાર વિવેક બહુ કર્યા એ	૧૯૧।
એ કુલવધુ કુલ મંડળ ભૂષણ ઘર તળું એ	
મારા કુલનું તારણ શું કહું ઘળું ઘળું એ	૧૯૨।
સામગ્રી તો અનંત તમો આળી ધરી એ	
આજ લગી એળી પેરે તો કેળે નથી કરી એ	૧૯૩।
એહવા પરમ હિતકારી વચન તે સમય કહ્યા એ	
વેળાભટ થઈ પ્રસન્ન અને સહુ એ લહ્યા એ	૧૯૪।
વેળાભટ કેરું ભાગ્ય સરાહીએ શું કહીને એ	
શ્રીમુખે તેહની સરાહળા કરી છે ઝમહીને એ	૧૯૫।
આસ્તિક પરમ સુશીલ અરૂં એસો શુભ મતી એ	
દ્વાદસ સ્કંદ શ્રી ભાગવત કો પાઠ કરે નિત પ્રતી એ	૧૯૬।
એહવા વચન બહુ વાર શ્રી પ્રભુએ કહ્યા ઘળાં એ	
ભાગ્ય તળા નિરમાળ ક્યાં લગી કહું તેહ તળા એ	૧૯૭।
એહવા વેળોભટ શ્રી ગુંસાઈજીએ માનીઆ એ	
એહની પરમ શુભ દ્રષ્ટિથી જગત પ્રમાળીયા એ	૧૯૮।
સહુ કોઝ સહીયર સમાળી તે બહુજીને પ્રીછવે એ	
દેઝ શિખામળ સાર ને બહુ પેરે સીખવે એ	૧૯૯।
સાસરે ડાયા થઈ હીંડજો સાસુની રૂચી માંહાં એ	
સાસુ કહે તે કરજો ને બેસજો કહે ત્યાંહાં એ	૧૯૦૦।
સાંભલો એ ઝપદેશ અમારો ચિત ધરી એ	
એમ કહી ગદગદ કંઠે આવ્યા લોચન ભરી એ	૧૯૧।
સાથ સહુ તે સમય તળો અનુભવ કરે એ	
રૂદન ઝર ન સમાય નયળે આંસુ ગિરે એ	૧૯૨।
સમધળે શોભાજીને સોંપીયા વિનય બહુ કરી કરી એ	
વાત્સલ્ય કરી બોલાવ્યા તે લીધા ઝર ધરી એ	૧૯૩।
એહ અમારૂં સર્વસ્વ ને નયળની પુતલી એ	
એહને અમો કેમ દુભવસું કહું તે વલી વલીએ	૧૯૪।
કરી સમોવડ સમાધાન શિખામળ દેઝ વલ્યા એ	
નળંદ છે પરમ સુજાળ રહેજો તમો એહો મલ્યા એ	૧૯૫।
પનોતો છે એ પરિવાર તો સસરાનું શું કહું એ	
ભાગ્ય તમારાનો પાર તે અમો ક્યાં લગી લહું એ	૧૯૦૬।

એહવું બોલ્યો કન્યાજીનો ભાઈ જે બાઈ રૂડા રાજજો એ	
સાસરું પરમ સૌભાગી સદા ત્યાંહાં બિરાજજો એ	૧૦૭।
લૌકિક રીતે તે અનેક પ્રકાર રુદે ધરી એ	
આશીષ દેઈ સનમુખ થઈ અને તે વિદાય કરી એ	૧૮।
બ્રાહ્મણ મંત્રાક્ષત કરી આશીરવાદ દીએ એ	
જ્ઞાતને બીડાં આપીયા તે શુભ શુભ વદે એ	૧૯।
ઠામ ઠામથી બ્રાહ્મણ પંડિત પૂરોહિત એ	
કવી ગુણી અનેક આવ્યા છે તે ધરી ચિત એ	૧૦।
તેહને આપે મહાદાન શ્રી ગુંસાઈજી ઉલટ ભર્યા એ	
અષ્ટ મહા સિધી નવ નિધીએ મનોરથ બહુ કર્યા એ	૧૧।
આગલ આવી અને કર જોડી ઊભી રહી એ	
પ્રભુ મહાઊછવ દાન સમય લહી એ	૧૨।
ગુંસાઈજી શ્રી મહાપ્રભુ ઉત્સાહ રૂપી ગરજના કરી એ	
માગદ જન તળી તે સૃષ્ટી તે દાન વૃષ્ટી ભરી એ	૧૩।
હેમ રજત મળી માણેક મુક્તા ફલ બહુ એ	
અસ્વ વસ્ત્ર ભૂષણ કરી ને તેરે લાગું સહુ એ	૧૪।
એળી પેરે કરી વિદાય તે આશીષ દેઈ વલીયા એ	
તે જે આશાએ જે આવીયા તે મનોરથ ફલીયા એ	૧૫।
કુટુંબમાં ઉત્સાહે બહુજીને ગોદે લેઈ એ	
નિર્ત કરે નવલી પેરે આશીષ દેઈ દેઈ એ	૧૬।
સુખ પૂર્યા શ્રી ગુંસાઈજી તે મનમાં રાચીયા એ	
સ્નેહે ભર્યા બહુજીને ગોદે લેઈ નાચીયા એ	૧૭।
વર વધુ પર ન્યોછાવરી બહુ વિધીસું કરી એ	
માગદ બંદી જનને આપે ઉલટ ભરી એ	૧૮।
કંકણ છોડી કુલદેવનું ઉદવાસન કરી એ	
મોડ અંકુર સહુ લેઈ વર વધુ ચિત્ત ધરી એ	૧૯।
શ્રી યમુનાજીને પૂજવા પધારે સહુ મલી એ	
વાજતે ગાજતે ગાન કરતા તે મન રલી એ	૨૦।
આદર કરી શ્રી યમુનાજીને માન દીધું ઘણું એ	
ભોગ બીડા તે સમર્પે વાત્સલ્ય હિત તળા એ	૨૧।
વર વધુ છેડલા ગાંઠીને પધાર્યા સાસરે એ	
કુટુંબ સહિત પઠવળી તળુ ભોજન કરે એ	૨૨।
ભોજન કરીને ઘેર પધાર્યા ઉલટ ભર્યા એ	
ઉચિત્ત આપી અનેક વાજિંત્ર સહિત વિદાય કર્યા એ	૨૩।
શ્રી ગુંસાઈજીના સુખ તળો પાર તે નવ લહું એ	
હરખ ને મોદ અપાર તે ક્યાંહાં લગીઅ કહું એ	૨૪।

શ્રી મહાપ્રભુએ પ્રમોદે મથુરાને મંડિત કરી એ	
લીલા અનેક પ્રકાર તે આનંદ ભરી એ	૧૨૫।
એમ નિત્ય નૌતન નવલ દુલહ રાજે છે એ	
પતીવ્રતાનો પતી તે પ્રેમે બિરાજે છે એ	૧૨૬।
સાસરું મહા સુખ રાસ માહા માસ લગી જડ એ	
ભોજન કરે બે વાર દસૈયાનું સુખ દડ એ	૧૨૭।
સૌભાગ્ય શિરોમણી સાર શ્રી બહુજી તે સર્વદા એ	
શ્રી ગુંસાઈજીને પ્રિય પરમ રૂચીસું સદા એ	૧૨૮।
મારગ પ્રવીણ સેવા વિષે સુખદ શિરોમણી એ	
સર્વે ગુણે સંપૂર્ણ સાસરે રહ્યા રૂચી ઘણી એ	૧૨૯।
ગોણાની રીત વેળેભટે આવી કરી અહીંયા એ	
પધાર્યા નહીં સેવા મેલી ને ફરી પિયર માંહાં એ	૧૩૦।
ગોણાનો પ્રકાર વેળાભટે કીધો ઉત્સાહ ભરી એ	
શ્રી ગોકુલમાં વસ્યા પછી કહીસ વિસદ કરી એ	૧૩૧।
એળી પેરે હવો વિવાહ મહારાજ રાજેશ્વર તળો એ	
રંગ રસે રસ ભરી ઉત્સાહ તે ઘણો ઘણો એ	૧૩૨।
એહ રસ મહેદ કૃપા થકી ઇચ્છાને અનુસરી એ	
બુદ્ધિ પ્રમાણે વર્ણન કર્યું તેહ વિસદ કરી એ	૧૩૩।
એળી પેરે અખિલ ભુવનનો નાથ ભૂતલ માંહાં એ	
લીલા ચરિત્ર પ્રગટ કર્યું પ્રગટ થઈ એ	૧૩૪।
ગૃહસ્થધર્મ અંગીકાર કર્યો એ તે પ્રેમે કરી એ	
હરખે અનુભવ અનુભવ્યો અતિ ઝલટ ભરી એ	૧૩૫।
એ રસ જે કો ગાયે ને સુણસે સુણાવસે એ	
એતનમારગી સૌભાગ્યનું તેહને ફલ હસે એ	૧૩૬।
પછી વિવાહનાં અંગભૂત માંગલ્ય જેહ એ	
વર્ષ પર્યંતક રસ ઉપર પર્વે તેહ એ	૧૩૭।
અષાય સુદી છઠ થકી આરંભ સહુ કરે એ	
દાયેજા તળી રીત પ્રકાર કરે તે ઝલટ ભરે એ	૧૩૮।
આદર માન સહિત ભોજન ને પહેરામણી એ	
બહુ પ્રીતે હુલ્લાસસું કરી અતિ ઘણી ઘણી એ	૧૩૯।
એમ કરતાં તે આવે વસંત તળો સમે એ	
મહા રૂતુરાજ રસાત્મક રસ ભરને ગમે એ	૧૪૦।
સુંદર ચતુર સુજાણ રમ્યા તે રસ ભરી એ	
લીલા પરમ રસાલ કહું તે વિસદ કરી એ	૧૪૧।

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अद्भुत विचित्र रस
व्यासना गोपालदास विरचित पठवणी वर्णने नाम प्रसंग १४ संपूर्णम् मांगल्य २३ मुं संपूर्ण

मांगल्य - २४ - चोवीसमुं

राग : वसंत "केसुडा राता ने राती राती कोयलडी वनवास" ऐणी जाते गवाशे

श्री विठल सुवन अति लाडको	महा नायक नवल अनूपजी	
नव जोबन मद छेल छबीलो	गोकुल केरो भूपजी	११।
अंग अंग उनमत अनंग भर	रसिक तणा आधारजी	
मथुरामां नित्य नौतन लीला	करे नवल कुमारजी	१२।
त्यां महारूतु राज वसंतनी रूतु	आवी परम रसालजी	
रस उदबोध काम बल पूरण	सके न कोअे संभालीजी	१३।
वाधे रस रसना पूर अभिनवा	अनंग चढयो अति सूरजी	
गुल्म लता द्रुम वेली नवदल	प्रगट्या नव अंकुरजी	१४।
ठाम ठाम वन उपवन फूल्या	कुसुम तणो नहीं पारजी	
पान करी माता मकरंदे	मधुकर करे गुंजारजी	१५।
पीक परम रसमत थकी ते	बोले उनमत थइजी	
भांती भांती पक्षी मधुर स्वर	करे ते आनंद मइजी	१६।
अति मद गलित मदन मातानी	चहुं दिस करे पुकारजी	
त्रासे विकल विरह पीडाथी	आतुर विरहनी नारजी	१७।
ते सुणी बाहिर थयो विलास	रसिक सुभट महा वीरजी	
खेल मिसे सुख दायक मनोहर	काम दलण अति धीरजी	१८।
महा वसंत स्वरूप सुंदर वर	सृंगारात्मिक रस रूपजी	
खांते करी खेले नित्य लीला	नित नवल अनूपजी	१९।
वय समान सखा सुंदर बहु	साथे परम रसालजी	
अनेक समाज सहित सोहागी	राजे गोकुल पालजी	११०।
ताल पखावज झांझ झालरी	डफ शहेनाइ ढोलजी	
अनेक वाध्य बहु पेरना बाजे	नहीं को अहनी तोलजी	१११।
केशर केशुनो रस घोली	अरगजो उत्तम रंगजी	
अबील गुलाल अनेक पिचकारी	जडित अनुपम नंगजी	११२।
अेहवा अनेक साज लेवरावी	अतिसय मननी रलीजी	
उलटभर खेलवा पधारे	सुखद सोहामणी गलीजी	११३।
सोंधे भर्या सरस रस राता	अति अणीयाला नयणजी	
वांकी पाग वंक भृकुटी पर	वंक विमोहक वयणजी	११४।
मुसकनीअे मन मोहे जगतना	काम रसे मद माताजी	
अविलोकनी अंतर आकर्षे	रसिक तणा रस दाताजी	११५।
नगर निवासनी नार निरूपम	जूथ जूथ मली आवेजी	
निःसंकोचे सनमुख खेले	ते खेल परस्पर भावेजी	११६।

केशर अबीर गुलाल समोवडे	छिरके अति रस वाधेजी	
अेणी पेरे सदा नित्य खेले	ते कहेता पार न लाधेजी	११७।
वर्णन विसद करवाथी अे	उलट अे रस तणोजी	
पण आगल श्री गोकुलमां खेल्या	ते कहेवा मनोरथ घणोजी	११८।
ते माटे संक्षेपे करी अने कहुं	ते कारण काजजी	
प्रहसित वदन करी श्रीमुखथी	वचन कहा महाराजजी	११९।
अेक समय अेक खेल अनोखो	हास्य तणो जे खेल्याजी	
ते श्री गोकुलमां घणी वार	श्रीमुखथी अेणीपेरे बोल्याजी	१२०।
श्री गुंसाईजीके आगे	अेक खेल मथुरा मांहेजी	
अेक खेल हम अेसो खेले	ज्यां हम रसे ते ताहीजी	१२१।
नारायण भट अेक स्वामी हतो	ते कयों रास भारूढजी	
स्वामी तणो अहंकार जणावे	वस्तु न समजे मूढजी	१२२।
श्री गुंसाईजीना घर साथे	करे ईर्षा घणीजी	
ते क्यांहां कोटी सूर्य प्रकाश	ने गति खद्योत ते तणीजी	१२३।
श्री गुंसाईजी ब्रह्मणीक ते	तेहने न कहे कांइजी	
आंहांनो उग्र प्रताप जोइने	प्रजले मन मांहांजी	१२४।
वसंत मिसे रघुनाथजीसुं	तेणे ते हास्य कीधुंजी	
बीजे दिवसे महा प्रभुअे	वेर तेहनुं लीधुं जी	१२५।
ते पोते कह्युं हास्य रस वसथी	थई थई अति रस रासजी	
श्री मुख वचन तणे अनुसारे	कांइ अेक करूं प्रकासजी	१२६।
वसंतके दिन सो हम सब मिली	नित खेलनको जइयेजी	
सामग्री फागु खेलनकी	संग हमारे लइयेजी	१२७।
अेक दिन भीतर काज हतो	सो में जाने नहीं पायोजी	
सो रघुनाथ खेलनकुं मोपे	आज्ञा मागन आयोजी	१२८।
तव में वरजो तुम मती जाओ	तुमपे कछु न सरेगोजी	
वे हरामजाधो हे ताते	तुमसुं कछुं करेंगोजी	१२९।
मान्यो नहीं वचन मेरो अरू	गअे अपुने भायोजी	
समे पाय उन सब कछु कीनो	तब ही हारी के आयोजी	१३०।
रघुनाथकी आंख आंजी के	मोहोके कछु लगायोजी	
अे सुनी के हांसी आइ अरू	क्षोभ बोहोत हम पायोजी	१३१।
अगले दिन अेसी हम विचारी	आज खेलनकुं जइयेजी	
उनसुं उन जेसी कछु करीअे	उनको बदलो लइयेजी	१३२।
तब हम नित्य फागु खेलनको	साज लीधो सर्व संगजी	
सोंघो अबीर गुलाल अरगजा	अरू केशर को रंगजी	१३३।
तब उपेन्द्र मथुरीया बोल्थो	सुनो हो सुनो महाराजजी	
जो तुम यहु विचार कीनो हे	तो इनको कहा काजजी	१३४।

तब हम उनसुं यों करी पूछयो	संग आज कहा कीजेजी	
भुंजे मठको चून कह्यो	उन संग आपुने लीजेजी	।३५।
वे लीनो ओर ताल पखावज	डफ शहेनाइ जांजजी	
कीर्तन करत चले हम सबही	सुंदर गली मांजजी	।३६।
पेंडेमों रासभ अेक ठाडो हतो	सो देख्यो जबहीजी	
जीवदाने आपु पकडी के	संग लीधो वे तबहीजी	।३७।
में पूछयो कहा करीअे उनकुं	कहा हे इनको काजजी	
उन कह्यो उनको काज बोहोत हे	चुप करी रहो महाराजजी	।३८।
सो हम सब खेलत खेलत	उनके घर आगे आयोजी	
पे ओउ सावधान हतो	करी राखे सब उपायजी	।३९।
लोंडी जवान बडी कटीली विसेक	सिध्द करी मेलीजी	
सबहीन अपने अपने वस्त्र	बांधी भांगकी थेलीजी	।४०।
खडकीकी सांकली देइ राखी	सबहीन मनमों धरीके जी	
भीतर आपु रहे सब कोउ	सामग्री सिध्द करीकेजी	।४१।
आगे जो खिडकीमों आवे	खेंच वाहीके लीजेजी	
अेसो संमत कीनो भीतर	ले के फजीयत कीजेजी	।४२।
जब खिरकी खोली जीवदान	ले आगे कीनोजी	
खिरकी के उकसने भीतर	गधा ठेली के दीनोजी	।४३।
साथ सबे खिसीयानो हे के	उलटयो घरमें भागीजी	
पाछे ठेली दीयो गधासो	चल्यो पाटीसुं लाग्योजी	।४४।
पकरवेकुं सिध्द होइके	रहे त्यां सब कोय जी	
अेसेमों हाथमों आये	कान गधा के दोय जी	।४५।
तब खिरकीमों पाछे हम	सब कोउ भीतर धाअेजी	
उपेन्द्र जीवदान और मथुरीया	लोंद बोहोत संग आयेजी	।४६।
वे सब लोंडीनकुं जाली के	वस्त्र काढीनके लीनोजी	
जो कछु उनके मनमें आयो	सो सब उनसुं कीनोजी	।४७।
उनकी कहा चली जो हमारे	कृष्णराय के बापजी	
हरीहर भटने उन लोंडीकुं	सब कछुं कीनो आपजी	।४८।
लोंडी सब हांहां करी हारी	अरू बोहोत ते अकुतातजी	
अब छांडो अब छांडो हमकुं	कहे सबनीसुं वातजी	।४९।
छांडे कोन घरमों कोउ	कह्यो सुने काहुकोजी	
जो जाकुं ले रहे सोउं तो	सुने न बोले काहुकोजी	।५०।
अेसेमों नारायणभट स्वामी	घर ते बाहर आयोजी	
विलंब न कीयो पकरी वेगही	ले के गधा पर चढायोजी	।५१।
अे कहा अे कहा कहेन लग्यो	अरू सब कांपे देहजी	
तब हम उनसुं उतर दीनो	बोलो मती अे अेहजी	।५२।

पाछे हम बाहेर ले निकसे	स्वार कीये ले साथजी	
उलटो करी बेठायो तबही	पूँछ गहायो हाथजी	१५३।
थोरीक दूर लों चढायो	फिरायो ता पाछे ले उतार्योजी	
राख्यो संग रातलों वांकु	फिरी पाछे हम छांडयोजी	१५४।
उनके प्रतिस्पर्धी गंगलभट	वेउ स्वामी न्यारोजी	
दूजे दिना मिल्यो वे हमकुं	मारग मांहे संभार्योजी	१५५।
कहेन लाग्यो तुम ऐसी कीनी	हमने सुनी यह कहीऐजी	
तब में हंसीके उतर दीनो	हां हां करी तो सहीअजी	१५६।
तो भली करी भली करी कहीके	बोहोते भयो प्रसन्नजी	
ऐ वात श्रीमुखे कही छे	रसावेस थई मनजी	१५७।
ऐक फागु मध्येनी ऐ लीला	हांसी कौतुक खेलजी	
ऐहवी अद्भुत असंभवित नित्य	नौतन अनिरवचनीय रस वेलजी	१५८।
जे कहेवा शक्य नहीं मारी ते	क्यां लगी करूं प्रकासजी	
महेद कृपा करी समजाऐ	अति अगाधी रस रासजी	१५९।
संवत सोल पचीसेथी	ते अठावीस पर्यंतजी	
कहीश ते आगलनी लीला	करी जे महा रस वंतजी	१६०।

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अद्भुत विचित्र रस

व्याराना गोपालदास विरचित मथुरा लीला वसंत खेल वर्णनो नाम

॥ मांगल्य २४ मुं संपूर्णम् ॥

मांगल्य - २५ - पच्चीसमुं

राग : "सुहो" वृषभान भवन गइ हती त्यां राधा रमती हती " ऐम गवाशे।

हवे वसंतना खेल उपरांत तणी

लीला महा सुखरास अति घणी घणी

११।

श्री गोकुलमां श्रीमुखे कयों विलास

छाहा मात्रे कही तेहनो करूं प्रकाश

१२।

बाल लीला करे रस सूरते करी

कही स्वकीयने हेत उलट भरी

१३।

ते मांहे कारण अनेक प्रीछा न जाओ

ते कांइ अेक कहु स्वकीयने बल सहाये

१४।

खेल हम बहुत खेले लरिकाइ मांहीं

खेलकी कछु अवधी रही नांहीं

१५।

अैसे खेल खेले हे जो कहा कहीये

सरो करत जब हम मथुरामों रहीअे

१६।

प्रथम पूरवमां हम सरो देखी

तहां सब कोउ करे वाके संग सीखी

१७।

वहां सीखेथे मथुरामां बहुत कीयो

हमारी बराबर कोउ करे नवीओ

१८।

सरको गुन बोहोत द्रढ सारा रहीअे

जेसे फेरीये त्यां फिरे साधे सोअे

१९।

भूख बहुत लागे सरो कीये पाछे

दाल चणाकी भिंजाय लेत हे हम आछे

१२०।

अरू कबहुंक भेंसको दूध पीते

पाछे नाहके आवत समय वीते

१२१।

अेहवा खेल बहु भांती सांध्य विचारी

शिक्षा आसन भेदकी विगती न्यारी

१२२।

गुण पूरण सकल विद्या निधान

जेहना गुण तणो पार न पामे आन

१२३।

अेहवो गुण रत्न शास्त्र साधना प्रवीन

साधना तणा खेल खेले नवीन

१२४।

ज्यां जेहवी लीला करे प्रभु अनूप

त्याहां सिद्ध सामग्री लीला अनुरूप

१२५।

लीला अनेक आचरे पोताने सामर्थ

लीला तणी रसालताने ते अर्थ

१२६।

रस भोक्ता रसिक वर करे आचरण

धरे सर्व लौकिक तणुं अनुकर्ण

१२७।

अे आचरण रसात्मीक करे कृपाल

जे लीला प्रभु आचरे ते रसाल

१२८।

भगवद कृत्य अलौकिक कारण रूप

दीसे लौकिक लोक भावानुरूप

१२९।

रस लीला रस भरी अति आमोदे

मथुरामां करे छे महा प्रमोदे

१२०।

दैवी सृष्टी अनेकने शरण आणे

कहेने स्वरूप बले कहेने मार्ग प्रमाणे

१२१।

तेहना अनेक प्रकार छे नहीं निर्माण

पण मुक्षे मारग बल करे प्रमाण

१२२।

मर्यादा टाली नहीं प्रथम कोअे

मारग प्रणीत आचार्य द्वारा तेहोअे

१२३।

अंगीकार करे होअे स्वरूपानंद

अनुभव योग्यता होअे सिद्ध संबंध

१२४।

पछे स्वरूपानंद रस अनुभव करावे

पोते अंगीकार करवा असामर्थ जणावे

१२५।

अे प्रकार अनुभव सिद्ध कहुं तेह

श्रीमुखथकी स्वकीयने कह्यो छे जेह

१२६।

अेक वेर आमलखेडा गाम महां ते

स्वामी सनोडीया ब्राह्मण आयो व्हंते

१२७।

यात्रा अर्थ उन आयके मथुरा लेइ

वांकु भगवद आज्ञा अेसी भइ

१२८।

कह्यो जा तुं श्री गुंसाईजीके शरण ताही

जानी स्वप्न उन आज्ञा मानी नांहीं

१२९।

हमारे चार आज्ञा प्रमाण कीनी

अेक प्रभुअे साक्षात आज्ञा जो दीनी

१३०।

दुजे स्वप्ने और त्रीजे आकास वानी
 आज्ञा अनुज्ञा अरू आज्ञा विशेष
 तारतम्य हे वात चार मांहीं
 रसमांहे उलंघे अे आज्ञा चारो
 भगवद विषइ स्वप्न मिथ्या न होअ
 पाछे ओ तो यहांथे चलयो सवारो
 वहां फेरीके स्वप्नमों आज्ञा दीनी
 फिर जा श्री गुंसाईजीके शरण धाम
 यों कही मारके मोहो तोर्यो
 करी विनती मोहेंकु शरण लीजीये
 तब श्री गुंसाईजीने कह्यो ऐसो
 बोल्यो आपुते में कहेत कछु नांहीं
 तब आदीथी प्रांत वृतांत कह्यो
 ऐम वचन कह्या ते उलट भरी
 जो अे आपुथे जो इतनी कृपा कीनी
 इतनो श्रम करीके क्यों पठायो
 कहा आपते इतनो कर सकते नांहीं
 त्यारे कह्युं तुमारे लौकिक मांहीं
 जाके हाथ भंडार अरू सब वस्तु कीनी
 देवावे तब वाही पे ते देवावे
 जेसे लौकिक तेसे हमारे मांहीं
 माटे प्रभुने अंगीकारनुं ज्यारे चित आवे
 सेवा योग्य करे शरीर हेला मांहीं
 अे सिध्धांत छे मारग उक्त रीत
 ते माटे अे विविधी रस उक्त दाता
 आग्रह करी आकर्षीने शरण ले छे
 प्रभु तो कृपा नाथ छे कृपा पूर
 पण देह मनथी ने स्वभाव थई
 अे तो दंड नोहे कृपा अपार
 पोते स्वकीयने हित दइ शिक्षा
 अेहवा अनेक जे कोइ जीव दैवी
 भोगवस थकी अवतर्या नीच हीन जात
 स्वदेशे प्रदेशे अने अनार्य देशे
 वली नीच योने प्रगट हवा जेह
 अे सिध्धांतने काज लखुं अेक प्रसंग
 आगरामां असुर जीव अेक

भगवदी कहे अे चार्यो प्रमाणी
 सामान्य आज्ञाया मांहे सलेस
 अेक उलंघीअे अेक उलंघीअे नाहीं
 वे कछु भिन्न प्रकार को मारग न्यारो
 वाकुं सत्य करी मानी लीजिअे सोअे
 कोस तीन तवीसामों रह्यो न्यारो
 कह्यो क्योरे ते में कही सो न कीनी
 अरू जायके फेरी पैये नाम
 सो सवारे श्री गुंसाईजीके आयो दोर्यो
 करूणा करी वेग ही नाम दीजीये
 तुम बडे स्वामी तुमकुं नाम केसो
 मेरो मोहों देखीयो यों स्वप्न मांहीं
 पायो नाम अरू प्रसन्न भयो
 रघुनाथदासे त्यां विनती करी
 तो अे नामकी काहेकुं आज्ञा दीनी
 श्री गुंसाईजीपे नाम केसे पायो
 कोन काजकुं वे पठायो आंहीं
 महाराजा की रीती हे के नांहीं
 जब चहीये तब पइये उनकी दीनी
 जो अे आपु चहिये तो वापे मंगावे
 जाकुं सोंपी है ता विना पैये नांहीं
 त्यारे मारग प्रवर्तनो सबंध ठरावे
 आचार्य विना योग्यता होअे नहीं
 प्रभुने अेह मर्यादा नित्य
 स्व सामर्थ सुख आपवा रंग राता
 अंगीकार करी स्वतःथी सुख दे छे
 भक्तनुं कष्ट सहेज ही करे दूर
 सहेज दोष उपजे छे तेहना दंड देइ
 सनमुख करी दान दे परम सार
 सुध करी करूणा बले करे रक्षा
 तेहनुं कारण भोग योगे सदैवी
 दुष्ट बहिरमुख असुरसंग नाना भांत
 प्रगट्या छे जे भोग जुत नाना भेषे
 स्व सामर्थ बले खेंची लीधा छे तेह
 हवो छे पंचोलीने महाप्रभु संग
 हवो ब्राह्मण तेहनो कहुं छुं विवेक

१३१।

१३२।

१३३।

१३४।

१३५।

१३६।

१३७।

१३८।

१३९।

१४०।

१४१।

१४२।

१४३।

१४४।

१४५।

१४६।

१४७।

१४८।

१४९।

१५०।

१५१।

१५२।

१५३।

१५४।

१५५।

१५६।

१५७।

१५८।

१५९।

१६०।

१६१।

१६२।

१६३।

१६४।

१६५।

१६६।

तेहने घेर दैवीजीव कारण भावी	अपराधना भोगे प्रगट्यो आवी	१६७।
वर्ष अग्यारनो थयो निवत्यो भोग	त्यारे भगवद इच्छाअे मल्यो संयोग	१६८।
आप ओट कर्युं प्रगट प्रमाण द्वार	प्रबल बले प्रभुअे कर्यो अंगीकार	१६९।
त्यारे स्वप्न द्वारा अेहने दर्शन दीधुं	आरत प्रगट करी अेहोनुं कारज सीधुं	१७०।
जाग्यो त्यारे कह्युं तेह मुहने पमाडो	स्वप्ने स्वरूप दीधुं छे तेह देखाडो	१७१।
आरत अतिसे प्रगटी कांड रह्युं न जाय	त्यारे गुरुजने तेहनो कीधो उपाय	१७२।
जोडी वाहेणी ने लाव्या मथुरा मांहीं	केशवराय देखाडया कह्युं अेतो नांहीं	१७३।
वृंदावन जइ देहरा देखाडया जेह	ते सर्व जोइ कह्युं न होअे अेह	१७४।
पछे लाव्या तेने श्रीनाथजी द्वार	देखाडया तेहने श्रीनाथजी तेणी वार	१७५।
जोइने कह्युं स्वप्नमां दीठा जेहवा	संतुष्ट थइने बोल्यो चोखा तेहवा	१७६।
उठाडयो पण पछे उठे न त्यांथी	पिताने कह्युं हवे क्यां जाउं अहींयाथी	१७७।
भीतरीया ब्रह्मचारे समजाव्यो मली	हवडा जा तुं फरी ल्यावशे वली	१७८।
बाल वस थकी वचन मान्युं अेहनुं	साथे थई चाल्यो कह्युं कर्युं तेहनुं	१७९।
पछे घेर आगरे लइ गया फरी	वली त्याहां लइ जाओ कह्युं आरत करी	१८०।
पिताअे कह्युं हवे त्यां केम जवाशे	सुनियो ज्यारे अेहनो अेह आसय	१८१।
त्यारे फरी पूछयुं लेइ न जाओ अेह	कही ना त्यारे सद्य छांडयो देह	१८२।
अे सुणी पंचोलीजी आश्चर्य पामी	पूछयो प्रश्न प्रभुने त्यां शीष नामी	१८३।
महाराज अे वैश्नव नोहे आप	नाम निवेदन नहीं नहीं स्नेह ताप	१८४।
संगत्य नहीं मारग न जाणे समूल	भगवद जस जाणे नहीं प्रतीकूल	१८५।
तेहने अेह प्रकार केम करी जणाव्यो	अे सद्य अेणी पेर केम शरण आयो	१८६।
त्यारे श्रीमुखे कह्युं वली अति उल्लास	कारण अेहो पोते करी कर्युं प्रकाश	१८७।
प्राचीन भगवदीय हतो तेसो	अपराध के भोग ते भयो अेसो	१८८।
कोउ दिवस दुष्टमों रहे भोग दूर कीनो	पाछे अपनो आप प्रभुअे खेंची लीनो	१८९।
वली प्रमाण अर्थ कह्युं मनने रंग	महाप्रभुजी साथे थयेल छे प्रसंग	१९०।
अेकवार गोधरा तणो सवजीभाई	मोरठीयो मेवातो जाते अे कहेवाइ	१९१।
भाग्यवान भगवदी वल्या ज्यारे	श्री महाप्रभुजी सुख सेज्या पोढया छेत्यारे	१९२।
अेकांतनो समय हवो त्यारे	सवजीभाई सनमुख आव्यो ज्यारे	१९३।
विनती करावी मन महेली लाज	मुहने मनोरथ छे सुणीअे महाराज	१९४।
अेकवार श्रीमुख थकी अेम उचारो	करुणा करी अेम कहो तुं अमारो	१९५।
अेह विनती सुणी मनमां हरख्या	पोढया थकी बेसी अने कृपाअे वरख्या	१९६।
कह्युं सुनरे आगे आव करी हेत	तुं ज्याहां रहेत त्याहां वसे लोक केत	१९७।
वे सब क्यों न आये तुं ही आये केसे	हमारो हमारे घर आयो अेसे	१९८।
हमारे विना केसे को आवे अेसो	हमारो तुं हे आमो संदेह केसो	१९९।
अेम जे ज्याहां थे त्याहां थकी लीधा	स्वतः सनमुख करी शरण लीधा	१९००।
पोते स्वकीय विज्ञापन अर्थे प्रगट कर्यो	अेणे प्रसंग अे अर्थ सिद्ध कर्यो	१९०१।
अेतो केवल शरण छे पुष्ट पुष्ट	ज्याहां आप करुणा करी थई संतुष्ट	१९०२।

અહીં એ કાર્ય કારણરૂપ આપ પ્રતિ	કરે સર્વ પોતે પળ રાખે નીત	૧૧૦૩।
આચાર્ય પ્રણીત મર્યાદા ધર્મ રાખ્યો	નામ નિવેદન અંગીકાર કરી દાખ્યો	૧૪।
પછે દાન સ્વરૂપાનંદે કરવું જેહ	એ મારગ મર્યાદા પાલી છે તેહ	૧૫।
એહવું કાર્ય કરે કોણ પ્રભુ પાખી	સદા સર્વદા એ પોતે રીત રાખી	૧૬।
નામ નિવેદન આચાર્ય કાન કીધું	પોતે સ્વતઃ સ્વરૂપે રસદાન દીધું	૧૭।
એતનમારગી ભક્તની કૃપા હોએ	તો એ કારણ પ્રગટ સમુજે તે કોએ	૧૮।
નહીં તો બડાનો આસય અતિ નિપટગૂઢ	બહુ અર્થ સાધક તે સમજે ન મૂઢ	૧૯।
એ કાર્યમાં બે અર્થ સહેજ થાય	ગોપ્ય રસ ને મર્યાદા પ્રગટ કહેવાય	૧૧૦।
એવી પરમ લોકોતર લીલા ધરી	સર્વાંગ સુખ જનક પ્રગટ કરી	૧૧૧।
દૈવી સૃષ્ટીને અનેક પ્રકારે ત્યાંહાં	લીલા અર્થ તે શરણ લીધી છે અહીંયા	૧૧૨।
તે છે ભાંત અનૈકની બહુ પ્રકાર	મહાતમ દરસી એક મારગ પ્રણીત સાર	૧૧૩।
એક સ્વરૂપ બલ સબંધી મારગી પ્રપન	લીલા ઉપયોગી અંતરંગ અતિ અનન્ય	૧૧૪।
ઠામ ઠામથી દર્શન અર્થ આવે	શ્રી મહાપ્રભુને પ્રેમ સહિત તે ભાવે	૧૧૫।
ઉત્કર્ષ આચરણ કૃત્ય ક્રિયા જેહ	શ્રીમુખે શ્રી ગોકુલમાં કહ્યા તેહ	૧૧૬।
એક સમાજની એક સમાજ સાથે	કરી વાર્તા સ્વકીય હિત પ્રગટ નાથે	૧૧૭।
તે વાતમાં ટેક અનન્ય ધર્મ	નેમ નીત મર્યાદાના અનૈક મર્મ	૧૧૮।
અનુકૂલ પ્રતિકૂલતા જીવની જે	સર્વતોધિક ઉત્કર્ષ મારગનો તે	૧૧૯।
આશ્રય ને અનાશ્રય સૂચન થાએ	મારગ કર્તાનું પ્રગટ પ્રાબલ્ય જણાએ	૧૨૦।
સ્વરૂપ ઉત્કર્ષ ને અનેક સિધ્ધાંત	શ્રીમુખે પ્રગટ કર્યા ને કરે અનંત	૧૨૧।
તે શ્રી ગોકુલ લીલામાં વિસદ થાશે	ત્યાંહાંને પ્રસંગે કરી તે કહેવાસે	૧૨૨।
અહીંયા મથુરા લીલામાં સૂચન દીધું	સ્વરૂપ સામર્થ્ય જે પ્રાબલ્ય કીધું	૧૨૩।
અનન્યતા અને નીત મર્યાદા તેહ	મારગ કરતાનો પક્ષપાત કર્યો જેહ	૧૨૪।
તે કહું કાંઈ વિસદ કરી પ્રકાર	જેહનો શ્રીમુખે કર્યો છે વિસ્તાર	૧૨૫।
એક સમય રાજા બીરબલ તે ત્યાંહાં	આવી બેઠા શ્રી ગુંસાઈજીની બેઠક માંહાં	૧૨૬।
ગિરધરજીસું બહિરમુખતાની વાત	બોલ્યો તેહ સમય પ્રગટ થઈ વચન પ્રાત	૧૨૭।
કહ્યું એક તમો મા કરો એકત્ર એ વાત	શ્રી ગુંસાઈજીને કહી એણી ભાંત	૧૨૮।
સાષ્ટાંગ દંડવત કરવા મા દેશો	ત્રીજુ સર્વને કહ્યો ચરણામૃત મલેશો	૧૨૯।
ત્યારે ગિરધરજીને સુફર્યો ન કોઈ	હાં હાં કરી જાણી રહ્યા મન માંહીં	૧૩૦।
કુલ દીપક સપૂત વલ્લભજી ત્યાંહાં	સહુ સાંભલ્યું આપ બેઠા છે ત્યાંહાં	૧૩૧।
અમર્યાદ અસહન ધર્મ ધરણ સત્ત્વ	શ્રી આચાર્યજીના હરદયનું ગૂઢ તત્ત્વ	૧૩૨।
સ્વ પ્રગટિત પ્રતાપીક મહા વીર્યવાન	અમર્યાદાનું વચન તે કેમ સહે નિદાન	૧૩૩।
સ્વરૂપ પ્રાબલ્યથી પક્ષપાત કીધો	તિરસ્કાર કરી અને ત્યાંહાં ઉતર દીધો	૧૩૪।
એ હોએ તુમ કહા કહેત હો એસે	શ્રી ગુંસાઈજી કહા આપુતે કહેત તેસે	૧૩૫।
હમકું કોઝ કહે બોલાઓ ગુંસાઈ	કહાએહુ તે કોઝ એસો કહેત નાંહીં	૧૩૬।
કોઝ ઓર કહેવાય દેખો કાહે નાંહીં	જો કોઝ કહે ઓરકું જગત માંહીં	૧૩૭।
ચરણામૃતકી તુમ કહેત તેસે	સોતો શ્રી ગુંસાઈજીકે સેવક એસે	૧૩૮।

चरणामृत विना जलपान न करे	न मिले तो आठ दस उपवास करे	१३९।
न मिले कहुं संकट पडे गाढे	ऐसे सेवक हे जो वे देह छांडे	१४०।
वे चरणामृत लीये विना रहे न रंच	ऐसे स्वामी धर्म नीवहे प्रपंच	१४१।
साष्टांग दंडवत न करे तुम कहेत हमसुं	उनको समाधान कहे तुमसुं	१४२।
उनकी कहा चली वे ईश्वर हे बडे	पे हमहुं कहुं निकसत हे घोडा चढे	१४३।
जन्म स्थान अरू जात विश्रांत जांहीं	पेंडेमें घोडाकु चलाय सकत नांहीं	१४४।
सब कोउ धाये आयके गिरत आगे	जहां हम रहे तहां संग लागे	१४५।
उनकुं कहां हम कहेत हे आगे गिरो	हमकुं साष्टांग दंडवत तुम करो	१४६।
ऐसे वचन सुनीके खिसीयानो भयो	फिरी बोलीके उतर दीयो न गयो	१४७।
तब दादा कहे ऐसे काहेकुं कह्यो	में कह्यो मोंपे मिथ्या जात न सह्यो	१४८।
ऐ कोन इनकी वय कहा इत रानी	ऐसो इनको वचन सहे तितनी	१४९।
ऐ स्वरूप प्राबल्य भाव करीने	श्री गुंसाईजीनो उतकर्ष आगल धरीने	१५०।
पोतानो उत्कर्ष प्राबल्य प्रताप	असाधारण स्वरूप सामर्थ आप	१५१।
ऐ ईश्वर निरूपाधी कह्युं सहेज मांहीं	जे हम घोडाकुं चलाय सकत नांहीं	१५२।
ऐहनो भाव सो मनने मन पूछे	सेवक नमन करे त्यां आश्चर्य सूं छे	१५३।
स्वरूप देखता रहे नहीं अनुसंधान	सहु दंडवत करे ते राणो राण	१५४।
सुर असुर ज्ञाता अज्ञाता मर्म	ऐहनुं नाम ते सहेज अश्वर्य धर्म	१५५।
ऐणे प्रसंगे ऐ धर्म प्रगट कर्यो	असाधारण स्वरूप सामर्थ भर्यो	१५६।
हवे आगल स्वतंत्र इच्छा प्रधान	अनुग्रह न्यामिक भाव कहुं निधान	१५७।
श्रीमुख कह्युं शरण को आवे त्यारे	समर्पे तो जो प्रभुनी इच्छा हो ज्यारे	१५८।
इच्छा विना जीवकुं हे सबे अशक्य	जीवकुं आपथे कछु न ऐ शक्य	१५९।
नमन पर्यंत प्रभुके मनमों जो आवे	तबही जीवथे नमन कीयो जावे	१६०।
प्रभुके मनमों जो आवे ऐ मोहेकुं जाने	तो ऐ जीव जाने ऐ निरधार मानो	१६१।
आपुथे तो इन कछु कीयो न जावे	करे तबही जब प्रभुके मन आवे	१६२।
ऐक दिवस फिर बीरबल आयो आहां	आय बेठो हमारे जु आंगन माहां	१६३।
तब वोहोरत दादासुं कह्यो विरसी कीने	अहंकारको पक्ष मन मांहे लीने	१६४।
हमारे घर हे इतनी संपत्ति	अरू सबनकुं देत हे अपरमित	१६५।
पे ऐसी कछु उपजी ऐ नांहीं	जो समर्पे ऐ आन कछु ऐ इहांइ	१६६।
जो हम दीनो उतर दादा बोले नांहीं	तुमको नांहीं तेसे इहां इच्छा नांहीं	१६७।
जो विचार इहां होऐ उहां उपजे तेसे	हमारे मनमों नांहीं तो होऐ केसे	१६८।
ऐहनो भाव जे इच्छा ज्यारे होऐ	द्रव्य आदी जावदीक समर्पे सोऐ	१६९।
अंगीकार करवो ज्यारे प्रभुने आवे	त्यारे भक्तने समर्पवुं मन आवे	१७०।
अंगीकारनी इच्छा जो उपजे अहींया	त्यारे आवे छे भक्तना मन माहां	१७१।
समर्पवुं शरण आववुं महा निधी	प्रभुनी इच्छा विना केम थाऐ सिधी	१७२।
पुष्टी मारगे अनुग्रह न्यामिक ऐह	स्व सिद्धांत सामर्थ करी कह्या तेह	१७३।
तिरस्कार पूर्वक तृण तुल्य कीधुं	स्वरूप बल अतुल बले उतर दीधुं	१७४।

दादा कह्यो बडे मनुष्यसुं असी नाहीं कहीये	तब में कह्यो असी सुनी चुप क्यों रहीये	१७५।
अहनो भाव जे प्रभु इच्छा प्रधान	अहवा भावनुं स्वरूप को कहे न आन	१७६।
मर्यादा रक्षक प्रभु अति निधान	नित्य पालक कोन हो अ समान	१७७।
पण बडा भ्रातनो रंच न सोच कीधो	मर्यादा मुकीने त्याहां उतर दीधो	१७८।
दादा रहे उनसुं हिलमिल मांहीं	मोकुं असे असेनसुं कछु रूचे नाहीं	१७९।
अेक दिवस में अटली पर बेठो असे	अे आगे मेरे नीचे होय के निकस्यो तेसे	१८०।
में गेहेनार्यो नाहीं चितयो ओर मेरी	वे चल्यो चितवन मोंपे चितयों फेरी	१८१।
चारण हतो त्यां अेक उनके संग	उनसुं कह्यो बीरबलने प्रसंग	१८२।
अे मोहेसुं सदा रहेत हे टेढे भाव	तब उन कह्यो इनको हे यह सुभाव	१८३।
अेहनो अर्थ ते स्वाभाविक धर्म	स्वतंत्र निरंकुश सदा अेह मर्म	१८४।
जे बीरबल लौकिक मोटो अेहवो	जेहने मान्य ने मित्र भूपति जेहवो	१८५।
इच्छाने अनुसरी शरण आव्यो अहीं	प्रपन्न भाव सानुकूल विन भाव्यो नहीं	१८६।
सुजसवान ने घेर वैभव अनेक	तेहनो विसद करी क्यां लगी कहुं विवेक	१८७।
जेने बिछाबणे बेठी सके न अन्य	त्याहां पाउं कोण धरी सके बीजो अन्य	१८८।
तेहवो गुणी तेहवो चतुर दाता दान	तेहवो समजु देसाधिपतिनुं मान	१८९।
ते दातुर्य ने ते चतुराइ ने राज्यमान	करुं विसद जो अे होअे मारगवान	१९०।
अलौकिकमां कांइ समुजे न मूल	पाम्यो नाम पे अे सदा रहे प्रतिकूल	१९१।
जेहने अेतनमारगसुं विरूद्ध	श्री गुंसाईजीना घरसुं रहे दुष्ट बुद्ध	१९२।
तेहने जस लीलामां विसद करीअे	ग्रंथ वांचतां अेहोने सूं वचे धरीअे	१९३।
जेणे स्वरूपथी बहिरमुख धर्म आप्यो	महा फलात्मीक मारग कांइ न जाण्यो	१९४।
तेहना दान चातुर्य ने नेम धर्म	सत्यगुण ज्ञाता अनेक मर्म	१९५।
तप त्याग जस वैभव मान्य राज्य	वृथा सर्वको नहीं आवे काज	१९६।
जे कल्याणभट खंभालीअे ठाकोरद्वार	ज्यारे विनती करी ते बहु प्रकार	१९७।
महाराज आ मारग मोटो अथाही	श्रीमुखे कह्युं भट अे तो मारग नाहीं	१९८।
अे तो केवल फल अनुभवही लहीअे	फल आगल होय ताकुं मारग कहीअे	१९९।
अे तो फलको अनुभव करत इहांइ	इहां फल अरु मारग भिन्न नाहीं	२००।
त्यारे भटे कह्युं राज महाराज राज	अे तो फल ज पण अमो शुं जाणुं राज	१।
आंख उघाडया विण अेवुं केम जणाय	राजना कह्या विण केम जाण्युं जाय	२।
अे सुणी प्रभु बोल्या अेणीभांत	भाव पुष्टीने कही अेक बीजी वात	३।
वात तबलों अपनी मनमों रहे छानी	बाहिर निकसी वात तब वे भइ वीरानी	४।
अेहनो भाव जे तमो कह्यो तेह सत्य	जे ज्यां लगी में कह्युं नाहीं हतुं करी निमित	५।
ज्यां लगी अेहनुं फल हमारे पास	कह्युं आप्युं तमने महा सुखनी रास	६।
अेहवा फूलनो अनुभव करो मन विचारी	अे केवल फल जाणसो संदेह निवारी	७।
अेवो स्वकीय वत्सल मारग फल अनूप	अेहवुं बीरबले जाण्युं नहीं अे स्वरूप	८।
तेणे करीय जे महत्व ते सर्व व्यर्थ	विमुखनो वैभव ते आवे न अर्थ	९।
अेहना द्रव्यनो अहींया नहीं अंगीकार	प्रभु प्रसन्न नहीं अे उपर लगा	१०।

अहनो पूर्व पक्ष मनमां आण्यो	जेनो गुण ते प्रगट प्रभुअे वखाण्यो	१२११।
अे पोते श्रीमुखे कह्युं अे निमित	आधुनिकमों भलो इनको कवित	१२२।
कवी धर्म जाने ओर बोहोत समजे	भलो कवित सुने त्याहां बोहोत रीझे	१२३।
कहे पुतामइ सरस्वती आपु केसी	मेरे मुख ते क्यो न निकसी न अेसी	१२४।
काहुको आछो कवित होअे मोल लेवे	ताको मोल मांगे सो वाको तबही देवे	१२५।
अेक कवितके पांचसो रूपैया दीने	ओर रीझी के कवित पे मोल लीने	१२६।
ओर जनमते आप बोहोत उदार	अेहवा वचन श्रीमुखे कह्या बहुवार	१२७।
ते व्यर्थ केम थाअे गुण भाग्यवान	त्याहां कहुं छुं तेहनुं करी समाधान	१२८।
लौकिक कह्युं प्रभुअे अे सर्व अेहनुं	अे मध्ये अलौकिक नहीं अंसे तेहनुं	१२९।
लौकिक अभिलाष जस अरथ कीधुं	अे उपाध्य सहित अेणे दान दीधुं	१३०।
दुसंगे ते सर्व थयुं अेहनुं अेहवुं	ताता तवा पर बूंद जल पडे तेहवुं	१३१।
श्रीमुखे करी कही छे अेहनी बीजी वात	हुं कहुं छुं जे माहां भाव छे नाना भांत	१३२।
बढयो बीरबल श्री गुंसाईजीके प्रताप	दुसंगे बगडयो बहिरमुख थयो आप	१३३।
अेसी प्रगटी बहिरमुखता समूल	जो जाके विषे भयो प्रतिकूल	१३४।
श्री गुंसाईजीसों कबहुं मोह करी	कह्युं समर्पतहुं कछु आगे धरी	१३५।
पे श्री गुंसाईजीके मनमें कछु न आयो	तब बोल्यो में तो हुं तुमारो बढायो	१३६।
श्री गुंसाईजी कह्यो कहा भयोया मांहीं	अपनेकुं कह्यो प्रभु करत नांहीं	१३७।
अेहनो भाव जे पोतानो अंगीकार	तेनी काणे कर्या रे प्रभु सहु प्रकार	१३८।
तेहनी वस्तु अंगीकार करे ज्यारे	कृपा ने अपणायत होये त्यारे	१३९।
सर्वात्मना भाव विन कृपा नावे	भावे सनमुख होइ तेहनुं सर्व भावे	१४०।
नहीं तो केणे कांइ समर्प्युं न जाये	अंतःकरण प्रतिबंधनुं विघ्न थाअे	१४१।
स्वकीयनी सामग्री आवे ज्यारे भोग	त्यारे स्वकीयना फलित होअे संयोग	१४२।
रक्षा करवा माटे फलितार्थनो हे	रक्षा तो स्वकीयनी सहेजे होअे	१४३।
वस्तु सोइ जो उपयोग आवे	कृत्य सोइ जो अपने प्रभुकुं भावे	१४४।
अेहवुं वचन प्रभुअे कह्युं भर समाज	स्वकीय सर्वने ज्ञापित करवा काज	१४५।
अेनी बहिर्मुखताअे अेहना गुण ने द्रव्य	प्रभु प्रसन्न नहीं तेणे अेहनुं व्यर्थ सर्व	१४६।
अेहनी सी छेजो बीजो कोन होअे केहेवो	सेवक ने अणसेवक प्रताप अेहवो	१४७।
मार्ग उपदेस जो गुरुथी प्रतिकूल	ते उपर प्रभु नहीं सानुकूल	१४८।
कृष्णदास अधिकारी आदि प्रसिद्ध	अेहना कृत्यथी अेहोने नहीं संबंध	१४९।
जेहने श्रीमुखे कह्युं हास्य करी वचन	अधोगछती तामसा अेह वचन	१५०।
जद्यपी सेवक आचार्यजीनो हतो तेह	श्री गुंसाईजीनो द्रोह करतो अेह	१५१।
माटे श्री महाप्रभुजीने दीठो न भावे	अेहना कर्या पद ते चितमें न आवे	१५२।
पोतानी कृत्ये ज्यारे पडयो कुंआ माहां	ते समाचार सांभल्या प्रभुअे आहां	१५३।
अेणी रूचे प्रभुअे कह्युं आणी मन	अधोगछंती तामसा अे वचन	१५४।
कृत्यना तारतम्यने अेह कीधुं	महेद द्रोह कीधे नहीं काज सीधुं	१५५।
प्रभुअे सर्व स्वकीय रक्षाने हेत	जो अे दंड न दे तो अे रहे अचेत	१५६।

भाव कृत्यनो सांप्रत्य भय पमाडी	निदाने अंगीकार अये मर्यादा देखाडी	१२४७।
पण स्वरूप रसमां तारतम्य अहेने	अंगीकार होसे पण रस न तेहने	१४८।
अने जेणे अहीं सनमुखे मन आण्युं	जेणे अये मारग फलात्मीक स्वरूप जाण्युं	१४९।
तेहो उपर करे करूणा संपन्न	सदा सर्वदा रहे प्रभु अति प्रसन्न	१५०।
राजा रामचंद्र ने टोडरमल समान	राय मुकुंददास ने वली आसफखान	१५१।
मोहोबतखान इत्यादिक छे अनेक	अहेनो समय आवे कहीश विवेक	१५२।
राम रामचंद्रनी सनमुखता जेहवी	अडेल मध्ये लीला कही छे तेहवी	१५३।
सोलमें मांगल्ये वेद आरंभ छे ज्याहां	तेमां सहु विसद कर्युं छे त्याहां	१५४।
आफसखान ने वली राय मुकुंददास	अहेनी प्रपनता आगल थाशे प्रकाश	१५५।
मालोधार लीलाअे कहीश ते रंगे	विसद करीने कश्मीरने प्रसंगे	१५६।
टोडरमलनी अंतरमुखतानी वात	जन्माष्टमी निर्णय नाना भांत	१५७।
श्री मुख वचने करी कहीय अेह	अने वली अहींया कहुं सुणजो तेह	१५८।
राजा हमारे घरसुं बहु प्रपन्न	कहा कहीये कछु आपु ते करे ना भिन्न	१५९।
पटणे दाउद पादशाह उपर धायो	मुखीया करी जब इनकुं पठायो	१६०।
तब हमारे घर आयो विदा कीनो	गुंसाईजीने पीतांबर वस्त्र दीनो	१६१।
जब युध्दकुं चढयो तब राख्यो साथ	समे युध्दके पटवस्त्र बांध्यो माथ	१६२।
इच्छा भगवद ते भइ इनकी जीत	जेसो विश्वास अेसो फल अेसी रीत	१६३।
त्याहांनी हांसी प्रभुअे कही थई प्रसन्न	तेणे कारणे कहुं छुं आणी मन	१६४।
ते कटकमां आमेरनो मानसंग	जेम टोडरमल तेम हतो ते संग	१६५।
तेहने देशथी सदा बाजरी आवे	देशाचार माटे अेणे घणी भावे	१६६।
अेक वारने त्यां बंगाल देश	आव्या भटीनो राजा मलवा उदेश	१६७।
कायस्थ ज्ञाते नाम केदारराय	मानसींग राजाअे तेहने कह्युं जाय	१६८।
अमारा देशनो अन्न उत्तम अेह	आणी भांते करी तमो लेजो तेह	१६९।
जेसे मानसींगे कह्यो तेसे कीनो	मुखवास उठी पाछे मुख न दीनो	१७०।
अे केसे लीयो जाअे कह्यो देखो भैया	वे देवजीर चावलको खवैया	१७१।
दुजे दिन मानसींगने पूछी अेसे	वे अन्न लीये तुमको लागे केसे	१७२।
तब उन कह्यो सुनह राजा गुंसाइ	अे तो घास हे कुदन कछु अन्न नाहीं	१७३।
अे मनुष्य केसेके जात लीनो	यह भांति करी के उन उतर दीनो	१७४।
तब मानसींग हस्यो कहे देखो भाई	हमारे मुक्ष अन्नकुं यों कहाइ	१७५।
हवे अे करी नथी केवल हांसी	अे मांहे सिध्दांत करी कह्युं प्रकासी	१७६।
अेहवुं प्रभुने समर्पवुं नहीं कदन	जे साधारणने नहीं आवे मन	१७७।
प्रभु तो अंगीकार काणे आरोगे	तस्मात् न समर्पीअे जे राजभोगे	१७८।
अन्य उपदेस करी ने अे जणावे	जेम स्वकीयने शुभ हेत काज आवे	१७९।
प्रभुना वचन तो सहु कारणवत	हांसी वात वचनमां बहु सिद्धांत	१८०।
कृत्ये भावे वचने करी करे दान	अंगीकृत भाग्यवान ते करे पान	१८१।
ते माटे ते ग्रंथे करी विसद कीधुं	जेणे समय प्रगट करी दान दीधुं	१८२।

पछी पूर्वथी आवीने अेक वार	टोडरमलनी परोक्ष सेवा अपार	१२८३।
कीधी तेह कहुं छुं विसद करी तेह	असाधारण सनमुखता छे जेह	१८४।
श्री गुंसाईजीनो सेवक अेक बुचो शाह	आवे दरसनने करी अति उमाहा	१८५।
ज्यारे आवे त्यारे विनती भाखे	सत मोहोर सुवर्णनी भेट राखे	१८६।
देशाधीपतिनो द्रव्य हे अेहोने हाथ	लेखे निकली बाकी ते अेहोने माथ	१८७।
त्यारे राजाअे पूछयुं ते द्रव्य क्यांहां	कागर खरचना लावज्यो होअे ज्यांहां	१८८।
राजा वांचवा कागल लाग्या अेह	सो मोहोर भेटनी निकली तेह	१८९।
जोइ राजाअे संमत कर्यो सुदेश	जो अे देखे नरेस तो होअे कलेश	१९०।
प्रथवी पति देखता वात करी आडी	श्री गुंसाईजीना हित अर्थ नाख्या फाडी	१९१।
दिल्लेशे पूछयुं राजाजी कहा कीनो	त्यारे भेदसुं तेहनो उतर दीनो	१९२।
अे वाणीयो कुटिल अमने सीखावे	लेख घर तणा खरचनुं ते दिखावे	१९३।
तेल हींग मिरच अने लख्युं लूण	ते फाडी नाख्युं अेहवुं वांचे कोण	१९४।
अेहवे खरचे अे खजानो घटे कहीं	सुणी भाव भूपाल अे बोल्या नहीं	१९५।
पछी बुचोशाह तेडी पोताने घेर	अेकांत शिक्षा करी बहु पेर	१९६।
अेम कही शिखामण घणी दीधी	तेहवी अंतरमुख थई सेवा कीधी	१९७।
कह्युं अेहवुं कोण अनुचित करे कर्म	पादशाह महा मलेछ ने आवे मर्म	१९८।
कदाचित अेहने हाथ अे पत्र जातुं	फरी द्रव्य मांगत त्यारे शुं थातुं	१९९।
सावधान सेवा काज गिण्युं न रंच	स्नेह भाव महातम रहित न प्रपंच	१३००। C
देशपती आगल रखे कांइ कहेवाय	श्री गुंसाईजीनो वैभव बाहाज्य थाअे	११०।
फरी कोण मांगे जत कृत पोते	बीजो कोइ नहीं अेहवो अेह जोते	१२। Int
भूपतीअे कह्युं अेहने सर्व स्थापी	रोटी खाउं छुं हुं अेहनी आपी	१३। ra
देशपती रह्यो जेहने सर्व आपी	सके कोण कीधुं तेहनुं उथापी	१०४। ct
तेहने भक्ति मार्गी अेहवी दीधी शिक्षा	वस्तु बाहाज्य करीअे नहीं करवी रक्षा	१०५।
अेहवो प्रतापवान जे कांइ कह्युं न जाय	न करे ते न थाय जे करे ते थाय	१६। C
अेकवार अकबर ते अति रीझयो मन	कृष्णामंगल ते उपर थयो प्रसन्न	१७। u
कह्युं मांगतुं ते मांग थई प्रसन्न	त्यारे कृष्णामंगले विचार्युं मन	१८। st
जे हुं मांगीस राजाना संमत पाखे	तो आप्युं अेहनुं द्रढ नहीं करी राखे	१९। o
राजासुं अेहने हतो अहंकार	ते माटे नहीं मांग्युं ते करी विचार	११०। m
हुमाउनो ते कृष्णामंगल करोडी	पछे धर्मने काज अहंकार छोडी	१११। er
राजा पास आयो मनमां घाली	राजा सुणी ने आव्यो सनमुख चाली	११२।
त्यारे कृष्णामंगले राजा कही बोलव्यो	राजाअे चौधरी कही करी तेडाव्यो	११३। G
प्रथम अेक अेकनुं लेता न नाम	अहंकार मेल्यो ते धर्मने काम	११४। o
राजाने कह्युं देशाधीपति प्रसन्न	मारे मांगवुं छे आव्युं अेक मन	११५। o
तो मांगुं जो तमो थाओ सहाय	तमो अपावो तो मुने आप्युं जाय	११६। ds
प्रथम हिंदुनुं बहुर परणे ज्यारे	देशाधीपतिने नमन करे ते त्यारे	११७।
अे वात हिंदुने भली न भावे	मांगुं अेह जो तुं मने अपावे	१३१८। Q

ते वार राजाअे कह्युं आव्युं मन	तुं मांग हुं अपावीस कह्युं वचन	१३१९।
मारे पण आवश्यक करवुं अेह	विचार अेहवो हतो निःसंदेह	१२०।
ते समय पामीने मांग्युं ते ज्यारे	पृथ्वीपतिअे राजा सामुं जोयुं त्यारे	१२१।
राजाअे कह्युं आपीअे विशेष	भली नहीं अे वात सुणीअे दिलेश	१२२।
त्यारे आप्युं कृष्णामंगलने अे दान	अेवो राजा उत्कर्ष अने भाग्यवान	१२३।
अे सर्व प्रताप ने राज्यमान	वैभव आस्तिकताअे निदान	१२४।
ते माटे अेहने सर्व सिद्ध थाअे	गुंसाईजी विना जाणे न अन्य उपाय	१२५।
अहीं सनमुखथी गुंसाईजी प्रसन्न	अने आंतरिक धर्म नहीं भाव भिन्न	१२६।
जे करवुं ते श्री गुंसाईजीने पूछे	ते श्रीमुखे प्रगट करी कह्युं छे	१२७।
अेक वेर मथुरामों जमुनाजी सार	विश्रांतके घाट वे सहामा पार	१२८।
अलमस पिसाचे देखा देइ रात्र	अटाली चढी देखे सबे प्राणी मात्र	१२९।
कारे कारे स्त्री पुरुष लिये दीवी हाथ	इत थे उत दौरे अरू खुले माथ	१३०।
जब सब कोउ मिले होवे इक ठोरी	तब दीसे मानो जरी उठी हे होरी	१३१।
फिरी दौरे चोंहोंपास वे न्यारे न्यारे	छोटे बार फरहरे निरतेज कारे	१३२।
नग्न रोम पर्यंत वे नर अरू नारी	हम देखीअे अपुनी चढी अटारी	१३३।
तेसेमों टोडरमल्ल राजा आयो	उने श्री गुंसाईजीकुं यों पूछायो	१३४।
अे कहा अरू उनको कर्तव्य केसो	अद्भुत सागर देखी कह्यो अेसो	१३५।
अे उतपात सूचक प्रथवीपतीकुं	राजा शांत कीये चहीये अे अशुभकारी	१३६।
शांत कोन करे अे तो मलेच्छ राज	श्री गुंसाईजीने कही अे तुमारो काज	१३७।
राजा तुल्य हो तुमे कयों चहीये	पछी शांत कीनी जो विधोक्त कहीये	१३८।
वे दोष रह्यो मास छे पर्यंत	सद्य भयों निवर्त जब कीनो शांत	१३९।
श्री गुंसाईजीना अेम अे माने वचन	श्री गुंसाईजी सानुकूल ने अे प्रपन्न	१४०।
अे द्वारा वचने दोष कयों दूर	अेहवा स्मृति शास्त्र मर्यादा पालक सूर	१४१।
करे आपु ईश्वर दे बीजाने माथ	अे मारग तणी पीढिका अेहोने हाथ	१४२।
ईश्वर वक्ता करता सहु पोते कहीये	ज्ञाता आप ने ज्ञापके आप लहीये	१४३।
पण मार्ग उतकर्षताने प्रमाण	समूल वेदार्थे कही करी निर्माण	१४४।
मारग पीठीकाअे महाप्रभु पोते	महा लीला पर्यंत दुरावे ओटे	१४५।
अन्य उपदेशे कही करी देखाडे	मोटो ते जे बीजाने मोडम पमाडे	१४६।
जेम जेम अे पोताने देखाडे नीचुं	तेम तेम भूमी बीजवत थाय उंचुं	१४७।
जेम बीज नीचुं ने फल उंचुं होय	तेम अन्य उतकर्षे जस अेहोने सोय	१४८।
ते माटे श्री गुंसाईजीने निर्णय देखाडयो	आज्ञा सामर्थे उतपात हत पमाडयो	१४९।
शास्त्र प्रणीतथी दोष निवृत थाय	पण जोनी पिचासनी अे केम मुकाय	१५०।
मुक्ती क्षेत्रमां आवी मुकाया नहीं	ते गुंसाईजीना वचने मुक्त पाम्या अहीं	१५१।
अे भगवद पराक्रम न मानस कर्म	हतीत पतीत तेनी गती अे प्रसिद्ध मर्म	१५२।
अेहवा श्री गुंसाईजीना वचन आणे	राजा अेहोने ईश्वर करी जाणे	१५३।
साचु अेह ने बाकी सहु वृथा अन्य	अेहवो श्री गुंसाईजी विषे प्रपन्न	१५४।

त्यां को पूछसे अेवो कां न आव्यो शरण	सेवक थयो नहीं तेहनुं शुं कारण	१३५५।
तेहनुं कहं छुं करी अने समाधान	अे प्रकारना जावद जे अे समान	१५६।
ते पोते प्रभुनी इच्छाने सामर्थ	परकीय सेवा अनुभवने अर्थ	१५७।
सेवक थइने सेवा करे अे आदी रीती	तेमां स्वकीय सेवा रसनी ते नीती	१५८।
अने सेवक विनु जे सेवकनी पेरे	सेवाने विषे तत्पर उलट भेरे	१५९।
अे परकीय सेवा रसनो प्रकार	स्वकीयथी परकीयमां रस अपार	१६०।
स्वकीयनो तो अे धर्म जे करे सेवा	पण अेमां रस अनिरवचनी कहेवा	१६१।
निरूपाधी सहेज अैश्वर्य प्रगट कीधुं	सेवक विनुं अल्प संबंधे मानी लीधुं	१६२।
दरस मात्रे सुर असुर वली नर ने नार	अे सर्व तत्पर सेवा करे संसार	१६३।
को अेकभिन्न रस अे अनुभवनी इच्छा	माटे मार्ग रीत न आवी ते इच्छा	१६४।
नाम निवेदन करीने सेवक न थया	अेहने स्वरूप सामर्थे कीधी ते मया	१६५।
भाव द्वारा मानसी निवेदन करावी	अंगीकार अेम करवानी इच्छा आवी	१६६।
ज्यां स्वरूप बले ते निरोधे मन	अंगीकार करीने करे प्रपन्न	१६७।
अे स्वरूपनो प्रबल प्रलाप अेहवो	त्यां निवेदन नामनो नेम केवो	१६८।
नवधा भक्ति तेमां सात ते जीव साथ	सख्य आत्मनिवेदन प्रभुने हाथ	१६९।
अे पोतेथी जीवे कर्युं न जाय	स्वतः करूणाअे प्रभु करे तो थाय	१७०।
अने ते प्रभुअे अेहनी सेवा द्वारा	पोतेथी कर्यो भावनो अंगीकार	१७१।
त्यारे निवेदनमां रह्यो सो संदेह	नवरत्नमां गुंसाईजीअे कह्युं अेह	१७२।
निवेदनना अधिकारी त्रण भिन्न भिन्न	उतम मध्यम अने अधिकारी हीन	१७३।
अेहवा करी तारतम्य कर्युं आन	भावे करी साधकने भावज प्रधान्य	१७४।
कोअे पूछसे भाव प्रधान्य सत्य	भावसुं करे जो निवेदन वीण निमित	१७५।
समाधानने कर्युं सिद्धांत सार	निवेदन सिद्ध थाअे पांच प्रकार	१७६।
मुक्ष भाव ते अे सर्वनुं मूल	भावे प्रभु समान थाअे समूल	१७७।
तेथी निवेदन कहो सिद्ध केम न थासे	ते भाव लीलामां आगल कहेवासे	१७८।
ज्यां प्रभुअे स्वतंत्र द्रष्टि करी	त्यां कहीस अे कारण विसद करी	१७९।
त्यां मुक्ष छे भाव तणु आधिक्य	जेणे भावे सेवा करी थाअे अैक्य	१८०।
राजा आदी सेवा करी जेणे जेह	निवेदन विना कृत्य कृत्य थया तेह	१८१।
हवे सेवा ते जे जेनी अपेक्षा होय	ते करीअे तेहनुं नाम सेवा सोय	१८२।
माटे अहीं अे सेवानी हती अपेक्षा,	सेवाअे अंगीकार करी करी रक्षा	१८३।
अेणे भाग्ये प्रभुने विनियोग आवी	सेवा तेह जे प्रभुने मन भावी	१८४।
त्यां श्रीमुख वचन तणुं प्रमाण	जे अपेक्षीताही सेवा भवती जाण	१८५।
चाहेअे कछु करे कछु सो तो सेवा नाहीं	पदारथ सो जो आवे विनियोग मांहीं	१८६।
कृत्य सोइ जो प्रभुकुं रूचे अेह	ते अेहोने हवा कार्य प्रकार बहु	१८७।
माटे अे राजा आदी अेणे प्रकार तेह	स्वरूपने अनुसरी सेवा तत्पर जेह	१८८।
हवे होय छे ने वली हसे सेवा तेहने	नाम निवेदन विना कृतारथ अेहने	१८९।
अने अे तो केवल इच्छाने सामर्थ	परकीय सेवा अनुभवने अर्थ	१३९०।

ત્યાં કો પૂછસે એવો કાં ન આવ્યો શરણ	સેવક થયો નહીં તેહનું શું કારણ	૧૩૫૫।
તેહનું કહું છું કરી અને સમાધાન	એ પ્રકારના જાવદ જે એ સમાન	૧૫૬।
તે પોતે પ્રભુની ઇચ્છાને સામર્થ	પરકીય સેવા અનુભવને અર્થ	૧૫૭।
સેવક થઈને સેવા કરે એ આદી રીતી	તેમાં સ્વકીય સેવા રસની તે નીતી	૧૫૮।
અને સેવક વિનુ જે સેવકની પેરે	સેવાને વિષે તત્પર ઝલટ ભેરે	૧૫૯।
એ પરકીય સેવા રસનો પ્રકાર	સ્વકીયથી પરકીયમાં રસ અપાર	૧૬૦।
સ્વકીયનો તો એ ધર્મ જે કરે સેવા	પણ એમાં રસ અનિરવચની કહેવા	૧૬૧।
નિરૂપાધી સહેજ ઐશ્વર્ય પ્રગટ કીધું	સેવક વિનું અલ્પ સંબંધે માની લીધું	૧૬૨।
દરસ માત્રે સુર અસુર વલી નર ને નાર	એ સર્વ તત્પર સેવા કરે સંસાર	૧૬૩।
કો એક ભિન્ન રસ એ અનુભવની ઇચ્છા	માટે માર્ગ રીત ન આવી તે ઇચ્છા	૧૬૪।
નામ નિવેદન કરીને સેવક ન થયા	એહને સ્વરૂપ સામર્થ્યે કીધી તે મયા	૧૬૫।
ભાવ દ્વારા માનસી નિવેદન કરાવી	અંગીકાર એમ કરવાની ઇચ્છા આવી	૧૬૬।
જ્યાં સ્વરૂપ બલે તે નિરોધે મન	અંગીકાર કરીને કરે પ્રપન્ન	૧૬૭।
એ સ્વરૂપનો પ્રબલ પ્રતાપ એહવો	ત્યાં નિવેદન નામનો નેમ કેવો	૧૬૮।
નવધા ભક્તિ તેમાં સાત તે જીવ સાથ	સખ્ય આત્મનિવેદન પ્રભુને હાથ	૧૬૯।
એ પોતેથી જીવે કર્યું ન જાય	સ્વતઃ કરૂણાએ પ્રભુ કરે તો થાય	૧૭૦।
અને તે પ્રભુએ એહની સેવા દ્વારા	પોતેથી કર્યો ભાવનો અંગીકાર	૧૭૧।
ત્યારે નિવેદનમાં રહ્યો સો સંદેહ	નવરત્નમાં ગુંસાઈજીએ કહ્યું એહ	૧૭૨।
નિવેદનના અધિકારી ત્રણ ભિન્ન ભિન્ન	ઉત્તમ મધ્યમ અને અધિકારી હીન	૧૭૩।
એહવા કરી તારતમ્ય કર્યું આન	ભાવે કરી સાધકને ભાવજ પ્રધાન્ય	૧૭૪।
કોએ પૂછસે ભાવ પ્રધાન્ય સત્ય	ભાવસું કરે જો નિવેદન વીણ નિમિત	૧૭૫।
સમાધાનને કર્યું સિદ્ધાંત સાર	નિવેદન સિદ્ધ થાએ પાંચ પ્રકાર	૧૭૬।
મુક્ષ ભાવ તે એ સર્વનું મૂલ	ભાવે પ્રભુ સમાન થાએ સમૂલ	૧૭૭।
તેથી નિવેદન કહો સિદ્ધ કેમ ન થાસે	તે ભાવ લીલામાં આગલ કહેવાસે	૧૭૮।
જ્યાં પ્રભુએ સ્વતંત્ર દ્રષ્ટિ કરી	ત્યાં કહીસ એ કારણ વિસદ કરી	૧૭૯।
ત્યાં મુક્ષ છે ભાવ તણુ આધિક્ય	જેણે ભાવે સેવા કરી થાએ ઐક્ય	૧૮૦।
રાજા આદી સેવા કરી જેણે જેહ	નિવેદન વિના કૃત્ય કૃત્ય થયા તેહ	૧૮૧।
હવે સેવા તે જે જેની અપેક્ષા હોય	તે કરીએ તેહનું નામ સેવા સોય	૧૮૨।
માટે અહીં એ સેવાની હતી અપેક્ષા,	સેવાએ અંગીકાર કરી કરી રક્ષા	૧૮૩।
એણે ભાગ્યે પ્રભુને વિનિયોગ આવી	સેવા તેહ જે પ્રભુને મન ભાવી	૧૮૪।
ત્યાં શ્રીમુખ વચન તણું પ્રમાણ	જે અપેક્ષીતાહી સેવા ભવતી જાણ	૧૮૫।
ચાહે એ કહ્યું કરે કહ્યું સો તો સેવા નાહીં	પદારથ સો જો આવે વિનિયોગ માંહીં	૧૮૬।
કૃત્ય સોઈ જો પ્રભુકું રૂચે એહ	તે એહોને હવા કાર્જ પ્રકાર બહુ	૧૮૭।
માટે એ રાજા આદી એણે પ્રકાર તેહ	સ્વરૂપને અનુસરી સેવા તત્પર જેહ	૧૮૮।
હવે હોય છે ને વલી હસે સેવા તેહને	નામ નિવેદન વિના કૃતારથ એહને	૧૮૯।
અને એ તો કેવલ ઇચ્છાને સામર્થ	પરકીય સેવા અનુભવને અર્થ	૧૩૯૦।

ભાવનો તે પ્રબલ્ય ઉત્કર્ષ કાજ	એળે કારણે રાખ્યો તે એ સમાજ	૧૩૧૧।
રાજા આદિ ઇત્યાદી મારગની રીતે	સેવક વિનુ થાએ અંગીકૃત કર્યા પ્રીતે	૧૨૨।
સેવા કૃત રૂચ્યું છે એહનું જ્યાંહાં	તે પ્રસન્ન થઈ કહ્યું છે સભા માંહાં	૧૨૩।
એહવી સેવા પ્રિય મન વિચારી	મથુરામાં અનેક કારણે પધારી	૧૨૪।
ભાંતિ ભાંતિની અપરમિત કરે લીલા	મહા સુખદ મનોહર અતી રસીલા	૧૨૫।
તેહ પ્રભુની લીલા ગુણ જસ ચરિત્ર	અતિ અદ્ભુત અનુપમ નહીં અન્યત્ર	૧૨૬।
એ સહુને સરાહું છું હું મનમાં રીઝી	પુલકિત થઈ અનુભવી રસે ભીંજી	૧૨૭।
કે મારી રસના સરાહું સુદેશ	જ્યાં કેનો ગમ્ય નહીં ત્યાં કર્યો પ્રવેશ	૧૨૮।
વેદાદિક જેહને નિત્ય નેતિ કહી લેખે	વચને કોન કહે દ્રષ્ટિ કોન દેખે	૧૨૯।
એહવું કોણ અગમ્ય સ્વરૂપને જાણે	તે કહેવાને ઉદ્યમ મનમાં આળે	૧૩૦।
મુને પ્રગટ પ્રમેય અનુભવ કરાવી	લીલા પરમ લોકોતર એ જણાવી	૧૩૧।
એ રસનાનું સામર્થ્ય ન મારું ગાત્ર	હું દ્વારા સ્વતઃ પ્રગટ કરે ઇચ્છા માત્ર	૧૩૨।
મારી રસનાના ઉદ્યમ ઉપદેષ્ટા જેહ	અને ઉદ્યમના અધિષ્ટાતા તેહ	૧૩૩।
તેહને નમન કરી કહ્યું લીલા સાર	અગ્રમનીય આનંદભર કરું વિસ્તાર	૧૩૪।
પ્રભુ જ્યારે અનાદ્ય લીલા કરતાં માંહાં	અંગ પ્રગટિત નિત્ય રમણ શ્રષ્ટી ત્યાંહાં	૧૩૫।
સંયોગ રસની પૂરણ પુષ્ટતાની લીધી	વિપ્રયોગ રસ દાનની ઇચ્છા કીધી	૧૩૬।
વિપ્રયોગ શ્રીંગાર રસ અનુભવ અર્થ	સૃષ્ટી આગલથી પ્રગટી પોતે સુખાર્થ	૧૩૭।
પછે પોતે પ્રગટ કર્યું જે પ્રકાર	પહેલે માંગલ્યે છે વિશેષ વિસ્તાર	૧૩૮।
બીજે માંગલ્યે કલી ૪૧ માંહાં	માંગલ્ય સતરમેં કલી ૫૧ છે ત્યાંહાં	૧૩૯।
માંગલ્ય અઢારમેં કલી ૬૯ જેહ	માંગલ્ય વીસમે કલી ત્રીજીયે લખ્યું એહ	૧૪૦।
માંગલ્ય એકવીસ જ્યાં છે કલી ૫૦	એળે એળે સ્થલે સૂચનીકા કરી પ્રકાસ	૧૪૧।
શ્રી ગોકુલને વિપ્રયોગ રસદાન દીધું	અનુભવ કરાવા મથુરા ગમન કીધું	૧૪૨।
એકવીસમે માંગલ્યે એનું કારણ જેહ	પ્રગટ કર્યું છે ત્યાં વિસ્તારે તેહ	૧૪૩।
હવે આગલ બીજું કારણ છે જેહ	તે હું વિસદ કરી કાંઈ એક કહું છું તેહ	૧૪૪।
શ્રી મહાપ્રભુ ભૂતલ પ્રગટીને જ્યારે	ગૃહસ્થાશ્રમનો વિચાર રૂચી હવી ત્યારે	૧૪૫।
મુક્ષ રમણ રસ સ્થલે વિવાહ નોહે	વ્રજને વિષે પુષ્ટ લીલ જ સોહે	૧૪૬।
મુક્ષ રસ ને કેવલ જ્યાંહાં ભજનાનંદ	જ્યાંહાં પ્રછન રસ વિહિત આનંદ કંદ	૧૪૭।
રસાત્મિક પુરુષોત્તમ ત્યાં રસ પ્રકાસ	લીલા કરી નહીં કરીને ગોકુલવસ્ત્ર	૧૪૮।
વિવાહ રસ વિધી તે વ્રજથી ન્યારી	મથુરા રહ્યા કારણ એહ વિચારી	૧૪૯।
ત્યાંહાં રહી પ્રકાસ રસ અર્થ સીધો	મર્યાદા હિત પ્રગટ વિવાહ કીધો	૧૫૦।
પ્રભુજી પોતે તે પ્રાગદ્ય ધરી	મથુરા પધારી ત્યાંહાં વાસ કરી	૧૫૧।
ત્રીજું કારણ મથુરાને સદા આસ	પુષ્ટી લીલા રસાત્મિકનો ઉલ્લાસ	૧૫૨।
એ સ્વરૂપની અભિલાષા મનમાં રહેતી	અંતરમાં આરત તે કેહેને ન કહેતી	૧૫૩।
મથુરાના મનોરથ પૂરણ કીધા	વિવિધ ભાંતીના એહના અર્થ સીધા	૧૫૪।
અખિલ ધર્મરક્ષકે અનેક વિધી વિધોગતે	ધર્મ સ્થાપન અર્થ પ્રતિ વર્ષ પોતે	૧૫૫।
નવમીએ નવમીએ પરિક્રમા દ્વારા	સ્થલ સ્થલાંતરની લીલા કરી પ્રકાર	૧૫૬।

महातम प्रबल कर्तुं पोते विचारी	अेम आद्य मथुराना उरनी निवारी	१४२७।
महा पुष्टि लीलानुं दर्शन करावी	अतिसय सौभाग्यनी दशा आवी	१२८।
महा पूरण प्रागद्यनुं कारण अेह	पोतानुं परम लीला स्थल मुकी जेह	१२९।
अभिलाषा पूरण करी सर्व केरी	ज्याहां पधार्या त्याहां त्याहां घणेरी	१३०।
बीजे प्रागद्ये लीला भेदे स्वरूप भेद	स्थले भेदे स्वरूप भेदे वाक्य भेद	१३१।
पूर्ण सर्वत्र अे सर्वदा समान	निवास संक्षा कर्तुं पूर्णता प्रमाण	१३२।
थया छ वरस त्रण मास दिवस अगियार	मथुरामां लीला कीधी ते सार	१३३।
तेहवुं कारण छ वरस पछी अनूप	रसात्मीक परम धरमी केवल रूप	१३४।
त्रण मास ने गुणातीत ने ११ दिवसे	सर्वेन्द्री आस्वाद अति रस विवसे	१३५।
अेहवे स्वरूपे मनोरथ सर्व अंगे	अधिकार परत्वे पूरण कर्त्या रंगे	१३६।
को कहेशे अे ज्ञापन कर्तुं ते सत्य	गोकुल तो केवल स्वरूपने निमित्त	१३७।
संबंधी फल मारगी नित्य संयोग	तेहने अेवडो केम कर्यो विप्रयोग	१३८।
केम संभवे त्याहां करूं समाधान	विलंबे करी अने करे प्रभु दान	१३९।
असाधारण आतुरता अे करावे	तेथी ताप प्रगटे प्रभुजीने भावे	१४०।
श्रीमुखे करीने कह्युं छे अे अनूप	ताप परिवसाइ हे मारगको स्वरूप	१४१।
अति कष्ट करी जब कोइ वस्तु पावे	अति स्नेह आदर सहित बहु भावे	१४२।
बेहेत प्यास करी जलकी होअे प्राप्ती जेसे	बहु पेय अरू स्वाद वामो हे तेसे	१४३।
पूर्ण ताप प्रगट करवेकुं विलंब करे	विलंब कीये ते काज सर्वे वेग सरे	१४४।
त्यां कहे छे जे विलंब घणो हवो ज्यांथी	कदाचित् अन्यथा थाअे त्याहांथी	१४५।
समाधान तेहनुं करूं समय पाये	अेम भगवद दत्त भाव अन्यथा न थाअे	१४६।
करी दान जे भाव प्रभुने भाव्यो	पोता विषे प्रविष्ट जेहने कराव्यो	१४७।
ते भाव दिन दिन प्रते वृद्धी पामे	अति रसिकने स्पर्श्युं ते बीज जामे	१४८।
अंकुरीत पल्लवीत कुसुमीत फलित थाअे	अन्य वासना रहित रसमां समाअे	१४९।
कामावेसने काम सुधी संबंध	पछे अन्यथा थाअे तयारे रहे न गंध	१५०।
ज्याहां रस त्यां अन्यथा केमे न होइ	जेमबीजने अग्नी संबंध छोहे	१५१।
तेणे करी अंकुर प्रगद्यो न जाय	तेम प्रभु संबंध भाव अन्यथा न थाअे	१५२।
उपजे भाव विगाढ आनंद कंद	प्रथम जेणे अनुभव्यो स्वरूप आनंद	१५३।
तेहने साधनादिक बीजुं बाधक न होअे	अे विलंब केवल फल रूप होअे	१५४।
विप्रयोग अनुभव होअे जेहने शेष	समागमथी अे मांहे रस विशेष	१५५।
ते महा पूर्ण फलनो अनुभव करावी	अे भाव अे लीला प्रभुजीने भावी	१५६।
हवे अनन्य गोकुल स्वामी मथुराथीय	पधारे गोकुल गोकुलना प्रीय	१५७।
अे आगलने मांगल्ये कहीश तेह	लीला अग्रमनी ते विस्तार जेह	१४५८।

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अद्भुत विचित्र रस

व्याराना गोपालदास विरचित मथुरा लीला वर्णनो नाम

॥ मांगल्य पचीसमुं संपूर्णम् ॥

માંગલ્ય - ૨૬ - છવ્વીસમું

રાગ : “સુહો” સાથીયડો કાંઈ કમળસનો ધરવાર તો કોણ પનોતી એ પૂરીયોરે, એમ ગવાશે ।

- શ્રી ગોકુલ પધારે છે શ્રી ગોકુલ કેરો ભૂપ અનૂપ અપરમિત એહવો
 ન ભૂતો ન ભાવી કો એહ સમાન નહીં કો એ જેહવો એ ૧૧।
- રૂક્મણી લાલ તે પરમ ઉદાર સકુમાર તે સુખદ સોહામણો એ
 શ્રી ગોકુલપતિ શ્રી ગોકુલનો આધાર જગ વંદિત જગત મોહામણો એ ૧૨।
- ગોકુલ પ્રીય ગોકુલ આત્મા અભીરામ ગોકુલનાં કામ પૂરણ કરે એ
 ગોકુલ પ્રીતિકારક ગોકુલનું જીવન ધન સર્વસ્વ રસ પોષણ કરે એ ૧૩।
- ગોકુલ ગુણ વિનોદ કારક આપ તાપ હારક શ્રી ગોકુલ તણો એ
 ગોકુલ અનુમોદન ગોકુલ કેરો નાથ અતિ સુંદર પરમ સોહામણો એ ૧૪।
- જ્ઞાન દાતા જ્ઞાતા ગોકુલના સુદેશ ગોકુલેશ ગુણોદય ગુણે ભર્યા એ
 ગાન કરતાં વક્તા ગોકુલ કેરા એહ સંદેહ સહુ કેહેના હરયા એ ૧૫।
- શ્રી ગોકુલનું મંડળ પરમ નિધાન શ્રી ગોકુલનું મહા સુખદાય એ
 શ્રી ગોકુલના રસિક રસ દાતા રસ ભોક્તા રસ ભર રસ મય એ ૧૬।
- સુખે સુખી શ્રી ગોકુલ કેરે અર્થ સામર્થ સહિત રસ પૂરવા એ
 રસમાતા ગુણ રાતા ગોકુલને કાજ સમાજ સહિત દુઃખ ચૂરવાએ ૧૭।
- શ્રી ગોકુલને પ્રેમે રસ ભર આપ પ્રગટાવ્યો તાપ તે મન ધરું એ
 એહવા પૂરણ સુખ દાતા તે એહ તેહ વાત કાંઈ એક સૂચન કરું એ ૧૮।
- જેણે જેણે કારણે મથુરા પધાર્યા તે કાજ કર્યા સોહામણા એ
 અહીંયા શ્રી ગોકુલને વિપ્રયોગ રસ સુર અને વાધ્યા પૂર વિરહ તણાએ ૧૯।
- તે વિરહ જ્વર જલણ પ્રજલ અતિ જ્વાલા જનિત તાપ પ્રગટ એહવો એ
 એવો મહા અસહી રંચ નહીં સહેવાય કહ્યો નહીં જાય તેહવો એ ૨૦।
- તાપ અનિરવચનીય છે સ્વરૂપ સકે નહીં કો એ કહી એ
 એહનો એ સ્વાદ અનુભવે સમજાય વિણ અનુભવ કો તેહ જાણે નહીં એ ૨૧।
- જેહને એ સ્વરૂપનો પૂરણ અનુભવ હોએ તેહ કાંઈ એક મનમાં લહે એ
 સ્વરૂપ સંબંધી અંતરંગ પુષ્ટ પુષ્ટ નિરદુષ્ટ રહે તે એહ ગ્રહે એ ૨૨।
- અંતરની અવસ્થા તે વચને ન આણી જાય કહેવાય નહીં તે મુખે કરી એ
 એહને અનુકરણેથી કાંઈ એક આશે જણાએ પણ નહીં થાએ વિસદ કરી એ ૨૩।
- પ્રભુ અંતરગત વ્રત જાણ પ્રવીણ શ્રી ગોકુલનાં અંતર આત્મા એ
 તેણે કરી અને સદ્ય જાણ્યો પોતે પરીતાપ આપ સમુજ્યા તે મનની વાતમાં એ ૨૪।
- એહવા માંહાં ત્યાંહાં ત્યારે અગનીની વૃષ્ટિ આકાસથી ઊઠી તે શ્રીમુખે કહી એ
 જબ હમ મથુરામેં રહીયે તબ એક વાર અંગારકી વૃષ્ટી વહાં ભડે એ ૨૫।
- સો બુઝી બુજાએ નહીં ઉપર તે ગિરે તે અંગાર રહે જરી એ
 પછે વાહી વરસમોં હમ શ્રી ગોકુલ આયે એહનો આસય કહું વિસદ કરી એ ૨૬।

- જે કો દ્રઢ સંબંધી સ્વરૂપાત્મીક પરમ સુજાણ વિરહી જનને વિનતી કહું એ
 એ સાંભલજો તમો એતદ સર્વ સમાજ કહું ભાવ જે મનમાં લહું એ ૧૧૭।
- એ **ઉદય સ્વરૂપ** જે અનિરવચની એહને એહનો તાપ પ્રબલ હવો એ
 જે શ્રી ગોકુલ સર્વદા સ્વરૂપ રસે સંબંધી તે વિછુડેથી હવો એહવો એ ૧૧૮।
- મહા જ્વાલા જલણ તે ઊઠી અતિશે ત્યાંહાં તે પ્રલય થયો જલનિધી તણો એ
 ઉચ્છલિત થયો તે લહેર તરંગ તે સંગ આકાશ મારગે ઘણો એ ૧૧૯।
- જે જ્વાલા વાધી ઇંદ્રલોક પર્યંત તેહનાં સાત તે મેઘ આવીયા એ
 તેહને લાગી અગ્નીની તે ફાલ તત્કાલ અગ્ની સમ ભાવીઆ એ ૧૨૦।
- એ અલૌકિક અગ્ની તણુ આધીક્ય એ ઐક્ય કરે સંગમ બલે એ**
 અસાધારણ એહનું એહવું પ્રાબલ્ય જે આપ સમાન કરી મલે એ ૧૨૧।
- પરમા વિધી **અલૌકિક અગ્ની** એહ નેહ જાણીને મેઘે મન ધર્યું એ
 માન મુકીને જ્વાલાથી એ થઈ ભયભીત દુઃખ **નિવેદન પ્રભુને કર્યું એ** ૧૨૨।
- તે વૃષ્ટી મિસે આવી કરી પુકાર તેહવા મથુરામાં વરસીયા એ
 દીઠા તે સુંદર શીતલ કારક જ્યારે ત્યારે સદ્ય બુઝાઈને હરખીયા એ ૧૨૩।
- સર્વાત્મ પ્રકારે એહવો પૂરણ તાપ પ્રગટ હવો ત્યારે સદ્ય પ્રભુએ ચિત્ત ધર્યું એ
ભગવદ સ્વરૂપાત્મીક વ્રજનો પરીતાપ જોઈ લીલા રમણ રસ ભર્યું એ ૧૨૪।
- મહા ભાગ્ય સ્થલે કેવલ ધર્મ સંયુક્ત તે મુક્ત વા રસ ઉદબોધ ઘણો એ
 પધારવાની કરી ઇચ્છા પોતે ત્યારે પ્રગટ્યો તે પ્રકાર નિમિત્ત તણો એ ૧૨૫।
- શ્રી ગુંસાઈજીના ઘરનો અલૌકિક પ્રતાપ અને સૃષ્ટી અનુગ્રહી અતિ ઘણી એ
 ઠામ ઠામથી ઊલટી આવે એણે ઘેર તે પેર ન કેળે જાએ ગણી એ ૧૨૬।
- તે જોઈ અને મથુરાના જે મથુરીઆ સર્વ ગર્વ જુત ઇર્ષ્યા કરે એ
 સહી સકે ન તેહનો પ્રતાપ પ્રબલ આપ લૌકિક સહુ મનમાં ધરે એ ૧૨૭।
- એ મથુરીઆની દુષ્ટતા તણી જે અપાર બહુ વાત તે શ્રીમુખે કહી એ
 એ મથુરાકે જુ મથુરીયા કીચ સમાન એણે આન બહિરમુખ કો નાંहीं એ ૧૨૮।
- પણ શ્રી ગુંસાઈજી પરમ બ્રહ્મણીક તે તેહને કાંઈ નહીં કહે એ
 જાણીને તે સહુ કેહેના અપરાધ સહેન થઈ અને મનમાં સહે એ ૧૨૯।
- તે સહેન બલે કાંઈ કહ્યું તો નહીં જાએ સહેવાય નહીં વૈભવ એહ તણો એ
 શ્રી ગુંસાઈજીનો તો ત્યાંહાં અનેક સમાજ જલ કાજનો વાવર અતિ ઘણો એ ૧૩૦।
- ગતાશ્રમને ટીલેથી વિશ્રાંતના ઘાટ લગી ત્યાંહાં જલ વહે એ
 તે કીચનું મિસ કરી ખુણસ કરે એહો સાથ તે વાત સહુ કેહેને કહે એ ૧૩૧।
- અમો દુઃખ પામું છું ફરી ન સકું લગાર અપાર શેરીમાં જલ વહ્યું એ
 મહા દુષ્ટ રહે એક કાજી તેણે ઠામ દુષ્ટે નામ સહિત તેહને કહ્યું એ ૧૩૨।
- પછે તેહ કહેથી લઈ અને આવ્યા ધોસ બહુ રોષ કલેશ ઘણા કર્યા એ
 તેહનું ચાંપાભાઈએ કર્યું સમાધાન તે માન સહિત પાછા ફર્યા એ ૧૩૩।
- કહ્યું સૌકર્જ સર્વને થાશે જેણી રીત તે નિત કરસે **ઉક્ત મલી એ**
 એહવા વચન સુણી ચાંપાભાઈના નિરધાર તેહ વાર તે **પ્યાદા** ગયા વલીએ ૧૩૪।

- અહીં એ તો ઇચ્છા શક્તિએ એ વાત બહુ ભાંતીની સહુ મનમાં ધરીએ
 એ ગમન તળા કારણ જાણી મનમાં ત્યાંહાં એણે સેવા કરી એ ૧૩૫।
- એહવે સેદવદન તે રહે મહાવન આપ પશ્ચાતાપ મન ઉપજ્યો ઘણો એ
 પ્રથમે જે શ્રી ગુંસાઈજી સૂં કીધો છે અપરાધ સોચ તે મનમાં તે તળો એ ૧૩૬।
- મારે અપરાધે શ્રી ગુંસાઈજી પધાર્યા ત્યાંથી અહીંયા ચૌધરીઓને એમ કહે એ
 સહુ જઈ મનાવીએ શ્રી ગુંસાઈજીને એમ જેમ સદા નિરંતર રહે એ ૧૩૭।
- સહુ મલીયને આવ્યા તે શ્રી ગુંસાઈજીને પાસ ઘણી આસ મનમાં ધરી એ
 અપરાધ નિવારણ કરવાવી જેહ વાર મનુહાર ભરી વિનતી કરી એ ૧૩૮।
- ત્યાંહાં પધારીએ પ્રેમે કરી મહારાજ તે સ્થલ છે યચિત રાજને એ
 કુટુંબ સહિત લેઈ સકલ પરિવાર સહુ નરનાર સમાજને એ ૧૩૯।
- ઇચ્છા અનુકરણે શ્રી ગુંસાઈજીને મન વચન તે તેહનું ભાવીડં એ
 સર્વાત્મ પ્રકારે પધારવું નિરધાર એ સહુ કેહેને મન આવીડં એ ૧૪૦।
- વલતા સવંત ૧૬૨૮ માં સર્વ અતિ હર્ષ તે મન માંહેં ધર્યો એ
 ફાગણ વદી સાતમ શ્રી ગોકુલમાં વાસ આવી અચલ નિવાસ સદા કર્યો એ ૧૪૧।
- વિજય કર્યો મથુરાથી જેણી વાર શ્રી ગુંસાઈજી સહિત ગોકુલ ઘણી એ
 જેણે જેણે પ્રકારે પધારે નિજ ઘેર તે પેર વિસદ કરૂં તે તળી એ ૧૪૨।
- પછી ભક્તે અનેક સામગ્રી કેરે કાજ બહુ સાજ ને નાવ તે સિધ્ધ કર્યા એ
 સેવ્ય સ્વરૂપ સહિત બહુ બેટી પરિવાર તેહ વાર સહુ કો પરવર્યા એ ૧૪૩।
- મર્યાદા રક્ષક શ્રી ગોકુલના ભૂપ શ્રી ગુંસાઈજીના વચનને અનુસરી એ
 જેણે પ્રકારે મથુરા પધાર્યા પ્રથમ તે પ્રકારે પધારે વલી ફરી એ ૧૪૪।
- ઉદબોધ રસે આવર્યા થકા સુખ રાસ હુલ્લાસ વિવિધ સોહે છે એ
 ઉથાપને તે વિજય કર્યો મહા સુખ ધામ ઠામઠામ જૈજૈકાર હોએ છે એ ૧૪૫।
- ઠામ ઠામ સુકન હોએ સુભગ અનેક સુભગાના યૂથ ઉભા રહ્યા એ
 ભામડાના લેઈ લેઈ કર ચટકે છે આશીષ દે છે અતિ ઝમહ્યા એ ૧૪૬।
- હોએ શ્રી ગોકુલને મહા રસ મંગલ રૂપ શુભ સૂચક ભાંતિ ભાંતિ તળા એ
 બોલે પક્ષી સુંદર સરસ તે નાના જાત બહુ ભાંતના શબ્દ સોહામણા એ ૧૪૭।
- એમ સહુ કેહેને આનંદના પ્રગટ્યા ચિન્હ ભિન્ન ભિન્ન ઉત્સાહે સહુ ભર્યા એ
 માંગલ્યે કર્યા બહુ માંગલ્ય કેરા સાજ પ્રભુ કાજ મનોરથ સિધ્ધ કર્યા એ ૧૪૮।
- એહવે પરમ રમણીય રસ યોગ્ય સ્થલે રસ ભોગને રમણ રસે ભાવતા એ
 અતિ અહેલાદ કારી કરૂણા નિધી કલ્લેલ નિરવિધી સુખ દાયક આવતા એ ૧૪૯।
- વય ક્રમે રસ સર્વદા રસ અભિલાષી એહ રસ ક્રીડા વિષે સદા રતિ ઘણીએ
 અંતર દુઃખ હરણ સ્વકીયનો સુંગાર આધાર શ્રી ગોકુલનો ઘણી એ ૧૫૦।
- રસ પર રસદાયક નાયક નવલ અનૂપ સર્વાંગ વિરહનું દુઃખ હરે એ
 રસ મોદ ઉત્સાહક ફલ દાયક અનુરક્ત ભુવ ભક્તના ભાગ્ય ઉદય કરે એ ૧૫૧।
- શુભ રાત્ર પ્રથમ ઘડી એક ઉપરાંત રજની મુખ્ય રસ સમે રસ ભરે એ
 મુક્ષ રસ રમણ સ્થલે રસિક ગુણે સંયુક્ત રસ ભક્તને પ્રેમે પ્રવેશ કર્યો એ ૧૫૨।

- ત્યાંહાં પ્રવેશ સમયે એક હરણી ભાવે સંયુક્ત સુંદર સનમુખ ઊભી રહી એ
મોદે ભરી વિકસિત નેત્ર ને ઊભા કર્ણ પૂછ ફરકતે સગુન સમે લહી એ ૧૫૩।
- શ્રી ગુંસાઈજી જોઈ પ્રિય પુત્રને કહ્યું એણી પેરે સદાએ સગુન ઊલટ ભરી એ
યમુનાજીને ઊપર પીપલ કેરે પાસ બહુ આસ અનુપમ મન ધરી એ ૧૫૪।
- એ હરણી તમારે સનમુખ આવી અહીંયા શુભ સૂચક ને સનમુખ રહી એ
પિતા વચન પાલક માની મન માંહેં હરણીનો ભાવ મન લહી એ ૧૫૫।
- સગુન વાધી ત્યાંહાં પ્રેમે પૂરણ કામ તેણે ઠામ અશ્વે થકી ઊતર્યા એ
કહ્યું મંદિર ઊઠવાવોને તેણે ઠામ શ્રીમુખ વચને ઊચર્યા એ ૧૫૬।
- પછે સર્વ કેણે કીધો તે ત્યાંહાં નિવાસ શ્રી ગોકુલની આસ પૂરણ થઈ એ
પરમાનંદ પુલકિત રોમાંચિત થઈ એહ નેહ ભરી અતિ આનંદ મડે એ ૧૫૭।
- પ્રથમેથી અધિક પ્રગદ્યો મનમાં અતિ નેહ દેહ સૂરતી રહી નહીં આપમાં એ
વિપ્રયોગ તણો અનુભવ કીધો દુઃખમાં પાગ્યું વિરહાનલ તાપ માંહાં એ ૧૫૮।
- તેવામાં કરૂણાબ્ધી તણુ કરૂણાલ તતકાલ જે દરસન પામીડં એ
તે ઊલટનો ક્યાં લગી કરીએ વિસ્તાર તેવાર સહુ દુઃખ વામીડં એ ૧૫૯।
- કહ્યું એણે પ્રકારે પૂરણ રસને કાજ પરિકર જુત શ્રી ગોકુલ તણું એ
કરવાવ્યો અનુભવ વિપ્રયોગ સંયોગ ઉપયોગ કર્યું સહુ એહ તણું એ ૧૬૦।
- ગાયું બહુ દિવસે આવી તે નિજ સ્થલ જ્યાંહાં ત્યાંહાં જોડેને હીંસેરા એ કરે એ
વાર વાર તે એમ અવિલોકે એ ભૂમી આનંદ તે મનમાં ધરે એ ૧૬૧।
- તેણે સમય મહાવનને ચૌધરીએ ત્યાં આવી મન ભાવીને અતિ હરખે ભરીએ
કર્ણવેઘણી બાગ ફૂલે ફલે સંયુક્ત મન ઊક્તે આવી ભેટ કરી એ ૧૬૨।
- પછી સિધ્ધ થયા ત્યાં પાક પરમ રૂચી વાધી અર્ધી રાત્રે ફરી ભોજન કર્યા એ
સુખ સેજે સુરતિ રસ રંગ કરી અંગ અંગ વિપ્રયોગના ત્યાં દુઃખ હ્યાં એ ૧૬૩।
- પોઢી ઊઠી સેવા રસ રસિક ચરિત્ર સ્વકીય હિત આરંભ હવા એ
પ્રતિક્ષણુ અતિ નૌતન નૌતન નાના ભાંતિ હોએ છે તે અહીં નિત્ય નવા એ ૧૬૪।
- મથુરીયા વિના જે કો મથુરાના નરનાર ને નિવાસી જે કો છે નગર તણા એ
વિછોદેથી એહવું સ્વરૂપ સુદેશ મહા ક્લેશ તે ઊપજ્યા અતિ ઘણા એ ૧૬૫।
- તે ક્લેશાતુર થકી આરત જુત મન માંહેં શ્રી ગોકુલ સૂરતી ધરે એ
આવે છે તે સહુ મલી મલી વારંવાર સુચાર સુભગ દર્શન કરે એ ૧૬૬।
- હવે પ્રથમ ગઢેથી પધારી શ્રી ગોકુલમાં ત્યાં અલ્પ સબંધ કરાવીયો એ
મહા સંયોગ રસને અનુભવ કેરે કાજ વિપ્રયોગ વિરહ ઊપજાવીયો એ ૧૬૭।
- તે વિરહ ઊપજાવી કર્યું મહા રસ દાન ભાગ્યવાનને ભાગ્યે રસ ઢલ્યો એ
જેજે ચરિત્ર કરે છે તે આગલ કહું વિસ્તાર અપાર મનોરથ જે ફલ્યો એ ૧૬૮।
- વલતા મંદિર કરાવ્યા તે અનેક તે વિવેક તેહનો કેમ લહું એ
ભાંતિ ભાંતિના સેવા મંદિર બેઠક ઠોર ચંદુંઓરની રચના શી કહું એ ૧૬૯।
- બહુ બેટીના સેન મંદિર ને પાકશાલા પરચારક સ્થલ બાલ ભોગના એ
ભોજનશાલા અને વૈશ્નવ તણી રસોઈ રહેવાના સ્થલ સંયોગના એ ૧૭૦।

- જલઘર પાનઘર દૂધઘર ફૂલઘર અતિ સાર ભંડાર તે ત્રણય સોહામણા એ
મળી માણેક દ્રવ્ય ને વસ્ત્ર તણા બહુ રીત કળ ઘૃત ને વલી પ્રસાદ તણા એ ૧૭૧।
- ચૌક આલા ગવાલા તે યાસા ચરચુના ને નાહ્યાના ઠામ વિચારીયા એ
ઠાડ સંચા અને પરનાલાનો નહીં પાર વિસ્તાર કરી તે સમારીયા એ ૧૭૨।
- છજા જાલી અટાલી રાજે છે બહુ ભોમ રમણીય સુરમ્ય વિચારીયા એ
ચિત્રશાલા વિચિત્ર કરી છે તે ઠોરઠોર અતિ મનોહર મોહોલ સમારીયા એ ૧૭૩।
- ગાય ભેંસના ચરિક ને વછ તણા ત્યાં ઠામ કારીગર જે જે કાજના એ
અશ્વશાલા અને રથ છકડાને જે કાજ સહુ કર્યા તે બહુ સહુ સાજના એ ૧૭૪।
- બહુ ભાંતિ અનુપમ નાના વિધીની રીત અમીત અનેક પ્રકારના એ
લોકવત અને લૌકિક સરખા તે ભાવ્યા કરવાવ્યા લોક અનુસારના એ ૧૭૫।
- તેહને પૂર્વ પક્ષ જે સંપૂર્ણ વ્રજની સામગ્રી જે મહા નિધી છે એ
શ્રી આચાર્યજી શ્રી ગુંસાઈજીએ લખી છે તેહવી તે પ્રગટ પ્રમાણ સિધ્ધ છે એ ૧૭૬।
- તો કરાવ્યા કરી કહ્યું તેહનું કારણ શું લોકવત કર્યું તે આશય કહો એ
ત્યાંહાં કહું છું તમો કહ્યાં તે તો સહુ એ સત્ય પળ સમાધાન કહું તેહ લહો એ ૧૭૭।
- સિધ્ધ છે પળ જેમ પોતાનું પ્રાગટ્ય નિત્ય એમાં એહ યથાર્થ સહુ કર્યું એ
લૌકિકવતનો આસય કહીયે છે જેહ જે સદા સંસારીથી ઓટ ધર્યું એ ૧૭૮।
- તેમ પ્રગટ કર્યું તે સંસારને સમગ્ર દ્રષ્ટે લૌકિક ન્યાયે દેખાડીયું એ
માટે લૌકિકવત કહ્યું તેહનું કારણ ફરીય દ્રઢ કરી અને વિચારીયું એ ૧૭૯।
- તેહ કહું છું લૌકિકવત કહેતા સાંપ્રત્ય નિત્ય વસ્તુ જેહવી કહી તેવી એ
સિધ્ધ પ્રગટ છે પળ લૌકિકથી કીધી ઓટ પ્રગટ તે લૌકિકવત જેહવી એ ૧૮૦।
- લોકવત પદ કહ્યું પળ પરમ અલૌકિક એહ સંદેહ રહિત આનંદ ભર્યું એ
શ્રી મહાપ્રભુજીએ જગતનું હિત વિચારી સાંપ્રત્ય તે સર્વ ગોપન કર્યું એ ૧૮૧।
- રસમય રસાત્મીક શ્રી ગોકુલનું સ્વરૂપ ગોવરધન વન ઉપવન સહુ એ
આવર્ણ રહિત યોગ્યતા વિના જ્યારે દેખાડે ત્યારે રસ ઉદબોધ ઉપજે બહુ એ ૧૮૨।
- સંસારીને છે તે સંસાર તળો સંબંધ એહવે દરશનને ભાવે થાએ અન્યથા એ
અન્યથા ભાવે થાએ લીલામાં રસાભાસ ગોપન કર્યું ન દેખાડ્યું ઇચ્છાએ ૧૮૩।
- એ વસ્તુ દેખાડવી સંસારીને જોગ્ય નોહે તેહનું કારણ શ્રીમુખથી કહ્યું એ
શ્રોતા સાબધાન પંચોલી પરમ પ્રવીન ત્યાં દિન સહિત સહુએ લહ્યું એ ૧૮૪।
- અલૌકિક પદારથ યોગ્ય સંસારી જીવ નાંહીં એક વેર આંધી આઈ ઇંહાં એ
સો એસોમોં એક ગુજરકી હતી નાર તે વાર બાહેર નિકસી ત્યાંહાં એ ૧૮૫।
- વાકી દ્રષ્ટી પદારથ સર્વ પડયો સાંપ્રત્ય મનવ્રત્ય વિકલતા સમ ભઈ એ
ઘર આયકે સાસકે આગે કહેન લગી બેન ચલેન દેહ છાંડે દઈ એ ૧૮૬।
- એળે કારણે સર્વ પદારથ લોકથી ઓટ કરી રાખ્યા છે ઇચ્છાને બલથી એ
બાકી છે અલૌકિક સ્વરૂપાત્મિક સંયુક્ત પ્રતિ યુક્ત સર્વોપર સર્વ થકી એ ૧૮૭।
- એહવું શ્રી ગુંસાઈજીએ વિધ્વન મંડળે વિસદ કરી કહ્યું છે તેહવું તદા એ
એકવીસમેં માંગલ્યે પ્રગટ કર્યું છે જેવું સામગ્રી જુત તેહવું સદા એ ૧૮૮।

- અને તેહવા રત્ન જડિત જમુનાજીના બેહુ કૂલ કરાડે તે બહુ નંગ જડયા એ
- ભાંતી ભાંતીના પક્ષીએ મંડીત મનોરથ ઠામ બહુ નામના કમલ ત્યાં અડયા એ ૧૮૯।
- ધાતુ મણીમય શ્રી ગોવરધન પરમ અનૂપ ભગવદ સ્વરૂપાત્મીક જેહવું એ
- વન ઉપવન જેહવું સ્વરૂપ શ્રી આચાર્યજીએ આપ કૃષ્ણ ચૈતન્યને કહ્યું એહવું એ ૧૯૦।
- વૃક્ષે વૃક્ષે વેણુ ધારી સાંપ્રત્ય છે પ્રતિ ઠામ પત્રે પત્રે ચતુર્ભુજ ત્યાં રહે એ
- એહવું અલૌકિક સહુ સામગ્રીએ સંયુક્ત તેને વિસદ કરી કો કેમ કહે એ ૧૯૧।
- જેને અનુગ્રહ વિન નથી યથારથ જ્ઞાન અવિશ્વાસી મૂરખ લોક છે એ
- તેહ કહે છે અલૌકિક અલગું છે રસ ધામ પળ ભ્રામિક તે સહુ ફોક છે એ ૧૯૨।
- મહા લીલા જુત પ્રગટ પ્રસિધ્ધ પ્રકાર મહા સાર તણુ એ સાર છે એ
- એહ એહવા અલૌકિક તેને લૌકિક કરી જાણે તેહ તે બુધ્ધી હીન અપાર છે એ ૧૯૩।
- તેહનો દોષ નહીં તે શું જાણે એક લગાર જેથી તે અલગું કહે એ
- જે અગમ્ય અનુપમ પરમ નિગૂઢ તેહને મતી મૂઢ તે શું લહે એ ૧૯૪।
- જેહની જેવી દ્રષ્ટી તેહને તેવું પડે છે દ્રષ્ટ તે કારણ છે સાચું સહી એ
- સદોષ દ્રષ્ટે ભાસે છે સહુ વિપરીત તેની રીત શ્રી મહાપ્રભુજીએ કહીએ ૧૯૫।
- અતિ હાસ્ય રસે કરી પ્રગટ કર્યું સિદ્ધાંત વેદાંત ન જાણે જેહનો એ
- એક કૌતુકમાં બહુ કારણનો નહીં પાર તે સાર કહું છું એહનો એ ૧૯૬।
- કો એકની દ્રષ્ટે દૂજો એહવો દોષ એક વસ્તુની બે દ્રષ્ટી પડે એ
- તેણે કારણ તે ગયો વૈદ્ય કેરે પાસ કરી આસ જે ઔષધ જડે એ ૧૯૭।
- તે વૈદને છે એહનાથી દ્વિગુણ તેહને દોષ કહ્યો પોતા તણો એ
- તે સાંભલી વૈદ તે બોલ્યો એણી ભાંત થોરી વાતને આવ્યા શું ચાર જણાએ ૧૯૮।
- તે સાંભલીવિચાર્યો એહ વિવેક હું એક ને ચાર કહ્યા એ
- તે એથી સો થાસે તે મારો અર્થ વ્યર્થ આવ્યો એહવા કહ્યા એ ૧૯૯।
- એણે વચને કરી કહ્યું એહને એ નિરધાર જેવી દ્રષ્ટી તેવું દ્રષ્ટે પડે એ
- જે કો અલગા કર્યા છે તેહની પડે જો દ્રષ્ટી અનિષ્ટ તેહને સાંપડે એ ૧૯૦।
- જે કો એતનમાર્ગી એવાનો કરે સંગ સંભ્રમ ઉપજે સહુ વિષેરે એ
- શ્રીમુખે કહ્યું છે વિજાતી તણી જે વચાર લાગે તેહને બાધક કરે એ ૧૯૧।
- માટે ગોપન કીધું લોક તણે હિત અર્થ સામર્થ્ય લોકવતે કરી એ
- જે પોતે અલૌકિક આનંદ કંદ કેવલ આનંદમય રસ ભરી એ ૧૯૨।
- પૂરણ રસ રૂપ લીલાની રસાલતા અર્થ ભાગ્યરાસ મનિશમા ભલીએ
- કેવલ રસ દાન હિતે કામાત્મા રૂપ રસ માનુષ વિગ્રહ ધરી મલી એ ૧૯૩।
- મનિશાકૃત ને વલી મનુષ્યનો સ્વભાવ અને મનુષ્ય પ્રકૃત અંગીકૃત કરી એ
- લૌકિક જીવ તો સ્વભાવ તણે આધીન સદા સર્વદા એ રહે આચરી એ ૧૯૪।
- પ્રભુને આધીન તો છે એ સર્વ સ્વભાવને આધીન પ્રભુ નહીં એ
- મંદિર આદે સહુ પ્રગટ કર્યું કરે છે નિત્ય લોકવતે લૌકિક ગ્રહી એ ૧૯૫।
- અને સર્વ ભવન રૂપ લીલા પ્રગટ કર્યું એણી રીતે લોકવતે અલૌકિક ભોક્તાએ
- લૌકિક ન્યાયે એ ભોક્તા છે તે આપ એણે પ્રાગટ્યે કરી સહુ યોગ્યતાએ ૧૯૬।

- વૃજની આધિદૈવિક સામગ્રી જે સદપાત્ર તે ભક્તત્વે કરે એ
મનિશાક્તિ કરી અને ભરી રસમાર્હે સંગ રંગ પ્રભુસું લીલા કરે એ ૧૦૭।
- જે કો અલૌકિક એતદ રસ ઉપયોગી લીલા સંયોગી તે તદા એ
રમણ મધ્ય પાતી જેહ છે એહવીસૃષ્ટિ તેહને દ્રષ્ટી ગોચર છે સદાએ ૧૮।
- અલૌકિક એ પદાર્થ અલૌકિકને એ જાણ જેહને એહ સ્વરૂપનું જ્ઞાન છે એ
તેહને લીલા સામગ્રીનું એ છે એ અતિ જ્ઞાન લૌકિકસું જાણે અજાણ છે એ ૧૯।
- જેહને નહીં ભૂતલ સ્પરસ જુત જ્ઞાન તે અજ્ઞાન ન દેખે એહને એ
શ્રીમુખે કહ્યું છે મૂલ જ્ઞાન અતિ ગૂઢ સાચા જ્ઞાન તે છે સહુ કેહેને એ ૧૦।
- જેહને જેહવો છે અંતરંગ ભાવ તેણેજ તેહવા અનુભવ લહ્યા એ
એ સાંપ્રત્ય છે સહુ પ્રતિક્ષ પ્રમાણ કારણ લૌકિકવતે કહ્યાં એ ૧૧।
- કેવલ દ્રઢ વિશ્વાસ તે દર્શન થાએ કે મહેદ અનુગ્રહ દેખીએ એ
એ પ્રમાણ કરવા પ્રગટ પ્રસિદ્ધ શ્રીમુખના વચન વિસેખીએ એ ૧૨।
- કૃષ્ણરાયરાજા એક વિદ્યાનગરનો જેહ તેહ ભગવત નેષ્ટિક અતિ ઘણો એ
તેહના ભક્તિ મારગીય ભાવ તણો એ પ્રકાર, શ્રી પ્રભુએ કહ્યો છે તેહ તણોએ ૧૩।
- તેહની આજ્ઞાથી મંત્રીએ સમરાવી સાર એક પાવડી રાજાને પહેરવા એ
તેહને ફિરતા મળી માણેક હીરાની જ્યોત ઉદ્યોતે રંગ રંગ ગેહેરવાએ ૧૪।
- ઉપર ખુંટીએ હરડે કેરે ઠામ આમલા પ્રમાણે મોતી કરી એ
શુભ મુહુરત જોડે ઉત્સાહા ભરી મનમાં લડે રાજાની આગલ ધરી એ ૧૫।
- તે જોડેને રાજા રીઝયો અતિ મનમાર્હે ત્યાંમાં ભાવ અલૌકિક આવીયું એ
એ પાવડી તો ભગવદ ઉપયોગ હું યોગ્ય ન એહવું ભાવીયું એ ૧૬।
- પછી લડે ચઢાવી પોતા કેરે માથ સાથે તે ભગવદ સ્થલ જ્યાંમાં એ
દંડવત કરી અને વલીયો તે વેગે આપું તે પાવડી સમર્પી ત્યાંમાં એ ૧૭।
- તેહવા રાજાની સભાએ ત્યાંમાં એક પંડિત ત્યાંમાં નિત્ય કથા કહે એ
વ્રજનું વરણન કરે તે ભાંત્ય અનેક વિવેક સહુ રાજા લહે એ ૧૮।
- કહ્યું શ્રી ગોવરધન ધાતુ મળીમય સર્વ ગોવિંદ કુંડમાં પય ભર્યુંએ
સાધારણ પક્ષે જે કરે ત્યાંમાં સ્નાન તેહને મુક્તિ એહવું વરણન કર્યું એ ૧૯।
- તે સાંભલીને એક બોલી ઉઠયો દુષ્ટ મિથ્યા છે એમ રાજાને કહ્યું એ
રાજા ધર્મીષ્ટ અને વિશ્વાસી આપ પૂંછૂ તે મિથ્યા કેમ લહ્યું એ ૨૦।
- તેણે કહ્યું જે જોવા મોકલીએ કેહેને એહને રાજાએ આજ્ઞા કરી એ
તુંહ જે જડેને જોડે આવ્ય તે ઉઠીને ઠામ તે આવ્યો એહવું મન ધરીએ ૨૧।
- આવીને જોયો પરવત પરમ વરેસ પળ દ્રષ્ટે ન એહની કાંડ પડ્યું એ
જેહવો પોતે તેહવી સહુ લૌકિક શોભા પળ અલૌકિક એહને નવ જડ્યું એ ૨૨।
- શ્રી ગોવરધનથી મૃતિક કાંકર લડે ગોવિંદ કુંડમાંથી જલ ભરી એ
દુષ્ટતા એ દેશાધીપતિને દેખાડવા કાજ સહુ સાજ લેડે આવ્યો ફરી એ ૨૩।
- કહ્યું જોડે આવ્યો છું મિથ્યા છે એ સર્વ લાવ્યો છું નિશાની તેહની એ
પંડિત કહે ગોવરધન તે મળીમય સ્પષ્ટ બુધી ભ્રષ્ટ થઈ છે એહની એ ૨૪।

- પછે સભા માંહેં ચૌકી પર રાખી થાલમાં સામગ્રી પરવત તળી એ
જોડે તે માટી સહુ કંચન કેરી જોત અને કાકર હૂ માણીક મળી એ ૧૨૫।
- જલ જોયું તો માંહેં સદ્ય સફીળ દૂધ બુદ્ધી હીન મન સંકુચ્યો ઘણું એ
રાજાના મનમાં રીઝ તળો નહીં પાર કહ્યું તેહવું દીતું સોહામણું એ ૧૨૬।
- ત્યારે દુષ્ટે કહ્યું અહીંયાતો દીસે છે સર્વ પળ ત્યાંહાં તો દીતું નહીં એ
પંડિત બોલ્યો તું શું જાણે મહા મૂઢ અતિ ગૂઢ તે કેમ જાણે લહી એ ૧૨૭।
- અહીંયા રાજા કરે વિશ્વાસ તળે અનુભાવે સંગતથી દીતું એહવું એ
પછે રાજાએ તે ગોવરધન પઠવ્યું સર્વ જેહવું આણ્યું ફરી તેહવું એ ૧૨૮।
- શ્રી ગોવરધનની સામગ્રી જે ફલ રૂપ અનૂપ અપરમિત મન લહી એ
અન્યત્ર અન્ય સ્થળે રાખી તે નવ જાએ વિનુ ગોવરધન બીજે કહીએ ૧૨૯।
- એહવું કારણ વિશ્વાસ તળું તે એહ હવે અનુગ્રહનું કહ્યું તેહ કહું એ
ઉજ્જનમાં કૃષ્ણભટ કહે શ્રી ભાગવત તે વૈશ્નવે મનમાં લહ્યું એ ૧૩૦।
- તે ભટજી સાથે આયો ગોવરધન જોયું પળ દીતું નહીં એ
કહ્યું ભટજી તો જૂઠ નહીં બોલે રંચ તે ગોવરધન બીજો કહીં એ ૧૩૧।
- પછી શ્રી ગુંસાઈજી પર્વત પર પધારે પાછલ ભટજી કસેડી ધરી એ
ત્યારે તે વૈશ્નવે પૂછ્યું તેણીવાર અતિ હરખે મનમાં ભરી એ ૧૩૨।
- તમો શ્રી ભાગવતમાં શ્રી ગોવરધનનું સ્વરૂપ કહ્યું છે તેહવું તો દીસે નહીં એ
તમો મળી માણીક કહ્યું છે જે આજ તે આ કે બીજું છે કંહીંએ ૧૩૩।
- એ કહેતા સુળીયું શ્રી ગુંસાઈજીને ત્યાંહાં ફરી જોડેને પૂછ્યું તેહને એ
ભટજીએ ત્યાંહાં વૃતાંત સહુ તેણી વાર કહ્યું જોવા મનોરથ એહને એ ૧૩૪।
- સુળી શ્રી ગુંસાઈજી પધાર્યાં ખીતર આપુ તેહને અલૌકિક સહુ દર્શન હવું એ
ભટજીને દંડવત કીધા ત્યાંહાં કહ્યું દીતું તમો કહ્યું તેહવું એ ૧૩૫।
- ત્યારે ભટજીએ કહ્યું ભાગ્ય તમારું આજ ગિરીરાજે દરશન આપ્યું એ
મહા મહેદતળા અનુગ્રહ કરો અનુભાવ તેળે ભાગ્ય અચલ કરી સ્થાપીયું એ ૧૩૬।
- મુક્ષ અનુગ્રહ કે પછે હોએ વિશ્વાસ તો આસ પૂરળ હોએ તેહની એ
સુમતી સુવૃત્તી દ્રઢતા સર્વ ઠામ સંવલિત સંમતી હોએ એહની એ ૧૩૭।
- કેવલ અનુગ્રહ હોએ ત્યાંહાં કેહેનું નહીં કાજ તે કેવલ નિસાધન ફલ એ
માટે એ મંદિર આદે જાવદિક જે વસ્તુ કીધી કારણને બલે એ ૧૩૮।
- જેહવું પ્રાગદ્ય તેહવી સામગ્રી સર્વ પળ એળે પ્રકારે દેખીએ એ
જેહને પ્રભુ જણાવે તે જાણે એ રૂપ તેહને ક્યાં લગી વિસદ વિસેખી એ ૧૩૯।
- અને ઉત્તરોતર પ્રાગદ્ય લીલાનું સ્વરૂપ અવાગ વિષય તે છે સદા એ
વાગ વેહેવારે કાંઈ લખ્યું ન જાએ મનનું મન તે જાણે તદા એ ૧૪૦।
- વાગ વેહેવારે કરી સિધ્ધાંત કહ્યું છે જેહ તે પ્રાગદ્ય અલગા ભિન્ન છે એ
તે પૂરળ રસાત્મીક સ્વરૂપની વિભૂતી ફરી ફરી પ્રગટે ને આધીન છે એ ૧૪૧।
- આતો મૂલ સ્વરૂપ નૌતન એ પ્રાગદ્ય પ્રગટિત થી જે પ્રગટ કર્યું એ
જેમ બીજથી ફલ અને ફલ થકી બીજ હોએ તેમ આપ થકી આપ મન ધર્યું એ ૧૪૨।

- ઉત્તરોત્તર આનંદ ભર્યું અછતું એહ વિચિત્ર પ્રકારે રસ ભર્યું એ
 એહવું ન હોસે શુદ્ધ રસાત્મીક એહ ભક્ત તણે ભાગ્યે કર્યું એ ૧૪૩।
- એસો પ્રાગદ્ય ન હુઓ ન હોડગો સંસાર શ્રી મુખથી કહ્યું છે એહવું એ
 પુરુષોત્તમને પુરુષોત્તમ જાણે આપ એહ વેદે કહ્યું છે તેહવું એ ૧૪૪।
- 'એહમો વાહમજાની તે ઇતિ' શ્રુતિના વચન ભાગવત વચને કરી એમ કહ્યું એ
 પ્રભુ કહે છે જે મહા ગૂઢ છે મારું સ્વરૂપ મારા સ્વરૂપને તે હું જ લહું એ ૧૪૫।
- એ પ્રકાર સહુ પ્રાગદ્ય પ્રમાણે પ્રથમ લખ્યું તેહ વિસદ કરી એ
 એ અછતું પ્રાગદ્ય અછુતા જેહના ભાવ એ ભગવદી જાણે ચિત્ત ધરી એ ૧૪૬।
- જેહનું મન બુધિ અને ચિત્ત અંતઃકરણ વાક્ય પ્રાણ દેહ ઇંદ્રી રહે એ
 એહવા તે અછુતા હોએ જેહના સર્વતે અછતુ એહવું પ્રાગદ્ય લહે એ ૧૪૭।
- જેહની અગાધીતા પોતે કહી છે એકવાર કલ્યાણભટ પૂછ્યું સમયતકી એ
 રાજશ્રીનું સ્વરૂપ તો શ્રી ભાગવત અને વલી ગીતાના સંમંત થકી એ ૧૪૮।
- તેણે અનુમાને કદાચિત્ત સમુજાએ અને કાંઈ એક ઝરમાં આણીએ એ
 પણ રાજના સર્વાત્મ ભાવી જે ભક્ત તેહના સ્વરૂપને કેમ કરી જાણીએ એ ૧૪૯।
- પ્રભુ મહા ગંભીરાકૃતસું બોલ્યા હાંહાં સત્ય છે એ પેર કહી એ
 વેસે ભક્તકો સ્વરૂપ તુમ કહાં તે જાનો જો હમ વાકુ જાનત નહીં એ ૧૫૦।
- જે કો જાનત હે તાકે નિમિત્ય પ્રાગદ્ય સોડ મહેદ જો જાણે ચિત્ત ધરી એ
 મહેદ મનમેં ધરે સોહી સત્ય પ્રમાણ કર્યું પ્રગટ શ્રી વચને કરી એ ૧૫૧।
- એણે વચને પોતાની વરી છે જેહવી સૃષ્ટી તેહવું પ્રાબલ્ય પ્રગટ કરી કહ્યું એ
 એહવો ભક્ત હોએ તે જાણે એહ પ્રકાર યથારથ સ્વરૂપ તેણે લહ્યું એ ૧૫૨।
- સર્વાત્માના જેહનું હરદય હોએ અતિ સ્વચ્છ વિગાઢ અનન્ય ભાવે કરી એ
 આરસીવત થઈ સંગમ શરાણે ચઢ્યું હોએ પદરેણ સમાજે કરી કરી એ ૧૫૩।
- અતિસે ઓપ્યો ચક્ષુચાક્ષ કર્યું હોએ જેણે તેણે સ્વરૂપ યથારથ દેખીએ એ
 એમ એકતાએ સ્પર્સ પણ તેહને થાએ બીજાને નહીં એ પેચીએ એ ૧૫૪।
- દ્રષ્ટાંત તણે હિત લૌકિક જેહ અનુકરણ ઉપત્યને કાજે લખીયે એ
 જેમ સૂચી અસૂચીને છુદે નહીં લગાર તેમ એહ પ્રકાર વિસેચીયે એ ૧૫૫।
- તેમ પરમ અછતું અલૌકિક એ પ્રાગદ્ય તે અછુતા ભાવી અનુભવે એ
 વસ્તુને તે છુદે જે તાદ્રસ હોય છે વસ્તુ બીજાને નહીં એ સંભવે એ ૧૫૬।
- જ્યારે શ્રીમુખ વાક્ય મહા રસધારા કરી ભરી હોએ સુમતિ તેજેહની એ
 એહવી યોગ્યતા વિણ એ સ્વાદ ન જાણે કોઈ એહવી બુધ્ધી ન બીજા કેની એ ૧૫૭।
- જેહને ભાવ વિષે સ્થિરતા હોએ મનમાં ત્યાંહાં યથા અનુભવ લખીએ એ
 જેમ સ્વચ્છ જલ સ્થિરતા હોએ જેણીવાર તેણીવાર પ્રતિબિંબ દેખીએ એ ૧૫૮।
- અને મારગ પોતે પ્રગટ કીધો છે જે તેનું સ્વરૂપ યથારથ જેહવું એ
 તેહ પણ જાણે નહીં કો નિરધાર સાંપ્રત્ય જેહવું છે તેહવું એ ૧૫૯।
- એહનું સ્વરૂપ જે શ્રીમુખથી કહ્યું છે જે તે વિસદ કરી કહું છું મન ધરી એ
 શ્રી મહાપ્રભુને પંચોલીએ એકવાર સમય પામીને વિનતી કરી એ ૧૬૦।

- महाराज पुष्टी मारग ते शुं अेम कही अने पूछयुं ते प्रेमे करी अे
तारतम्यनी इच्छाथी करवाव्युं ते प्रश्न ते सांभली रीज्या मन धरी अे ॥१६१॥
मुसकाइने मधुर वचन कही बोल्या अेह तुम जानत नहीं अे कहा अेम करी अे
अमो शुं जाणुं जाणुं जे कहो राज जणावो जे करूणा भरी अे ॥६२॥
त्यारे पंचोली उपर प्रहसित थई कह्युं अेह जे पुष्टी हे तीन प्रकारकी अे
सो कपिलदेवे निरूपण कीनी हे आपु समजी बोहोते विस्तारकी अे ॥६३॥
अे अति पुष्ट पुष्टता पुष्टि मारग नाम वे लेखनमां कहुं नाहीं अे
लेखनमां सो तो सबे मर्यादा त्यारे पुष्टि ते केम आवे मन मांहीं अे ॥६४॥
कह्युं वे कछु कहेते न जान्यो जाय राज तो कही पेरे जाणीअे अे
ज्ञापित विनु स्वकीयनुं कारज केम सिद्ध थाअे अर्थ सिद्ध थयो केम प्रमाणीअे ॥६५॥
कह्युं अे जानीवेको प्रकार ही हे कछु भिन्न वे अनुभवीही जाने अबे अे
महाराज ते अनुभव केही पेरे थाअे जाके हाथ हे सो देवे तबे अे ॥६६॥
अेह उपर महाप्रभुअे कह्युं द्रष्टांत अेक कन्या होत हे काहुकुं अे
ताको विवाह कीने पाछे रसवात कोउ मध्या सीखवे वाहुकुं अे ॥६७॥
अपने भरथारकुं अेसे करी यहु भांति होअे कटाक्ष शिखावती अे
शिक्षा उनके मनमों कछु आवे नाहीं रस योग्य भइ नथी आपथी अे ॥६८॥
जब होवे वाकुं रसको प्रवेश तब आपहुं विन सीखाअे सीखे अे
जेसे वे तेसे ही हे अेह प्रकार सो वचन कहेके केसे लिखे अे ॥६९॥
अेहवो अे प्रगट कर्यो छे मारग पुष्ट जेहनी स्तुति श्रीमुख पोते करे अे
शरण मारग ना स्नेह मारग हे हमारो सानो अरू सुगंध रस भरे अे ॥७०॥
निरालंब विहंगम मारग अेह निराश्रय फलात्मीक आत्मीक रूप अे
साधनवत् अे पीपलिका मारग नाहीं कह्युं छे अेम गोकुल भूप अे ॥७१॥
निरालंब निराश्रयनो आसय छे अेह पंथ निश्चे न थाअे केहेने वते अे
केही पेरे पाम्या छे तेहवुं न लहीअे अे फल अनुभवी जाणे स्वतः अे ॥७२॥
शुक आवीने पाधरो बेसे छे साहकारे सद्य साखने ले मुख मांहीं ग्रहे अे
पण आणे मारगे आव्यो छुं, तेह मारगनी सुरति ते नवी लहे अे ॥७३॥
कृम कृम चालता कुशल होअे मार्ग प्रणित अे मर्यादा केरी नित्य छे अे
अहीं पक्ष ते प्रभु अनुग्रहनुं सामर्थ अे केवल पुष्ट पुष्टि रीत छे अे ॥७४॥
अेतनमारगे फलपरवसान ते अेक भाव भेदे भेद दान तणो अे
पुष्ट पुष्टेने मर्यादा पुष्टे भिन्न भिन्न अहां सद्य ने तहीं विलंब घणा अे ॥७५॥
तेहवे अे विहंगम मारग परम रसाल जेहना रसनो पार न पामीअे अे
महा रसिक रसात्मीक पूरण रसनुं रूप अेहना अनुभवथी न विरामीअे अे ॥७६॥
वली अेक वार संप्रदायनी चाली वात त्यारे कल्याणभटे विनती करी अे
महाराज आ मारग मोटो परम अथाह प्रभु सांभली बोल्या चित धरी अे ॥७७॥
सुनो भटजी अे तो कछु मारग नाहीं अे तो केवल फल अनुभव जेह अे
मारग सोइ जाको फल आगे होअे अे तो परम फलात्मीक रूप अेह अे ॥७८॥

- એવો અન્ય સંપ્રદાતીત એ મારગ પ્રીય મહેદ અનુગ્રહ પ્રગટ કરાવીયો એ
મહેદ અનુગ્રહ એ અસાધારણ આધિક્ય તે ભક્ત પ્રભુ મન ભાવીયો એ ૧૭૯૧
- સર્વ ત્યાગ ને સર્વાત્મના ભાવે હોએ પ્રિય એ પ્રસિધ્ધ પ્રમાણ યોગ્ય સદા એ
આળે મારગે મહેદ તળો અંગીકારજ માત્ર એ પ્રભુ ને એ મારગ પ્રીય તદા એ ૧૮૦૧
- એ અસાધારણ અંગીકાર તળુ કૃત્ય સર્વોત્તમ માંહે પ્રગટ કર્યું એ
અંગીકૃત્ય ત્ય ગોપીસ વલ્લભીકૃત માનવી ગોપી એ અનાથ વચન ધર્યું એ ૧૮૧૧
- ગોપની સ્ત્રી માટે ગોપી નહીં કહેવાય ગોપીનું કારણ ભિન્ન છે એ
આચાર્યજીએ એહનો અર્થ લખ્યો છે આપ તે ભાવને સહુ આધિન છે એ ૧૮૨૧
- તેથી વચન નહીં ને દુરાવ નહીં લવલેશ તેહને સીંચવવું કાંઈ નહીં પડે એ
પ્રભુના રસને હારંદ્રને હિતને જાણે રસ સિધ્ધ થાએ છે જેહ વડે એ ૧૮૩૧
- તેહને સંપૂર્ણ રસનો અનુભવ છે નિત્ય શ્રી અંગેથી પ્રગટ્યો તે સોહામણો એ
શુધ્ધ ભાવાપન સર્વાત્મના સંયુક્ત તે અતિ ઉક્તે પરમ મોહામણો એ ૧૮૪૧
- તેહના ઇસ જે શુધ્ધ રસાત્મીક મૂલ સ્વરૂપ વિઠલેશ કુમાર ગોકુલ ઘણી એ
એહને માનવી પ્રીય સ્વકીય જે સમાજ રસ કાજને રસિક શિરોમણી એ ૧૮૫૧
- બીજો અર્થ જે ગોપાલની સંબંધણી ગોપી ગો જે ઇન્દ્રીય પા જે રક્ષક મુદા એ
લ જે અનુગ્રહ કરતાં તે માટે ગોપાલ એહવો અર્થ અહીં સિધ્ધ હોએ એ ૧૮૬૧
- ભક્તના સમોહની ઇન્દ્રીયાદિક જે સર્વ તેહના પાલકની સંબંધણી એ
નિત્ય રમણીક ગોપી તેના જે છે ઈશ શ્રી વલ્લભ સકલ મુગટ મણી એ ૧૮૭૧
- તેહને માનવી વલ્લભ હોએ એ અનુભવ સિધ્ધ એળે મારગે જે અંગીકૃત કર્યા એ
તે એ પ્રભુને હોએ પરમ પ્રિય રૂપ રસ કાજને જે સ્વતઃ વર્યા એ ૧૮૮૧
- જેને પોતે કહ્યા છે ઇંદ્રાંકો એ પ્રાગટ્ય સ્વતંત્ર જે પોતે ધર્યો એ
કેવલ લૌકિક સંબંધ દૂર કરવા કાજ અપનો સંબંધ કરવેકું કર્યો એ ૧૮૯૧
- એહવો કેવલ ફલ રૂપ રસાત્મીક જે અન્ય સંપ્રદાતીત પુષ્ટિ પુષ્ટિ એ
શુધ્ધ ભક્તિ મારગ વિષે મહેદ અનુગ્રહી જે તે ઉપર પ્રભુ છે અતિસે સંતુષ્ટ એ ૧૯૦૧
- એળે પ્રકારે મારગ ને એ સ્વરૂપ જ્યારે પ્રગટ યથારથ આણીએ એ
જ્યારે એહવા મહેદ પાછલ કહી આવ્યો તેહ તે કૃપા કરે તો એ જાણીએ એ ૧૯૧૧
- એળે સમય એહવી સૃષ્ટી રસાત્મીકસું શ્રી ગુંસાઈજી સહિત લીલા કરે એ
મહા ભાગ્ય સ્થલે શ્રી ગોકુલમાં પ્રાગટ્ય દશાની પ્રગટ લીલા કરે એ ૧૯૨૧
- સર્વ કરણ સામર્થ્યનું મહા અમર્યાદ ચરિત્ર અમર્યાદ દાન કેમ સકું કહી એ
અમર્યાદ વૈભવ તે કાંઈ ગિણ્યો ન જાએ જેહનો પાર નાવે પરમિત નહીં એ ૧૯૩૧
- મહાદાન વિષે સમે વિહિત અવિહિત પાત્રાપાત્ર તળો તે વિચાર નહીં એ
એવું મર્યાદા રહિત તે એહ સ્વરૂપ અમર્યાદ લીલા કરે ઝમહી એ ૧૯૪૧
- એમ સર્વ સમાજને કરી મનોરથ અંત સહુ ભાંતે સર્વ તે રસ ભર્યા એ
બીજે પ્રાગટ્યે વિહિત જેહ પ્રકાર મર્યાદા એ સહુ કારજ કર્યા એ ૧૯૫૧
- બ્રહ્મ શરીર વિના મુચકુંદને મુલી ન આપી ગૂઢ ભાવ છે પ્રીછજો એહ થકી એ
જેટલા પ્રયોજનને પ્રાગટ્ય તેટલું થાય અધિક ન થાએ તેહ થકી એ ૧૯૬૧

- ને અહીંયા બ્રાહ્મણને આપ્યું છે દાસત્વ વરણાવરણનું કારજ સર્યું એ
 બ્રાહ્મણ આરંભીને જે કોઝ જાત તેહને ભજનાનંદ મહા દાન કર્યું એ ૧૧૭।
- અહીં મુક્તિની વાસના નહીં લગાર સંભાવના કો જાણે નહીં એ
 સ્વતંત્ર સ્થાપન કીધું પોતે સર્વ કેવલ પોતાને બલ અહીં એ ૧૧૮।
- એ સ્વતંત્ર પ્રાગદ્યે અંગીકાર સ્વતંત્ર જે સાર સુખદ ઘણો એ
 સત્કાર સ્વતંત્ર પ્રભુનો માને સર્વ ગર્વ નવી માને કોઈ તણો એ ૧૧૯।
- કેહેને કેહેનો ન્યોરો ન હોય લગાર પિતાનો પુત્રને સ્ત્રીને ભરથાર તણો એ
 પૂરણ પ્રાગદ્ય તણુ એ લક્ષણ એહ કર્યો સ્વતઃ વર્ણ તે સોહામણો એ ૧૨૦।
- એહવું સ્વતંત્ર ચરિત્ર અગાધ તે ચિત તણા ચિત ને હરે એ
 ને સ્વતંત્ર એહ પ્રભુ તણા એ છે ભક્ત અનુરક્ત થઈ અને વિચરે એ ૧૨૧।
- આગલ સ્વ અનુગ્રહી રસિક સમાજ રાજ રાજેશ્વર સૃષ્ટિ જેહ વરી એ
 તે ઉતરોતર લીલાનો ભરભાવ ભાવ કહીશ તે વિસદ કરી એ ૧૨૨।
- એ પુષ્ટિ સૃષ્ટિ દિન દિન વાધતી નવીન ફરી ચાર પ્રકારની પ્રગટશે એ
 પણ તેમાં જે કેવલ પ્રભુ પરાયણ પરમ પુષ્ટિ પુષ્ટિ શ્રીઅંગ સેવા રસે એ ૧૨૩।
- રમણ ઉપયોગી સ્વરૂપાત્મીક અંતરંગ પરમ અનુગ્રહી પાત્ર તે ભિન્ન છે એ
 પાત્ર ભેદે ભાવ તણો લહીયે છે ભેદ ભાવ ભેદે રસ ભેદ ચિન્હ છે એ ૧૨૪।
- જેહના રસનો પ્રકાર અતિ છે અગાધ સર્વોધિક સર્વથી ન્યારો ધર્યો એ
 તે રસ ભેદ સમજ્યો ન જાએ ફલ ભેદ સ્વાર્થ અલગો કર્યો એ ૧૨૫।
- તેહનો સંવત સોલ છેતાલીસથી વિસ્તાર રાજે અનુદિન લીલા સ્વતઃ કરીએ
 તેહના પરીકર સર્વ સમાજની સાથ સ્વતંત્ર જે મહારસ ભરી એ ૧૨૬।
- તે ગુજરાતને મહા દાન કરી પધાર્યા પછી ગૂઢ રસદાન પાત્ર જે રસ ભર્યા એ
 તે વિસદ કહીસે પરમ રસાલ પ્રભુજીએ જેહ પ્રગટ કર્યા એ ૧૨૭।
- હવે હવડા અહીંયા પુરુષોત્તમ પરમાનંદ અગ્રણી અનેક પ્રકારની એ
 ભાંતિ ભાંતિ લીલા ચરિત્ર કરે છે અનેક વિવેક કરી કરી વિસ્તારની એ ૧૨૮।
- ત્યાંહાં શ્રી ગુંસાઈજી રૂપાધિક સ્નેહ યુક્ત મહા મોદ સહિત વાત્સલ્ય ભરે એ
 પ્રિય પુત્ર પરમ રસરાસ રસાલ સુખ સાર તણો અનુભવ કરે એ ૧૨૯।
- પ્રમેય ગોપન ગૂઢ વાત્સલ્ય મહત્વ અનેક જે પ્રગટ કરે તે સહુ મન ધરું એ
 આગલને ૨૭ મેં માંગલ્યે તેહની અનુસારે વિસદ કરું એ ૧૨૧૦।
- ઈતિ શ્રી ગોકુલેશ લીલા રસાબ્ધી ક્રીડા કલ્લોલ મહા અદ્ભુત વિચિત્ર રસ
 વ્યારાના ગોપાલદાસ વિરચિત શ્રી ગોકુલ લીલા યા શ્રી ગોકુલ દ્રઢ વાસનું વર્ણનો નામ
 ॥ માંગલ્ય ૨૬ મું સંપૂર્ણમ્ ॥

માંગલ્ય - ૨૭ - સતાવીસમું

રાગ : 'ધનાશ્રી' મારે માંડવ કોણ કોણ આવ્યા ને કોણ કોણ આવશે " એમ ગવાશે।

શ્રી રૂકમણીજીના લાલ તે લાડ લડેતો કરે	
શ્રી ગુંસાઈજીના નેત્ર ઉત્સવ સર્વાંગ અતિ સુખ ભરે	૧૧।
અવતારા અવતારી વરેન્દ્ર વર સ્વતંત્ર સર્વથી	
ભક્ત જીવન એહવું સ્વરૂપ ન ભૂતો ભાવી નથી	૧૨।
જેહનું મીતું નામ સ્વરૂપ મીતું સદા	
શીલ મીતું મીઠી વાત ચરિત્ર મીતું સદા	૧૩।
મુખ મીતું મીઠી જીભ લાવણ્ય મીતું ઘણું	
માન મીતું મીતું દાન દાતુર્ય તે એહ તણુ	૧૪।
વચન મીતું મીઠી વાત મીઠી વય સર્વદા	
વાણી મીઠી મીતું ગાન મીઠા ગુણ એ સદા	૧૫।
એહવો શ્રીમાન રસ તણુ મૂલ ને રાગનું મૂલ છે	
સ્નેહનું મૂલ સુખ મૂલ ને સર્વ અનુકૂલ છે	૧૬।
સકલ પરીપૂર્ણ મંગલ ગુણે ગુણ અલંકૃત કર્યા	
વાત્સલ્ય વત્સલ સેવા રસ પ્રિય રસ ભર્યા	૧૭।
સેવા સ્થાપન એ તત્પર ભક્તિ માર્ગ દ્રઢ કર્યો	
વિવર્ધના ભક્તના ધર્મનો ને સોચ સંદેહ હર્યો	૧૮।
આચાર્ય નિત્ય કૃત્ય સર્વદા લેખનાશય વિચારી	
સર્વ સંસયના વિધ્વંસક દોષ પરિહાર કારી	૧૯।
પિતુના વાક્ય પ્રપાલક સત્ય સંકલ્પ આપ	
સત્ય વક્તા સત્ય કરણ સત્ય કૃત્ય મહા પ્રતાપ	૨૦।
ગૂઢ અતિ ગૂઢ આસય મહા ગૂઢ કારણ અનૂપ	
ગૂઢ સંકેત રસ ગૂઢ અતિ ગૂઢ ગોકુલનો ભૂપ	૨૧।
ભક્ત વસ ભક્ત ચિંતામણી ભક્ત પ્રીય ભક્ત ગમ્ય	
ભક્તને ભાવે વિભૂષિત ભક્તનું પરમ રમ્ય	૨૨।
શરદ ચંદ્રાધિક સુખદ ને જગત એહેલાદ કારી	
સૌભાગ્ય વર્ધન ભક્ત હિત પ્રગટ લીલા વિસ્તારી	૨૩।
ભક્તના ભાગ્યને અર્થ ને ભૂમી જે ભાગ્યવાન	
લોક વેદાતીત ચરણ સબંધ કરવા દાન	૨૪।
ભૂતલ મધ્યે પ્રગટ થઈ સ્વરૂપ લીલા ચરિત્રે	
ત્રિવિધાનંદે કરી ભૌમી જુત ભાવે ભરી વિચિત્રે	૨૫।
ભક્તના ભાગ્ય વિસ્તાર્યા એ પ્રાગ અડેલ થઈ	
ગઢાગઢ ને જે શ્રી ગોકુલ મથુરામાં તે રહી	૨૬।

वय कृस वीस वरसने उपर थया अढी मास	
अेह स्थले रही दिन दिन अधिक भक्तनी पूरी आस	।१७।
गोकुलमणी मन अभिलाषीत जे रस मन भाव्यो	
तामसादी लीलानो ते अनुभव करीने कराव्यो	।१८।
पछी मथुराथी पाछले मांगल्ये कह्युं छे तेणे प्रकारे	
श्री गोकुल फरी द्रढ वास कीधो ते जीवन आधारे	।१९।
श्री गोकुल उत्सवकारी श्री गोकुलमां बिराजे	
श्री गोकुलाधीश गोकुल रसिक नित्य नौतन राजे	।२०।
अेटला पर्यंत अहीं अेनी लीला इच्छाअे भरी	
सूचवी कारण सहित छवीस मांगल्ये करी	।२१।
हवे सवंत सोल ओगणत्रीसेथी श्री गोकुलमां जेह	
ते सतावीसमें मांगल्यथी कहीस चरित्र तेह	।२२।
श्री गोकुलपति अति प्रतापी महा मुक्ष रसना जे रसीया	
रसरास केलीकलादिनदिन प्रते अति उल्लसीया	।२३।
उतरोतर वाधती अेकथी अेक जे अधिक नित्य	
हित सहित ते अंगीकृत करी प्रमेय गोपन सहित	।२४।
सदा सर्वदा नित्य लीला श्री गोकुल करी प्रगट वास	
ते कांइ प्रगट करी कहुं हुं मनमां धरी आस	।२५।
स्नेह भरे श्री गुंसाईजी रहे सदा प्रेमे पाग्या	
आत्मानुं अभिराम जग वल्लभसुं अनुराग्या	।२६।
आनंद दायक पुत्रने जोइ शीतल करे नेत्र	
जे लोकोतर अभिराम आनंद दायक चरित्र	।२७।
जोइ जोइ मोद न माय आनंद उपजे घणो	
विसद करी अेह प्रकार क्यां लगी कहुं तेह तणो	।२८।
श्रीजीसुं श्री गुंसाईजी उतकर्ष ज्युत स्नेह धरे	
असाधारण अभिलाष वात्सल्य प्रगट करे	।२९।
भोजन करवा बेसे त्यारे श्रीजीने प्रेमसुं	
निपट निकट ते बेसाडे श्री गुंसाईजी नेमसुं	।३०।
श्री गुंसाईजीनो जोइ अनुरोध अलगा ते बेसे नहीं	
बीजा बालक आसपास बेसे ते भावे तहीं	।३१।
अने जे जे उतम होअे वस्तु पोताने मन भावती	
ते ते महेले श्रीजीने जेम रूची आवती	।३२।
अे तो मारग प्रणालिका जगत प्रसिध्ध लही	
पण रूचतुं घणुं आरोगे अे वात श्रीमुखथी कही	।३३।
मोहेकुं मिठाई भावे खटइ मोहेकुं न भावे	
घृत चुचुतो लीओ जाअे रूखो में लीओ न जावे	।३४।

એહ પોતાની પ્રકૃતિ સ્નેહાત્મીક રૂપ કહી એ	
ભક્તને જ્ઞાપનાર્થ તે સર્વ સનમુખે લહી એ	૧૩૫।
મિઠાઈ ને ટટાઈ સચીકણ ને વલી કહી રૂક્ષ	
જ્ઞાન ને રસ કહ્યો એહ મહાતમ ને સ્નેહ મુક્ષ	૧૩૬।
એહ વાતનો એહ આસય માટે રસાત્મીક રસ સ્નેહ	
મહાતમમે રૂચી નહીં તે એહનો ભાવ એહ	૧૩૭।
અને તેહવું કર્યું શ્રી ગુંસાઈજીએ તેણે કરી રૂચે સર્વ	
એહવો શ્રી ગુંસાઈજીનો સ્નેહ સૌભાગ્ય મદ તણો ગર્વ	૧૩૮।
વલી જે વસ્તુ મિષ્ટ મધુર સ્વાદિષ્ટ હોએ તે જેહ	
રૂચતી જાણી પોરોસાવે આરોગે સ્નેહ કરી તેહ	૧૩૯।
તે પ્રબલ સ્નેહ કરી શ્રી ગુંસાઈજી આપ જ્યારે	
ચાતુરમાસની એકાદસી નિરાહાર કરે ત્યારે	૧૪૦।
શ્રીજીને કહેબાબા તુમ જાય ભીતર કરો ફલાહાર	
ધર્મ રક્ષક અને પિત્રુ ભક્ત પ્રગટ તે કરણહાર	૧૪૧।
મર્યાદાના પ્રતિપાલક નીત ચાતુરી પ્રવીન	
પિતાના વચનનો ભંગ કરે નહીં રહે આધીન	૧૪૨।
ભોજનશાલા પધારીને કરી એક નવલ ઉક્ત	
એકાદસી નિરાહાર ફલાહાર તેહ જુક્ત	૧૪૩।
તેહની વાત શ્રી મુખથી કહી છે બહુવાર	
ભક્તને મોદ રંજન કરી ચાતુરી મહા સાર	૧૪૪।
એકાદસી ચાતુરમાસ શ્રી ગુંસાઈજી કરે નિરાહાર	
તબ હમસું કહે બાબા જાયકે તુમ કરો ફલાહાર	૧૪૫।
પાછે હમ ભીતર જાયકે એક કણ દ્રાક્ષ લીજે	
નેક દાંતસોં દાબીકે સઘહી ડાર દીજે	૧૪૬।
રાત આજ્ઞા કરે દૂધકી સો હમ એસે કરી	
દૂધમોં અંગુરી મહેલીકે બૂંદ મોંહમાં ધરી	૧૪૭।
જબ હમકું શ્રી ગુંસાઈજી પૂછે ફલાહાર કીની	
હાંજી કહા કરી તબ કહે દૂધ અરૂ દ્રાખ લીની	૧૪૮।
શ્રી ગુંસાઈજીસત્ય કરી માને મિથ્યા બોલ્યો ન જાએ	
અરૂ મિથ્યા કેસે કરી બોલીએ જાની આપુને ભાયે	૧૪૯।
એહવો સત્ય વક્તા સત્ય સંકલ્પ સર્વને નિત્ય સોહાએ	
મિથ્યા બોલ્યા તણી એહને નહીં સંભાવના એ	૧૫૦।
પિત્રુના વાક્યા પ્રપાલકે આદર્યો એમ ધર્મ	
જેહનું એ કારજ તે સાધક છે અખિલ ધર્મ એ	૧૫૧।
પછે બીજી એકાદસી તે સંબંધ આધિક્યે કરી	
શ્રી ગુંસાઈજીએ સહેજ સત્યાજીને પૂછ્યું ફરી	૧૫૨।

श्री वल्लभे फलाहार कीनो अेम पूछयुं ज्यारे	
कह्युं वे कब करत फलाहार अेम दीधो उतर त्यारे	१५३।
मेरे आगे आय कहेत हे फलाहार कीनो अेसी	
वलतुं सत्याजीअे सर्व वृतांत कह्युं प्रकासी	१५४।
सांभली अेहवी वात अेकवार मन रह्या सोची	
कर्यो कोण प्रकार वात्सल्यभर रह्या लोची	१५५।
पछे गुंसाईजीअे श्रीजीने माटे निराहार करवी महेली	
उपज्यो अति पश्चाताप जे निराहार करी पहेली	१५६।
पछे बेसी करे संग फलाहार अेहवो प्रबल प्रणय जेह	
श्री गुंसाईजी धर्मधुरंधर मर्यादा रक्षक तेह	१५७।
स्नेह करी धर्म मर्यादा बेहुनो उपमर्द कीधो	
अेक प्रबोधणी निराहार करवी अेहवो नेम लीधो	१५८।
अने श्रीजी गुंसाईजीथी अेक पल अलगा रहे ते ज्यारे	
जोया विना श्री गुंसाईजीने चेन पडे न त्यारे	१५९।
अेकवार श्री गुंसाईजी आप पधार्या मथुरा माहां	
श्री गोकुलथी गोविंद स्वामी पाछळथी ते गया त्याहां	१६०।
श्री गुंसाईजीअे गोविंद स्वामीने श्रीजीनी कुशल वात	
पूछवाने मनोरथ भर्या मन माहें नाना भांत	१६१।
उदे माहें आरंद्र थई उर भरी आव्या घणुं	
हरखे हरखांसु हित भरे हुं शुं कहुं तेह तणुं	१६२।
अेटलुं कही शक्या जे श्री वल्लभ नीके आप	
नाम लेतामां अंतर प्रगट्यो अधिक ताप	१६३।
वाणी लपटाइ अंतरगति श्रीजीना स्वरूप साथ	
ते बाहेर निसरी सके नाहीं पूछवा विसद वात	१६४।
अेह अवस्था गुंसाईजीनी देखीने मन भावी	
गोविंद स्वामिनी अेह समय छाती ते भरी आवी	१६५।
उतर कशो न दिवायो अेहवुं स्नेहात्मिक स्वरूप	
सहेजे प्रेम परिपूर्ण उत्कर्ष अेह अनूप	१६६।
नहीं तो बालक बीजा मोटा छोट हता तेणी वार	
पण अेक अे कारण रूप प्रिय पुत्रना पूछ्या ते समाचार	१६७।
पछे श्री गुंसाईजी मथुराथी पधार्या जेणी वार	
पोतानो भाव दुरावीने बोलीया तेणी वार	१६८।
गोविंद स्वामीने उदेशे करी कही अेह वात	
न जानीअे तुम गोविंददासके भावसुं कोन भांत्य	१६९।
अंतःकरणसुं प्रगट स्वतंत्र संबंध करवायो अेसो	
अेम कही सूचव्युं सर्व कह्युं कह्यो नहीं जाय तेसो	१७०।

अने श्री गुंसाईजीने सहेज निरंतर व्यसन अहे	
श्रीजी कनेथी जे को आवे घणुं पूछे तेह	१७१।
श्री वल्लभ कहा करत हे बेठे कोण भांत	
केसी चलत त्यां वात अरू कोन बेठे हे पांत्य	१७२।
अेक समय उथापने श्रीजीअे सौभाग्य सभा मांहां	
श्री गुंसाईजीना हित तणी वात ते आप कही विसद करी त्यांहां	१७३।
अेक दिन खीरा मेरे पासते गयो श्री गुंसाईजी आगे	
तब श्री गुंसाईजी मेरो नाम ले के वाके पूछन लागे	१७४।
श्री वल्लभ कहा करत हे खीरा सनमुख चही रे	
अेह हवडा कथा करी रह्या कहा कथा आज कही रे	१७५।
तब इने उतर दीनो सनमुख महाराज कही	
आनंद सागरमां मग्न थयो हुं तो कांइ समुज्यो नहीं	१७६।
अे सुनीके श्री गुंसाईजी बोहोत भये प्रसन्न	
मोद संकोचे कही वात ते समजे अनुभवीनुं मन	१७७।
अे कहेता समयनी कोइ विलक्षण अनिर्वचनी शोभा	
भाव सहित वचन चातुरीना ने उतरनी ओभा	१७८।
ते कहेता कह्युं न जाअे जाणे जे सनमुख निहाले	
करूणानुं बल होअे ते अे वचन रसने संभाले	१७९।
अनुभव तणो अनुभाव बाह्याज्य केम निसरे	
स्वादे करी सहु स्वाद अनुसंधान विसरे	१८०।
अने भक्त पोषण अर्थ कहे कथा रसिक जीवन प्राण	
अेहवो तो रस प्रगट होअे केनु रहे नहीं अनुसंधान	१८१।
निज अनुभवी नित्य रमण तणा गूढ गोपनीय भाव	
प्रगट करे तेथी पोते भावाधीन थाअे स्वभाव	१८२।
आप कहेतामां आपने रहे नहीं अनुसंधान	
तो सांभलनारने केम रहे जे सुणे मधुरी वाण	१८३।
हवे अेहवी वातो श्री गुंसाईजी वैश्नव द्वारा सुणे ज्यारे	
छाना श्री वचन माधुरी सांभलवाने आवे त्यारे	१८४।
ते सांभली श्रीजी संकोच करी खरिक्कां पधारे	
त्यांहां जइ कहे कथा सार निज रसिकना मन वधारे	१८५।
रसे अकर्ष्या श्री गुंसाईजी सांभलवाने अहींया आवे	
स्नेहे गीधा दूरी सांभले तेह मनमां भावे	१८६।
अति प्रीय परम माधुर्य मनोहर शुभ वचन	
सांभलवाने अहो रात्र अभिलाख रहे अेहोने मन	१८७।
ते करता श्री महाप्रभुनुं स्वरूप मनमां ग्रहीने	
प्रागटनी प्रगट अनुकृतीनुं ते कारण लहीये	१८८।

अतिसे अनुपम असाधारण उत्कर्ष मन विचारी	
तेणे करी मननो अे विचार जे जोइअे सुंदरकारी	१८९।
श्री वल्लभ कोण प्रकारे केवा भाव प्रगट करे	
ते सांभलवाने आवे गुंसाईजी उलट भरे	१९०।
अे वात श्रीजीअे कल्याण भट खंभालीयाने जेह	
करुणा करी कही आपते विसद करी कहुं तेह	१९१।
अेहो उपर सदा श्री प्रभुजी आपुथी अति प्रसन्न	
अे बेसे सनमुख पूछे वात वात्सल्ये धरी भाव मन	१९२।
अेक दिवसे कल्याणभटे श्रीजीनी आगल शीष नामी	
करी विनती विनय वचन कही प्रभुनो समय पामी	१९३।
महाराज में सांभल्युं जे कथा ज्याहां कही राज	
श्री गुंसाईजी हित सहित छाना आवे ते सांभलवा काज	१९४।
अे सुणी मुसकाया हांहां करी आवे ते सत्य ज्याहां	
अेक वेर खरिकमों कथा कहुं आय ठाडे सो त्याहां	१९५।
अेक वैश्नवने ठाडे देखे सो वे भयो ठाडो त्याहां	
उनकुं ठाडो देखीके में कह्यो बेठीये बेतु नाहीं	१९६।
मेरे कहे वैश्नव वे बेठो नाहीं तबही में जान पायो	
अे बेठत नाहीं यातेजु इहां श्री गुंसाईजी आये	१९७।
वार दो वार अेसे कह्यो हमकुं मनोरथ आवे	
हमकुं वो कथा सुनावे पे कोन हमकुं सुनावे	१९८।
अेसे कही कहीके अेसी भांत्ये मोहेकुं सुनाये	
पे में तो श्री गुंसाईजीके आगे संकोचथे कह्यो न जाय	१९९।
श्री गुंसाईजी अेसी करे बोहोत प्रेम मोहेकुं संकोच आवे	
श्री गुंसाईजी आगे कथा मेरे कहेतो कही न जावे	१९००।
त्यारे कल्याणभटे कह्युं जे राजने तो संकोच	
श्री गुंसाईजीने तो अे सुणवा मनोरथनी लेच	१९१।
ज्याहां राजश्री वचनामृत करो भावनी वृष्टी होय	
ते सांभलवानो मनोरथ श्री गुंसाईजीने से न होय	१९२।
आवो कोडामणो कुंवर ने ते वली कथा बोले	
तो अे नहीं सांभले तो बीजुं कोण अेह तोले	१९३।
वली पूछ्युं राज तो श्री गुंसाईजीनुं स्वरूप सम्यक जाण्युं	
राजनुं स्वरूप श्री गुंसाईजीअे जाण्युं के नहीं जाण्युं	१९४।
त्यारे मुसकाइ मोद संयुक्त कह्युं जे कहा कहीये	
कहेवेमें संकोच आवत हे मनकी मनमां लहीये	१९५।
अरू वात मोहोते जितनी काढीअे तितनी होवे पराइ	
अेम कही अने कही अेक वात मनमां उलट भराइ	१९०६।

अेक वेर श्री गुंसाईजी बीडा आरोगे में बेठे पास	
में तष्टी मांगी निकट ठाडो हतो भट राघवदास	।१०७।
उन जायके तष्टी राखी अरू दीठ कुजात अेसो	
तेह समय श्लोकको अर्थ श्री गुंसाईजीसुं पूछयो अेसो	।८।
शब्दोही धूमवल्लो के अे कारीकानो जे भाव	
राज श्रीमुखथी कहीअे सांभलवानो चाव	।९।
तब श्री गुंसाईजीने मोसुं पूछयो में सुन्यो हे अेसो	
या श्लोकको तुम यासुं समुजाय कह्यो हे तेसो	।१०।
तब में कह्यो हाजी याकुं में सुनायो हे करी विस्तार	
तब उनकुं पूछयो क्योरे कह्यो हे हांजी कह्यो अेकवार	।११।
गुंसाईजी बोले इनके कहे आयो नहीं चित तेरे	
समज्यो नहीं याके कहे सो कहा समुजेगो कहेमेरे	।१२।
त्यारे कल्याणभट खंभालीयाअे कह्युं राज राज	
वारणे जाउं अे वातनी मिठाई उपर हुं आज	।१३।
पिता पुत्रनो स्नेह ने अे जाणपणु जे महा सार	
ते उपर हुं घोली नाखु ने ओवारुं वारंवार	।१४।
अमने ते वात तणो रस आवो मीठो लागे छे लही	
श्री गुंसाईजीना अनुभवनी मिठाई कोण सके कहीय	।१५।
पुत्रवंत तो श्री गुंसाईजी जेहनेराज सरखो ते पुत्र	
श्री गुंसाईजीनुं ते महा भाग्य अे स्वरूपनुं जाण्युं सूत्र	।१६।
वस्तुने वस्तु जाणे मनव्रत ते होअे ज्याहां	
राजने विषे मनव्रत नोहे तो होअे ते क्याहां	।१७।
अेहवी घणी घणी वात मनोहर कीधी ते अति विनय मांहीं	
श्रीमुखे कह्युं श्री गुंसाईजीने हमसुं कछु राख्यो नांहीं	।१८।
अेकवार कह्युं श्री गुंसाईजी जब कथा कहे समय पाये	
तब दादा आदि सहु कोअे हम पासे बेठे सो आये	।१९।
अेक वेर में कह्यो कछु काजकुं मोहेकुं भयो विलंब	
तब दादा ने कह्यो श्री गुंसाईजीसुं कथाको करो आरंभ	।२०।
श्री गुंसाईजीने हंसी के कह्यो श्रोता आवे तो कहीये	
श्रोता विना कासो कहीये अरू स्वाद केसे के पैअे	।२१।
श्री गुंसाईजीना वचननो आसय तो अेहोनी करूणाथी लहीअे	
मर्यादा हित श्रोता कह्युं पण कारण भिन्न कहीअे	।२२।
वस्तुना भोक्ता आव्या विना वस्तु केम प्रगट करीअे	
अपरमित वस्तु विनियोगनी ते कोण आगे ते धरीअे	।२३।
कहेनार त्यारे श्री गुंसाईजी केहेवुं त्यारे फल प्रकर्ण	
अेहना भोक्ता आव्या विना केम करे अर्थ सहसा विवरण	।२४।

- भोक्ता ज्ञाता ओ स्वरूप ओ वस्तुओ स्वरूप भोग्य
परम रसाल अति रसिक समर्पवा रहे जोग्य । १२५।
- ओ प्रकार श्री गुंसाईजी जाणे के प्रभु करे दान जेहने
महेद अनुग्रहथी प्रीछे ने अनुभव होओ तेहने । १२६।
- पछे श्रीजी सभाओ पधार्या तयारे कथा कही मन भावी
श्री गुंसाईजीओ भाव प्रगट करी आप आरत समाधी । १२७।
- वली स्वरूपना उत्कर्ष उपरे कही छे ओक वात
श्रीजीओ श्रीमुखे करी अने विसद ते नाना भांत । १२८।
- ओक वेर भोजन उपरांत विश्राम करी बेठक मांह
बालकृष्ण अरू रघुनाथ मेरे पास बेठे त्यांह । १२९।
- बहुधा ओमेरे पास रहे समय समय सह
आपुने काजकुं समे न्यारे होवे न ओ कबहुं । १३०।
- चतुर बिहारी और गौरी नाइक आये मेरे पास
सनमुख बेठीके गान करे मनके हुल्लास । १३१।
- श्री गुंसाईजीने अपनी बेठकथे सुन्यो सब दे के मन
रागनी सुनीके भरी आयो भओ सात्वीक भावापन्न । १३२।
- छीत स्वामी वहां बेठे हते श्री गुंसाईजी पास
ओसी वस्तुको देखीके पूछयो प्रगट प्रकाश । १३३।
- समजवैया बालकमों कहो कोन महाराज
आवेसे श्री गुंसाईजीओ छोडी उसास कह्यो के समजत हे सबे । १३४।
- छीतस्वामीओ श्री गुंसाईजीको हारंद्र समुजो वेसो
ओ तो कछु व्यंग वचन कह्यो तब फिरी पूछयो ओसो । १३५।
- श्री वल्लभ बोहोत समजत हे श्री गुंसाईजीसुं पूछयो वेइ
बोहोत ओर थोरो कहाजु समुजत हे समजे ओइ । १३६।
- ओहनो ओह भाव जेहनी वस्तु ते समजे पोता संजोग
लीला मध्यवर्ती छे गान ओ पोतानो रस भोग्य । १३७।
- अंग अंगने विषे राग अनुरागसुं रहे लग्न
ओ प्रभुनुं आधिक्य जोइ स्वाधीन थई थया मग्न । १३८।
- सकल विद्या गुण चातुरी चतुरने चरणे लाग्या
प्रमेयनुं प्रगट प्राबल्य जोइ रहे नित्य अनुराग्या । १३९।
- ते भोक्तानी आगल पोतानुं स्वरूप प्रगट करे छे
आधिदैविक स्वरूपसुं आप आगल धरे छे । १४०।
- ओनुं ओह प्रमाण जे वस्तु विनुं नावे मन
ओहवो रस हवो प्रगट जे गुंसाईजी थया प्रसन्न । १४१।
- ओभोग्य भोक्तानुं स्वरूप श्री गुंसाईजीने थयुं रूदयारूढ
तेणे करी ओ भाव उछल्लित थई बाहाज्य प्रगट थयो गूढ । १४२।

એ ગાન રસ લીલા મધ્યવર્તી તે સુખ તણુ મહા સાર	
એ વસ્તુ એહોની એ ભોક્તા દાતા જ્ઞાતા અપાર	૧૪૩।
એ મારગની સાથે જાવદિક લીલા ઉપયોગી વાન	
લીલા મધ્યવર્તી સામગ્રીની સાથે પ્રગટ્યું તે ગાન	૧૪૪।
એહનું સ્વરૂપ યથારથ સમજવાનો નહીં અધિકાર કેહેને	
અને ભાવ માર્ગી કોડ વસ્તુ હોએ જાણવા યોગ્ય એહને	૧૪૫।
એ પ્રકાર શ્રીજી જાણે અન્યથા કોડ જાણે નહીં	
એહવું સ્વરૂપ શ્રી ગુંસાઈજીએ જાણ્યું જે જાવદિક વસ્તુ અહીં	૧૪૬।
એહવું લહીને શ્રી ગુંસાઈજી શ્રીજીને નાના ભાંતિ	
ભાવનું તારતમ્ય પ્રગટ કરવાને પૂછે તે વાત	૧૪૭।
એકવાર તનસુખનો પરકાલો પઠવ્યો ગોડ નારાયણદાસ	
શ્રી ગુંસાઈજીએ સર્વ બાલકને પૂછ્યું મન હુલ્લાસ	૧૪૮।
ન્યારો ન્યારોતે દેખાડયો મનમાં જાણીને એહવું	
પરીક્ષા હિત પ્રમાણને જોડેએ કોણ કેહેવું	૧૪૯।
સર્વને કહ્યું તુમ દેખો વહાં ઉપયોગ આવે કેસે	
સર્વ કહ્યું બહોત આછો હે ઠાકુરકે લાયક જેસે	૧૫૦।
એ સાંભલી શ્રી ગુંસાઈજીએ કીધો તે મન વિચાર	
એહની દ્રષ્ટિ પહોંચી નહીં જેહ છે મહાસાર	૧૫૧।
વસ્તુ જે ભોગ્ય અધિક જાણે છે એહ	
પણ ભોક્તાનું આધિક્ય તે એહ શું જાણે તેહ	૧૫૨।
પછે સર્વ દેખતા પરકાલો દેખાડયો શ્રીજીને આળી	
દેખો બાબા એ કેસો હે ત્યારે બોલીયા મધુરી વાળી	૧૫૩।
એસી તો વસ્તુ કહાં હે જો વહાં ઉપયોગ આવે	
તથાપી હે ભલો યાહિતે અપુને મન ભાવે	૧૫૪।
શ્રી ગુંસાઈજી સુળી મુસકાયા તે થઈ પ્રસન્ન	
પણ હારંદ્ર કો એ સમજ્યા નહીં એહનું ભાવાપન્ન	૧૫૫।
વસ્તુ સમૂલ ઉતકર્ષતા પરમ સગર્ભ લહી અ	
એમાં સર્વ સિધ્ધાંત સમજાવ્યાએ વચન કહીઅ	૧૫૬।
એહવા છે અનેક પ્રકાર તે જાણે અનુભવ છે જેહને	
શ્રી ગુંસાઈજીને સુણવા મનોરથ ભાવ સહુ પૂછે એહને	૧૫૭।
શ્રી ગુંસાઈજી જ્યારે સ્વરૂપાનંદે ભર સૂચવે મહા અલોક	
દ્વિદલ રસ ભાવ લેખન કરે ગ્રંથ વા છૂટક શ્લોક	૧૫૮।
ત્યારે મન ધરે ભાવેષ્ટ વર શ્રી વલ્લભને દેખાડું એહ	
એહ પ્રમાણે તે સત્ય પૂછે પૂછે કરી નેહ	૧૫૯।
બાબા તુમ દેખો એ લેખન જો તુમારે મનમોં આવે	
ઉચિત હોય તો રાખીએ જો એ ભાવ તુમકું ભાવે	૧૬૦।

त्यारे धर्मनी सेतु मर्यादा रक्षक कहे अह वचन	
ज्याहां आप विचारत हो तहां कहां देखेको अन्य	। १६१।
अहवुं कही अने जुअे तयारे थाअे मनमां प्रसन्न	
करे प्रसंसा तयारे सत्य जाणे श्री गुंसाईजी मन	। ६२।
कदाचित मनमां ना आवे तयारे कहे न घणा वाना	
आपु लेखन विचारी करत अेम कही रहे छाना	। ६३।
त्यारे श्री गुंसाईजी संदेह जाणीने विचारे फेरी	
ते जोइ कहे बोहोत नीको हे अेम श्रीमुख वचन करी	। ६४।
वली को समय सहेज आवेसथी श्रीजी कइ लखे भाव	
ते आप लेखनमां लखे श्री गुंसाईजी करी चाव	। ६५।
अे श्री मुखे कह्युं अेकवेर हम सहज ही लीख्यो योंहीं	
श्री गुंसाईजी अे देखीके लिख्यो आप लेखन मांहीं	। ६६।
अने श्री गुंसाईजी यमुनाष्टकनी टीका करे ज्यारे	
पूरण टीका श्री वल्लभ करे अेहवुं विचार्युं तयारे	। ६७।
भाव तारातम्य अर्थ श्रीजीने कह्युं बाबा अे तुम विचारो	
पछे पित्तानुं वचन मानी अने लेखन करे न्यारो	। ६८।
ते महा अद्भुत असाधारण जे अश्रुत ने अद्रष्ट अर्थ	
अेहवा भाव प्रगट करे सांप्रत्य स्वतः पोते सामर्थ	। ६९।
जे मुकुंद रति वर्धनी मुकुंद विषे रती केम वर्ध पामे	
मोक्ष दाता मर्यादा मुकुंद अे तेह नामे	। ७०।
संगे करी रति वर्ध होय अे स्वभाव फर्यो तुमारे संगे	
जे फेरे ईश्वरनो स्वभाव ते कां न फेरे मनिस अंगे	। ७१।
जीव स्वभावने फेरता तेहने सो विलंब	
आश्चर्य शुं अे वातनुं अेहनो सो अचंबो	। ७२।
अेहवा अनेक भाव विचारी श्री गुंसाईजीने उलट भेर	
कह्युं उचित होये तो राखीअे ना तो विचारो फेर	। ७३।
ते भाव प्रकार जोइने श्री गुंसाईजी रीझया मन	
पछे उलटसुं कह्युं ते आप आनंदी अति थई प्रसन्न	। ७४।
प्रगट करीके श्री वल्लभ पास इतनो हम श्रम करवायो	
इनको स्वरूप जनायवेकुं असो मनमों आयो	। ७५।
जो कोइ महा भाग्यवान होयगो सो जानैगो भावी	
अे पूरणता प्रगट करवाने टीका अे पूरण करावी	। ७६।
अे प्रमाण करवाने श्रीमुख थकी कह्युं छे ते करूं प्रकाश	
श्री गुंसाईजीने टीका पूरण करवाय हमारे पास	। ७७।
त्यारे कल्याणभटे कह्युं महाराज अे टीका नथी पूरण कीधी	
अे राजश्रीनी जे पूरणता ते प्रगट करी प्रसिद्धी	। १७८।

अे सांभली मोदे मुसकायने वचन भटनुं प्रमाण्युं	
तेह समय जे भक्त सनमुख रह्या तेणे अे सर्व जाण्युं	१७९।
अेहवा असाधारण भावथी गुंसाईजी थया भावापन्न	
उपज्यो अधिक आनंद ने मनोरथ प्रगट्यो मन	१८०।
ते अेक समय श्री गुंसाईजी मनसुं कीधो विचार	
उमंग्या विना भाव प्रगटे नहीं उमंग्याना बे प्रकार	१८१।
स्व इच्छाअे के वादे कहेवाये तो वाद तहां नहीं थाय	
प्रीय पुत्रसुं वाद केम थाअे वलतो ते कीधो उपाय	१८२।
सर्व बालक पासे बेठा छे तेहसुं मन भावी	
सुबोधनीनी तेहो पास ते धर्म चर्चा करावी	१८३।
त्यारे गिरधरजी ने गोविंदरायजी तो मृगराज रीते	
गाढ उचारसुं उचरे शास्त्र सिध्धांत नीते	१८४।
अषाढ मासनी नदीना पूर चाल्या जाय ते सर्व	
उमडया अति आंदुलमान थई टाले पंडितना गर्व	१८५।
त्याहां बालकृष्ण श्रुति तणी साक्ष दे रघुनाथजी बोले	
अमुक पुराणे विक्षात छे अेम आंतरिक खोले	१८६।
पुराण अष्टादसनी उपपत्य आणे सुदेश	
पण गुंसाईजीअे स्वसिध्धांतमां दीठो न केनो प्रवेश	१८७।
त्यारे श्रीजीने कह्युं श्री वल्लभ तुम कछु कहत नाहीं	
प्रथमे न बोल्या स्पष्ट वक्ता जाणी रहे मन मांहीं	१८८।
पिता समक्ष आज्ञा विनु केम बोले मर्यादा टाली	
आज्ञा उपर मेघ गर्जना वदे वाणी रसाली	१८९।
लीला रस सहित स्वरूपात्मीक भक्ति मार्गे उक्त	
स्वसिध्धांत स्थापन करी वक्ता वरेन्द्र ते बोल्या जे जुल	१९०।
त्याहां मुहुर्तवंता भाव प्रगट थया परम माधुर्य मिष्ट	
ते सांभळीने श्री गुंसाईजी थया ते रसाविष्ट	१९१।
पछे सभा उठया उपरांत गुंसाईजी कह्युं अेह वचन	
गिरधर शास्त्र पढ्यो बोहोत असो आयो मेरे मन	१९२।
ताते याकुं सुबोधनी पढाइये पे यामों नाहीं प्रवेश	
अे परम महा रस गूढ सो अन्य समजे न लेश	१९३।
अेह जेनी वस्तु तेहज लहे अन्य केम उरमां आणे	
बीजा बीजी विद्या विषे कुशल पण सुबोधणी शुं जाणे	१९४।
कुलमंडन कुल तणु छत्र कुल ढाकण सुखद सार	
वारताने ते प्रसंगे करी कह्युं छे बहु वार	१९५।
श्री गुंसाईजीके मुख तो को नहीं सकल बेटानी मांहीं	
दादाकुं शास्त्रनो ज्ञान ते सोतो काहुको नाहीं	१९६।

રાજ્ય શાસ્ત્ર ઓર વ્યાકરણાદિ જ્ઞાન હે સમગ્ર	
બાલકૃષ્ણકું વેદમોં ગમ્ય વ્યાખ્યાનકું મહા ડગ્ર	૧૧૭।
અરૂ રઘુનાથકું પે વ્યાકરણ પુરાણ ઓર ડપ પુરાણ	
સૂરતી ઁસી જૈ જહાં પૂછીઁ સો કહે મહા જાણ	૧૧૮।
વૈદિકકું તો નહીં ઓર કો જડુનાથકે સમાન	
ધનવંતરકું તો નહીં હોયગો સમ્યક ઁસો જ્ઞાન	૧૧૯।
જો વિદ્યા જાહીકું આવે સો અસાધારણ આવે	
પ્રાગદ્ય સાંપ્રત્ય સ્ફુરણા સહિત ઁસી કછુ કહી ન જાવે	૧૨૦।
સુબોધણી મનસું સ્પર્શ કરણ સો તો માહા દુરાપાસ	
કૃપા સાધ્ય હે શાસ્ત્ર વ્યાકરણથે હોઁ નહીં ઁ પ્રકાસ	૧૨૧।
ઁહનો ઁ આસય જૈ પોતાના અનુભવ તણી વસ્તુ જૈહ	
જૈહને કૃપા પોતે કરે તેહને થાય તે સ્પર્શ ઁહ	૧૨૨।
ઁ પ્રમાણને જૈદેવજીઁ અનુભવ કરી આણી મન	
રઘુનાથજીનો ઁ પુત્ર ઁણે કહ્યા જૈ વચન	૧૨૩।
ઁક સમય ગિરધરજીના નાતીનું નામ જૈ વિઠલરાય	
ગોવર્ધન ભાણેજ પાસ સુબોધણી ભણવા જાય	૧૨૪।
તે જોઁ જૈદેવજીઁ પૂછ્યું દામોદર ભટને જ્યારે	
શું પઢે કહ્યું સુબોધણી જૈદેવજી બોલ્યા ત્યારે	૧૨૫।
ભણાવી તારે ત્યાં સુબોધણી ને ગોવર્ધનભટને પાસ	
ઁહીં પઢેથી સુબોધણીનું જ્ઞાન ઁરૂં થાશે પ્રકાસ	૧૨૬।
અક્ષરાઅર્થ ભલે કહો પણ જૈ કાંઁ છે પ્રકાર	
તે ઁ શું જાણે મહા ગૂઢ છે ઁનો બહુ વિસ્તાર	૧૨૭।
પઢાવા માટે શું થાય અમો પઢાવીઁજ છે તાં	
પણ સુબોધીનીનું જૈ કહેવું તે તો મહા દુરબોધ કહેતા	૧૨૮।
શ્રી ગોકુલનાથકાકા પાસ પઢ્યા વિના વસ્તુ જૈહવી	
સ્પર્શ થવો નથી કેહેને યથાર્થ છે તેહવી	૧૨૯।
ઁનો અહંકાર મુકીને ઁહો પાસ પઢવાને આવે	
તો ઁકજ શ્લોકના પઢ્યામાં માર્ગસું સબંધ કરાવે	૧૩૦।
તે ઈશ્વર છે તેહોને તો કોસું ઈર્ષા ન કહીં	
વ્યર્થ મૂર્ઁ રહે છે તેમાં અન્ય પ્રવેશ નહીં	૧૩૧।
જૈ ઁનો અર્થ કહી સકે પ્રીછવે મધુરી વાણી	
જૈદેવજીઁ અનુભવ કરીને કહ્યું ઁહ પ્રમાણી	૧૩૨।
ઁને જૈ જૈ બાલક શ્રીજી પાસથી જૈટલું પઢ્યા જૈહ	
તેને તેટલો વસ્તુસું સ્પર્શ થયો સદ્ય તેહ	૧૩૩।
ઁને જૈ કો કુલને અભિમાને અહંકારે નહીં પઢ્યા સાર	
તેનો તે સમય તે પ્રસંગે કહીસ વિસ્તાર	૧૩૪।

સુબોધની સર્વ કો ભણે જે પરસ્પર દેખા દેખી	
પણ સુબોધીનીનૂ જે સુજ્ઞાન તે સર્વને લેખા લેખી	૧૨૧૫।
એણે અભિપ્રાયે ગુંસાઈજીએ ચર્ચા કરાવી જાણી	
સ્વતંત્ર ભાવ શ્રીજી પાસેથી સાંભળ્યા મધુરી વાણી	૧૨૧૬।
પછે શ્રી ગુંસાઈજીએ વાત્સલ્યસું તે મનુહાર કરી	
બાબા તુમકું શ્રમ ભયો એમ કહી આવ્યા તે ભરી	૧૨૧૭।
યે તુમ વિના એ ભાવ કોન પ્રગટ કરી કહે એસો	
સલુણો સકુમાર મુસકાઈ બોલ્યા યામો શ્રમ કેસો	૧૨૧૮।
એ તો તુમ અનુગ્રહ કરીકે જબ આપુ કરવાયો પાન	
એ તો તુમારેઈ કીએ હોએ લીલા મહા રસ દાન	૧૨૧૯।
એ લીલા મધ્યવર્તીની કૃપાએ લીલા રસ મહા નિધ્ય	
એ મહાદાન થકી એ પાન પ્રગટ અનુભવ સિધ્ધ	૧૨૨૦।
વલી કો સમય કો એક પ્રકારે પૂછીને મન તણો આસે	
પ્રગટ કરાવે ગુંસાઈજી તે કહું જે પ્રકાસે	૧૨૨૧।
એક દિવસે શ્રી ગુંસાઈજી શ્રી દ્વારથી પધાર્યા તે વાર	
સેવ્ય ગોકુલચંદ્રજીને રઘુનાથજીએ કર્યો સૃંગાર	૧૨૨૨।
શ્રી ગુંસાઈજી બોલ્યા નીકે કરત્ત હે સૃંગાર રઘુનાથ	
તે સર્વ કો સાંભલી રહ્યા પળ બોલ્યા નહીં હતા સાથ	૧૨૨૩।
ગૂઢ ગ્રાહક તત્ત્વ જાણી શ્રીજી ત્યાંહાં હતા પાસ	
બોલ્યા શ્રી ગુંસાઈજીના વચનનો મનમાં લઈ આસય	૧૨૨૪।
સૃંગારાત્તીક કછુ નાંહીં જે કછુ હે સો ભાવાત્મીક	
સો તો તુમસું મેં કહાં કહું તુમ તો જાનતા હો નીક	૧૨૨૫।
એ અનુરાગીણી ભક્તનું સ્વરૂપ કહ્યું પ્રકાસ	
તે સાંભલી શ્રી ગુંસાઈજી પામ્યા મન અતિ ઉલ્લાસ	૧૨૨૬।
સાંભિપ્રાયે સહિત ઈશ્વર તણુ વચન તે મન ભાવ્યું	
વિસદ કરી કહીને સેવાનું રૂપ પ્રગટ કરાવ્યું	૧૨૨૭।
ભાવ પૂર્વક કરી કરે તેનું નામ સેવા કહી	
ભાવ વિનાની જે સેવા તે કોઈ સેવા નહીં	૧૨૨૮।
સિધ્ધાંત મુક્તાવલીએ કહ્યું સેવા પ્રગટ કરવા	
સ્વરૂપે વિષે ચત તત્પર હોએ તેહનું નામ સેવા	૧૨૨૯।
એ શ્રી ગુંસાઈજીએ ભાવ દ્વારા મન જાણી આપ	
સિધ્ધાંત મુક્તાવલી પર તે શ્રીજીની કરાવી છાપ	૧૨૩૦।
એવી જે ભાવાત્મિક સેવા ભાવ સહિત અનૂપ	
જન શિક્ષા અર્થ પોતે કરે તેનું કહું સ્વરૂપ	૧૨૩૧।
જે સેવાનો ઉદ્દેશ કરતામાં સદ્ય કૃત્યકૃત્ય થાએ	
શ્રી આચાર્યજી સર્વ નિબંધ નિર્ણય કરી લિખ્યો ઉપાય	૧૨૩૨।

जीव कहे हुं सेवा करूं अटलुं मन धरता वार	
सर्वथा कृत्यकृत्य थाअे तेमां कांइ नहीं विचार	। २३३।
त्याहां पूर्व पक्ष कर्यो छे जे कृत्यकृत्य थाअे जेह	
वली पछे फरी से प्रयोजने सेवा आदरे तेह	। ३४।
त्याहां कहूं छुं अन्य ते उपाय सो करे अे स्वकीय संसार	
अेतोधिक वस्तु बीजी नथी अेवी अे सेवा सार	। ३५।
अे केवल भक्तना भाग्यने अर्थ अे प्रगट कीधी	
अे सुख भक्त जाणे जे भक्तार्थ मानी लीधी	। ३६।
अे उपर श्रीजीअे वात अेक कही अेकांत ज्याहां	
अेक दिवस संध्यावदन करी बेठा ते जलघरा माहां	। ३७।
प्रभुनी उदारता उपर वात चाली ते ज्यारे	
अेक स्वामीअे मनमां उदेस धरी प्रश्न पूछयो त्यारे	। ३८।
महाराज प्रभु सर्व दान करे छे जे भक्त तेहने	
पण पुरुषोत्तमता जे पोता तणी तेतो नहीं आपे केहने	। ३९।
त्यारे महोदारता केम थाअे अेटलुं तो न्युन भासे	
अे विसद करी कहीअेजी अेहनो कोण आसय	। ४०।
श्रीजीअे कहूं पुरुषोत्तमता तो इच्छत न भक्त	
अपनी सेवा रस केरे रहत हे अनुरक्त	। ४१।
अेतोधिक ओर पदार्थ हे असो कछु जानत नाहीं	
वली कहूं यों न समजेंगो समजाउं द्रष्टांत माहीं	। ४२।
जेसे कोउ स्त्री नेम धर्म करी इच्छे सौभाग्य पाउं	
काहेते जे अपने विषे स्त्रीत्व रस जनाउं	। ४३।
याहीथे ओर पदारथ अधिक कछु नाहीं जाने	
पुरुष विषे अनुभवकी इच्छा भाव मन न आने	। ४४।
जो इच्छा करत नाहीं भक्त तो प्रभु काहेकुं देवे	
पुरुषोत्तमता ते अधिक रस दीओ तो ओर कहा लेवे	। ४५।
अेसो रस अेसो पदारथ ओर अन्यत्र नाहीं	
ओर रस याते अति तुच्छ जाने यों मन माहीं	। ४६।
ताते भक्तकुं न्युनता नहीं और प्रभुकुं न्युन नाहीं	
भाव अधिक दोउ ओर उभय रस याही माहीं	। ४७।
माटे अे तो छे रस अहीं कृतार्थता तो छे कीहीं लेखे	
कृतार्थता तो अेक भगवद नाम करे ते बहु विशेषे	। ४८।
श्रीजीअे कहूं अेक ब्राह्मण वृद्धने प्रगटी आध्य	
पुत्रने कहूं तुं मारी वती करीआव गया श्राद्ध	। ४९।
पितानी आज्ञा लेइ चाल्यो ते विवेक वितपन	
त्याहां शुद्ध वैदिक को मले नहीं खेद पाम्यो ते मन	। २५०।

એક મલ્યો તે વૈદિક પળ બ્રહ્મહત્યા તે જેહને	
એસો ભગવદ નામ બેવાર કહી હત્યા ઉતારી તેહને	૧૨૫૧।
વલતો આસન બેસાડીને કર્યું અતિ ગયા શ્રાધ	
ગામ આવી પિતાને કહ્યું શ્રાદની ટાલી આદ્ય	૧૫૨।
પિતાને પુત્રે કહ્યું બ્રાહ્મણ મલ્યો પે બ્રહ્મહત્યારો	
ભગવદ નામ બેવાર કહીને કર્યો શુદ્ધ ન્યારો	૧૫૩।
પછે તેહ આસને બેસાડીને તેહસું શ્રાદ્ય કીધું	
એ સાંભલી કહ્યું પિતાએ પાપી તેં એ શું કીધું	૧૫૪।
ભગવદ નામ ઉપર વિશ્વાસ આવ્યો ન ભાર	
એક વાર કહે કૃતાર્થ થયો નહીં જે કહ્યું બીજી વાર	૧૫૫।
તુ મારી આગલ થકી જા ને રહીસ માં દ્રષ્ટ મારી	
તું ન હોએ મારો પુત્ર એહવી બુધ્ધી થઈ તારી	૧૫૬।
એ કહીને શ્રી મુખથી કહ્યો શ્લોક એક કહું તેહ	
નામનો સ્થીયાવતી શક્તિ પાપ નિર્દહને હરે એહ	૧૫૭।
પાતકી એટલું પાપ કરી સકતા નથી તે વ્યક્ત	
જેટલી ભગવદ નામ ને છે બોલ્યાની શક્તિ	૧૫૮।
ત્યાં કહ્યું છે જે અલૌકિક નામ તો લૌકિક મુખ છે જેહ	
તેહને કેમ કરી હોએ સબંધ સમાધાન કહું છું તેહ	૧૫૯।
નામ ઉચ્ચારને આરંભ અલૌકિકતા હોએ છે મુખને	
તેણે મુખ નામ ઉચ્ચાર કરે છે સહુ વામી દુખને	૧૬૦।
જ્યાંહાં નામની એ ગતિ ત્યાંહાં આચાર્ય પ્રગટિત સેવા	
એ માર્ગ સ્થિતિ કરીને કરે તેનો સ્વાદ નહીં શક્ય કેવા	૧૬૧।
એહવી સેવા રસાધીન થઈ આદર કરી	
પરમ રસાત્મિક રૂપ રસિક મહા રસ ભરી	૧૬૨।
ત્યાંહાં પૂર્વ આચાર્યજી ગુંસાઈજીનું પ્રાગદ્ય જેહ	
એ મારગ પ્રગટ કરાવાને અર્થ પ્રગટ કર્યું તેહ	૧૬૩।
એહને તો જાણે પોતાની પ્રમેય લીલા દુરાવી સોહી	
જન શિક્ષાર્થ સેવા રસે રસાધીન થયું જોડાએ	૧૬૪।
પળ શ્રી પ્રભુજીનો પ્રાગદ્ય તો લીલાને અર્થ નિત્ય	
તે અહીં રાજે જન શિક્ષા પદ કહ્યું તેનું શું નિમિત્ય	૧૬૫।
અને સાથેથી આપ સેવા રસે સ્વાધીન થઈને પોતે	
સેવા કરે તેહનું કારણ શું એ સિધ્ધાંત જોતે	૧૬૬।
તેહ કહ્યું પ્રભુ પ્રતાપૈક સ્વ મનોરથે ભક્ત હેત	
ભૂતલ મધ્યે પધાર્યા કારણ કરી સંકેત	૧૬૭।
આચાર્ય પ્રગટિત સર્વ પદાર્થ ભોગ કાજ	
અતિસે ગંભીર રચના કરી કરી સુખદ સાજ	૧૨૬૮।

त्यांहां प्रथम सेवा सुख पामी आदरसुं आदरी पोते	
तेहनो अेह आसय श्री आचार्यजी द्वारा जोते	।२६९।
सेवा मारग महा रसाल केवल अे आनंद मइ	
अने सुखदायक जे मध्ये विविध रस स्वाद लइ	।७०।
अेवो अनुपम रस जाणी अनुभवने प्रगट कराव्यो	
तेहनी द्रढ पुष्टताने अर्थ अति मन भाव्यो	।७१।
तेनी करवी प्रति पालण पोते उत्साह करी	
आदर्या विना द्रढ थाअे नहीं सेवा महा रस भरी	।७२।
बीजुं कारण सेवा रस अभिरामीअे सेवा विषे अे	
परम प्रियत्व देखाडीयुं अेह मिशे अे	।७३।
सेवा करण आवश्यक स्वमार्गनुं निज तत्व भर्युं अे	
हेत भूत सर्वतोधिक कारण अे प्रगट कर्युं अे	।७४।
सेवा करणने विषे वचन न साध्य ते निराकरण करीने अे	
कृत्य साध्य केवल प्रमाण्युं महा जाण मन धरीने अे	।७५।
त्रीजुं कारण सेवक्ताअे सेवा प्रमाणे प्रमाणी	
प्रभु पोतानुं प्रमेय महातम दुरावे छे जाणी	।७६।
प्रमेय दुराव्या विना सवा रसनो आस्वाद नहीं	
माटे लीलानी रसालता अर्थ सत्य संकल्पे मन लही	।७७।
सर्वात्मभावे स्नेह रीते तदैक्य थई अेक चित	
श्री गुंसाईजीना मननी अनुवृते अनेक समाज सहित	।७८।
सेवा रस लीला रसे रसाधीन थई लीला ओटे	
भक्तने दासत्व दइ दान अभिलाषीत मन मोटे	।७९।
परम महा पुष्ट अंतरंग लीला करे छे ते अहीं	
ओट विनु पुष्ट लीलानो रस सिंधु होअे ते नहीं	।८०।
रूप लीला जे बाहाज्य रमण ते प्रगट करे जो पोते	
रस शास्त्र ने लोक विरूद्ध पडे ओटे करे अेह जोते	।८१।
रसशास्त्र विहित छे जार जार रस दुर्यो सोहे	
अेणे कारणे मन कर्म वचने करीने सेवाअे मोहे	।८२।
चोथुं महातमे भक्तसुं लीला करता रस पुष्ट नोहे	
पुष्टी लीला ते स्नेहात्मीक लौकिक भावे होअे	।८३।
अलौकिक तहां नहीं स्नेह लौकिक तहां होअे स्नेह	
श्रीजीअे श्री मुखथी ते बहुवार करी कह्युं अे	।८४।
महातम सहित जो होअे तेहने सूख स्नेह लहीअे	
महातम रहित स्नेह होअे तेहने स्नेह सरस कहीअे	।८५।
माटे मनिस्य नाते स्नेह पुष्ट ने लौकिक तणे भावे	
मुक्ष रस अनुभवार्थ प्रमेय महातम दुरावे	।२८६।

અને પાંચમું કારણ એહ જે જગતના હિતને અર્થ	
ભગવત કારણ વિષે તે કરી પોતે સામર્થ	૧૨૮૭।
ભગવદ આવિર્ભાવ વસ્તુ અંગીકાર દ્રઢ ધરીને	
ભગવદીને ભગવદાકાર વિષે તે સ્નેહ કરીને	૧૮૮।
ભગવદ આવિર્ભાવે સર્વથા સદ્ય અનુભવ તે હોએ	
એવને ભગવદ આવિર્ભાવ સ્થલ તે સમજે ન કોએ	૧૮૯।
સિધ્ધાંત મુક્તાવલીએ લખ્યું ફલીતારથ થાએ ત્યારે	
પોતે સ્નેહે કરી સર્વદા સર્વ આદરે જ્યારે	૧૯૦।
માટે જગતનું હિત વિચારી કૃતારથતાને અર્થ	
પ્રમાણે સેવા તે પ્રમાણી પ્રમેય બલ તણે સામર્થ	૧૯૧।
છટું કારણ જે સ્વ સબંધણી વસ્તુ સેવાને જોગ્ય	
દેશ પરદેશે સમર્પે છે તેહ આણવા ભોગ	૧૯૨।
અંગીકૃત સૃષ્ટીને સેવા સ્થાપન કર્યું સુદ્રઢ કરી	
શ્રી પાદુકા પત્ર આદિ દેઈ આપ્યા કરૂણા ભરી	૧૯૩।
સાતમું કારણ એહ જે જેહને પ્રમેય સ્વરૂપ	
લીલાનો અધિકાર નહીં દાતવ્ય એ રસ અનૂપ	૧૯૪।
એ પ્રકાર જોડેને એ સ્વરૂપ અલગા થાએ તે લગ્ન	
પ્રમેયને પ્રગટ અનુસરે નહીં પ્રમાણે હોએ મગ્ન	૧૯૫।
હવે આઠમું કારણ કહું જેમાં છે સૂચન સાર	
શ્રી અંગ પ્રગટિતને અંગીકૃત કરવાનો જે છે પ્રકાર	૧૯૬।
તે જે શ્રીઅંગ પ્રગટિત સૃષ્ટી મધ્યેનો એક સમાજ	
ન્યારો હતો માનાભિમાનથી રસ તારતમ્ય કાજ	૧૯૭।
તે દુષ્ટને સંગે પ્રભુને વિસરી ગયો હતો જેહ	
તેહનો સંગ સમાન વિનુ ન છૂટે તેહ જેમ રસ સમાયે	૧૯૮।
વસ્તુને પોષણ વસ્તુત્વે વસ્તુ પૂરણ થાય	
જેમ સુવર્ણમાં સુવર્ણ મલે અને રસમાં રસ સમાય	૧૯૯।
તેમ સ્વજાતિ પોષણ સ્વજાતિનું માટે તે દૈવી સૃષ્ટી	
દૈવીને સંગે સંબંધ કરી એકત્ર કરી અમીષ્ટ	૨૦૦।
દુષ્ટનો સંગ છોડવાને પ્રગટી જે શ્રીઅંગ	
તે સૃષ્ટીનો ભાવનાએ કરી નિરોધ કરવા સંગ	૨૦૧।
પોતે સેવાદિક કરે છે તે મનમાં ધરીને	
જે સ્વરૂપાંતર કાર્યને અનુસંધાને કરી ને	૨૦૨।
પોતે વિષે નિરોધ થાએ નહીં અન્ય અનુસંધાન કરી	
વ્યાસંગતા ગંધણી સેવા દ્વારા દૂર કરી	૨૦૩।
પોતાને વિષે જે સ્વરૂપ ઉપયોગની સૃષ્ટી સાર	
નિરોધે છે ભાવ સહિત એમ ભક્તને વારંવાર	૨૦૪।

- अे सुखद सेवानुं कृत्य सीखवा जे छे रसना पात्र
तेहने हास्य कौतिक गोप्य उपजे जोइ रस चरित्र मात्र ।३०५।
- अेहवा अनंत कारण माटे प्रमेय रसने ते गोपन करीने
पोते साथे सेवा रस लीला करे आनंद रस भरीने ।६।
- ते गोपन प्रकार प्रसंग कहुं हवे कांइ विसद करी
जे राजनी ते स्नेह जुते सेवा करे रस भरी ।७।
- त्याहां सेवा मंदिर अनुसंधान ज्युत प्रतिक्षणु वारंवार
रात्रे जोवाने पधारे छे रसिक जीवन आधार ।८।
- अभिसारणीओनी आस पूरक भीतरना ते काज
गूढ गोपनीय अनेक करे करीने बहु साज ।९।
- ईश्वर सत्य संकल्पनुं कृत्य सर्व ते सत्य
ते सेवा मध्ये अेणी भांत तत्पर रहे हेत निमित्य ।१०।
- जाणे रखे को बीजे करी सके अेम सेवा करे आप
श्री गुंसाईजीना अंतरगति तणो हरे ते परीताप ।११।
- अने ज्यारे आंधी मेह होये त्यारे पोते पधारीने
काज करे त्यां सर्व अेकांत मन वधारीने ।१२।
- पोहोरूआने कही राखे जे मेह आंधी जो आवे
नेकुं संभावना जानीके वेगे मोहीकुं सुनावे ।१३।
- पोहोरूओ कहे अेटला वचे श्री गुंसाईजीथी पहेलां
पधारीने ते पोंहोंची रहे आगल थकी वहेला ।१४।
- फरी फरता श्री गुंसाईजी मिले आंगण माहां
को समय जगमोहन माहां मिले त्यारे पूछे छे त्याहां ।१५।
- अे कोण श्री वल्लभ अेहज नाम लइ बोले अहीं
अेहज हसे अेणी वेळा बीजो तो को हशे नहींय ।१६।
- बाबा तुम काहेकुं उठत हो तुम क्यों न पोढो सुखसुं
अे काज तो हम करत हे वात्सल्ये बोले सुखसुं ।१७।
- पण मनमां अद्भुत प्रसन्न ने मोद पामे ते घणो
हरख उच्चार हरीवंशजीने कहे तेह तणो अे ।१८।
- श्री वल्लभ मोहेथे अधिक बोहोत सावधान
अेहनो आसय हरिवंसजीने कहे तुं सावधान ।१९।
- श्री वल्लभ मोहेथे अधिक अेम कहीने सुणाव्युं
स्वकीयने ज्ञापन अर्थ उत्कर्ष अेहोनुं जणाव्युं ।२०।
- अने अे उत्कर्ष आधिक्यनी वात श्रीमुखे कही
समय समय सनमुखे रही भाग्यवाने ते लही ।२१।
- अेकवार राजद्वार सबंधी कांइ अेक प्रागट्यो मतोअे
असाधारण उपद्रव तेह समय उठयो हतो अे ।३२२।

ते श्रीजीना वचन बलने प्रतापे हवो अेम प्रसंग	
जेम वाये वादळ थाअे दूर तेम अे गयो थई भंग	।३२३।
ठामठामे ठाकोरजीनो जस बोलाये ते अेह	
त्यारे रतनजीभाईअे श्रीजीने विनती करी कह्युं अेह	।२४।
राजश्रीने प्रतापे थयुं सर्व कहे अेणे समय	
नहीं तो अेहवी वात टालवानी क्यारे अे नहोती क्यमय	।२५।
त्यारे पोते कह्युं हां हां यों होयगो श्री गुंसाईजीको	
प्रताप अेसोइ हे प्रगट अति सुखद सर्वदा नीको	।२६।
श्री गुंसाईजीने सर्वत्र अेह संसार मांहीं	
मेरोइ जस प्रगट करीवेते कछु राख्यो नांहीं	।२७।
आपथे मोहेकुं अधिक कीयो मेरो सब मानी लीनो	
नहींतो ओर सबहुंते ये वाहीकुं क्यो न कीनो	।२८।
अेहवुं सर्वतोधिक मूल स्वरूप ते श्री गुंसाईजी संग	
सेवा रस लीला करे छे ते प्रतिक्षण अधिक रंग	।२९।
अने अेणे प्रकारे बहु वार पधारे नाथजीद्वार	
पिता ने पुत्र बेहु संग त्यांहां करे ते बहु प्रकार	।३०।
विशेष भाव जुत भोग रागे भरी करे सेवा	
अेमांहें कारण ते अनेक छे स्वकीयने सुख देवा	।३१।
अे विशेषतामां स्वरूप मार्गीने तारतम्य ज्ञापन कीधुं	
हवे प्रमेय गोपन स्वकीय विश्वास हित जेम सहु कारज सीधुं	।३२।
अनुभाव प्रगटी करणे ते अनुभव प्रगट करी	
अे मांहें छे कारण अनेक ते कहुं कांइ चित धरी	।३३।
प्रभुनुं लेइ नाम जे को कहे स्वकीय जोइ अे प्रमाण्युं	
प्रमाण निसंदेह करवाने अेह मन मांहां आण्युं	।३४।
श्रीनाथजीना अनेक भांत्यना अनुभाव प्रगट करे	
अनुभव मांहेनी सृष्टि ते अनुभावे अनुसरे	।३५।
को समय को सेवकने कहे गुंसाईजीसुं कहो आवे	
अमुक वस्तु ओर अमुक पकवानकी इच्छा हे वेग लावे	।३६।
ते सर्व श्री गुंसाईजी आज्ञाने प्रमाणी	
सर्व सामग्री लइ जाय ते आप मनमां जाणी	।३७।
अेकवार श्री गुंसाईजी सेवामां भीतर राजभोग	
देवजी बबुरीअे आवी कह्युं हतो अेहवो संयोग	।३८।
श्री नाथजी वहां ठाडे हैं अरू तुम पे मांगत हे खीर	
श्री गुंसाईजी विवस थया घणुं रह्युं ते नहीं धीर	।३९।
त्यांहां पधारीने अेणे स्थले भोग समर्प्यो आवी	
अेहवा अनुभव देवजी द्वारा अे छे अति घणा भावी	।३४०।

ते देवजीथी अेकवार गीतगोविंदनी पोथी	
तेहनुं पत्र फाटयुं ते श्री गुंसाईजी खीज्या पोतेथी	१३४१।
भगवद जस स्वरूपात्मीक वाको ते फांटयो पत्र	
ताते गोवरधन मति रहे जाय रहे कछु अन्यत्र	१४२।
श्री गुंसाईजीनुं वचन प्रमाणी अेणे ते चढाव्युं शीषे	
रात्र जइ पेठे रहे दर्शन करे आवी दिवसे	१४३।
अपराधना दंड दीधा तणो अेह आसय	
प्राये अेहने सानुभाव विषे अनुभाव भासे	१४४।
अने श्री गुंसाईजीने सहु जीवनी रक्षा करवी	
अपराध अभिमान बाधक बेहु दंड दइ चिंता हरवी	१४५।
अे देवजी घणा अनुभाव कहे ते गुंसाईजीने आवी	
तेह माहांन्युन अधिक अक्षर कहेवायो हसे ते सुभावी	१४६।
तेहना अपराधनो दंड देइने दोष सहु दूर कीधो	
अेणे प्रकारे करी शुध्द ने गुण सहु मानी लीधो	१४७।
वली आगल स्वकीयने शिक्षा अर्थ प्रगट कीधुं	
अेहना कारण जणावा थकी अग्रम काज सीधुं	१४८।
स्वप्न मांहे वां सांप्रत्य श्री प्रभुनुं लेइ नाम	
न्युन अधिक वचन कहे तेहने नहीं ठाम	१४९।
जेको स्वरूप जसनी अविज्ञा करे मूढ अज्ञानी कोअे	
तेहने स्वरूपसुं होअे अंतराय के फलमां विलंब होअे	१५०।
अेक वार अेक नरसिंघदासने नाथजीअे कह्युं अेह	
घीअ बूरा ओरकोरो वडा नीके लागत हे तेह	१५१।
त्यारे तेणे कह्युं राज मारे तो अेटली संपति नहीं	
पण कहो तो सहु अे करावुं श्री गुंसाईजीने ते कही	१५२।
कह्युं में तो कह्यो हे उहांहीं कहायवेके निमित	
श्री गुंसाईजीअे भोग ते सर्वदा चालतो कयों नित्य	१५३।
वली को समय श्री गुंसाईजीने आप अनुभव होअे	
अेकवार सुंगार समय अचानक समजे न कोअे	१५४।
श्रीजीअे कह्युं त्याहां जइअे सिध्द कयों रहेवाल घोडा	
ठाकुर द्वार पधारीअे ते वेगे थई ने सजोडा	१५५।
भंडारीने आज्ञा करी जे चावल वडी दीजो	
खवासने कह्युं अे सामग्री तुम अपने साथ लीजो	१५६।
आवी पहेंच्या ठाकुर द्वार ते अण अवसरने समय	
पिता पुत्रे कीधो ते विश्राम पण निद्रा आवे न केमे	१५७।
रंचक नेत्र मल्या श्री गुंसाईजीना कारण काज	
त्यारे निद्रामां नाथजीअे कह्युं में तो भूख्यो हुं आज	१३५८।

સઘ ઉઠયા શ્રીજીને કહ્યું કછુ લીનો હે સાથ	
જીનવા ચાવલ અરૂ વડી દીની ખવાસ હાથ	૧૩૫૯।
પ્રસન્ન થઈ અને શ્રી ગુંસાઈજી બોલ્યા બાબા મન ધરીએ	
ઉપર જાયકે વેગ હી પાક સબ સિધ્ધ કરીએ	૧૬૦।
જઈને વડી ઘી માંહેં તે પ્રથમ મૂંજી લીધી	
વલતી ચાવલમાં ભેલીને ભાત ને વડી કીધી	૧૬૧।
ઉથાપન કરી અને ભોગ સમર્પ્યો તે મન ભાવી	
ભોગ સમર્પીને ત્યાંહાં તિબારી માંહાં બેઠા આવી	૧૬૨।
भीतरीआ जलधरीआ परचारक रसोइआ जेह	
પાસે બેઠા સહુ આવી ગુંસાઈજીએ પૂછ્યું એહ	૧૬૩।
આજ કહા હતો રે નાથજી આરોગે નહીં રાજભોગ	
કછુ અપવિત્ર ભયો હતો કોન બન્યો સંજોગ	૧૬૪।
ભાડ भीतरीએ કહ્યું મહારાજ અપવિત્ર હતું નાંહીં	
રાજે બાંધી છે મર્યાદ તેણી માંતે થાએ છે અહીં	૧૬૫।
પણ થાલ લેઈ જાતા કૃષ્ણદાસ અધિકારીની દાસી આવી	
તેહની દ્રષ્ટિ એ થાલ ઉપર તે પડી સુભાવી	૧૬૬।
ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજી એમ કહ્યું તુમ જાનત એસે	
ઠાકુર હમારે કહું દ્રષ્ટી પડી વસ્તુ આરોગે કેસે	૧૬૭।
આજ્ઞા દીધી રાજભોગકી સામગ્રી કરો વેગે	
ફિરીકે ભોગ સમર્પો જેસે હોત નિત્ય નેગે	૧૬૮।
વડી ભાતનો ભોગ સરાવીને તે લેઈ અલગો કીધો	
તે માંહેથી બે ડબરા ભરી શ્રીજીએ આપ લીધો	૧૬૯।
પર્વતથી ઉતરતા શ્રી ગુંસાઈજીએ દીઠા જ્યારે	
બાબા ઇતનો કાહેકું લીઓ એમ બોલ્યા તે ત્યારે	૧૭૦।
પિતા વાક્ય સ્થાપન કરી એમ કહ્યું તબ અટકર ન પાઈ	
વલતી બેડ થાલ પૂરીને ભોજન કરે સુખદાઈ	૧૭૧।
હંસી હંસી સ્વાદ સરાહી સરાહી ભોજન કરે છે	
ડબરામાંથી પોતે લેઈ શ્રીજીની થાલે ધરે છે	૧૭૨।
આરોગી રહી કહ્યું યામોં સ્વાદ પાયે જુ કેતે	
પહેલે તો બોહોત જાન્યો હતો પે હોતો તો ઓર લેતે	૧૭૩।
સ્વાદ તો એસો ભયો જુ એસો ભયો નહીં કબહું	
લીઓ તો બોહોત ઓર બોહોત સો લીઓ જાનત ન અબહું	૧૭૪।
એસી મીઠી સોજ જો કહા કહું એસી અબલોં ન દેખી	
સર્વે મિઠાઈ સમોહ જ્યાંહાં એકત્ર કરી વિશેખી	૧૭૫।
એક જોગ મીઠો ભોગ મીઠો વલી મીઠો સમય સાજ	
કર્તા મીઠો મીઠા કર ઘણું મીઠું કારણ ને કાજ	૧૭૬।

पोते मीठा मीठा भात ने भाव मीठा ते बहु
 मान मीठुं मीठी महानस मीठी मीठास सह १३७७।
 अे मिठासनुं आश्चर्य शुं ज्याहां समोह मीठासनो अे
 श्री गुंसाईजीने हर्ष घणो प्रिय पुत्रना पासनो अे १७८।
 अेवडी मिठास अेकत्र ते मले नहीं बीजे कहींय
 जे मिठाई श्री महाराज पास ते वचने कही आवे नहीं १७९।
 अे मिठाई सर्वनो स्वाद ते पाने करी पामीअे अे
 अनुभवे होअे आनंद ते मने मन जाणीये अे १८०।
 अेहवा सानुभाव अनेक प्रगट करे घणुं ते वैश्नव द्वार
 जे सर्व प्रसिद्ध जाणे ने भक्तनो आणे भार १८१।
 अेक वार जाट जलभरीओ मोहनदास नाम ज्याहां
 विरक्त अेकाकी अे आप ने सुअे नित्य खरिक मांहां १८२।
 श्रीनाथजी तेहने पासे स्वप्नमां सुता आवी
 अेणे कह्युं भिया तुं कोण वैश्नव हे अेहवुं सुभावी १८३।
 त्यारे नाथजीअे कह्युं उपर जाडो लागत हे मोहेकुं
 ताते में आय सोयो इहां अरू वात कहेत तोहेकुं १८४।
 त्यारे अेहने पहेचान्या ने जाग्यो अे सद्य ज्यारे
 श्री गुंसाईजीने अेह वृतांत ते सर्व जइ कह्युं त्यारे १८५।
 श्री गुंसाईजी उपर जइ सुपेती ओढाडी सद्य
 रूतु विषे सेवा सावधान रहेवुं अे जणाव्युं गद्य १८६।
 अेमज अेक वार नाथजीअे मोहनदासने आज्ञा दीधी
 श्री गुंसाईजीसुं कहे जो सेज्या मंदिर मेरे लीअे करे सिद्ध १८७।
 तेणे आवीने कह्युं त्यारे श्री गुंसाईजी हांसी कीधी
 हमारो बोहोत सौकर्य विचारीके आज्ञा दीधी १८८।
 भंडारमों तो संकोच अरू आज्ञातो दीनी अेसी
 आज्ञा तो यहु करी चाहिये देखीअे बने केसी १८९।
 अेणे समय इच्छा अेहवी जेह असौकर्य भंडार तणुअे
 श्री गुंसाईजी तो महा उदार ने दान आपे ते घणुं अे १९०।
 अेक ब्राह्मणने रूपैयो कह्यो ने अधेली अपावी
 तेणे भंडारीनो दोष काढी गुंसाईजीने कह्युं आवी १९१।
 श्री गुंसाईजीअे हाथनो फेरूवो सद्य आप्यो उतारी
 ते सांभळीने तेहो पास गया रूपैयो लेइ भंडारी १९२।
 कह्युं रूपैयो लइने मुद्रिका अमने तुं आप फरी
 श्री गुंसाईजीअे सांभळीने कह्युं लीजिअे केम करी १९३।
 हवे केम लीधी अे जाय जो मुद्रिका अेहनी कीधी
 पछे मोल करी द्रव्य आप्युं भंडारीअे पाछी लीधी १९४।

अेम दान नित्य अपरमित होअे भंडारी करे सोच	
उक्ताअे मनमां अति घणुं भंडारनो जोइ संकोच	१३९५।
अेक दिवसे श्री गुंसाईजीने कह्युं दक्षण हुं चालु छुं राज	
पूछयुं काहेकुं चलत हे भंडार हित द्रव्य काज	१९६।
संकोच द्रव्यनो घणो ने खर्च ते अनंत थाअे	
तेहनो सोच मनमां ने राजने कह्युं न जाअे	१९७।
अे सांभली रात्रे तेडाव्यो भंडारी पोताने नेरे	
कह्युं वा पावडा लेके तुं आव अकेलोइ संग मेरे	१९८।
जसोदा घाटथी दक्षिण दिशे देखाडयुं चरण धरी	
स्थल बताव्यो कह्युं खोद तुं अहीं अे पावडे करी	१९९।
पावडा वैचार मारता निसरी महा निध्ध	
ते जोइ भंडारी प्रसन्न थयो देखी सांप्रत्य सिध्ध	१४००।
भंडारी पास ते उपरे वलती रेती नखावी	
चांपाभाईने कह्युं कारण गुंसाईजीअे घेर आवी	१९१।
तुं इतनो काहेकुं करत हे लक्ष्मी तो ठाकुरके चरण	
लोटत हे अरू लोटत नहीं पावत याही शरण	१९२।
अे सांभळीने भंडारी घणुं प्रसन्न थयो ते अहीं	
सवारे जइने जोयुं तो त्याहां कांइ दीतुं नहीं	१९३।
अे वात श्रीमुखे कही अने वली अेक कही बीजी	
अे सांभली भक्त सहु कोअे ते मनमां रह्या भींजी	१९४।
अेक वेर अडेलमों अेकने द्रव्य पठाव्यो इहांही	
सो गंगा के पार रहीके विनती इहां कहे पठाइ	१९५।
श्री गुंसाईजी आयके आप करे द्रव्यको अंगीकार	
तब हम यहुं द्रव्यकुं सोंपीके आवे गंगा पार	१९६।
तब हरिवंशने आय के वेगीही सूरती दीनी	
अण अवसर भअे विना गुंसाईजीसों विनती कीनी	१९७।
राज अबही चलो वेग गुंसाईजी खुणसाअे मन	
सद्य सेवा छोडी चले राख्यो इनको वचन	१९८।
बेठीके नाव गंगामां ज्याहां गंभीर वारी	
थेली उठाअे उठाअे गुंसाईजीने मध्य डारी	१९९।
तब हरिवंशने कह्यो अे कहा करत हो थई दिन	
तब कह्यो द्रव्य आधीन के द्रव्यके हे हम आधीन	१४००।
जे तुम आयके सेवामां मेरो मन विग्न कीनो	
अे कही अने श्रीजीअे कह्युं द्रव्य तो हे अधीनो	१४०१।
पावन सेती धकेले ओर फिरी फिरी लागे पाउं	
अे पोतानी पूरणतानो कह्यो प्रागट्यनो प्रभाव	१४०२।

- पण अणे समय जे भंडारे असौकर्जनो जे आशे
 संकोचनुं जे कारण छे ते सर्व आगल कहेवाशे ॥४१३॥
 हवे पाछलो कहुं प्रसंग ते सांभलजो चित धरीने
 आग्या उपर श्री गुंसाईजीअे द्रव्य उधार करीने ॥४१४॥
 सवंत १६३० ते सेज्यानुं मंदिर कराव्युं
 पछे को अेक दिवसे जगमोहन करी ने मन भाव्युं ॥४१५॥
 श्रीजी पोते ते व्योत समराववा मिशे श्रीजीद्वार ज्याहां
 अधिष्टाता थई काज कराववाने रह्या त्याहां ॥४१६॥
 अे श्रीमुखथी कही वात ते सहु कोअे सुख पायो
 जब श्री गुंसाईजीने नाथजीको जगमोहन करायो ॥४१७॥
 तब मंदिर के लीअे काज पर बहुत दिन रह्यो मेंइ
 अरू सिरिआने जो मसालो कह्यो लिख्यो तेइ ॥४१८॥
 जो लिख्यो सोतो योंही रह्यो मसाली लाग्यो दूनो
 जो चहीअे सो सिद्ध कीओ कछु नेक रह्यो नहीं उनो ॥४१९॥
 तब सिरियाराजे कह्यो कहोतो अे काज बतावासों कीजे
 कहो तो सोने बराबर करूं तेसी मोहे आज्ञा दीजे ॥४२०॥
 तबे में कह्यो सोनेकी कहा चली उतीम कीजे सोइ
 सो अेसो भयो जु अेसो जगमोहन नाहीं कोइ ॥४२१॥
 चुणावटकुं मजूर आवे सो सब कोअे पूरबीया आवे
 दिवसकुं तो मजुरी करे रात वसंत गावे ॥४२२॥
 तेसे डफ झांझ बाजे अरू तेसे वे आप गावे
 तेसे मुखचंगकी भांत्य अरू वीच मुरली बजावे ॥४२३॥
 अपनी अटारी पर सुनीअे हम संपूर्ण रात गावे
 उनको प्रकार कछु भिन्न हे ओर सुन्यो न भावे ॥४२४॥
 वसंतको गायवोतो पूरबीया सम ओर नाहीं
 अे वात श्रीमुखथी कही अने बीजी कही उलट मांढी ॥४२५॥
 शाहाजादपोरना माधवदास छीपानी कही वात
 विद्याना उतकर्षनी मंदिर विसइक जे भांत ॥४२६॥
 श्रीनाथजीको जेह समय मंदिर सिद्ध भयो जबही
 सोमा जोशीकुं महरत श्री गुंसाईजीने पूछे तबही ॥४२७॥
 सोमो जोशीअे विचारीके उतम महरत दीनो
 तब माधवदासे वे देखीके कह्यो अे कहा कीनो ॥४२८॥
 महरत मांहे बहुत दोष हे सहसा कोन माने
 अेसी फिरी वाहीकुं पूछीओ जेसे मोहेकुं न जाने ॥४२९॥
 तब जोतशीसुं कह्यो मुहुर्तमों कोउ काढत हे दोष
 अे सुनीके सतरायो अरू मनमां कीओ रोष ॥४३०॥

- ऐसे को जो मोर दिने महुर्तमां दोष जान्यो
फेरी के लगन विचारीके आपको दोष मान्यो ।४३१।
- अस कोन हे जिन यहु दोष जान्यो सो कोन हे इहाही
तब श्री गुंसाईजीने वाहे दिखायो ले सेन मांहीं ।३२।
- तब उनकुं कीनो नमस्कार गुंसाईजीने वरज्यो तबही
कह्युं शुद्र हे को हे छीपा हे वैश्नव भयो हे अबही ।३३।
- होउ जरथे करीआकरे तिन ते कहां न होअे
अे हास्य करी अने श्रीमुखथी कह्युं प्रसन्न थया सर्व कोअे ।३४।
- अे मंदिरको तो आरंभ आचार्यजीके आगे लीनो
पूरणमलने जब आज्ञा ले सिद्ध कीनो ।३५।
- मुहुर्त कीनो गुंसाईजीने अडेलथी आअे पाछे
जगमोहन अरू सेन मंदिर गुंसाईजीने कीओ आछे ।३६।
- अे सर्व में लख्युं छे श्रीमुख वचन तणे प्रमाणे
अज्ञातथी अे अज्ञात पण अनुभवी सर्व जाणे ।३७।
- अेणे प्रकारे मारग रक्षक मारगना रसीला
प्रमेय दुरावी जन शिक्षा अर्थने सात्विक करे लीला ।३८।
- जेणे करी यथारथ स्वरूप ज्ञापन केहेने नहोअे
अंतरंग विन अेह स्वरूप सम्यक समजे न कोअे ।३९।
- अे प्रमाणत्वे सानुभाव लीलानो कर्यो अंगीकार
प्रमाणे प्रतीत उपजावी जेहनो प्रमेये नहीं अधिकार ।४०।
- अे द्रढ ओट अेहवी करी जे जेहने को जाणे न लेश
पोताना रस लगी भीतर को न करे प्रवेश ।४१।
- तेथी सर्वको त्याहां ज आसक्त थाअे छे ते रही अहीं
पण प्रमेय विशे प्रवेश को करी सके ते नहीं ।४२।
- माटे सानुभावनो अंगीकार करीने मन भाव्युं
आदर करीने वेगे थई सेन मंदिर कराव्युं ।४३।
- त्याहां द्रव्य संकोचना कारणनो ते कह्यो प्रकार
अने प्रथमे वात्सल्य तद अनुकर्ण गूढ आसय अपार ।४४।
- उत्कर्ष सहित सार कह्युं सेवा रस रसाधीन
जग विदित करे छे ते प्रयोजन कह्युं भिन्न भिन्न ।४५।
- आगले मांगल्ये कह्युं आगलनो प्रकार
मारग द्रढतानुं हेत ने मांहे कारण अपार ।४४६।

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अद्भुत विचित्र रस
व्याराना गोपालदास विरचित स्नेह बोधक, सेवा सिद्धांत, वात्सल्य संबंध
अने रस अंगीकृत उत्कर्ष लीला वर्णनो नाम

॥ मांगल्य २७ मुं संपूर्णम् ॥

मांगल्य - २८ - अष्टावीसमुं

राग : "वडनगरने नीकट पोहोता थयुं सहुने जाण" ऐम गवाशे।

श्री गोकुल अचल निवास करी कह्यो जेह प्रकार	
सानुभावनो आदर करी ने कयों अंगीकार	११।
अग्नि कुमारे वात्सल्य कर्या अनेक	
प्रमेय गोपन लीला करी ते कही करी विवेक	१२।
सेन मंदिर कराव्युं नाथजीनुं अति सार	
पाछले मांगल्ये करी कीधो छे विस्तार	१३।
हवे कहुं धर्म चरित्र ते ऐमज ऐणे प्रकार	
पिता वचन अनुकूलथी संग लीला करे सार	१४।
मारगनी द्रढता हित आरत रहे अहो रात्र	
लक्ष रहे गोवरधन उपर नाना भांत	१५।
को समय उठी पधारे अचानक मन रंग	
ज्यारे पधारे त्यारे पिता पुत्र होऐ संग	१६।
ऐक समय श्री द्वार पधार्या आव्या पार	
पारना खरिक मांहेंथी अश्वे थया अस्वार	१७।
श्री गुंसाईजीऐ आरंभी अनुभव केरी वात	
परम गोप्य महा गूढनी श्रीजीसुं नाना भांत	१८।
आरंभ मांहां अचानक ते समे ऐके संग	
श्रीजीना अस्व तणा त्यांहां छूटी गया बेहु तंग	१९।
श्रीजी दुतंगे घोडे चढे सदा निरंतर ऐह	
असावधानी अस्वक तेणीऐ छूट्या तंग जेह	१०।
ऐ तो ईश्वर सद वस्तुनो भोगी रसिकवर राय	
थोभे तो वारतानो रस रसाभास थई जाय	११।
थोभ्या नहीं श्री गुंसाईजीनी वारताना रस मांहे	
द्रढ आसनी आसन द्रढे राखीने चाल्या त्यांह	१२।
चाबुक स्वार शिरोमणी चार कोस पर्यंत	
राग बल्ले न पलाण खस्युं ऐहवा साधकवंत	१३।
ऐहवो वात तणो रस लुब्धक प्रगट करण पितु भक्त	
असवारी विन आनोरे पोंहोंच्या अति अनुरक्त	१४।
थनवारनुं हित विचारी श्री गुंसाईजीने कह्युं मन भाये	
तुम पधारो आगे ते में पोहोंचत हुं आये	१५।
परम दयाले विचार्युं दुःखासे गुंसाईजीनुं मन	
अस्व रक्षकने अनिष्ट जे थासे सद्य संपन्न	१६।

श्री गुंसाईजी पधार्या पछी थनवारने तेडया पास	
बेहु रकेव ग्रहावीने उतर्या सुखरास	११७।
देखीओरे दोउ तंग छूटे जबते भये असवार	
मुसकनी मधुर वचन कह्युं रीस करी न लगाव	११८।
आनंद रूप स्वरूपने क्रोध होये नहीं लेश	
आनंदनो आलय अति सदा प्रसन्न वरेस	११९।
स्वकीयने शिक्षा हित कारक जणावे जेत	
तेह मंदिर समीपे लइ बोल्या न मन धरी हेत	१२०।
पाछेथी पोते पधार्या हरवाने परीताप	
सेवानो रस अनुभव करीने करवाव्यो आप	१२१।
अने मारग प्रणीत ओच्छव करे अनुसंधान रहित	
रसावेस थई तदपर तेहना रूप सहित	१२२।
मन सर्व विस्मारक ते अहेलादनुं धाम	
सर्वतोधिक मारगमां अे उत्सव सुख नाम	१२३।
मुक्ष उत्सव ते प्रागट्य समय प्रगट कर्यो महाराज	
पोताना प्रागट्यनो ते उत्साह जणावा काज	१२४।
जन्माष्टमीनो उत्सव करे पोते करी उत्साह	
महा प्रागट्य उत्सव तणो अेणी पेरे करी उमाह	१२५।
अेहवा भाव प्रगट हवा करे पोते जेह	
श्रीजीअे श्रीमुखथी कह्युं छे प्रगट करूं छुं तेह	१२६।
जन्माष्टमीकुं श्री गुंसाईजी उत्सव करे ते वार	
को को समे सो उंहा करे श्री ठाकुरके द्वार	१२७।
पहेले कीर्तन होअे सो मंदिर भीतर होअे	
प्रागट्य भये पाछे नंद उत्सव करे सर्व कोअे	१२८।
बडे कुआकुं पास लींब तले करी बहु साज	
सिध्द होअे सामग्री सब उत्सवके काज	१२९।
जसोदाजीको ओर नंदरायको वेस	
बहु भांत्य करी सुंगार धरावे परम सुदेस	१३०।
गोपी ग्वाल संभारे अने वाद्य सहु गान	
खेल बोहोत रंग बाढे विप्रने दीधुं दान	१३१।
तब लों खेल होअे ओर अति बाढे रस रास	
उपर अन अवसर करीके आवे हे रामदास	१३२।
पोहोर डेढ चढे तेलों होअे उत्सव गान	
भोजनकुं घर आइये रूद्र कुंड करी स्नान	१३३।
दधी छीरके इतनो घुटणलों होअे कीच	
तोऊ घडा दधीको कितने रहेते घर बीच	१३४।

कितनो दधी हमारे घरहीको तो होअे	
कितनो आसपास गांमनसों लावे सब कोय	।३५।
गोधन जमुनावत गांठोली अे सब गाम	
नौतन वस्तु लेइ आवे ते पहेले येही हुं ठाम	।३६।
गाय व्याअे अरू वलोवे तब जब लावे दूध	
गांठोलीके गौअेहुंते अेसे मनके शुध्ध	।३७।
उत्सवकुं तो सबे मिली सर्वथा आवे अहीं	
उनकुं हम नंद उत्सवके दिन भरते दहीं	।३८।
अेक वेर उहां को मलेछ अेक ठाडो आयो	
पे में दंही भर्यो गुंसाईजीने देख्यो याहे	।३९।
कह्यो कोन हे जानत हो में कह्यो जानत नाहें	
पे इहां ठाडो देखीके भर्यो उत्सव माहें	।४०।
गुंसाईजीअे कह्यो मलेछ पे उत्सवमों कहा भेद	
ज्याहां उत्सव होअे त्याहां केसो विधी अरू निषेध	।४१।
अेहनो अेहज भाव जे उत्सव होअे ज्याहां	
स्परसास्परश ने पात्रापात्र विचार न त्याहां	।४२।
पूर्व पक्ष जे ज्याहां प्रभु स्वतः लीला करे सार	
अन्य प्रवेश त्यां केम होअे जेहनो नहीं अधिकार	।४३।
प्रभुअे अे ज्युग अंगीकृत कर्यो माटे थयो वरेस	
जुग मर्यादाअे करी कदाचित होअे प्रवेस	।४४।
पण प्रभु श्री हस्तनी छींट जे केवल चैतन्य रूप	
ते उपर तो पडे नहीं अेहवी छींट अनूप	।४५।
अेहनुं समाधान जे जात असुर छे तेह	
पण कोइ अेक दैवी जीव छे असुर जीवनो ते अेह	।४६।
अपराधने भोगे करी अवतर्यो आसुरी माहें	
उत्सव मिसे छिरकीने कृतार्थ कीधो त्याहां	।४७।
त्याहां पूर्व पक्ष अेक उपज्यो अे दैवी होअे	
तो पिता पुत्र सत्य वक्ता छे मिथ्या केम कहे सोअे	।४८।
श्रीजी जानत नहीं वचन अेह केही पेरे कहे तेह	
गुंसाईजी जाणे तो पूछे नहीं कृतार्थ केम थयो अेह	।४९।
त्याहां कहुं छुं ईश्वरनो आसय छे गूढ	
ते कारणमां तुं कांइ समज्यो नहीं महा मूढ	।५०।
प्रभु मनुष्य नाट्य लीला करे माटे थई अज्ञान	
उतर दीधो कारणे ते तुंहने नहीं ज्ञान	।५१।
त्याहां प्रमाण मार्गी धर्मशील उभो बहु साथ	
मर्यादाने अर्थे रक्षा करवी नाथ	।५२।

तेणे कारणे पूछ्युं प्रगट करी तेणी वार	पूर्व पक्षनो उतर जाण अे निरधार	१५३।
श्री गुंसाईजी तेहने भाग्ये भयों जोइ हरख्या मन	पूर्वनी पहेचान लइ कह्युं अेह वचन	१५४।
बाबा जानत हो अे कोन हे दैवी अेह	श्रीजीअे कह्यो में जानत नाहीं ठाडो देखी भयों तेह	१५५।
ते वर्तमान पक्ष भयों नथी तेह	उतर कह्यो प्राचीन पक्ष जानत नहीं अेह	१५६।
प्रबल कर्यों ठाडो हे अेह प्रतिक्ष	सोतो दैवी जीव हे सांप्रत्य अेह समक्ष	१५७।
गुंसाईजीअे कह्युं जे उत्सव त्याहां विधि निषेध कहा काज	अेहनो आसय उछवस्य रूप अे श्री महाराज	१५८।
तेह करे पोते त्याहां शुं होअे विधी निषेध	श्रीजीअे कह्युं में जानत नाहीं पात्रापात्रनो भेद	१५९।
शरणागतिने भरुं माटे छिरक्यो अति उत्साहे	तेणे करी तेहने सो रह्यो संदेह कृतारथ मांहे	१६०।
जीवने कृतारथ करवाना छे अनेक प्रकार	पण पुरूषोत्तम ते स्वरूप बले करीने करे सार	१६१।
स्वरूप बलनुं अे कारण पोतानी कीर्ती प्रताप	लीला चरित्र प्रगट करे विस्तार करवा आप	१६२।
भक्तने ज्ञान अर्थ गुण प्रगट्या जीवन रूप	स्वरूप संवलित रूदया रूढ थवाने परम अनूप	१६३।
नहीं तो इच्छा प्रभावथी शुं छे जे सिध्य न थाय	पण अन्य प्रकार करे नहीं अे कारण समुदाय	१६४।
स्वरूप बल थकी भक्तने कृपा अधिक जणाय	स्वरूप मार्गी जेह तेने स्वरूपे ज शरण अणाये	१६५।
शुध्य रसात्मीक पुरूषोत्तमनुं कारज अेह	करवुं अेज स्वरूप बले अे मांहे निःसंदेह	१६६।
माटे अे स्वरूप जाणी भयों भाग्यवान	प्रभुने अज्ञान कांड नहीं ईश्वर छे सहु जाण	१६७।
जाणे नहीं तो ईश्वर अे नाम थाअे व्यर्थ	श्रीजीअे श्रीमुखथी कह्यो अे नामनो अर्थ	१६८।
अेक समय भाग्यवान भगवदीय सुख रास	रतन जनक विश्नुजीभाई कपडवणजमां वास	१६९।
सुंदरदास तेहनो सुत भाव बले बहु भांत	उध्वव त्रिवाडीने कहे अेक मननी वात	१७०।

मारे मन अेक प्रश्न उपज्युं परम सुदेश	
ठाकुरजीना अनेक वैश्नव देश परदेश	१७१।
कोउ पांचसे कोस ने कोउ कोस सो सात	
गाम गाम सहश्राविधि रहे छे नाना भांत	१७२।
राजस ने को रंक असंख्य वसे छे तहीं	
लोक रीते को अेकने ठाकुर जाणे नाहीं	१७३।
गाम दीठा वे अेके जाणे ने चार समाज	
ते सहु को प्रभुना करे पोताने घेर काज	१७४।
अनेक प्रकारे ठाकुरनुं स्मरण भजन करे त्यांह	
पोताने मले अेकांत कमाड भीडी घर माहें	१७५।
को अेक भोग समपें छे को पंखा बहु पेर	
कोअे वात्सल्य बहु करे भाव सहित हित भेर	१७६।
ठाकोर तो अहींया बेठा छे केम आवे सहु भोग	
अे सर्वनी सेवा ठाकुरने थाती हशे विनियोग	१७७।
ठाकुरजी जाणता हशे के नहीं अे सहु वात	
वलतो त्रवाडीअे उतर दीधो अेणी भांत	१७८।
ठाकुरजी जाणे सहु नहीं केम तेह	
वलतो त्रवाडीने उतर अेणीपेरे दीधो तेह	१७९।
लक्षेक वार तमो कहो जदपि सत्य वचन	
पण श्रीमुखथी नहिं सांभळ्युं त्यां लगी नावे मन	१८०।
अे त्यां जइ तमे पूछो समय जोइ अेक वार	
समाधान थाअे मन तणुं जाण्यो जाअे विचार	१८१।
ते दिवसे जलघरामां बेठा प्राण आधार	
संध्यावदन करे ते त्यांहां अेकांत अपार	१८२।
भक्तो निकटवरती जे ते उभा छे पास	
पंखो करे छे ते समय भइयो सुंदरदास	१८३।
त्रिवाडी सामु जोइ मुसकाया मन माहें	
कहा हंसत हो अेम कही श्रीजीअे पूछ्युं त्यांहां	१८४।
अटींगा अटींगा पूछवा भाई आना महाराज	
सांभलीने हसवुं आवे छे कहेता आवे लाज	१८५।
आज मारे थै आवीने पूछ्युं अेणी पेर	
सांभलीने श्रीजी बोल्या अतिसय उलट भेर	१८६।
यामों अटींगो कहा रे प्रश्न भलो हे अेह	
अरे सुंदर सुनि यामों तुं मति करे संदेह	१८७।
ठाकुर सब जानत हे सब काहुको चित	
ईश्वर नाम धरायो हे सोतो याही निमित	१८८।

जो जानत नहीं तो ईश्वर काहेके अेह	
घाट बाढ जाने तो ईश्वरतामां पडे संदेह	१८९।
अहीं न्युन कछु नाहीं तु जानी अपने मन	
अेह वचन सुणी सेवक मनमां थया प्रसन्न	१९०।
वली अंतरंग अेकांती अनुपम रसनं द्वार	
अंकित लहे प्रभुना मनमां मुदित अपार	१९१।
अेहवा लक्ष्मीदास दोशीअे प्रश्न कर्युं अेकवार	
जीव जे सेवा कृत्य करे प्रभु जाणे ते विचार	१९२।
त्यारे श्रीजीअे अेम कह्युं भक्ताधीन रस मांहे	
जाको कीयो क्यों न जाणे ठाकोर तो कृतघ्नी नांहे	१९३।
कृतघ्नी होअे सो न जाणे सब जाने ठाकोर	
ठाकुर सब जाने नहीं तो को जाने और	१९४।
वली अेकवार ताराचंद स्वरूप नैष्टिक सार	
स्वरूप विषे रस अभिनवो जाणे भाव प्रकार	१९५।
स्वरूप लहीअे श्रीजीअे तेहोना हितने अर्थ	
मार्गोक्त शिक्षा करी पोताने सामर्थ	१९६।
ताराचंदे विनती करी दया सिंधु महाराज	
में कहुं सो सुनिये काहु कही मिथ्या काज	१९७।
त्यारे भक्तना अंतर आत्मा बोल्या अेणीपेर	
कहा रे हुं जानत नहीं अेम कह्युं हित भेर	१९८।
काहुको कह्यो सुनेगो में कछु जानत नांहीं	
में तो सब जानत हुं जो सबके मन मांहीं	१९९।
में जो कहेत हुं सो तो रक्षा के लीये आज	
अपने जानी कहुं नांतर मेरे कहा काज	१९००।
ता तो तुम अपनी मर्यादासों रहो नित्य	
में तो सब जानत हुं कहेत हो याही निमित्त	१९१।
अेकवार अेक क्षत्री नाम वृंदावन दास	
मथुरा मांहे आव्यो गयो मथुरीआ पास	१९२।
तेहने कह्युं तुम मने जाओ श्री गोकुल लेइ	
तेणे कह्युं जे श्री गोकुल तुं शुं करसे जइ	१९३।
वृंदावनदासे कह्युं तुं आवे मारे साथ	
मारे श्री गोकुल जावुं जोवा श्री गोकुलनाथ	१९४।
त्यारे मथुरीअे अेम कह्युं सेवक विन भेट	
जद्यपि कोअे समर्पे राखे नहीं ते नेट	१९५।
अने राखे तो तुं जो अेम कहे सेवक छुं अहीं	
त्यारे तो अे राखे नहीं तो राखे नहीं	१९०६।

वलतो श्री गोकुल आव्यो मनमां करी विचार	
पांच रूपैया श्रीजी आगल राख्या तेणी वार	१०७।
श्रीजीअे पूछयुं सेवक छे हा सेवक छुं महाराज	
कहाको हे यहां को अेम कह्युं सहित समाज	१८।
जाण शिरोमणी बोल्यो श्रीमुख वचन सुचार	
भेट न राखी कह्युं तुं वार सिकायो कै वार	१९।
वलतो ते रेणुका जइ वस्यो ते तेणे ठाम	
स्वप्न द्वारा ते जइ अने तेहने आप्युं नाम	१०।
पूर्व पक्ष ते समीप थकी रेणुकाने वाट	
त्याहां लागी जावा केम दीधो शा कारण माट	११।
त्याहां कहुं छुं अेणे प्रथम मथुरीयानो कयों संग	
तेणे करी अेहनो मूल भाव ते थयो सहु भंग	१२।
प्रभु आगल मिथ्या बोल्यो तेनो अपराध	
ते दोष करी प्रभु विसेक रही नहीं साध्य	१३।
तेणे करी गयो पण प्रभुजी परम कृपाल	
मूल भाव अंगीकृत करी अने कीधी संभाल	१४।
अनुभावे तेडावीने कीधुं सनमान	
कारुणीक करुणा करी ने कीधुं महा दान	१५।
अेहवा अनेक प्रकार छे बहु विधि नाना भांत	
सर्वनुं कारण ने मन केरी जाणे वात	१६।
माटे अे जाणीने छिरक्या छे ओछव मांहें	
अेणे प्रकारे मारग प्रणित उत्सव करे त्याहां	१७।
अे कह्या कर्यानुं कारण प्रमेय गोपनने काज	
ने अे स्वरूपे वरी छे सृष्टि जे पुष्टि समाज	१८।
तेहने शिक्षा अर्थ ने जेहनुं जेह समाधान	
अे स्वरूपने कृत्यथी होअे अन्यथा नोहे आन	१९।
अन्य अनुसंधान स्वरूपे न होअे निरोध	
माटे प्रभुजीअे सहु कर्युं करवाने ते प्रबोध	२०।
अेम सात्विक लीला करे श्री गुंसाईजीने संग	
श्रीनाथजी द्वार पधारै गुंसाईजी सहित मन रंग	२१।
ते अेक समय अेकला पधार्या गुंसाईजी वीच	
चातुर मासनो समय ने मारग माहां मेह कीच	२२।
जमुनाजी जल पूर विचारी कारण अनेक	
वात्सल्यसुं श्रीजीने कह्युं ते करी विवेक	२३।
बाबा अबके तुम इहां रहो अपने घर	
अरुं कोयल पुष्पके रंग को वागो पठयो कर	२४।

अेहवुं कहीने गुंसाईजी पधार्या वेगे पार	
श्रीजीअे श्री हस्ते वस्त्र समार्या सार	।१२५।
वागो व्योत करी कतर्यो पोते ते अेह	
कांइ दाबी कतरायो छोटो थयो घणुं तेह	।२६।
त्यारे विचार्युं जे भलुं पठये तो सही सोइ	
जेसो होनो होयगो तेसो रहेगो होइ	।२७।
बंटा मांहे धरी अने पठव्यो रातो रात	
शंखनादने समय पहोंच्यो आवी प्रभात	।२८।
अेह रंग प्रगट्या तणो जेह छे मूल प्रकार	
पोते प्रगट कर्यो छे ते कहुं करी विस्तार	।२९।
अेक समय श्रीजीने बालकृष्णजी पधार्या बागमां	
कोयलना पुष्प जोइने ते लीधा करमां	।३०।
उपरेणांसु भींडीं प्रगट कर्यो नौतन रंग	
ते लेइ देखाडयो गुंसाईजी फूल्या अंगो अंग	।३१।
वलता आज्ञा देइ पधार्या गोवरधन	
श्रीजीअे ते वागो सिध्द कीधो आणी मन	।३२।
त्यांहां सृंगार धरावा गुंसाईजीअे लीधो तेह	
जुअे तो घणुं छोटो मनमां थयो संदेह	।३३।
श्री वल्लभे तो विचारीने पठव्यो हशे ते अहीं	
देखीअे छे तां छोटो पे. धरावीअे तां सही	।३४।
धराव्यो तो पूरो भयो बेठयो ते जोइ रीझया मन	
श्रीजीने पत्र लख्युं गुंसाईजीअे थई प्रसन्न	।३५।
तमो मारा मननां ते दूर कर्या संदेह	
भावे करी संदेश श्लोक लख्यो करी नेह	।३६।
अे श्लोकनो अति घणुं उतर कहेवाय	
प्रभु तो घणुं मोटा ते तैमां कैम समाय	।३७।
ते अे कंचुकी करी अने थयुं सहु समाधान	
जे गोकुलके जन जीवन महरत सदा लगी बान	।३८।
स्वकृपाअे करी अने कृपालु समासे मन	
अेहनो उपाय बीजो नहीं अेहनुं समाधान	।३९।
श्याम कंचुकीनुं दर्शन करी लख्यो श्लोक	
आगल ते संस्कृत लख्युं ते कहुं भाव अलोक	।४०।
आज श्याम कंचुकी पहेर्यानी शोभा छे जेह	
दीठेथी बनी आवे वचने न आवे तेह	।४१।
संदेह दूर भयो तुमारो कारज पाये	
जो मनुहार करी मानो तो देखो आये	।४२।

अे पत्र श्रीजी भोजन करी बेठा सुख सेज	
तेह समय आप्युं जाण्युं लीधुं करी बहु हेज	१४३।
पत्र लइ आवनारने वधाइ आपी तेणी वार	
श्री जग वल्लभ जेह समय सद्य थया असवार	१४४।
शंखनादथी पहेला आवी पहोंच्या आप	
दरसन करी कराव्युं हर्यो उभय परीताप	१४५।
सात्विक राजस तामस हवो त्रिविधि संतोष	
श्री गुंसाईजी सहित व्यालुं करी रात्रे थई रस पोष	१४६।
स्व प्रगटति सेवा रस लीलानी भांत अनेक	
अनेक प्रकारनी वारता करी ते करी विवेक	१४७।
तेहवो पुत्र ने तेहवो पिता उभय अनुपम जोड	
अे सुख स्वादनं रूप अनिरवचनीय संघोड	१४८।
अेम श्री गुंसाईजीने घेर पुत्रत्वे सेवा निमित्त	
स्नेह सहित संबंध सगर्भ लीला करे नित्य	१४९।
अने अहीं अेना संबंधीनुं सुख पामी करे सनमान	
स्नेहीना संबंधसुं संबंध प्रगट करवाने निदान	१५०।
संबंध प्रगटी करणे श्रीमुखथी कही अेक वात	
श्री गुंसाईजी यहांको संबंध धरे बहु भांत	१५१।
अेक वेर बबुआजीकी अे पोखर आये	
सो अडेल आयो श्री गुंसाईजी भेटे तांअे	१५२।
अेक वेर जल वाहेणीके संग श्री गोकुल	
उहांको कूकर आयो तासुं होय अनुकूल	१५३।
गुंसाईजीअे पतली परोसीके पठइ उनके काज	
अे संबंध सूचन कर्युं पोते श्री महाराज	१५४।
जे जल वाहेणी लावे तासुं करी बहु हेत	
स्थलको संबंध विचारीके उनकुं अति सुख देत	१५५।
अरगजा उत्तम ले के सुंदर सोंघो संग	
चंदन अरग लगायो श्री गुंसाईजीअे उनके अंग	१५६।
पर्ण तो अवस्य लेवावे ते उनसुं जानि संबंध	
संबंध स्फुर्यो चाहिअे कृपाअे स्फुरे संबंध	१५७।
पे वेसी कृपा तब होइ जब होअे सुसंग	
संग विना कृपा होअे नहीं कृपा विना न होअे संग	१५८।
अेह परस्पर हे संग कृपाको साधन	
अरू कृपा संगको साधन उपपति कहीअे अेक मन	१५९।
जेसो नागवली हे अरू तामो नाही संयोग	
तब तो रंग चढे नहीं क्यो करी आवे भोग	१६०।

केवल संयोगहुंथे नहीं होवे न्यारो रंग	
नागवली संयोग मले रंग बाढे संग	। १६१।
ताते मुक्ष कृपा और संग होअे जो गूढ	
तब होवे अेह सबंध वाही के रूदयारूढ	। ६२।
अन्न सबनकुं प्रिय हे पे जाके ज्वर होअे	
ताकुं अरूचि उपजे रूचे नहीं वाये सो अे	। ६३।
ताते प्रभु कृपा विना अरूचि उपजे त्याहां	
नाहीं तो सबंध पदार्थ अेसो पैअे क्याहां	। ६४।
अेम त्याहांनो सबंध करी सबंधी पदारथ जेह	
स्वकीयने सबंध जणावीने शिक्षा दीधी अेह	। ६५।
अने वली प्रमेय गोपन हित अखिल धर्म प्रतिपाल	
वृज मंडल मध्ये स्थल स्थले करे ते लीला रसाल	। ६६।
मुख्य अवांतर कारणे गोप्य प्रगट करी प्रीत	
लीला स्थल जोवा पधारे छे राखवा प्रीत	। ६७।
ते मांहे प्रगट अवतारनुं कारण ते अेह	
पोते आचरी महातम प्रगट करे छे जेह	। ६८।
अने स्वकीयने पोतानी लीला स्थलनुं अनुसंधान	
आवश्यक कर्तव्य अे स्थापन कर्युं निदान	। ६९।
अने बीजुं मुक्ष गोप्य कारण प्रभुअे आहां	
भूतल मध्ये प्रागट कर्युं ते क्षणेथी व्रज माहां	। ७०।
शैल ने कानन पुलिन भौमी अे विविध प्रकार	
अेहने विषे अनेक भांति लीला करी सार	। ७१।
त्याहां रमण उपयोगी वृक्ष लता स्थावर रूप	
स्वकीय जे नित्य छे ते अति परम अनूप	। ७२।
विरहातमे आतम थकां व्याकुल करी खेद	
ते विरह कलेश नासन प्रभु योग्यता अधिकार भेद	। ७३।
दर्शने स्पर्श करी स्वरूपानंदे भरी विशेष	
अेहनो कलेश दूर करवो वन यात्राने उदेश	। ७४।
प्रीयत्व सहित उत्साहे पधारे वन माहां	
अे लीला हुं कांइ अेक कहुं आणी मन माहां	। ७५।
श्री गुंसाईजी प्रिय पुत्रने पधरावीने जे संग	
जन्माष्टमी उपरांतनी द्वादशीअे मन रंग	। ७६।
संबंधने संकोचे कोअे न जाणे त्येम	
सेन आरती पाछे श्री गोकुलथी विजय कर्यो अेम	। ७७।
राते मथुरा जइ रह्या प्रात प्रगट थयो ज्यारे	
पिरोहित उजागर चौबे तेडाव्या त्यारे	। १७८।

धर्म स्थापनने अर्थे तेहनुं लेइ वचन

स्वमत पूर्वक परम विधोगते आणी मन १७९।

प्रथम ते विश्रांतिथी संकल्प कीधुं स्नान

स्नान करी पछे पधार्या जन्म स्थान १८०।

चौबेअे कह्युं हुं साथे आवुं श्री महाराज

श्री गुंसाईजीअे अेम कह्युं त्याहां तुमारो कहा काज १८१।

तुमारो वचन लीयो चाहीअे सो लीनो आये

तुमकुं काहेकुं निस्वार्थ श्रम करवाये १८२।

वलतुं अेणे अेम कह्युं राज्य कह्युं छे अेम

प्रथम भूतेश्वर जइ अने वन पधारो तेम १८३।

इहांई ते भलो मानेंगे भूतेश्वर कहां तां जाअे

वलता त्याहां न पधार्या चौबे कर्यो विदाय १८४।

वलतुं वनने विशे ते प्रयाण कर्युं तेह वार

प्रियने आगमने स्थले मनोरथ कर्या अपार १८५।

स्थलांतर वन उपवन खरिक पोखर बहु नाम

फूल्या फल्या प्रसर्या पुलकित थया ठामे ठाम १८६।

भौमि हरित कोमल क्यां भर्या छे झील

क्यांहुं गहेरा जल राजे क्यांहुं राजे छे छील १८७।

को समय वरषे मेह ने को समय घटा अपार

को समय घाम सुखद अति शोभानो नहीं पार १८८।

मयूर मधुर सुर बोले पक्षी करे विनोद

स्थावर जंगम तेह समय प्रागट्यो सहुने मोद १८९।

साथे थोडा अेक सेवक सेवा उपयोग

तेहना नाम विसद करूं जे आव्या विनियोग १९०।

हरीवंशजी हरष्या पितांबरदास खवास

भंडारी कहानो महेतो रहे अहींया निज पास १९१।

पबो त्रिवाडी प्रेमे गोपीनाथदास छे संग

कहानदास बोडो कुंभनदास मनने रंग १९२।

केशवदास विशलनगरी रूपो रजपुत

मोरारदास ग्वाल ते काज करे अद्भूत १९३।

वैश्नवनी रसोइ करे नाम लीलाधर दास

नारायणदास ने प्रागा पांडेनो आनोरे वास १९४।

कृष्णदास वनमाली ने त्रिजो जसरथ

श्री गोकुलनां कीरतनीया अेहोनो सरीयो अर्थ १९५।

रामदास ने नारायणदास मथुराना संग

जाट तरंगीयो हसारू तेह वधारे रंग १९६।

સાથે કેશવ ભટ ઇંજામારૂતનો પુત્ર	
દરજી ભગવાનદાસ તેહનું અભિનવું સૂત્ર	૧૧૭।
ગોરા ને ભવાની બે તિલંગ ભાગ્યવાન	
મનિકો ને ગોવિંદી મથુરણી ગાએ ગાન	૧૮।
મેના ગુજરાત તળી એ ગાએ સરસ સુદેશ	
સાંભલે ગાન તળા વેધી વ્રજપતી નરેસ	૧૯।
છકડો પોઠી અશ્વ ને જીવંદો થનવાર	
પાંચ પોહોરૂઆ સાથે તે એકી અનુહાર	૨૦।
એહ સમાજ સહિત આનંદે વિના ચરણ ત્રાણ	
જે જે વને પધાર્યા વ્હાલોજી જીવન પ્રાણ	૨૧।
અનાઘને અવતારે અંકિત લીલા સ્થલ ઠામ	
તેહના ક્રમે કરી કહું છું પ્રગટ કરી નામ	૨૨।
પ્રથમ મધુવન પધાર્યા ત્યાંહાં કુંડે કર્યું સ્નાન	
સત્કાર કરી સનાથ કીધા અતિ કૃપા નિધાન	૨૩।
અતિસય મોટમ દઈ અને કીધું ભાગ્ય પ્રકાશ	
કાર્ય અનુસાર નામાંકિત સ્વરૂપની પૂરી આસ	૨૪।
ત્યાંહાં પધારી પ્રસિધ્ધતા પોતે કર્યું દર્શન	
પણ તેહને કરવાવ્યું એહનો ભાવ છે ભિન્ન	૨૫।
જ્યારે એ વૃજ ભોમે થઈ છે દૈતાક્રાંત	
ત્યારે વૃજનો ભય હરવા તે આદિથી પ્રાંત	૨૬।
પોતાને અવતાર રૂપે દૈત્ય હણ્યા તે વાર	
પરિશ્રમ બોહોત તે દર્શન દાને કર્યો નિવાર	૨૭।
વનપતિ વને પરિક્રમા કરે પોતે ઇચ્છા ભેર	
એ પરિક્રમાનું કારણ કોએ ન જાણે પેર	૨૮।
અસુર જનિત અપવિત્રતા એળી પેરે કીધી દૂર	
કે જાણે દશ દિશાનો રોકાયો મહા રસ પૂર	૨૯।
કે નિર્મિત પદાર્થ પ્રગટ કરી મેંડ કરી આસપાસ	
રમણ સ્થલે રસદાને ફિરતી વાલી રાસ	૩૦।
એ ગૂઢ આસય ગોકુલપતિનો નિરધાર ન થાય	
એળે પ્રકારે મધુવન કરી તાલ વનમાં જાએ	૩૧।
ત્યાંહાં એટલું કરી કુમુદ વનના પૂર્યા કામ	
લઈ પરાગ પછે ફરી મધુવન આવ્યા ઠામ	૩૨।
પાક કર્યો પ્રેમ જુતે વલી પધાર્યા પ્રાત	
સતુએ સાંતન રાજાને સુખ આપી બહુ ભાંત	૩૩।
કુંડે સ્નાન કર્યું કરી સંતાયનની કામના સિધ્ધ	
કામના સિધ્ધ કરી અને આપી અલૌકિક નિધ્ધ	૩૪।

बहुला वन महा बहुला गायनुं ते स्वरूप	
त्यां गौदान पूजने तेहनो कयों सत्कार अनूप	१२१५।
असंभावित भय त्रास हरीने जे हरि अमीष्ट	
स्थल अरिष्ट आव्या कीधी करूणा द्रष्टि	१२१६।
अहिं राधा कुंड कृश्न कुंडे कीधुं स्नान	
श्यामवटने पास आरोग्या दहीं पकवान	१२१७।
वलता कुसुमोखर नारद कुंड थई अने त्याहां	
गोधन थई अने पधार्या गोवर्धन ते ज्याहां	१२१८।
अहीं अे अेणे दिवसे घणो सूर्य तणो बहु ताप	
घाम असाधारणथी श्री गुंसाईजीने थयो परिताप	१२१९।
श्रीजीअे प्रथम घेरथी विचारी मनने रंग	
धर्मादिताप शांत ते चूर्ण कर्युं छे संग	१२२०।
घाणा जीरू आंबला सोंफ ने जेठीमध	
मिसरी सर्व समाने अेम कर्युं छे सद्य	१२२१।
ते लेवराव्यो गुंसाईजीने पोते लीधो तेह	
ताप शांती तेणे करी लेता चूरण तेह	१२२२।
पण सूर्ये अनुचित कीधुं श्रीजी पाम्या द्विगुण कष्ट	
अंतर सूर्य तेजस्वी अेजे स्वरूप स्पष्ट	१२२३।
प्रभुना सुखने शुं जाणे आणे क्यांथी स्नेह	
पोताना अधिकारज उपर वाध्यो अेह	१२२४।
निरदयनो ते ताज तेहनो छे जम पुत्र	
वात्सल्यने शुं जाणे जेहनुं अेहवुं सूत्र	१२२५।
नहीं तो सेवाने शीतल थयो जोइअे आप	
त्याहां अतिशे आतप्त थई कीधो परिताप	१२२६।
अहीं समाधान अेक उपज्युं अेहनी सेवा अेह	
ते मोदसुं मन धरी अने कीधी कारण तेह	१२२७।
अेहनो दोष नहीं जे गर्भ पोषक छे अेह	
अेहनी उष्णताअे ते बीज अंकुर थाअे तेह	१२२८।
प्रभु आगमने सकल बीज उतपनने काज	
सेवा अर्थे उत्साहे आवर्यो सहित समाज	१२२९।
पोताने धर्मे अति आतप्त थयो छे जेह	
ने जे सोंप्युं होअे तेह समर्पे तेह	१२३०।
अेहने पास शीतलता होअे तो समर्पे तेह	
नहीं तो क्यांथी समर्पे प्रभुने आणी अेह	१२३१।
अेह अभिप्राय लही कारण कीधुं पूर्ण	
धर्मादी दोष शांत प्रभु ते लेवा चूर्ण	१२३२।

પછે ગુંસાઈજીને નિદ્રા આવી પોઢયા તે ભોમી સેજ	
શ્રીજીએ પાક તળો આરંભ કર્યો કરી હેજ	૧૨૩૩।
એકત્ર થઈ ભોજન કરી અહીં રહ્યા તે રાત	
સ્નાન સેવન કરી અને તે વલી પધાર્યા પ્રાત	૧૩૪।
મંદિર સનમુખ પર્વતથી કીધો આરંભ	
દક્ષણ વર્ત ગોધન આવ્યા મર્યાદા યંભ	૧૩૫।
માનસી ગંગા ચક્ર તીર્થ બ્રહ્મકુંડ દેહ માન	
હરદેવ થઈ સંકર્ષણ કુંડે કીધું સ્નાન	૧૩૬।
ગંધર્વ કુંડ ગોવિંદ કુંડ અપસરા કુંડ રૂદ્ર કુંડ	
નાહી ધોતી ધરી અને તિલક કર્યા ઊર્ધ પુંડ	૧૩૭।
વલતા નિજ મંદિર પધાર્યા સહિત સદ પાત્ર	
ભોજન કરી અને જઈ વાસ્યા ગાઠોલી રાત્ર	૧૩૮।
પછે અપર રાત્રે ઊઠી પરમથરે થઈ	
સેડ ધવારી ઘઘાટતું સ્થલ છે ત્યાંહાં જઈ	૧૩૯।
પર્વત સુગંધિ શિલા ને દાહિનો પરવત સેત	
બદ્રીનારાયણ બાંયે મુંકીહિંદોલા હેત	૧૪૦।
રૂદ્ર કુંડ થરસ્યા ઇંદ્રોલી હથીઓ ગામ	
દાહિનો મુકીને પાયોધાર્યા વનજ કામ	૧૪૧।
ચંદ્રસેન કાયસ્થ સામો આવ્યો સનમુખ	
ધર્મકુંડે ડેરો કર્યો ત્યાંહાં પામ્યા અતિ સુખ	૧૪૨।
પાક સામગ્રી ચંદ્રસેનની આવી સાર	
કરૂણા કરી કીધી પ્રભુએ તે અંગીકાર	૧૪૩।
બીજે દિવસે કામવન તળી પરિક્રમા કીધી	
વિમલકુંડ ધર્મકુંડ અને સૂર્યકુંડ કારજ સીધી	૧૪૪।
કામ તીર્થ જ્યાંહાં જ્યાંહાં ભોમી પરિક્રમા ઠામ	
કામના સર્વ પૂરણ કરી તેહના પૂર્યા કામ	૧૪૫।
મહોદધી રત્નાકર જોઈ રામેશ્વર સેત બંધ	
લંકા જોઈ ડુક મીંચળી જોયું જ્યાંહાં સબંધ	૧૪૬।
નંદ ગોપનો ઘટ વ્યોમાસુરની ગુફા લઈ મન	
ઘ્રિસલની શિલા થાલ કટોરા જે શિલા ભોજન	૧૪૭।
સુરભી કુંડ કૃષ્ણ કુંડ ચોરાસી નામ	
પોતાને અવતાર રૂપે આચરણ કર્યો તે ઠામ	૧૪૮।
તે જોઈ મનને ડપજે અતિસય હુલ્લાસ	
નંદજીના ઘર જોઈ અને આવ્યા ડેરા પાસ	૧૪૯।
બ્રહ્મ ભોજન કરવાવી ભોજન કર્યું તે ત્યાંહાં	
છટે દિવસે આવ્યા સુનેરા ગામ જ્યાંહાં	૧૨૫૦।

ટેર સુની છાકહારી તે થઈ આવ્યા અટોર	
સ્નાન કર્યું અદેહ કુંડે મેઘ ઘટા ચહું ઓર	૧૨૫૧।
રેવતી બલદેવ થઈ આવ્યા વૃષભાન પોર	
ભાનોષર દોહોની કુંડ પર્વત સાંકરી खोर	૧૫૨।
ગામ ચિકસોલી થઈ અને દાનગઢ ને ગઢમાન	
રતન કુંડ નૌવારી ચૌબારીને દીધું દાન	૧૫૩।
પીરી પોખર કુંડ સઘન ગહવર જે સમેત	
લીલાઅનું વર્તન કરી અને પધાર્યા સંકેત	૧૫૪।
સંકેત વટ તલે રાસનો ચોતારા છે અહીં પાસ	
ત્યાં પોતે પધારી બિરાજ્યા મહા સુખ રાસ	૧૫૫।
બહુલા કુંડે કૃષ્ણકુંડે જસોદા કુંડે કર્યું સ્નાન	
સ્વરસ પરસે શરણ આપી કીધું સનમાન	૧૫૬।
નંદ યસોદા દાઝુ કૃષ્ણદેવને દર્શન	
ત્યાંથી પછી પધાર્યા આગલ આળી મન	૧૫૭।
લલિતા કુંડને વૃજવારી કુંડ અનૂપ	
ત્યાંહાં રૂચી કરી નાહ્યા શ્રી ગોકુલ કેરો ભૂપ	૧૫૮।
છછીહારી દાવરી અને ગોપેશ્વર ત્યાંહાં થઈ	
અક્રૂર ઉતર્યાનો સ્થલ તેણે ઠામે જઈ	૧૫૯।
વૈરાગીની ક્યારી જે આસરાની પોખર	
ત્યાંહાં ઉધ્ધવજીને જ્ઞાન ઉપદેશ કર્યો છે ધર્ય	૧૬૦।
મધુસૂદન કુંડ જલ વિહાર ને કદમ ઝંડી	
એહવે અનેક સ્થલે સૈસ મહીમા કહી	૧૬૧।
વલતા આવી પાક કર્યો પાવનસર જ્યાંહાં	
રાત્રે સયન કર્યું આવી ક્ષિત્રવને જે જ્યાંહાં	૧૬૨।
પ્રભાતે કૃષ્ણ કુંડે રાધા કુંડે કીધું સ્નાન	
પરિક્રમા કરી અને કીધું નાગવલ્લીનું દાન	૧૬૩।
પિસાયો કરેહલા આંજનોખર અંજનો ઠામ	
એ કલ્પિત રાસ તળા સ્થલ મેલ્યા દાહીના વામ	૧૬૪।
જાવ જસોદાજીનું પીહર પધાર્યા જ્યાંહાં	
મોરવારી તલાવ મોતી ઝગ્યા છે ત્યાંહાં	૧૬૫।
વિલાસ વટ પક્ષી બેઠતા નથી તે જોઈ	
બડે ને જસોદાનંદને જોઈને ગાય સ્થલે હોઈ	૧૬૬।
બલભદ્ર કુંડને ચરણ સ્પર્શ કરી આપ્યું શરણ	
ચરણ પહાડીએ અવતાર અંકિત જોયા ચરણ	૧૬૭।
પછે દધિ ગામે વૃજભૂષણ કુંડ પરસી ત્યાંહાં થઈ	
કોટાન શંખચૂડ વધ સ્થલ છે ત્યાંહાં જઈ	૧૨૬૮।

सेख सांइने पधार्या मेहेली डाबे हाथ	
वात्सल्य हेत श्री गुंसाईजीनुं समाधान कर्युं नाथ	१२६९।
सेखसांइ वनमों नाहीं में जानत हुं वात	
और समय देखेंगे वचन कहा अणी भांत	१७०।
वलता सेइ पधार्या त्यांहानो भोमीओ जेह	
वछल गोरो जे अलीखान आव्यो त्याहां तेह	१७१।
प्रणपति अनेक करीने कीधा बहु प्रकार	
दूध ने गोरस लाव्यो कीधी अति मनुहार	१७२।
गोरस खासी रसोइअे राख्युं श्री महाराज	
दूध वैश्नवनी रसोइअे लीधुं खीरने काज	१७३।
भोजन करी अने अचव्या श्री गुंसाईजी श्रीजीने जेह	
तेहवे झुमी आव्यो उपर बहु मेह	१७४।
श्री गोकुलमां श्री मुखथी कही छे अे वात	
श्री गुंसाईजी अचवी उठे तबही आयो वरसात	१७५।
हम तो वे भोमीयाकी अटारी उपर चढे जाय	
पहेली सिध्द करी राखी उन आपु लिवाय	१७६।
वैश्नवने डबरा भरी राखी खीर संभार	
मेह भयो असो जो खीर वही गही ते वार	१७७।
खिचडी और रोटी रही सोइ लीनी तेह	
त्याहां मेह वरण्यानुं कारण अेकज अेह	१७८।
अेसो मेह भयो जब कछु कह्यो न जाय	
हम क्योंहुं क्योंहुं के उंहांलो पोंहेंचे आये	१७९।
खीर रसोइआने कीधी वैश्नवने अर्थ	
ते वेहेवरावी रक्षा करी पोताने सामर्थ	१८०।
सांप्रत्य प्रभु न आरोग्या ते केम आवे काज	
स्वकीयने बाधक माटे अेम कीधुं महाराज	१८१।
नाहीं तो मेह सदा लगी इच्छाने अनुसार	
आज्ञा विना केम वरसे आवी तेणी वार	१८२।
अेक समय अेम गुंसाईजी पधार्या वृंदावन	
मेह उने आव्यो त्याहां गुंसाईजीअे कह्युं वचन	१८३।
देखीओरे आन्योर के अेम बोल्या गद्य	
सांभली मेघ दशो दिश थइने गयो ते सद्य	१८४।
अहीं अे अेणे कारणे वरज्यो नहीं लगाय	
ते माटे आवीने वरस्यो तेणी वार	१८५।
वलता आठमे दिवसे सवारे सेइथीअ	
रासोली बहुला वन नैरूत्य मुकी अ	१२८६।

ईशान दिशे पधार्या भैगाम जे नंदघाट	
वलता बलवने थई आव्या ते तो रामघाट	१२८७।
ज्याहां बलदेवजीअे यमुनाजी उनमत थई	
उलटा वेहेवराव्या छे ज्याहां अक्षय वट जइ	१८८।
बलदेवजीअे प्रलंब ग्रहो छे ते जोइ वाट	
कात्यायनी चीरघाट थई अने फरी नंद घाट	१८९।
जमुनाजी उतरीयाजोवा वन ओर वार	
प्रथम भद्रवननुं ते आचरण कीधुं सार	१९०।
नाही मधुसुदन कुंड आव्या भांडीर वन	
गामनुं नाम विजालीअे सहु थया प्रसन्न	१९१।
सह्य सोत भांडीर कुंड पछे वट भांडीर	
ते जोया जुगते करी शोभाजीनो वीर	१९२।
स्पर्श परीकृमा करीने पाक कर्यो संपन्न	
भोजन करी रात्रे आवी रह्या ज्यां वेलवन	१९३।
अेम भोजन करी अने ज्यारे होअे ते सहवार	
आगले स्थले पधारे अेहवो करी विचार	१९४।
ते स्थलनी प्रविधि प्रातः करीने करे प्रयाण	
आगल विजय करे पाछल चतुर शिरोमणी जाण	१९५।
भोजन कर्या उपरांत पधारे जेणी वार	
श्रीजीने आग्रह करी अने घोडे करे असवार	१९६।
श्री गुंसाईजीनुं वचन प्रमाणी बेसे आप	
अेक स्थले घणुं घामनो मारग थयो परिताप	१९७।
श्री गुंसाईजी त्याहां रह्या चरण क्षालणने काज	
श्रीजी पण त्याहां उभा छे सहु सहित समाज	१९८।
छायाअेक हती लीधी रूपे रजपुत	
राखी श्री गुंसाईजीने घाम लही अद्भुत	१९९।
श्री गुंसाईजीअे नेत्र चढावीने जोयुं त्याहें	
रूपो कांइ समज्यो नहीं अेहोना हारंद्र माहें	१३००।
अे कहा धरीरे अेम खीजी कह्युं तेणी वार	
उनकुं क्यो न धरे जो अे सबको मूल आधार	१९।
सकल सृष्टि निस्तारको कारण जिनके हाथ	
अेम परस्पर वात्सल्यसुं वन यात्रा करे साथ	१२।
त्यांथी प्रातः पधारीने कीधुं जमुना स्नान	
मानिक सिला जोइ अने जोयुं सरोवर मान	१३।
पीपडो लींबडो रास सारस्वत कल्पनो जेह	
पधारीने ते स्थल जोयो करी बहु नेह	१३०४।

वात्सासुर वध वछु रोडी रही डाबे पास	
लोहवन पधारी पूरी तेहोनी आस	।३०५।
कुंड स्पर्श दर्शन करी पधार्या महावन	
ब्रह्मांड यमलार्जुनना काज कर्या संपन्न	।६।
मथुरानाथ जोइ नंद कुंड उखल जइ	
श्याम मंदिर ने रोहिणीनुं सत्य समुद्र के थई	।७।
उतरेश्वरने घाटे स्नान करी महाराज	
भादरवा सुदी छठे आव्या सहुना करीने काज	।८।
नवमे दिवसे लीला स्थले पधार्या सुखधाम	
श्री गोकुल रही भोजन करी कीधुं पूरण काम	।९।
वलता ते जइने वस्या आहांथी मथुरा रात	
कल्पित वृंदावन छे त्याहां पधार्या प्रांत	।१०।
दशमे ते स्नान करी आव्या अक्रूर घाट	
भथरोंडने कली दहनी पास कदंबनी वाट	।११।
दुसाहे वे मदन मोहनजीनुं करी दर्शन	
चीर घाट केसी घाट बंसी वट आणी मन	।१२।
ब्रह्म कुंडे वेणुं कुंडे थई आव्या गोविंद देव	
फरी मथुरा पधार्या ते पोते ततखेव	।१३।
सातमें सहु वन उपवननो ते करी सत्कार	
श्री गोकुल पधार्या जीवन प्राण आधार	।१४।
आठमे रावले जइ श्री स्वामिनीजीनो उत्सव कर्यो त्याहां	
ऐकादशीअे दान घाटीअे दान लीला करी ज्याहां	।१५।
अेणे प्रकारे वनयात्रा करते उदेश	
लीला स्थल पधारीने हरे सर्वनो विरह कलेश	।१६।
दूर करीने कीधुं सहुनुं सुख संपन्न	
वली प्रमेय गोपन लीला करी ते आणी मन	।१७।
गान रसे रीझया ने गाननो जे उत्कर्ष	
तेह प्रकार कांइ अेक कहु आणीने मन हर्ष	।१८।
अेक समय रावल पधार्या सहित समाज	
त्याहां लक्षमां लोहोरनो ने गोकुलीओ आव्यो कीर्तन काज	।१९।
नृत्य सहित श्री गुंसाईजी आगल कीधुं कीर्तन	
श्रीजीअे श्रीमुखथी कही वात अे थई प्रसन्न	।२०।
अेक समय श्री गुंसाईजी रावल पधारे अपने भाये	
गोकुलीआने कीर्तनमों ये पद कह्यो बनाये	।२१।
चलोरी मिलवुं मदन गोपाले यहुं पद जोअे	
वाको अभिनय देखायो सो कहा कहीअे सोअे	।३२२।

- असो दिखायो जो श्री गुंसाईजी रीझे मन
 अति प्रसन्न थई पूछयो मोअसुं अह वचन । ३२३।
 कहुं सीख्यो हे इन केसे विद्या पाइ
 में कह्यो सीख्यो कहुं नाहीं इच्छाथे बनि आइ । ३२४।
 मोकुं गुंसाईजीने यों कह्यो जो दीजे कछु याही
 भंडारी तो कोउ संगमो आयो नाहीं । ३२५।
 खवास के हाथ पितांबरको माखी निवार
 उनते लेके उनकुं हम दीनो तेही वार । ३२६।
 अे प्रसंग श्री महाप्रभुजीअे गोकुलीआनी वात
 सुंदरतानी सराहणा कीधी छे बहु वार । ३२७।
 गोकुलीआ देखतको भव्य रूप परम सुचार
 वागो पहेरे ठाडो रहे मानो काम अवतार । ३२८।
 काहु जाअे कीरतनकुं अपुने मनके भाये
 कीरतन करे नित्य ज्याहां त्याहां लखमां संग जाअे । ३२९।
 न्योछावरी पाये सो लखमां लेवे आप
 लोक पूछे ये कोन हे कहे याको अे बाप । ३३०।
 हांसी करे सब कोउ ओर कोउ माने नाहीं
 देखीके बेटाकुं सब को संकुचाहे उत मांहें । ३३१।
 गोकुलीयाकी महेतारी हसाउ सुंदर गात
 पंडया भीतरीया उनसुं हंसतो दिन रात । ३३२।
 लखमादे लखमो कालो ने विरूप छे तेह
 गोकुलीयो तो सुंदर केहेनो जायो छे अेह । ३३३।
 पाछे वे कहे पंडयासुं विसर्या अे तो तमारी पेर
 ते दिवसे तो तमोज आव्या हता मारे घेर । ३३४।
 अरे हुं क्यारे आव्यो छुं बोथरीनी अे मारुं नोहे काज
 तमोज आव्या छो तमारो अे भुली गया छो आज । ३३५।
 श्रीजीअे महा मोद जुत रस वस तद आधीन
 श्री अंगनी फूले कर्युं हास्य ते परम नवीन । ३३६।
 अे हास्य तणो रस अभिनवो महाप्रभुने घणुं प्रीय
 स्वरूप अनुसंधान रहित केवल तदाविष्ट तेथीय । ३३७।
 अे हास्यमां स्वरूपना अनुभवी हतां जे महा भाग्यवान
 अविक्त कलरव माधुर्यनुं कर्युं तेणे पान । ३३८।
 श्री गुंसाईजीनी रीझने उदेशे पोते रीझी
 अेह प्रसंग कह्यो छे हास्य रसे भींझी । ३३९।
 ते गोकुलीओ वलतो गुण अभिमान भरी
 बिगडयो श्री गुंसाईजीनुं वचन उलंघन करी । ३४०।

अकबर पास जतथी कह्युं तुं वहां मति जाओ	
तोकुं जंजाल लगोगो जानो उचित नाहीं	१३४१।
कह्युं न कर्युं ने गयो वलती निकली शीतला	
जावा त्यां पाम्यो नहीं विरूप थयो दुःख पाये	१४२।
श्री गुंसाईजी प्रसन्न थयानुं फल हवुं अेणी भांत	
हीन रूप करी राख्यो नहीं तो जातथी जात	१४३।
अेम गान रसे करी रीझयानो कह्यो अेह प्रकार	
गान तणा रसनो रस कह्यो छे बीजी वार	१४४।
अेक वेर श्री गुंसाईजीके आगे कह्यो पद अे	
हरि तेरी लीलाकी सुधी आवत अे सुनायो गाअे	१४५।
श्री गुंसाईजी भरी आये धीरज रही नाहीं	
अेसे भये रसाविष्ट जे संभार्यो नहीं जाय	१४६।
घडी चार पाछे सावधान भये तेही वार	
अे वात गान रस उपर प्रभुअे कही बहुवार	१४७।
अेहवो गान तणो रस उत्तम परम नवीन	
सांभल्यो न गयो श्री गुंसाईजी थया रसाधीन	१४८।
अेणे वचने अेह रसनं प्रगट करी कह्युं रूप	
अेहवे अनेक प्रकारे गुंसाईजीने गोकुल भूप	१४९।
धर्म चरित्र सहित गोपन लीला करे अनुरक्त	
श्री गुंसाईजीने श्रीजी विषे रहे निरूपाधी स्नेह अव्यक्त	१५०।
अने स्वरूप ज्ञान बेहु उभयता स्नेह महातमनो अभाव	
वस्तु ज्ञापनने अर्थे प्रगटयानो अे स्वभाव	१५१।
स्वरूप ज्ञान अे शा माटे जे प्रागट्य अेतद अर्थ	
तेणे करी स्नेह निमग्न ने स्वरूप ज्ञान सामर्थ	१५२।
ते बेहु प्रकारनी परम काष्ठा अलौकिक तर	
माटे अे स्वरूप विषे उत्कृष्टताअे ईश भर	१५३।
ज्यारे श्री गुंसाईजी भोजनने पधारे नित्य	
श्रीजी पासे बेठा होअे कहे रूचिसुं धरी चित	१५४।
बाबा उठो भोजनकुं जइअे होत अवार	
अेक दिवस उतर दीओ अेम कही तेणी वार	१५५।
गोविंदमामा के घर हमारे जानो आज	
पूछ्युं श्री गुंसाईजीअे वहां कहा हे काज	१५६।
श्राध्द हे कह्युं ते सांभली गुंसाईजी रूखा थई	
गोविंद भटने कह्युं अेकांत तेडावी लइ	१५७।
गोविंद तुम श्री वल्लभकुं करावत श्राध्द भोजन	
अे स्वरूपकुं श्राध्द निमित्त क्यो नोहोतत देखो मन	१५८।

आज पाछे मति नोहोते तेरे हे ओर भाणेज	
ताकुं न्योत जीमाओ इनसुं छांडो अेमज	।३५९।
श्राध्धको भोजन इनकुं देनो उचित नाहीं	
आजथे ऐसी मति करो समुजो याही मांहीं	।३६०।
श्रीजीने दीधी श्री गुंसाईजीअे आज्ञा अेह	
श्राध्धको भोजन आजथे तुम कबहु मति लेह	।६१।
वात अे श्रीमुखथी कही गोविंदमामा के घर	
भोजनकुं हम जाते जब उनके अवसर	।६२।
कछुक विचार गुंसाईजीअे जब आन्यो मन मांहीं	
श्राध्ध के भोजन की हमकुं तब ते कही नाहें	।६३।
ओर दिना जाते मामी मों पर करे स्नेह	
जब जइअे तब पूछे बाबा तुम कछु लेह	।६४।
ना कही तो जाय नहीं कछु लीजे विन भुख	
हमकुं आये देखिके वे पामे बहु सुख	।६५।
गोविंदमामा के घर धोडाकुं ख्याल निमित	
पानी प्यायवेके लिये हम जाते नित्य	।६६।
स्वार भये ले गयो अेक दिन ओसारा मांहीं	
ओसारेको वांस अटक्यो फैंटासुं त्याहां	।६७।
देखीके मामीकुं मूर्छा आइ तेही वार	
में कह्यो मोहेकुं कछु भयो नहीं स्वस्थ भइ जेही वार	।६८।
अेक दिवस गुंसाईजी सकल परिवार सहित	
श्रीजी निकट बेठा छे भोजन करे नित्यनी रीत	।६९।
अेवुं मोहामणुं रूप श्री गुंसाईजी प्रगट करे जेह	
जेहनुं भाग्य ते जाणे दुर्भागी न जाणे अेह	।७०।
द्वारकेश्वरजी आवी बेठा श्रीजीनी थाल मांहीं	
श्री गुंसाईजीने तेह गम्युं नहीं त्यारे बोल्या त्याहां	।७१।
द्वारकेश्वरजीने शुं कहे अे तो निपट छे बाल	
श्रीजीने कह्युं अे उछिष्ट करत हे तुमारी थाल	।७२।
वहां ते तुम लेत हो तुमकुं उचित नाहीं	
श्रीजीअे कह्युं कहा करुं बालकृष्णजी दिस चाहे	।७३।
त्यारे श्री गुंसाईजीअे अेम कह्युं मनमां धरीने भाओ	
बालकृष्णको बेटा तो कहा न्यारो क्यों न बेठाओ	।७४।
काहुकी ऐसी योग्यता जोबेठे तुमारी थाल	
श्रीजीनुं महत्व प्रगट करी आसय जणाव्यो रसाल	।७५।
अेम उत्कर्ष कही अने करी देखाडे भांत	
श्री गुंसाईजी ज्यारे जग्या कर्या उपरांत	।३७६।

दर पूर्णमासीअे ते लेवरावे केश	
उथापने बेसे ते बांधी पाग सुदेश	।३७७।
श्री गुंसाईजीने नित्य पाग बांध्यानो अभ्यास नहीं	
पोते कही बंधावे पाग ते श्रीजी पास	।७८।
श्रीजी घुंटा बांधीने महेले तकीआ पर	
श्री गुंसाईजी ते मस्तके मेले उत्थापने उलट भेर	।७९।
अेक दिवस श्री गुंसाईजीअे दीठा अति अनुराग	
घुंटा उपर बांधता पोताने हित पाग	।८०।
अैसे कहा बांधत हो मस्तके बांधी के देहु	
मस्तके बांधीके तुमकुं केसे दीजे अेह	।८१।
श्री गुंसाईजी कह्यो तुमारे मस्तक बांधो तुम हाथ	
ता पाछेवे पाग में मोहेलुं अपने माथ	।८२।
याहीथे ते में तुमपे बंधावट होय प्रसन्न	
नहिंतर पाग बांधिवेको हे कहा प्रयोजन	।८३।
वलता आग्रह जोइ बांधे मस्तक निज हाथ	
तेह लइ अने पछे श्री गुंसाईजी मेले माथ	।८४।
अेहवो परस्परे वात्सल्य अने बहु प्रेम	
तेहनी परमित नावे थाअे नहीं कांइ नेम	।८५।
लीला सामग्री सिध्द करवा वारंवार	
जीव उद्धारने अर्थ गुंसाईजीअे कयों विचार	।८६।
गुजरात छ वार पधार्या तेहनो समय कहुं सार	
अडेलथीसोलसे ने तिहोतरे बीजी वार	।८७।
त्रीजीवार ओगणीसे गढे थकी कयों विचार	
त्रैविसे मथुराथी पधार्या चोथी वार	।८८।
पांचमीवार अेकत्रीसे गोकुलथी वरेस	
छठीवार अडत्रीसे छ वार कयों अेम परदेश	।८९।
प्रथम ते वार चार गुजरातनो कयों प्रदेश	
पांचमी वार सवंत अेकत्रीसे विचार वरेस	।९०।
श्री गुंसाईजीने तेह समय श्रीजीअे कह्युं अेह	
अबके चलीवेकी आज्ञा मोहेकुं देह	।९१।
आप तो बेर बेर पधारत हो सब ठाअे	
गुंसाईजीअे कह्युं बाबा तुम बेठ रह्यो इहांअे	।९२।
तुमकुं उचित यह स्थल सदा सर्वदा नित्य	
संतुष्ट थई अे वचन पर रीझया स्नेह निमित	।९३।
श्रीजीनुं वचन उलंघ्युं भक्त मारगी भाव	
वात्सल्यथी अतिक्रमण कर्युं हित केरे चाव	।३९४।

श्रीजीनुं वचन श्री गुंसाईजीने सदा अटल अनिवार	
ते वचननुं अविधारण करीने ते करे सत्कार	१३९५।
अेकवार घोडो सुंदर गुणवंत अने बहु मोल	
प्रिय घणुं प्रभुजीने नावे तेहनी तोल	१९६।
अेह प्रियत्व गुंसाईजी जाणे नहीं ब्राह्मणने कर्युं दान	
सर्वे कह्युं गुणवंत घोडो हतो भाग्यवान	१९७।
हांहां बोहोत आछो हतो श्रीजीअे कह्युं तेणीवार	
अे सांभली श्री गुंसाईजीअे मनमां करी विचार	१९८।
चांपाभाईने कह्युं ब्राह्मणपे घोडो लेहु	
फेरि मंगावो आपने वे मांगे सो देहु	१९९।
श्रीजीनी रूची ने श्री गुंसाईजीनी आज्ञा भेर	
ब्राह्मणनुं मन रीझवी घोडो आप्यो घेर	१४००।
श्रीजी ज्यारे सहेज पायोधारे घोडानी घुडसार	
घोडो देखीने तेडी पूछयो थनवार	११।
घोडा तो ब्राह्मणकुं गुंसाईजीने दीनो दान	
तो पाछे अे कोन करी किन बांध्यो हमारे थान	१२।
त्यारे ते थनवारे कह्युं सघलुं वृतांत	
जेणी पेरे फेरी मंगायो ते सहु आद्यथी प्रांत	१३।
अे वात सुणी श्रीजीअे पिताने कह्युं सुख पाअे	
में तो सहेज कह्यो क्यों लीनो फेरी मंगाअे	१४।
त्यारे पुत्रवान बोल्या श्रीमुख अेहवुं वचन	
में हुं सहेज मंगवायो आयो असो मन	१५।
घोडो गुंसाईजीअे आप्या उपर जे सराह्यो खांत	
तेहनो आसय लही अने कहुं छुं ते वृतांत	१६।
पोतानी वस्तु अंगीकृत तेहने करे केम भिन्न	
आप्या उपर इच्छा करी जावा दे केम अन्य	१७।
प्रगट करवा श्री गुंसाईजीनोआभ्यंतर जे स्नेह	
दान कर्युं गुंसाईजीअे फेरी मंगाव्यो तेह	१८।
प्रेमनी परम काष्टा प्रगट करी सर्वथी आद्य	
स्नेह होअे ज्याहां त्याहां रहे नहीं को मर्याद	१९।
सहेज स्वरूप तणो प्रभाव कह्यो नहीं जाय	
पुत्रत्वथी अधिक वात्सल्य करे सुख पाय	१२०।
आगल बेसे त्यारे श्री गुंसाईजी करे मनुहार	
श्री अंगे कर फेरवे हित करी वारंवार	१२१।
परस्परनुं हित वात्सल्य जोइ मन लही	
अग्रज अे उत्कर्षता तेह सके न सही	१४१२।

को आगल कहे काकाकुं बेटा श्री वल्लभ आहीं	
अेकही अे हे ओर बेटा सो बेटा नाहीं	।४१३।
अे वात वली को श्री गुंसाईजीने कहे आवी	
संभालीने कहे अे कांइ जाणे नहीं भावी	।१४।
विष्णुदास पांडे आनोरने आवी कह्युं अेक वार	
श्री वल्लभजी तो बोहोत प्यारे तुमकुं निरधार	।१५।
पूछयुं ते तुं ही कहते हे अरू कहते हे कोये	
हां राज हुं कहुं छुं ने बीजा कहे सहु कोये	।१६।
त्यारे श्री गुंसाईजीअे श्रीनाथजी सामा कीधा हाथ	
उनकुं प्रिय सो हमकुं प्रिय अेम कह्युं तेहो साथ	।१७।
अेणे वचने कही स्वरूपनो अमित कह्यो उत्कर्ष	
दुविदा दूर करी विष्णुदासनी पाम्यो हर्ष	।१८।
गूढ आसय अंतःकरणनो प्रगट कर्यो स्वकीय अर्थ	
जणाव्यो जे अेहवी वस्तु छे स्वरूप तणु सामर्थ	।१९।
अे सांभली गिरधरजी ते बेल्या घणुं खुणसाये	
अेहेनो अति उत्कर्ष ते मन मांहां सह्यो न जाये	।२०।
अेक समय श्री गुंसाईजीने अेकांतमां पामी दाव	
गिरधरजीअे हंसीने आणी विपरीत भाव	।२१।
कह्युं श्री वल्लभ पर तुमारो अतिसय नेह	
त्यारे श्री गुंसाईजी कहे हमारो कहा स्नेह	।२२।
इनके स्नेह ते सबनको स्नेह मली रह्यो छे आय	
अेह वचननुं हारंद्र को बीजो केम करी समुजाअे	।२३।
समजे तो जो अे स्वरूपसुं सादर मन	
स्वरूपनुं कारण सनमुख थया विन नहीं संपन्न	।२४।
श्रीजीअे श्री गुंसाईजीने प्रसन्ने थई प्रसन्न	
अेह प्रकार कह्यो छे कहुं छुं आणी मन	।२५।
अेक दिवसे श्री गुंसाईजी बेठा उथापन	
पास श्रीजी अने बीजा बालक बेठा भिन्न	।२६।
श्रीजीना रूपामृतनो अनुभव करी रस पोष	
वारंवार जोइ श्री मुखने पामी संतोष	।२७।
गिरधरजी सामु जोइ पूछयुं अेणी भांत	
अब ठाकुर कहा करत हे श्रीजीअे कही अे वात	।२८।
अेक दिना श्री गुंसाईजीके में बेठो हुं पास	
दादा अरू सब कोउ बेठे हे आसपास	।२९।
तब श्री गुंसाईजीअे पूछयो दादे सामो देखी	
अब ठाकुर कहा करत हे इनको कहो विसेखी	।४३०।

- सब कोउ चुप थई रहे बोले नहीं कोइ अेह
तब में दादासुं कह्यो कछुक उतर देह ॥४३१॥
- पाछे जेसो होयगो आप कहेंगे सोइ
दादा कहे यहां बोलीके कहा फजीयत होइ ॥३२॥
- विन समुजे कैसे प्रगट करूं अज्ञान
भावसुं भाव मिले नहीं करी माने विज्ञान ॥३३॥
- तब श्री गुंसाईजीने यों कह्यो यहु कहा जाने कोय
वस्तुमां जब कोउ पेठे तब यहु जाने सोय ॥३४॥
- ऐसी वस्तु जाही के होवे रूदया रूढ
वस्तु के धर्म तबे स्फुरे समज परे रस गूढ ॥३५॥
- ऐहवां कहां श्री गुंसाईजीअे वचन सगर्भ सुदेश
हवे प्रगट करीने प्रकार स्वरूपनो कहुं वरेस ॥३६॥
- बालक सर्व कथा कहे समे आपापणे स्थल
ऐक समय गोविंदराय कहे ते थई प्रबल ॥३७॥
- त्याहां कह्युं पधरावा लाव्या सुतने वसुदेव
त्यारे जमुनाजीअे मारग आप्युं ततखेव ॥३८॥
- रघुनाथजीने जेमसमुद्र थई भयभीत
तेम जमुनाजीअे मारग आप्यो कहीअे नित्य ॥३९॥
- ऐ कथा सांभली सहु गोपीनाथ दास
सांभलीने त्याहांथी आव्या श्रीजीने पास ॥४०॥
- कहांते आवत हो श्रीजीअे पूछ्युं अेह
कहुं सर्व वृतांत कथानुं मांडी तेह ॥४१॥
- श्रीजीअे कह्युं डरे कहा यमुनाजी रस मांह
अपने भरथारको स्वरूप कहा जानत नांह ॥४२॥
- अपने प्रभुको देखी संकुचाया करी लाज
ताते मारग दइ गया पधारे सुख काज ॥४३॥
- वसुदेवजीअे जान्यो नहीं यामो कछु ओर उपाय
ऐसेइ आप चले आये अपने सहेज सुभाय ॥४४॥
- ऐ वात गोपीनाथदासे श्री गुंसाईजीने पास जइ
गोविंदराये ऐम कही वल्लभजीअे ऐम कही ॥४५॥
- त्यारे श्री गुंसाईजीअे ऐम कह्युं गोविंदने कही वात
जेसी लेखनमों लिखी हे कहेत हे तेसी भांत ॥४६॥
- अरू श्री वल्लभ कहेत हे सो अपनो देखी स्वरूप
जानिके अपनो अनुभव कहेत हे परम अनूप ॥४७॥
- श्री गुंसाईजीअे अपनो अनुभव पद कह्युं ते सहु कारण बंध
ऐ समयनो अनुभव ना होअे अनुभवपूर्वक संबंध ॥४४८॥

એ સમય વસુદેવ તો લાવ્યા વ્યુહ સ્વરૂપ	
તો એ શ્રી ગુંસાઈજી કેમ કહે અનુભવનું એ રૂપ	૧૪૪૯।
માટે શ્રી જમુનાજી ને શ્રીજીનો મૂલ પ્રકાર	
તે અનુભવ કરી અને શ્રી ગુંસાઈજીએ કર્યો વિસ્તાર	૧૫૦।
શ્રીજીએ જે પ્રભુ પદ કહ્યું તેહનો એહ પ્રકાર	
જેહવું સ્વરૂપ તેહવે અંગે જમુનાજીએ કર્યો સત્કાર	૧૫૧।
અથવા પોતે રસાવેસ થી બોલ્યા પરમ અનૂપ	
જમુનાજીનો પોતા વિશે સબંધ તળું કહી રૂપ	૧૫૨।
તો હે કેહેના મનમાંનાં ન આવ્યું એહ વચન	
તો આવે મનમાંનાં જો પ્રભુ કરે સંપન્ન	૧૫૩।
અને એણેજ પ્રકારે આચાર્યજીને સેવકે કહ્યું સિધ્ધાંત	
તેહ પ્રસંગ કહું છું જે તેણે કહ્યો એકાંત	૧૫૪।
જ્યારે શ્રી ગુંસાઈજીને શ્રીજી હોએ સેવા ત્યાંહેં	
ત્યારે વૈશ્ણવ સર્વ તે બેસે આગળ માંહેં	૧૫૫।
એ વૈશ્ણવ એહવા જેહ સ્વરૂપ વિન રહે ન નિરથ	
ભગવદ ચર્ચા વિના તે કાલ યોએ નહીં વ્યર્થ	૧૫૬।
દરસનને અળ અવસર કરે તે ભગવદ વાત	
સ્વરૂપના અનુસંધાન સહિત વીતે દિન રાત	૧૫૭।
એક દિવસ કારણ ભૂત આવ્યા ગણેશ વ્યાસ	
ગોવિંદ દુએને પૂછ્યું એકાંતે રહી પાસ	૧૫૮।
શ્રી ગુંસાઈજી તો મહા વસ્તુ છે એથી વલ્લભરાજ	
તો આવડો વિસ્તાર કર્યો તે જે સાહાને કાજ	૧૫૯।
બીજા બાલક કોણ તે પ્રગટ કર્યા ભિન્ન ભિન્ન	
તમો શ્રી આચાર્યજીના સેવક તમ વિન કહે નહીં અન્ય	૧૬૦।
કૃપા કરીને ભાંજો હમારો એ સંદેહ	
ગોવિંદદુવે બોલ્યા ત્યારે કરી બહુ નેહ	૧૬૧।
એ આસય એહોના મન તળો તે તો થાએ નહીં નિરધાર	
બુધ્ધિ અનુસારે કરી કહું છું એહ વિસ્તાર	૧૬૨।
ઐશ્વર્ય આદિ છય ધર્મ હોય તો હોએ તેહ	
એહવું કદાચિત સંભવે પળ નિશ્ચે થાએ ન એહ	૧૬૩।
ને વલી વિભૂતિ વિના પ્રભુનું પ્રાગટ્ય ન હોએ	
માટે એ મૂલ પ્રાગટ્ય ને વલી એ વિભૂત સહુ કોએ	૧૬૪।
વિભૂતિ કરી મહા વસ્તુ દૂર રહે અનુપમ સાર	
તે માટે બંધુ વર્ગનો કર્યો હસે વિસ્તાર	૧૬૫।
એ વાત ગિરધરજીએ સાંભલી તે ત્યાંનાં	
તેણે કરી તે ઘણું એક યુગસાયા મનમાંનાં	૧૪૬૬।

- कह्युं ओ सब श्री गुंसाईजी कहावत मोहे
नांतर वैश्नव ओसे करी कही सके न कोओ ॥४६७॥
- वैश्नव ओसी कहेत हे अरू या वरजत नाहें
उनकुं सब चाहत हे को हमकुं नहीं चाहे ॥४८॥
- गुंसाईजीओ कह्युं ओ आचार्यजीके सेवक हे जे कोय
वे जे कहेत हे तो सत्य वरजुं तो मिथ्या होओ ॥४९॥
- उन कह्यो प्रमाण तो कहा वरजु या माहें
नियंता उनके आचार्य में तो नियंता नाहें ॥५०॥
- गुंसाईजीओ दुवेने विषे आणी भर भार
आचार्यजीना संबंधनुं प्रगट कर्युं विस्तार ॥५१॥
- तेहोना अंगीकृत होये तेह कहे ते निरधार
ओणे वचने वैश्नव सहनुओ आण्यो अति भार ॥५२॥
- त्याहां कहुं छुं जेह प्रमाण्युं गुंसाईजीओ ते निरधार
पण मन माहें ओक उपज्यो छे ते विचार ॥५३॥
- कहेने दुवेना ओह वचन उपर उपजे अविश्वास
श्रीजीने आठ सहोदर ओक विमात छे पास ॥५४॥
- ओम करतां भाई नव हवा हवे ओ कहा छे केम
ओ वचनना पूर्व पक्षनुं समाधान कर्युं ओम ॥५५॥
- आठ भ्रात नव भगिनी श्रीजीने हवा ओणी भांत
सत्रह सहोदर ओम हवा अठारमों ओक विमात ॥५६॥
- अने ओगणीसमां पोते कुल मंडन ओ उदित भाण
पण ओणे समय छ भ्रात हता ते प्रतिक्ष प्रमाण ॥५७॥
- ओक गोपाल ओहवे नामे चार वरसना थई
ओक चार मास ने ओक ओक मासनो लइ ॥५८॥
- पांच बहेन ओणेज प्रकारे प्रसव उपरांत
को ओक कारणथी प्रथुक प्रथुक थयां छे शांत ॥५९॥
- माटे तेहोनी गिणना करी नहीं प्रगट प्रकार
बेननुं ते कारण कहुं छुं करी विस्तार ॥६०॥
- मुक्ष तो गंगाधर सोमयागीथी पूरव जइ
जग्य नारायणथी आरंभीने कुल मधेअ ॥६१॥
- संतती पुत्र तणी पण केहेने पुत्री नहीं
पण प्रभुओ भूतल मध्ये प्रागद्य कीधुं अहीं ॥६२॥
- त्यारे आदे शोभा प्रगटी जोइओ ते सहित परकर
श्रीयां कीर्त्यादी त्याहां प्रगटी उलट भर ॥६३॥
- वात ओ श्री मुखथी कही छे रस माहें
हमारे तो कुलमों काहु के बेटी नाहीं ॥६४॥

આચાર્યજીકી મેહેતારીને કહ્યો એક મોહેકું દુઃખ	
ગૃહસ્થાશ્રમકો સુખ તો જો બેટી હોવે મુખ્ય	૧૪૮૫।
જબ કબ કાજ પ્રસ્તાવકું આરતી ડઠાયવેકે કાજ	
ચહિે તબ ઓર કાહુકું બોલીકે કીજે સાજ	૧૮૬।
બહેન બેટી વિના આરતી કોન ડઠાવે આયે	
એસો દેખી આચાર્યજીકી મેહેતારી દુઃખ પાયે	૧૮૭।
સો પાછે વેળી કામના તીરથકું જાન	
બેટી હિત પ્રાર્થના કીધી મનમાં આન	૧૮૮।
તબ વેળીને કહ્યો તુમારે બેટાકું નહીં હોએ	
બેટાકે બેટાકું હોયગી બેટી સોય	૧૮૯।
શ્રી ગુંસાઈજીકે ભડ આચાર્યજીકે ભડ નાંહીં	
આચાર્યજીને હવી નહીં કારણ છે એ માંહેં	૧૯૦।
વરદતને પ્રાર્થના દેવાંતરનું ધ્યાન	
તે નિરાકરણ કીધું અહીં એ ઇચ્છાનું પ્રધાન	૧૯૧।
દેવને સામર્થે હોએ તો આચાર્યજીને હોએ	
માટે એ બેટા ને બેટી કુલ સહુ કારણ કોએ	૧૯૨।
જાવદ સામગ્રી જે કો છે કારણ મડ	
પોતાના સૌકર્જને પ્રગટ્યા સાથે લડ	૧૯૩।
માટે એ ધર્મ કહ્યા પળ એ ધર્મ છે કાંડ આન	
એ પ્રભુનાતે જે ધર્મ છે તે તો છે સ્વરૂપ સમાન	૧૯૪।
રસ વિસડક ગુણ વિસડક ચરિત્ર વિસડક અનંત	
છય ધર્મનો તે નેમ સો અહીં એ ગિણના નહીં અંત	૧૯૫।
અને એહ સ્વરૂપના ધર્મ જે છે સ્વરૂપ સમાન	
તે સ્વરૂપથી ન્યારા હોએજ નહીં અતિ મહા ભાગ્યવાન	૧૯૬।
તે એ સ્વરૂપ વિષે બાહાજ્યાભ્યંતર છે પ્રવેષ્ટ	
એ મૂલ સ્વરૂપના ધર્મ તે રમણ સુંગાર વરેષ્ટ	૧૯૭।
તે મધ્યે થઈ ઐશ્વર્યાદિક તે એ સ્વરૂપના ધર્મ	
તે રમણ વિસેક રસાત્મિક ભિન્ન છે તેહનો મર્મ	૧૯૮।
તે પૃથક કહું ધર્મ રસાત્મીક ભાવ અનુસાર	
અનુકરણે સૂચન એ ષટ તે ધર્મ પ્રકાર	૧૯૯।
જે સહેજ સ્વરૂપ સામર્થ વર્ણાવર્ણ	
વિવેક રહિત જ્ઞાતા અજ્ઞાતા આવ્યા શર્ણ	૧૫૦૦।
મહત્વ પૂર્વક રસ વિસેક મહા રસ રૂપ	
સહેજ સર્વ અનુસર્યા રસાત્મીક ભાવ અનૂપ	૧૧।
સ્વતઃ થકી આપી પોતાનો રસ આવેશ	
રમણ કરે છે એળી પેરે એ ઐશ્વર્ય સુદેશ	૧૫૦૨।

अने स्वरूपाश्रित सहने कर्युं रसनुं अवारी दात	
त्याहां प्रबल महा रस पुष्ट प्रगट कर्यो करी सनमान	१५०३।
सहु रसिक सृष्टिने तृप्त करी अने करे अति संतुष्ट	
अे वृज तणी परमाविधि पोते अति रस पुष्ट	१४।
अे आचरण तणो जस ते जस प्रगट प्रसिद्ध	
जगतमां फेली रह्यो रसिक तणी महा निद्ध	१५।
कीर्तन स्मरणे करी अने भक्तना देहनो धर्म	
तेहने निवृत्ती करे सद्य अे जसनो अे मर्म	१६।
निवृत्त करी अने तेसुं उतरोतर आधिक्य	
रसे करे रस रूप जस मांहां परम सम्यक	१७।
अने पोताने विषे उनमत रसे तदासक्त जे भक्त	
अे गर्भथी उपजी जे शोभा ते शोभा अति अव्यक्त	१८।
ने रस विलस्यानुं ज्ञान अन्य नहीं अनुसंधान	
अेह रसे पाग्या रहे अेहनुं अेहज ज्ञान	१९।
रस संबंधी वितरे केण इतर सहनो त्याग	
संभावना बीजी नहीं रस विन सह वैराग्य	१२०।
अे परम पुष्ट पुष्ट अैश्वर्यादिक धर्म अनूप	
अे छय धर्म ज्युत महा रस रसिक स्वरूप	१२१।
अेहना धर्म ते जे धर्मने आप आधीन	
ते केवल शुद्ध भावापन स्वात रंग छे भिन्न	१२२।
तेहना रसने वस प्रभु ते प्रेम सहित मन रंग	
रसाधीतथी अर्थ सिद्ध थाअे अंग अंग	१२३।
फल प्राप्ती छे प्रभुने अेहज धर्म फल रूप	
तेह धर्मना अे धर्मी केवल रसिक अनूप	१२४।
जे भक्तने विषे पोताना अैश्वर्यादिक धर्म	
अेहना कार्य प्रगट कर्या धर्म रूप जे मर्म	१२५।
ते जोवाने पोते मन करे रूचि मान	
जे धर्मरूपी कारज पोता विषे रमण समान	१२६।
अे उत्कर्ष सहित प्रगट कर्युं सहेज अैश्वर्य	
अने प्रभुसुं रमण पराक्रम अे परमाविधि वीर्य	१२७।
पुरुषोत्तम रस वस थई लीलानुं करे ध्यान	
अे भक्त तणा अद्भुत जस अन्य न अेह समान	१२८।
ज्ञान वानसुं अज्ञात ने रमण होअे रसाभास	
ते प्रभुसुं रसाधिक्ये केम करे ते रमण प्रकास	१२९।
अने जेहने रमण करता प्रतिक्षणुं कला अधिक होअे	
अे श्रीजीनीपरम उत्कर्षता जाणेज विरला कोअे	१५२०।

એ પરમ લોકોત્તર જ્ઞાન પ્રગટ કર્યું એળી પેર	
અને પૂરણ વૈરાગ્ય વાનને વિષે સહુ વિસ્મૃતિ ભેર	૧૫૨૧।
મોહ પામીને રાગ ઉપજે એ મહા વૈરાગ્ય	
એવા ધર્મ પ્રગટ અનુભવ સિદ્ધ એ અનુરાગ	૧૨૨।
એ ધર્મે સર્વ રસ અનુભવી ધર્મી સંતુષ્ટ થાએ	
તો સ્વરૂપના ધર્મ બંધુને કેમ કહેવાય	૧૨૩।
જ્યારે એ સ્વરૂપના ધર્મ નહીં ત્યારે વ્યુહ કેમ હોઈ	
વ્યુહની તો સંભાવના નહીં ત્યારે કહે ક્યેમ કોઈ	૧૨૪।
વ્યુહ કહેતા વિભાગ તો એ રસ રૂપ સ્વરૂપ	
અહીં એ અંગ વિભાગ રસાત્મિક પરમ અનૂપ	૧૨૫।
તો અન્યને એ સ્વરૂપના વ્યુહની ઉપમા દેઈ	
એ અસંગત્ય કહી મારી રસના કેમ કરું લાંછન મડ	૧૨૬।
એ શુદ્ધ રસાત્મિક પૂરણ પુરુષોત્તમના વિભાગ	
એ નોહે અને જે છે તે ભિન્ન છે જુત અનુરાગ	૧૨૭।
પણ તે પ્રભુની ભાવાત્મિક કૃપા વિના એ પ્રકાર	
પ્રીછો જાએ નહીં મહા ગૂઢ તણું જે સાર	૧૨૮।
શુદ્ધ મૂલ રસાત્મીક સ્વરૂપ લહે જે કોય	
તે એ કારણ સહિત ભેદ સમ્યક લહે સેય	૧૨૯।
માટે હું એ પ્રભુની કૃપાને સામર્થ્યે નામી માથ	
જે કો કૃપા તણા પાત્ર છે તેહને જોડી હાથ	૧૩૦।
પ્રણપતિપૂર્વક નમન કરી યથારથ કહું વ્યક્ત	
એ સ્વરૂપના અંગ પણ લીલા મધ્ય પાતી છે ભક્ત	૧૩૧।
જેહનું મુક્ષ ત્યાં એહજ પ્રગટ પ્રસિદ્ધ પ્રમાણ	
મુખાર્વિંદ રૂપે તો શ્રી આચાર્યજી નિર્માણ	૧૩૨।
અને બીજા અંગ તો જેહને વિઠલેશકુમાર	
શ્રી વલ્લભજીએ પોતે પ્રગટ કર્યા નિરધાર	૧૩૩।
તુમ સબ મેરે અંગ હો આંખ હાથ પાઓ	
માટે એ સ્વરૂપના એ અંગ એહોને એહજ ભાઓ	૧૩૪।
એહ વિવેક નથી કર્યો કરી સમૂલતા સિદ્ધ	
એહવા સ્વરૂપ નેષ્ટિક પ્રગટ કરી કહ્યું પ્રસિદ્ધ	૧૩૫।
એળે વચને સ્વરૂપે ભક્તનો ટાલ્યો સંસય પરિતાપ	
તેળે કારણેએ સ્વકીયને સ્વ અંગ કહ્યા આપ	૧૩૬।
પુષ્ટિ સૃષ્ટિ શ્રી અંગથી પ્રગટી કહે વેદ પુરાણ	
તે એ શ્રી અંગ વિસદ કહું પ્રગટ પ્રસિદ્ધ પ્રમાણ	૧૩૭।
અને તે સૃષ્ટિ પ્રગટ કહી જે પ્રગટી શ્રી અંગ	
સત્ય સંકલ્પે સત્ય વચન કહ્યો તુમ મેરે અંગ	૧૫૩૮।

अेमां स्वरूपने भक्तनुं कारण जेह समूल	
श्री मुखे प्रगट करी कहुं ते जाणे स्वरूपनुं कुल	१५३९।
ते स्वरूपना आसक्त बाण भगवदी जाणे जेह	
	१४०।
अहीं केने उपजसे पूर्व पक्ष संदेह	
अंग तो द्वादश अंगने कहीये छे तां तेह	१४१।
अने स्वकीय समाज तो अनंत छे तो सर्व अंग केम थाअे	
अेहनासमाधानने कारण कहुं समुदाये	१४२।
प्रभुजीअे ज्यारे लीलाना कारज कारण अर्थ	
अंग प्रगट कर्या सहित पोताने सामर्थ	१४३।
त्यारे अनेक अंगनी प्रार्थना सायकनी पे	
अनंत भक्त अंगत्वे रसमय अति रस भेर	१४४।
महा पुरुषारथ रूप प्रगट हवा ठामे ठाम	
ते प्रगट थई स्वरूपात्मीक कार्य कर्या बहु नाम	१४५।
अहीं मुक्ति मार्गादिकनी तो संभावना नहीं	
ते अन्य अवतारना व्युहना कारज छे सहु तहीं	१४६।
अहींया जेहवुं पोतानुं स्वरूप तेहवा स्वरूप समान	
अेहवा कारज सोंप्या अतिशे करी सनमान	१४७।
माटे अे निरधार करीने उपपत्य सहित अनूप	
प्रगट प्रमाण पूर्वक कहुं छुं अेह स्वरूप	१४८।
अे बंधु स्वरूपना व्युह नहीं अने धर्म पण नहीं	
अे कारजने अवतारादिकना प्रागट्य होअे छे तहीं	१४९।
ते अे स्वरूपने प्रागट्ये सहु सांप्रत्य कारण काज	
साथेथी प्रगट्या छे पोतानो करी साज	१५०।
ने अगाधि वस्तुनुं अगाधि कारण न्यामिक नहीं थाव	
प्रभुनो आसय निश्चय करी जाण्यो नहीं जाय	१५१।
पण रसिक स्वरूपना रसिक धर्म जे अनन्य होअे	
रसिक स्वरूपना अनुभवी ते अेह विचारी जोय	१५२।
अने कदाचित पदक होय जे धर्म कर्या निरावर्ण	
विभूती कही ते सत्य जे स्वरूप तणुं आवर्ण	१५३।
विभूती होअे तो दूर रहे वस्तु जे छे अद्भुत	
विभूती जाणे प्रभुने ते जो होय विभूत	१५४।
अेह वचन श्री गुंसाईजीअे कीधुं सत्य प्रमाण	
अेम श्री गुंसाईजीअे अनेक प्रकारे कीधुं जाण	१५५।
अनेकवार अेणी पेरे विसद कर्युं बहु वार	
पण अेणे स्वरूप जाण्युं नहीं अेक लगार	१५५६।

त्यांहां पूर्व पक्ष श्री गुंसाईजी तो ईश्वर महा संपन्न	
मारग करता माहा गुरू सर्व संसय नाशन	१५५७।
सर्व प्रकासक अेह अेहोनी देखाडी वस्तु	
देखे ते सहु कोअे जणावी जाणे समस्त	१५८।
अने अेणे नहीं ते जाणी ते कारण कोण करी	
तेहनुं कहुं समाधान हुं आसेमन धरी	१५९।
अे स्वरूप प्रभावे करी पण जाणे नहीं अे स्वरूप	
कृत्य असाधारणे पण जाणे नहीं अे रूप	१६०।
कदाचित अतुल कृत्य जाणे तेणी घडीअे तेणे काल	
अे स्वरूप प्रभावनुं ज्ञापन पछे भूले ततकाल	१६१।
अेक उदर उतपन्न ने कार्याभिमाने जेह	
तेणे करीय नहीं जाणे मोटुं कारण अेह	१६२।
अेक समय आवीने को अे वैश्नव अेक	
अेकांते विनती करी प्रभुने करी विवेक	१६३।
मारी अे विनती छे सुणीअे प्राण आधार	
राजना स्वरूपने जाणे गुंसाईजीनो परिवार	१६४।
त्यारे श्री हस्ते तर्जनी अंगुलीनी करी सान	
वचने करीने अेम कह्युं इनकुं नहीं पहेचान	१६५।
विमात बंधुसुं श्री महाप्रभुजी राखे हेत	
तो अे जाणे फरी पूछ्युं करी संकेत	१६६।
महाराज विमात बंधु तो राजने जाणे तेह	
त्यारे श्रीजीअे कह्युं वे हुं न जाणेअेह	१६७।
राज अे शा माटे नहीं जाणे कहीअे अर्थ	
त्यारे प्रगट करी कह्युं पोताने सामर्थ	१६८।
इनकुं कुल अभिमान हे ताते जाणे नाहीं	
ओर थे कछु अेक अधिक अे समझत मारग मांहे	१६९।
पे मोकुं नहीं जाने अेहवा कहा वचन	
स्वकीयने स्वतः जणावा पोते थई प्रसन्न	१७०।
अेहवुं कुल अभिमान तणुं मोटुं प्रतिबंध	
श्री गुंसाईजीअे प्रगट जणावे न जाणे अे स्वरूपनी गंध	१७१।
अेक उदर उतपन अभिमान अपार	
तेणे करी अे शुं जाणे महा सहोदर सार	१७२।
अे शुं जे को अन्य ज्यांहां होअे अभिमान	
अभिमाने होअे वस्तु वेगली अेह कहुं छुं निदान	१७३।
ज्यांहां अभिमान होअे त्यांहां दैन्य न होअे लेश	
दैन्य विना अे वस्तु जडे नहीं महा सुदेश	१५७४।

श्रीजीअे कह्युं आलस्य लज्या अभिमाननी गंध	
वस्तु जाणवाने तेह स्नेहने छे प्रतिबंध	१५७५।
माटे कुल अभिमाने श्रीजी न जाण्या मूल	
अग्रजे तो अे आद्यथी नव जाण्या ते समूल	१७६।
मुक्षे श्री गुंसाईजीने नवि जाण्या निरधार	
तो अे क्यांहांथी जाणे सार तणु जे सार	१७७।
जो पहेला वक्तानुं स्वरूप जो जाण्युं होइ	
तो तेहनुं जे वचन कृत चितमां आवे सोइ	१७८।
श्री गुंसाईजीने जाणे तो ओलंघे नहीं सूचन	
वचन ओलंघ्यानो प्रकार कहुं आणी मन	१७९।
अेक समय वाघेलो रामचंद्र जे राज	
देशाधिपति कने आव्यो सीकरी मलवा काज	१८०।
प्रथम अडेलमां दर्शनने आवे प्रति वर्ष	
ते श्री गोकुलमां आव्यो धरी मनमां हर्ष	१८१।
त्यारे श्री गुंसाईजीने गिरधरजीअे कह्युं तेम त्याहां	
अे मोटा राजा आपण रह्या तेना देश मांहां	१८२।
ते माटे अेहोने सामा पधारो राज	
श्री गुंसाईजीअे अेम कह्युं अे महारो नहीं काज	१८३।
बडो भयो तो कहा पे हमारे नहीं मर्याद	
सामा जइअे अेसी भइ नहीं प्रातते आद्य	१८४।
सामा पधराव्या श्री गुंसाईजीसुं करी विवाद	
श्री गुंसाईजीने अेह गम्युं नहीं पण सामा गया वाद	१८५।
राजानेतेडी लाव्या बेठा आंगण ज्याहां	
तेणे समय श्रीजी हते भीतर सेवा मांहां	१८६।
राजाअे श्रीजी पूछया ने अेहोनुं सर्व प्रकार	
अडेलमां दर्शनने आव्यो त्याहां कह्यो छे विस्तार	१८७।
तेहज प्रकार अहीं हवो राजा कयों विदाअे	
ते गिलानी सामा पधार्यानी गुंसाईजीने नहीं जाअे	१८८।
ते घणी वार प्रगट करी कह्युं छे काढी लीक	
जन्मभरे हमें थकी कीनी हे द्वै लौकिक	१८९।
अेक तो लाडबाइके ठाकुरकुं बेठावन पाट	
रणथंभोरकुं गये हते हम यहु कारण माट	१९०।
दुजे यहुं राजाकुं ओ सामे गयो जान	
यह हमकुं द्वै वातकी मिटत नहीं ग्लान	१९१।
श्री गुंसाईजीनुं स्वरूप जे मान्युं होअे अेम	
त्यारे अेहवुं श्री गुंसाईजी कन्हे जइ करावे केम	१५९२।

अेहवी अनेक प्रकारे रीष करे मन मांहे	
अेहनी सी जो इहा आश्रित तेह करे दिठाइ	१५९३।
भामिनी बहुजीनी खवासिणी अगरवार वाणीअेण	
नाम छजो गिरधरजीने उपरे बोले कुवेण	१९४।
आवी घरमां सर्वनी साथे करे ते द्वेश	
श्री गुंसाईजी लगण आवी पोहोंचे ते कलेश	१९५।
श्री गुंसाईजीअे तेहनं पवित्रं पहेर्युं नहीं	
गिरधरजीअे वात सुणी खुणसाये अहीं	१९६।
अेक मोहनदास चारण तेहनो आश्रित	
तेणे आवी श्री गुंसाईजीने मिथ्या कह्युं अनीत	१९७।
ठाकुरने मोसुं कह्यो आयके सपने मांहे	
अबके याही वरसमों पवित्रा पहेरे नाहीं	१९८।
त्यारे श्री गुंसाईजीअे पूछयो वाको कहा इद प्रत्य	
छजोअे पहेराय नहीं कह्युं याही निमित	१९९।
श्री गुंसाईजी अेम बोल्या पामीने खेद	
अेहोना बोल्यानो मन मांहां जाणी भेद	१६००।
हमारे पवित्रा न पहेरे ठाकुर अेसी जान	
छजोके लीने छजो भइ ते मान	१९१।
खुणसाया जोइ चारण बिहीनो कहे महाराज	
मिथ्या बोल्हो में उनकुं भलो मनायवे काज	१९२।
अेहवुं करे वली ते अेक दिवसे भंडार मांहां	
भामिनी बहुअे मोकली लेवाने कांइ त्यांहां	१९३।
भंडारीसुं बंटी ते मांगी ते भंडारी दुःख पामी	
श्री गुंसाईजीनी आगल घणुं पोकार्यो आवी	१९४।
त्यारे श्री गुंसाईजी खेद पाम्या अेहोनो सांभली वांक	
वलतुं कह्युं कोहे रे या रांडको काटो नाक	१९५।
भगवत नामे सेवक हरीआणीओ ब्राह्मण	
तेणे वचन प्रमाणी गुंसाईजीनुं मनमां कीधुं पण	१९६।
ताकता ताकता अेक समय पाम्यो ते ताक	
सुती जोइ छाती पर बेसी काट्युं नाक	१९७।
कापीने नासी गयो पोता केरे देश	
गिरधरजीअे गुंसाईजीसुं मांडयो कलेश	१९८।
कहे ब्राह्मणने मारुं तोज करुं जलपान	
अेहवो रोष धार्यो अेणे ते करी निदान	१९९।
श्री गुंसाईजी अेह सुणीपोते थया प्रसन्न	
बाहाज्य ते पीडा अति घणुं अेहनं राखवा मन	१६००।

देखो कहां हे कहां गयो वेगे पकडी मंगाओ	
सब कोउ जाय दुंदो अरू लाओ जहां पाओ	।६११।
अेम करी अने गिरधरजीनुं कीधुं समाधान	
वचने विवेक करी अने कराव्युं ते जलपान	।१२।
वलतो को अेक दिवसे भगवतन थई आव्यो संत	
श्री गुंसाईजीने छानो आवी मल्यो अेकांत	।१३।
गुंसाईजीअे कह्युं मुसकाइ अे कहा कीयो रे कुजात	
मारत अेसो जु जानसे जो आवतो उनके हाथ	।१४।
तेणे कह्युं महाराज मर्यानो तो सहेज विचार	
पण राजनुं वचन मिथ्या केम थावा दहुं तेणी वार	।१५।
पछे जेम तेम करी गिरधरजीने लगाडयो पाअे	
अेह प्रकार अेहोना परकरनो नित्य थाअे	।१६।
पोते करे अमर्याद जे आवे भगवद भोग	
ते भगवद सामग्री करे पोताने विनियोग	।१७।
अेक समय अेक तनसुखनो परकालो सार	
अति उतम बहु मोलनो आव्यो जेणी वार	।१८।
श्री गुंसाईजीअे नाथजीने हित करी विचार	
चांपाभाईने सोंप्यो लेइ राख्यो भंडार	।१९।
गिरधरजीअे दीठो लेइ अणाव्यो अेह	
साडी करी भामिनी बहुने पहेरावी तेह	।२०।
ते साडी पहेरी आव्या भोजन शाला ज्याहां	
दहीं परोसता दीठी श्री गुंसाईजीअे त्याहां	।२१।
भोजन करवो तो भूली गया पहेचान्यो आप	
सद्यज उठीने अचव्या मनमां थयो परीताप	।२२।
चांपाभाईने तेडी कह्युं के तनसुख क्याहां	
चांपाभाईअे विचार्युं पोताना मन मांहां	।२३।
जेष्ट पुत्रने तो कांइ कहेवाशे नहीं लेश	
अेहवी अमर्याद सुणीअेभीओ पामशे कलेश	।२४।
माटे कह्युं नहीं ने कह्युं हां लावुं महाराज	
बीजो परकालो लाव्या ते जोवानो काज	।२५।
अे नहीं रे लाव जो में दीनो हे रात	
राज ते अेहज तहां में जानी वात	।२६।
अे पहेरी भोग करेंगे बोल्या पामी रूख	
पाछे थे जो संतती होयगी ताते पावेगो दुःख	।२७।
अेअटल अनिरवचन श्री गुंसाईजीनुं सत्य	
अने वली दुःख पामी कह्युं तेहवुं फल निमित्य	।२८।
जे ज्येम ज्याहां त्याहांथी हवि उठी महा भव्य	
वडपणने पक्षे करी उपजाव्यो देव द्रव्य	।६२९।

જેણે નાથજી નહીં જાણ્યા શું જાણે ગુંસાઈજીને એહ	
ગુંસાઈજીને જે નહીં જાણે શું જાણે શ્રીજીને તેહ	૧૬૩૦।
જે મહા અતુલ અસાધારણ અદ્ભુત સ્વરૂપ	
જાણવું સુગમ નથી એ તો છે પરમ અનૂપ	૧૩૧।
જે પ્રથમ શ્રી ગુંસાઈજી જાણ્યા હોએ પ્રેમ સહિત ભર ભોગ	
તે એહની પ્રિય વસ્તુને તે હોએ જાણવા જોગ	૧૩૨।
શ્રીજીના સ્વરૂપને શ્રી ગુંસાઈજી લહે અદ્ભુત	
શ્રી ગુંસાઈજીનું સ્વરૂપ એ જાણે સલુણુ સપુત	૧૩૩।
બાકી એહ સ્વરૂપને કોએ ન જાણે લેશ	
જાણવું તો અલગું રહ્યું આ કરે ઝલટો દ્વેષ	૧૩૪।
એ દ્વેષનો જેહ પ્રકાર તે સમય સમય અનુસાર	
તેણે તેણે ઠામ કહેવાશે પ્રગટ કરી વિસ્તાર	૧૩૫।
પણ પ્રથમ જે ગણેશ વ્યાસે ગોવિંદદુવેને પ્રશ્ન ત્રણ	
પ્રેમે કરી પૂછ્યા છે જે આળી અંતઃકર્ણ	૧૩૬।
મહા વસ્તુ તો શ્રી વલ્લભજી વિસ્તારનું શું પ્રયોજન	
પ્રગટ્યા એ કોણ સે કારણ બીજા બાલક અન્ય	૧૩૭।
એ ત્રણ પ્રશ્ન પૂછ્યા તેહનો ઝતર કહ્યો જેહ	
એ તો વિભૂતી છે સ્વરૂપની એમાં પ્રયોજન એહ	૧૩૮।
વસ્તુના આવરણને અર્થે આગલ પાછલ	
પરકર સહિત પ્રાગટ્ય કર્યું અતિસય મહા પ્રાબલ્ય	૧૩૯।
ત્યાંહાં અસંભ વૈનય સંપતિ પ્રકાર જે સમાન	
પરકર જ્યુત એ પ્રાગટ્ય કર્યા એહ પ્રભુનું દાન	૧૪૦।
સમાન વિના બહિરંગથી વસ્તુ દૂરે નહીં રંચ	
તેણે હેત પ્રગટ કર્યા જાળી એ પ્રપંચ	૧૪૧।
સ્વરૂપ પ્રભાવ તો પ્રગટ કરેજ્યાંહાં જાણે અન્ય	
હીંડણરૂપ લાવણ્ય ને રસ તે પ્રકાર તો ભિન્ન	૧૪૨।
તે તો અનુભવી જાણે જે હોએ અંતરંગ	
માટે એણે પ્રકારે સમાન કર્યા સહુ સંગ	૧૪૩।
અને પ્રગટ કર્યાનું કારણ પૂછ્યું તેણી વાર	
દુવેજીએ તો કહ્યું નથી ઇદમિત કરી નિરધાર	૧૪૪।
એતનમારગી અંતરંગ તેહને જાચી	
એહની કૃપાએ કરીને કહું મન માંહે રાંચી	૧૪૫।
કેટલાએક જીવ છે જે જે દૈવી અંગ	
પ્રગટ લીલાના સ્વરૂપ રસથી ન્યારા આસુર સંગ	૧૪૬।
તેહનો સંગ છોડાવીને તેહના ઝધારને અર્થ	
એહનું પ્રાગટ્ય કીધું પોતાને સામર્થ	૧૪૭।
એહોને અનંત પુત્ર પૌત્રાદિક કરી અતિસાર	
કૃત્યમ અસુર જીવનો કરવો ઝધાર	૧૬૪૮।

માટે એ અંશ કલાદિક તમો અધિષ્ઠાતા લહી	
અહંકારાધીન એકઠા અવતર્યા સહુ અહીં	૧૬૪૯।
નામ નિવેદન કરાવાનો સમર્પ્યો અધિકાર	
પુષ્ટિ મારગે જીવનો કરવા અંગીકાર	૧૫૦।
એ કારજ પુરુષોત્તમ સબંધ વિના નહીં હોએ	
માટે પોતાનો સબંધ સિદ્ધ કરવાને સોએ	૧૫૧।
બ્રહ્મ સબંધની આજ્ઞા આપી તે આજ્ઞા સામર્થ	
આચાર્યજીને સબંધેકરી સર્વો સહુ અર્થ	૧૫૨।
આચાર્ય કુલને સોંપ્યો સર્વે એ અધિકાર	
લગન કર્યા ત્યાંહાં જીવ તે ઉધ્ધારવા એહો દ્વાર	૧૫૩।
બોધક સોધક પ્રબોધક ત્રણ પ્રકારે કરી	
પોતે અંગીકાર કરે મનમાંહાં ધરી	૧૫૪।
પણ સ્વ અંગીકૃત ને એ અંગીકાર તારતમ્ય અનેક	
પ્રમાણ સહિત દ્રષ્ટાંતે કરી કહું તેહ વિવેક	૧૫૫।
મારગ કરતાને બીજ બલે કાલાંતરે ફલ હોએ	
ત્યારે એ સ્વરૂપ વિષે સર્વાત્મના ઉપજસે સોએ	૧૫૬।
તેમ ઉતર આશ્રિત દેશ માંહાં બીજ તણું તારતમ્ય	
બરફનું દાબ્યું કાલાંતરે અંકુરિત થયા જેમ	૧૫૭।
ઘામે બરફ ઘુલે ત્યારે પ્રગટે અંકુર	
અહીં અન્ય ઉપાસી આચરણનો પ્રતિબંધ થાએ દૂર	૧૫૮।
ત્યારે ફલ પ્રાપ્તી અંગીકારમાં તારતમ્ય	
ત્યાંહાં લગી ફલનું ભાવ નહીં ને કેહેનો નહીં ગમ્ય	૧૫૯।
ને અવારી દાનત્વે અનેકને હોએ ફલ સાધારણ	
કેહેને કૃષ્ણ સંયોગ કેહેને સંસાર તરણ	૧૬૦।
કેહેને નર્ક નિવારણ એ તો એ મારગ વિસૈક	
શરણાગત ને પ્રવાહ રૂપ પણ ભિન્ન તે ઐક	૧૬૧।
સર્વોત્કર્ષ સબંધ જે, ઉત્તમ ભજનાનંદ	
તે ભજનાનંદ અનુકર્ણે ભાજન પ્રાપ્તિ હોએ આનંદ કંદ	૧૬૨।
તે ભજનાનંદ દાન પાત્ર જે પોતે કર્યા અંગીકાર	
ભિન્ન છે તે ન્યારા જે રમણ રસ અનુભવે નિત્ય	૧૬૩।
એમ એહો દ્વારા અનુગ્રહી ને સ્વ અનુગ્રહી સૃષ્ટી	
તારતમ્ય ભેદ તે અતિ ઘણો ને લૈકિકમાં મિષ્ટ	૧૬૪।
તેહનું બીજું પ્રમાણ જે પ્રભુએ આચાર્યને ઘેર	
આચાર્યત્વે પ્રગટ કરી કીધી એહવી પેર	૧૬૫।
કાર્ય સમાને કરી અને સરખા દીસે પાત્ર	
જેમ અગ્નિ મધ્યે સુવર્ણ આદિ દેડ મહેત માત્ર	૧૬૬।
ધાતુ માત્ર અગ્નિ સ્પર્શે લાલીમા દેખાયે	
પણ કલંક દ્રવ્ય વેધક રસ મલે ત્યારે સુવર્ણ થાય	૧૬૬૭।

તે વેધક રસનો સ્પર્શ થયો તે ત્યારે ગિણાએ	
શીતલ થયે રૂપ બદલે રંગ ફેર જણાએ	૧૬૬૮।
તેમ અગ્નિવત આચાર્યજીનું ઘર કહેવાય	
ત્યાંહાં આવે જે શરણ તે સહુ વૈશ્ણવ ગણાય	૧૬૯।
પણ જ્યાંહાં શ્રીજીની દ્રષ્ટિ રૂપી જે કલંક ભેલાએ	
તેથી શ્રીજીને વિષે તેહ સંબંધજ થાએ	૧૭૦।
એ સંબંધનું સ્વરૂપ તે કહી પેરે કરી કહેવાયે	
જ્યારે શ્રીજીને ગુણ શ્રવણે તે શીતલ થાએ	૧૭૧।
સ્વરૂપસું તદાસક્તે સ્થિર હોએ મન જ્યારે	
એમ જાણવું જે મૂલ સંબંધ થયો તે ત્યારે	૧૭૨।
અને વસ્તુ બલે સંસારવત જે સમય શીતલ થાએ	
વલતું સ્વાભાવિક રૂપ પ્રગટ કરે મૂલ જાએ	૧૭૩।
ત્યારે એમ જાણવું જે વેધક વસ્તુની ગંધ	
અહીં એ તે સ્પર્શી નથી અનુગ્રહ મૂલ સંબંધ	૧૭૪।
જે આચરણ જ્યાંહાં ત્યાંહાં વિલંબ જોવા મન	
જ્યાંહાં અનુગ્રહ સંબંધ ત્યાંહાં તેહવો ભાવ સંપન્ન	૧૭૫।
ત્યારે સર્વાત્મિક ભાવે કરી સ્વ અંગીકૃત સમાન	
રમણ યોગ્ય ત્યારે હોએ ને હોએ રસ દાન	૧૭૬।
એ અનુભવ સિધ્ધ અનુકરણ તે લખીયે છે કરી પણ	
રતનભાઈ ભરૂચના સારસ્વત બ્રાહ્મણ	૧૭૭।
કૃષ્ણજીભાઈ નાગર વડોદરાના સ્વ સ્થાન	
આદે દેડને અનંત સુદ્રષ્ટે કર્યા તે સમાન	૧૭૮।
સુદ્રષ્ટી રૂપી વેધક દ્રવ્યે આવરણ કીધું દૂર	
અનુગ્રહ કરીને કીધા તે ભાવે ભરપૂર	૧૭૯।
તેહનો પ્રકાર વિસ્તાર આગલ કહીશ રંગે	
એમ બાલક દ્વારા સોધીને આસુરનો છોડાવે સંગ	૧૮૦।
ત્યાંહાંથી કરી અલગા ને કરે સ્વકીય સમાન	
સ્વકીયનો સંગ કરાવી કરાવે તેને રસનું પાન	૧૮૧।
સ્વ અંગીકૃતને સંગે કરી કરે ભાવ સંપન્ન	
પછી સ્વ રસે પોષણ કરી અને નિરોધે મન	૧૮૨।
ને જે ઉપર ઇચ્છા નહીં તેહની ત્યાંહાં સ્થિતિ થાએ	
આહાં અનુસરી સકે નહીં વિભૂતાશ્રીત સમુદાએ	૧૮૩।
સ્વ અનુગ્રહી સુદ્રષ્ટિ વિના જે કરે તેહનો સંગ	
એકત્ર થઈ અને તે અનુગ્રહી સમૂલ રસ રંગ	૧૮૪।
તેહને સમાન અંતરાય થાએ તે દેહ	
જો જસ વસ એ વસ વચને એ નિઃસંદેહ	૧૮૫।
માર્ગાનુસારે વસ્તુ સિધ્ધ કરવાને કાજ	
એ પ્રાગટ કર્યું કારણ મહિ ગોકુલેશ મહારાજ	૧૮૬।

अेणे प्रकारे अनेक भांतना दैवी अनेक	
असुराश्रितनो अनुग्रह करवा करी विवेक	१६८७।
अे परिवार तणु प्रागद्य कर्युं अेणे अर्थ	
तेहनुं प्रयोजन सर्व समूल कह्युं इच्छा सामर्थ	१८८।
अे महा अतुल पोतानुं प्रगट करवा प्रागद्य	
अेहवो सर्वतोधिक मारग प्रगट थयो अति उदभट	१८९।
सर्वज्ञान अमृतसिंधु अश्रुत ने वेदनुं मूल	
अेहवा मारगनो विस्तार कर्यो अनुकूल	१९०।
गोकुलाधीश लीला करे लीला करतां मांहां	
मारगनो ते प्रबल प्रताप जोइ अने त्यांहां	१९१।
आधिक्यनी असहनताअे ते आधिक्य पंडित	
वादारथ आवे छे विद्याअे मंडित	१९२।
ते श्री गुंसाईजी लीला निशंकताने काज	
निर विघनार्थ मारग द्रढ करवानो करी साज	१९३।
मारग बले करी वादीना मोडे छे मान	
श्रुति शास्त्र उक्त जुक्ते खंडे ते निदान	१९४।
जे जेहवो तेहने तेणे प्रकारे निरुतर	
केटलाअेक तो अे प्रकार जोइ थाअे अनुतर	१९५।
केटलाअेकने तो जीतीने आपे दान	
सर्वत्र जस कहेता हींडे पामीने नाम	१९६।
अेक अेणी पेरे अेह कृतारथनो ते प्रकार	
अेणे प्रकारे कृतारथ होअे भव जल पार	१९७।
नहीं तो अेहवो कोण जे अहीं आवी करे वाद	
अेक अेहोना सेवकसुं थाअे न विवाद	१९८।
तो श्री गुंसाईजीसुं कही पेरे करे उच्चार	
कृतारथ करवानो कीधो अेह विचार	१९९।
अेक वेर श्रीजीअे कह्युं छे करी बहु हास्य	
भाग्यवान सभामां कह्यो छे ते प्रकार	१७००।
अेक वेर कोउ पंडित काहु ठोरते आये	
उनके मन अेसी कछु पूछे श्री गुंसाईजीसुं जाअे	१२।
हमारे नागर वाणीओ सो करी जाने वात	
नाम नारायणदास रूधोरी वाकी जात	१२।
उनको कहे तोअर्थ बोले धौरीको नाम	
धौरी जाणो छे आवे जे सघले काम	१३।
उन यहु वात सुनी कोइ आयो वादार्थ	
उनसुं जायके पूछयो तमो आव्या अे अर्थ	१४।
पूछवा आव्यो छुं ते भलु कहो अेक कहुं तेह	
श्री गुंसाईजीनो धौरी छुं उतर दो सहुने अेह	१७०५।

अेणे प्रकारे अनेक भांतना दैवी अनेक	
असुराश्रितनो अनुग्रह करवा करी विवेक	१६८७।
अे परिवार तणु प्रागट्य कर्युं अेणे अर्थ	
तेहनं प्रयोजन सर्व समूल कह्युं इच्छा सामर्थ	१८८।
अे महा अतुल पोतानुं प्रगट करवा प्रागट्य	
अेहवो सर्वतोधिक मारग प्रगट थयो अति उदभट	१८९।
सर्वज्ञान अम्रतसिंधु अश्रुत ने वेदनं मूल	
अेहवा मारगनो विस्तार कर्यो अनुकूल	१९०।
गोकुलाधीश लीला करे लीला करतां मांहां	
मारगनो ते प्रबल प्रताप जोइ अने त्यांहां	१९१।
आधिक्यनी असहनताअे ते आधिक्य पंडित	
वादारथ आवे छे विद्याअे मंडित	१९२।
ते श्री गुंसाईजी लीला निशंकताने काज	
निर विघनार्थ मारग द्रढ करवानो करी साज	१९३।
मारग बले करी वादीना मोडे छे मान	
श्रुति शास्त्र उक्त जुक्ते खंडे ते निदान	१९४।
जे जेहवो तेहने तेणे प्रकारे निरुत्तर	
केटलाअेक तो अे प्रकार जोइ थाअे अनुतर	१९५।
केटलाअेकने तो जीतीने आपे दान	
सर्वत्र जस कहेता हींडे पामीने नाम	१९६।
अेक अेणी पेरे अेह कृतारथनो ते प्रकार	
अेणे प्रकारे कृतारथ होअे भव जल पार	१९७।
नहीं तो अेहवो कोण जे अहीं आवी करे वाद	
अेक अेहोना सेवकसुं थाअे न विवाद	१९८।
तो श्री गुंसाईजीसुं कही पेरे करे उच्चार	
कृतारथ करवानो कीधो अेह विचार	१९९।
अेक वेर श्रीजीअे कह्युं छे करी बहु हास्य	
भाग्यवान सभामां कह्यो छे ते प्रकार	१७००।
अेक वेर कोउ पंडित काहु ठोरते आये	
उनके मन अेसी कछु पूछे श्री गुंसाईजीसुं जाअे	११।
हमारे नागर वाणीओ सो करी जाने वात	
नाम नारायणदास रूधोरी वाकी जात	१२।
उनको कहे तोअर्थ बोले धौरीको नाम	
धौरी जाणो छे आवे जे सघले काम	१३।
उन यहु वात सुनी कोइ आयो वादार्थ	
उनसुं जायके पूछयो तमो आव्या अे अर्थ	१४।
पूछवा आव्यो छुं ते भलु कहो अेक कहुं तेह	
श्री गुंसाईजीनो धौरी छुं उतर दो सहने अेह	१७०५।

वलतुं श्री गुंसाईजीने पूछजो जे तमारे होअे काज	
तमो मोटा पंडित छे मुहुने कहो अेक आज	।७०६।
छींक ते केहेनी दीकरी क्यांथी आवी क्यां गइ	
अे कहो तो कहा कहे थई रहे आश्चर्य मइ	।७।
चुप करीके योंहीं रहे अरू कछु बोले नाहीं	
पाछे आपुही यों कह्यो तमो न जाण्युं अहीं	।८।
कहो तो अे हुं तमने कहुं हवे समजावी कही	
छींक ते ब्रह्मानी दीकरी ज्यांथी आवी त्यां गइ	।९।
हास्य करीने कहो हवे उतर नहीं कहेवाय	
अेणे प्रकारे अहीं अेना सेवकने उतर नहीं देवाय	।१०।
उगती जुगती अनेअक्षरे जीती सके नहीं सोअे	
तो श्री गुंसाईजीसों वाद करेअेहवो जोग्य न कोअे	।११।
पण तेहने वलतो स्फुरत छे मारगनो उत्कर्ष	
तेणे करी ते शरण आवी पामे छे हर्ष	।१२।
लौकिक अलौकिक पुरुषार्थ अेहथी सिध्द थाअे	
प्रथम दामोदर जा छीत स्वामी आदि समुदाय	।१३।
अनंत थया छे कृतारथ अनंत थाये छे नित्य	
अनेक प्रकारे करी रचना ते अनेक निमित्य	।१४।
अेम द्रढ वास करीने पुत्रत्व सहित मर्याद	
पिता तणी मनवृत लीधी आरंभी आद	।१५।
वेद वाक्य सत्य करवाने पिता ते धर्म समान	
पण अहीं अे छे अतुल अपर्मित जेहनुं नहीं निर्माण	।१६।
ते अनुभवीने अनुभव घणां अनुभवी जाणे मन	
ते लेखनमां केम आवे जेह छे अनिर्वचन	।१७।
हवे कहुं पूर्व प्रसंग अवतारिका करी विवेक	
गुण चरित्र स्नेह आसयना अंगीकार अनेक	।१८।
प्रमेय महातम आच्छादन लीला करे छे सार	
अे कही ने विधि विद्योगते लीला जे वन विहार	।१९।
अने कुलनुं कारण कह्युं अेबे मांगल्ये करी	
संक्षेपे सूचन कर्युं अति आनंद भरी	।७२०।
हवे महा नायक रसिक वरे स्वकीयनो भोग	
नवोढाना रसनी इच्छा करीने जे हवो संयोग	।२१।
ते गोणानी रस आगम लीलानो जे अमित प्रकार	
ते आगल ओगणत्रीसे मांगल्ये बहु विस्तार	।७२२।

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रीडा कल्लोल महा अद्भुत विचित्र रस
व्याराना गोपालदास विरचित प्रमेय गोपनार्थ धर्म चरित्र
।। सात्विक लीला वर्णनो नाम मांगल्य अष्टावीसमुं संपूर्णम् ।।

मांगल्य - २९ - ओगणत्रीसमुं

राग : "अहीं अेक प्रसंग लखुं छे ते सांभलो चित धरीय ने " अेम गवाशे।

जै जै महा रस पुंज रसिक सुंगार सार शिरोमणी	
जे भक्तना सौभाग्य तिलक ने भाग्यवान भक्त तणो धणी	११।
जे भक्त संगे श्री अंगे क्षणु क्षणु कला अधिकी घणुं	
जे भक्त द्रष्टे थई वस अैश्वर्य भुले आपणुं	१२।
जे भिन्नता नहीं भक्त साथे कृपा इछित परस्परे	
वस्तुत्वे अैक्यता अनुभव करी कराव्यो वल्लभ वरे	१३।
अेहवो रसिक वर ने रस उपयोगी सामग्री सोहामणी	
स्नेहासक्ते सर्वदा करे लीला रसाल मोहामणी	१४।
महा रसिक जन रस दान दायक कामिनी मनोरथ भर्या	
जे सौंदर्य असक्त चित प्रेमदा प्रचारे परवर्या	१५।
भामिनी भावनुं भाव पूरक कान्ताभिसारक फल प्रद	
मानिनी मानने लीन मकरंद रस मधुप माता मद	१६।
ते मद उनमत झंकार वाणी धीराने विहवल करे	
गाढ मध्यम मृदुल अेहवुं मान त्रिविधानुं हरे	१७।
गज गामिनी गति गुणासक्ते गजेन्द्र वर गौरव भर्या	
प्रबल प्रमेय प्रकार पूरित प्रियतमा प्रेमे वस कर्या	१८।
विलासनी जन भाव भावित सदा मन पूरित रहे	
अंगना गण परिताप हारक आरत्य रंचेक नवि सहे	१९।
वनिता तणु भूषण मणी अबलाने बल दायक सदा	
बाला तणु चित अनुग्रह अेहलाद कारी अे तदा	१०।
आनंद घन नौतन रसिक भोग अनुरागी भोग्य वर	
सर्वेन्द्रि यास्वाद रस मय रस आसक्ते रसो पर	११।
चतुर वर चतुरा विषे चातुरी जे महा रस भरी	
रहस्य रमण समे रसिके रसिक जे अंगीकरी	१२।
अेहनी कणिका कारण सहनुं जोता अेहवुं भावीउं	
अे चातुरी सम करुं केहेने मन कोअे न आव्युं	१३।
वाछाअेण अने भृत् शास्त्रे कोक माहें जे धरी	
चतुराइ अेवी चातुरी पर कंइ वार न्योछावरी करी	१४।
वीक्षण ईक्षणेथी उपजावे आनंद अति घणां	
ते अेक रसना अनेक गुण हुं क्यांहां लगी कहुं अेह तणा	१५।
महाराज राजेश्वर शिरोमणी विठल कुंवर सोहामणो	
प्राणाधिक अति परम प्रिय श्री वल्लभ मोहामणो	१६।

મુગ્ધા મધ્યા પ્રાગલ્ભ રમણ પ્રિય રસ ભોગીયા	
દક્ષણ નાયક અતિ નિપુણ અને સદા રસ સંજોગીયા	૧૧૭।
કેવલ કૃપા રસ ગમ્ય પ્રભુ શ્રી ગોકુલમાં રાજતા	
રસરાસ અતિસય સુખદ લીલા કરે નિત્ય બિરાજતા	૧૧૮।
ત્યાંહાં સ્વકીયા અંકુર જોબના નવોઢાને દીધી યોગ્યતા	
શસૈવ કિશોર રૂપાંતર જોબન પ્રવેશ રસ ભોક્તા	૧૧૯।
હાવ ભાવ રૂપી જોબન રસના અંકુર પ્રગટ્યા અતિ ઘણા	
લજા રૂપી પલ્લવ પ્રસર્યા કટાક્ષ કુસુમ સોહામણા	૧૨૦।
ઝરોજ રૂપી સગમ રસના ફલ પ્રગટ થયાં તેહ સમે	
એમ ધરણી પૂરણ રસ ભરી આપ્યા તે પોતે તેહ સમે	૧૨૧।
સ્વકીયા નવોઢાના સ્વાધીન રસની ઇછા કીધી સ્વતઃથી	
પણ નવોઢા નાયકાનો રસ પારદની પેરે સ્થિર નથી	૧૨૨।
જે કો પારદને ધરણી ઉપરથી રાખે તે કરમાં ધરી	
તે નાયકા નવ વધુને તે સકે સ્થિર રંજન કરી	૧૨૩।
એહવો નિપુણ નવોઢા તણો રસ અનુભવે ન વિરામીએ	
અતિ રસિક અનિરવચની સુખદ તે પરિશ્રમે કરી	૧૨૪।
જે નવોઢા નાયકા તેહને સહજ એહવા ધર્મ છે	
ભય ત્રાસ કાતર ને લજ્યા સંકુચ એહવા મર્મ છે	૧૨૫।
અલ્પ વયણ ને અનિમેશ નયણા સ્થિર મૌન્ય અધીરતા	
હઠ જુએ રતિ હોએ ગોપ્ય આરત પ્રગટ દિસે ભીરૂતા	૧૨૬।
એહવા દુરાગ્રહ ધર્મ એહને રહ્યા છે જે અનુસરી	
તે વસ કરણ એ નિપુણવર એક સહજ ધર્મ બલે કરી	૧૨૭।
તે પ્રગટ સ્વરૂપ વિષે સ્વાભાવિક ધર્મ છે એહવાતદા	
લાવણ્યામૃત સહિત રૂપ ને પ્રહસિત વદનાંબુજ સદા	૧૨૮।
ચંચલ ચપલ કરૂણા ભર્યા શુભ નેત્ર કમલ વિમોહતા	
સુખદ અતિ પરિતાપ હારક સર્વ માંહેં સોહતા	૧૨૯।
અંગ ને પ્રત્યંગ પરમ સુચારૂ શોભા ભર અતિ	
અદ્ભુત મનોહર કોટી કામ અભિરામ સુંદરતા પતિ	૧૩૦।
તે સલુણતા સૌંદર્યની ને સનમુખ રહી નિરખતા	
પુલકિત રસાવેશસું રંજિત હરખ આંસુ નયણે વરખતા	૧૩૧।
લાવણ્ય નિધિ સનમુખ સ્વભાવે પ્રતિક્ષણું પ્રમુદિત બહુ	
અનુઢા ડઢા નવોઢા પ્રૌઢા પતિવૃતા સહુ	૧૩૨।
સ્વાભાવિક એ સર્વનો એ સહજ ધર્મ સિથિલ કરે	
એહવો મહા નાયક એને અનુકૂલ થઈને અનુસરે	૧૩૩।
ત્યારે અનુઢાનું અજ્ઞાન ને ડઢાની કાતરતા સહુ	
નવોઢાનો ભય અને વિશ્રધ્વષ્ટનો જે સંકુચ બહુ	૧૩૪।

અતિ વિશ્રધ્વષ્ટ જે નવોઢાની લજ્યા પ્રૌઢાની ધીરજ ટલે	
પતિવૃતાનો હઠ દુરાગ્રહ નિરખતા સહજ બલે	૧૩૫।
અવસ્થાભિન્ન ભિન્ન ભાંતે અદ્ભુત અભિલાષા કરે	
વિસ્તાર તેહનો છે પ્રથુક સહુ મનોરથ મનમાં ધરે	૧૩૬।
અનુઢા તે આશ્ચર્ય અતિ ચકિત ચિત્ર લખી સી થઈને રહે	
શ્રીમુખ સુંદર જોઈને મનોરથ ધરી મન માંહાં કહે	૧૩૭।
વિવાહ માહારો એહસું જો હોએ એમ હૈયડે ધરે	
આગ્રહ સહિત અંતરગતે અભિલાષ અનુદિન એ કરે	૧૩૮।
ઁઢા ઁસાસા ભરી ભરીને દોષ બ્રહ્માનો ધર્યો	
આહવા તે પરમ સુંદરની સાથે વિવાહ મારો નવિ કર્યો	૧૩૯।
નવોઢા રસ જોગ્ય વિન પળ ઇાહ રસની અતિ ઘણી	
એ સ્વરૂપ જોઈ મનમાં ધરે અભિલાષ સંગમ તળી	૧૪૦।
વિશ્રધ્વષ્ટ તે દુતિકા સનમુખે જુએ અનુરાગે ભરી	
સ્થાપિત તે વચન સઘી તળુ અભિલાષા મનમાં ધરી	૧૪૧।
અતિ વિશ્રધ્વષ્ટ તે સઘીયથી કૃમ ઇાર આગલ પરવરે	
એ સ્વરૂપનો મનોરથ કરી આગમ થઈ જે અનુસરે	૧૪૨।
પ્રૌઢા તે પરમ પ્રવીળ જોઈ આનંદ ઁર ન સમાય છે	
દામિનીવત ઇપલાઈસું ઢીમેથી સનમુખ ઢાય છે	૧૪૩।
પતિવૃતા તે પતીને તજી પ્રેમે ભરી પ્રભુને મલે	
એ સ્વરૂપનો અભિલાષ કરી આરત ઢરી ઢીરજ બલે	૧૪૪।
સ્વૈરિળી આપ સ્વભાવ ત્યાગી અભિલાષ પ્રભુનો કરે	
કામ પૂરળને જોઈ તે સઘ પતિવૃત આઇરે	૧૪૫।
એમ મુઘ્ઢા મઢ્યા પ્રગલ્ભા પતિવૃતા અને સ્વૈરિળી	
ઁઢા અનુઢા નવોઢા એમ અવસ્થા સહુ એહ તળી	૧૪૬।
એમ મોદ આતુરે લોભ્યા થકા તે હઠાગ્રહ પ્રભુસું રહે	
અલગા ન જાએ નિકટથી પલ એક અંતર નવી સહે	૧૪૭।
સ્વાભાવિક સામર્થ અભિનવ સ્વરૂપ સહુને ગમે	
પરાક્રમ અદ્ભુત એહવું મર્યાદાને અલ્લિકૃમે	૧૪૮।
એહનો તો એ સહુ સુગમ છે તો નવોઢાનો પરિશ્રમ તેસો	
જાવદિક રસ મય સેવાને સિદ્ધ છે તે વિલંબ કેસો	૧૪૯।
અને પોતે પળ એ રસ વિષે અનુકૂલ અતિ આશકત છે	
તેથી સર્વ ભાંતે સર્વદા એ વિહિત રસ અનુરક્ત છે	૧૫૦।
તથાપી પ્રભુ ઁક્ત રસ ભોક્તા છે તેળે કરી કરે	
મર્યાદા રસની યોગ્યતા સિધ્ધ થએથી ઁચ્છા ઢરે	૧૫૧।
એળે કારળે સંજોગતા હિત વિલંબ પુષ્પ તળો હવો	
તે સમય કારળ કહું કાંઈ એક જેહ પ્રભુએ અનુભવ્યો	૧૫૨।

સવંત સોલ તેત્રીસે બહુજી તે ભર જોબન સમે	
વરસ સત્રહ નવવધુ નવનાહોને અતિસય ગમે	૧૫૩।
અને વર્ષ પચીસના પ્રભુજી જોબને આવ્યા ભરી	
સ્વકીયા નવોઢાના રમણ રસના સ્વાદની ઇચ્છા કરી	૧૫૪।
ત્યારે પ્રથમ પુષ્પારંભ હવો ત્યાંહાં રીત જે કુલની સદા	
જ્ઞાત ને વલી શાસ્ત્રની તે કર્યું ગોણુ જે તદા	૧૫૫।
સમાગમે જે પ્રથમ રસની પ્રગટ લીલા આચરી	
વિસ્તાર કાંઈ એક કહું મન માંહાં અતિસય ડલટ ભરી	૧૫૬।
સૌભાગ્ય સુખદ સવંત તેત્રીશે શરદ રૂતુ સોહામણી	
તે માંહેં મહા રસ યોગ્ય પુષ્પારંભને આરત ઘણી	૧૫૭।
આરંભ સૂચક આગમના ચિન્હ સકલ પ્રગટ હવા	
શ્રી બહુજીને પ્રતિ અંગે અંગ હો એ સાંપ્રત્ય અભિનવા	૧૫૮।
અંગ અંગમાં આલસ ભરે ચિત માંહે ચેન પડે નહીં	
નિંદ્રા ન આવે નયણ ફરકે કારણ કાંઈ જડે નહીં	૧૫૯।
ભુજ કરણ કટિ જંધાએ કાંઈ અવ્યક્ત પીડા હોએ વલી	
ડરોજ ફલ ભારે જણાવે વાત નવિ જાએ કલી	૧૬૦।
ભોંહ કુંતલ કર ને ડર માંહેં ડઠે તે લહી	
પણ પોતે તો અનુભવ પ્રથમ સંભાવના જાણે નહીં	૧૬૧।
તે પછે કમલા બહેનને જે કહ્યું કારણ એ સહુ	
તે દિવસ બે ચારેક થયા મુહને આહવું થાયે છે બહુ	૧૬૨।
બહેને કહ્યું શુભ ચિન્હ છે એ ડદય આનંદનો વલી	
બહેને તે મામીને કહ્યું અતિશે ફૂલ્યા સાંભલી	૧૬૩।
મામીએ મોદે ભરી વેણાભટને વિનતી કરી	
પારવતીને શુભનો સમય આવ્યો તે ડલટ ભરી	૧૬૪।
સામગ્રી ગોણા તણી સિધ કરો ડતમ ભાંતની	
તે કરે ડત્સાહસું અભિનવ ધરી મન ખાંતની	૧૬૫।
હવે એહ રૂતુ મહા મંગલ દિવસે ઇચ્છાને અનુસારથી	
શ્રી બહુજી પીઅર પોઢીયા તે સહેજ મન વિચારથી	૧૬૬।
ત્યાંહાં પ્રથમ સંગમ ભય હરણ સુખરાસ સુખદ શિરોમણી	
નિજ સ્વપ્નમાં અનુભવ કરાવી રમણ રતિ રઢીયામણી	૧૬૭।
અનુભવ કરી અનુભવ કરાવ્યો સકલ મનોરથ પૂરકે	
ભય અને સંકોચ સોચ નિવાર્યો લજ્યા ચૂરકે	૧૬૮।
વલતા તે બહુજી જાગીયા પછે સ્વપ્નની તે સુરતિ કરે	
એહવે પુષ્પનું દર્શન હવું સંકોચ મનમાં ધરે	૧૬૯।
લજ્યા સહિત સંકુચાઈને સેજ્યા થકી અલગા રહ્યા	
ઘરમાં જાણ્યું ગુરૂજને તે પરસ્પર સહુને કહ્યા	૧૭૦।

त्यांहां पछे मामी आवीया तेहने देखी उपराटा थया	
कारण जणाव्युं तेहथी ते जोइने घरमां गया	१७१।
सौभाग्यवती समान वयनी उत्साहे ते सिद्ध करी	
थाली गंधाक्षत तणी साडी ने चोली मांहे धरी	१७२।
ते मोकली मोदे भरी तेणे तिलक करी पहेराव्या	
संकोच सहित अंकांत स्थल बेसाडीने मन भाव्या	१७३।
पछे अंक सौभाग्यवती श्री गुंसाईजीने घेर गइ	
वधाइ मांगी फूलसुं ते शोभाजी आगल जइ	१७४।
तेहने वस्त्र आभरण पहेराव्या उत्साहासुं उलट भरी	
द्रव्य आपी अती घणा ने अतिशे ते प्रसन्न करी	१७५।
पछे शोभाजीअे श्री गुंसाईजीने कह्युं काका कही सोहामणुं	
श्री वल्लभके घर शोभन भयो ते सुणीने सुख पाम्या घणुं	१७६।
श्री गुंसाईजीअे तयारे पूछयुं इच्छा थकी मनने गमे	
पहेर्युं हतुं बहुजीअे पोते वस्त्र केहेवुं तेह समे	१७७।
वधाइ वालीअे कह्युं पहेरी हती नाही करी	
स्वेत तनसुख तणी साडी अने वली सोंधे भरी	१७८।
अेहवुं महा शुभ मंगल सूचक सांभली मन फूल्या	
जोतसी तेडी तेह समय पूछयो शुभ वचन त्यां बोल्या	१७९।
कह्युं बहुजीने पीहरथी घेर लाव्यानुं मुहुरत कहो	
लगन ग्रह नक्षत्र जोइने यथार्थ जेहवुं लहो	१८०।
ते स्पष्ट करी सहु जोइउं रूतु मास दिन उत्तम घणुं	
अति मंगलकारी जोग आव्या शुं कहुं हुं अेह तणुं	१८१।
आज उत्तम दिन भलो घेर बहुजीने पधरावीये	
वली तत्रीय पहोर घणुं उत्तम तेह समय लइ आवीये	१८२।
पछे जोतसीने मंगल तिलक करीने वस्त्र पहेराव्युं	
श्रीफल अने दक्षिणा आपी जेहने मनने भाव्युं	१८३।
पछे शोभाजीने गुंसाईजीअे कह्युं वेणाभटने घेर कहो	
आज बहुजीने पधरावसुं तमो तेह कारजमां रहो	१८४।
आपणे घेर बेसवाने मंगल साज ते सिद्ध करो	
अंक स्थल जोइ त्यांहां सामग्री सर्व धरो	१८५।
अेह वचन सुणी शोभाजीअे पछे वेणाभटने कहाव्युं	
अमो लेवा आवुं छुं बहुजीने अे सर्वने मन भाव्युं	१८६।
अंकांत स्थल कोटडीमां सेज्या बिछावी सिद्ध करी	
नीचे जुलीची उपरे महा प्रभुजीनी धोती धरी	१८७।
ते बिछावणेथी देहरी लगे चणादालनी खीचडी	
ढगली कीधी तेह समय ते रही अंक अंकने अडी	१८८।

ઘૃત સહિત કાચા દૂધની એક કટોરી આળી જ્યાંહાં હલદીની ચાર ડલીઅ આળી તીર બે રાખ્યા ત્યાંહાં	૧૮૯।
ચોક તોરણ સાથીઆ સર્વત્ર કીધા નિજ ઘેર એમ ખીતર સહુ સિધ્ધ કરી રાખ્યા મંગલ સાજ તે બહુ પેર	૧૯૦।
બાહેર તિબારીમાં બિછાવણા આંગણમાં કર્યા ઘણાં અને ગંધાક્ષત હલદી ને બીડા કર્યા સિધ્ધ સોહામણા	૧૯૧।
પછે વારણે અક્ષત કટોરી લઈ જ્ઞાતમાં દઈ નિહોતરા શ્રી ગુંસાઈજીને ઘેર શોભન છે કહે વેગ આવો ત્યાંહાં સરા	૧૯૨।
જ્ઞાતના સ્ત્રીજન સહુ એ કાજ અનુપમ સાંભલી શ્રી ગુંસાઈજીને ઘેર આવ્યા ઉત્સાહસું મનની રલી	૧૯૩।
વેળાખટને ઘેર પળ સહુ એળી પેરે મંગલ હોય તે ઉલટનું નિર્માણ કહી પેરે વિસદ કરી સકે કોય	૧૯૪।
પછે બહુજીને સૌભાગ્યવતીએ છોહીને ચોટી કરી વલી તિલક અંજન ભૂષણ બહુ સુંગાર કરે ઉલટ ભરી	૧૯૫।
સાડી સશોભિતી અભિનવી લેંગો ચોહલી સોહતી અલતે અનુપમ ચરણ રંગી પનહી પેહેરે મોહતી	૧૯૬।
પછે પુઆની સામગ્રી ગોલ ચણા ને ઘૃત ચાવલ ધર્યા ચીચડી ચસચસ ગોલસું ચાંડીને એ સહુ સિધ્ધ કર્યા	૧૯૭।
વાજિંત્ર અનેક પ્રકારના વાજે તે પરમ સોહામણા પ્રથુક કરીને નામ ક્યાંહાં લગી કહું એક તણા	૧૯૮।
શ્રી ગુંસાઈજીને ઘેરથી સ્ત્રીજન સહુ આવ્યા જ્યાંહાં ગાન કરતાં વાજતે બહુજીને પધરાવા ત્યાંહાં	૧૯૯।
સમધણ સનમુખે જડને આદર કરી સહુ તેડયા માન દેઈ મંદિર માંહાં મનુહાર કરી બેસાડયા	૧૯૦૦।
ત્યાં એ સમયના ગાન સહુ કો કરે છે મન ભાવસું સર્વને તિલક કરી અને બીડા તે આપ્યા ચાવસું	૧૯૧।
પછે અનેક સામગ્રી સહિત સ્ત્રીજન સમાજ જે આવ્યા શુભ ગાન કરતાં ગુંસાઈજીને ઘેર બહુજીને પધરાવ્યા	૧૯૨।
ભવન બહુ બેટી તણે જ્યાંહાં સ્થલ સશોભિત સિધ્ધ કરી ચીચડીની ઢેરી કરી પધાર્યા તે પર પગ દેઈ	૧૯૩।
બિછાવણે બેઠા પછી દૂધ ઘૃત જે પહેલું સિધ્ધ કર્યું તે માંહેંથી તીર અગ્રસું કુલ રીત કરવા મન ધર્યું	૧૯૪।
પાટલીએ ઘુંટણ ને ચખે મસ્તકે તેહ સ્પર્શ કરે વલી બહુજીના બેહુ હાથની અંજુલી તે દૂધે ભરે	૧૯૫।
પછે આચમન તેહનું કરી હાથા તે દીધા ખીંતસું વલતા બિછાવણે ફરી બેઠા વિધોગતિની નીતસું	૧૯૬।

कुमारिका बेहु घर तणी बे बेसाडी वाम दक्षणे	
बीजा स्त्री बेसाडीया जे समान वय शुभ लक्षणे	१०७।
दामोदरदासी ने कृष्णदासी गोरबाइ आदे सहु	
अेहवा अनेक भक्त उत्साहसुं आवी रह्या ते निकट बहु	१८।
बाहेर आंगण ने तिबारीमां स्त्रीजन अति घणां	
बहु बेटी विविधि पेरे समाधान करे तेह तणा	१९।
उत्साह सागर उलटयो सर्वत्रमां फेली रह्यो	
तेणे मोदनी मर्यादा मेटी क्याहां लगी जाअे कह्यो	१०।
ढोलारी ढोलक बजाडे गाये छे स्त्रीजन घणी	
क्षणराणी ने शेठाणी दइ ने गाअे गाल सोहासणी	११।
समान वयना श्री प्रभुसुं रस तणी हांसी करे	
अने रसिक जन रस मांहे पाग्या वचन मधुरा उचरे	१२।
भाव बलथी भावता ने टोक तरक वचने कहे	
अने हाव भाव करी सूचवे रस मुसकाइ प्रभु मनमां लहे	१३।
श्री गुंसाईजी पोता तणी बेठके बेठां प्रेमसुं	
समाचार भीतरना प्रतिक्षणु मंगावे ते प्रमोदसुं	१४।
वेणाभटने घेरथी सामग्री आवी छे जे बहु	
श्री गुंसाईजीने भीतर थकी कही कहीने पठवे सहु	१५।
ते मांहेथी खीचडी पुआ भीतर पठवे काजने	
चालतुं थाअे ते सहु सर्वे रसोइना साजने	१६।
बाकी सहु स्त्रीजनने आपे हलदी ने चावल चणा	
बीडा आपी तिलक करी सत्कार कीधा अति घणा	१७।
विदाय करीने कह्युं भोजनने ते वेगा आवजो	
सहु कुटुंब जुत बालक सहित सर्वने साथे लावजो	१८।
अेम कहीने ते विदाय कर्या पछे रात्र पडी सोहामणी	
ठाम ठामे भीतर बाहेर दीवी प्रगट कीधी अति घणी	१९।
सौभाग्यवती अेक तेडवा मोकली अेहवा पर्वने	
तेडीने भोजन करावी बीडा आप्या सर्वने	२०।
अर्ध रात्र लगी रहीने सर्वको अे विदाय कर्या	
प्रथम दिवसे अेम कर्युं आनंदे अति उलट भर्या	२१।
त्रण दिवस पर्यंत सहुको अेणी पेरे भोजन करे	
सामग्री वेणा भट तणी गोरस बीडा घरना वरे	२२।
बहुजीने चोटी करी सृंगार नख शिख सोहता	
नित नवा नौतन भांतिना करे त्रण दिवस ते मोहता	२३।
भोजन करावे मृणमय पात्रे ते त्रण दिवस वली	
कुमारिका संग रहे खेले भोजन करे साथे मली	२४।

પાછે ચોથે દિવસે શુભ સમય અને લગન બલ જ્યોં જ્યાંહાં	
હલદી ખલ્લી ખાંડી છાણી નાએળ સ્નાન કરવાવે ત્યાંહાં	૧૨૫।
રજસ્વલાથી રહિત સોહાસણી સ્વતઃ નિકટ રહે	
અંગવસ્ત્ર કરી સાડી ચોલી લહેંગો કર ગ્રહે	૧૨૬।
આભરણ સાદા પહેરીને ખીતર પધાર્યા ભાવતા	
ચોકીએ બેઠા નવવધુ સુખ પામ્યા સહુ જોડે આવતા	૧૨૭।
વલતા તે નાએળ માહાવરે પગ રંગે આશીષ દેડે દેડે	
સૌભાગ્યવતી આવી નિકટ ઘૃત દૂધ કટોરામાં લહી	૧૨૮।
તીરના બે અગ્રસું ત્યાંહાં રીત પ્રથમ તળી જેહ	
પગની બને પાટલી ઘુંટણ ખભે શિર સ્પર્શજ તે	૧૨૯।
કુમારિકા નાહી કરી ડાબી ને જમણી જે રહી	
તેહને પળ એ રીત કીધી પીઠિકા કુલની લહી	૧૩૦।
ચોકીએ બેઠા ચાર લાડુ તિલને ગોલ તળા વલી	
સોહાસણીને તેહ સમય વહેંચી આપ્યા મનની રલી	૧૩૧।
ખીના વસ્ત્ર છોહ્યા હતા તે નેગ નાયણનો જ્યાંહાં	
ચણા ચાવલ ચારે છેડે બાંધી તે આપ્યા ત્યાંહાં	૧૩૨।
એળે પ્રકારે નાહીને સહુ કરી રીત ને નૈમસું	
શુભ ઘડી શુભ વેલા જોડે પીહર પધાર્યા પ્રેમસું	૧૩૩।
ચોટી પાંથી કરીને સુંગાર નખ શિખથી કર્યા	
પછે આરોગ્યા અનુમોદને અતિ અમિત ઉલટ ભર્યા	૧૩૪।
શ્રી ગુંસાઈજીને ઘેર મહા માંગલ્ય કાજ હોએ અતિ ઘણા	
ચોકા દેડને ચોક પૂર્યા સોહે પરમ સોહામણા	૧૩૫।
વાએળ પીત અક્ષત લડને જ્ઞાતમાં દડ નિહોતરા	
કહે શોભન જોવા આવજો વેગા થડને સાંતરા	૧૩૬।
આંગણમાં બિછાવણા ને વેદી પાસે પીઠા ધર્યા	
ચીર બિછાવ્યા ઉપરે અને સાજ સહુ એ સિધ્ધ કર્યા	૧૩૭।
જ્ઞારી બે સનમુખ લહી સહેકાર પત્ર કરી	
ઉપર ચાવલ ભરી કટોરા ગોલની ભેલી ધરી	૧૩૮।
પાસે ગંધાક્ષતની થાલી સોપારી રાખ્યા માંહેં	
જલ પાત્ર એમ ઉપહાર સહુ તતપર કરી રાખ્યા ત્યાંહાં	૧૩૯।
વાજા અનેક પ્રકારના શ્રી વિઠલજીને ઘેર સોહીએ	
નરગા નગારા નફેરી શહેનાઈએ જગ મોહીએ	૧૪૦।
તાલ મૃદંગ ને ઝાંઝ ઝાલરી રવાવ તે સહુને ગમે	
પંચ શબ્દા ને બંસ વિણા બાજે બહુ વિધ એહ સમે	૧૪૧।
ભાટ ચારણ જાચક ગુણીજન માગદ બંદી જસ ભળે	
વૈદિક પંડિત આવ્યા તે બેઠા સ્થલ આપાપળે	૧૪૨।

- वैश्रव सर्व ने ग्रामी जन जे आव्या उत्साहे करा
आंगण अटाली त्रीजे माल ने छजे भीर घणी भरी ।१४३।
- चोक ने भीतर तिबारी मुंडेरीअे अति घणी
अने अपरमित सर्वत्र ठामे दीसे परम सोहामणी ।४४।
- महा कुतुहल ठाम ठामे थई रह्यो ते क्येम लहुं
ज्याहां त्याहां प्रागद्वयानंद विलसे विसद करी क्यां लगी कहुं ।४५।
- वलतां ते श्री गुंसाईजीअे श्रीजीने भीतर थकी
लइ वेदीये पधराव्या ते शोभा जाअे न कही सकी ।४६।
- महा प्रभुजीअे अेणे समय कोअे अनिर्वचनी रस तणु
सहेज शोभा भर स्वरूप प्रागट कर्युं ते सोहामणुं ।४७।
- सृंगार रसना मध्यपाती नव रस स्वरूपात्मिक धर्या
अंगने प्रति अंग अंगे नवे रस अंगी कर्या ।४८।
- लावण्य निधि अव्यक्त सुख संयुक्त बेठा आवीने
ते स्वरूप छाह्या मात्र सूचन करुं छुं मन भावीने ।४९।
- जे महा रसिक वर लाडीले मोहिनी मोहक रस भरी
अनुरागनुं जे आधिदैविक केसरी धोती धरी ।५०।
- अति अनुपम अेक रंगे सुवासित सोंधे भर्यो
हमेले भुजा पर लटकतो उपरेणो ते अंगी कर्यो ।५१।
- सर्वतोधिक शीष उपर श्याम सरल सचीकणा
लह लह्या दीर्घ रसाल चुचुता ते केश सोहामणा ।५२।
- सृंगार सारनुं मूल ग्रीवा पर अंबोडो ढलकतो
शोभा ते क्यांहां लगी कहुं विसद अे पीठ उपर चलकतो ।५३।
- जाणे पीठनी प्रनालिकाअे रस वहे सृंगारनो
के प्रेमदा तणा मदपूर चाले सुहाग के सहु नारनो ।५४।
- महा भाल विसालमां जे स्वकीय जनना भाग्यनुं
ते सोहाग आमोदे भर्युं कुमकुम तिलक सोहागनुं ।५५।
- संवलित थई थई चूर्ण कुंतल तिलक उपर शोभीया
जाणे भ्रमर कुल भ्रंगांगना जुत सुवासे अहीं लोभीया ।५६।
- भृकुटी धनुष आकार दीसे नेत्र अंबुज फूलीआ
सेत असेत आरकत चंचल चपल चारु अमोलीया ।५७।
- करुणा रसे रस भरित रस ईक्षण तीक्षण निरखता
कामिनी काम व्यथाने दूर करे ते प्रेमे वरखता ।५८।
- नासिका निपट सोहामणी निरूपम नवल शोभा धरे
चंपककली तिलक कुसुम सुक मुख कवी को सम करे ।५९।
- नाग फणा तेल धार कहे ते उपमा केम मन धरुं
मकरंदे त्रीय रस स्वाद लुब्धक अेहने केहनी सम करुं ।६०।

करण कोमल पातला सरूआ सुखद शोभा भर्या	
मणि माणिक रत्न जडित अमोलिक शोभित हीरा धर्या	१६१।
तेहनी ज्योति जगमग जगत पर ओहवा कुंडल कमनीय भावता	
अलग आंदुलमान ते उदबोध रस उपजावता	१६२।
अधर मधुर अविक्त अति अरूण अनुरागे भर्या	
होओ उदीपन रस रसिकने जेणे श्रवण पंथ उरमां धर्या	१६३।
वदन कमल विमोहकतुं स्मित श्वास मकरंदे भर्युं	
विकसित सदा प्रफुल्लित अचल अहीं हास्य रस निश्चय कर्युं	१६४।
मोहोसर तणी रेखा रसीली संपूर्ण आवी भरी	
ते अनिरवचनीय राजती महा शोभानी वृष्टे करी	१६५।
कंठे परम विचित्र भूषण तुलसी गुंजा शोभिता	
वली हेम मुक्ता माल मणीमय मानिनी मन लोभिता	१६६।
उर उतंग उपर बिराजे उरवसी नंगे जडी	
पदक चौकी जगमगे साम्यता देवा नवि जडी	१६७।
ते दीठे परिरंभण तणो अभिलाष मनमां धरे	
स्पर्श सुख वांछे छे रसिकनुं अने वामाने विहवल करे	१६८।
आजान भुज दंड बिराजे वीर रस विलस्या समे	
विलासथी उल्लास उपजे जोइ जोइ सहुने गमे	१६९।
के उर कंकण जडाव मणिमय फुदणा मफतुल श्यामनुं	
ते निरखीने नववधु ते विसरे कारज धामनुं	१७०।
कर कमल कोडामणो मुद्रीका मनोहर भांतिनी	
वली चूडा ने हथसांकला पहोंची हीरा पांतनी	१७१।
उदर अनुपम स्थल त्याहां शुभ नाभी सर गंभीर जे	
उनमत मदे गज गामिनी मन मग्न होओ जोइ ते	१७२।
स्वरूप छबि प्रतिक्षणुं नवल ते अद्भुत रस सुंगारनो	
निरखता तृप्ती न पामीओ नहीं को ओ अनुहारनो	१७३।
कटि देस कामागमन भर त्याहां रौद्र रस अहरनिस रहे	
रति जुत बोधक क्रोध करी विरूद्ध सुख ओथी लहे	१७४।
बाला नवोढा नायकाने भयानक रस सूचवे	
नायक महा रति निपुण ते लावण्य मांहे प्रीछवे	१७५।
शांत रस ते स्वभाव शीले मुग्धानुं मन वस करे	
रीझवी सनमुख करीयने रस काज उभयता अनुसरे	१७६।
ओम आठ रस अनुक्रमे कहा जे प्रथक अंगे परवर्या	
शिख थकी नख पर्यंत प्रभुओ प्रेम जुत अंगी कर्या	१७७।
सुंगार केसे नेत्र करूणा हास्य वदने सोहतो	
वीर रस भुज परसीओ अद्भुत स्वरूपे मोहतो	१७८।

રૌદ્ર કામને દ્વાર વિલસે ભયાનક તે કૃત જોઈ	
શાન્તી શિલે કાર્ય કારણ વિસદ એ કર્યા સહુ કોઈ	૧૧૭૯।
ગિણના માંહાંનો શેષ રસ નવમોં જે નવ રસમાં રહ્યો	
તે લોક માંહે વિરૂદ્ધ છે પણ અહીંયા રસ દાયક કહ્યો	૧૮૦।
સુરતિ માંહે કામ સદને વદન સ્પર્શે વિવસ થકી	
એ ઉભય ઉદબોધક સમે તે રસિક લહે કહું કેમ સકી	૧૮૧।
નવ અંગમાં નવ રસિકને નવ રસ એળી પેરે અનુસર્યા	
નવ મનોરથ નૌતન ઉભય ઉપયોગને અંગી કર્યા	૧૮૨।
જંઘા જુગ રતિ રણ તણા તે સ્થંભ અવિચલ એહવા	
જાનુ જુક્ત વિવરણ કરતાં કેહેને કહું એ જેહવા	૧૮૩।
નખ તળી શ્રેળી સુભગ ઉદબોધ અદ્ભુત એહ તળો	
અનિરવચનીય રસિક જે સહુ ક્યાંહાં લગી કહું તેહ તળો	૧૮૪।
અંગ અંગ અમિત રસે ભર્યા પ્રતિ અંગ પરમ અવિક્તસું	
ન્યારો ન્યારો સ્વાદ તે કરી જાણે પાન જે જુગતિસું	૧૮૫।
જેહો ઉપર કરૂણા કરે પોતે સ્વતઃથી રસ ભર્યા	
તેહ જાણે એહ સુખ જે રસિક વરે રસે ભર્યા	૧૮૬।
એહવે મહા રસ પુંજ સ્વરૂપે વેદી પર પધાર્યા	
શ્રી ગુંસાઈજી જોઈ હરખ પામ્યા ભક્ત તે ભાવ ઓવાર્યા	૧૮૭।
એળી પેરે સુખ આપે નિરંતર ભક્તને ઝલટ ભરે	
અને આરતિ ઉપજાવી અધિક અભિલાષ સહુ પૂરણ કરે	૧૮૮।
ત્યાંહાં જમળી પાસે શ્રી ગુંસાઈજી બેઠા થઈ આનંદ મડ	
શ્રીજી તે મોદ સંકોચસું અતિ અંતર અનુમોદ થઈ	૧૮૯।
ઢોલક લેઈ સ્ત્રીજન એ સમયના ગાન ગાએ ભાંતસું	
માંહે ગાલ ગાએ સોહામળી મલી મલતી પાંત્યસું	૧૯૦।
નાના મોટા ન્યાતનાં સહુ મંડપ માંહે આવ્યા	
શ્રી ગુંસાઈજીએ આદર કરીને માન દેઈ બેસાડ્યા	૧૯૧।
ગુજરાતની સ્ત્રીજન નિપુણ આનંદ અતિ મોદે ભરી	
ગાએ છે ગુણ નિધિના ગુણ વચન માંહાં રચના કરી	૧૯૨।
આવો આવોજી સહીયર નિરખીએ મનમાં ઝલટ અતિ ઘળો	
લાડકડોરે વલ્લભજી પાટ બેસે આજ દિન રઢીયામળો	૧૯૩।
ઉત્સાહ આનંદ કહ્યો ન જાએ મોદ મન સ્વકીય તળો	
શુભ સમયનો અનુભવ કર્યો મન ભાવતો મનોરથ ઘળો	૧૯૪।
એ ઠામ ઠામે ગાન ઢોલક કવિ ગુણીજન ગાએ છે	
માગદ મનોરથ કરી આવ્યા ચારણ ભાટ બ્રાહ્મણ એ છે	૧૯૫।
જૈ જૈ કાર જ્યાંહાં ત્યાંહાં થઈ રહ્યો છે તે ઘળો	
આનંદનો અનુભવ કરે સહુ વિસ્તાર કેમ કહું તેહ તળો	૧૯૬।

હવે વેળાભટને ઘેર બહુજી નખ શિખે સુંગારીયા	
પહેરામણી અને દાયજાના કાજ સર્વ વિચારીયા	૧૧૭।
સજ્યા સુપેતી સાજ સહુ અને વસ્ત્ર પાત્ર વિવિધી ધર્યા	
સૌભાગ્ય દ્રવ્ય જે એ સમયના સહુ આળી સિધ્ધ કર્યા	૧૧૮।
પકવાન ઉકીલ જે દાલપચાઈ સુખપુડી કળ ઘૃત જ્યાંહાં	
જે સમય જે જે કાજ આવે સિધ્ધ કરી રાખ્યા ત્યાંહાં	૧૧૯।
તેહવે સમય શ્રી ગુંસાઈજીએ વેળાભટ મન ભાવ્યું	
સમય મુહુરતનો થયો વેગ આવો કહાવીયું	૧૨૦।
બાજતે વાજિંત્ર સ્વજન કુટુંબ સહિત સહુ આવ્યા	
ઉત્સાહસું સહુ ગાન કરતાં બહુજીને પધરાવ્યા	૧૨૧।
શ્રી ગુંસાઈજીએ વેળાભટને સનમાન કીધા અતિ ઘણા	
પછે બહુજીને શ્રીજી નિકટ બેસાડ્યા અતિ સોહામણા	૧૨૨।
સલજ્જિત ઉલટ ભર્યા મોદે તે ઘુંઘટ કરી અને	
વામ ભાગે પીઢે બેઠા શ્રી અંગે અનુસરીયને	૧૨૩।
પછી બહેને આવી છેડલા ગાંઠયા તે ઉભય સ્વરૂપના	
ત્યાંહાં સ્પર્શ રસ અભિનવા પ્રગટ થયા ગોકુલ ભૂપના	૧૨૪।
પછે વેળાભટ જે જે સામગ્રી લાવ્યા છે ઘેરથી	
તેહ પ્રસારે આંગણમાં સહુ જુએ ઉલટ ભેરથી	૧૨૫।
કસેડી હાંડા કટોરા થાલ ચાવલ પલ તળી	
બટે વિવિધી આભરણ ભરીયા જટીત મુક્તા ને મળી	૧૨૬।
ડબરા દ્રવ્ય સુગંધનાં અંજન તિલક નાડાછડી	
સૌભાગ્ય સમય શોભિતો આળીને રાખી તે ઘડી	૧૨૭।
સાડી ને ચોલી તળી છાબો સહેજ સામગ્રી ઘણી	
ઉત્સાહસું બહુ લાવીયા સંક્ષા ન થાએ તેહ તળી	૧૨૮।
યજુર્વેદને મંત્રે આચાર્ય સ્વસ્તિ વાચન ઉચરે	
ગર્ભાધાનને પ્રભુ અભિષેષ બહુજીને કરે	૧૨૯।
પાંચ સોપારી ને ચોખા ગર્ભાધાન મંત્રે કરી	
શ્રી કર અંજુલીએ કરીને શ્રી બહુજીના ખોલામાં ધરી	૧૩૦।
પછે તે ચાવલની ધીર કરીને બહુજીને લેવરાવે છે	
ને સોપારીનો ધીર કરીને બીડા માંહાં આપે છે	૧૩૧।
પછે વેળેભટે શ્રી ગુંસાઈજીને સામગ્રીની વિનતી	
કહાવી તે પ્રણપતી કરી અતિ દીન ભાવે દીનથી	૧૩૨।
એહ તાંતળો સૂત્રનો જેમ ચંદ્ર સમો કીજીએ	
તે સરખું મેં કર્યું છે પળ રાજ માની લીજીએ	૧૩૩।
વલતું શ્રી ગુંસાઈજીએ એમ કહ્યું તમો સાજ તે લાવ્યા ઘણો	
એટલો તો મારા ઘરમાં કાંઈ સ્થલ નથી ધરવા તળો	૧૩૪।

એહવું પરસ્પર કહીને પછે કરે છે પહેરામણી	
પ્રથમ શ્રીજીને કરે આભરણ સહિત ઘણી ઘણી	૧૨૧૫।
એમ સહિત શ્રી ગુંસાઈજી પરિવાર બહુ બેટી સહુ	
પહેરામણી પ્રેમ સહિત કીધી તે અતિ ઝલટ બહુ	૧૨૧૬।
કુમારિકા બેહુને સાડી આપી અતી હેજે ભરી	
પછે સંબંધી સર્વે શ્રીજીને અને બહુજીને પહેરામણી કરી	૧૨૧૭।
વેળાભટ સીધો સામગ્રી લાવ્યા પાક તે સિદ્ધ થયા વલી	
સુખપુડી ને ઝકીર એ સહુ જ્ઞાતમાં વાંટ્યા મલી	૧૨૧૮।
પછે બહેને તિલક કરીને બીડાં હસ્તમાં આપ્યા	
આરતી કરી આશીષ દેઈ આયુષ દ્રઢ કરી સ્થાપ્યા	૧૨૧૯।
એ આરતીની થાલ માંહાં તે દ્રવ્ય મુકે અતિ ઘણાં	
પછે જ્ઞાત સર્વને તિલક કરી આપ્યા બીડા ને દક્ષિણા	૧૨૨૦।
બ્રાહ્મણ તે પીત અક્ષતે આશીર્વાદ દે ઝમા થઈ	
શુભ શુભ કહી વેદોક્ત મંત્રે પ્રભુ મસ્તકે મેલે લઈ	૧૨૨૧।
પ્રથમ ગાંઠયા છેડલા બહેન તે છોડે તેહ સમે	
શ્રીજી અને બહુજી ઝઠીને ગુંસાઈજીને ત્યાંહાં નમે	૧૨૨૨।
શ્રી ગુંસાઈજી સ્નેહભર આશીષ દીધી શુભ લહી	
અવિચલ બિરાજો જોડ એ ધનવાન પુત્ર જુતે કહી	૧૨૨૩।
વલતા તે સ્ત્રીજન સર્વ તેડાવીને હલદી લેઈ ને	
એમ જ્ઞાત સર્વ વિદાય કરી વલીયા તે આશીષ દેઈને	૧૨૨૪।
શ્રી ગુંસાઈજીએ વેળાભટને દ્વાર લગી પોંહોંચાવ્યા	
વિવેક કરી વિદાય કરીને ફરી આસને આવ્યા	૧૨૨૫।
વસ્ત્ર ભૂષણ દ્રવ્ય આપી વાજિંત્રી વિદાય કર્યા	
માંગદ ગુણી યાચક વલાવીયા તે આશીષ દે ઝલટ ભર્યા	૧૨૨૬।
વલતા તે ભોજનને પધાર્યા ત્યાં પ્રથમ બ્રાહ્મણ મલી મલી	
દીધો તે આશીર્વાદ ઝતમ સાર શુભ માંહાં જે વલી	૧૨૨૭।
પછે કુટુંબ જ્ઞાત વર્ગ સહિત ભોજન કર્યા સહુ મલી જ્યાંહાં	
ઝઠીને બ્રાહ્મણે આશીર્વાદ તે દીધા ત્યાંહાં	૧૨૨૮।
બીડા આપી વિદાય કર્યા પછે કુલ વૈશ્નવને ઘણી	
શ્રી પ્રાણ વલ્લભને ત્યાંહાં સહુ કરે ભેટ પહેરામણી	૧૨૨૯।
રસ રમણ ધામ સમાયું રચના તે સેન મંદિરે કરી	
તેહ સૂચન કરું કાંઈ મનમાં અતિ ઝલટ ભરી	૧૨૩૦।
આંગણ તિબારી ભીતર મંદિર સુંદર ચિત્ર કરાવ્યા	
જેહવા જ્યાંહાં જ્યાંહાં શોભીયે તેહવા કર્યા મન ભાવ્યા	૧૨૩૧।
હોદજરી હાંસીયા મઘમલની ઝાસાની કમજી તણા	
દરીઆઈ દોહોરી દોરંગી ફિરતા ફરાવે જોતણા	૧૨૩૨।

ऐहवा चंद्रवा चतुराइसुं बांध्या ते छाते मोहता	
मोहता मन मनसिज तणु अने सर्व उपर सोहता	१२३३।
छींट करणाटकी अने माहिं नारी कुंजर भांतीनी	
हांसीया हमरू चौकना ठाडीयो बांधी खांतीनी	१३४।
टेरा ने परदा ठाम ठामे बांध्या ते बहु विधी करी	
जुलीचा उंचा अमोलिक बिछाव्या सघले भरी	१३५।
सेज्या सकोमल सुखद सुंदर बिछावी रचना घणी	
उजवल अधिक फीणथी समता न आवे ऐह तणी	१३६।
चोकीयो हाटिकनी जडित ते सेजने रही अनुसरी	
त्याहां बीडा सहु संजोगनां ने बरास चुनोटी धरी	१३७।
हार पुष्प सुगंधना सोंधे ते चरच्या वली	
आरसी निर्मल अमल अति राखी त्यां मननी रली	१३८।
बंट विचित्र अनेक विधिना भांति भांति जडावना	
रचना रचित अभिनव अनुपम राख्या त्यां बहु भावना	१३९।
नाना विधिना आभरण भर्या रत्न माणिक मणीना	
पद्मराग हीरा पिरोजा ऐहवा मोल अगणीयना	१४०।
चुआ जवाद ने साख गौरा अतर मेद अबीर जे	
अरगजा उत्तम भांतीना सिद्ध कर राख्या त्याहां ते	१४१।
शीसा तेल अनेकना ने गुलाबना शीसा घणा	
ताके गवाखे धरी राख्या दीसे अति सोहामणा	१४२।
धूप अगर तणा उखेव्या रह्या छे फेली करी	
मकरंद मंदिर माहिं महेक्या कर्या जे मनोरथ करी	१४३।
रस उदबोध सुगंध द्रव्य जे आवे त्याहां उपयोगने	
मिठाइ फल मेवा मधुर सुस्वाद राख्या भोगने	१४४।
पकवान अनेक प्रकारनां ने जलपानना गडुआ भर्या	
शीतल सुगंधे सुवासीआ नेवरा छिरकीने धर्या	१४५।
सेजनी पंगति दीसे उष्णोदके गडुओ भरी	
त्यां तष्टी सुंदर शोभिती ते लइने पासे धरी	१४६।
नरद चौपड सार पासा गंजीफा शतरंज अने	
ऐहवा खेल रस अधिक्यने करी राख्या भक्ते धरी मने	१४७।
श्रमजल निवारणने धर्यो पंखो ते प्रेम करी अने	
वली ते समय विनियोग आवे ने धर्या उलट भरी अने	१४८।
बहुजीना सुंगारने सामग्री विविध प्रकारनी	
समय वीती ते फरी सजाय ते करी राखी भावानुसारनी	१४९।
सामग्री ऐ समयनी जावद जे रसना काजनी	
स्नेह भर भक्ते विविधी पेरे कीधी बहु सहु साजनी	१२५०।

ભાવે જુત વાત્સલ્યસું ચતુરાઈએ જે સંભવી	
રસ જોગ્ય સુખદ રમણ હિતે સિધ્ધ કરી ત્યાં અભિનવી	૧૨૫૧।
એહવે મહા સૌભાગ્ય ભર જે રમણ હિત પુષ્ટે કરી	
તે આધિદૈવિક સ્વરૂપસું આવી એ રયણી રસ ભરી	૧૫૨।
પરિકર સુખદ પોતા તણા જે આવે એ સમય કાજને	
રસિકને રસ વાધવા લાવી તે સર્વ સમાજને	૧૫૩।
ઠામ ઠામે દિપક પ્રગટ્યા જ્યોતિ તેહની વાધતી	
તે રમણ રસ અવિલોકવા અતિ ઝલટસું આરાધતી	૧૫૪।
નવોઢાના રસની પ્રભુને આરતી પ્રગટી અતિ ઘણી	
વાધે તે પ્રતિક્ષણું અભિનવી મર્યાદ નાવે તેહ તણી	૧૫૫।
શ્રી બહુજીને ત્યાં વિવિધી પેરે અંગે તે ઝવટણા કર્યા	
સુંગારવા નવવધુને મનમાંહે અતિ ઝલટ ભર્યા	૧૫૬।
અંગ અંગુચ્છે અંગુછી વસ્ત્ર વિવિધી અણાવ્યા	
ને સુવાસિત સોંધે ભરીને શ્રી અંગે પહેરાવ્યા	૧૫૭।
અતિ સુખદ ભૂષણ ભાવતા જે જે શ્રીઅંગે સોહતા	
તે ધરાવ્યા શુભ સમય હિત પેખતા પ્રિયને મોહતા	૧૫૮।
નખ થકી શિખ પર્યંત ને શિખ થકી નખ લગી રાજતા	
સુંગાર શોભા સ્વરૂપ વિસદ ન થાએ બુધે લાજતા	૧૫૯।
શ્રીજી સભા મંદિર થકી પછે સયન મંદિર આવ્યા	
જરકસી વાગે લટકતા તે ભક્તને મન ભાવ્યા	૧૬૦।
રમણ મંદિર માંહેં સામગ્રી જે નૌતન કરી ધરી	
રસ નાયક રસને હિતે અવિલોકે તે પ્રેમે કરી	૧૬૧।
એહવે થયો રસનો સમય સૌભાગ્યવાન ભર્યો જ્યાંહાં	
રસભક્ત એક બહુજીને પધરાવવા આવ્યા આંહાં	૧૬૨।
બહુજીએ કહ્યું પધારીએ અવિલોકવા સુખ સેજને	
અમો રચી છે રચના કરી કેવલ તમારા હેજને	૧૬૩।
મંદિર મનોહર સજ કર્યું આવોજી જોવા હરખતા	
બંટા જટિત ભૂષણ ભર્યા તમો રીઝસો તે નિરખતા	૧૬૪।
અમો ચિત્ર ચોંહાંપાસ કર્યા છે દીઠેથી મન ભાઈએ	
આવોજી માહારે સાથ તે અવિલોકતા ન અઘાઈએ	૧૬૫।
ટીકા ને કાજલ કુંપલી સાડી ને ચોલી અભિનવી	
મુદ્રિકા મનોહર ભાંતીની કેળે ન દીઠી એહવી	૧૬૬।
એક સ્વરૂપ ત્યાંહાં અનૂપ રહ્યું છે સુખ ભર્યું ત્યાં રસ તણું	
તે સેજ ઉપર સોંહે છે મોહે છે પરમ મોહામણુ	૧૬૭।
અંગ અંગ તેહના અભિનવા નિરખતા દેહ વિસારીએ	
તેની અનુપમ રચના જોઈને આપણું સર્વસ્વ વારીએ	૧૨૬૮।

તે નિરખવા વેગા થઈ પધારીયે પ્રેમે કરી	
આ સમય છે અવકાસનો તમો નિહાલો નયણે ભરી	૧૨૬૯।
એ વચન સુણી ચતુરા ચપલ સમજ્યા તે હારંદ્ર મન તણું	
દ્રષ્ટિ નીચી કરી મુસકાયા ને ઝર હરખ્યા ઘણું	૧૭૦।
મૌન ગ્રહી ઝતર ન આવે કાંપે દેહ અધીરૂ થી	
શીષ ધુણી કર કરણે દે સૂચવે સયણે ભીરૂથી	૧૭૧।
સમજાવતા સમજે નહીં કેમ કેમ કરી ઝભા કરે	
હા કહી અને વલી ના કહે ફરી બેસે પળ નહીં ડગ ભરે	૧૭૨।
ત્યાંહાં પ્રભુ પ્રેમાતુર ઘણું નૌતન રસે પરવસ રહે	
આચરણથી આસે જણાએ પ્રગટ કરી કહી પેરે કહે	૧૭૩।
ચકિત થઈ ચંચલ પળે અને ચેન ચિત માંહેં નહીં	
મુઘ્ધા તણો મારગ નિહાલે વિલંબ ક્ષણુ ન સકે સહી	૧૭૪।
સેજ પર કર ફેરવે સામગ્રી નિરખે તેહ સમય	
પળ બહુજી પધાર્યા વિના વ્હાલાને મન કાંઈ નવ ગમે	૧૭૫।
તે જોઈ ભક્ત જે નિકટ ઝભા રસિક રસના પાત્ર જે	
અનુભવી અનુદિન સ્વરૂપના એહવા રસિક જન માત્ર જે	૧૭૬।
તે હાસ્ય હિત ભરમેં કહે ટોક તે તરક વચને કહી	
વલી પરસ્પર તાલી દેઈ મુસકાયા પ્રભુ સનમુખ રહી	૧૭૭।
કહે આજ એ રસ અભિનવો અનુભવનો આવ્યો સમે	
એવા વચન રસ માંહાં લપેટયા કહે તે સહુને ગમે	૧૭૮।
શ્રીજી સંકુચી મુસકાઈને સનમાનસું ઝતર કરે	
પળ વિલંબ હોએ બહુજીને તે સોચ મનમાં ધરે	૧૭૯।
આરત હરણ આરત ભર્યા પેંડો જુએ આતુર થઈ	
આન અનુસંધાન નહીં થઈ રહ્યા એહજ રસ મડ	૧૮૦।
તે જોઈ પ્રેમદા પરવરી જે સનમુખે ઝભી રહી	
વિનતી બહુજીને કરી પધરાવ્યા કરમાં કર ગ્રહી	૧૮૧।
કેમ કેમ કરી પધરાવીયા ડગ ભરે વલી ઝભા રહે	
વલી વિનવ્યા ક્રમ ચાર ચાલે ફરી જાવા દો વલી એમ કહે	૧૮૨।
બહુ વિનય વાત્સલ્યે કરી મનુહારસું ત્યાં લાવ્યા	
લજા સહિત ઘુંઘટ કરી શુભ સદનમાં પધરાવ્યા	૧૮૩।
કોઈ અનિરવચનનીય રસ રમણના ધામની રચના ઘણી	
ઠામ ઠામે જ્યોતિ અતિ જગમગે તે દીપક તણી	૧૮૪।
સ્વાભાવિક શ્રી અંગનો ઝદ્યોત જે શોભા ધરે	
આભરણ ઝાક ઝમાલસું બહુજી ભીતર પરવરે	૧૮૫।
એ સમયનો ઝદ્યોત જે પ્રગટ્યો છે નાના ભાંતિનો	
આગમન શ્રી બહુજી તણે ઝાતકાર થયો સહુ જાતિનો	૧૨૮૬।

जाणे माणेक स्फटिक पन्नानो परवत प्रगट्यो चोहोगमे	
के जोति तेज ने कांति सहु ऐकत्र थई अणे समय	१२८७।
वली बहुजीना प्रति अंगमां शोभा जे दीसे अभिनवी	
ते विधि सहित विवरण करूं मारी यथा मति जेहवी	१८८।
नख शिख थकी जे अगाधि रस ते उदधि पूरण रस तणो	
लावण्या निधी पय पूरित अपरमित प्रगट्यो सोहामणो	१८९।
मन खंभ द्रढ अंग उदधि मथन अभिलाष केरी संखला	
लगनी गुण आरत रवै कामे मथन होअे अति भला	१९०।
जोबन तणे बल भाव शिक्षक ऐम मथने जे रत्न प्रगट हवा	
ते अनेक अनिरवचनीय सुखद क्यां लगी कहूं अति अभिनवा	१९१।
प्रमाण पक्षे रत्न हितने परस्परे सहु मलीने	
देव आसुर ऐकत्र थई महेरामण मथीओ मलीने	१९२।
त्याहां चौद लोकिक रत्न काढया साधारण विण अर्थना	
ते वहेंची आप्या सर्वने प्रभु काजना नहीं व्यर्थना	१९३।
आंहा बहुजीअे व्हाला हिते सांप्रत्य कीधा अति घणा	
प्रति अंग अंगे प्रगट करीया नाम अगणित तेह तणा	१९४।
जेहने जेम योग्यता होअे तेहने तेम सुंगारीया	
नख थकी शिख पर्यंत ते महा प्रभु हेत विचारीया	१९५।
प्रति ऐक प्रति उदबोध रस उपयोग आवे राजने	
सांप्रत्य सनमुख लेइ आव्या व्हालाजीने काजने	१९६।
उपमा अपरमित अभिनवी समताने को आवे नहीं	
जे प्रभुने रस काज आव्या वर्णन करूं हुं शुं कही	१९७।
प्राचीन रत्न जे विहित छे अलौकिक जे अंगी कर्या	
ते साम्यता सूचन करूं कांइ जे बहुजीअे अंगे धर्या	१९८।
चंद्र वदन सोहामणुं निर्दोष निश्कलंकी मुदा	
भय रहित संपूर्ण कला जुत संजीवन मूली सदा	१९९।
अमृत वचने वृष्टि होअे सींचन सुखद सोहामणुं	
सर्वांग पर रंभा ओवारूं ऐहवुं परम मोहामणुं	२००।
सुभाव गुण अलौकिक समता रमा कोटि विसारीये	
पारीजातिक अंग आमोदे थकी ते ओवारीये	२१।
अंगनी स्वच्छता जोइ कौस्तुभ मणी सम कीजीये	
कहेवाने को बीजुं नहीं उपमा ते केहेनी दीजीअे	२२।
भोहें वंक विलासनी जे धनुष आकारे रही	
दक्षिणावृत शंखनी उपमा ग्रीवानी कही	२३।
गज गवन चंचल चातुरी अने धनवंतर आल्पाधने	
विरह व्याधीनी आधि टाले वाचा मनसा ने कमर्ने	२०४।

सुरभी काम दुग्धा पटंतर शीलने जु आणीये	
पण वांछित अर्थ पूरक बहुजी कोण भांति वखाणीये	।३०५।
जोबन अति उनमत सुरावत भावे कल्पी अे धर्युं	
समताने को आवे नहीं जे प्रभुअे अंगी कर्युं	।६।
सणगटे सनमुखे आवीया त्यां लाज वस विलस्या समे	
चौद रत्ने चतुरा अलंकृत प्रेम जुत प्रभुने गमे	।७।
अेहवे स्वरूपे रस सदन आव्या ते बहुजी चित धरी	
जावदिक रस भोगनी सामग्री साथे अनुसरी	।८।
योग्यता जेहने जेहवी अभिलाष तेहने तेहवी	
अेम प्रथुक मनोरथ मन धरी भाव भरी थई अेहवी	।९।
समय रमण तणो लही उपयोगने साथे थई	
प्रहरी प्रवेसी संगमां अबलाने अेम आवी लइ	।१०।
उत्साह भय संकोच जुत आवीने उफराटा रह्या	
सेजे न आव्या संकुचथी माने नहीं केहेने कह्या	।११।
ते समय जे रस भक्त हता सेन मांहों मांहां देइ	
वलीआ विचार आपथी महाप्रभुसुं आज्ञा लेइ	।१२।
त्यांहां निकट अेक खवासणी ते विनवे विनय करी	
हाथ तेहनो तरछोडी खीजीने कहे रहे परी	।१३।
पछे बाथ भीडी हाथथी पधराव्या तेणे समय	
बेसी गया उठे नहीं बहु भांति वचन कहे केमे	।१४।
सेज्याअे बेठा रसिकवर सनमुख रही कौतुक करे	
मुसकाया महा मोदे भर्या रस तणो अनुभव करे	।१५।
आरतातुर अति निपुण चतुराइ अेक करी तदा	
खवासणीने सयन देइ तेह समय सद्य करी विदाय	।१६।
मद हरण कोटिक कामना महा तेज पुंज रसो मइ	
चतुर वर आनंद घन उठया ते अति आतुर थई	।१७।
मुसकाया मधुर वचन कही करी ग्रही बोल्या सोच सो	
आवोजी सेजे बेसीअे अेवडो ते संकोच सो	।१८।
कर स्पर्शता संकोच लज्या पलाया पोते थकी	
अेक भय रह्यो भीरूता जुत समागम आशा तकी	।१९।
सेजनूं भूषण महामणी लइ सेज पर पधराव्या	
अे उभय अनुपम जोड जोइ तन प्राण धन ओवारीये	।२०।
नायक निपुण नव वधुनुं मन लेइ मनमां चावसुं	
धीरव्या धीरज दइने सात्विक सुशील सुभावसुं	।२१।
उनमत अखिल रस अंगनो अंतरमां गोपन करी	
मन मेहेली महा चतुर वर तेहोंमां मल्या धीरज धरी	।३२२।

- ईक्ष्ण अपेक्षा बहुजीना दिश तणी प्रभु मनमां धरे
 ऐक वार सादर सनमुखे शुभ द्रष्टी अम सामी करे ।३२३।
- नमित नयणे मूक वयणे वात व्हालानी सुणे
 मुसीकाय मन सणगट करी फरी पूछता मस्तक धुणे ।२४।
- घुंघट तणा अवकासमां अवकास जोइ श्रीमुख जुअे
 ऐम दुरावी द्रष्टे रहे जेम प्रगट नव समजे कोय ।२५।
- श्रीजीअे सणगट बेहु करे ग्रही अलवसुं अलगो कर्यो
 स्पर्शीने मुख सनमुख कर्युं संकोच नयण तणो हर्यो ।२६।
- पछे नयण सनमुख करीने मृदु वेण मधुरा उचरे
 अल्प उतर पूरण सुखनी आरति अधिक प्रगट करे ।२७।
- ऐम नयण वयण ने मन तणो संकोच टाल्यो कृमे कृमे
 ऐक रह्यो रस अंग संगनो संकोच सहित तेह समे ।२८।
- गंभीर धीर सुजाण महा प्रवीन नायक वर अहीं
 अनुभव्याने आतुर घणुं पण समय विण विलसे नहीं ।२९।
- कामने वस ऐ नहीं काम छे ऐहोने वस सदा
 रीझवी सनमुख करीने रसने समय विलसे तदा ।३०।
- पछे सामग्री मेवा मिठाई बीडा पुष्प सुगंध जे
 सहु परस्पर विनियोग आण्युं धर्युं समय संबंध जे ।३१।
- श्री करे बीडुं लइने संयोग पान मांहां भरे
 चीप करी चतुराइसुं बहुजीना मुखमां धरे ।३२।
- बहुजी वदन विकसित करी श्रीकर थकी मुखमां ग्रहे
 मुसकाया उभय अनूप रस ते समय निरखे ते लहे ।३३।
- आरोगावीने आरोग्या पान प्रेमदासुं मले
 जे स्नेह वेली अंकुरित पल्लवित कुसुमित थई फूले ।३४।
- ऐम रीझव्या रीझवार रसिके उभय अति उलट भर्या
 खान पान समान रीते प्रीतसुं सनमुख कर्या ।३५।
- पण प्रभु रस वसने समय त्यारे बहुजी केरो कर ग्रहे
 त्यारे अंग संकोरीने पछी खसीने अलगा रहे ।३६।
- अति चतुर परम सुजाण नायक भाव मनमां धरी
 बाहाज्यनीत अंतर रस ऐहवी अल्प रचना करी ।३७।
- चरण भूषण ग्रही क्यांहां घडया केणे कर्या
 बहुजी वचन विवेकसुं उतर कहे उलट भर्या ।३८।
- पछे कर तणा भूषण जोइ कह्या मधुर वचन सोहामणा
 ते सांभली सुख पामीया ते मन हरख्या घणा ।३९।
- करणना आभरण जोइ रीझया ते अति उलट भरी
 अज्ञात थई कारण हिते पूछे ते कोइ ऐक मिस करी ।३४०।

- પછે કંઠના ભૂષણ જોઈ કહ્યું આતો અતિશે અભિનવા
 ઊર તળા જોઈ ઊરોજ સ્પર્શ્યા ઊભયતા મંગલ હવા ૧૩૪૧।
- આરત ભર્યા આલંઘિયા હવો રસ તળો વિસ્તાર જે
 પરમિત ન આવે તેહની પામે નહીં કો પાર તે ૧૪૨।
- એ અગાધિ રસ એકાંતીનો અતિ અનિર્વચની અભિનવો
 તે કોણ વિસદ કરી સકે પ્રતિક્ષણે પ્રગટે નવ નવો ૧૪૩।
- રસ ભક્ત મહા અંતરંગ જે કો નિરખવા ઓટે રહ્યા
 એ જોઈ રસમાં મગ્ન થયા તે વચને નવિ જાએ કહ્યા ૧૪૪।
- એળી ભાંત રયળી રસ ભરી રસ માંહેં સંપૂર્ણ હવી
 વિલસીને વિકસિત ઊભય થયા આરતી એ રસ અનુભવી ૧૪૫।
- કેલી માંહેં કામનું મન વધાર્યું વ્હાલે ઘણું
 સત્કાર કરી સત ગળો કીધો પ્રબલ થયું એહ તળું ૧૪૬।
- રસમાત્ર જે સદપાત્ર સહુ આશા ધરી ત્યાંહાં આવ્યા
 મહા રસે સહુ પૂરણ કર્યા જે જેહને મન ભાવ્યા ૧૪૭।
- અભિલાખ તેહને અધિક પ્રગટ્યા શ્રી અંગે શોભા ધરે
 અભિનવેસ્યા એ સ્વરૂપને અન્યત્ર કહું ન અનુસરે ૧૪૮।
- એમ રયળી રસ પૂરણ સુખદ રસમાં વીતી તેહ સમય
 પછે પ્રાત ઊઠ્યા ઊભય અભિનવ રસ ભર્યા સહુને ગમે ૧૪૯।
- મોદ મનમાં અતિ ઘળો પળ દુરાવે સહુથી ઘણું
 ઉલ્લાસ માહા સંકોચ તે હોએ રૂપ કેમ કહું તેહ તળું ૧૫૦।
- દૂરીય દ્રષ્ટિ કરી ઘુંઘટ રસ સદનથી સાંચર્યા
 બહુજી ગુરુ જનને ભવન પધારીયા ઉલટ ભર્યા ૧૫૧।
- ત્યાંહાં સખી સુખદ સમાન વયના હાસ્ય પરમ વચન કરી
 કહે આજ અમ સામુ જુઓ સનમુખ થઈ દ્રષ્ટે ભરી ૧૫૨।
- એક સનમુખે દર્પણ લઈ ઊભી રહી મુસકાઈને
 કહે નિહાલો શોભા નવલ બહુજી રહ્યા સંકુચાઈને ૧૫૩।
- રસ જાણ સ્વકીય સબંધના જે ગૌરબાઈ આદે દેઈ
 તે હિત ભર્યા વાત્સલ્યસું ચાંપે તે ઊરમાં લેઈ લેઈ ૧૫૪।
- ભામણા લે ભાવે ભર્યા કહે આજનો દિન અભિનવો
 અમારા મનમાંનો તે મનોરથ પૂરણ હવો ૧૫૫।
- પછે રસમસ્યા અતિ રસ ભર્યા વાંછિત વિલાસે પાગીઆ
 પ્રતિ અંગ અંગ અનંગ મોહક પ્રેમ રસ અનુરાગીઆ ૧૫૬।
- મંગલનિધિનું મંગલ સમે તે પરમ મહા મંગલ ભર્યું
 અતિ રસિક જે રસપાત્ર તેણે તેહ સમય દર્શન કર્યું ૧૫૭।
- અરૂણ અનુપમ અભિનવા નયણા નવલ શોભા ધરે
 અંગ અંગના અંકિત જોઈ સહુ રસ તળી હાંસી કરે ૧૩૫૮।

अनुभवी अे जे रस तणा जे मर्मसुं बोले घणुं	
मुसकाया प्रभु मानी लेइ हुं क्यां लगी कहुं तेह तणुं	।३५९।
पछे नाही मंदिरमां पधार्या सेवा रस सुख दानने	
अंतरंग अति आसक्त उभा रूप रसना पानने	।६०।
त्याहां बहुजी सणगट करी सनमुख दूरीने उभा रहे	
प्रतिक्षण सनमुख द्रष्टि जुअे उभय अभिनव सुख लहे	।६१।
अेणी पेरे अेम लीला होअे नितनवी प्रतिक्षणु वाधती	
रस भरी अभिलाष रसनो रहे रस आराधती	।६२।
स्वकीयाना रसनी अेणी पेरे लीला श्री गोकुलमां करे	
वाधती नित नौतन अधिक आरत तणी आरत हरे	।६३।
हाव भाव अनेक विविधी विलास काम कला भरे	
रति रण संग्रामे अति सुभट महा सुरतिने अंगी करे	।६४।
रसिकवर रसरास क्रीडा करे छे रहीने अहीं	
पण जुवती मणी श्री बहुजीने गर्भाधान होअे नहीं	।६५।
तेहनुं कारण परम अनूप अग्राधि कोण कही सके ते विसद करी	
पण कांइ अेक छाया मात्रे कहुं अे पद कमल उरमां धरी	।६६।
साक्षात पुरुषोत्तमोत्तम शुद्ध रसात्मिक रसो मइ	
विक्रिया रहित अविरूद्ध सेती सत्य काम प्रेम आनंद मइ	।६७।
पोताना स्वभाविक धर्मे रसे भर मोहामणी	
आपत्यौदय रोधक करीने क्रीडा करे सोहामणी	।६८।
तेणे करी संताननी उत्पत्त ते होअे नहीं	
अे बुद्धि अनुसारे कहुं वली बीजुं कारण छे अहीं	।६९।
लौकिक अनुकर्ण प्रभुअे लीला जे अंगीकरी	
अच्युत थई अहरनिस रमे आनंदमय अति रस भरी	।७०।
आपत्यौदय अद्भुत रसनो भोग ते होअे नहीं	
अेणे कारणे संताननी इच्छा न सद्य करी अहीं	।७१।
पण श्री गुंसाईजीना हर्ष ने अभिलाष मनमां अति घणो	
कहे श्री वल्लभने पुत्र होअे हुं खेलावुं ते अेह तणो	।७२।
पण विलंब होअे तेणे करी श्री गुंसाईजीने आरति घणी	
जाणे अे बहुने बालक न होअे चिंता रहे मन तेह तणी	।७३।
अेह सोच धरीने अे विचार कीधो मन मांहां	
श्री वल्लभनो विवाह करीअे संततिने बीजो आंहां	।७४।
श्रीजीअे ते सद्य तेणे समय समाचार ते सुणीया अहीं	
बहुजीनो सुशील स्वभाव जोइ मन विचारीने ना कही	।७५।
कहुं या उपर दूसरो विवाह कबहुं ना करूं	
यामें हे केतिक वात जो श्री गुंसाईजी चितमों धरे	।३७६।

जो इनकी इच्छा हे तो इच्छाते होयगी अहीं
 तो दूसरे विवाह कीअेको प्रयोजन कछु नाहीं । ३७७।
 श्री गुंसाईजीनो आग्रह लइ अनुकरण इच्छानुं धरी
 प्रमाणानंद निशिध्दने अर्थे आपु अेम इच्छा करी । ७८।
 त्यारे छ पुत्री ने त्रण पुत्र हवा ते तेहनो क्रम कहुं
 प्रथमे पुत्री प्रगटिया तेहनुं नाम रोहिणीजी लहु । ७९।
 पदमावतीजी सत्यभामा श्री गोपाल सुख धाम जे
 घणुं अनिरवचनीय उदार अतिसय विठलरायजी नाम जे । ८०।
 रूक्ष्मणीजी बीजी सत्यभामा ब्रजपतिजी ने महालक्ष्मी
 अेणी पेरे बालक नव हवा अे संतती सहु केहेने गमी । ८१।
 अेहनो प्रकार आगल सवंत सोलशे साडत्रीसे आरंभ धरी
 अनुक्रमे करी तेणे समय कहीस ते त्यांहां विसद करी । ८२।
 अेम गृहस्थाश्रमनो अनुभव कर्यो प्रभुअे रूची धरी
 गोणानी लीला अेणी पेरे कीधी ते महा रस भरी । ८३।
 अे महेदने मनोरथे प्रभुअे दान पात्र लही भर्युं
 त्यांहां अनुसरी अनुहार मात्रे यथा मति विवरण कर्युं । ८४।

इति श्री गोकुलेश लीला रसाब्धी क्रिडा कल्लोल महा अद्भुत विचित्र रस
 व्याराना गोपालदास विरचित स्वकीया अति विश्रद्ध नवोढाना
 रसने आरंभे गोणानी लीला वर्णनो नाम
 ।। मांगल्य ओगणत्रीसमुं संपूर्णम् ।।

માંગલ્ય - ૩૦ - ત્રીસમું

રાગ : " જૈ શ્રી ગોકુલપતિ સદા જે શ્રી ગૌકુલચંદ " એળી જાતે ગવાશે

શ્રી રૂક્ષ્મણીજી સુવન સુખદ ઘણું અને અતિ સુખ સાગર	
લોકોતર ભુવને સંપતિ પરમ અદ્ભુત પરમ અનૂપ	૧૧।
નિઃસાધન ફલ આત્મા જેહનું પ્રાકૃત પરમાનંદ	
તે માનવ ધર્મે રસ પ્રદ પ્રમુદિત આનંદ કંદ	૧૨।
તે રસ પોષક રસ રસિક રસે કરે સંતુષ્ટ	
રસમય રસિક શિરોમણી રસે રસિક મહા પુષ્ટ	૧૩।
ભાવના શુભ કાજ કરણ ને અનુભાવાતીત ભાવદાએ	
ભક્ત ભય હરણ ભાવ રસિક ઉપમા કહી ન જાએ	૧૪।
વંશ વિવર્ધન વંશનું વંશ ધર્મ પ્રતિ પાલ	
વંશ વિભૂષણ મુગટ મણી શ્રી રૂક્ષ્મણીજીનો લાલ	૧૫।
શ્રી વિઠલેશ પ્રીય ચતુર્થ સુત પરમ પુષ્ટિ માર્ગ	
મહા પુરુષાર્થ રૂપ એ સર્વયોધિક રસ પારગ	૧૬।
સત્ય પ્રત્યક્ષ સ્વરૂપ ને સત્યાસત્ય મહા સાર	
ત્રૈલોકીઅ ગીએ માન જે પદ અંબુજ સકુમાર	૧૭।
આનંદ વર્ધન જગતનું ગુણજ્ઞ શિરોમણી રાય	
જગત પૂજ્ય ગુણ શ્રેષ્ઠ એ વિક્ષાત ન અવની સમાય	૧૮।
મહાતમ મહિમા અતિ ઘણો તેહનો નાવે પાર	
પણ માનવ મન મનોહર મહા પ્રકૃતી સારનું સાર	૧૯।
એ આગલ તે અલ્પ છે જે મહાતમ મહિમા કહીશ	
માનવ મહા માધુર્ય રસ પ્રાકૃત પરમ વરીસ	૨૦।
પરમાનંદ સ્વરૂપનું પ્રાકૃત પરમ નવીન	
રસદાયક રસ રાસ અતિ રહે સદા રસ લીન	૨૧।
વિશેષ વિદિત ઉદાર વિધિ શ્રી મદ રાજકુમાર	
બહુ નાયક નાયક નિપુણ નિત્ય રસિક રસ સાર	૨૨।
એહને લીલા રમણના સ્થલ છે બે મહા પુષ્ટ	
શ્રી ગોકુલ ગોવર્ધન અહીં પ્રેમ સહિત સંતુષ્ટ	૨૩।
ઉત્સાહે હોએ નિત્ય રમણ અખંડિત મારગ પ્રણીત	
સાત્વીક ભાવોદીપનસું દરસ સ્પર્શ રસ એક ચિત	૨૪।
એ લીલાને મુક્ષ છે દરસ પરસાદિક જેહ	
બ્રહ્માભ્યંતર વચને કરી પૂરક રસના એહ	૨૫।
માનસ વચ કાયક સહિત ત્રિવિધાનંદે જુક્ત	
પરમ પુષ્ટ લીલા કરે સર્વોપર જે ઉક્ત	૨૬।

अेहवी लीला जाण्या तणुं केहेनुं नहीं सामर्थ	
जो जाण्युं जाअे नहीं कहेवाअे केम अर्थ	।१७।
अे में वाचनीके कह्युं ते पण छाया मात्र	
पण अे लीलाने समजवा योग्य नहीं पात्र	।१८।
कूप तणा मेडक पेरे ने अंधने हस्ती जेम	
दुग्ध पान जाने नहीं मारी बुद्धि छे तेम	।१९।
अेक समय अेक हंस ते आवी बेठो कूप	
मेडके पूछ्युं कोण तुं अेहवुं पक्षी अनूप	।२०।
अेणे कह्युं हुं हंस छुं क्यांहां तुमारो वास	
हुं रहुं छुं वेगलो मान सरोवर पास	।२१।
मान सरोवर केवडुं मोटुं छे मुजने कहो दाख	
ते मोटुं छे अति घणुं सी पेरे कहीये भाख	।२२।
मेडके कुआमांथी करी देखाडयो फाल	
हंसे कह्युं मोटुं घणुं त्यारे बीजी करी ततकाल	।२३।
वली पूछ्युं फरी हंसने आवो छे ते ठाम	
हंसे कह्युं मोटुं घणुं त्यारे कीधी हाम	।२४।
संपूर्ण कुआमां अेने फरी देखाडयुं तेह	
हंस नव बोल्यो तेह समय मौन ग्रही रह्यो अेह	।२५।
मुक्ष मेडकने हंससुं रंच नहीं पहेचान	
तो मानसरोवरनेज शुं जाणे अे अजाण	।२६।
जे लीला उपयोगीसुं प्रथम नहीं पहेचान	
तो लीलाने ते शुं लहे ते अति अगाधि नहीं मान	।२७।
अेक सभामां जन्म अंध बेठो हतो त्यांहां	
हस्ती मोटो मद गलित आवी उभो त्यांहां	।२८।
सर्वे जोइ सराहीयो त्यारे अंध कह्युं तेणी वार	
हाथी मुजने देखाडीये हुं जोउं निरधार	।२९।
सर्व मली देखाडयो तेहने ते हाथी	
तेणे ते हाथे करी जोयो ते टटेली	।३०।
में दीठो तेणे कह्युं हाथी जेहवी भींत	
भींत सरीखो होअे छे उपजी मन परतीत	।३१।
त्यारे सर्व अेम कह्युं जो तुं रूडी भांत	
हाथी भींत न संभवे जे करी मननी खांत	।३२।
वली फरीने टटेलता पग आव्यो ज्यारे हाथ	
खंभ सरखो कहीने समजी धुण्युं माथ	।३३।
कान आव्यो ज्यारे हाथमां कह्युं सूप सरीखो तेह	
सूढ जोइने अेम कह्युं मूसल सरीखो अेह	।३४।

अेणे जे अे सरखुं कह्युं ते वचन कोन प्रमाण	
जेहने अनुभव नहीं शुं कहे ते अजाण	१३५।
तेम महा रस लीला तणु स्वरूप न जाण्युं जाअे	
में पण ते अनुभव विना अेणी पेरे अे कहेवाय	१३६।
वली कह्युं जो अंध ते गयो मित्रने घेर	
जेणे अेहना हित अर्थ कीधी अेहवी पेरे	१३७।
अति उत्तम कढी दुधमां मिसरी मेली शुध्द	
अंधने कह्युं ते तमे पीओ महा सुंदर छे दुध	१३८।
अनुभव नहीं अे अंधने दुध तणो ते लगार	
तेणे पूछ्युं दुध ते केहेवुं छे तेणी वार	१३९।
पहेले कह्युं जे उजलुं कहे केहेवुं उजवल सेत	
बगुला सरीखुं कहीने समजाव्यो ते हेत	१४०।
तेणे कह्युं बग केहेवुं त्यारे हाथ तणे अनुसारे	
बांकी कोटे चोंच ज्युत अेम देखाडयो आकार	१४१।
हाथे ट्येलीने कह्युं हांसीया सरीखुं तेह	
में पीधुं केम जाअे ते कंठे अटके तेह	१४२।
ते पीधुं नहीं अमथुं रह्युं अेहवुं अेहनी पेरे	
अनुभव विन हुं केम लहुं महा लीला रस भेर	१४३।
महा अगम्य रसरास ते केम करी कहेवाय	
विस्तार ते तेहनो शुं करूं कणिका नहीं समजाय	१४४।
माटे संक्षेपे कह्युं श्री गोकुल गोवर्धन	
पुष्ट पुष्ट त्याहां संपूर्ण लीला होअे संपन्न	१४५।
हां जो ते जेम अंधने देखाडयुं हतुं दूध	
पान करत प्रमुदित थई समजत नहीं विरूध्द	१४६।
तेम महा प्रभु कृपा करी करसे जे रस योग्य	
जे अनुभव करवावसे आणीने उपयोग	१४७।
तो इच्छा सामर्थथी रस कहेवाशे जेह	
भावी लीला अे प्रगट आगल कहीस तेह	१४८।
कृपा महेदनी पेरे करे निरहेतक बहु वृष्टि	
पात्रापात्रने ते न जुअे सींचन थाअे सृष्टि	१४९।
वृक्ष वेली पर्वत पेरे वनस्पति अने बाग	
सलिता सागर अरण्य विषे करी अतिशे अनुराग	१५०।
स्वतः थकी सर्वत्र ने ज्याहां त्याहां उनइ उनइ	
साधन विना अपेक्षा विना भरी के रस मइ	१५१।
तेम कृपाने कांइ न्यामिक नहीं अे छे अनुभव सिध्द	
अे माटे मारे विषे करसे कृपानी निध्द	१५२।

મહોદાર પદ કમલ મકરંદ કરાવી પાન	
પ્રથમ કહેવાડયું આટલું તે આગલ કરસે દાન	૧૫૩।
ત્યારે કાંઈ એક કહીસ હું પળ સ્વતઃથી કહ્યું ન જાય	
કરૂણા એ પ્રભુની વિના અક્ષર નહીં કહેવાય	૧૫૪।
હવે એહ પ્રકાર એ સમય એહવી મહા સુખ સાર	
લીલા કરતાં ગુંસાઈજીને ઘેર આનંદનો નહીં પાર	૧૫૫।
એમ કરતાં પ્રભુને હવા વરસ તે ઓગળત્રીસ	
તેથી પહેલી જેહવી લીલા પરમ વરીસ	૧૫૬।
મંગલ ઓગળત્રીશે કરી પહેલી અહીં પર્યંત	
એમ લીલા સૂચન કરી વલી કહું અતિ ઝનમત	૧૫૭।
વલતા હવડા આ ત્રીસમેં માંગલ્યે ગુણ રૂપ	
ગોકુલ ઘણી સહુ રસ તળા ભોક્તા પરમ અનૂપ	૧૫૮।
અતુલ અસાધારણ માહા પૂરણ એ પ્રાગદ્ય	
અવતાર ચરિત્ર પોતા તળા જેહની જે ઉદભદ્ય	૧૫૯।
લીલાના અનુભવ અર્થે ને કરવા તે વિસ્તાર	
ગ્રહસ્થાશ્રમ લીલા તળો કીધો અંગીકાર	૧૬૦।
એમ સંપૂર્ણ સુખ તળો અનુભવ કરે અનૂપ	
લૌકિક અલૌકિક સર્વનો પોતે ગોકુલ ભૂપ	૧૬૧।
શ્રુતિ સ્મૃતિ શાસ્ત્ર પુરાણ ને શ્રી ભાગવતની ઉક્ત	
દેસ લોક કુલ રીત કરી અનુભવ કરે તેણી જુક્ત	૧૬૨।
મહાલોકોતર મંદિરે નિત્ય માંગલ્ય ઉત્સાહ	
આનંદ અનેક પ્રકારના અનુભવ હોએ ઉમાહા	૧૬૩।
એ સર્વ સેવા અર્થ ધરી આધિદૈવિક સ્વરૂપ	
આવીને ઝભા રહે સુંદર પરમ અનૂપ	૧૬૪।
આગલ ભીડ તે એહની ને જ્યાંહાં ત્યાંહાં સર્વત્ર	
તિલ પડવાનો સ્થલ નહીં ફૂલી રહ્યા જગ તત્ર	૧૬૫।
બાહેર ભવનમાં ભર્યા માંગલ્ય ને આનંદ	
એણી પેરે નિત્ય અનુભવ કરે પ્રમુદિત આનંદ કંદ	૧૬૬।
ત્યાંહાં પ્રેમ સહિત શ્રી ગુંસાઈજી તે અચલ સૌભાગ્યવતી	
પાર્વતી બહુજી કને વૃત આચરણ મતી	૧૬૭।
સૌભાગ્ય વર્ધન જે વૃત આગ્રહપૂર્વક સર્વ	
કરવાવે શ્રી ગુંસાઈજી વ્રત ન્યામિક જે પર્વ	૧૬૮।
બહુજી પરમ પતિવૃતા પ્રીયના શ્રેયને અર્થ	
સૌભાગ્ય વર્ધન રીતસું સૌભાગ્યને સામર્થ	૧૬૯।
વટ સાવિત્રી આદી દેઈ એહવા છે અન્ય	
આચરણ સહિત કરે સહુ આરંભ ઉદ્યાપન	૧૭૦।

दया दान करे नेम व्रत अने अन्य उपकार	
अने सौभाग्यवतीने वस्त्र सहित अलंकार	१७१।
वेणी तिलक अंजन करे मांगल्य सहित संगार	
आठ प्रहर जागरण करे आणी मन निरधार	१७२।
गुरू गोवर्धन गाय कुल जमुनाजी कुलदेव	
उपहार सहित पूजन करे ब्राह्मणनुं ततखेव	१७३।
केवल कारण अहेनुं सौभाग्यनी सहु सिद्ध	
अणे व्रत कीधे होअे अचल कुशल महा निद्ध	१७४।
मुग्ध भावना भाव बले बहुजी निरूपाधी मन	
ते जोइ अहे उपरे श्रीजी रहे प्रसन्न	१७५।
अणे प्रकारे बहुजी भाव बले विनियोग	
अंगीकार करीने आणे सहु उपयोग	१७६।
अणे भावे करी कुशल सुखी महा संतुष्ट	
अभिलाषे अे भावने अे भावे रस पुष्ट	१७७।
अने बहुजी परम पतिवृता ते पतिसुं करे अनुकर्ण	
सेवामां तत्पर रहे जोइ प्रभु आचरण	१७८।
मारग प्रणित सेवा तणा कारज होअे ज्याहां	
जाणे रखे को बीजुं करे पोते करे ते त्याहां	१७९।
अेक दिवस उथापने सेवा कारज जेह	
अेक करी बीजुं कर्युं श्री गुंसाईजीअे दीतुं तेह	१८०।
श्री गुंसाईजीने बहुजी विषे श्रीजीने ते संबंधे	
बीजी बहुओथी अधिक हित रहे कारण बध	१८१।
शोभाजीने अेम कह्युं बेठि रहेत सब कोय	
सारो दिन सेवा करे अेक यही का सोय	१८२।
शोभाजीअे हास्य करी वचन कह्यो अेक व्यंग	
औरनकुं लरिका हे अे खाली रूप मन रंग	१८३।
येही करत है याहीथे सब बाटे ततखेव	
ओर करत है अपने लरिकनहुं की सेव	१८४।
सतराइ श्री गुंसाईजी अेम बोल्या अेहो माट	
कहा इनकुं लरिका नहीं ताते अे भइ घाट	१८५।
ओर अधिक भइ याही ते जाके लरिका होअे	
अधिक हमारे सोइ हे जो सेवा करे सोअे	१८६।
पण श्री गुंसाईजी मनमां पाम्या सहेज कलेश	
श्रीजीने बालक नहीं रहे आरति उदेश	१८७।
ते करता वली अे वचन सुणी उपज्यो ते अहीं	
पण उक्ताइने शुं कहे श्रीजीने रूची न होअे	१८८।

श्री गुंसाईजीना मनमां अेम आव्युं प्रीछीअे	
बहुजीना संकुचथी ना कही छे श्रीजीअे	१८९।
आग्रह तो थाअे नहीं तेणे करीने अेह	
पण आरत रहे मनमां घणी बहुजी जाणे तेह	१९०।
बहुजीअे श्रीजीने कह्युं ते आनंद भेर	
श्री गुंसाईजीने अे वातनो मनोरथ छे बहु पेर	१९१।
ते तेहोने ना कां कहो माहारो सो संकोच	
अे वाते हुं प्रसन्न छुं करसो मां कांइ सोच	१९२।
त्यारे श्रीजीअे वरजीया बहुजीने अेणी भांत	
तुम मुख ते कछु मति कहो जानत नाहीं यहु वात	१९३।
अे वात ते श्री गुंसाईजीअे सुणी खवासणी द्वार	
ते चोपसुं चिंतामां अेम कह्युं सर्वात्मना निरधार	१९४।
बहुजीने तो दीसतो नथी कांइ अनुरोध	
हवे अेहनो बीजो विवाह करवो करी प्रबोध	१९५।
पण श्रीजीने सुणाव्या विणा साहस केही पेरे थाय	
ते अेक समय श्रीजीद्वारथी श्री गोकुल साथे जाय	१९६।
गोविंदभट त्यां संग छे गुंसाईजीअे तेहो साथ	
श्रीजीने संभलाववा उदेशे करी वात	१९७।
गोविंद सुन श्री वल्लभकुं बालक होवत नाहीं	
इनको विवाह कीयो चाहीये सोच रहेत मन मांहीं	१९८।
सुंदर कन्या प्रौढसी काके घर हे सार	
आखे पेंडे आवता सहेजे कयों विचार	१९९।
अमुकाके घर हे भली अमुकसुं बेन होअे	
अेम कही कही श्रीजीने संभलाव्युं ते सोअे	१९००।
रात्रे घेर पधारीने वेगा उलट भेर	
रामचंद्र भट रेहीने कन्या हती घेर	१९१।
त्याहां करवावी वारता तेणे थई प्रसन्न	
कह्युं अेथी उत्तम शुं छे मारुं भाग्य ते धन्य	१९२।
अे वात विसद करीने कही श्रीजीअे बहु वार	
ते उपर अे में लखी वचन तणे अनुसार	१९३।
अेक वेर श्री द्वारथे आवते मोकुं सुनायवे	
गोविंद मामासुं कही गोंसाइजी अपने भाये	१९४।
गुंसाईजीअे मनमों यों धरी में कीनो याहि सुनाये	
अरू में कछुं श्री गुंसाईजीसुं उतर दीओ न जाअे	१९५।
कहा करुं मोपे आइ परी कीजे कोन उपाय	
कोउ भांति बने नहीं अेसी बनी सो आय	१९०६।

गोविंद मामासों कह्यो पाछे में समुजाय	
तुम संग श्री गुंसाईजीने कहा कह्यो मन भाय	१०७।
जोइ कही सो सत्य हे गुंसाईजीसो कह्यो न जाय	
पे करेंगो तो दुःख पाउंगो कहीयो तुम समजाय	१८।
मोकुं यह इच्छा नहीं मेरो मन नाहीं सोये	
या पर समजी विचार के कीजो उत्तम होये	१९।
उन जाके समवय कह्यो में जो कह्यो प्रतिबोध	
तब जान्यो श्री गुंसाईजीने मेरो अनुरोध	१०।
करीयत हे इन सुख निमित्त ओर यह पावे जो दुःख	
तो काहेकुं कीजीये गुंसाईजीअे कह्यो श्रीमुख	११।
बहु सुनिके मोकुं भयो पाछे अति संतोष	
के जाने कर ही रहे कोन करे तब शोष	१२।
कहेवायो अे विचारीके को बेटे जंजार	
ग्रहस्तीनकुं अे विटंबना द्वै स्त्रीको वेहेवार	१३।
अरू अेसो कीयो इ हतो मोकुं नेकुं सुनाअे	
रामचंद्र भटके भवन कन्या मांगी जाअे	१४।
उन हाथ जोडीके कह्यो मेरो भाग्य अपार	
सो में कहे पाछे वाहेकुं नाहीं करी निरधार	१५।
द्वारकेश्वरकुं वै करी कन्या समयो पाये	
सो देवकी बहु कबहुं कबहुं कहेती मोसुं आये	१६।
अेसी कहा थे मोहीकुं चहीअे अे सौभाग्य	
सो बडभागी जगतमों पामे अेह सोहाग	१७।
हवे श्रीजीअे श्री गुंसाईजीनो लेइ कलेशातुर मनोरथ	
संताननी इच्छा करी पोताने सामर्थ	१८।
त्यारे सेंत्रीस संवत्सरे श्रावणमां रूतुदान	
बहुजीने तेणे समय हवुं ते गर्भाधान	१९।
ते नागरी वृंद शिरोमणी चातुरीअे जाण्युं सद्य	
जइ प्रथम अंतःस्थिति हरदय कमल विकसित ने जे गद्य	२०।
आरति जुत उत्साहने ते दिवसना रसनी फूल	
को अेक विलक्षण चाह जुत रति रण विषे अनुकूल	२१।
तेज संकुलित थइने संग श्रवथी प्रसन्न	
सुख उत्पति तेणे लइ विजय स्थिति संपन्न	२२।
अन्य अभावी अेहने थयो ते प्रथमे मास	
आचरण गर्भ तणा हवा अधिक अधिक प्रतिमास	२३।
अेहवा गर्भ तणा जोइ पोषण पुष्टि अवेव	
निश्चय करीने सर्व को आनंदया ततखेव	२४।

पछे गर्भ शुद्ध संस्कार ते ज्याहां लगी होअे सीमंत	
कुलाचार रीते अधिक मंगल कर्या अनंत	।१२५।
सवंत अडत्रीसे वैशाख सुदी तेरस ने रविवार	
हस्त नक्षत्र ने उदय गति घटिका ते अग्यार	।२६।
पल तीस समें ते मिथुन लग्न स्पष्ट कर्युं तेणीवार	
बेटी प्रगटी तेह समय प्रथमें तेणी वार	।२७।
श्री गुंसाईजीना मनमां प्रथम अेह विचार	
जो बेटो होय तो मेहेलीये उघाडा भंडार	।२८।
अेवामां केणे कह्युं भ्रांतने थइने सोअे	
श्री वल्लभकुं बेटा भयो वधाइ दीजे मोअे	।२९।
श्री गुंसाईजी फूलसुं बोल्या अेहवा बोल	
भंडारीने अेम कह्युं दीजो भंडार खोल	।३०।
ओर लुटाओ बहु आपथे धौबीको सब घाट	
अेहवा उत्साहे भर्या अेहोना बालक माट	।३१।
अेहवामां केणे कह्युं बेटी भइ महाराज	
त्यारे श्री गुंसाईजीअे अेम कह्युं भलो भयो बहु काज	।३२।
पहेले आइ लक्ष्मी प्रगट हमारे धाम	
स्त्रीजनको कहो गाइयो ले बेटाको नाम	।३३।
श्री वल्लभको ओर बहुको नाम ले ले कर गाअे	
इनके घर बेटा भयो मोहि सुनाये सुनाये	।३४।
गोसांइजी आरंद्र थई भरी आव्या तेणी वार	
घाट भंडार तो अेमज रह्या पण खरच्यो द्रव्य अपार	।३५।
वलता गुंसाईजीअे अेम कह्युं बेटीको ले आओ	
में मोहें देखुं वाहीको अेम बोल्या करी चाओ	।३६।
काहानाबाइ पासे हता बोल्या करी त्यां लाज	
अे बेटी छे अेहनुं शुं मुख जोसो राज	।३७।
त्यारे कह्युं तो कहा भयो श्री वल्लभकी बेटी	
सात बेटाके ठोर हे लीधी उर भेटी	।३८।
बेटीने रूपा तणा चूडानी छे रीत	
रोहिणीजीने सुवर्णना कराव्या करी प्रीत	।३९।
श्रीजीअे ते जोइने विचारी समयो पाअ	
गोविंदमामाने कह्युं कहो श्री गुंसाईजीसों जाअे	।४०।
तुम तो भाव आधीन करत जानी मन माहें	
राजा अरू बालकृष्ण हे कहा उनकुं बेटी नाहीं	।४१।
अे कहा उन थेइ अधिक भइ अरू तुटत हे मर्याद	
ताते तुम अेसी करो जो चली आइ आद	।४२।

શ્રી ગુંસાઈજીએ સુણી કહ્યા વચન અણમાપ	
એ બેટી ગોકુલેશકી સહેજ અધિક ભડ આપ	૧૪૩।
શ્રી ગુંસાઈજીને પ્રથમ અહીં પાંચ પુત્ર પરિવાર	
નાતી ચૌદ તે અભિનવા આરત રહે અપાર	૧૪૪।
જે રોહિણીજી દીઠે હવો મનમાં અતિ અભિરામ	
તેહવો કો દીઠો નહીં જેહનું લીજે નામ	૧૪૫।
એહવો શ્રીજીના સબંધસું ગુંસાઈજીનો તે સબંધ	
અહરનિસ એહોને એમ રહે પ્રેમ તણો પ્રતિબોધ	૧૪૬।
પૂર્વ પક્ષ એક ઉપજ્યો જે શ્રી ગુંસાઈજીને મન મોદ	
શ્રી વલ્લભને બેટા હોએ તે મેં ખેલાડું ગોદ	૧૪૭।
એહ મનોરથ ઉપરે શ્રીજીની કરી ઇચ્છાએ	
તે ઉપર પુત્રી હવી તે કારણ નવી પ્રીછાએ	૧૪૮।
તે ઉપર વલી શાસ્ત્રની એહવી છે મર્યાદ	
નાયક તૈજાધિક્યથી પુત્રોતયો હોએ આદ	૧૪૯।
તે તો શ્રીજી આપથી અતિ અમોઘ વીરજ વાન	
પુત્રી હવી કારણ કહો તે કહું છું સમાધાન	૧૫૦।
મર્યાદા જે શાસ્ત્રની શ્રીજીએ કીધી સત્ય	
નાયકાને તૈજાધિક્યે હોએ કન્યા ઉત્પન્ન	૧૫૧।
એણે સમય બહુજી વિષે અધિક તેજ તે સાર	
તેહ થકી કન્યા હવી એમ શાસ્ત્રે કહ્યું નિરધાર	૧૫૨।
રમણ ઇચ્છા વિષે રૂચી ઘણી શ્રીજી અતિ સાનુકૂલ	
સંતાનની ઉત્પત્તીને વિષે ઇચ્છા હતી ન મૂલ	૧૫૩।
ઉપજાવી ઇચ્છા થકી નહીં રસનો ઉદબોધ	
તેથી તેજ પ્રબલ નહીં નાયક મન અનુરોધ	૧૫૪।
અધિક નાયકને વિષે શ્રી ગુંસાઈજીને મનોરથ જ્યારે	
સંતાનની ઇચ્છા કરી આગલે એમ હવું ત્યારે	૧૫૫।
ચતુરાના અંગ અંગ વિષે અનિરવચની અતિ ઉક્ત	
ચંચલતા જુત ચિહિન તે પ્રગટ હવા રસ મુક્ત	૧૫૬।
તેથી ઇચ્છાએ કરી પ્રબલ થયું બીજ બલ	
તેણે કરી પુત્રી હવી કારણ એહ અચલ	૧૫૭।
અને ઓગણચાલીસ સંવત્સરે શુભ દિવસ ફાગુણ માંહાં	
બીજી પળ બેટી હવી શ્રીજીને ઘેર ત્યાંહાં	૧૫૮।
એકતાલે ત્રીજી હવી બેટી જેણી વાર	
શ્રીજી તે તેણે સમય હતા તે ઠાકુરદ્વાર	૧૫૯।
બાલકૃષ્ણ સાથે હતાં સુણીયું એણી પેર	
ત્રીજી પળ બેટી હવી શ્રી વલ્લભને ઘેર	૧૬૦।

बालकृष्णजी अे सांभली दुःख पाम्या अेणी भांत	
अेह विचार्युं अेहोने कहीस केम अे वात	।१६१।
वलतुं श्रीजीने कह्युं चलो श्री गोकुल जाअे	
अे वात सहु श्रीमुख कही अतिसे उलट माहें	।६२।
बालकृष्ण मोसुं कह्यो चलो श्री गोकुल जाअे	
में कह्यो इतनो कहा हे राजभोग सर्यो नाहें	।६३।
मोंसुं तो कछु कह्यो नाहीं अरू आप थई रहे वीग्र	
फिरी फिरीके अे कहे चलो यहांसे सीघ्र	।६४।
में कह्यो जु कहा होइगो सो तबही चले तेहीवार	
मेरे मन अेसो हतो रहेनो हे दिन चार	।६५।
अेसो आवश्यक कहा में पूछयो मारग माहां	
तुमारे घेर बेटी हवी यों कह्यो मन संकुचाय	।६६।
तब में कह्यो जो कहा भयो मेरे कछु न चाहा	
इतनी वातनके लीअे भूखे चले सो कहा	।६७।
कहा भयो क्यों बालकृष्ण कह्यो तीसरी भइ बेटी	
उहां तुमकुं केसे कहुं दुःख लज्या मेटी	।६८।
में हंसीके चुप करी रह्यो कछु नहीं मेरे मन	
मेरे मनमाहें कछु लौकिक नहीं उतपन्न	।६९।
बेटी भइ तो कहा भयो ओर बेटा भयो तो कहा	
प्रथम संताननी उत्पतिकी मेरे नहीं इच्छा	।७०।
जो जाने केसो उठे ओर सबेको ओर विचार	
ताते अेसी वातको सबकुं दुःख अपार	।७१।
पाछे बेउ बांधवे आवीने गुंसाईजीने कर्युं नमन	
बालकृष्णजीने कलेश ते व्याप्यो अतिशे मन	।७२।
त्यारे श्री गुंसाईजीने अेम कह्युं दुःख पामीने मन	
श्री वल्लभके बेटी तीसरी बेटा न होअे वचन	।७३।
त्यारे श्री गुंसाईजीअे कह्युं बेटा होयगो याहे	
यामों तो संदेह नाहीं पे हम देखे नाहीं	।७४।
पहेले हो तो हम देखते बोल्या अेणी पेरे अेह	
भुलवणी वचने करी केम समुजे को तेह	।७५।
पुत्रत्वे पोता तणु प्रागट्य पुत्रने घेर	
ते पुत्रनी आगल प्रगट करी कहे ते केही पेर	।७६।
ते हरीवंशजी आगल कह्युं हमकुं इच्छा मोद	
खेलेंगे अेकवार हम श्री वल्लभकी गोद	।७७।
कारण अेह प्रसिद्ध छे अने बीजुं अेक प्रमाण	
श्री गुंसाईजीना परोक्षथी ते छे सहुने जाण	।१७८।

- ओक ब्राह्मण उमरेठनो जोशी ते विष्णुदास
 श्री गोड ते तेणे करी श्री गुंसाईजीनी बहु आश ॥१७९॥
 मनमां दुःख पाव्यो घणुं श्री गुंसाईजी लही मन धर्म
 काहेको इतनो करे समजाव्यो करी मर्म ॥१८०॥
 जेह सो श्री वल्लभ होअे अरु मेरो दर्शन चाहे
 श्री वल्लभके घर बेठ भयो ताको देखो जाओ ॥१८१॥
 श्री गोपाल देखाड्या पोतानी अनुहार
 पुनरपि प्रागद्वय प्रगट करी देखाड्युं तेणी वार ॥१८२॥
 ओ माहीं संदेह नहीं सांप्रत्य ओह विचार
 ओणे प्रमाणे प्रमाण करी कीधुं ओ निरधार ॥१८३॥
 केहेने ओनी योग्यता केहेने ओ अधिकार
 श्री वल्लभने घेर उपजे पछे पोते कयों विचार ॥१८४॥
 कांइ केवल पुत्रत्वेज नहीं विचार तणुं अहीं काज
 पुत्रनी तो इच्छा नथी प्रथम थकी महाराज ॥१८५॥
 पण ओहनुं कारण ओह जे सेवा मारग ज्यारे
 प्रगटव्यो सेवा तणु पूरण फल होओ त्यारे ॥१८६॥
 ज्यारे अंग सेवा करी स्वतःथी के साक्षात
 ओने सेव्यने परिपूर्ण होओ सेवानुं फल ज्ञात ॥१८७॥
 ओने जे मर्यादा रक्षक प्रभु ते मर्यादाओ विरुद्ध
 ओ सेवा केम अंगी करे नहीं मर्यादा कृत्य शुद्ध ॥१८८॥
 माटे पुरुषोत्तम ओ पुत्रत्वे करी सेव्य
 तेहना प्रति उपकारने विचार कयों ततखेव ॥१८९॥
 त्यारे चतुर्थाश्रम तणो आरंभ कयों अनुराग
 श्रीद्वारमां राजभोग देइ पधार्या ज्यां बाग ॥१९०॥
 वस्त्र ते वेशांतर कर्या त्यां हता बडा रामदास
 ओह सुणी कमंडल लेइ आव्या श्री गुंसाईजीने पास ॥१९१॥
 भीतरीया कृपा पात्र ओ करे भीतरनुं काज
 श्री गुंसाईजीने विनती करी सुणीओ श्री महाराज ॥१९२॥
 राज विचार करो छो ओ तो अमो चाल्या आज
 ओ करवुं शुं राजने ओ साथे शुं काज ॥१९३॥
 तमे कहेशो मर्यादा हित तो आचार्यजीओ कह्युं छे ओह
 नहीं तो पछे अमने कांइ दोष न देशो जेह ॥१९४॥
 आ तमो ने तमारा नाथजी अमो नहीं जाणुं रंच
 नाथजीने अमो नवि लहुं कहुं छुं रहित प्रपंच ॥१९५॥
 राजनी आज्ञा ओ थकी सेवानुं कर्युं काज
 जेहने सेवा सोंपवी तेहने सोंपो आज ॥१९६॥

अमो पण माला तिलकनो त्याग करीने तेम	
वेशांतर थइने रहेशुं जो राज करो छे ओम	।१९७।
भगवत आज्ञावत करुं भगवदीनुं ओह वचन	
नित्य कारण कह्युं जाओ नहीं आण्युं गुंसाईजीओ मन	।१८।
वलता फरी पधारीया पण कीधी मननी रीत	
लौकिक अलौकिक तणु अनुसंधान रहित	।१९।
तांबोल तेल सुखद सहु अने बीजा सहु अनुराग	
भगवद धर्मादिक सहु वस्तुनो खीधो त्याग	।२००।
ओक भगवद नाम उचार मुख वेसनत्वे करे सार	
संभाषण नहीं अन्यथा कोसुं ओक लगार	।१।
ओ कीधानो अभिप्राय जेम जावदिक जनने शिक्षा	
तेम करी देखाडयो त्याग ओ वासना रहित समक्ष	।२।
करी देखाडया विन स्वतः निरूपणे जाण्युं न जाय	
ओ प्रगट पदार्थ स्वकीयने दीठेथी समजाय	।३।
मुक्ष तो को आचरण जाणे नहीं लगार	
धर्म नेम जाणे नहीं जाणे ओ वेहेवार	।४।
अनन्य टेक पतिवृता नेष्टा न जाणे कोय	
सर्वात्मना भाव स्नेह आसक्त ज्ञान न केहने होय	।५।
व्यसन वात्सल्य न को लहे ओ सहु मुहुरत वान	
मार्ग विस्तारीने फल सहित देखाडी कर्युं दान	।६।
तेम भगवद आसक्त पूर्वक त्याग तणुं जे स्वरूप	
फल परवसाइ तेहवुं करी देखाडयुं अनूप	।७।
केशव जानी घणीओरना अने जीउभाई खंभात	
तेडीने ओहोने कही आग्रह करी ओहवी वात	।८।
गुजरातके वैश्नव सबनकुं लेके चलो तुम आज	
त्यारे केशव जानीओ पूछ्युं शुं छे राज	।९।
त्यारे कह्युं व्यामोहको मेरे मन विचार	
ताते तुमकुं कहेत हुं वेग चलो निरधार	।१०।
दक्षणायन हे ताहिते विलंब भयो को दिन	
नां तो विचार बोहोत दिननको करी राख्यो हे मन	।११।
वलतो को ओक दिवस पछी आसुर विमोहक कर्म	
समय जोइ देखाडीयुं लौकिक अनुकर्ण	।१२।
प्रथमे जाणीने कयों अस्वास्थनो अंगीकार	
अतिशे कीधो अति घणो समुझी समूल विचार	।१३।
ते जोइ श्री महाप्रभुजी पामे घणुं कलेश	
ते मुकुंददास सेखड क्षत्री भाव धरीया विशेष	।२१४।

- तेणे श्री गुंसाईजीने कह्युं राजनुं अस्वास्थनुं जोइ
दुःख पामे छे अति घणुं आ बालक सहु कोइ । २१५।
- ते दुःख पावत नहीं गुंसाईजीने कह्यो सोये
अपने अपने लरिकनकुं खेलावत सब कोय । १६।
- हां दुःख पावत हे सही अेक श्री वल्लभ आप
मेरे यहु अस्वास्थको इनको हे परीताप । १७।
- वलता श्री गुंसाईजीअे अेणे समय श्रीजीद्वार
पधार्यानुं मनमां धर्युं जाणी अेह विचार । १८।
- त्यारे सर्व बालक तणी ग्रीवा धरी धरी जाय
नवनीत प्रियने नमन करी सोंप्या सहुने त्यांह । १९।
- वलता ते नवनीतप्रीय सोंप्या अेह स्वरूप
जे श्री गोकुलनाथ सदा अचल गोकुल केरो भूप । २०।
- अेणे प्रकारे सर्वको सोंप्युं अेहोने हाथ
प्रगट प्रसिद्ध घनश्यामजी सोंप्या अेहोने साथ । २१।
- अे लरिका तुमारी गोद हे ओर बोहोत करी विगतव्य
इनकी रक्षा सर्वदा तुमकुं हे करतव्य । २२।
- अेहवुं कही शिक्षा दइ पधार्या गोवरधन
शोभाजी गिरधरजीने संग तेडया धरी मन । २३।
- श्रीजीने कह्युं बाबा रहो तुम श्री गोकुल मांहें
काज तुमारो होइगो बोली लेइंगे त्यांहें । २४।
- पछे श्री गुंसाईजी सूरती करे बहु वार
श्री वल्लभ आये नहीं पूछे वारंवार । २५।
- त्यारे शोभाजीअे विचार्युं जे कांइक छे कहेनार
काका तुम कछु कहेत हो पूछ्युं तेणीवार । २६।
- गिरधरजी इहां निकट हे कहोजी कहेनो होअे
कह्युं कहेनो कछुअे नहीं हां इहां सब कोय । २७।
- पछे समय उपर श्रीजीने तेडाव्या धरी मन
सद्य पधार्या तेह समय गुंसाईजी थया प्रसन्न । २८।
- चकडोले बेसीने श्रीजी तेडया संग
पर्वत पर पधारीआ उपजावा मन रंग । २९।
- भीतरीया परचारक सहु दूर कर्या करी खांत्य
निज मंदिरमां रहीने रह्या ते अति अेकांत । ३०।
- त्याहां श्रीजीने नाथजी सोंप्या ने कह्युं तेह
तुमारे हे ओर तुमहीकुं सोंपत हुं सब अेह । ३१।
- ग्रंथ जो रहस्य प्रकार जे पोथी हे बे चार
ते तो तुमारी वस्तु हे तुम जानत हो सार । ३२।

अेम कही श्री आचार्यजीअे सोंप्युं अेहोने जेम	
अेम श्रीजीने अे भिअे सोंप्युं सर्वे तेम	। २३३।
मार्गना अनुकर्ण ज्युत सहित जावदिक वस्तु	
सोंप्यो अेहोने सर्वदा अेतनमार्ग समस्त	। ३४।
प्रगट प्रसिध्ध जणावीयुं मनमां धरी विचार	
आचार्यजी मेंड मर्यादामां न्युन न होअे लगार	। ३५।
पण गूढ अर्थ छे अेहनो पुस्तक मिस मनवृत्य	
वस्तु जे लीला उपयोगी ने कीधो जे सांप्रत्य	। ३६।
भावात्मीक भावे भरी समर्पी लीला अर्थ	
संकला ते सोंपी सहु लही सकल सामर्थ	। ३७।
पछे नीचे पधार्या सहित श्री वल्लभलाल	
पहेरावी श्रीकंठमां पोतानी कंठनी माल	। ३८।
पाग पोतानी लेइने धरी श्रीजीने माथ	
पोताना सर्वस्वने सर्वस्व सोंप्युं हाथ	। ३९।
परम रसात्मीक स्वरूप अे स्नेह भरे करी प्रीत	
जाणीने राख्या नहीं निकट समय भयभीत	। ४०।
मोह नासन प्रभु मोह समय समीप न राख्या जाय	
भोजन करवावी अने श्री गोकुल कर्या विदाय	। ४१।
कह्युं तमो श्री गोकुल चलो हरिवंशकुं ले संग	
नांतर अे ओर में दोउ दुःख पावेंगे अंग	। ४२।
अेहवुं वचन निश्चे कह्युं गिरधरजी दीधुं रोय	
त्यारे श्री गुंसाईजी विर्जया रोवत काहाकेअे	। ४३।
तुंहीं उठावेगो कहा मेरो बोझ विचार	
में वैश्नव ही उपर जे मारग प्रणित प्रकार	। ४४।
ताकी रक्षाओ करेंगे उनकी करेंगे ओअे	
अे अनिरवचनी महा गूढ रस भाव न समजे कोअे	। ४५।
विदा थतां विहवल थया उभय भराया नयण	
समाधान सयणे कर्युं बोल्या नहीं कांइ वयण	। ४६।
श्रीजी सद्य विदा कर्या श्री गोकुलने काज	
हरिवंशजी चाल्या नहीं पधार्या महाराज	। ४७।
मुकुंददास श्री गुंसाईजीअे जमुनावता लगी साथ	
पोंहोंचावाने मोकल्या आव्या नामी माथ	। ४८।
श्रीजीअे अेहोने कह्युं जाता मारग मांहे	
कहा करूं में चलत हुं पे चलिवेको मन नाहें	। ४९।
जानत हुं आनोर रहूं दूरीके मेरो अंग	
पे इनकी आज्ञा आज लों कीनी नाहीं न भंग	। २५०।

- छानो रही सकीअे नहीं वैश्नव जाने मोहे
ताते में घर जात हुं सहेज कहेत हुं तोहे ॥२५१॥
- नांतर असो देखीके जानो उचित नाहीं
अस्वास्थ्यसुं अेहवा वचन घणा कहा दुःख मांहीं ॥५२॥
- वलता श्रीजी पधार्या श्री गोकुल सुख रास
मुकुंददास फरी आव्या श्री गुंसाईजी पास ॥५३॥
- पूछ्युं श्री वल्लभ चले अस्वास्थ्य ज्युत कहे तेह
श्री गुंसाईजीअे अेम कह्युं में जानत हुं सब अेह ॥५४॥
- सेवा हित स्वरूपांतरे कयों परोक्ष लीलानो विचार
त्यारे गिरधरजीने अेम कह्युं आणी मन विचार ॥५५॥
- श्री वल्लभकुं आ वरसमें अवश्य होइगो बाल
ताको नाम प्रमाण करी धरीयो श्रीगोपाल ॥५६॥
- पंचशब्दा बजबाइओ ओर बोहोते वाजिंत्र
अेहवी अे आज्ञा करी स्थापित कर्युं विचित्र ॥५७॥
- बेताले वधी माध छठ हवी मकर संक्रांत
उतरायण पण अहींथी हवुं दक्षणायन गयुं प्रांत ॥५८॥
- पछे सप्तमीअे पोते थकी तेल मंगाव्युं सार
तेलाभ्यंग तणो कयों पोते अंगीकार ॥५९॥
- नाही भोजन करीने बेठा तकीये लांग
बीडुं खंडावीने आरोग्या अनुराग ॥६०॥
- पत्र ते बे छाना लखी महेल्या गादी छेक
अेक मांहे सहु पुत्रने शिक्षा लखी अनेक ॥६१॥
- तुम चिंता मति कीजीये बडे भये हो तुम
छांडे श्री आचार्यजीअे लरिकाइमों हम ॥६२॥
- लौकिक अलौकिक जे करो कह्यो हमारो मानी
श्री वल्लभकुं पूछीके कीजो रूचि पहेचानी ॥६३॥
- श्री वल्लभकुं भाई करी यह तुम जानो सत्य
श्री वल्लभ कहे सो कीजीये मानी लीजीयो सत्य ॥६४॥
- समय तणा कर्तव्यनी पध्यत बीजा मांहे
अेणी पेरे बेहु राखीया गादी नीचे त्याहे ॥६५॥
- वलतो ते समय पूछीयो दिन कितनो अेक जेह
गाय वरहेते खरिकमों आइ पूछ्युं अेह ॥६६॥
- बेठा तकीया गादीअे परोक्ष कयों तेणी वार
गिरधरजीअे काका कही बोलाव्या बहु वार ॥६७॥
- वलता शोभाजी कहे काका कहां हे आप
महा आकृंद करीने कीधा अनेक विलाप ॥२६८॥

लौकिक उपजावी घणुं करवा लाग्या अहीं	
कहे हवे हुं शुं करुं कांइअे सुझे नहीं	१२६९।
शोभाजीअे अेम कह्युं लिखत हते कछु लेख	
तामे कछु अेक होयगो नीके करी तुं देख	१७०।
ते ज़ोता गादी तलेथी पत्र जडया बेउ गद्य	
वांचीने ते शिक्षा तणु फाडी नाख्युं सद्य	१७१।
बीजुं पत्र कर्तव्यनुं वांची जोइ करी	
पद्यत जे जेणी पेरे लखी कीधी ते मन धरी	१७२।
माघ वदी सातम तिथि सवंत सोल बेतालीस	
सीतेर वर्ष उपर थया दिवसे ते अठावीस	१७३।
अेणी पेरे कर्युं राज अचल प्रगट करी बहु साज	
परोक्ष तणी इच्छा करी पधार्या कारण काज	१७४।
पछे श्री गोकुल श्रीजी भणी आव्यो अे समाचार	
ते सुणी श्रीजीने अस्वास्थ थई अपार	१७५।
त्यारे बालकृष्णजीअे धसीने चांप्या हरदया वार	
श्री वल्लभ अमो छुं तुम वडे तमे छे अम आधार	१७६।
तमो जो अेम अेणी पेरे करो तो अमारो कोण प्रकार	
अमारे तो सर्वस्व तमो मारग थंभणहार	१७७।
अमो तो सर्वतमो थकी अने अमारे छे तम अेक	
अे तमो थांभ्युं जोइशे कहा ते वचन अनेक	१७८।
घटिका बे उपरांत ते सावधान थया अेणी भांत	
मूलने कलेशे सर्वमां प्रगट्यो अति उतपात	१७९।
गोवर्धन त्रुटया घणुं त्रण दिवस पर्यंत	
आंदुलमान थयुं सहु जेको नेष्टावंत	१८०।
गाय अेक अेणी समे रांभीने घणुं अेह	
भमरी खाइ भोंये पडी ततक्षण मेल्यो देह	१८१।
पछे श्रीजी श्री गोकुलथी पधार्या ततकाल	
गाय गोत्र वैश्नव तणी कीधी ते संभाल	१८२।
हरीवंशजी त्रीजे दिवसे सहित असही परीताप	
श्रीजीअे वरहा मांहेंथी खोली काढया त्यां आप	१८३।
हरिवंशजीने अेम कह्युं महा परम सुखदाय	
काहेकुं अेसी करत तोकुं नाहीं अंतराय	१८४।
गिरधरजीनो कलेश ते समे नहीं लगार	
घणी भांत समाधान करी टाल्यो तेणी वार	१८५।
कुटुंबने परिवार सहु बहेन ने बीजा बंधु	
मर्यादा हित अेम कह्युं गुंसाईजीना वचन सबंध	१८६।

नवनीत प्रिय द्वारे करी सोंप्या अहोने जेह	
समाधान कर्या तेहना अपणाव्या सह तेह	१२८७।
पछे तेहेताले संवत्सरे पोष सुदी शुभव्वार	
चौदस श्री गोपालनो जन्म हवो अतिसे सार	१८८।
त्यारे अति उत्साह हवो आनंदनो नहीं पार	
वाजिंत्र अनेक प्रकारना बजडाव्या तेणीवार	१८९।
वाजिंत्र गान जोइने श्रीजीअे वरज्या अेह	
परोक्ष गुंसाईजीनो लही आणी मन संदेह	१९०।
त्यारे कोइ अेक कह्युं गुंसाईजीनी आज्ञा थकी	
गिरधरजी पोते करे ते सुणी नहीं बोल्या सकी	१९१।
मोद परस्पर सर्वने ने वधाइ बोले सर्व	
श्री गुंसाईजीनी आज्ञाथी सह कीधुं अेणे पर्व	१९२।
गोविंदस्वामीअे कह्यो ने आज्ञा दीधी जेम	
श्री वल्लभजीने बेटे होये त्यारे करजो अेम	१९३।
तुम वृजराणीके लाल अेम करी गाजो गान	
तेणी पेरे तेणी भांति करी गाय भाग्यवान	१९४।
अेहनो अर्थ गंभीर छे सम्यक कह्यो न जाय	
महेद कृपाथी जाणीअे अनुग्रहथी प्रीछाय	१९५।
सुदामे ब्रह्मचारीअे तेह समय महेली लाज	
वधाइ मागी मुदित थई आपो श्री महाराज	१९६।
हुं उपर श्री महाप्रभु सदा सर्वदा नित्य	
प्रसन्न रहो प्रेमे करी निःकारण निमित्य	१९७।
जे प्रभुजी वांछित कल्पतरू पूरण काम अथाह	
सत्य संकल्पे आपीयुं ओर कर्यो निरवाह	१९८।
पछे जात कर्मादिक पुत्रना कर्या ते प्रमुदित थई	
ते जोइने सर्व को थया ते आनंद मइ	१९९।
नाम करण केरे समय गिरधरजी हेरी	
गडुअे उठीने गया पोते मोंहों फेरी	१३००।
श्रीजी धरता हता नहीं प्रथम ते पोते नाम	
कह्युं दादा विन क्यो धरूं अेह उनको काम	१९१।
हवडा नाम तमो धरो जोतसीअे कह्युं तेह	
नाम प्रतिष्ठा आवीने गिरधरजी करसे तेह	१९२।
नाम करण मुहुरतने थोडो रह्यो शुभ काल	
वलतुं श्रीजीअे धर्युं नाम ते श्री गोपाल	१९३।
आवी गिरधरजीअे पूछीयुं धर्युं नाम शुं जेह	
कह्या पछी वलतुं कह्युं श्री गुंसाईजीअे कह्युं मुने अेह	१३०४।

नवनीत प्रिय द्वारे करी सोंप्या अहेने जेह	
समाधान कर्या तेहना अपणाव्या सह तेह	१२८७।
पछे तेहेताले संवत्सरे पोष सुदी शुभव्वार	
चौदस श्री गोपालनो जन्म हवो अतिसे सार	१८८।
त्यारे अति उत्साह हवो आनंदनो नहीं पार	
वाजिंत्र अनेक प्रकारना बजडाव्या तेणीवार	१८९।
वाजिंत्र गान जोइने श्रीजीअे वरज्या अेह	
परोक्ष गुंसाईजीनो लही आणी मन संदेह	१९०।
त्यारे कोइ अेक कह्युं गुंसाईजीनी आज्ञा थकी	
गिरधरजी पोते करे ते सुणी नहीं बोल्या सकी	१९१।
मोद परस्पर सर्वने ने वधाइ बोले सर्व	
श्री गुंसाईजीनी आज्ञाथी सह कीधुं अेणे पर्व	१९२।
गोविंदस्वामीअे कह्यो ने आज्ञा दीधी जेम	
श्री वल्लभजीने बेटो होये त्यारे करजो अेम	१९३।
तुम वृजराणीके लाल अेम करी गाजो गान	
तेणी पेरे तेणी भांति करी गाय भाग्यवान	१९४।
अेहनो अर्थ गंभीर छे सम्यक कह्यो न जाय	
महेद कृपाथी जाणीअे अनुग्रहथी प्रीछाय	१९५।
सुदामे ब्रह्मचारीअे तेह समय महेली लाज	
वधाइ मागी मुदित थई आपो श्री महाराज	१९६।
हुं उपर श्री महाप्रभु सदा सर्वदा नित्य	
प्रसन्न रहो प्रेमे करी निःकारण निमित्य	१९७।
जे प्रभुजी वांछित कल्पतरू पूरण काम अथाह	
सत्य संकल्पे आपीयुं ओर कर्यो निरवाह	१९८।
पछे जात कर्मादिक पुत्रना कर्या ते प्रमुदित थई	
ते जोइने सर्व को थया ते आनंद मइ	१९९।
नाम करण केरे समय गिरधरजी हेरी	
गडुअे उठीने गया पोते मोंहों फेरी	२००।
श्रीजी धरता हता नहीं प्रथम ते पोते नाम	
कह्युं दादा विन क्यों धरुं अेह उनको काम	२१।
हवडा नाम तमो धरो जोतसीअे कह्युं तेह	
नाम प्रतिष्ठा आवीने गिरधरजी करसे तेह	२२।
नाम करण मुहुरतने थोडो रह्यो शुभ काल	
वलतुं श्रीजीअे धर्युं नाम ते श्री गोपाल	२३।
आवी गिरधरजीअे पूछीयुं धर्युं नाम शुं जेह	
कह्या पछी वलतुं कह्युं श्री गुंसाईजीअे कह्युं मुने अेह	२०४।

પણ પ્રથમ એ નામ કહ્યું નહીં એહવો મનનો ભાવ	
એણીપેરે એ અહરનિસ રહે એહોનો એહ સુભાવ	૧૩૦૫।
પણ શ્રીજી તો સર્વે લહે સહુનું સર્વે કૃત્ય	
પુત્ર તણુ કારણ ને શ્રી ગુંસાઈજીના મનની વૃત્ય	૧૬।
ચૌઆલે સવંત્સરે ફાગણ સુદી શુભ દિન	
ગિરધરજી ઉત્સાહ ધરી આળી ઉલટ મન	૧૭।
વાસુદેવ ભટ આહારીનો હે સુત વલ્લભ ભટ નામ	
વિવાહ રોહિણીજીનો કીધો એહોને ધામ	૧૮।
પછે પસતાલીસે ફાગુણ વદી ત્રયોદસી	
વિઠલરાયજી જનમિયા આનંદે ઉલસી	૧૯।
નામ કરણ કેરે સમય સર્વે કહ્યું તેણે ઠામ	
એહનું ધરીએ એહ સમય શ્રી ગુંસાઈજીને નામે નામ	૧૨૦।
શ્રીજીએ એ નામનો મનમાં ધરી સંકોચ	
કહ્યા વચન કારણ લહી કરી અંતરગતિ સોચ	૧૨૧।
બોહોત બડો એ નામ હે એ યોગ્યતા ઇનમો કાંહાં	
વલતું નામ તેહજ ધર્યું કુલ રીતે કરી ત્યાંહેં	૧૨૨।
પછે પદમાવતીજીનો ગણેશ ભટને ઘેર	
ગોપીનાથ ભટ સાથે હવો વિવાહ તે ઉતમ પેર	૧૨૩।
જેમ માંગલ્ય ગોણાને કહ્યાં પાછલ જેણી પેર	
તેણે કૃમે તેણી પેરે હવા નવ બાલક એહો ઘેર	૧૨૪।
હવે આગલ ભિન્ન થયા તણું કારણ હતું તે જેહ	
તે જથારથ વચને કરી કહીયે છે કાંઈ તેહ	૧૨૫।
મહોદાર શ્રી મહાપ્રભુ સર્વ કરણ સામર્થ	
પોતા કેરી બેઠકે બેઠે પૂરક અર્થ	૧૨૬।
સભાપતી વિદ્યા સકલ પરિપૂર્ણ લક્ષણ સંયુક્ત	
એણી પેરે અતુલ પ્રતાપ જ્યુત રાજે અભિનવ ઉક્ત	૧૨૭।
એ સભાપતીના લક્ષણ કહું જે દક્ષણ નાયક સાર	
શાસ્ત્ર પ્રમાણે સૂચવું પણ એહોનો લહું ન પાર	૧૨૮।
લક્ષા વિધિ લક્ષણ નિપુણ તે તાકે એહોનું શર્ણ	
પણ કાંઈ એક હું સૂચન કરું લૌકિકને અનુકર્ણ	૧૨૯।
સુખ સાગર સાર જે સારનું સંગાર તણો સંગાર	
સંગારાત્મીક રૂપ એ પ્રિય એહને સંગાર	૧૩૦।
પરમ રસ રમણીય એ અતિ મનોહર એહ સ્વરૂપ	
ઉપમા દેવા એહને એહ સ્વરૂપ અનૂપ	૧૩૧।
નર્તન વર્તન નિપુણ સંગીત નાદ્ય સુજાણ	
રાગ રાગિણી રસિકવર તાન તાલ વિધિ જાણ	૧૩૨।

सकल कला चातुरी प्रवीन सर्व शास्त्र विसारद नीत	
कौतुके रति हासे कुशल पापारति रहित	१२३।
सुखदायक परमाविधि पात्रापात्र परीज्ञान	
जगत मान्य अे विवेक पर जाणे मानयामान्य	१२४।
अति गंभीर अगाधि गति गूढ भावना जाण	
अल्प गुण ग्राहक निपुण अति गुणवंत सुजाण	१२५।
कामे कुलीन परचित हरण रूची करता रूचिदाये	
धर्मीष्ट धर्मे शास्त्रे कुशल परमित कही नव जाय	१२६।
सदाचार रति सुचि सदा मुख विलास मृदु बोल	
सत्यवादी सुस्वरी मधुर धुनी न को अेहो तोल	१२७।
बलवान वचन सामर्थ ने महा प्रतापीक आप	
दया समुद्र कृपा निधि विक्षात हरण परीताप	१२८।
क्रीडा निरमाणे निपुण विद्या विवेक विचार	
सिम सिमा विधीथी विचित्र विचिक्षणता नहीं पार	१२९।
बहु मित्री बुद्धीमान बहु धारण शक्य स्थिर मत	
अति सुंदर निर्म छरी कीर्ती लोभी अत्य	१३०।
कीर्तीवान करूणानिधी क्षमाशील रूपवान	
शोभानो सागर स्वतः अेहवो माहा श्रीमान	१३१।
विश्व बंधु मांहां सुभट सभापति अेणी पेर	
परमाविधि लक्षण सहित अेम राजे नित्य घेर	१३२।
त्यां भगवदी अनेक समाज सहु भर्या रहे अहर्निस	
अभिलाषी अे पद कमल जे आवे दशो दिस	१३३।
जे कांइ भेट पहेरामणी लावे जे उमही	
श्रीजी पासे आवीने समर्पे ते सहु अहीं	१३४।
अनेक प्रतिष्ठित राजसी राणा ने वली राय	
सुर असुर कवि गण गुणी भाट ब्राह्मण समुदाय	१३५।
पंडित वैदिक भिक्षुक भला जाचक मांगद सर्व	
प्रथम अहीं आवे सहु मेलीने मन गर्व	१३६।
तेहना अनेक प्रकारे करी श्रीजी करे समाधान	
पात्र प्रमाणे दक्षिणा आपे इच्छीत दान	१३७।
इच्छाअे पहेरामणी यथा योग्य अनुसार	
कभाई पामरी आदे दइ आपे करी मनुहार	१३८।
अने जे स्व अंगीकृत सृष्टीनो पोते करवो वरण	
विचार करी राख्यो स्वतः ते आवे अहीं शरण	१३९।
अेहवी अनुपम सृष्टीने प्रथम गुंसाईजीअे अहीं	
नाम निवेदन आदे दइ कराव्युं सहु अहीं	१४०।

અને સેવક શ્રી ગુંસાઈજીના પરમ અનુગ્રહી પાત્ર	
તેણે પળ શ્રીજી લહ્યા સમ્યક કારણ માત્ર	૧૩૪૧।
એહનું એહ પ્રમાણ જે એક રાણોભાઈ ભાટ	
બોંખોર વાવડીનો તે આવ્યો દર્શન માટ	૧૪૨।
સ્વ અંગીકૃત શ્રીજીની સૃષ્ટિ માંહેનો તેહ	
ગુંસાઈજીને શરણે આવવા શ્રી ગોકુલ આવ્યો એહ	૧૪૩।
દર્શન કરી દંડવત કર્યા ગુંસાઈજીએ કર્યું સમાધાન	
કહ્યું આવ્યો છું સેવક થાવા દીજે મુહને દાન	૧૪૪।
ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ દેવો દેવાડો રજપુત જે દ્વારપાલ	
પાસે તે ઠાડો હતો તેહને કહ્યું તતકાલ	૧૪૫।
જા રે તું લે યાહી શ્રી વલ્લભકે પાસ	
તે લાવ્યો શ્રીજી કને પામી અતિ ઉલ્લાસ	૧૪૬।
ત્યારે શ્રીજી પોતે ઢલણ કરી જેમ સ્વકીયને આપે નામ	
તેહ પ્રકારે એહને આપી પૂર્યા કામ	૧૪૭।
ત્યારે એણે કવિત કર્યું હતું બડા શ્રી ગુંસાઈજી ઉપર	
તે ઠાકુરજી ઉપર કહી ભણ્યો તે ઉલટ ભર	૧૪૮।
શ્રી વલ્લભ નામ સમરીએ પૂરણ પુરુષોત્તમ	
કારણ સહિત અલગા કરી ભાજ્યો તેહનો મર્મ	૧૪૯।
ભ્રમ ભાજી ભક્ત વધારીયા પ્રગટ પરમાનંદ	
શ્રી ગોકુલ પધાર્યા સ્વતંત્ર આનંદ કંદ	૧૫૦।
એ કવિત એણે કર્યું ત્યાં મોડાસાનો ભટ રાવલ	
તેણે કહ્યું તે કેમ જાણીયા એહવો મહા પ્રબલ	૧૫૧।
રાણોભાઈ કાંઈ બોલ્યા નહીં પળ શ્રીજી ચતુર સુજાણ	
મનવૃત લઈને ટોકસું બોલ્યા એહવી વાળ	૧૫૨।
તોર્કું એહ પ્રતિત હે પળ રાણો ભાઈ સમજ્યા નહીં	
એહનો આસય ભિન્ન છે પળ કારણ કહું છું અહીં	૧૫૩।
એણે સમય એણે શ્રીજીનું જાણ્યું નથી સ્વરૂપ	
પોતે સ્વ અંગીકૃત સૃષ્ટીમાં તે જેહ ન જાણે રૂપ	૧૫૪।
તેને પશ્ચાતાપ મન ઉપજ્યો પામે નહીં વિરામ	
શ્રી ગુંસાઈજીને શ્રીમુખ થકી પામ્યો નહીં હું નામ	૧૫૫।
હાય હાય હવે શું કરું છેતરાયો તાં સહી	
વલતો એણે મનમાં વિચાર કર્યો તે અહીં	૧૫૬।
હવે કાંઈ ગ્રંથ લખાવીને પાઠ કરું તત્પર	
એક વીસલનગરનો વાણીઓ ઓંખોખોભાઈ નાગર	૧૫૭।
એહો કને ગ્રંથ લખાવવા ગયો તે રાણોભાઈ	
નવરત્ન કૃષ્ણાશ્રય આદિ પરીણામે સુખદાઈ	૧૫૮।

ખોખાભાઈએ કહ્યું કોણ છે આવ્યા તમો ક્યાંથી	
આવ્યા ગુજરાતે થકી છેતરાયા આહાંથી	૧૩૫૯।
ઈચ્છી આવ્યા શ્રી ગુંસાઈજીને શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું ન નામ	
અંતરમાં આરત રહી થયું ન પૂરણ કામ	૧૩૬૦।
ત્યારે તેણે પૂછીયું પઠયો કેણે ધામ	
ગિરધરજી ગોવિંદજીએ કેણે આપ્યું નામ	૧૬૧।
રાણોભાઈએ એમ કહ્યું તેણે આપ્યું નહીં	
શ્રી વલ્લભજી કને મોકલ્યો એહોએ આપ્યું અહીં	૧૬૨।
ત્યારે ખોખોભાઈએ એમ કહ્યું કહીને એનું નામ	
ના રે છેતરાયો નથી આવ્યો છે તું ઠામ	૧૬૩।
ચિંતા કાંઈ કરીશ માં આવ્યો છે અનુકૂલ	
જે કાંઈ છે તે એહ છે સકલ સારનું મૂલ	૧૬૪।
રાણાભાઈએ એહો થકી જાણી અલૌકિક વસ્તુ	
સોચ તે રંગ રહ્યો નથી ચિંતા પામી અસ્ત	૧૬૫।
ચિંતા ગઈ એ ગ્રંથથી પ્રથમ લખાવતા માંહે	
તો પાઠ કરે ચિંતા ટલે શું આશ્ચર્ય છે ત્યાંહ	૧૬૬।
અને એહવો ભગવદી સંગ જે જાણ્યા મલતા વાર	
તેહને સંગે જાણીએ તે માંહે કોણ વિચાર	૧૬૭।
શ્રીજીએ દૂર કર્યો નહીં સ્વરૂપ બલે સંદેહ	
ગ્રંથ ને સંગ દ્વારા કરી નિસંદેહે કર્યો તેહ	૧૬૮।
ગ્રંથ પાઠ કરવા તણુ અને ભગવદી કેરો સંગ	
પ્રાબલ્ય પ્રગટ કરાવ્યું પોતે મનને રંગ	૧૬૯।
નહીં તો શુદ્ધ રસાત્મિક પુરુષોત્તમોત્તમ સોય	
ભક્ત નિરોધાદિક કરે જે કાંઈ કરવું હોય	૧૭૦।
તે સહુ સ્વરૂપ બલે કરી કરે તે કાર્ય અનૂપ	
પણ એ મારગ મર્યાદાનું પરમ મહા ફલ રૂપ	૧૭૧।
સાધણ એહ પ્રગટ કર્યું એણે પ્રકારે વર્ણ	
સ્વ અંગીકૃત સૃષ્ટી આવે છે સહુ શર્ણ	૧૭૨।
અને સ્વરૂપ પ્રભાવે તે સર્વ મધ્ય તેહને પ્રથમ સ્વરૂપ	
પ્રભાવ બલે સ્વરૂપ જ્ઞાપન કરી પછે તેહો દ્વારા તે અનૂપ	૧૭૩।
સર્વને સ્વરૂપ જ્ઞાપન કર્યું પણ તેથી સ્વભાવિક તેહ	
જાણી સર્વે વસ્તુ જે તે કરતા વલી એહ	૧૭૪।
મહા વિચિક્ષણ નિપુણ અતિ દક્ષણ નાયક રીત	
સર્વ ભાંતે સર્વસું રાખે કરી પ્રીત	૧૭૫।
અને સ્વરૂપ તણા દર્શન તણી શબ્દ સ્પર્શ લાવણ્ય	
સહુ રસની માધુરીમાં સહુ અહીં એ સંપન્ન	૧૭૬।

महोदार तेणे करी जावद थई ओकत्र	
सहु श्रीजीने समीप रहे जाओ नहीं को अन्यत्र	१३७७।
ते उत्कर्ष प्रताप जोइ अग्रज ते मन खेद	
अधिक इर्षा उपजी त्यारे भाज्यो भेद	१७८।
पछे श्रीजीथी न्यारा थवा पबो त्रिवाडी तेडी	
तेहो पासे कहेवाडीयुं पासे बेसाडी	१७९।
तमो समजावो जइने जेम कहेवाये तमथी	
सहु भाईओने ओम कहो न्यारा रहे अमथी	१८०।
तरवाडीअे सर्वने कह्युं जइ कहाव्युं तेह	
को सांभली ओमज रह्या हां कही केणे ओह	१८१।
पछे ज्यारे श्रीजीने कह्युं बोल्या ढापण कुल गोत	
दादासुं तुम यों कहो न्यारे काहे होत	१८२।
न्यारेमों कछु भली नाहीं ताते रहीअे ओक ठोर	
केसो न्यारो होयनो चितवो कुलकी ओर	१८३।
त्यारे तरवाडी ओम बोलीया सुणीअे महाराज	
न्यारा थयुं तो जोइशे आग्रह करी कह्युं आज	१८४।
आग्रह कहा रे जा कहे ओसी कबहुं होइ	
जो हम न्यारे होय हे कहा कहेंगो कोइ	१८५।
न्यारे कोनथे होइये न्यारेको कहा ठाम	
जा तुं दादासों कहे ले के मेरो नाम	१८६।
ते तरवाडीअे जइ कह्युं न्यारे कोअे न जाय	
बीजा को थाओ भले श्री वल्लभजी नहीं थाय	१८७।
मनना भाव सहित कह्युं गिरधरजीअे जेह	
न्यारे तो पहेला प्रथम करवा छे तां ओह	१८८।
ओहोना आपवा आगले अमो तो रह्युं न जाय	
लुटतो ओहनी अे छे घणी जे कांइ कह्युं न जाय	१८९।
हुं बे वार जइ अने करी आव्यो परदेश	
पण मारा घरमां द्रव्य तो रहे न कांइ लेश	१९०।
ओ ब्राह्मण ने गुणीजन अने बहेन आदि जे सर्व	
आरत्य ज्युत ते आपे घणो जे मांगे ते द्रव्य	१९१।
जे कांइ घरमां खरच छे ते श्री वल्लभ माट	
ओ मांहें अवगुण घणां ओहोनो घणो कुघाट	१९२।
नाम तो भावे तेहने आपे करी निरधार	
निवेदनमां पात्रापात्रनो करे न ओह विचार	१९३।
जे आहां निवेदन करवुं आहांनुं करवुं नहीं	
जे मन माने तेम करे कांइ विज्ञान नहीं	१९४।

परीक्षा जोइ श्री आचार्यजी पहेला कहेता नाम	
अहेने इच्छ आपणी आप्या साथे काम	१३९५।
सर्व कोइने मान दे करे नहीं तिरस्कार	
तो घर केम चाले आपणुं ते अहेने नहीं विचार	१९६।
केहेने खीज्युं जोइअे केहेने दीजे मान	
केहेने नाकारो करी केहेने दीजे दान	१९७।
अहेने तो कांइ ते नहीं घर सामी नहीं द्रष्टी	
पोता सामुं जोइ करे सर्व भांतिनी वृष्टी	१९८।
अेक दिवसनुं होअे जे कहीअे साने काज	
अहेने तो अे नित्यनुं लाजे वणसे काज	१९९।
तो अहेनुं हुं शुं करूं अे घरमां राखी	
अेहवा अवगुण छे घणां कहुं निसासो नाखी	१४००।
अेम कहीने बीजे दिने श्रीजीने साक्षात	
सनमुख मोंह उपर कही प्रगट करी अे वात	११।
श्री वल्लभ तुम न्यारे रहो समुजो याही मांही	
सबहिनकुं लरिका भये को मर्यादा राखत नांहीं	१२।
विना विचारे व्यय बहुत होवत हे सब साथ	
होत जात है रिण बहुत ताते मेरे माथ	१३।
वेर वेर परदेश में जात हुं दिन ओर रात	
तोहुं रिण तुटत नांहीं अधिक अधिक भयो जात	१४।
ताते भिन्न रहो सबे अे सुणी माहा सुरधीर	
श्रीजी बोल्या तेह समय जाणी अहेनुं हीर	१५।
दादा तुम बेठे रहो सुखसुं अपने धाम	
तुम कछु चिंता मती करो अे सब मेरो काम	१६।
जे कछु करनो होयगो सबे करेंगे हम	
जो कहिहो सो करीअे सोइ जो प्रसन्न होयगो तुम	१७।
पे न्यारे काहे होत हो न्यारेमों कछु नांहीं	
जेह वचन कहेवा हता कहुा घणा हित मांहीं	१८।
त्यारे गिरधरजीअे ना कही वचन कहुां त्याहां अेह	
न्यारे रहेनो तो चाहिअे यामों नांहीं संदेह	१९।
अरू तुम कछु चिंता खरचकी मती कीजो मनमांहां	
सीधो सब में देउंगो जो कछु घरमें चाहे	११०।
त्यारे पूर्ण प्रतापीक बोल्या मर्यादा रक्षक	
सहन करी सनमुख थई धर्म तणा पक्षक	१११।
दादा अेसी कहा कहेत हो सीधो कहा तुम देहो	
पे अेकत्र रहो तो भली हे न्यारो भलो न अेहो	१४१२।

જો એસી આવત અબે તુમારે મન માંહીં	
તો કહા કહીએ ને શ્રીજી બોલ્યા નાંહીં	૧૪૧૩।
ત્યારે વલી એમ બોલ્યા ગિરધરજી વચન	
શ્રી વલ્લભ તુમ યહુ સુનો જાની અપને મન	૧૪૪।
શ્રી નાથજી ઓર નવનીતપ્રીય ન્યારે બેઠે નાંહીં	
તાતે સેવા યહાં કીજીયે પ્રસાદ લીજીયો આંહીં	૧૪૫।
અરૂ વાટનો તો કછુ હે નાંહીં રિણ મેં દેડંગો કાટ	
અરૂ નેગ ચલાડંગો સબે દેડ ન કાહુ વાટ	૧૪૬।
મેં હું બડો લેડંગો કાહુ ન દેહું ભાગ	
એળી પેરે કહી પ્રગટ કર્યો પોતાનો અનુરાગ	૧૪૭।
ત્યારે અવિરૂદ્ધ સેતી નિરલોભ પર ચિતવંત બોલ્યા એહ	
તુમપે માંગત કોન હે મતિ દીજીયો કહ્યું એહ	૧૪૮।
પે તુમારે ઘરમોં પ્રસાદ લે સેવા કરીએ સોય	
સો હમ કહા મજૂર હે જો એસે સેવા હોઈ	૧૪૯।
સેવા જબ કરવાયેંગે ઠાકુર અપને લીન	
સોતો ડનકે હાથ હેં નાંહીં કાહુકે આધીન	૧૫૦।
એળી પેરે એક બે વાર સનમુખ કહ્યા વચન	
પળ નાથજીને શ્રીજીને આપ્યાનું નહીં મન	૧૫૧।
અને એ તો સર્વ ગુંસાઈજીએ પ્રથમ કર્યો છે પ્રકાર	
શ્રીજીના ઉપવીત ઉપરાંત તે સેવા સોંપી સાર	૧૫૨।
સેવા રસ અનુભવ અર્થ પધરાવ્યા સેવા માંહાં	
ત્યારે સહુ બાલકને પ્રથુક પ્રથુક યથા યોગ્ય કર્યું ત્યાંહાં	૧૫૩।
સેવ્ય સ્વરૂપ પધાર્યાને કૃમે કારણ સહિત સમાજ	
તો તે સ્વરૂપના સુંગાર ને વાંટાના સોંપ્યા કાજ	૧૫૪।
શ્રી ગુંસાઈજી ઘણું અતે સહેજ કરે સુંગાર	
સૌકર્ય અસૌકર્ય કરે બીજો સહુ પરિવાર	૧૫૫।
શ્રી ગોકુલ વસ્યા ઉપરાંત તે શ્રી ગુંસાઈજીએ કરી નિમિત	
આજ્ઞા આપી સર્વને સેવા કરવા નિત્ય	૧૫૬।
પ્રથમ મુક્ષ શ્રીજીને કહ્યું બાબા કહી તેળી વાર	
શ્રીનાથજીકું તુમ કરો મન ભાયો સુંગાર	૧૫૭।
તે સુંગારે નાથજીને શ્રી ગોકુલનો ભૂપ	
શોભા પ્રગટે અભિનવી સુંદર પરમ અનૂપ	૧૫૮।
મથુરાનાથજીને વાટે કીધા ગિરધરજી	
તે સુંગાર કરાવે એહોને અતિ ડલટ ભરજી	૧૫૯।
ગોવિંદજીને સોંપીયા સેવ્ય જે શ્રી વિઠલેશ	
સુંગાર કરાવે એહોને સુંદર પરમ સુદેશ	૧૬૦।

द्वारकानाथजीने करे बालकृष्णजी सुंगार	
सुंगारे श्री गोकुलचंदने रघुनाथजी तेणी वार	१४३१।
अने महाराजजी सेवामां आवे नहीं लगार	
तेहनो बांट नवनीतप्रीया श्री गुंसाईजी करे सुंगार	१३२।
घनश्यामजी लरिका निपट मदन मोहनजी सेव्य	
ते सुंगार करावे श्रीजीने साथेथी ततखेव	१३३।
अेम प्रथुक प्रथुक करीने कह्या अे सात सेव्य स्वरूप	
अेह सहु अभिप्राय ज्युत कारण परम अनूप	१३४।
अे जेणे प्रकारे पधार्या श्री आचार्यजीने घेर	
ते प्रकार श्रीजीअे कह्यो ते कहुं छुं कांइ पेर	१३५।
ते प्रथम मुक्ष श्री नाथजी श्री आचार्यजीने सासरेथी	
पधार्या ते प्रकार सहु प्रथम आव्यो छुं कही	१३६।
ग्रंथ तणे आरंभथी चोथे मांगल्ये सार	
श्री गुंसाईजीना प्रागद्यने मांगल्ये कयों विस्तार	१३७।
अने विठलेशजी पधार्यानो कहुं छुं तेह प्रकार	
श्री आचार्यजीना स्वप्नमां ठाकुरे कयुं निरधार	१३८।
जे कल में तुमको देउंगो वस्तु अनुपम अेक	
श्री आचार्यजी जाणी रह्या मनमां अेह विवेक	१३९।
पछे सहवारे सेवा करी चरणाट्यना चौटा माहां	
सहेज पधार्या आपथी ब्राह्मण मल्यो अेक त्यांह	१४०।
विठलेशजीना स्वरूपने आगल उभो लेइ	
तेणे कह्यो अे लेहुंगे त्यारे थया ते आनंद मइ	१४१।
त्यां आचार्यजीअे विचार्युं आज्ञा भइ सो अेह	
त्यारे ब्राह्मणने कह्युं जो मांगे सो लेहु	१४२।
पछे ते ब्राह्मण मनमां धरी मांगी मोहोर अेक	
ते आपी तेणे समे करी अने घणो विवेक	१४३।
अेणे कांइ जाण्युं नहीं माग्या केरुं हेत	
श्रीमुखे कह्युं तेणे समय जो मांगत सो देत	१४४।
पछे घेर पधराव्या नाम धर्युं विठलेश	
पाठ बेसाडया प्रेमे करी कयों ते पदाभिशेष	१४५।
त्यारे अंकाजी आव्या सद्य कयुं रूतु स्नान	
नमन करी उभा रह्या आचार्यजीअे कह्युं देइ मान	१४६।
अबके बेट होइगो तुमारे मन अभिराम	
ताकुं हम अभिप्राय ज्युत विठलेश धरेंगे नाम	१४७।
केणे पांडरपूर विठलेश कही वरण कयुं छे अत्य	
ते सर्वे मिथ्या जाणजो अेह कहुं छुं सत्य	१४८।

अने मदन मोहनजी आचार्यजीनी महेतारीना सेव्य	
नाम इलमाजी ते जाणे प्राकृत देव	१४४९।
प्रथम माहा स्मार्त रहे अने देवी पूजे ऐह	
श्री आचार्यजी नाथजीने छोहवा दे नहीं तेह	१५०।
ते अहंकारे ऐ भिआ पोते सेवा भिन्न	
आरंभी अलगी करे जाणीने मन	१५१।
त्यारे श्री आचार्यजीऐ कह्युं जो करो सेवा मन पूर	
सुखेन तुम अपनि करो पे देवीको करो दूर	१५२।
पछी देवीनो त्याग करी कहुं बेसाडी अन्यत्र	
ऐह वात सहुको लहे जाणे छे सर्वत्र	१५३।
श्री आचार्यजीनी कृपाथी सेवा करे ते त्याहां	
वैश्नव थया पोते घणुं सेवा लीधी माहां	१५४।
गजन क्षत्री धावणो कालपी जेनुं गाम	
नवनीतप्रीयजी आगरे बेसे तेहने धाम	१५५।
तेहने आज्ञा ऐम हवी यहां मोकुं नाहीं सुहात	
आचार्यजी पासे मोय ले चलो ऐहवी करी ते वात	१५६।
श्री आचार्यजी अडेलथी श्री गोकुल पधार्या ज्यारे	
पछे तेणे पधराव्या आचार्यजीने घेर त्यारे	१५७।
सेज्या भिन्न हती नहीं ते पोता केरे अंग	
आचार्यजी अंगराग करी लेइ पोढे ते संग	१५८।
वलता अडेल पधार्या श्री आचार्यजी तेह	
ते उपर आदर करी पधराव्या ते ऐह	१५९।
वली करनाबल यमुनाजीनो कराडो तुटयो ज्याहां	
प्रगट्या मथुरानाथजी ते माहिंथी त्याहां	१६०।
ते श्री आचार्यजीने स्वप्नमां आज्ञा दीधी तेह	
ते उपर आदर करी पधराव्या ते ऐह	१६१।
वैश्नव तणा समाजमां आचार्यजी सेवा करी	
पीपल तले बेठा हतां ते ऐम बोल्या मन धरी	१६२।
वैश्नव सामुं जोइ कह्युं मेरो कह्यो करेंगो आहें	
ऐक कडा गामनो कनौजीयो ब्राह्मण हतो त्याहां	१६३।
हाथ जोडी उभो रह्यो करी विनती आज्ञा देओ	
त्यारे कह्युं आचार्यजीऐ ले याकुं तुं सेओ	१६४।
ते शीष चढावी लेइ गयो प्रसन्न थयो मनमाहिं	
कडा गाममां जइने नित्य सेवा करे त्याहिं	१६५।
पछे को ऐक दिवस इच्छा थकी दामोदरदास संभलवार	
शांत थया त्यारे करी स्त्रीऐ अति संभार	१४६६।

- घरनी सामग्री सहु अने साथ द्वारीकानाथ
 नावे बेसाडी अडेल मोकल्या साथ १४६७।
- नाव कडाने घाट ते आव्युं जेणी रात
 त्यारे मथुरानाथजीअे स्वप्नमां कही वात १४८।
- द्वारकानाथ पधारे छे बेसी जेणे नाव
 त्यांहां बेसाडी मोकलो अमने अेहवो भाव १४९।
- वलता बेहु स्वरूप ते अतिसे उलट भेर
 पधार्या प्रेमे करी श्री आचार्यजीने घेर १५०।
- वधाइअे आवी श्री आचार्यजीने कह्युं ते नामी माथ
 पधारे छे द्वारकानाथजीने साथे मथुरानाथ १५१।
- ते आचार्यजीअे अति उत्साह कयों रीझया मनने चाव
 वैश्नव सामा मोकल्या बेसाडीने नाव १५२।
- पधारता मथुरानाथजी सांभली भली मानी मन मांहां
 पधारे छे द्वारकानाथजी अे तो कछु भली नाहीं १५३।
- कोउ ब्राह्मणके पधारते तो होती भली वात
 त्यारे गोपीनाथजीअे सांभली विनती करी अेणी भांत १५४।
- ठाकुर पधारत घरे अरू भली नाहीं कहो राज
 सो काहेते अेसी कही सो कहीअे मोहे आज १५५।
- त्यारे कह्युं द्वारकानाथकुं आभरण हे बहु मोल
 हमारे घर हे ग्रहस्ती को मति को लेवे खोल १५६।
- ग्रहस्तकुं संपती नून्याधिक होवत हे काहु जोग
 कबहुं अे आभरण ले करे अपने विनियोग १५७।
- तब देव द्रव्य उपयोग थे होवे कुलको छेद
 अरू नष्ट जाय या द्रव्यथे अेसो इनको भेद १५८।
- त्यारे गोपीनाथजीअे अेम कह्युं तुमारी संतती मांहे
 अेसो तो को होयगो अेसी कहीअे नांहे १५९।
- त्यारे श्री आचार्यजीअे कह्युं तो भलो अेह पधराओ
 पे जो वेसी होइगी तो हे बुरो उपाय १६०।
- वलता पधराव्या घरे अेणी पेरे अेह प्रकार
 अे मांहे अे प्रागट्यना कारणनो नहीं पार १६१।
- अने गोकुलचंदजी माहावनमां प्रगट्या पृथ्वी मांहांथी
 नारायणदास ब्रह्मचार्यअे जइ तेणे दीठा त्यांहां १६२।
- त्यारे वडा गुंसाईजीने आणी आप्या घेर
 आचार्यजीअे घेर पधारता कीधी अेहवी पेरे १६३।
- नारायणदासने अेम कह्युं अे प्रगट भये गोकुल मांहां
 इनकुं अन्यत्र ले जोइये सो कछु उचित नांहीं १६४।

તાતે સેવા તુમ કરો ઇનકી નીકી રીત	
તે સ્નેહ સહિત સેવા કરે આળી મનમાં પ્રીત	૧૪૮૫।
ભોગ સમર્પે એહને જેહ ગાયનું દૂધ	
તે ગાયને ઘાસ તે ધોઈને નીરે કરી અતિ શુદ્ધ	૧૮૬।
કેળે કહ્યું એ ઘાસને ધુઓ છો શા માટ	
દૂધમાં આવે કિરકિરી ધોડું છું તે માટ	૧૮૭।
વૈશ્નવ આવે પરોળા જ્યારે એહોને ઘેર	
ખીર કરે તેળે સમય અતિસે ઝલટ ભેર	૧૮૮।
કેળે જઈ આચાર્યજીને કહ્યું સાંભલીએ રાજ	
ખીર કરે વૈશ્નવ નિમિત્ત કરે ન ઠાકુર કાજ	૧૮૯।
આચાર્યજીએ કહ્યું સતકાર કરી વૈશ્નવ આવે જબ	
ઉતમ સામગ્રી રૂચિ સહિત ઠાકુર આરોગે તબ	૧૯૦।
એહવો ભાવ તે નારાયણદાસનો પાછે તે થયા જ્યારે શાંત	
વલતી તે સેવા કરે સ્વામી જે કૃષ્ણદાસ	૧૯૧।
સતાવીસ વર્ષ લગી એળે સેવા કરી	
પછે શ્રી ગુંસાઈજી પધારીયા મથુરામાં ચિત્ત ધરી	૧૯૨।
ત્યારે સર્વે એમ કહ્યું ગુંસાઈજીને આળી મન	
ગોકુલચંદજી પધરાવીએ બેસે છે એ ભિન્ન	૧૯૩।
પણ સંકોચે કૃષ્ણદાસને શ્રી ગુંસાઈજી જાળી મન	
પધરાવ્યાની વાતનું કહી ન સકે એક વચન	૧૯૪।
તે ભગવદ્ ઇચ્છાએ કરી ઝઠયો ઝપદ્રવ એક	
ગોરો દલપતરાય જે તે કારણ કહું વિવેક	૧૯૫।
દેશાધીપતીના હાથીનો અધિષ્ઠતા હતો જેહ	
કારણથી કારજ અર્થ આવ્યો ત્યાંહાં તેહ	૧૯૬।
કૃષ્ણદાસને તેળે કહ્યું દેખાડીને તાપ	
તારે તો અલ્પાઝ છે એ સેવા મુહને આપ	૧૯૭।
ત્યારે કૃષ્ણદાસે એહને કહ્યું એ અલ્પાઝ કેમ થાય	
એ ધરોવર શ્રી આચાર્યજીની મેં કેમ આપી જાય	૧૯૮।
વલતા તે મથુરામાં પધાર્યા ગુંસાઈજીને ઘેર	
એમ સાતે સ્વરૂપ પધારીયા કારણ સહિત સુપેર	૧૯૯।
જ્યારે પ્રભુજીએ પ્રગટ કરાવીયો સેવા મારગ જ્યાંહાં	
ત્યારે સેવા મારગના અનુકર્ણ જોઈએ સર્વ ત્યાંહાં	૧૫૦૦।
સેવા મારગની સાથે એ લીલાત્મક પરમ અનૂપ	
અભિધાન સહિત પ્રગટ કર્યા એહવા પ્રથુક સ્વરૂપ	૧૧।
ત્રિવિધી લીલાની નિત્યતા પુર્ણતા જ્ઞાપન અર્થ	
ત્રિવિધી લીલાનું સૂચન કર્યું પોતાને સામર્થ	૧૫૦૨।

- जे अहीं ऐ प्रागद्यने विषे ऐको अंश न्युन ते नहीं
 ऐणे करी ऐ पुर्णता प्रगट जणावी अहीं ॥५०३॥
- ऐमां कारण अनंत छे ऐ ईश्वरनो आसय प्रौढ
 ऐहनुं कारण विसद करी कहेवाये नहीं गूढ ॥४॥
- माटे ऐ श्री गुंसाईजीऐ प्रागद्याना स्थलनुं जेह
 नामनुं ने ते रूपनुं ज्याहां जेहवुं कारण ऐह ॥५॥
- त्याहां तेणे प्रकारे प्रगट करी सुंगारनी आज्ञा करी
 अहीं नौतन करवुं हतुं नहीं पहेलुं करी राख्युं मन धरी ॥६॥
- पण गिरधरजीऐ गुंसाईजीनुं कर्युं उलंघवा अर्थ
 सोपाधिक आग्रह कर्यो विण समजेथी व्यर्थ ॥७॥
- त्यारे पबो त्रिवाडीऐ कह्युं शिद करो छे उपाध्य
 सेवा विन न्यारा केम रहेशे ऐ वात न केहेने साध्य ॥८॥
- ते दिवस पांच सातेक पछी गिरधरजीऐ कह्युं ऐह
 श्री वल्लभ तुम न्यारे रहो श्री नाथजीकुं लेहुं ॥९॥
- कह्युं में श्री नाथजीकुं लेके बेठाउ काहां
 तुम तो ऐसी कहेत हो में वाट देउंगो नहीं ॥१०॥
- तेणे कह्युं श्री गुंसाईजीकी बेठकमां बेठाओ
 त्यारे कुल पालक कुल आभरणे विचार्यो मनमां भाओ ॥११॥
- घनश्यामजी ने कल्याणरायजी न्यारा राख्या न जाय
 ऐहने अलगा केम करे कारण छे समुदाय ॥१२॥
- धनश्यामजी श्री गुंसाईजीऐ सोंप्या ऐहोने हाथ
 तेहनो आसय लहीने निर्वाह करवो नाथ ॥१३॥
- कल्याणरायनी मेहेतारी ते राणी ऐकवीरा बहु
 शांत थया त्यारे कह्युं ते जाणे छे सह ॥१४॥
- गोविंदराय विक्षप्त मने रहेता वैराग्य भेर
 ते जाणी मनमां धर्युं लरिकानी शी पेर ॥१५॥
- आसपास परिवार सह बेठा जेणी वार
 पण श्रीजी सामुं जोइने ते तेणी वार ॥१६॥
- चार बेट त्रण बेटी ऐ देखाडी हाथे करी
 ऐ सर्व तमारी गोद छे ऐम कही आव्या भरी ॥१७॥
- त्यारे श्रीजी कांइ बोल्या नहीं मर्यादा रक्षक धर्म
 जेष्ठ भाई पासे हता जाणी ऐहवा मर्म ॥१८॥
- त्यारे वडपण लही अने गिरधरजी बोल्या ऐम
 चिंता कांइ करवी नहीं ऐ मारा लरिका तेम ॥१९॥
- वली श्रीजी सामुं जोइने कह्युं ते बीजी वार
 पण श्रीजीऐ श्री मुख थकी कांइ कर्यो नहीं उचार ॥५२०॥

ત્યારે બાલકૃષ્ણજીએ કહ્યું વંદના કરીને આપ
 તુમ મનમોં કહ્યું મતી ધરો એ લરિકન કો પરિતાપ ૧૫૨૧।
 તે એકવીરા બહુ અતિ નિપુણ અને મહા ભાગ્યવાન
 શ્રીજીનું સ્વરૂપ જાણ્યું પ્રગટ તેની ઉપમાને નહીં આન ૧૨૨।
 એ સર્વ કહે છે વચનથી પળ થાવો નહીં નિર્વાહ
 એહોથી કાજ સરે નહીં એ ઉપજી મન દાહ ૧૨૩।
 ત્રીજી વાર શ્રી મુખ જોડ કહ્યું તે થડને ભીર
 ત્યારે બોલ્યા એળી પેરે મહા જાણક પર પીર ૧૨૪।
 ચિંતા યહુ લરિકાનકી કીજે મતિ કહ્યું કોય
 તુમારે કરનો સો કરો જો આ સમે ઉચિત હોય ૧૨૫।
 યાકી મેં જાનુ કહી બોલ્યા વચન તે અલ્પ
 એ ઈશ્વર સત્ય વક્તા સદા ને વલી સત્ય સંકલ્પ ૧૨૬।
 લૌકિક અલૌકિક ભાંત્ય સહુ કરવો ઓર નિર્વાહ
 તે ન્યારા મેહેલ્યા જાએ નહીં તે માટે કરી સાહે ૧૨૭।
 સંવત્ સોલ છેંતાલીસે વસંત પંચમી ઉપરાંત
 માઘ સુદી જેષ્ઠ ભાઈથી ન્યારા રહ્યા એળી ભાંત ૧૨૮।
 શ્રી નાથજી વિઠલેશજી મદનમોહનજી ત્યાંહાં
 ત્રણેય સ્વરૂપને લેઈ પધાર્યા શ્રી ગુંસાઈજીની બેઠક માંહાં ૧૨૯।
 સેવા સામગ્રી ગિરધરજીએ આસન વસ્ત્ર પર્યંત
 વાંટ તે કાંઈ આપ્યું નહીં એક સૂત્રનો તાંત ૧૩૦।
 બહુજીનો ચીર બિછાવ્યો સિંહાસનેતેની વાર
 તે ઉપર પધરાવ્યા સ્વરૂપ જે સેવા સાર ૧૩૧।
 પૂરણતા સહુ ભાંતિની પોતે પ્રગટ કરવી અહીં
 તે માટે એહો પાસથી વાંટ તે માગ્યો નહીં ૧૩૨।
 સ્વરૂપ બલે સહુ સ્વકીય જન આકર્ષ્યા કરી નેહ
 એળે સમય આતુર થઈ આવ્યા તે સહુ એહ ૧૩૩।
 અધિકારી ભંડારી અને ભીતરીયા તતકાલ
 પ્રચારક ને પોહોરૂઆ ગ્વાલ ને ગાડીવાલ ૧૩૪।
 વૈશ્નવ સર્વને સ્ત્રી પુરુષ બાલકને વલી વૃધ્ધ
 મનસા વાંચાએ કરી આવી સર્વ સમૃધ્ધ ૧૩૫।
 જેમ જલનિધી પાસ તરંગિણી વહી આવે જલની રાસ
 તેમ એ તળાઈ સર્વકો આવ્યું શ્રીજી પાસ ૧૩૬।
 પળ માર્ગ નિર્વાહક નિપુણ અને અતિસે સહેનાધીશ
 તેહને ચિંતા સર્વની જે છે સહુના ઈશ ૧૩૭।
 મનમાં એહ વિચાર્યું સહુ કો તો આવ્યું અહીં
 દાદાને ઘેર સેવા તળો નિર્વાહ કેમ થાશે તહીં ૧૫૩૮।

- ते सर्वने तेडी तेडी कह्युं पण त्यां को जाओ नहीं
त्यांहां ते मन माने नहीं अनुसरी रह्युं सह अहीं १५३९।
- ते अनेक ते समाधाने करी मुक्ष ते गोपीदुवे
भीतरीया त्यां मोकल्या वली आग्रहे गया ते जेह १४०।
- चांपाभाईने तेडी कह्युं सुन तुं मेरी वात
तुं गुंसाईजीको अधिकारी हे अरू दादा हे बडे भ्रात १४१।
- ताते वहां गयो चाह्यो तोकुं उचित सोइ
चांपाभाईओ सांभली गाढे दीधुं रोइ १४२।
- श्रीजीओ ओहवुं जोइने कीधी अति मनुहार
उफराटा रोता राख्या कठिन पडी तेणी वार १४३।
- अने शंकरभाई ज्यारे प्रथम जुदा थयानी वात
सांभलीने उठी गया वृंदावन तेणी वार १४४।
- श्रीजीओ तेडुं मोकल्युं पण आवे न चिंते अहीं
कही पठव्युं तो आवुं जो अन्यत्र मोकलो नहीं १४५।
- नहीं तो कहीं उठी जासुं त्यारे श्रीजीओ कह्युं समुजाय
तुम सेवक श्री गुंसाईजीना उठी काहेकुं जाओ १४६।
- इच्छा आयके सुखेन रहो में याही ते कहेत हतो सोय
दादा बडे ताते तुमकुं वहां रहेनो उचित होइ १४७।
- त्यारे फरी कहाव्युं भले बडे पण अमो नहीं जाउं त्यांहां
राज सत्यवचन आपे तो अमो आवसुं आंहां १४८।
- सत्य वचननुं पत्र ते पठव्युं जेणी वार
आव्या आनंदित थई ओहो घेर तेणी वार १४९।
- जे कृपापात्र श्री गुंसाईजीना ते अन्यत्र केम जाओ
ते प्रपन्न अहींओज होओ आश्चर्य शुं समुदाय १५०।
- अने प्रभुजी ओहो पर हित करे तेहनुं आश्चर्य नहीं
मारग करतां महेदनां अंगीकृत जे अहीं १५१।
- ओफलथी महदत्व ते सिद्ध थयुं संपन्न
जे ओणे प्रकारे ते सह हवा ते अहीं प्रपन्न १५२।
- फल सिधे साधन सिद्ध ते कहीओ छे ओ प्रमाण
ओह वचन श्रीमुख थकी कह्युं छे मीठी वाण १५३।
- अने ओ तो न्यारा केम रहे स्वरूपनी सलुणता जोइ
बांधव बहेन आदि देइ अहीं आवे सह कोइ १५४।
- बालकृष्णजी द्वारकानाथने लइने आव्या अहीं
प्रमुदित थई पासे रह्या आवी श्रीजी मांहे १५५।
- शोभाजी सत्याजी पण अहीं आव्या मली
महाराजजी पण आव्या ओहो मांहे रह्या भली १५५६।

बालकृष्णजीनी स्त्रीअे कह्युं तमो बडा अेहो माहें	
रह्या छे ते उचित नहीं विचार करो मनमाहें	१५५७।
वलता ते अलगा रह्या अने पांच मास रही माहें	
श्रीजीअे त्यारे कह्युं में यों जानत नाहें	१५८।
में सबनको निर्वाह करत हुं अेसी उपजत नाहीं न सोड	
श्री गुंसाईजीकी इच्छाते होत हे तुम न्यारे मती होड	१५९।
पण स्त्री सुभाव लइने वचन ते आणी मन	
पोतानी इच्छा थकी रह्या ते पोते भिन्न	१६०।
अने दोढ वरस महाराजजी रह्या ते श्रीजी माहें	
कदाचित केहेने प्रश्न अेक उपजशे ते त्याहें	१६१।
सहु भाईओने सेवाहित अने जदुनाथजीने नहीं	
तेहनुं कारण विसद करी कहुं छुं ते अहीं	१६२।
माहाराजजी सेवा विषे मुक्षता नहीं प्रपन्न	
तेणे करी श्रीजीने आवे नहीं कांइ मन	१६३।
श्री आचार्यजीना सेव्यने पधराव्या तेहोने घेर	
इच्छा नहीं ते कारणे हवी ते अेहवी पेर	१६४।
तेथी अेहोना मनमां आदर उपज्यो नहीं	
ज्यां जेहोने आदर नहीं पधारे केम तहीं	१६५।
ज्याहां आदर आरत सहित नहीं ते मन	
त्याहां कोउ पदारथ प्रभु ते करे नहीं संपन्न	१६६।
तेहनुं अेह प्रमाण जे न्यारा थया उपरांत	
महाराणीअे अेम कह्युं धरीने मनमां खांत	१६७।
सर्वको घेर आपापणे सेवाना बहु ठाठ	
अमारे घेर सेवा नहीं जे कहोजी शा माट	१६८।
गुंसाईजीनो शुं बेटो नहीं मारो जे भरथार	
बीजा केम सेवा करे अेम बोल्या तेणी वार	१६९।
गिरधरजीने अेम कह्युं करीनें अेहवी पेर	
सेवा मारा वांटनी पधरावो मारे घेर	१७०।
त्यारे कह्युं गिरधरजीअे नवनीतप्रीय आपुं नहीं	
गुंसाईजीने खेलवाना सेव्य छे ते तमो सेवो अहीं	१७१।
अे छोट ठाकुर सेवुं नहीं अेम बोल्या जदुनाथ	
के लेउं नवनीत प्रीयाजी के लेउं मथुरानाथ	१७२।
गिरधरजी कहे गुंसाईजीअे आप्या छे मुजने अेह	
अे बेहु माहांथी अेको अेहने आपुं नहीं हुं तेह	१७३।
अेम करतां वात वधी घणी ने पडी ते अति अहंकार	
ते महाराणीनी बहेन ते घनश्यामजीनी नार	१५७४।

ते घनश्यामजी अहेनो पक्ष करी बोल्या अतिसे गर्व	
अर्ध बांट अकलो हुं लेइश अर्ध ज बांटमां सर्व	१५७५।
लावीश नवनीतप्रीयने कोण धरसे माहारो हाथ	
अ सुणी गिरधरजीनो भय पाय्यो सहु साथ	१७६।
कीवाड बाहेरना दइने सेवा करे ते त्याहां	
मर्यादा रक्षक महाप्रभु दर्शने पधारे ज्याहां	१७७।
वली जेष्ठ भ्रात जाणीने मिलवा करवा नमस्कार	
त्यारे गिरधरजीअे अहेनो कहुं तेणी वार	१७८।
तुम वरजो घनश्यामकुं अति डर लागत मोहे	
त्यारे श्री मुखथी कहुं वरजुंगो में सोय	१७९।
श्रीजीने सूरती आवी नहीं गइ वात विसरी	
बीजे दिवसे वली गया त्यारे कहुं ते फरी	१८०।
श्री वल्लभ घनश्यामकुं वरजो कहे जाय	
हां दादा वरजुंगो कब वरजोंगे याहे	१८१।
मोकुं तो यह भयहुंते ज्वर आव्यो सब रात	
आज अवश्य तुम वरजीयो अेम कही गिरधरजीअे वात	१८२।
ते श्रीजी घेर पधारीया घनश्यामजी सेवा माहां	
नीची द्रष्टे सेवा करे आवी उभा त्याहां	१८३।
सेवाथी पहोंची करी आवी बेठक माहां	
तेहवे अचानक श्रीजीअे आवीने ग्रही बांहे	१८४।
त्यारे उचुं जोइ अविलोक्या स्वरूपामृतनी वृष्टि	
तेह थकी घनश्यामजीअे नीची कीधी द्रष्टि	१८५।
महा रमणीक स्वरूप अे विरूद्ध रूचे नहीं लेश	
तो पोते सहेज स्वभाव बले करवा दे केम कलेश	१८६।
महा विरूद्ध वचनना प्रगट दावानल बोल्या जेह	
दादासुं घनश्याम तुम कलेश करत हो अेह	१८७।
में वरजत हुं आजथे कलेश न कीजो ताहे	
बांट लीये ते तुमकुं संपति बढि हे नाहें	१८८।
श्री गुंसाईजी सामे देखीके विचारो अेसी पेर	
अरू नवनीतप्रीयकुं बेठन दो दादा घेर	१८९।
जदुनाथकुं सेवा विषे प्रपन्नता नहीं सोय	
ताहिते उन आपुथे सेवा कछु न होअे	१९०।
अरू तुम कहा यह जानत नहीं नाथजी अरू नवनीतप्रीय नाम	
अे न्यारे बेठे नहीं सुनी लेहो घनश्याम	१९१।
हमारे घेर नवनीतप्रीय बेठत हे नित्य	
में वरजत हुं तोहेकुं छांडो अेहनी मित	१५९२।

આજ કહ્યો નહીં કરોગે કહીયત નીકી ભાંત	
અંત મિલુ હમે વાહીસું અબ માનો મેરી વાત	૧૫૯૩।
ત્યારે નીચુંથી ડુંચું કરી જોયું ન લજ્યાવશ	
ઘનશ્યામજીએ એમ કહ્યું બોલું નહીં અવશ્ય	૧૫૯૪।
મુખ સામું જોડ સક્ક્યા નહીં અતિસે સંકોચભર	
સ્વરૂપાકૃત પ્રગટ કરીને કહ્યું તેણી પેર	૧૫૯૫।
એહવી ગ્રહસ્તાશ્રમ તણી અંગીકૃત લીલા સાર	
અભિપ્રાય સહિત લીલા કરે તેહનો નાવે પાર	૧૫૯૬।
આચાર્યજી સેવ્ય સ્વરૂપની સેવા નહીં એહોને ઘેર	
એ પ્રકાર એણી પેરે હવો હવે કહું છું પૂર્વ પેર	૧૫૯૭।
અલૌકિક ધન એહોના બાંટનું જે લીલા મધ્યવર્તી	
તે તાં અનુસરી રહ્યું પ્રાત લગી ધુરથી	૧૫૯૮।
એમ ગિરધરજીના આગ્રહ થકી શ્રીજી થયા તે ભિન્ન	
પણ લૌકિક દ્રવ્યાદિક કાંઈ બાંટ ન માંગ્યો અન્ય	૧૫૯૯।
જેમ ભક્તને પ્રભુનું સ્વરૂપ ધન ભક્તનું પ્રભુને ધન	
એ ઉભયતા પરસ્પર ભાવ અનન્યતા મન	૧૬૦૦।
જે કેવલ સ્વરૂપ સંબંધણી ભરણી છે સૃષ્ટિ જેહ	
જેહેનો સ્વરૂપે વિનિયોગ છે તેહને સ્વરૂપ બલે ભરે એહ	૧૬૦૧।
એ ધનથી પોતે વૈશ્નવ સકલ સંપતિ સિધ્ધ કરવી અહીં	
તે માટે એ કારણે બાંટ તે લીધો નહીં	૧૬૦૨।
અહીં લૌકિક ધન શા કાજનું રસિકને સ્વકીય તે ધન	
એણે મદે અન્ય ધનની સંભાવના નહીં મન	૧૬૦૩।
તો એઈચ્છા શી કરે એ શ્રીમુખે કહ્યું છે ત્યાંહાં	
જ્યાંહાં અલૌકિક પદાર્થ સિધ્ધ છેત્યાં લૌકિક કીયા માંહેં	૧૬૦૪।
અપેક્ષા વિન આયાસ વિન પાછલ લાગું જ્યાંહાં	
ઘસિટાયું આવે સદા તેહની સાથે ત્યાંહાં	૧૬૦૫।
જેમ શકટની પાછલ ઝાંઝરૂં વલગું આવે જેહ	
તેમ લૌકિક અલૌકિક પાછલ સહેજે આવે તેહ	૧૬૦૬।
જ્યાંહાં જીવની એ દશા જ્યારે કૃપા પ્રભુની હોએ	
તો એ પ્રભુ લૌકિક ધન તણો બાંટ સો માંગે સોય	૧૬૦૭।
માટે સ્વરૂપ બલે સહુ સ્વતઃથી કીધું વૈશ્નવ દ્વાર	
ધને ધનવર્ધ, કરીને કર્યો વૈશ્નવનો વિસ્તાર	૧૬૦૮।
અતિ અલૌકિક માહા વિચિત્રતા પ્રગટ કરવા કાજ	
ને પૂરણતા પોતા તણી પ્રગટ કરવા મહારાજ	૧૬૦૯।
અને બીજે ભાઈ ભોજાઈએ ભિન્ન રહ્યા પહેલા	
દ્રવ્યાદિક લોભે કરી કાજ કર્યા વેહેલા	૧૬૧૦।

- भंडारेथी घरमांथी जे पाम्युं द्रव्य समेत
पोतानुं मन मानतुं कीधुं स्वारथ हेत ॥६११॥
- अने श्रीजी पासे भेट जे आवे द्रव्यनी साथ
ते पोते कहीं छुहे नहीं सहु भंडारीने हाथ ॥१२॥
- अे अनाद्य रीत छे अेहोनी राखे नहीं पोता पास
अे राखे कहो कोणथी जो सहुने अेहोनी आस ॥१३॥
- भंडार सहु प्रथमना अमथा मुकी तेम
केवल सेव्य स्वरूपने लेइ पधार्या अेम ॥१४॥
- प्रभु लौकिक अनुकर्णे करी लीला अलौकिक जेह
स्वरूप गोपन हित सर्व जे लौकिकवत लीला जेह ॥१५॥
- पछे सेवा आसने पधरावीने अेम कीधुं तेणी वार
श्री हस्त केरो फेरूवो उतार्यो प्राण आधार ॥१६॥
- चांपा शंकरना हाथमां आपीने बोल्या राज
याकी सामग्री सबे लाओघरके काज ॥१७॥
- पछे भाई भत्रीजा बहेन भाणेज सहु परिवार
सर्व सहित भोजन कर्युं करी आदर मनुहार ॥१८॥
- पोढी उठी उथापने गादी तकीअे आप
आवीने बेठा त्याहां हरण सकल परीतप ॥१९॥
- त्यारे वैश्नव सर्वको स्त्री पुरुष जे कोइ प्राणी मात्र
भेट करी उत्साहसुं जेहवुं जेहनुं गात्र ॥२०॥
- वित समान केणे करी केणे चित समान
ढेर रूपैयनको कर्यो हता जे भाग्यवान ॥२१॥
- तेवामां गुजरातनो थोडो अेक समाज
आव्यो आनंदे भर्यो प्रथम जे दरशन काज ॥२२॥
- तेमां रंगाबाई सोनी अने धनाबाइ रजपुत
तेणे वहेला वहेला थइने काज कर्या अद्भुत ॥२३॥
- पोते मथुरा जइने घंटा ने झालरी
आरती लाव्या अभिनवी समर्पी उलट भरी ॥२४॥
- प्रथम तहां देवो देवाडो रहेतो अहीं द्वारपाल
तेणे घर पोता तणुं समर्थ्युं ते ततकाल ॥२५॥
- श्रीजीअे पोता तणी बेठक करी तेणे ठाम
स्वकीयनो अंगीकृत अेणी पेरे पूरे काम ॥२६॥
- पछे वलता चांपोभाई बीजे दिवसे थई
वेगे चाल्या आगरे प्रभुनी आज्ञा लइ ॥२७॥
- ज्यावदिक उपयोगनी सामग्रीना साज
उतम उतम आणीया आवे जे अहीं काज ॥६२८॥

श्रीजीनी असवारीने घोडा ते अति सार	
बे लीधा उतावला तेहनो कहुं प्रकार	।६२९।
अेक अठावीश मोहोरनो नीलो तेहनुं नाम	
बीजोसतर मोहोरनो लटकण आव्यो धाम	।३०।
वलता आव्या भेटना अेकथी अेकअनंत	
अति सुंदर बहु मोलना है वर महीमा वंत	।३१।
तेहना नामने रूप गुण लक्षण अनेक प्रकार	
ते आगल कहीश विसद करी तेहनो सहु विस्तार	।३२।
ज्यारे भिन्न थयानो विचार थयो त्यारे चांपा भाईने त्याहां	
गिरधरजीअे अेम कह्युं तुं रहे मारा घरमांहां	।३३।
ना कही त्याहां टोक्या हता गिरधरजीअे चांपोभाई	
श्री वल्लभके घर रहीके राज करो मन भाई	।३४।
और चोडंडी वाहेणी उपर फिरीओ बेट	
अेहवा वचन गिरधरजीअे कह्या करी घणुं रूठ	।३५।
तेह वचननी टोक उपर चांपेभाई तेणी वार	
लेइ आव्या वाहेणी चोडंडी माहा सार	।३६।
चांपोभाई जाअे बागमां ने वली कहीं थोडे काज	
बेसी जाअे वाहेणी करी सुंदर बहु साज	।३७।
पोते पण रूडा रहे पहेरे वस्त्र आभरण	
भव्य भांत भावे घणी मोटुं अंतःकरण	।३८।
सामग्री भंडारमो भरे जे उतम होइ	
अेह वात सहु विसद करी श्रीमुखे कही छे सोइ	।३९।
अेह वात गिरधरजीअे सांभली मन धरी	
आवी भेट थई ने आवी सामग्री	।४०।
प्राअे अे लौकिक तणो जाणे बहु प्रकार	
अहंकारे माने नहीं पोता केरी हार	।४१।
त्यारे बोल्या मन विचारीने अे में जानत हुतो सोय	
श्री वल्लभ ज्याहां रहेंगे त्याहां रहेंगे सबकोय	।४२।
पे अेकत्र रहे अविज्ञा करे सो रूचे नहीं मन माहें	
सब कोउ वहां अनुरक्त रहे मोपे आवे नहीं	।४३।
भिन्न कीये में ताहिते जानीबुझीके आप	
अेमअेहोने असही होअे आंहानो तेज प्रताप	।४४।
अहंकार ईर्षा करे ते सहु कारण अर्थ	
अे इच्छा शक्ति सेवा करे इच्छाने सामर्थ	।४५।
हवे अेणे प्रकारे महाप्रभु नित्य श्री गोकुल मांहां	
परम आनंदे स्वकीय हित लीला करे ते त्याहां	।४६।

अनेक हास्य कौतुक कथा वात प्रसंग सहित
 ऐम परिकर परिवार ज्युत अहीं बिराजे नित्य ॥६४७॥
 सदा सुखद परमाविधी स्वतंत्र परम अनूप
 नित्य निरंकुश लीला करे गोकुल केरो भूप ॥४८॥
 पण भाग्यरास गुजरातने विषे जे गामे गाम
 श्री अंगे प्रगटित लीला उपयोगनी सृष्टि जे ठामे ठाम ॥४९॥
 प्रगट करी प्रागद्य अर्थ अनुपम अनेक समाज
 ने पोषक थई पूरण हवी भाव भरी रसराज ॥५०॥
 कृपा पात्र हित पात्र जे केवल रसना पात्र
 अभिलाष भर्या आरत भर्या सिद्ध थया रसिक जन मात्र ॥५१॥
 तेहोना मनोरथ मन तणा अति अव्यक्त महा गूढ
 ते भाव भावता ने रूदे थया ते अति आरूढ ॥५२॥
 तेहोना रस अनुभव तणी इच्छा करी महाराज
 भजनानंद रसानंद ने जे छे पुष्ट समाज ॥५३॥
 ऐ पुष्टि रसे वस रसिकवर ते भक्तने करवा दान
 इच्छा मध्यपाती थई कृपा द्वारा सनमान ॥५४॥
 ते रसावेसथी भक्तने मनोरथ हवा प्रकाश
 तेथी भाव प्रगट्या अति ते परम महा रस रास ॥५५॥
 भक्त विषे ते भावनो अविर्भाव जे होइ
 ऐ ते स्वरूपनो धर्म छे ते जाणे सहु कोइ ॥५६॥
 आविर्भाव पूर्ण पात्र जोइ करे ते परम प्रवीण
 रूप मार्गी स्वकीय ते होऐ रस आधीन ॥५७॥
 ऐणे कारणे इच्छाऐ प्रथम भक्तने योग करी
 त्यांहां भाव रूपी बीज ते वाव्युं भावे भरी ॥५८॥
 शुभ स्थलथी अंकुर थई जतन थकी प्रसरीय
 प्रफुल्लित थई फल थयुं आव्युं रसे भरीय ॥५९॥
 त्यारे पोते आरत सहित ते फलनी करे आस
 अहर्निश अभिलाषा रहे क्षणु न मेहेले पास ॥६०॥
 ज्येम करषणी बीज वापन करे भूमी शुद्ध करी सार
 कुभोमें वाव्युं थकुं प्रसरे नहीं निरधार ॥६१॥
 बीजो कुभोमें जो पडे प्रसरे नहीं प्रसिद्ध
 तेथी तेहने फल तणो अर्थ न थाऐ सिद्ध ॥६२॥
 ते बीजमां प्रथम पोते पासथी रंच नहीं सामर्थ
 ते बीजे करी ते समे सरे न तेहनो अर्थ ॥६३॥
 सुभूमीऐ वावी जतन करे सांप्रत्य थई ऐक चित
 फलने अभिलाषे करी रसना स्वाद निमित्त ॥६४॥

તે ફલથી તે ધણીનો સિધ્ધ મનોરથ થાય	
એણે સબંધને કરી અલૌકિક સહુ પ્રીછાય	૬૬૫।
તેમ ભજનાનંદ રસ ગૂઢ અતિ સ્વતઃ નહીં સમુજાય	
ભગવદ ઉદ્યમે પામીએ બીજો નહીં ઉપાય	૬૬।
પ્રભુ પોતે રમણ ઇચ્છા કરે ત્યારે હોએ સિધ્ધ	
ને ભક્તના મન વિના દાન પ્રભુ કરે નહીં મહા નિધ્ય	૬૭।
સર્વાત્મ જો ભાવ હોએ તો માંહાં રસ સંપન્ન	
ત્યાંહાં પૂર્વ પક્ષ એક ઉપજ્યો આવ્યું એહવું મન	૬૮।
જે સાધન સાધ્ય તો છે નહીં ભજનાનંદ છે જેહ	
તે ભાવ સર્વાત્મના જે કહ્યો તે સાધન નોહે એહ	૬૯।
ત્યારે તાં ભજનાનંદ પળ થયું તે સાધન સાધ્ય	
સમાધાન એહનું કહું જેથી રહે ન આધ્ય	૭૦।
સર્વાત્મભાવ સાધન નોહે એ કેવલ ફલ રૂપ	
મધ્ય પાતી ફલાત્મીક કેવલ રસનું સ્વરૂપ	૭૧।
જે પુષ્ટ પુષ્ટ રસં માર્ગીં તેહના ભાવનું નામ	
રસ કહીયે છે તેહને જે પ્રભુનું અભિરામ	૭૨।
એહ રસે અતિ આસક્ત પ્રભુ રસાધીન રસ માંહેં	
એમ દાન અપેક્ષા ભક્તસું નિત્ય કરે ચિત ત્યાંહાં	૭૩।
તે ઉલતપુલત એક એકને દાન અપેક્ષા હોઈ	
ભાવ માર્ગીં તે લહે અન્ય ન જાણે કોઈ	૭૪।
તે ભાવે ભાવાત્મીક કર્યું વ્હાલાજીનું મન	
ઇચ્છાને ઇચ્છા પ્રગટ કરી કરવા રસ સંપન્ન	૭૫।
સ્વરૂપ માર્ગીં ભક્તના ભાવ તે પરમ વરેશ	
પ્રભુની ઇચ્છાને ફેરવી સનમુખ કરે સુદેશ	૭૬।
કો કહેસે એ કેમ હોય જે ભક્તના મનનો ભાવ	
તે ઇચ્છાને કેમ ફેરવે પ્રગટાવે કેમ ચાવ	૭૭।
ભાવ ઇચ્છાને ફેરવે સનમુખ કરે તે સત્ય	
ઇચ્છા ભાવ આધીન છે એ અનુભવ ઉપપત્ય	૭૮।
ત્યાંહાં કહું છું સાંભલો પ્રગટ પ્રમેય સાંપ્રત્ય	
શ્રીજીએ કીધું તે કહું એહ વચન કરી વ્યક્ત	૭૯।
જુદા થયા ત્યારે પ્રભુ સુંદર મહા પરમ વરેસ	
ચાંપે ભાઈએ વિનવ્યા કરીએ એક પરદેશ	૮૦।
ત્યારે શ્રી મુખથી કહ્યું મેં ગોકુલ છાંડી અન્યત્ર	
ચલીવેકો પરદેશકું કબહું ન કરું ચિત	૮૧।
એહ વચન કહીને પછે પધાર્યા કેમ એહ	
વચન ઓલંઘન કર્યું જો ભાવે આકરસ્યા તેહ	૮૨।

તેહના સુખ અનુભવ અર્થ કરવાને અભિસર્ણ	
આરત્ય આરત હરણને પ્રગટી અંતઃકરણ	૧૬૮૩।
અંગી ઇચ્છે અંગને અને અંગીને ઇચ્છે અંગ	
તેણે આરત ઉપજી જાણી પૂર્વ સંગ	૧૮૪।
તે આરત ઇચ્છા પવન પાવકથી ઉભરી	
ભક્તના ઊર અવનિ વિષે આશ્ચર્ય પ્રસરી	૧૮૫।
અંગ અંગ ભેદે થકી પામી અતિશે વૃદ્ધ	
તે આરત અતિસે પ્રગટ કરી જે પ્રગટી સ્વકીય સમૃદ્ધ	૧૮૬।
તે આરતે આરત ભર્યા પ્રભુ અતિશે અકુલાય	
પણ પધારે એ કેહી પેરે કેહેને નહીં કહેવાય	૧૮૭।
સહસા પધારે નહીં જોડે કાંઈ નિમિત્ત	
ત્યાંહાં ઇચ્છાએ આપથી રચના કીધી વિચિત્ર	૧૮૮।
સામગ્રી સહુ સિદ્ધ થઈ આવે પ્રભુને જોગ	
એમ જાણી એ સૃષ્ટિને કરવા અહીં વિનિયોગ	૧૮૯।
જે ઇચ્છા સનમુખ થઈ ભાવે કરી આધીન	
તેણે પ્રભુ સનમુખ કર્યા સુંદર મહા પ્રવીણ	૧૯૦।
એમ ભાવે ઇચ્છા ફેરવી ને ઇચ્છાએ પ્રગટ્યા ભાવ	
તેહ વિસદ કરીને કહું ધરી મનમાં અતિ ચાવ	૧૯૧।
ભાવ પ્રબલ થયા ભક્તને એહ કૃપાનું દાન	
દાતાને એ દાનથી ઇચ્છા હવી ફલદાન	૧૯૨।
જે ઇચ્છાએ ભક્તને અંતર કર્યો પ્રવેશ	
એક ભાવે સર્વને પ્રગટ્યા ભાવ સુદેશ	૧૯૩।
શ્રીજીને સહુ ભાઈથી થયા જે જાણી ભિન્ન	
ગુજરાતે સહુ ભક્તને સહેજે આવ્યું મન	૧૯૪।
વિઠલદાસ આદિ દેઈ જે એતદ રસ પાત્ર	
તેહોને મનોરથ ઉપજ્યા સ્વકીય જે પ્રાણી માત્ર	૧૯૫।
જે કોઈ ભાંતે એકવાર અહીંયા પધારે ગોકુલેશ	
જનમ સફલ હોએ અમ તણો આરત રહે ન લેશ	૧૯૬।
તે હરિવંશજી સેવા નિમિત્ત પ્રથમ તે રહેતા ત્યાંહાં	
તેહોને જઈ વિનતી કરી અતિસે ઊલટ માંહાં	૧૯૭।
ચાચાજી તમો અતિ ચતુર તમને સહુ સામર્થ	
શ્રીજીને વિનતી લખો અમારા ભાગ્યને અર્થ	૧૯૮।
તમો પધરાવો પ્રેમે કરી ગોકુલપતિ મહારાજ	
આનંદ હોએ અભિનવા ને સરે તે સહુના કાજ	૧૯૯।
એહ કાજ તમથી થશે તમો જો કરો સહાય	
તો આશા પૂરણ અમ તણી મનોરથ પૂરણ થાય	૧૭૦૦।

ત્યારે મહેદ કૃપા પૂરિત પ્રબલ અનુગ્રહી અનુપમ પાત્ર	
હરિવંશજી બોલ્યા તેહ સમય એહ મારું નહીં ગાત્ર	૧૭૦૧।
ગોકુલપતી ગોકુલ છાંડિકે આંહાં આવેંગે નાહીં	
પે હાં એક ઉપાય હે સો આવત મનમાંહીં	૧૨।
પધારવેકું દ્વારકા કબહું આવે મન	
એ સંમત સાંભલીને સહુ કો થયા પ્રસન્ન	૧૩।
એ ઉધ્વરીત ભક્ત ગુજરાતના જેના પ્રભુજીએ સ્વતઃથી આપ	
અન્ય ભાજન નિવારણ કર્યા હરયા સકલ પરીતાપ	૧૪।
એ ગ્રસિત હૃદયના ઘણી જે સાધુ સકલ જન માત્ર	
રસપાત્ર તળા એ પરીગ્રહિત પરમ અનુગ્રહી પાત્ર	૧૫।
લીલાના સાક્ષી સ્વારથ રહિત રસ પાત્રના આછાદન	
ભાવે પોષક ભગવદી જેહને રસ સંપન્ન	૧૬।
મહા ફલના ફલ ને પરમ ફલ કેરાએ દ્વાર	
અતિ પુરુષાર્થ રૂપ એ ઉભયઆસકત અપાર	૧૭।
જેહની સ્વરૂપ બલે રક્ષા કરી પોતાને મન ભાય	
એહવું વૃત એ શું ધર્યું જે કાંઈ તજ્યું ન જાય	૧૮।
એહવા પ્રભુના ભક્ત એ જેહને શ્રીમુખે કરી	
પ્રાણ પ્રભુએ પ્રેમસું કહ્યું તે ભાવે ભરી	૧૯।
વેસે ભગવદીકું નહીં દેખતે તો રહેતો પશ્ચાતાપ	
ભલી ભડ ગુજરાતકું ગોન કીયો હમઆપ	૧૨૦।
અનુભવ સૂરતે વચન એ બહુવાર કહ્યા છે ઘણું	
ક્યાં લગી ભાગ્ય સરાહીએ તેહ સમય તે તણું	૧૨૧।
વલતું ત્યાં ચાચાજીએ અનેક ભાંતિ ચિત ધરી	
પત્ર લખ્યું પ્રાણેશને રસ ભર વિનતી કરી	૧૨૨।
તે મધ્યે કલેશ કરી હારંદ્ર કર્યું પ્રસિધ્ધ	
ભાવ નિરૂપ્યા ભેદ કરી જે સ્નેહ તળી મહા નિદ્ધ	૧૨૩।
મર્યાદા મુક્ષે દેડ દ્વારકાને ઉદેશ	
એળી પેરે વિનતી લખી ભક્તે પરમ વરેશ	૧૨૪।
એ મારગ છે રાજનો રક્ષક પોષક રાજ	
તે રાખ્યો જોડે રાજને મારગના હિત કાજ	૧૨૫।
દ્વારકા શ્રી આચાર્યજી ને શ્રી ગુંસાઈજી સોય	
પધાર્યા છે રૂચી કરી કારણ જાણી કોય	૧૨૬।
તેહોના કીધા ધર્મના પક્ષક પરમ કૃપાલ	
એહવું જાણી તેહની કરવી તે સંભાલ	૧૨૭।
જો રાજ નહીં પધારસો તો ગુંસાઈજીના કુલનો જેહ	
નિમિત્ત કરીને દ્વારકા પધારે નહીં તેહ	૧૨૮।

अने कहेशो राज जे को समे पधारीस त्याहां	
ते वलतुं बनी आवे नहीं पधारवुं ते आहां	१७१९।
पधार्यानो समय ते हवडा छे महाराज	
वेगे करी पधारजो कहुं छुं मेली लाज	१२०।
कोण गात्र मारुं प्रथम हुं सहुथी परम अयोग	
राजनी करूणाअे मुंहने कीधो छे अति योग	१२१।
ते करूणाना बल थकी थई ते अतिसे दीठ	
गूढाशय विनती करी कीधी मध्य वसीठ	१२२।
जे को समजे आपथी तेहोने शुं कहे कोय	
राज बडा छो शुं लखुं करजो उचित होय	१२३।
भाव अनेक प्रकास करी लख्या जे विनती मांहे	
ते अग्रम लीला रसिक रसे विसद कहीश त्याहां	१२४।
अेहवुं पत्र लखीने पठव्युं गोकुल भणी	
निश्चय करी पधारसे गोकुल केरो धणी	१२५।
अेह पत्र मारगमां आवे छे जेणी वार	
ते पहेला चांपाभाईअे कीधो आहां विचार	१२६।
पबो त्रिवाडी तेडिया ने शंकरभाईसुं मली	
चांपोभाई अेकत्र थई संमत कीधो मली	१२७।
भक्त भाग्य विस्तारवा सेवा संपन्न हेत	
करी देशांतर गमननी विनती विनय समेत	१२८।
महाराज मनमें धरी करीअे अेक परदेश	
त्यारे गोकुलना जीवन धणी आभरण श्री गोकुलेश	१२९।
सेवाने रसे अति रसिक अेम बोल्या हित भरी	
नाथजी आगेमुठ अेक छोला राखुं धरी	१३०।
पे गोकुल छांडु नाहीं केवल द्रव्य विशेष	
में ग्रहस्त निर्वाहकुं करुं नहीं परदेश	१३१।
द्रव्य निमित परदेश में करुं सो उचित नाहीं	
तुम चिंता काहु भांतिकी मती कीजो मन मांहीं	१३२।
अरू ठाकुर भली करेंगे सब भांति अरू सब प्रकार	
कहा चलत हे द्रव्यकी सगर्भ वचन कहा सार	१३३।
श्री गोकुलनुं सर्वात्म द्रव्य सेवननुं हेत	
कही करी देखाडयुं आपथी हित अनुकर्ण समेत	१३४।
वलता चांपोभाई ने शंकरभाई तेणी वार	
पबो त्रिवाडी मलीने कीधो अेह विचार	१३५।
प्रभुनो आसय जोइने भंडारे तहां घणुं	
सर्व पदार्थ जोइअे शुं करवुं तेह तणुं	१७३६।

માટે હરીવંશજી ગુજરાત છે એ સઘલું વૃતાંત	
વિસદ કરીને તેહોને લખીએ સહુ એકાંત	૧૭૩૭।
એ પ્રભુને વિનતી કરીને ત્યાંહાં પધરાવે એહ	
કાની એહોની માનસે પ્રભુ આળે છે નેહ	૧૩૮।
ઇચ્છાને અનુસારથી એ નિશ્ચય કરી વાત	
પત્ર લખીને મોકલ્યું વેગે તે ગુજરાત	૧૩૯।
અહીં એ કારજ કર્યું ઇચ્છાએ સર્વત્ર	
એહવે ગુજરાત થકી આવ્યું તે શુભ પત્ર	૧૪૦।
તે સર્વે વિનતી કરી મહા પ્રભુને આપ્યું હાથ	
વાંચીને પધારવું નિશ્ચય કીધો નાથ	૧૪૧।
ગુજરાતને પધારવા પ્રભુએ જ્યારે કર્યું મન	
ત્યારે તે ગુજરાત થઈ સકલ રસે સંપન્ન	૧૪૨।
આનંદ મોદ ઉત્સાહ મલી ઉલટે આરંદ્ર થઈ	
ધસમસીને આગલ થકી આવ્યા તે રસ મડ	૧૪૩।
મહા ભાગ્ય ઉદયના ફલ તળી વધાઈ વેગે કરી	
લેઈ ધાયા ઉતાવળા બહુ આશા મન ધરી	૧૪૪।
તે નગર નગર નવ રૂચિ સહિત ગામ ગામ બહુ ઠામ	
પ્રત્યેક પ્રમોદ પ્રગટ હવો જ્યાં ત્યાંહાં ધામે ધામ	૧૪૫।
એ વધાઈથી મહા ભાગ્યનો ઉદય થયો અનુરાગ	
જ્યાંહાં ત્યાંહાં સર્વત્ર સર્વકો કરી માને તે ભાગ્ય	૧૪૬।
મહાભાગ્ય ભાગ્ય કહેતા થકા થયા તે ભાગ્ય મડ	
તેથી ભાગ્ય જગતના વિસતર્યા સુખ થઈ	૧૪૭।
એ મહાભાગ્યના ઉદયથી જેમ ચંદ્ર ઉદયથી થાય	
જલનિધી માહા ઉછલ્લિત થઈ પોતામાં ન સમાય	૧૪૮।
તેમ રસ સાગર ઉછલ્લિત થઈ ફેલ્યો ફૂલ્યો સંપન્ન	
તેણે આરત રૂપી લહેરમાં મગ્ન થયા ભક્તના મન	૧૪૯।
અને પ્રભુના આગમને વિશે હરખે કરી અંગ અંગ	
પૂરણ થઈ પ્રફુલ્લિત હવા પ્રતિક્ષણ વાધ્યો રંગ	૧૫૦।
જેમ મેઘને આગમને થકી વનસ્પતિ ભાર અઢાર	
નવ પલ્લવ થાએ નવ રસિકને આગમને અનુસાર	૧૫૧।
અને આખો દેશ રિધ્ધ સિધ્ધમેં સંપતે થયો પુર્ણ	
વૈભવવાન સહુ થયું દુઃખ દરિદ્ર થયા ચૂર્ણ	૧૫૨।
શ્રીજીએ મહાદાનનું ફલ અનુભવ તે કરી	
પધાર્યા તે ગુજરાતથી પોતે જ્યારે ફરી	૧૫૩।
ત્યારે શ્રીમુખથી કહ્યું આપ શ્રી ગોકુલ માંહાં	
ધન્ય ધન્ય તે અનુભવી જે કોહુ હતા ત્યાંહાં	૧૭૫૪।

जब हम गुजराते गये अेम बोल्या मन भाय	
तब संपती गुजरातकी कहा कहुं कहीय न जाय	१७५५।
संपूर्ण सब देशमों मणि माणेक मोती	
अरू राजनगर खंभातकी संपती विनहोती	१५६।
जेसे अन्नकी रास होइ तेसे मोतीकी रास	
मानो ढेर जुआरके देखे प्रगट प्रकार	१५७।
आवे छोटी छोटी लरिकनी मेरे दर्शन काज	
सो आभूषणमों भरी सुंदर करी के साज	१५८।
नख शिख अंग न देखीअे भूषण आगे लेश	
तोलीये तो वे अंग ते भूषण होअे विशेष	१५९।
अेम सर्व प्रकारे सर्वथी प्रफुल्लित थई गुजरात	
त्याहां पधारे गोकुलपती फूल्या अंग न मात	१६०।
लीला पांच प्रकारनी तन मन अंगी समेत	
रसभोगी रस सागर तणी मर्यादाना सेतु	१६१।
उभय मनोरथ पूरवा रस अर्थे महासार	
विजय करे छे ते कहुं कांइ अेक विसद प्रकार	१६२।
वलतुं ते गिरधरजीअे पूर्व चालवा काज	
मुहरत लेइ जोतसी कने कीधा ते सहु साज	१६३।
ते जोतसीने श्रीजीअे कह्युं अमारे काज सुदेश	
मुहरत अेक विचारजो चालवुं छे परदेश	१६४।
अे वात आप श्रीमुखथी कही ज्यारे कर्यो विचार	
दादाने पूर्व चलनेको मुहरत धर्यो जेही वार	१६५।
तब हम वाहीसों कह्यो अे सुनो हो जोतसी सोइ	
अेक मुहरत हमारे लीये विचारो उचित होइ	१६६।
पाछे वे मुहरते तो बन्यो नाहीं जो उन दीनो तांहे	
गोविंद त्रीवाडीने सुन्यो रहे ते आगरे मांहे	१६७।
उन कहे पठयो तुम मति चलो नाहीं अे मुहरत सुदेश	
में मुहरत जब देउंगो तब कीजो परदेश	१६८।
मुहरत जे प्रथम बण्युं नहीं तेहनो कहुं प्रकार	
अेक प्रभुना चरित्रमां कारण बहु विस्तार	१६९।
गुजरातेथी जे प्रथम वैश्नव तणो समाज	
दधालीयेथी आव्यो हतो दर्शन केरे काज	१७०।
प्रभुअे तो सद्य विजय तणुं मुहरत लीधुं आप	
ते समाज सहु व्याकुल थयो प्रगट्यो अति परीताप	१७१।
कहेआ जुओनी बाइ आपणा आव्याना मारगमां	
पगला भुसाया नथी अने प्रभु पधारे त्याहां	१७२।

હવે શું કરવું આપણે કેહેને એ કહેવાય	
કેહી પેરે એ પ્રભુ રહે કીજે કોણ ઉપાય	૧૭૭૩।
ત્યારે ધનાબાઈએ મેઘને વિનવીને કહ્યું સહુ	
જો આવે તું એહ સમય મેઘ લાડુ કરું બહુ	૧૭૪।
પ્રભુના ભક્ત તણું વચન માની સમુજી ગદ્ય	
તેણી વેલા તેહ સમય મેઘ તે આવ્યો સદ્ય	૧૭૫।
તે શ્રીજી ત્યાર પછી રહ્યા એક માસ પર્યંત	
ભક્ત સહુ ભાવે ભર્યા કીધા મનોરથ અંત	૧૭૬।
એ વિલંબ તણું કારણ કહું જે ગુજરાતે છે ભક્ત	
જે પ્રભુને વિલંબે કરી હોએ આરત તાપ અવ્યક્ત	૧૭૭।
ઉભય અભિનવો ઉપજે અધિક રસને અર્થ	
ભાવ પ્રબલ પ્રગટાવવા ઇચ્છાએ કર્યું સામર્થ	૧૭૮।
પછે ગોવિંદ ત્રિવાડીને મુહુરતે સડતાલીસે શુભ રૂપ	
આસાડાદિ ગુજરાત મિતી છેતાલો જે અનૂપ	૧૭૯।
ચૈત્ર સુદી નવમી નિપુણ નવ નવ આનંદ દાય	
એ મુહુરતે મુરતી સુખદ ને ઝલટ અંગ ન માય	૧૮૦।
મહા ભાગ્યવતી ગુજરાતને કરવાને મહા દાન	
ગુજરાતે પધારીયા કેવલ કૃપા નિધાન	૧૮૧।
તે લીલા અનુપમ અતિ જેહનો નાવે પાર	
અગ્રમ લીલા રસિક રસ ત્યાંહાં કરસું વિસ્તાર	૧૮૨।
રસિક રસ ગ્રંથ જે નામ તે માંહેં માંગલ્ય સોલ	
કહીસ તે વિસદ કરી આગલ રસના રોલ	૧૮૩।
શ્રી ગોકુલેશ લીલા રસાબ્ધી ક્રીડા કલ્લોલ ગ્રંથ જેહ	
એહનો એક તરંગ એ થયો વિસદ કહું હું તેહ	૧૮૪।
ત્રીસ માંગલ્ય કલી દશ સહસ્ત્ર ત્રણસે અડસઠ કરી	
એણી પેરે એક તરંગ એ પૂરણ કીધો ભરી	૧૮૫।
સવંત સોલસે ઉપર છેતાલો પર્યંત	
પ્રાગદ્ય થકી તે અહીં લગી કહી લીલા મય મંત	૧૮૬।
હવે બીજે તરંગે પ્રાણપતિ પધારી ગુજરાત	
રસ લીલા કરી તેહની કહું કાંઈ વાનગી માત્ર	૧૮૭।
મહેદ તણી રૂચી જોઈ અને રીઝયા અતિ સુખદાય	
ગોપાલદાસે વિનતી કરી ભાગ્ય મહેદ સહાય	૧૭૮૮।

ઇતિ શ્રી ગોકુલેશ લીલા રસાબ્ધી ક્રીડા કલ્લોલ મહા અદ્ભુત વિચિત્ર રસ
 વ્યારાના ગોપાલદાસ વિરચિત શ્રી ગૃહસ્થાશ્રમ અંગીકાર
 સુખાનુભવ લીલા વર્ણનો નામ માંગલ્ય ત્રીસમું સંપૂર્ણ
 ।। પ્રાગદ્ય સિધ્ધાંત સંપૂર્ણમ્ ।।